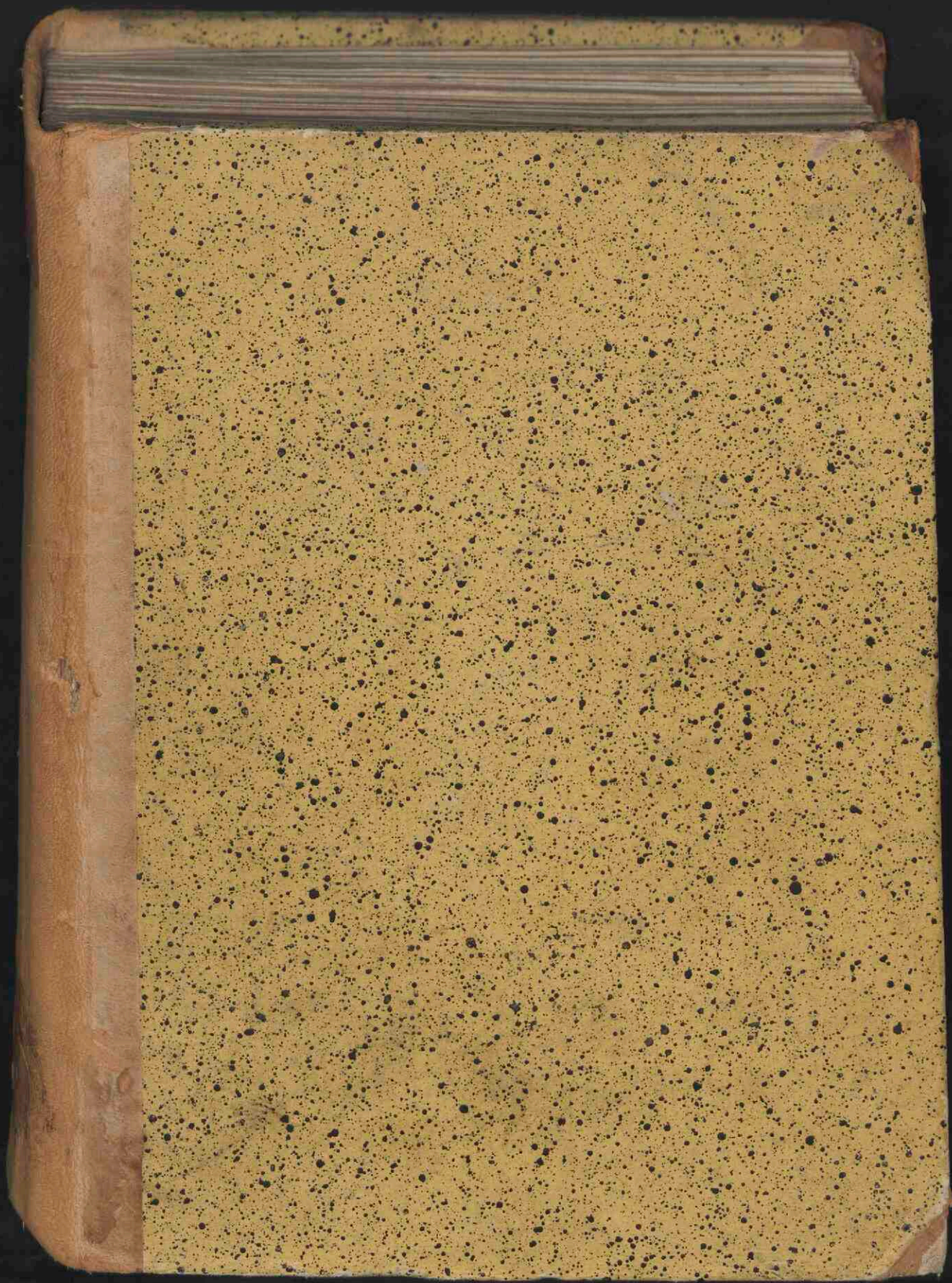

**Historia Iesuitici Ordinis, in qua de Societatis Iesuitarum
autore, nomine, gradibus, incremento, vita, votis, priuilegijs,
miraculis, doctrina, morte, perspicue? solideq[ue] tractatur**

<https://hdl.handle.net/1874/402965>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

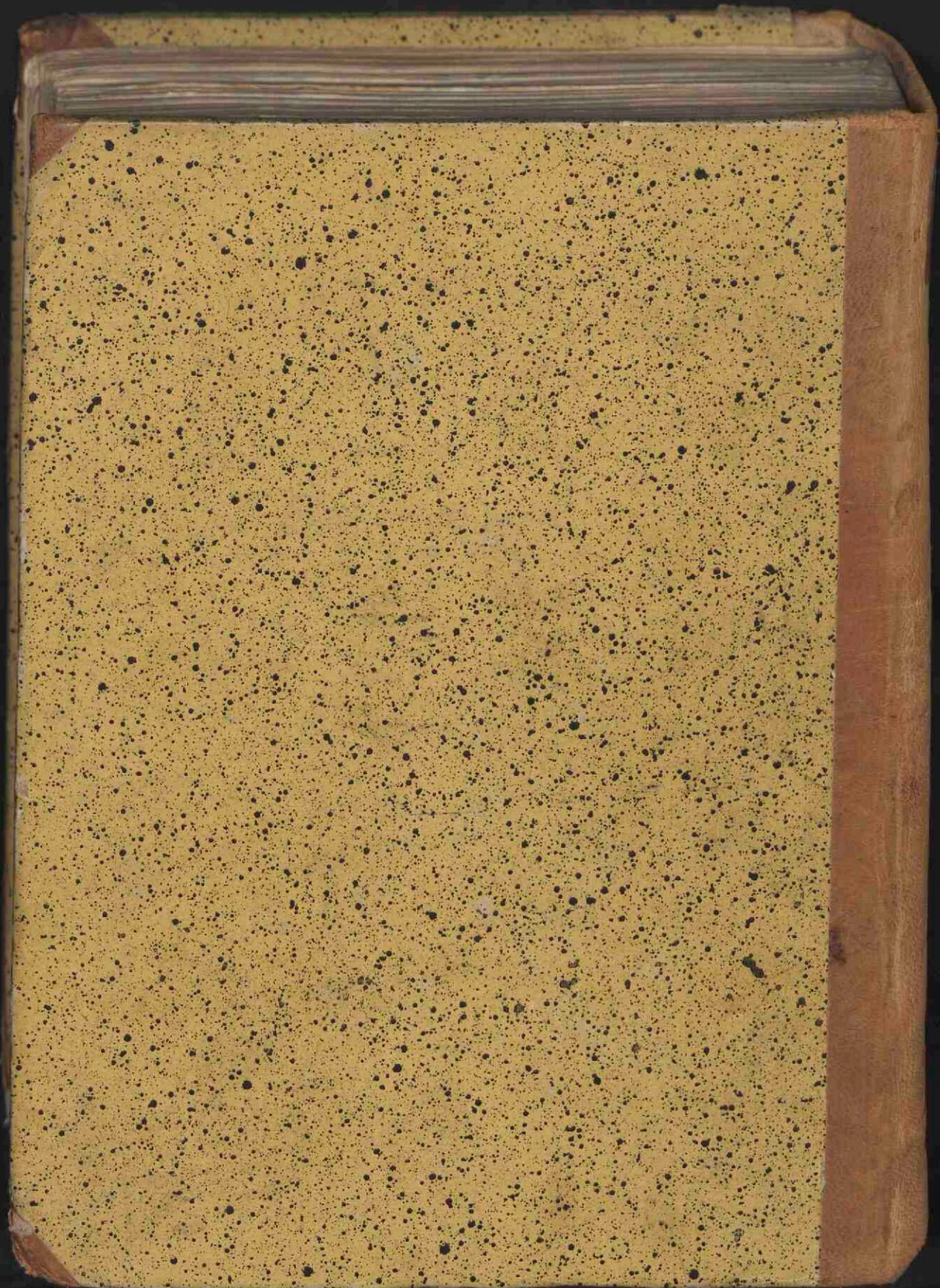
PLASBY 2. 11
H. J. 5. 11.

H. qu.
103

1170
1170

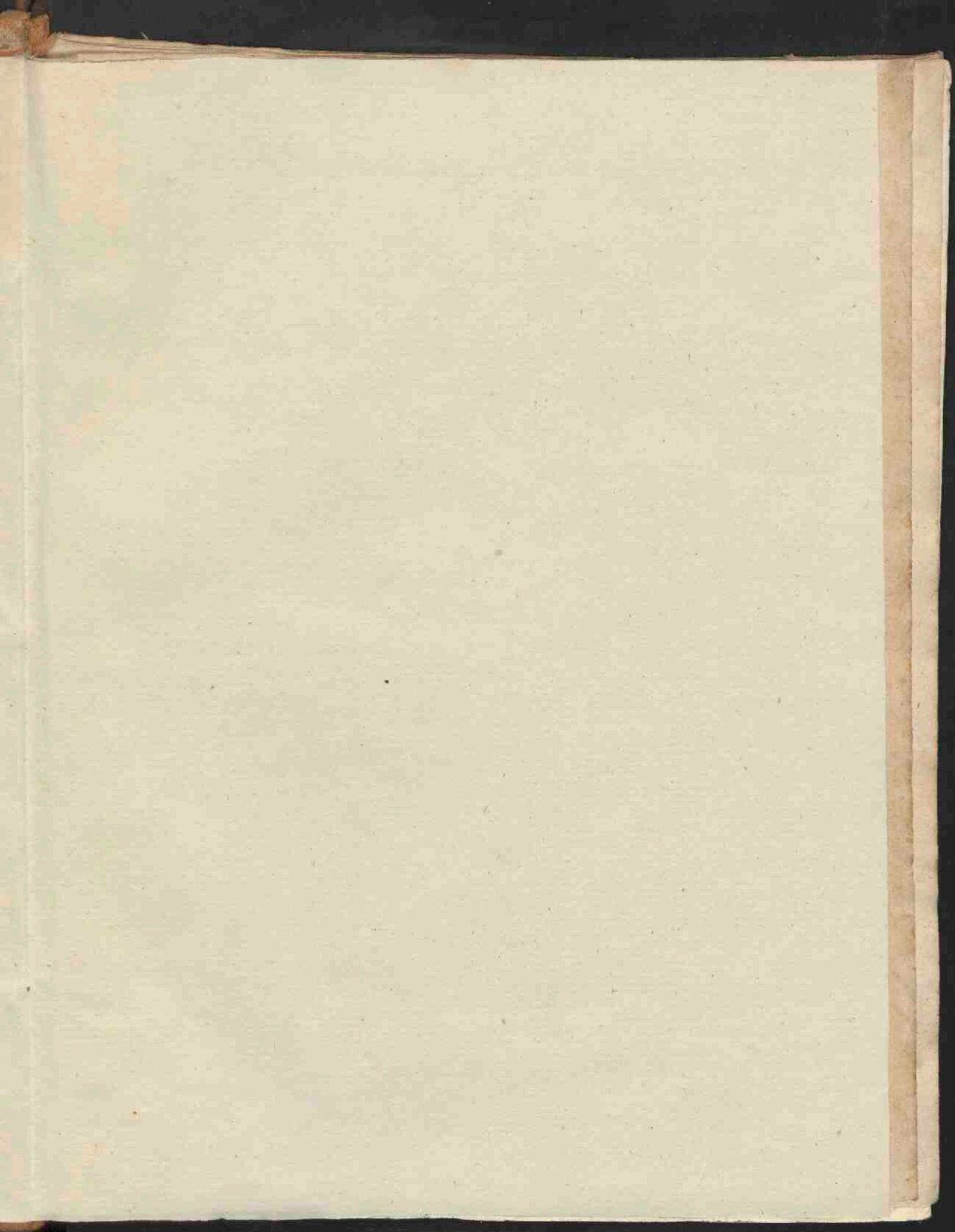

Magen

Historia Ecclesiastica

Quarto n°. 175.

HISTORIA IESVITICI
ORDINIS,
IN QVA DE SOCIE-
TATIS IESVITARVM AVTO-
re, nomine, gradibus, incremento, vita, votis,
privilegijs, miraculis, doctrina, mor-
te, &c. perspicuè solideq;
tractatur:

Conscripta à
M. ELIA HASENMVLLERO:
ET
INQVIRENDÆ VERITATIS ERGO MIS-
sa, ad Generalem IESVITARVM Præpositum,
CLAVDIVM AQVAVIVAM.

Ex dono Bau Solii

FRANCOVRTI AD MOENVM, *1640*
Excudebat Iohannes Spies, 1593.

HISTORIA RESVITICI

ORDINIS

IN OVA DE SOCIE

TATIS RESVITICARVM AVTO

IT. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

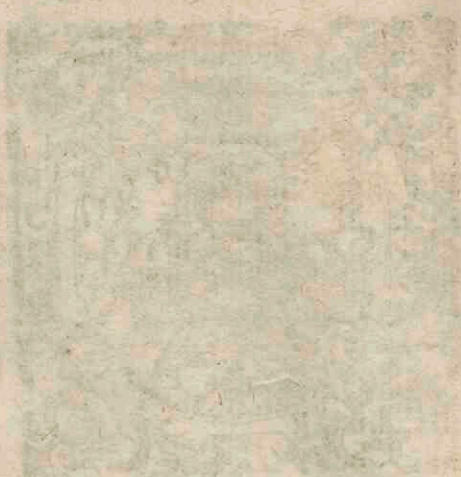
VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV. VAV.

POLYCARPVS LEISER

S. THEOLOGIAE DOCTOR,

SYNCRIOVE EVANGELII IESV CHRI

sti minister, CLAVDIO AQUAVIVÆ, Præposi-

to Generali Societatis Iesu, veram ad Ie-

sum Christum conuersionem

precatur.

*V*ixit superioribus proximis annis, in a-
liquod societatis vestra Collegijs, Ma-
gister quidam, nomine Elias Hasen-
müller; absq̄ dubio compluribus Iesui-
tis non ignotus. Is pro singulari sua, qua-
tūm in vestram societatem ferebatur, affectione,
quā diligentissimè vestri ordinis statuta, mores,
consuetudines & doctrinam observabat, perscruta-
batur, addiscebatur, connotabat. Idq̄ omne eum in fi-
nem, ut postquam secta vestra sacra omnia ritè ac
perfectè addidicisset, eò maiori cum Zelo se totum ei
addicere, indeq̄ unà cum alijs, contentiori studio
sanam Evangelij doctrinam oppugnare posset.

Verū benignissimus cœlestis pater, omnis mi-
sericordiae fons & origo, eius misertus, ne in aeternum
periret, clementer ipsum in viam reduxit, ita ut er-

A 2 rorem

E P I S T O L A

4
 rorem & lapsum suum non tantum verè agnouerit,
 & seriò deploràrit: sed etiam, quæ antea oppugnanda
 veritatis ergò consignàrat, postea in longè diuersum
 usum conuerterit. Etenim pro modulo donorum
 sibi diuinitus concessorum, breuem HISTORIAM OR-
 DINIS IESUITICI adornauit hoc animo, ut eam ini-
 tiò bonorum virorum iudicio subijceret, & postea
 accuratioe lima adhibita suo tempore publicaret:
 quò hac ratione, quantum in se esset, iuuenes curio-
 siores præmoneret, ne nimium mellitis vestris verbis
 fiderent; sed omnia probè animo prius pensitarent,
 quàm hæresis vestra compedes sibi à vobis iniici pa-
 terentur. Illius historiae chartas superiori anno, post-
 eaquam Vitebergam ad me venit, ut per occasio-
 nem eas inspicerem, apud me deposuit: sed paucis die-
 bus post, Deo curriculum vitæ eius abrupte, fæ-
 liciter ex hac ærumnosa vitæ ad cælestem Ecclesiam
 emigravit. Ubi omni animi contentione Deo Opt.
 Maximo humiliter gratias egit, quòd ex laqueis Ie-
 suiticæ prauitatis ante mortem ipsum eripuisset.

Et fortassis charta ista perpetuò apud me deli-
 tuissent, nisi commodè superioribus mensibus in vi-
 tam Ignatij Loiola, vestri progenitoris, à Iohanne
 Petro

Petro Maffeiō de scriptam, incidissem, qui in sua ad te ^{responso} testatur, ea quæ vester iste parens gessit, digna esse, in quibus immortalitati commendandis, scriptorum omnium certet industria. Cùm igitur in hac historia, non pauca occurrant, quæ partim ab illo ipso societatis vestræ patre olim instituta sunt, partim à vobis filiis ipsius obedientissimis quotidie geruntur, atque digna sunt, quæ toti orbi, ad penitus vos cognoscendos, innotescant: profectò metui ne piaculum cõmitterem, si hæc vestra gesta supprimerem, neque per typos immortalitati commendarem.

Simultamen, ut ingenuè verum fatear, miror, què fiat, quòd cùm omnium scriptorum industriam, in commẽdandis vestri Ignatij gestis, certare cupiatis, interim tamen eius E vitam E regulas, adeoq; omnem vestram conuersationem ita studiosè hæcenus calaueritis: ut vix paucis, etiam Pontificiæ Ecclesiæ addictis, nedum alijs, ab ea alienis, ista nota sint. Num adeò inuidi? ut per quæ vos cælum (si Deo placet) aditis, ea nemini mortalium accuratius cognita esse velitis. An verò eodem animo præditi estis, quo mundus: de quo Saluator, Ioh. 3. Quisquis

EPIST. DEDICATORIA

peruersè agit, odit lucem: nec venit ad lucem, ne arguantur opera ipsius?

Verum ut ut sit, Ego, ne iniquus huius depositi possessor videri possem, neuè industria huius scriptoris, in commendandis rebus vestris, frustra laborasset, historiam hanc typis plenè adornatam ad te, mi Claudii, Generalis Iesuitarum Preposite, mittere volui. Tu suscipies eam benevolentia qua volueris: Et huius tui veteris alumni consignationè recognosces. Quòd si in quibusdam pauciora de vobis vestrisq; mysterijs retulit, quàm rerum à vobis gestarum amplitudo requirit, tu prolatis societatis vestre annalibus, quorum semel atque iterum hic noster Helias in sua historia mentionem facit, defectum illum supplebis. Denique hæc nostra, donec alius quispiam vestros mores Et gesta plenius perscripserit, boni consules. Scriptum Brunsviga, in veteri Museo singularis vestri fautoris Et amici D. D. Martini Chemnity, Anno, Et c.

LXXXVIII.

IN.

I N D E X.

Prooemium.

C A P V T I.

De primo Iesuitarum auctore & conditore,
IGNATIO Loyola.

C A P V T II.

De Iesuitarum nomine,

C A P V T III.

De varijs Iesuitarum generibus & incremento, cuius membra præcipua sunt hæc:

1. De Generali Iesuitarum.
2. De Iesuitarum Assistentibus, seu intimis consiliarijs.
3. De Iesuitarum Professis.
4. De Iesuitarum Devotorijs seruis: seu trium votorum Professis.
5. De Nouitijs Iesuitarum.
6. De Iesuitarum seruis temporalibus, seu Coadiutoribus formatis.
7. De seruis Iesuitarum spiritualibus.
8. De Præceptoribus Iesuitarum.
9. De spiritualibus Iesuitarum Præfectis.
10. De Iesuitarum Conuocatoribus.
11. De Iesuitarum Confessarijs.
12. De Iesuitarum Pœnitentiarijs.
13. De Iesuitarum Sacerdotibus.

14. *Iesuitarum Rectoribus & Regentibus.*
 15. *Iesuitarum Ministris seu Oeconomis.*

C A P V T III.

De publica Iesuitarum vita.

C A P V T V.

De priuata Iesuitarum vita.

C A P V T VI.

De votis Iesuitarum.

1. *De voto Paupertatis Iesuitica.*
2. *De secundo Iesuitarum voto, quod est Castitatis perpetua.*
3. *De tertio Iesuitarum voto, quod est Obedientie.*
4. *De quarto Iesuitarum voto, quod est Professorum.*

C A P V T VII.

De Iesuitarum Priuilegijs.

Ex	Prima	} <i>bulle Pontificis Romani.</i>
	Secunda	
	Tertia	
	Quarta	
	Quinta	
	Sexta	
	Septima	
	Octaua	
	Nona	
	Decima	

I N D E X

Ex	Vndecima	} bulla Pontificum Romanorum.
	Duodecima	
	Decima tertia	
	Decima quarta	
	Decima quinta	
	Decima sexta	
	Decima septima	
	Decima octava	
	Decima nona	

Dei Pontificum
galliarum p 172
Auctoritas
captivitas
f 181
Auctoritas
King of Jerusalem
181

C A P V T V I I I .

De Iesuitarum Miraculis.

C A P V T I X .

De Iesuitarum doctrina.

1. De sacra Scriptura.
2. De Persona & officio Christi.
3. De Spiritu sancto.
4. De Angelis.
5. De imagine Dei in homine.
6. De Providentia Dei.
7. De Arbitrio hominis post lapsum.
8. De Peccato.
9. De Decalogo.
10. De Evangelio.
11. De Christi Regno & Sacerdotio.
12. De Iustificatione hominis.
13. De Fide.
14. De bonis operibus.

15. De Pœnitentia,
16. De Ministerio Euangelij & huius Ministris.
17. De Septem Iesuitarum Sacramentis.
18. De Ecclesia.

C A P V T X.

De Iesuitarum Patre, qui est Papa, & Matre,
quæ est Roma.

C A P V T XI.

De Morte Iesuitarum.

F I N I S.

PRO

PROOEMIUM.

DAVICIS abhinc annis, in regno Pontificio, nouum fratrculorum ordinem, qui se sub Iesuitarum nomine omnibus venditat, exortum esse, notius est toti Christiano orbi, quàm vt opus sit multis verbis exponere.

Est autem nouitio isti sodalitio in more positum, gloriari suum ordinem, non vt reliquos, DEI Ecclesie ab hominibus obtrusum, sed ab ipsa summa bonitate & sapientia Dei, Domini ac creatoris nostri (sic enim prima ipsorum regula Latina loquitur) in hoc introductum esse, vt hæresibus tum omnibus, tum maximè Lutheranae resisteret: hoc est, vt nutantem Pontificis Romani sedem suffulciret. Vnde etiam, de nescio quibus cœlestibus *ensetea*, nec non diuinis ac angelicis somnijs & colloquijs mirificè gloriantur, maximè quo ad primum ordinis sui fundatorem, quasi is profus diuino Spiritu afflatus omnia & dixerit & fecerit.

Magnifica mehercle gloriatio, & digna, quæ diligentius, quid veri quidue vani complectatur, excutiatur. Sed si vel ipsorum Iesuitarum propria Elogia, quibus illi ordinis sui inuentorem exornare solent, obseruetur, vel reliqua ipsorum vita penitius introspeciat, reapse deprehendetur, nihil minùs verum esse, quàm affirmare hunc ordinem à Deo ipso introductum esse; cum vice versâ luce meridiana clarius ex ijs sit futurum, hunc ordinem à nemine alio, quàm ab ipso mēdaciorem parente initiò inuentum, Loiola postea inspiratum, atq; inde in totum terrarum orbem, ceu vltimam Satanae aduersus veritatem machinam, introductum esse. Id quod in hoc scripto, diuinâ adiutus gratiâ, manifestè demonstrare annitar.

Adeste ergo vos omnes Iesuitæ, quotquot vel in veteri vel in nouo orbe circumuagamini, & quæ prolaturus sum attentis animis percipite. Commonstrabo vobis, fingere, ordinem à Deo introductum, non idem esse quod probare.

Profiteor autem me summam fidem in referendis certis & veris præstiturum, & quantum argumenti ratio ferre poterit, modestiæ insuper studiosum futurum.

Christum Iesum, verum & vnicum Ecclesie nostræ caput, precor, vt per Spiritus sui gratiam largiatur, ne absque fructu hic meus labor

beat. Quod tùm futurum spero, si vt Ego scribendo amorem & studium veritatis affero: ita lectores percipiendo, pietatem cum æternæ salutis desiderio coniunctam habeant.

C A P V T I.

*De primo Iesuitarum authore & conditore,
Ignatio Loiola, milite prophano.*

ATENTVR ipsi Iesuitæ, Ignatium Loiolam, quem sui ordinis parentem agnoscunt, patria Hispanum, genere nobilem, affectione verò hominem, concupiscentiæ, superbiæ ac reliquis corporis voluptatibus deditissimum, à Dei autem metu ita alienum fuisse, vt ex ephæbis egressus non veritus fuerit dicere, se manu sua dextra (qua gladium vibrabat, aëremq; percutiebat) vel in vitis Dijs hostes suos omnes comminaturum. Bobadilla, vnus ex primis Iesuitarum patribus, fatetur; eum fuisse hominem armis castrisq; assuetum, & tam truculenta animi ferocitate præditum, vt quemuis obuium, etiam caprinam ob lanam sibi resistentem, gladio vel hasta transfuerberare fuerit ausus.

Hanc plus quàm serinam feritatem, etiam post institutam Iesuitarum sectam adedò non deposuit, vt Hoffæus, Romæ in domo Iesuitarum Professa Assistens, testatus sit: eundem nonnullos societatis suæ fratres flagellis (Iesuitæ disciplinâ, Loiola spiritualem mortificationem, nuncupant) ita confecisse, vt præmatura morte interierint. Salmanassar Neapolitanus confitetur; quòd fuerit naturâ ferox, saeuus, durus, truculentus. Carmen, quod ipsius effigiei subijcitur, testatur: quòd fuerit miles vanis iactatus in armis. Et sane qualis fuerit per vniuersam vitâ, propria ipsius conscientia ipsi dictauit, quæ eum adigit, vt sub finem vitæ (teste Ribadencita vitæ ignatianæ decantatore) ipse seipsum detestabilem dixerit, & professus fuerit, se indignum, qui honestè sepeliretur, &c.

Ehem, bone lector, quid tibi iam, dum adhuc inter principia versamur, de hoc primo agminis istius inuentore & ductore videtur? an à Deo, an verò à Diabolo (qui in India Iesuitas suos filios vocitat) ad hunc nouum ordinem Iesuitarum incohandum, vel potius ad antiquum

quum Pharisaorum ordinem restaurandum, excitatum putas? sed parumper quiesce, adhuc longè maiora & atrociora cognosces.

Postquam ergo primus hic Iesuitarum auctor, à Spirituali suo patre (qui homicida est & mendax ab initio) instigatus, se totum cædibus *Iohan. 8.* perpetrandis tradidisset, factum est, vt in periculis, quæ amaui, ad eundis, magnas & corpore & animo clades acciperet.

Cum enim nimis ferociret, diuina vindicta in ipsum exardescente, *Verba Ie-* factum est; vt in oppugnatione vrbs Pompeiopolitana a nea bombar- *suita Tur-* da pila à Gallis immissa, crus eius dextrum frangeretur: sinistrum quoq; *riani.* lapide de muro excusso grauius vulneraretur. Talis enim pœna decebat *Vide Iesui* pedes hominis, post iniustas cædes currentis, accursum Euangelij impet- *tarum li-* dientis. Noluit tamen tunc temporis diuina iustitia, humano generi ir- *bros de Lo-* ta, homicidam istum penitus tollere: sed deditioe vrbs facta, quorum- *iola, Petri* dam clementia, qui Ignatium Loiolam ad pœnitentiam adducere con- *Ribadinci-* bantur, curatus est, ita tamen, vt in vtrumq; latus, pedibus æger, claudi- *tam.* caret. *Eph. 6.*

Tali pœna diuinitus affectus, militiam deseruit, & lectioni profa- *Gen. 9.* norum librorum, temporis fallendi causa, totum se tradidit. Ac quo- *Rom. 2.* niam claudicans Ignatius à nobilibus ridebatur: hostes quoq; ipsi insultabant: ac ipse ad res politicas decorè agendas se ineptum iam intelligebat; militaris atq; politice vitæ pertasus, vitam solitariam (quam illi Spiritualem voant) sectari, deq; nouo ordine cogitare cœpit.

Fingunt autem Iesuitæ, Ignatium Loiolam non fortuito, aut casu quodam cogitationes de nouo ordine instituendo venisse: sed diuinitus excitatum Iesuitarum exercitum conscripsisse. Dicunt enim: Mariam virginem, Dei genitricem, portantem in vlnis puerum IESVM, apparuisse Ignatio: cumq; vt in filij IESV honorem, Iesuitarum societatem *Iesuitæ sin-* institueret, hortatam esse, ac simul promississe, se illis indulgentissimam *gunt Lo-* matrem, adiutricem & promotricem futuram. A beata ergo Maria, vt *iola à Ma-* nugantur, excitatus: primò se totum dedit deuotioni S. Petri, cuius et- *ria persua-* iam ope sanatum ferunt. Postmodum literis profanis sepositis, sacre se *sum ipsorū* (vt ipsi vocant) dedit lectioni, hoc est, deuotos legit libellos, de Vitis *societatem* sanctorum, quas vulgò Legendam, alij Lugendam dicunt: de deuotione *instituisse.* beate Mariæ offerenda, & his similes nugas.

Inde fingunt Iesuitæ, nocte quadam vigilantem, augustissima specie, & beatissimo lumine fulgentem Mariam virginem cum paruulo IESV, non modò sese palam ostendisse, verum etiam incredibili benignitate

ſpectandam aliquandiu præbuiſſe, quo viſo mirificè recreatùm, tantum repente odium faſtidiumq; eorum, quæ apud cæcos mortales prima habentur, concepiffè, vt omnes rerum illarum, quamuis diuturno vſu ac vetuſtate corroboratas imagines, ex hominis iſtius memoria, conſeſſim aſpectus ipſe deterſerit. Quin imò hoc Dei beneficium ipſi per omnem vitam proprium atq; ſtabile manſiſſe, vt quotieſcunq; ſublatis in cœlum oculis aſtra ſuſpexerit, mortalia cuncta illi, repente ſordescere cœperint, & miro quodam cœleſtium deſiderio abreptus fuerit.

Neq; verò cuiquam noui quid videatur, quòd Ignatius Loiola, primus Ieſuiticæ ſectæ inuentor, diuinas apparitiones ſinxit. Hoc enim & alij nouarum ac impiarum rerum inceptores faciunt. Sic olim Mahumetes, Turcarum ſator, Angelorum conſortium: ſic noſtra ætate Pelargus, Anabaptiſtarum pater, ſpirituum cœleſtium colloquia: ſic Cinglius, diuina ſomnia: hic verò Ignatius Loiola beatæ Marię conuerſationem & familiaritatem ſibi tribuit: vt hac ratione ſibi ſuiſq; hominibus aliquam auctoritatem & exiſtimationem in oculis vulgi ſuſcitarer.

Ego verò illud hominum genus, quod neq; Chriſti doctrinam ſequitur, neq; ſanctorum vitam exprimit: non à Deo, ſed à Diabolo (qui *2. Theſſ. 2.* illis diuina permiſſione, eò quòd Euangelicę veritati credere nolunt, loco Angelorum ſanctorum loquitur) excitatum credo, & ſtatuo. Id quod vel ex vnico Ignatij Loiolæ, primi Ieſuitarum architecti, exemplo, & ſequenti ratione maniſeſtiſſimum eſt.

Iob. 8.

Chriſtus Iudæis dicit: Vos ex patre Diabolo eſtis, quia deſideria patris veſtri vultis facere: ille homicida erat ab initio, & in veritate non ſtetit, quia non eſt veritas in eo. Cùm loquitur mendacium, ex proprijs loquitur, quia mendax eſt, & pater mendacij. Illud dictum Saluatoris hunc in modum Ieſuitis Ego applico. Gloriabantur Iudæi, ſe patrem habere Abrahamum. At neq; fidem Abrahami habebant, neq; opera eius faciebant: nihilominus tamen Abrahamitę dici volebant. Quod tamen Chriſtus conſtanter negat, quia fide & operibus Abrahæ carebant. Sic Ieſuitæ, nomen deſumunt à Ieſu: ſed neq; Ieſu doctrinam habent, neq; opera Ieſu faciunt. Id quod ex ſequentibus vſq; adeò clarè patebit, vt qui videre id nolit, verè à Deo fit exceccatus. Ideo nos cum Chriſto Saluatore

1. Tim. 4.

2. Tim. 3.

Ieſuitis dicimus: Vos non ex Ieſu, ſed ex patre Diabolo eſtis, quia huius opera facitis, & AntiChriſti doctrinam vrgetis. Ac proinde Diabolus, *Vide exem-* vos verè, vt in epiſtolis Indicis ipſi fatemini, ſuos filios vocat.

plaria Roma excuſa.

Nam quales & quantas conſpirationes, cædes, homicidia, latrocinia &

nia & insidias Iesuitæ struant Evangelicis, in ipsorum perniciem, multa regna, plures provincie, & innumera propemodum vrbes sentiunt: licet interim pauci sint, qui damnum Ioseph considerent. Quantis etiam dolis & fraudibus mendacia spargant Pontificia, mordicus ea retineant, & igni ferroq; defendant, nemo ignorat. Et ad hoc peculiari voto obstringuntur. Etenim, præter vsitatum Monachorum morem, quatuor votis sese totos, corpore & animo, in obsequium Antichristi Pontificis Romani tradiderunt: neq; aliter, quam is vult, hiscere audent; sicuti in Bulla Pauli III. habetur, in qua hæc verba continentur. *Et quamuis Evangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur, omnes Christi fideles Romano Pontifici tanquam capiti ac IESV CHRISTI vicario subesse: ad maiorem tamen nostræ societatis humilitatem ac perfectam vniuersi cuiusq; mortificationem & voluntatum nostrarum abnegationem: summopere conducere iudicamus, singulos nos vltra illud commune vinculum, speciali voto asstringi, ita vt quicquid Monachorum & alij Romani Pontifices, pro tempore existentes iusserint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quascunq; provincias nos mittere voluerint, sine vlla tergiversatione aut excusatione illico quantum in nobis fuerit, exequi teneamur. Sine miserit nos ad Turcas, siue ad quoscunq; alios infideles etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, siue ad quoscunq; hæreticos, siue schismaticos, seu etiam ad quosuis fideles.*

His verbis Ignatius Loiola se, suosq; confœderatos, quorum initio habuit tantum decem, Iulio III. Pontifici Romano, obligauit voto (vt vocant professorum: quorum officium est, à consilijs sedere Papæ, & in omnes occasiones intentos esse, vt Pontificia tyrannis stabiliatur, Christi autem regnum aboleatur. Hinc fit, quod per totum terrarum orbem vagentur, & res pontificias disseminant, ac omnem Antichristi iniquitatem pro viribus, varijs dolis & artibus, consilijs & studijs tuentur. Cumq; in omnibus operibus iniquitatis ceteros monachos longè antecuerant: accirco etiam indulgentius à Pontificibus Romanis fouentur, ditantur & honorantur.

Hoc igitur cum primis notandum venit: Iesuitarum agmen, non à Deo, neq; à filio ipsius IESV Christo, sed ab Ignatio Loiola, milite profano, produci. Qui cum viribus corporis deftitutus ad bellum hominibus inferendum amplius ineptus esset: animi dotes (vt dictum est) ad bellum Ecclesiæ Christi & Sanctis inferendum, contulit. Cumq; videret Lutherum multum Pontificiæ idolomanie detrahere; imò totum pontificium regnum ignito diuini verbi gladio destruere: contra verò Cardinales,

Vide infra vbi tota bulla recitatur ad verbum.

Nec sic Paulus Antichristum vocat, nec Iohannes,

1. Ioh. 2. 2. Thess. 2. Ap. 13. 17. 18.

Dei mandata inter Iesuitas silent: sed Pontificis vigent.

Et Paulus III.

Verba sũt Iesuitæ Riccardi Ingolstadiensis & Bolnauenturæ Rectoris.

dinales, Episcopos, Monachos ac Sacerdotes, papisticè viuere, hoc est, helluari, scortari, lauteq; cuticulâ curare, hacq; de causa quotidie multa regna à Pontificis Romani obedientia deficere, nec facile seniores ad Pontificias Idolomanias retrahi posse; statione & acie militari deserta, contra parentum suorum voluntatem ad montem Serratum proficiscitur, vitam nouam seu solitariam auspicatur, & pueros in platcis conuocat, illosq; in doctrina pontificia informat, pietatem prætendit, & omnes ad pœnitentiam, non quidem illam Christi, sed Antichristi, hoc est, adieunna, cilicia & flagella vocat.

Quia autem indoctior erat, quàm vt Præsulem noui ordinis pro auctoritate agere, & res pontificias notoriè malas, aliquo fuce sermonis palliare posset: Hispania deserta, Lutetiam, Parisiorû, tâquam ad mercaturam bonarum artium proficiscitur, seq; totum, iam tricesimum annum agens, literis dedit. Illic loci, quia paupertatem, quam religiosam dicunt, sectabatur, stipem ostiatim colligebat, pueros gratis erudiebat, omnibus vltro, nulla petita mercede, sua obsequia, labores & studia offererebat, sicq; aliquam apud populum rudem existimationem sibi pariebat: dumq; in desinenter studijs inuigilaret, tandem lapideo (vtar illorum verbis) examine Magister creatus, aliquos sibi socios asciscit, & nouum ordinem texere incipit.

Iam ergo Loiola, ex milite factus studiosus, ex studioso Magister, ex Magistro Sacerdos, vbiq; missas gratis celebrat, & pueros absq; mercede in literis & Catechismo pontificio instruit. Et quia viribus minor erat, quàm vt omnibus satisfacere posset, socios *ἑταίρους* sibi similes conscribit, qui Lutetiæ vna in domo viuentes, peculiare sibi viuendi regulas, quas constitutiones vocant, conscribunt, vel potius iam ante à Caraffa Cardinale conscriptas, sibi applicât, sicq; prima fundamenta futuræ aliquando societatis faciunt.

Thomas de Aquin.

Hi dum in vrbe pauperes sine defectu, & humiles sine despectu circumuehant, hominesq; gratis iuuant, magnam præ reliquo clero & monachis, existimationem sibi comparant. Ignatius itaq; sic bene primis iniitijs procedentibus tandem de nouo ordine suis cum socijs consultat: cumq; animi ipsius propositum ijs omnibus probaretur, vnanimiter decernunt, quod velint Romam proficisci, ibiq; sui ordinis confirmationem à Pontifice Romano petere. Quo in itinere, Ignatius Loiola *ἑταίρων* quandam ac raptum fingit. Socios enim iubet præire: ipse verò ad facellum quoddam quasi in eo oraturus diuertitur, dumq; nimis diu e-

maneret

maneret, socij regrediuntur ad facellum, suum patrem Ignatium Loiolam quærunt, qui conspectis illis in faciem procidit, & aliquandiu quasi extra seraptus iacuit. Socij dicunt: Pater noster Ignatius vel animi deliquium passus est, vel visionem habet. Interea autem Ignatius à simulato somno euigilat, socijsq; dicit: Visum habui, pergimus Romam, vbi nos dura pati oportet. Sed sitis præsentibus animis. Beata enim Maria cum puerulo IESV mihi apparuit: Hic promisit, se nostrum fore patronum & defensorem.

Postquam igitur Romam venissent, ibiq; sui ordinis confirmationem peterent: multi eruditi viri innumeros Monachorum ordines potius, vel partim abolendos, vel ad minimum reformandos, quàm orbem nouo ordine aggrauandum esse iudicârunt. Præsertim verò Bartholomæus Guidiccionus Cardinalis, vir alioquin pius conatui Ignatij Loiolæ grauitè resistit, noluitq; ferre, vt miles adeo impius & profanus nouum ordinem incoharet, apertè contra eum scribens ac decernens: pristinam religionem potius in ordinem reuocandam, quàm nouas religiones instituendas, verùm nihil obtinuit.

Anno Domini 1539.

Ignatius enim Papæ de consilio suo multùm dicit; se suosq; vltrà reliquos monachos ipsi deuouet: & obedientiam absolutam in omnibus pollicetur: de negligentia reliquorum clericorum queritur: se cum suis Ecclesiam Romanam ac sedem pontificiam pro virili consilijs & scriptis adiuturum iurat. Pontifex ergo Romanus Paulus III. intentionem Ignatij & sociorum eius considerans, voti compotem facit, eiusq; ordinem tandem Anno Domini 1540. confirmat. Ab hoc itaq; Ignatio Loiola, non à IESV ortum suum trahunt Iesuitæ.

De cuius nominis deriuatione festiuas quorundam cogitationes adijcere lubet. Deriuant nonnulli Ignatij nomen ab igne: verè enim ignem mittit, non amoris, quem Christus per Spiritum sanctum accendit, sed odij, què Satan, per Erynnas infernales inflammat. Huius siquidem Ignatij igitis socijs, Ecclesia Dei, ceu incendio quodam consumitur. Iesuitæ etiã nihil aliud sunt, quàm quòd publici incendiarij, qui facies pontificias passim accendunt, quibus Christi Ecclesiam comburere & delere conantur. Ego quoq; hinc ipsi hoc nomen inditum arbitror; quòd ob scelera, crudes, atrocina, pontificias idolomanias, maximè verò omnium ob tam perfidæ & Sacrilegæ societatis inuentionem, ad æternum ignem natus sit.

Deriuationis
Nominis
Ignatij.

Loiolam appellatum iudico, quia Leo sauis in bello, & durus tyrannus

1. Pet. 5. rannus in Christianum ordinē est factus: qui ceu Leo iste infernalis cum socijs suis circumit, per vniuersum terrarum orbem, quærens, quos à Christo abducatur, & Antichristo Pontifici Romano subiiciat, sicq; deoret. Quam circumitionem Iesuitæ propriam suam vocationem dicunt; sicuti tertia illorum regula tradit, quæ in Italico sermone ita sonat. *E proprio di nostra vocatione andare in varij lochi, è viuere in qual si voglia parte del mondo, doue si spera maggior seruitio di Dio, & aiuto dell' anime.* hoc est, *Nostre vocationis proprium est, per omnes mundi plagas peragrarè, & viuere in omni mundi parte, vbi maius Dei seruitium & animarum salus speratur.* Quia etiam Pontifices Romani ex annalibus, quos conscribunt Iesuitæ, cognoscunt, quanta opera Ecclesiæ Romanæ salutaria ipsi faciant, quotq; seducant: ideo Iesuitis vbiq; magnificas domos & ampla collegia ædificari, eadem ditari & modis omnibus promoueri curant. Ne scilicet hæ locustæ, quæ non tam corporis bona, quàm animæ pabula depascuntur, atq; Leones isti in Ecclesia Christi deficiant.

Vide an-
nals Ro-
manos.

Alij etiam Loiosam dictum volunt, quasi *Lügen* vel *Lügen* ollam; hoc est, mendaciorū ollam: tum quòd mendacia pontificia coxerit, & eadem tueatur: tum quòd ipse olla fuerit, in qua Iesuitica societas excocta fuerit, quæ postea instar ranarum istarum, de quibus Moses & Iohannes in suis libris agunt, in perniciem Ecclesiæ Christi effusa sit. Sunt etiam ipsi Iesuitæ omnes olla & tripus, è quo pontifex omnia sua consilia haurit, & horum factis, quasi diluuiò quodam Ecclesiam Dei inundat, turbat & euertit. Sicuti tum alia regna, tum maximè, Gallia, Austria, Bawaria, Belgium & Augusta Vindelicorum deplorant. Hi sunt, vt rem vno dicam verbo, Germaniæ proditores, qui, vt illorum annales testantur, omnia consilia, acta & facta Germanorū Principum & Theologorum annotant, & Pontifici Romano deferunt. Hi sunt auctores noui Calendarij, ac tot conspirationum & cædium, quibus Ecclesia Dei premitur. Sunt lerna malorum; & hydra, quam nonnulli principes viri ad sui fuorumq; perniciem in sinu fouent.

Cùm igitur ab Ignatio Loiola, milite Hispano, hæc noua Iesuitarum factio ortum suum trahat, quis non videt, eos rectius & magis propriè non Iesuitas, sed Ignatianos vel Loiolitas dicendos esse? Sed augustum IESV nomen isti sibi arrogant, vt hoc splendido titulo, quasi IESV Christi doctrinam & vitam imitarentur, plurimos inescarent, caperent, seducerent, & iugo pontificio subicerent. Quàm bellè autem doctrina
& vita

& vita Iesuitarum, cum IESV Christi doctrina & vita conueniat, id ex sequentibus manifestum erit, imò ipsa experientia satis declarat.

Cur autem Dominus permiserit, militem istum impium & superstitiosum, tam funestam societatem incohare, tantamq; pestem (quam Deus à Germania vel tandem rursus auertat) in Ecclesiam suam inuehere, causas reddere conatus est Iacobus Crusius Iesuita, & Nouitiorum Iesuitarum Rector Landspergæ. Miles inquit: esse debuit nostræ Societatis pater, quia vt militis est, totis viribus in hostem irruere, nec desistere nec victor euadat: ita nostrum est, in omnes irruere, qui Papæ Romano resistunt: illosq; consilijs, dictis & scriptis, inuocato etiam (vt loquitur) brachio seculari, hoc est, igne & ferro, tollere & abolerè. Sicuti Pontifex & nostra vota contra Lutheranos suscepta volunt & mādant. Non magnopere aberrauit hic suo iudicio. Huius enim sui conatus egregia specimina a Grætij & b Augustæ superioribus annis ediderunt. Quin in hoc toti sunt, vt Lutherana religio seu doctrina Euangelica ferro & igne tollatur. Et nisi hoc fiat, (scribunt Iesuitæ Colonenses) Ecclesia Romana pacem & tranquillitatem habere non poterit.

Anno Domini 1584

in regularum explanatione.

a Anno 1582.

b Anno

1583. &

1584.

In sua Censura.

Non quidem Iesuitæ haftenus ferrea arma tractarunt: veruntamen alios ad arma vocarunt: & quod miles ferro, id Iesuita ferox consilijs & scriptis agit. Georgius Baderus, Iesuitarum per Bauariam prouincialis, Landspergæ, postquã Roma redieram, ad me dixit. In vrbe Augusta nostri pacem non sunt habituri, nisi curauerimus, per superiorem Senatuum Euangelica (vtor illius verbis) prædicabilia tolli, & eijs. Nostrorum, aiebat porro, consilijs, concionatores Euangelici, ex vrbe Viennesi sunt expulsi: ideo etiam nostri iam ibi in pace docent, & rebus potiuntur pro animi votis. Eadẽ felicitate & nos fruemur, si magistratus Politicus Lutheranos eiecerit: qui nos in Dominorum indignationẽ rapere conantur.

Anno 1583.

Vtrum is vera dixerit, an falsa, quod eiectionem Ministrorum Euangelij, suis adscribit, cuius culpam aliqui in alios reijcere volunt, ego cum nemine litigauero: Ex his tamen ipsius sermonibus manifestum est, quæ Ignatianorum istorum & Loiolitarum studia atque consilia sint. Et tamen nihilominus Germania istos alit, fouet, ditat & tuetur.

Sed ista hoc in loco de primo Iesuitarum inuentore, dicta sufficiant, qui est Ignatius Loiola, Hispanus, miles prophanus, Sacerdos impius, feruus Antichristi Romani deuotus, qui in sua mēdacij olla, ceu altera Medæa, suum Iasonem, Iesuitas excoxit, & in Christianum orbem, quasi Bruchos effudit. Iam de nomine Iesuitarum quædam subijciam.

CAPVT II.

De Nomine Iesuitarum.

DOSTEA QVAM ergo Ignatius Loiola cum suis socijs Romam venisset, & sui ordinis confirmationem à Paulo III. impetrauisset; de suæ societatis nomine consultare cœpit. Vidit ergo reliquos Monachorum ordines, aliorum contemptui expositos esse propterea, quòd nomina sua non à Deo, aut Christo Domino, sed à hominibus & inuentoribus suis haberet: sicuti ab ara Mariæ, cœlitus, vt ferunt, Romam delata, monachi Aracœli vel Aracœlitæ: à Francisco Franciscani: à Dominico Dominicani, dicuntur. Quare, ne socij Ignatij ab homine, sed à Deo, de nominarentur; eos Iesuitas dici voluit. Cumq; nominis ratio ab eo postularetur. respondit: Mei socij nequaquam à meo nomine vel Ignatiani aut Loiolitæ dicantur: sed titulus illorum sit, Societas Iesu. Nam cum Romam pergerem, in via mihi apparuit IESVS: cum beata matre sua, mihiq; dixit: vt socios sibi cōscriberem, quia paucos haberet inter clericos fideles seruos; velle igitur se, vt hic meus ordo dicatur: *Compagnia di Gesu*: vel, *Societas Iesu*. Hæc, inquit, reliqui Iesuitæ, cum audisset Pontifex Paulus III. dixit: Verè dignus Dei hic est; & nomen Iesuitarum approbavit.

Tridentinum conciliabulum horum ordinem, pium institutum vocat. In vrbe Roma vulgò dicuntur Theatini: rectius Theoninos dixerit, quia Theoninis dentibus calcaneum Christi mordent, & membra eius persequuntur. Sunt autem Theatini peculiare monachi, qui, vt mihi retulit Bobadilla, Romæ vltra 60. annos non durârunt, & sub Iesuitarum Generali, cui nomen fuit Lainetz, Iesuitarum ordinem ingredi voluerunt. Quia autem erant immorigeri, & vt Hoffæus ait, suffeni, superbi, repulsam passi sunt: quòd nimirum mons cum monte, vt dicitur, non facile misceatur. Quia autem eodem, quo Iesuitæ, vtuntur habitu, nimirum nigro, ac pileis quadratis, similesq; se Iesuitis in ceremonijs & templis gerunt, vulgus Iesuitas quoque Theatinos nuncupare solet. Quæ res non nihil superbos Iesuitas diuexat, magis Iesuitæ quàm Theatini dici auentes.

In regulis & constitutionibus suis hosce ipsi sibi titulos attribuunt, quòd se vocitant; *Compagniam di Gesu*: *Societatem Iesu*: Seruos Iesu Christi: lauda-

laudabilem Iesuitarum societatem: venerabilem Iesuitarum congrega-
tionem. His enim titulis, ceu stibio quodam, meretricis illius magnæ Fi-
lij se exornant, vt eò facilius homines sibi persuadere patiantur, illos & à
Iesu missos, & doctrinā & vitam Iesu afferre. Scribunt de se ipsis, quòd in
India & Calabria dicantur: Apostoli & Legati Iesu: pro talibus enim in
istis locis sese venditant. In Italia vulgò dicuntur *Fratelli di Giesu*, id est,
fratres Iesu: item *Pretti reformati*, hoc est, *presbyteri & sacerdotes reformati*, eò
quòd vitam præ reliquis Monachis magis reformatā in externis ducant,
suaq; iniquitatis mysteria cautiùs, quàm reliqui, tractent, & hypocritico
astu, ceu noui quidam Pharisæi homines decipere possint. Et certò cer-
tius est, non aquam aquæ, nec ouum ouo similius esse, quàm sint Iesuitæ
Pharisæis. Sicuti collatione eorum ex historia Euangelica instituta faci-
lè demonstrari posset.

In alijs Italiæ locis, vt Bononiæ, Ferrariæ, Veronæ, nomina habent,
à suis templis, vel diuinis, quos pro patronis suis adorant & colunt. Hinc
à suis dicuntur *Pretti di Santa Lucia*, à Lucia, quam inuocant: Alibi, *Pretti di
Santa Catharina*, à Catharina, cui templum extruxerunt. Vulgus in Baua-
ria eos nominat: *Jesuwetter*, quòd sint procul à Iesu doctrina positi: alij
vocant illos *Des Wapst Schärger*, Papæ lictores: & atros Papæ equites,
Des Wapst schwarze Keutter: alij hypocritas, Pharisæos, nouas Papæ
creaturas: nonnulli vltimum Satanæ excrementum, & postremum ven-
tris eius (detur venia) crepitum: Quidam etiam vocant eos Papæ cir-
cumforaneos & Germaniæ proditores. Monachi Franciscani, quos vul-
gus vocat nudipedes, in monte di vialcon & Ingolstadij, Iesuitas voca-
runt; Monachorum scorpiones & flagella. Conquerunt enim & nimis Anno 1583.
verè: Iesuitas ipsis esse harpyas & lamias bona ipsorum paulatim depræ-
dantes & regna mundi sub titulo Iesu, quem tamen non nouerunt, ad se
rapientes: Si nobis, dicebant, in illos potestas libera concederetur, nos
nostri ordinis fratribus, quorum vltà quinquaginta millia paucis in
diebus conscribere possemus, illos ex Germania depellere & funditùs
delere vellemus.

Nostri Theologi rectè eos vocant Sauitas, Esauitas, Iebusæos ac
Christianorum Philistæos. Alij insuper hanc afferunt Etymologiam
nominis. Sicuti antiquorū Romanorū more ipsorū Imperatores in sum-
ma laude posuerunt, quorundā populorū agnominatioes super bire, nō
quòd eorum populorum amici vel fautores, sed potiùs iurati hostes &
vastatores essent. Hinc alius Aphricani, alius Asiatici, alius Germanici

titulum sibi arrogauit: Ita etiam Iesuitas dictos volunt: non quod nominis & doctrinæ Iesu adeo sint amantes: sed quod eiusdem notorij iurati & capitales hostes sint. Sicut ergo Papa dicitur caput Ecclesiæ & Christi vicarius, non quod talis sit, sed quia Christum, qui caput est Ecclesiæ, persequitur, & expulso Christo ex Ecclesia, vice eius regnat, adeoq; verè Antichristi locum obtinet: Ita etiam Iesuitæ sic denominantur, nō quod sint amici IESV, sed quod IESVM vitent, eumq; in membris suis instar rabiosorum canum persequantur. Alij quoq; *κατατροματίζοντες* vtentes, eos à maioribus maiorum suum Suitas nuncupant.

Ego certè existimo, & expertus hæc pronuncio, Iesuitarum nomen qualitercunq; illud fingas, refingasq; istis hominibus certum symbolum esse, quo exprimatur, quales reuera sint, & quale doctrinæ genus profiteantur. Nimirum quod sint Iesum vitantes. Quod perinde sonat, ac si quis diceret: si vis Iesuitarum societatem ingredi, oportet te toto animo Iesum vitare, ac eius doctrinam odisse: iurare autem in Iesum vitantium regulas, constitutiones, & maximè in Tridentini conciliabuli canones & decreta, teq; per votum Professorum (de quo infra dicitur) Antichristo Romano deuouere, Bestiæ characterem suscipere, cum ea negociari, & in omnibus Pontifici Romano obedire, siue Dei verbo conformia, siue eidem contraria præcipiat. Papa namq;, vt Iesuita Fabricius dixit, est viua Dei lex, & viuus Dei sermo. Neq; Papa, canonicè creatus aliquid Deo contrarium præcipere aut errare potest; quia Christus pro fidè Petri orârit, dixitq;: Tu es Petrus: hoc est, (auctore Gregorio de Valentia) tu es Papa, tu es *ἀντὶχριστὸς καὶ ἀντιθεὸς*: tu Deus & homo es: quia omnia Dei iura in scriinio pectoris tui geris, & pro liberrima tua potestate, tibi à Petro Apostolorum principe concessa, leges figere & refigere potes, vt nemo tibi dicere audeat, etiam si multas miriades animarum tecum ad infernum pertrahas, ò misericors noster, quid facis?

Alemanni, Bauari ac Sueui vocant eos *Jesuwider* / aut *Jesuwider*: qui sint aduersarij Iesu, *οἱ δὲ ἀπὸ παλαιῶν* cum doctrina ipsius discordantes. Sicuti Augustæ, cum per plateas incederem, cum quibusdam Iesuitis, Evangelicorum pueri nos in clamabant *Jesuwider* / *Jesuwider*, quò tendis, nonnè ad Diabolum? Illi autem quasi surdi & muti transibant probè sibi conscij, quòd tales essent, quales hi illos decantabant. Et certè si tales pueri silerent, lapides locuturi essent.

Itali, quorum cordibus lux Euangelij Iesu Christi aliqua ex parte affulsit, eos vocant: pultrones, cattiuos tristos, bestias. hoc est, perditissimi

mos nebulones, aeterno carcere dignos, nec in rerum natura ferendos. Cum Romæ verfarer, ex nobilibus viris, qui stemmatis & generis sui claritate à Cæsare & Octauio deducunt, vnde & Cæsariani & Octauiani dicuntur, huiusmodi sermones audiui: Iesuitæ, seu, vt ipsi loquebantur, compagna di Giesu, etiamsi summa videatur Pôtificis Romani columna, hoc tamen aliquando effectura est, vt Papa deijciatur, & ipsi Iesuitæ rerum potiantur. Maturè igitur Pont. Rom. euigilare & de remedio cogitare debebat, antequam Iesuitarum secta maiores quàm olim Templariorum vires acquireret.

Hæc de Iesuitarum nomine, secundùm vulgi sententiam me paulò liberius & copiosius dixisse nemo miretur. Reipsa enim deprehendi, istos Iesu Christi nec doctrinã nec vitam aut mores vel in minimo imitari, sed sanctissimi nominis reuerentia, ceu operculo quodam, Papisticos suos errores & hypocriticam nequitiam tegere. Detestor itaq; merito profanum istũ sacrosancti huius nominis abusum. Et quocunq; modo possis Iesuitarum nomen aliunde, quàm à IESV CHRISTO deriuare, id, candide lector, facias velim: modò venerabile IESV nomen istarum pestium denominatione non contaminetur. Nomen IESV, nomen dulce, nomen amabile, nomen salutare: quia absq; eo nulla salus miseris mortalibus obtingit: sed isti summa cum arrogantia, nec sine blasphemia, eo abutuntur.

Et quid sibi arrogant, ex hisce ipsorum verbis facili coniectura etiam rudissimus assequi potest. Dicunt eos, qui ipsorum religionem ingrediantur, Christi fratres effici, ac eodẽ iure, quo Christus, regnũ cælorũ possidere. Ehem quæ blasphemia maior excogitari potest, q̃ asserere, se eodem iure regnum cœlorum cum Christo possidere? Quod absq; Iesuita iure gratis tantũ datur credentibus. Certè mihi videtur, Iesuitas hoc nomine nihil aliud quærere, quàm vt saluificum nomen IESV progressu temporis penitus aboleant, & sese, quod est Antichristi proprium, in ipsius Saluatoris locum substituunt.

Miror profectò sapius, quĩ fiat, quòd homines, etiam synceriori doctrinæ addicti, sed curiosi & rerum nouarum cupidi, Iesuitas, ob nescio quam eruditionis & pietatis speciem (cuius tamen virtutem ab negarunt) admirentur, liberos suos ipsis instituendos committant, & in magno honore habeant. Et sanè mellitis verbis, humili vultu, blandis gestibus, molli gressu & singulari hypocrisi, apud simpliciores passim se insinuare, oculos & mentes ipsorum perstringere, atq; blandimentis suis

Christo-
phorus
Ziegler
Stutgar-
dianus.

Actor. 4
& 10.

suis corda eorum suffurari possunt. Sed si ijdem tam probè eos nouissent quàm probè Ego mea conuersatione intus & in cute eos, magno cum meo detrimento, nouisse addidici, expuerent potiùs ad nudam ipsorum mentionem, quàm vt vel porcum suum, nedum filium educandum ipsis concrederent.

Hic verò si euagari, & copiosius aliquantulum demonstrare libet, hocce hominum genus, nullam aliam ob causam istud suum nomen mentiri, & sub eo omnem præminetiam in Ecclesia quærere, supremas scholarum cathedras & sedes occupare, & primas rerum omnium appetere, quàm vt dulcissimi Saluatoris nostri IESV Christi doctrinam oppugnet, eius officium saluificum obscuret, meritum extenuet: è contra verò Antichristi Romani decreta & placita propaget, & doctrinam eam, quam Apostolus Paulus Dæmoniorum doctrinam nominat, teneris iuniorum animis instillet: amplissimum certè disserendi campum habiturus essem. Verùm enim verò quia tot Doctorum hac de re eruditæ lucubrationes & graues commonitiones extant, quas omnes pios & salutis propriæ amantes quàm diligentissimè legere & expendere cupio, ne actum agere videar, hoc loco ea opera & labore superfedebam.

Breuitè tamen denuò omnes bonos admonitos volo, Iesuitas tam bellè IESV socios aut fratres dici, quàm bellè Sathan Deus; homicida, vitæ seruator: mendax, verax dicitur. Neque enim in omnibus suis regulis & constitutionibus vel literam habent, quæ vel doctrinæ, vel vitæ IESV respondeat, vt in regularum examine (iuuante Domino) exactè demonstrabitur. Vt igitur apertè quales sint, dicam; non ego eas Iesuitas, sed Rubenitas, torum Dei, hoc est, verbum eius commaculantes: Pharaonitas, ranas, muscas, locustas effundentes: φιλάμους, philonicos, Eristicos, neminem iuxta se ferentes, polypragmonicos, ostentatores, Pythagoricos, Stoicos, ἀσεβεις, impios, φιλακολάτους, φιλοτίμους, & labem Ecclesiæ, pestem pietatis, & extremam mundi fecem dixero: vt & vita, & doctrina & mores illorum testantur. Et sunt dæmoniorum socij, qui sub nomine IESV, & specie pietatis veniunt ad nos, in vestitu ouium, in angelos lucis transformati: sed re ipsa operarij iniquitatis, lupi rapaces, pseudoprophetae, seu vt Christus dicit, fures & latrones: quos Dominus ab his terris auertere dignetur: ne eandem cum quibusdam nostris vicinis peruersæ securitatis & negligentia peccatam subire cogamur.

Gen. 49.

Gen. 38.

Exod. 1. 8.

CAPVT III.

De varijs Iesuitarum generibus & incremento.

ET I AM SI tota Iesuitarum *κοινωνία* & *συνοικία* seu societas, ijsdem legibus & constitutionibus, ab Ignatio Loiola traditis, gubernetur: tamen inter sese, hæc hominum monstra, ex varijs hominū generibus collecta, in certa officia & officiorum nomina distinguuntur, secundum qualitatem personarum, quæ sese huic ordini nouo manciparunt.

In Italia, sicuti & in cæteris regnis, vbi idolomania & tyrannis Pontificia præualuit, sunt monasteria, ad quæ non nisi vel Nobiles, vel docti, *Verba Cru* vel alterius alicuius certi ordinis homines recipiuntur. Ignatius autem Loiola, miles vanis iactatus in armis, ceu vniuersalis Ecclesiæ Christi depopulator, omnis generis homines, nobiles, ignobiles: doctos, indoctos, senes ac iuvenes conscripsit, quos in suum ordinem cooptat, modò ruinas pontificias restaurare cupiant. Nullus hîc hominum habetur delectus, sed absque discrimine omnes, Hispani, Galli, Itali, Alemanni, Sarmatæ, Thraces, Turcæ, Arabes, Indij, omnisq; generis homines recipiuntur. Quia, inquit, nostræ vocationis est, per omnes mundi plagas peragrare, ac regnum Pontificium vbiuis locorum instaurare, propagare & augere; ideo necesse est, in nostra societate omnium nationum homines esse, quos in perniciem Lutheranorum hæreticorum emittere, & contra illorum vires sedem Romanam tueri possimus.

Gregorius 13. Pontifex Romanus legens Iesuitarum annales, ac considerans opera, quæ hinc inde Iesuitarum artibus efficiuntur, dixit: Tot sunt mihi millia Clericorum, sed soli Iesuitæ, omnes superant in regno nostro stabiliendo: digni ergo, qui etiam præ cæteris foueantur. Ne igitur illorum numerus deficeret in vrbe Roma, contra Senatus decreta, Iesuitis totam Insulam tribuit: in qua domos destruxerunt, viduas expulerunt (vt & Augusta & Ingolstadij ab ijsdem factum est) & amplissimum collegium, multorum regum palatia & arces, magnificentia & splendore superans, extrui curârunt, ad cuius ædificationem, vt ipsi mihi retulerunt (an verum dixerint, ipsi viderint) 25. auri tonnas prædictus Papa donauit. In quo idem Pontifex vult alere 500. Iesuitas ex omnibus

totius mundi plagis collectos, quos in Pontificia Idolomania instructos, aduersus synceri Euangelij IESV Christi Doctores, quos Lutheranos, protestantes & hæreticos nuncupant, emittat.

Claudius Aquauina ex Principe (vt vocant) seculari, factus Generalis Iesuitarum cacolytus, suis mandat Prouincialibus ac Rectoribus, vt curent multos recipi iuuenes bonæ spei & indolis, quos Româ mittant, ad S. Andream in monte di caballo, vt ibi in regulis Iesuitarû instituti, & in Pontificia seu Romana idolomania satis edocti, inde aduersus Germanos prodire, illisque in religionis negotio resistere possint. Summa etiam cura est veteranorum Iesuitarum, in scholis celebrioribus & Academijs liberalibus promissis, & aureis pollicitationibus iuuentutem inescare, optimos quosque ex ea, quos suæ societati cum primis profuturos sperant, circumuenire, & ad societatis ingressum sollicitare. Quod plagij genus, & quam corrumpendæ iuuentutis rationem, ipsi, expiscari, vocant.

Richardus
Conradus
Iesuita.

Neque incassum laborant. Dum enim in scholis & Academijs Professores agunt, & iuuentutem gratis informant, reperiuntur Parentes iusto tenaciores, qui ob tenuis lucelli spem, suos filios Iesuitis erudientes tradunt. Qui videntes illos in literis satis instructos, & ad suam societatem aptos, blandiloquentia, dolis & fraudibus circumueniunt: vt posteaquam parentes sperant, suos filios literis & moribus exultos, domum reuersuros, atque baculos (vt Scriptura loquitur) senectutis ipsorum futuros, ipsi à Iesuitis dementati, parentes negligant, Societatem Iesuitarum ingrediantur, seseq; in obsequium Pontificis Romani tradant, sicq; se publicos veræ Ecclesiæ Christi hostes fore iurent. Huiusmodi iuuenes, ceu teneras plantulas in itinere dum probationis anni durant, molliter educant, in omnibus illis ablandiuntur, curantes, ne vel per parentes auocentur, vel alijs medijs illorû animi ab ipsis abalienentur, iuxta illud;
Fistula dulce canit, volucrum dum decipit auceps.

Posteaquam probationis anni sunt absoluti, ac vota suscepta, neq; ipsis secundum ius pontificium amplius regredi licet, ibi tum incipiunt eos in pistrinum suum relegare, hoc est, regulis pœnitentiarum exercere, sicq; eos sibi subijcere, vt nil præterquam mera Rectoris sui mancipia facti videantur. Singulis enim Iesuitis nouellis regulæ præcipiunt, vt sit in obedientia perfectus: sit vt baculus senis: sit quasi cæcus: sit ceu statua ac cera in manu obsignatoris. Aded vt si Rectorem suum audiat, vocem illius non aliter, ac si Christum audiret, accipiat.

Regula enim ipsorum 32. Italicè sic habet: *Ricognoscendo il Superiore, qualunq;*

lanque egli-*sia* in loghi di Christo nostro signore, è portandoli interna riverenza, & amore, & obedi cano, non solo intieramente con prontezza, perfettione, & humilità debita nella effecutione esterna à quanto sarà loro imposto, senza scuse, è mormorationi, ancor che comandi cose difficili, & alla sensualità repugnanti: ma oltre di cio si sforza i nohauer interior mente vna vera rassgenatione, & annegatione del proprio volere, è giuditio, conformandolo con quello che il Superiore vuole, è sente, in tutte le cose, & c. Hoc est, Superiorem, qualiscung, ille sit, loco Domini nostri Saluatoris Christi habeat, mente veneretur, amet & obediat promptè, humiliter, in omnibus qua praecepe. Iesuita parit & imposuerit, absq, vlla excusatione & murmuratione, etiamsi difficilia & sensitiua sunt bus repugnantia mandauerit, imò habeat etiam in animo perfectam resignationem & Stoici, par abnegationem propriae voluntatis & iudicij, quod totum in superioris voluntatem tim Pythagorici, par transformet in omnibus rebus, & c. *tim verò*

Intelligitis, opinor, Iesuita, me vos nulla iniuria affecisse, quòd fuerat monui, vos aliud nil querere, praeterquam, vt abolito saluifico IESVITAE NOMINE, vosmetipfos in eius locum substituatis. Quid? An non apertè id iam apud discipulos vel potiùs mancipia vestra tentatis, dum disertè praecipitis, vt quemuis superiorem loco CHRISTI habeant? Hanc regulam si diligentius examinarem, demonstrare possem, quanta & quàm diabolica arrogantia, sub hypocritico vestro humilitatis vestitu, in penettalibus cordis vestri latitaret. Sed obiter id indicasse sufficiat. Prudentes enim Lectores, etiam me tacente, quid hinc elicere debeant, intelligunt.

Ignatius Loiola, primus noui huius geniminis parens, in sua ad Patres & Fratres in Portugalia epistola, scribit: Facile ferimus, nos à reliquis ordinibus seu monachis, ieiunijs, vigilijs, & alijs asperitatibus, quibus secundum sua instituta vtuntur, superari & vinci. Sed nostros volo puritate & perfectione obedientiae cum resignatione vera propria voluntatis & abnegatione proprii iudicij, omnes praecurrere, & totos in superioris obsequium resignatos esse: non aspiciendos personam, cui obeditur, sed in superiori Christum intueantur, propter quem obediunt. Non obseruent in superiori vel prudentiam, vel pietatem, vel bonitatem, ac vt ipse loquitur: Ne perche sia molto qualificato in qual si voglia altro dono di dio Nostro Signore: ma perche tiene il suo luogo, & autorità, deò esser vbidite dicendo l'eterna verità. Qui vos audit me audit. Hoc est, vt breuiter dicam, Simpliciter obediatur superiori, etiamsi circa fidè & vità sit nequissimus. Et huc torquet dictum, quo Christus suos Apostolos, quatenus Dei verbum loquuntur, audiendos praecipit. Quia verò Iesuita neq; à Iesu sunt vocati, neq; ab illo emissi, neq; verbum Dei loquuntur, sed meras idolomanias pontificias

ciās fundunt, nequitia suā integumenta sub illo Christi dicto quærere nequeunt. Quin potius hoc Christi dictum in eos quadrat, quo præcipit ac dicit: caute vobis à pseudoprophetis.

Matth. 7.

Finis autem ob quem tanto studio obedientiam perfectam apud suos vrget, hic est: quòd animaduertit reliquos ordines, inobedientia, neq; suam auctoritatem defendisse, neq; Ecclesiæ Romanæ profuisse. Ideo se suosq; præter reliqua tria vulgaria vota, quarto insu per voto, nimirum voto obedientia, Pontifici Romano obstrictos esse voluit, ita vt in omnibus Papæ obedirent, & ad nutum eius pro voluntate Superioris à Iesuitis præpositi, cuncta facerent, ei obtemperantes ceu Christi vicario, seu, vt ipse loquitur: *Come vicario di Christo.*

Cæterum, vt ad Iesuitici ordinis secretiora, rectius penetremus, prodest, singula œconomia ipsorum membra seorsim intueri.

1. De Iesuitarum Generali.

Circa A.
C. 607.

Hitaq; Loiolita, non IESV Christi, sed dæmoniorum socij, ante omnia caput quoddam & principem habent, quem vocant Generalem, analogia à Pōtificis Romani regno petita. Vt enim à Phoca nefario cæsaricida Bonifacius III. Papa, nomen Generalis ac vniuersalis Episcopi impetrauit, quod hætenus omnes ipsius successores, prout vel prodromum Antichristi, vel ipsum Antichristum, D. Gregorio teste, decuit, vi & iniuria, dolo & tyrannide retinuerunt: Sic ignatius Loiola miles profanus, truculentus homicida, & sibi ipsi & omnibus suis successoribus, ordinis Iesuitici gubernatoribus, nomen Generalis dedit: Sicq; sui creatoris & confirmatoris Papæ, vel potius ipsius Satanæ nomen affectauit. Spero etiam futurum, vt ipsi Iesuitæ suum Pontificem, quem nunc, sicuti glires suum Regem, quasi humeris portant, suo tempore de solio maiestatis suæ præcipitent, ac quem admodum aliquando pater ipsorum Satanus gloriatus est, ita & ipsi dicant: Ego sum Papa. Vt enim nunc paulatim ad se monasteria & Ecclesiastica bona rapiunt; passim maximos honores, illustria collegia, amplissimos redditus aucupantur: ita nunquam desistent, vsq; dum in Ecclesia primam sedem obtineant. Neq; enim frustra fit, quòd Generalis ipsorum nusquam, præterquam Romæ habitare debet: vt sic aliquando (vti sperant) sedes Iesuitica, in Pontificiam

ciam commodius transferri & transformari possit, nihil obstantibus votis, quibus se ab omni honore hypocriticè excludunt.

Hic Generalis semper perpetuus est, quàm diu viuit; sicut & vnus Papa omnibus, quàm diu superstes est dominatur. Quod ergo Romanæ Ecclesiæ est Papa; id Iesuitis est Generalis: qui semper à latere & secretis Pontificis sedet, vt inter se consilia communicent, nec alter absq; alterius præscitu quicquam in Lutheranos machinetur. Vt ita Generalis Iesuitarum sit quasi Pontificis anima, ac faccus, vt sic dicam, præstigiatorius, sine quo Papa nihil operari potest.

Modernus Generalis Iesuitarum est Claudius Aquauina, olim Princeps & cubicularius Papæ, iam militiæ Iesuiticæ dux caputq; , à quo literas commendatitias, quas credentias vocant, accepi, quas Doctor Lucas Osiander in curia Illustrissimi Ducis Vvирtenbergenlis retinuit. Hic Claudius Illustrissimum Ducatum suum Filio tradidit, ordiniq; Iesuitarum se ante aliquot annos mancipauit, ac simul multas opes, & vt audiui, vltra 50. millia ducatorum societati isti intulit.

Habent etiam in more Iesuitæ, ex suis semper eum eligere Generalem, qui, vt loquuntur, in seculo principem virum egit, vt sic etiam mundi potentes ad suam societatem pertrahant, sibiq; ipsis ob mundi prudentes, quorum paucos elegit Dominus, coram plebe tantò maiorem existimationem comparent. Licet igitur simulent, se voto paupertatis omnes honores subterfugere: nihilominus tamen, quia gradus ac dignitatis officia constituunt, quis non videt, illos ipsam sedem pontificiam affectare? Sed sic decet Luciferianam istam sobolem sub humilitatis prætextu mundi primatum appetere.

*Ex Rectore
Iesuitarũ
Rõæ apud
S. Andreã.*

Huius Generalis est, Iesuitarum societatem secundum constitutiones ab Ignatio Loiola præscriptas, in omnibus dirigere. Habet tamen potestatem, nouas condendi leges, aut etiam veteres pro circumstantiarum varietate immutandi, sicut & ipse Papa ipsum Dei verbum, in scrinio pectoris sui scelesto (cœlesti secundum Iesuitas dicere debueram) mutabile habet. Quicquid Generalis ordinat, id Iesuitæ ceu oracula diuina suscipiunt, credunt, & faciunt, quasi Generalis esset ipsa IESV Christi persona, eò quòd statuunt, vt Papa est vicarius Christi: ita Iesuitarum Generalem esse vicarium Papæ: sicq; in eodem honore cum Papa habendum.

Ad hunc Generalem quicquid Iesuitæ per totum terrarum orbem efficiant, ipsi diligenter singulis mēsis perscribunt, qui deinde omnia

& singula, præsertim si quædam facinora in Lutheranos aut Hugonotos (vt ipsi vocant) perpetrarunt, Papæ refert, ob quæ deinde illi honoribus augmentur & opibus ditantur, vt illorum annales testantur. Summatim dicam, quod est Beelzebub diabolis, seu Lucifer damnatis spiritibus: id est Iesuitis, dæmoniorum socijs, ipsorum Generalis. Is facit fornicari omnes Reges terræ cum meretrice magna, vt inebrientur vino prostitutionis eius, quorum non sunt scripta nomina in libro vite à constitutione mundi. Ne autem Babylon magna bestia coccinea, plena nominibus blasphemiarum damnum patiatur: Societatem suam, quæ est habitatio dæmoniorum & custodia omnis spiritus immundi, & custodia omnis volucris immundi, & odibilis, diligenter curat, sedulo cauens, ne qui ab illo deficient. Hinc ad omnes reges terræ mittit, & per legatos suos circumit, nihil intentatum relinquens, donec suis ampla collegia, regios redditus, omnisq; generis abundantiam comparet: absq; qua si esset, pauci Babylonem istam magnam iam iam ruinæ vicinam adamarent.

Verùm fruantur suauibus & meretricijs spiritualis suæ fornicationis amplexibus: non durabit id perpetuò, sed idem illis finis erit, quem Petrus Antichristo, Pontifici Romano, omnibusq; consimilibus seductoribus decernit, dum inquit: Damnatio eorum nõ ociatur, & exitium ipsorum non dormitat. Ad quod qui præcipientes ferri nolunt, Ioannis, qui Apocalypsin conscripsit, vocem audiant, dicentis: Exite de illa popule mi, vt ne participes sitis delictorum eius, & ex plagis eius non accipiatis.

Capite nunc Iesuitarum constituto, ad reliqua membra descendamus.

De Iesuitarum Assistentibus, seu intimis Consiliarijs.

Post Generalem Iesuitarum, constituti sunt quatuor primi Assistentes: quorum est Romæ manere, secretioribus Papæ & Generalis societatis Iesuiticæ deliberationibus assistere; ipsis assistere, & in rebus pontificiam Ecclesiam concernentibus atq; ad internecionem Lutheranorum facientibus, consilijs & scriptis adesse; hos propulsare: illos autem totis viribus propugnare. Eosdem soli Generali, vt hunc vicissim soli Papæ, in omnibus ad amussim obedire oportet.

Officium

Officium Assistentium est, curare, vt quemadmodum ipsorum quatuor sunt, ita etiam in quatuor mundi plagis res Pontificiæ promoueantur. Sunt ita instar Cardinalium, ad quos prouinciales, visitatores, Rectores, regentes ac spirituales præfecti, quæcunq; in mundo Iesuitæ reliqui agunt & efficiunt, singula & omnia scribunt. Et oportet ipsos non minus quàm reliquos quarto etiam voto, absolutæ obedientiæ, Papæ obligatos esse: ne quid vel contra Papæ vel sui Generalis voluntatem decernere possint. Si quæ res alicuius momenti ipsis aliunde significantur, illas mox Generali vel Secretario notas facere, qui deinde de iisdem ad Papam referre debent: quò in hunc modum ipsorum opera & studia semper certa consilia constant, quibus Lutheranorum Ecclesia opprimatur: ipsorum autem res commendatiores reddantur, euehantur, augeantur, amplificentur. Itaq; quoties ex India, Hispania, Germania, Gallia, Italia & alijs regnis literæ, de religione agentes, mittuntur: primò omnium his Assistentibus offeruntur, qui deinceps res grauiores ad suum Generalem, hic postea ad Papam defert.

In istis literis, quarum mihi plurimas Romæ legendas dederunt, primùm omnium agunt, quis sit Regum ac Principum erga societatem affectus: qui eos clementer ac benignè excipiant; & in Lutheranorum perniciè arment. Hos mirificè Papæ cõmendant. Vnde ipsi vicissim hoc præmium deportant, vt Papa ipsos in omnibus quibuscunq; potest rebus euehat, immunitatibus ornet, & dignitatibus augeat. Qui verò Iesuitarum conatibus resistunt, eos ceu capitales Romanæ Ecclesiæ hostes accusant, ac (vt Guisianorum habet conspiratio) per Imperatores remouendos & tollendos movent. Deinde *ἀξιολῶς* in omnia præsertim Germanorum Principum consilia & acta inquirunt: cunctaq; siue vera siue falsa sint, siue explorata ea habeant, siue ex rumore hauriant, Romam trãscribunt. Et vt eò facilius in rerum Germanicarum notitiam peruenire possint, nonnunquam habitu mutato, vel pedites vel equites Germaniæ & aliarum nationum prouincias peragrant, sicq; proditorios exploratores agunt. In hunc modum Iesuitæ tum alibi agunt, tum maximè in Austria, Sueuia, Bauaria: Et in Anglia id fecisse eos notissimùm est. Quorum tamen nonnulli iusto Dei iudicio in Anglia iustas proditoris pœnas dederunt: & inter eos, cum primis Elianus Campianus. Què tamen excæcati Iesuitæ in numerum martyrum retulerunt: imò instar Dei, vt illis Papistica fidei constantiam promereatur, inuocant. Tertio ostendunt, quid hinc inde efficiant

Anno
Christi

1584.

ciant, quot ad *procuratorum* pertrahant, quantum cunq; & quibus medijs illorum societas augeatur. Quartò indulgentias & opem petunt.

His cognitis, Assistentes, illis rescribunt, eosq; ad constantiam hortantur: Papæ in eos Clementiam prædicant; illisq; plaustra, vt sic dicam, indulgentijs onusta remittunt, quas Iesuitæ postea Germanis auro venditant & distribuunt.

Præterea Assistentium est, per totam Iesuitarum Societatem, Visitatores, Inspectores, Rectores, Regentes, concionatores, Spirituales præfectos ac Inquisitores; non tamen nisi præsciente Generali, constituere. Qui semper eos eligunt, suisq; præficiunt, quos sciunt, in pontificia idolomania esse obstinatos, Lutheranorum hostes iuratos, & profus tales, quales vota ipsorum, quibus se Pontifici Romano in spontanea mancipia deuouerunt, eos esse volunt.

Itaq; Assistentes perpetuò Romæ apud Generalem suum desident, & nouarum rerum cupidi, in singulos dies suorum literas & prodiones expectant: quorum deinde consilia & facta ad Ecclesiæ Romanæ incrementum, & ad Euangelicæ doctrinæ euerisionem disponunt. De Iesuitarum ergo Generali, Assistentibus & professis rectè hæc dici posse arbitrator: Beatus vir, qui non abiit in consilio Generalis Iesuitici: & in via Assistentium eius excæcatorum nõ stetit: & in cathedra pestilentium professorum non fedit. Quia hi, vt Hannas, Caiaphas & Iudas conueniunt in vnum aduersus Dominum & aduersus Christum eius, vt Christi iugum à se excutiant, Euangelium & Augustanam Concordiam, contra datas religioni inducias, disrumpant, in his terris pontificias Idolomaniæ restaurent, & ex abyssu Bestiæ reuocent.

Psal. 1.

Matt. 26.

Psal. 2.

De Iesuitarum Professis.

Tertium Iesuitarum genus, sunt Professi: qui præter tria vota, se in super speciali quodam Pontifici Romano obstringunt, quod votum professionis dicunt: quo profitentur, se in omnibus Papæ absolutam obedientiam præstituros, neq; vnquam commissuros, quin in obedientia Papæ præstanda, in rebus fidem & mores concernentibus, primi inueniantur. Id quod Ignatius Loiola, primus illorum inuentor ab ipsis fieri voluit, sicuti ex Bullæ verbis, supra citatis, notum est. Ad hoc votum, quo se Papæ in mancipia tradunt, non nisi probatissimos, & quorum

rum industria in zizanijs pontificijs disseminandis, iam explorata est, admittunt: quique ferme, vt dicitur, modiu salis in societate comederunt. Vt ita de illis dubium non sit, eos etiam in posterum totos ab ore Generalis, & Assistentium sententijs depensuros. Antequam autem ad votum illud accedant, tenentur totum triduum ostiatim quærere victum, prima exercitia repetere, vota renouare, & omnia humilitatis officia, quæcunque excogitare possunt, subire. Qualia sunt, Loca, salua reuerentia dicendo, expurgare secreta, calceos lauare, aliorum pedes osculari, domum verrere, vasa eluere, coco ministrare, humi cubare, nudipedem incedere, sub mensa edere, cilicia induere, seipsum flagellare, peregrinari, seseque omnium pedibus subijcere. Deinde vbi hæc superârunt, abiura-
Vtor illo- rum ver- bis.
 re tenentur, omnes *aiçéours*, præsertim Lutheri (sicuti sanam eius ex Dei verbo doctrinam calumniantur) & iurare se nullum non moturos lapidem, vt Romana religio stet florcatq;: Euangelica autem pessum eat.

Horum Professorum Roma alit vltra ducentos, qui proprium habent, illudq; amplissimum collegium, in quo lautè & splendidè sumptibus Papæ, Cardinalium & Episcoporum, qui illorum consilijs & scriptis vtuntur, aluntur. Nihil proprij, nullos redditus, vt reliqui Iesuitæ, hi possident, sed tantum modò aliorum sudores & labores, ceu faci depascuntur. His Romæ Alexander Farnesius (truculêta illa bestia, quæ Germaniam petitura dixerat: Sic Germanos, & protestâtes Ecclesiæ Romanæ reconciliabo, vt equus meus, ventrem tenus in sanguine protestantium incedere possit) augustissimū extruxit templum, vt perpetuas pro ipso missas celebrent & rosaria dicant.

Distinguuntur ijdem à reliquis Iesuitis in eo, quòd sunt illorum quasi Episcopi, qui in cæteros inquirunt, ijsque præficiuntur. Etenim ex his professis, maximè quos Hispania & Italia protulêre, sumuntur visitatores, Inquisitores, Rectores, Regentes & Spirituales præfecti: qui quòd sint rerum Iesuiticarum & Pontificiarum peritissimi, egregiè nouerunt sibi subiectos in Palæstra Pontificia exercere & instruere. Germanis non Germanum præficiunt Rectorem, sed vel Italum, vel Hispanum; aut si nobilior ex Germanis constituitur, habet tamè Hispanum, qui eum obseruat, ne quid præter morè Hispanicum agat: hoc est, qui curet, vt Germani in simili Hispanis superstitione & Idolomania (ad quam illos minus propensos esse vident) instituantur.

Peculiare autem Professorum officium est, absolutam Pontifici Romano præstare obedientiam, in disseminandis & propagandis per totum
 E
 terrarum

rerrarum orbem, vbi ipse iusserit, Romanæ Ecclesiæ erroribus & superstitionibus: non petito viatico, & sine vlla voluntatis, iudicij & intellectus repugnantia, licet ad ipsos Turcas (quod tamen ne fiat, seduldò cauere videntur) occidendus mittatur. Deinde Patri Generali se totos deuonere, abnegatione bonorum, ne scilicet extra societatem vel Cardinales vel Episcopi fieri velint. Cùm tamē vicem ac munus Cardinalium & Episcoporum subeant, quorū Papa est, ipsorum Generalis, qui nulli mortalium præterquam Papæ se subdit. Vt ergo Generalis totus ex nutu Papæ hæret: ita professi toti ab ore Generalis sui dependent, ab eo oracula, ceu ex tripode petentes, secundum quæ reliquam societatem regunt, & iuxta Generalis voluntatem, in eos dominantur.

Hi itaq; inter sese vinculo obedientiæ constricti, ceu concatenati coherere debēt, vt in Epistola Ignatius Loiola ad patres Portugalię his tradidit verbis: *E questo c'ho detto, dell' vbidienza, s'ha da intendere, tanto de particulari verso i suoi superiori immediati, come i Rettori, è preposti locali verso i suoi prouinciali, è di tutti i prouinciali verso il suo Generale, è del Generale verso colui, che Iddio Nostro Signnore gli ha, dato per Superiore, cioè il suo vicario in terra.* Hoc est, vt paucis dicam: *Ea que de obedientia diximus, omnes particulariter obseruare debent, sic ergo Rector preposito, prepositus prouinciali, prouincialis Generali, hic Deo Domino nostro & vicario eius obediat perfectè, vt sic societas hæc conseruari & augeti possit.* Professi ergo, vt & Assistentes Generali obediant & præ cæteris singularem doctrinæ & sanctitatis existimationem habeant.

Dum ergo Romæ vna in domo confident, consilia diligenter inuicem communicant, libros scribunt, in omnes modos & rationes intenti, quibus Romanæ Ecclesiæ seu pontificiæ idolomanix ruinas, per Lutherum illis illatas, refarcire possint. Nec vllum aliud ostium habent, quàm vt consilijs ac scriptis Cardinales & Episcopos in extirpanda Lutherana doctrina iuuent: siquidem hac vigente, Romanam Ecclesiam nullam tranquillitatem habituram Colonienfes Iesuitæ iam olim scripsere. Quam etiam rem nunc in Italia, Gallia, Austria, Bauaria & Augusta omnibus impietatis viribus vrgent, tradentes, non gladio oris, sed ore gladij contra Lutheranos dimicandum.

Anno 1583.

Cùm Landspergæ essem, Georgius Baderus, per Bauariam Iesuitarum Prouincialis, & Bonauentura Rector collegij Ingolstadtensis à Iesuitis inhabitati, in mentionem rerum Augustanarum incidentes, dixerunt: *Nostri Societas tuta Augustæ permanere non poterit, nisi prius Doctorem Mylium eijci curauerimus, & domum quam titulo Augustanæ Confes-*

Confessionis extruxerunt, nostris professis tradi elaborauerimus, qui Augustam admissi, sua sanctitate & exultatione plurimos reducere, & Lutheranam religionem nomine Augustanę Confessionis fucata, ope & auxilijs Fuggerorum, qui nobis singulariter fauent, tacite opprimere & euertere poterunt. Quantum etiam Iesuita hac in re haecenus praestiterint: Augusta domesticis militibus obsessa: satis acerbè deplorat. Felix illa, si Iesuitas, ceu publicas Reipublicę Christianę faces, eiccerit, propulsarit, & ad Italiam vel Hispaniam, vnde venerunt, remisit: pacem autem nullam habitura, quàm diu illos in medio sui aluerit, id quod ex multis illorum dictis, scriptis & factis notiùs est, quàm vt opus sit ea copiosius demonstrare. Id quod optimi Augustanorum ciues, proh dolor, magno cum suo detrimento experiuntur.

De Iesuitarum deuotorijs seruis.

Quartum Iesuitarum Genus, sunt trium saltem vulgarij votorum professi. li se Papæ & Iesuitarum Generali in hac formam deuouent: *Omnipotente è sempiterno Iddio io. N.N. quantunque indegnissimo dell' uostro Diuin conspetto, confidato nondimeno nella pietà, è misericordia vostra infinita, è spinto dal desiderio di seruirui, so voto in presenza della sacratissima vergine Maria, è di tutta la corte celeste, alla diuina Maestà nostra di pouertà, castità, & vbidienza perpetua nella compagnia di Giesu, è prometto d' entrare, per viuere, è morir in quella: il tutto intendendo conforme alle costituzioni di esse compagnia. Doncando dunque humilmente dall' immensa bontà, è clemenza vostra, per il sangue di Giesu Christo, che vi degnare di auettar, questo holocausto in odore di soauità: è che si come vr haue- te dato gratia di desiderarlo & offerirlo, cosi me la vogliate abbondamente concedere per adimplirlo. Hoc est, si Latinè reddatur: Omnipotens sempiternus Deus. Ego N.N. licet vndequam diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi inseruendi desiderio: voueo coram sacratissima virgine Maria, & curia tua caelesti vniuersa, diuina maiestati tue, PAVPERTATEM, CASTITATEM & OBEDIENTIAM perpetuam in Societate IESV, & promitto eandem Societatem me ingressurum, vt vitam in ea perpetuò degam, omnia intelligendo, iuxta ipsius Societatis constitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia per Iesu Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustum in odorem suauitatis admittere digneris, & vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendum, sic etiam ad explendum gratiam vberiore largiaris.*

Hæc est formula iuramenti, quo Iesuitæ non (vti dicunt & putant) Deo, sed societatis suę seruitio se mancipant. De qua quid sentiendum sit, alibi demonstratum est.

*De capti.
Babyl.*

Ad hæc vota facienda studiosi & literati, biennio probationis exacto, illiterati, vno vel dimidio absoluto, admittuntur. Ego hæc vota cum Martino Lutero impia, falsa, iniusta, verbo Dei contraria, Decalogo diuinitus tradito repugnantia, fidei Christianę inconformia, naturæ corruptæ impossibilia, & ab omni Christiana ac humana caritate aliena esse iudico. Quomodo etiam Iesuitæ ista vota reddant & exoluant, id propria ipsorum conscientia ipsis dictabit, & ego in regularum Iesuiticarum examine demonstrare sum paratus: aut, quæ ego referre non possum, magnus Domini dies reuelabit.

Hi trium votorum Professi, proximi sunt ijs, qui ad quartum votum, quod Professionis nominant, admittuntur: Quorum est in hos articulos, (quos Iesuitæ vocant Canones Professionis, cum ratione credendos) *Anno 1582* (iurare: sicuti eos Christophorus Ziegler Stutgardianus, Iesuiticorum nouitiorum Landspergensium olim Minister, nunc verò scholæ Halensis apud Reginam Sororem Ferdinandi Archiducis Austriæ, &c. præfectus, scripto mihi tradidit.

1. Ego N. credo & recipio quęcunq; sacrum generale concilium Tridentinum credit & recipit, etiamsi ea in concilio non fuissent desinita. Conueniunt enim illa, cum ijs, quę in Euangelicis & Apostolicis literis continentur, verbi gratiã Purgatorium esse, &c. (Scilicet.)

2. Prædictis verò Euangelicis & Apostolicis literis atq; alijs, quę prædictum concilium credi iubet: etiamsi ea in Euangelicis & Apostolicis literis non inuenirentur, credo, propter auctoritatem Ecclesię Catholice, quę in vsu Ecclesiastico prædicta scripta, & non scripta recipit.

3. Catholicam Ecclesiam credo esse eorum vniuersitatem, qui Romanam Ecclesiam, vt omnium Ecclesiarum magistram ac matrem sequuntur, & Romanum pontificem, Petri Apostolorum Principis successorem, & Iesu Christi Domini Nostri vicarium, esse agnoscunt.

4. Hanc ego esse catholicam Ecclesiam; eiusdemq; fidem verissimam esse credo, quia sanctorum patrum Orientalium & Occidentalium, Australium & Aquilonarium ab Apostolis vsq; ad nos consentiens, & continua traditio, & ipsam esse catholicam Ecclesiam, & eidem Ecclesię credendum esse docet.

5. Prædictę autem sanctorum patrum traditioni credo, quia eam doctrinam tradunt, quę a sanctis Apostolis fuit prædicata, vt ipsa doctrina successio demonstrat.

6. Sanctis

6. Sanctis verò Apostolis ideo credo, quia illi à Domino nostro Iesu Christo, vt ex ipsius Domini verbis constat, ad docendas gentes missi sunt.

7. Christo Domino nostro, & in alijs, & in eo etiam, quo se Deum esse testatus est, Hoc dictum alij tor-
propterea credo, quia Deus illum misit lumen ad reuelationem gentium.

8. Missum autem fuisse Christum Dominum nostrum à Deo Optimo Maximo credo, quia illi omnia conueniunt, quæ S. Prophetæ de venturo Messia & à Deo mittendo Ignatium
prædixerunt. Loiolam.

9. Prophetis prædictis & alijs etiam & in eo etiam, quod Deum ipsis locutum perhibent, ideo credo, quia quæ de Christo Domino prædixerunt, non nisi per diuinam reuelationem prædici potuerunt, impleta iam esse video, quæ illud est, Gentes fuisse in Christum credituras.

10. Prophetas prædixisse illa, quæ de Christo Domino sub eorum nomine prædicta leguntur ideo credo; quia non solum Christianus orbis, sed etiam ipsi hæretici, Mahumetani & Iudæi Christianorum inimici, eadem fatentur eos prædixisse, quæ cum Gentium & Sibyllinis oraculis conueniunt.

11. Propter prædictas rationes magis credo, quàm propter passiones martyrum, cum & Diabolus suos martyres: aut propter miracula, nam & Antichristus facit miracula, falsa quidem illa, sed quæ vera esse videbuntur, aut propter quamvis aliam rationem.

12. Communis ergo ratio credendi hodie ad Prophetarum oracula vltimo resoluitur, id est, ad diuinam conuenientiam Veteris Testamenti cum Nouo, vt merito Sanctus Petrus dixerit: Habemus firmiorem Propheticum sermonem.

13. Profiteor septem esse verè ac propriè Sacramenta nouæ legis à IESV Christo Domino nostro instituta, ad salutem generis humani: licet non omnia singulis necessaria, scilicet; Baptismum, Eucharistiam, Confirmationem, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem & Matrimonium. Et horum omnium ceremonias ritè venerandas & colendas esse.

14. Profiteor pariter in missa, offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viujs & defunctis.

15. Profiteor in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, substantialiter & transsubstantialiter, verum corpus & sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi.

16. Profiteor fieri conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Ecclesia Catholica Transsubstantiationem vocat.

17. *Profiteor, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum sumi: & Laicis sub vna tantum specie porrigendum altaris Sacramentum.*

18. *Constante teneo, sanctos vna cum Christo regentes, orationes pro nobis Deo offerre, nos iuuare, interdum visitare, scire, quae apud nos geruntur, opem ferre animabus purgatorij, & has regere, visitare & illuminare.*

19. *Constante teneo, Sanctos vna cum Christo regentes, venerandos atque inuocandos esse.*

20. *Constante teneo Sanctorum reliquias esse venerandas.*

21. *Firmiter assero, imagines Christi ac Dei parae semper virginis, nec non aliorum sanctorum, habendas & retinendas esse, atque illis debitum honorem & venerationem impertiendam.*

22. *Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano seculo maxime salutarem assero. Ex qua, ceu ex Spirituali Ecclesia thesauro, possint dari indulgentiae ex superabundantia operum Christi & sanctorum, quibus ipsi non indigent.*

23. *Constante teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari.*

24. *Omnia & singula, quae de peccato originali & de Iustificatione, in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata sunt, complector & recipio.*

Hi ergo Canones liquidò commonstrant, quae sit Professorum Iesuiticorum doctrina pariter & quod votum. Quorum refutationem orthodoxam, solidam, & fidei Christianae analogam, praclarus ille Christi feruus, & eximius Theologus Martinus Chemnitius, Ecclesiae Brunsvicensis Superintendentens per multos annos fidelissimus, ipsis Iesuitis formidabilis (sic enim mihi dixit Gregorius de Valentia, haud minimus Iesuitarum: se nullum Lutheranorum nisi Chemnitium metuere) in libro suo tradidit, quem Examen Tridentini Concilij inscripsit.

Si autem quidam Iesuitarum trium votorum professi ad altiora ascendere conentur, & siue in Doctores, siue in magistros promoueri cupiant: aut etiam si qui de Lutheranis exeuntes, Pontificiae Idolomaniae sese deuouere voluerint: eos, secundum Tridentini Concilii Patres in hanc formulam, iurare oportet, quae extat ab initio Tridentini Concilii. Eam bona fide à me descriptam, & quam sapientius à multis apostatis, & fidei nostrae Christianae desertoribus, coram altaribus recitari audiui, hinc subijciam. Sic ergo ea habet ad verbum.

Ego N. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiae obseruationes & constitutiones, firmissimè admitto & complector. Item, sacram Scriptura-

ram, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum, accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè & propriè sacramenta noua legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptisimum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam vñtionem, ordinem & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex ijs Baptisimum, confirmationem & ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesia catholica ritus, in supra dictorum omnium sacramentorum solenni administratione, recipio & admitto: omnia & singula, que de peccato originali & Iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerant, amplector & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium ac propiciatorium sacrificium: prouis ac defunctis. Atque in sanctissimo Eucharistia sacramento esse verè, realiter & substantialiter corpus & sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini nostri IESV CHRISTI, fierique conuersionem totius substantie panis in corpus, & totius substantie vini in sanguinem, quam conuersionem catholica Ecclesia Transsubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum verumque Sacramentum sumi. Constanti teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter & sanctos, vnà cum Christo regnantes, venerandos & inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, nec non aliorum sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco, Romanoque Pœntifici, Beati Petri Apostolorum Principis, successori, ac Iesu Christi vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Cetera item omnia à sacris canonibus & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque, ab Ecclesia damnatas & reiectas & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsentia spontè profiteor & veraciter teneo, eandem integram & immaculatam asque ad extremum vitam spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retineri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo ac iuro, sic me Deus adiuuet, & hac sancta Dei Evangelia. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ordinationis, inhibitionis, derogationis, revocati, statuti, decreti & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis

autem

autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beati Petri ac Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursum. Data Roma apud S. Petrum. Anno incarnationis Dominice 1564. Adib. Nouemb. Pontificatus nostri anno 5.

Fæ. Cardinalis Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Quid momenti & quantum ponderis hæc formula Impij Iuramenti (complectens capita Papisticæ religionis) quod præstare coguntur omnes professores & candidati, qui honores Magisterij & Doctoratus consequi cupiant, in omnibus papisticis Academijs, habeat: ex disputatione Reuerendi Domini Doctoris Heerbrandi, professoris in inclitya Tubingensi Academia celeberrimi Præceptoris mei colen diffimi, Anno 1568 cui titulum fecit: De noua religione seu Fide, ad viuum videre licet.

Postquam autem hi trium uotorum professi, se ita Ecclesiæ Romanæ deuouerunt ac immolârunt, tunc à Generali Iesuitarum in Rectores, Sacerdotes seu patres, confessarios, concionatores, præfectos spirituales, Præceptores, coadiutores spirituales, coadiutores tēporales, vel formatos & formandos adiutores, in Scholasticos & Idiotas seu Fratres Ignorantiæ diuiduntur ac secantur, quorū nouissimi sunt nouitij, hoc est, ij, qui nuper illorum religionem sunt ingressi. Pauca itaq; de horum dicam officio, ut ita à nouissimis rursus ad primos vsq; perueniamus.

De Nouitijs Iesuitarum.

Ex Hieron.

Nouitiorum ac Neophytorū Iesuiticorū est, siue illi Principes, siue Comites, siue Barones, siue Nobiles, siue Doctores, siue Magistri, siue Studiosi, siue Idiotæ ante ingressum fuerint, mundū, ut ipsi loquūtur, deferere, seipos abnegare, Bona sua relinquere, à parentib. auferere, eos percalcatum ire, amicis ualedicere, ab omnibus deniq; quæcunq; mundus amat & sequitur abhorreere, eaq; toto pectore execrari & auersari: naturalem parentum affectum, in Spiritualem, hoc est, in Iesuiticorum patrum dilectionem conuertere, omnium suorum, atq; adeo etiam sui ipsius

DE VARIIS IESUIT. GENERIBVS.

ipſius obliuiſci, quaſi iam, vt inquit Ignatius Lioiola, mortuus, cæcus, ca-
daver ac ſtatua eſſet. Sicut de his plura in regulis Nouitiorum tra-
duntur.

Adhæc à corporis obſequio indulgentiaq; (vtor verbis Ieſuita-
rum) quàm longiſſimè recedere: ſenſibus repugnantia appetere: carnis
ſocietatem diſciplinis, hoc eſt ſecundum Ieſuitas, flagellis, ferulis, flagris,
alijsq; voluntarijs corporis ſupplicijs eijcere: voluptatem etiam *ueta tñs Secret.*
ſæc., ſicut labem aliquam de decoris opprimere: & in omnibus ſui mor-
tificatiõem quærere: ſecundum regulas Nouitiorum & voluntatem
Magiſtri eorundem.

Iſ Magiſter Neophytos in omnibus, in quibus illos mortificari poſ-
ſe putat, exercere, ac inſtar ſtultorum vexare ſolet, donec ſibi ipſis in to-
tum emoriantur, atque non ſibi, ſed ſolì Papæ vel Ieſuitarum Generali,
viuant. Quod Ieſuitæ vocant Deo viuere, Chriſto inferi, ac in mortem
Chriſti baptizari ac ſepeliri. Non vlla ipſis ſubeat de parentibus vel ami-
cis cogitatio, aut, ſi qua illis obuenit, eam mox eijciant: in quouis autem
Ieſuitico Patre & Fratrem (quos ſpirituales dicunt) imaginem Chriſti &
effigiem ſuorum quærat & agnoſcat.

Ignatius Lioiola ex milite factus Ieſuitarum pater, ſcribit: Nouitij
eſſe, deſpicere, contemnere, proque nihilo putare diuitias, honores, atq;
omnia, quæ vulgò dicuntur & habentur ampliſſima: Totum eum eſſe
debere Inieſuatum, non aliter quàm Chriſtus ſit à Spiritu ſancto incar- *In rebus*
natus: Debere in ſuper ad famam ſanctimonix, apud Ethnicos, Indicos *Indicis &*
& Iaponicos colligendam, ſe grauitè punire, permultùm vigilare, diu- *Iaponicis à*
tiſſimè ieiunare, ac meditationibus quibusdam, arbitrato ſuo compoſi- *Ieſuitis e-*
tis, vacare. Huiuſmodi enim rebus ſuos ad eò proficere, vt quoq; ceu Spi- *ditis Anno*
ritu afflati diuina fundant oracula, perfecti reddantur, & ſancti, aut, vt *Domini*
Bonauentura Ingolſtadianorum Ieſuitarum Rector dixit, angeli terre- *1574: fol.*
ſtres, ac Dij humanis corporibus induti habeàtur. Verùm quis Chriſtia- *241. 424.*
norum non videt, his exercitationibus corporis parùm vtilibus, & qui- *1. Tim. 4.*
bus abſque fructu Deus colitur, fruſtra Ieſuitas, cum Ethnicis & Phari- *Matth. 15.*
ſæis humanarum traditionum obſeruatoribus, ad perfectionem & ſalu-
tem aſpirare?

Sed de vexationibus & exercitijs, quibus Ieſuitarum ſcribæ ac Phari-
ſæi ſeniores, nouitios ipſorum religionem ingreſſos, exagitent, dicetur,
vbi ad Ieſuitarum exercitia ſpiritualia peruentum fuerit.

Fratres Ieſuitarum ſi, ante Societatis ingreſſum, artis legendi & ſcri-
bendi

bendi fuerint nescij, regula ijsdem cauetur, ne vllam literam in Societate addiscant: sed idiotæ mancant. Sic enim regula habet Italica 14: *Nessuno di quegli si receuono per gli officij Particolari dica sa, impari, ne legere, ne scriuere, d' alcuna cosa sapeffe, non impari piu lettere, ne altri gl' insegni, senza licenza del preposito Generale, mà basterà loro in tanta simplicità, & humiltà seruire à Christo nostro signore.* Id est, *Nemo illorum, qui proficitur alicui functioni domestica, legere vel scribere discat, aut si quid horum sciat, nihil amplius addiscat, neque alios ipse doceat, absq; permissu Propositi generalis; sed illis sancta in simplicitate & humilitate, Domino nostro Iesu Christo seruire sufficiat.* Hoc est, vt paucis dicant: *Sit asinus, quemcumq; asinum, fors aspera fecit: Sit ei turpe aliquid scire, laudabile verò, nihil velle addiscere: seu, vt rem verbis exprimam monasticis, maneat frater ignorantia, cuius ordinis, secundum Franciscum, hæc Maxima, seu symbolum est: Nescientes, non curent discere literas.* Sicuti rectè etiam de illis Epigramma canit.

Causti bene tu, ne te vlla occidere possit

Littera. Nam nulla est littera nota tibi.

De quibus hos Germanicos libuit ascribere rythmos.

<i>Du zarte Art/</i>	<i>Hast dich bewahrt.</i>
<i>Zu dieser Frist/</i>	<i>Das du jetzt bist/</i>
<i>Buchstadiens frey/</i>	<i>Das er nit sey</i>
<i>Dein engen Todt/</i>	<i>In solcher Noht/</i>
<i>Wanns A/B/C/</i>	<i>Thut Ach vnd Wehet/</i>
<i>Das du frey bist/</i>	<i>Wit solchem Eist/</i>
<i>Unwissent gar/</i>	<i>Aller Lehr zwar/</i>
<i>Behendt vnd gschwindt/</i>	<i>Als Esels Gsindt/</i>
<i>Das nur auch ist/</i>	<i>Zu dieser Frist/</i>
<i>Die Welt erfüllt/</i>	<i>Des Ordens gült/</i>
<i>Der Brüdere</i>	<i>Ignorantia.</i>

Si ergo quidam societatem Iesuitarum ingrediuntur idiotæ & *μωσοι*, eos tales manere oportet, quod regula Ignatij Loiola, à Francisco mutuo sumpta, tradit.

Anno Domini 1582. erat Lanspergæ Neophytus quidam, nomine Otto, patria Vlmensis, artem oculos cõficiendi edoctus, in vera quidem fide rectè educatus, sed deinde Monachij splèdidis Iesuitarum promissis seductus, artificium suum mechanicum deferens, sese ad Ieluitarum

rum Societatem contulit. Iesuitæ in initio blandè ipsum complectuntur, humaniter alloquuntur, liberaliter tractant, & omnia ipsi, quibuscumq; delectabatur, concedunt. Otto literarum ignarus, cupit eas addiscere. Rector obstat, inquiens, charissime Otto, qualis venisti ad Societatem, talem te manere oportet. Cui ille mi Pater, ego veni ob literas discendas, non vt otiosam vitam absq;ue literis ducam. Rector ait, regula prohibet. Tum ille, nondum in regulas iuravi, Ego aut literas discam, aut ad seculum redibo. Tunc Rector: Quia es Nouitius, neque vota fecisti, poteris Alphabetum discere, tecum dispensabo. Verùm vt annus probationis fuit impletus, vota vt faciat, iubetur, quibus susceptis, Rector ait; Nunc in regularum iurasti obedientiam, ac superius adductâ regulam illi proponit, vultq; vt literis abiectis, se totû in scitiâ tradat. Otto, obsequium se præstiturû simulat: sed nihilominus clam & maximè nocturno tempore literas addiscit. Magister nouitiorum ybi id cognouit, quasi qui mortale commisisset peccatum, illû apud Rectorem accusat. Rector ipsi hanc iniungit pœnitentiam; vt culpam suam coram fratribus confiteatur, seseq; publicè in refectorio flagellet. Otto pœnitentiam subit, & nihilominus data occasione, literis inuigilat: donec tandem hanc ob causam à Societate illum segregarunt.

Tanta seueritate Pharisæi isti suas traditiones vrgent, ac seruant, vt eò tutius Dei mandata transgredi, suamq; nequitiam celare possint. Ne scilicet dum ipsorum Scribæ ac Legis periti errant, & suum *αὐτὸς ἴσα* obtudunt, Fratres ignorantia, quos instar lapidum calcant, cōtra illos insurgere ipsisq; vel inuitis veritatem occinere incipiant. Arbitror autem Dominum in Ottone tantum literarum ardorem accendisse, vt hoc medio illum parentibus lachrymantibus restitueret, in viam reuocaret, & ad Iesum Saluatorem, à quo aberrauerat, reduceret. Sicuti deinde ipse literis ad Iesuitas missis, in quibus acriter eos, ceu pseudopphetas & impostores accusat, testatus: suamq; *ἰσχυροῦς αὐ* cū lachrymis & fide, ad exemplum sancti Petri, deprecatus est.

De Iesuitarum seruis temporalibus, seu coadiutoribus formatis.

FRatres temporales seu coadiutores formati, sunt Generalis, Assistentium, Prouincialium, Rectorum ac Sacerdotum, nec non & studio-

forum, serui: quos Itali vocant Sciauos, hoc est, totius Societatis ministros, qui instar asinorum, ab equis & caballis auenam depascentibus, ad onera domus ferenda detruduntur. Quorum conditio eadem, quæ olim feruorum, nisi quòd necis potestatem in eos non sumunt publicâ; quam inobedientibus ac immorigeris, quos vel scriptis, vel concionibus ipsis obfuturos suspicantur, instar Locustæ illius (apud Suetonium in Nerone) præsentanea nouerunt coquere venena; quæ Germanis, Italica dicuntur iuscula. Quæ res in Italia ob Scorpionum copiam ita communis est, vt etiam puer decem annorum suo inimico præparare nouerit.

Horum temporalium coadiutorum est, totum Iesuiticæ societatis corpus fouere, curare, victum & amictum ei parare, omniâq; negotia domestica, sed ad nutum Rectoris, tractare. In horum ordinem referendi sunt officiales & artifices: quales sunt coci, sutores, sartores, cæmentarij, arcularij & reliqui, quorum artificijs in societate indigent.

Differunt ergo Iesuitæ in hoc à reliquis monachis, quòd ij res corpori necessarias à ciuibus sibi confici curant: vt sic etiam aliquis fructus ad ciues, quorum sumptibus aluntur, & quos erga se experiuntur beneuolos, liberales ac largos, redeat. Iesuitæ verò pro sua *πλεονεξία καὶ αὐθάδεια* nihil commune habent cum exteris: sed intra suæ societatis complexum recipiunt omnis generis artifices: quos deinde votis susceptis, cogunt pondus & æstum diei portare. Quia autem illi artifices ob vitæ otium, & luxum, societatem istam ingrediuntur: iccirco vbi obseruârint, se sua spe frustratos, tam diu, donec se recreent, inter illos manent; deinde verò occasione oblata, fuga sibi consulunt, & ad pristinum libertatis & vitæ Christianæ statum reuertuntur.

*Id faciunt
Iesuitarū
sutores,
sartores,
pistores,
stabularij,
&c.*

Arbitror autem Iesuitas potissimum hac de causa ciuium exterorum operas subterfugere, ne illorum doli & *κακοτεχνία* aliquandò manifestentur: nève ipsis aliquid aut certè plus quam vellent, de eleëmofynarum passim emendicarum fœnore decedat. Propter quam *αίχμησπείαν* meritò artifices illos odisse consueuerunt, vt qui non paucos bonos seducendos recipiunt, sed pessimos rursus emittunt, atque sic intra sua septa deprauatos mundo denuò obrudunt.

Hi coadiutores temporales nullam habent vllius rei conficiendæ licentiam, sed omnia ad iussum Rectoris facere coguntur. Si quid emendandum, ipsis à Rectore annumeratur pecunia certa, pro qua, ea quæ Rector iubet, semper tamen optima, emere, & statim vbi domum reuersi sunt, ratio-

rationem reddere, & reliquam pecuniam Reſtori reſtituere, tenentur. Empta deinde etiam, pro Reſtoris voluntate & arbitrio, diſpenſare & erogare coguntur: Nihil autem pro ſui arbitrij ratione tentare conſeſum eſt: licet id magis pium & honeſtum eſſet, quàm quod Reſtor præcepit. Rationem huius eſſe dicunt: quia ab Ignatio Loiola dictum ſit: in omnibus ſuperiori obediendum eſſe. Item: Eum, qui in minimo ſuperiori obſequium detrectet, iam ipſo affectu omnem, vt loquuntur, valorem & meritum obedientiæ perdiſſe.

Exempli gratiâ. Eſt fratri cuidam temporali officium cuſtodien-
darum ſcoparum demandatum (neq; enim res vlla apud ipſos eſt, cui non à Ieſuitis peculiaris præficiatur præfectus) venit alius fraterculus & ſcopas ab illo commodato petit, præfectus ei, niſi prius licentiam à Reſtore impetrârît, ne ſcopulam quidem tradere audeat. Quia nihil inconſulto Reſtore agendum. Sin contrâ fecerit, pœnitentia agenda & multa ſubeunda. Aliud Exemplum: Præſcripta eſt Ieſuitis regula, ne vllus frater cum exteris hominibus (quos intra ſuos parietes, ſeculares, mundanos & imperfectos nominare ſolent) abſq; Reſtoris venia ſermonem communicet. At verò accidit, vt veniat homo ſecularis ad illorum collegium, ſalutans vnum ex Ieſuitis, & de reſtore inquirens. Ibi tùm ille, niſi prius abeat, & Reſtorem interroget, veniamq; impetret, ne gratias quidem pro ſalutatione agere, nec ſeculari (vt vocant) loqui vel verbum audeat. Sed neceſſe eſt, vt alterum, ceu truncus, ſurdus, mutus & cœcus prætermittat. Aliud: Erat Landſpergæ nouitijs, nomine Iohannes, artificio ſartor: hic cum reliquis nouitijs animi recreandi gratia in campum Anno Do-
mini 1582.
procedit. Obuiam ſit illi pater ſenio conſectus, qui filium, quem intra ſeria pen-
annum non viderat, alloqui & ſalutare cupit. Filius verò faciem auertit, horrendum videt, & ne patrem audiat grefſus promouet. Pater ſenex ſi-
tecocſtes
lium in clamat: hoc inne eſt mihi nutritionis gratiam referre? At ille *tertia.*
ſurdus & mutus pergit. Pater ergo iuſta indignatione percitus ait: Faxit *Deſtan-*
vt ita fugias, ne in aeternum redeas. Addit in ſuper reliquis Ieſuitis, qui *da Ieſui-*
pariter ſilentium præſtabant, audientibus: Hæc eſt pietas quam Ieſuitarum in
ſuos docent: quod malum iſtud conſecleratum hominum genus Ger- *parentes*
man: inuexit? vos ne Ieſuitæ ſitis? Non eſtis Ieſu fratres, ſed filij Satha- *impietas.*
næ, qui tantam impietatem filios docetis. Vadat ergo in nomine Diaboli
li filius iſte meus degener, non ſe talem geſſit, qualem, Chriſtianum de-
cet. Vbi domum deuentum eſt, res ad Reſtorem deſertur. Reſtor filij in-
grati, potius fuſte & ſtigmatæ, quàm laude digni, factum probat: Benè
fecitij,

fecisti, ait, mi fili, qui patrem tibi elegisti, patres Societatis, quos te magis quam patrem tuum amare decet: è quòd hic secularis sit, illi spirituales. Hanc etiam impietatem auctoritate Hieronymi probare conatus est, qui dicat. Per calcatum transeundos esse parentes, si nos à religione abstrahere velint. Ad hæc cuiusdam Parisiensis nouitij exemplo illustrauit, qui ne quidè lachrymis matris permoueri potuerit, vt è cœnobio egrederetur. Addebat insuper, parentibus, si eos à societate Iesuitarum abstrahere conarentur, dicendum & scribendum esse: Vade post me Sathana. Quòd non parentibus naturalibus, sed Societatis patribus obedientiam absolutam voverint.

Oportet ergo coadiutores temporales in omnibus ad amissum Rectori obedire, etiam si sensus, recta ratio, pietas, & ipsum Dei mandatum repugnent. Temporales autem dicuntur, quòd tantum temporalibus rebus occupentur, & in rerum mundanarum dispensatione versentur, & ea iussu Rectoris peragant, quæ ipsis cum secularibus efficienda incumbunt. Dum reliqui Iesuitæ in literis, & ijs rebus, quæ Spiritum, vt aiunt, concernunt, sunt occupati.

Ne tamen nomine Temporalium offendantur, dicunt illos non minores esse merito, quam reliquos: si eodem Spiritu res mundanas, quo illi Spirituales tractent. Quia non sibi ipsis, nec hominibus, sed socijs Christi IESV, imò ipsi IESV inferuiant. Illosq; tot recepturos coronas, quot labores subeant pro Societatis patribus, qui in tractatione rerum spiritualium occupentur, & curent, vt Societas, floreat, augeatur & dilatetur.

De seruis Iesuitarum spiritualibus.

COadiutores spirituales, sunt illi, qui consilijs & scriptis, senatum Iesuiticum eiusq; curiam iuuant. His licet quidem, sua consilia, superioribus referre, sed hac conditione, vt perinde sit, siue illa recipiantur, siue repudiantur, siquidem eorum sit, non dominari aut imperare: sed consilia quidem sua in medium proferre, vel suam sententiam scripto significare, liberum tamen relinquere superioribus, vt eligant quod ijs optimum videtur. In Synedrio ergo & Synagoga assistet, suamq; sententiam dicunt. Si autem secedere iubentur, & Generalis cum Assistentibus, quid faciendum sit, decreuerit, licet aliud ipsis videatur: tamen

contra

contra hiscere non audent: sed Pythagorici facti, dicunt, *ἀντὶς ἑοῶ*: Ab ore Dei profectum est. Si quis autem est, qui aliud sentiat, is audit: Tu non es index, sed Assessor: non pater, sed obedientiæ filius: charissime, nostri patres Spiritu Dei aguntur, errare non possunt: tuum ergo est, totum tuum *ὀνείμα* tradere in illorum obsequium, pro vt obedientiæ regulæ, quibus nos deuouimus, præscribunt.

Spirituales autem vocantur, quòd eorum sit, circa res spirituales occupari. Res autem Iesuitarum spirituales sunt; Curare, ne Pontifex Romanus vel Romana Ecclesia damnum patiatur: Hæreticis, hoc est, Lutheranis ore & scriptis resistere: Principibus consilia, quomodo eos delere possint; subministrare: Collegiorum, domorum & residentiarum pro Iesuitis ædificationem apud eos impetrare: in magnis eleemosynis colligendis sollicitum esse: multos ad Societatem pertrahere: & in omnibus curare, vt de die in diem Societas augeatur & ditetur. In his, qui se strenuum ac sedulum præstat, hunc spiritum Societatis agitari, & Ignatij mentem sequi tradunt. Et quò quisq; est in colligendis opibus artificiosior, eò est inter illos honoratior.

His rectè curatis, res ipsæ quoq; habentur spirituales: Missæ, benedictæ statuae, consecratæ imagines, templa augusta, vestes præciosæ, vasa templorum aurea & argentea, nec non & alia, quæ ad Missæ ornatum faciunt, quibus etiam expoliendis & conseruandis sacristanos ac ceremoniarum Magistros præficiunt: Hæc sunt illis res spirituales: verbum autem Domini sincerum, & sacrosancta, prout Christus ea instituit, Sacramenta, quæ inter res spirituales merito primas tenent, ceu rem profanam & inutilem rident, oppugnant, blasphemant, proculcant: Deum verum deserentes, & opus manuum suarum adorantes.

De Præceptoribus Iesuitarum.

Præceptores Iesuitarum sunt illi, qui in scholis & Academijs discipulos curæ suæ commissos in rebus fidei, & studijs literarum, ad præscriptum Inquisitoris, Visitatoris ac Prouincialis, regunt & docent. Illorum quidam sunt publici, quidam domestici. Publici sunt, qui gradum siue Doctoratus siue Magisterij intra vel extra Societatem sunt consecuti. Domestici, qui tantum priuatos discipulos domi exercent, informant, & audita ab illis rursus exigunt. Quos alibi Repetentes Magistros dicere solent.

solēt. Sic Gregorius de Valencia, Hispanus, est Ingolstadij publicus Professor: non tamē Theologiæ, sed somniorū Thomæ de Aquino. Sic Dullingæ publicum professorem habet Patrem Iulium, Italum, qui locos Thomæ Aquinatis & casus conscientiæ reseruos tradit. Iesuitæ enim, vt & olim Pharisei, in Scholis cathedram Moysi & primatum affectant: licet paupertatis voto seipfos, more Pontificio, hoc est, e mentito, ab omni honore excluderint. Hi professores nullum pro lectionibus recipiunt stipendium. Nam regula ipsis præscripta est: Gratis accepistis, gratis date. Quod si autem à Principibus & Academiæ patronis illis pro laboribus præstitis ad collegia aliquot coronatorum millia mittuntur, ambabus manibus, non ceu mercedem, sed vt loquuntur, loco eleëmofynæ illa recipiunt.

Est & inter Iesuitas aliud Præceptorum genus, quod ex Iesuitarum ordine selectum, præficitur ijs, quos Romanæ religioni addicti Principes sua munificentia alunt: quosq; vulgò Beneficiarios vocant. Hi præceptores, non vt reliqui Professores, intra Iesuitarum collegia manent: sed cum alumnis illis in ipsorum ædibus stipendiarijs viuunt, in quorum fidem & vitam inquirunt ac animaduertunt. In huiusmodi stipendiariorum domo, singulis mensis, ad quam octo ordinantur, inspector & præceptor præficitur Iesuita: qui audita ab illis exigit, eosq; non tam in Philosophiæ studijs, quàm in Pontificia idolomania informat. Iidem discipulos ad Missas, & ad Confessionem auricularem adigunt, hocq; potissimum agunt, non vt docti & parentibus morigeri, sed vt Papistæ & Iesuitæ efficiantur. Si qui sunt inter illos nobilioris & melioris spei adolescentes, eos varijs illecebris & promissis ad societatis ingressum sollicitant. Sicuti multi Nobiles tum alibi, tum maximè in Bauaria, magno suo experiuntur cum dolore, videntes suos filios, in quos omnem suam spem, & præclari generis propagationem collocarunt, à Iesuitis seductos, societatem ingredi, & in ingratos atq; impios in parentes homines, mutari. Quos postea, vt vt maximè velint, reuocare tamen non possint, cum pontificio iure, seu potius tyrannide, ac Iesuitarum priuilegio, quo concessum est ipsis omnes, cuiuscunq; sint status & ordinis, recipere, prohibeantur. Si etiam quem vel doctiorem vel nobiliores, vel ditiores dictum in modum parentibus suffurati fuerint: ne illum repetere possint, mox cum vel in Italiam vel Galliam mittunt: quò omnis via parentibus, siue per seipfos, siue per amicos reuocandi, præclusa sit.

Studia horum præceptorum, quæ discipulis tradunt, sunt, cursus, vt loquun-

Anno 1582
Ingolstadij
tres Nobi-
les seducti.
Schrenck
Hundt.
Nazonus.

vt loquuntur, philosophicus; quem nos artes liberales dicimus: Item Humanitas, quam nos Catonem, Grammaticam, Syntaxin, &c. appellamus. Priuatum autem & speciale exercitium est: vt omni studio suos discipulos ad Societatis amorem pertrahant: in Catechismo Canisij instituunt: ad Confessionem auricularem ducant: ad quotidianum Missæ auditum inuitent: & *à neibās* inquirant, ne illis sit vllum cum Lutheranis studiosis commercium: néve libros à Lutheranis conscriptos habeant. Viderint ergo parentes, quid faciant, quibusue grata sua pignora committant, dum nescio, qua persuasione seducti, teneros suos filiolos, sanguine IESU Christi redemptos, de perditis his Iuuentutis corruptoribus, verè Lupis spiritualibus, agnos committunt. Grauem sanè Deo, nisi resipuerint, & in posterum abstinerint, rationem reddent.

De spiritualibus Iesuitarum præfectis.

Spirituales præfecti Iesuitarum sunt ij, qui in Collegijs & domibus Iesuiticis, iuniores & nouitios obseruant, ne primam, vt loquuntur, charitatem, quam ad Societatem attulerunt, deserant: sed semper magis magisque in Societatis Spiritu proficiant, & senioribus similes efficiantur. Horum est conscientias scrutari, Spiritum scopare, & in exercitijs spiritualibus iuniores informare.

Ad hos, si qui nouitijs iniiciuntur scrupuli vel tentationes, confugiunt rudiores, qui spiritualibus illusionibus resistere nondum didicerunt. Isti ergo instar Sophistarum ex tentatione bona malam, & vicissim ex mala bonam, artificiosè reddere nõrunt.

Verbi gratia. Tentatur Nouitius, quòd debeat Societatem deserere, matrimonium inire, & parentes suos senes ac pauperes suo labore iuuare. Hanc tentationem vbi spiritualis præfectus in nouitio latere cognouit, hoc affert remedium, Charissime, inquit, frater, semel vouisti, vide ergo vt vota reddas, ne in damnationem incurras. Neque enim dignus est, qui semel manum ad aratrum posuit, & retrospicit, regno cœlorum. En homo factus es spiritualis; ne igitur velis copula matrimonij carnalis fieri. Quandoquidem illi, qui in carne viuunt, Deo placere non possunt. Huc enim dictum Pauli, contra carnales, Iesuitæ torquent. Quid tibi curæ sunt parentes? Audi Christum & Ignatium nostrum Loiolam. Hic monet, vt naturalem seu carnalem amorem in spiritualem conuertamus,

tamus, hoc est, omnem *supra* & dilectionē in patres Societatis transfundamus. Ille verò dicit: Qui non odit patrem & matrem suam, non est me dignus: hoc est, si vis in Societate viuere, necesse est, vt parentes tuos, te ad seculum retrahere conantes, tanquam capitales hostes oderis, & fugere velis, atque Societatis amorem parentum dilectioni longè præferre.

Verba Ia- Hoc est enim naturalem in parentes affectum, in spiritualem conuertere, vt sanctus pater noster Ignatius Loiola docuit. Quid tibi cum patre
cobi Cru- re, vt sanctus pater noster Ignatius Loiola docuit. Quid tibi cum patre
sii Iesuitæ tuo? En pro patre seculari, recepisti aliquot mille patres spirituales?
Landsp- Quid tibi cum matre tua? En mater tibi est sancta Ecclesia Romana, &
gensis. indulgentissima beata virgo Maria. Quid tibi cum fratribus? En pro v-
Anno 1583. no atque altero fratre carnali, tot habes fratres spirituales, qui ex æquo
fuere plu- te amant, & tibi bene volunt, quot sunt Iesuitæ. Quid cum sororibus?
res Iesui- Tot sunt tibi Sorores, quot sunt in Romana Ecclesia virgines Deo dica-
tarū quā tæ. Quid cū tuis opibus & domibus? En pro vna domo tot pulchra col-
9000. legia, tot amplas domos, tot tantosq; recipis redditus, quantos vix numerare potes. Quid cum amicis? Iam tibi amici sunt Papa Dei Vicarius, Cardinales, Episcopi, Imperator, multi Principes, & omnes catholici. Noli ergo Satanam audire, dicentem: redi ad tuos, contrahe matrimonium, &c. Hæc solent illi quàm diligentissimè inculcare.

Rursus in seculo est vir quispiam senex, qui ob vitæ ocium & requiem, qua securè fruuntur Iesuitæ, cupit Societatem ingredi, vxorem, liberos, domesticos, ac bona sua deserere. Licet ergo alioquin Pontificij doceant, coniugatos rectiùs Deo seruire, si soluto matrimonij vinculo, monasteria ingrediantur, & vota suscipiant, quàm si in coniugio viuant: tamen quia iidem intelligunt, senum operam ordini suo parum conducere, ideo bono illi seni, deuotioni dedito dicunt: Mi dilecte pater, noster status, & viuendi genus tibi nimis asperum & durum erit, non poteris præ ætate probationis annos sustinere: neq; pœnitentias, quibus no- uitiij nostri exercentur, perferre. Vxorem duxisti, eam retine, ab hac nisi morteliberari non potes. Paulus vult, vt mariti suas vxores diligant, current, ament, nutriant: quod facere non posses, si ad Societatem admitteris. Idem docet infideli deteriorem esse, qui liberos & familiam non alit. Quare opes desereres senex? honorem habe corpori tuo, & filijs tuis thesauriza. Mane ergo in ea vocatione, in qua vocatus es. Deus te adiuuet, ego hac in re tibi opitulari non possum. Quamquam autem hæc verè dicta sunt; tamen ex eo patet, quomodo spirituales illi præfecti ex albo nigrum,

1. Cor. 7.

1. Tim. 5.

nigrum, & ex nigro album facere soleant, prout res ipsis *οὐδὲ τὰ ἀλγίτα* & Aristoph. in nubib.

Hi spirituales præfecti, in incessu, sermone & moribus insignes sunt hypocritæ: qui in omnibus verbis & factis, pietatis, humilitatis, sanctimonix ac singularis cuiusdam (vt loquuntur) deuotionis spiritum affectant. Iurares ipsos angelos esse. Quamprimum verò os aperiunt, & de religione interrogati respondent, ex doctrina colligitur, eos esse Satanæ feruos, in angelos lucis transformatos, lupos rapaces, pelle ouilla tectos; nihil nisi multam incertiam & dubitationem in animis discipulorū tentatorum relinquentes.

Præter superiora etiam hoc ipsorum officij est, iunioribus tradere & commendare deuotos libellos, quales sunt Psalterium Mariæ, Rosarium eiusdem, Hortulus animæ, Thomas de Kempis, quem alij Gersonem vocant, Stellarium Mariæ, Exercitia Borgiæ, olim Iesuitarum Generalis, Thesaurus Societatis spiritualis, Ratio confitendi, Legenda Sanctorum, Homiliæ Dionysij Carthusiani; Dialogi Gregorij, & his similia.

Est etiam illorum partium, nouitijs præscribere & ordinare, quid vel quæ ad mensam legant: Item, quæ domi inter parietes, de contemptu mundi, de amore in Societatem, de paupertatis, castitatis & obedientiæ votis, & his similibus, exercitij gratia prædicare debeant. Obseruant insuper, vt ritè ac debitis horis perficiantur preces, ac cætera spiritualia officia. Et hæc omnia, hoc fine, vt omnes sub stricto obedientiæ iugo retineri possint.

Si quos sentiunt, esse liberi (vt ipsi loquuntur) arbitrij, iudicij, voluntatis ac intellectus Studiosos, hoc est, qui quasi *αὐτοπροαίρετοι* & *αὐτεξούτοι*, prout sibi videtur, non vt regula iubet, sua expedire conantur: neque in omnibus sui mortificationem & voluntatis propriæ abnegationem quærere volunt; eos primò hortantur, vt se obedientiæ submittant. Si deprehendantur non emendati, poenitentias illis iniungunt. Si nec his emendantur, Rectori deferunt, qui altiùs, vt dicitur, ponendo *pastum*, ieiunia, cilicia & flagella admouet, quibus vel inuitos, nisi mori malint, cogit. Id vbi fit, tùm obseruatur, secundum illorum sententiam, illud Christi: *Compelle intrare. Et tunc regnum Dei vim patitur.*

De Iesuitarum Concionatoribus.

2. Pet. 1.

Ioh. 10.

Concionatores sunt, non qui, vt reliqui parochi, certis præficiuntur templis; sed qui vices parochorū in concionandi munere subeunt. Quæ res sanè Pontificijs parochis, pro rara sua eruditione, & quòd melius nōrint missare, quàm concionari, gratissima est. In locis ergo, in quibus Iesuitis collegia, domus vel residentiæ extructæ sunt, ab Episcopo, Decano & Parocho petunt, vt illis concionandi facultatem dent. Quam ipsis ob Papæ auctoritatem, qua muniuntur, denegare non audent. Hi concionatores non ad normam Propheticarum & Apostolicarum scripturarum, diuinitus inspiratarum, conciones suas informare solent; sed ad mandatum Pontificis Romani, secundum Canones Tridentini Conciliabuli, & impium Petri Canisij Catechismum, scholasticorum commenta, de contritione cordis, confessione oris, satisfactione operis; ad hæc quæstiones inutiles, fabulas aniles, nugatorias, Diuorum Legendas, apud rude vulgus deblaterare, doctioribus autem molestiam, nauſeam, & fastidium creare solent. Optimi ex ipsis, & reliquorum Principes censentur, qui verbosas & atroces in Lutheranos inuectiuas instituere: populum ad indignationē aduersus Lutheranos excitare: & apud auditores curiosos, risum, recitandis fabulis & mendacijs, quibus Lutheranos perstringunt & calumniantur, excitare possunt.

Inter quos haud minimum obtinet locum, histrio Pater Conradus, Monachij concionator, qui integras horas consumit calumnijs in Lutheranos conijciendis. Nec non & Lutzius Landspergæ.

De Iesuitarum Confessarijs.

Confessarij apud ipsos dicuntur, qui in casibus referuatis, & poenitentia Papistica, Canonica, Scholastica, & Iesuitica articulis, satis instructi, & Episcopali Chrismate inuncti aut ordinati, in Iesuiticis & Cathedralibus templis, quatuor ieiuniorum temporibus, certas occupant sellas, in quibus accedentium confessiones excipiunt. Hi confitentes examinant secundum regulas ipsis præscriptas, & secundum consuetas Pontificijs rationes, plenariam circumstantiarum enumerationem exigunt: sine qua irritam absolutionem, & eum, qui peccati circumstantiam

tiam reticet, sacrilegum esse dicunt. Examinant autem primò confitentes de peccatis occultis & cogitationum erratis: secundò de verbis: tertio de factis: quartò de omissis: quintò de scriptis: sextò de venialibus, actualibus, & tandem de mortalibus. Et vt id ritè peragant, Decalogum ad manus sumunt, & ex eo confitentè examinant, à Decalogo digrediuntur ad Ecclesiæ præcepta: in hæc qui peccat, grauiorè sustinet pœnitentiam, quàm qui in præcepta Decalogi deliquit. Ab his descendunt ad septem mortalia peccata. Hinc ad quinque sensus, ad peccata aliena, ad neglecta misericordiæ opera, denique ad inquisitionem articulorum Pontificiorum veniunt. Maximè verò has circumstantias vrgent: *Quis, quid, vbi, per quos, quoties, cur, quomodo, quando Peccaris, dices: vt sit confessio vera.* Si qui etiam apud Iesuitas cõfitentur: hi singulares per Pontificem Romanum consequuntur indulgentias.

De Iesuitarum Pœnitentiarijs.

Pœnitentiarij Romæ vocantur, qui ibidem apud S. Petrum integrum diem sedent, vt ibi confessiones excipiant. Si quis hos pœnitentiarios prætereat, caput aperiat, & genua flectat; & si saltem arundine, quam illi in manu tenent, tangatur, indulgentias 40. dierum consequitur. Sin in super apud eosdem confiteatur, 100. dierum indulgentias habet. Mandatur autem illis specificè: vt diligenter in hæreticos, hoc est, Lutheranos inquirant. Si quos animaduertit, ad partes Lutheranorum inclinare, & in fide Romana dubios esse; neq; Papam Ecclesiæ Romanæ agnoscere; eos non absoluant, nisi statim reuocent: Si contra disputent, ad domum inquisitionis remittant. In ea miserè ab Inquisitoribus, non aliter quàm malefici à carnificibus in quæstione, torquentur. Summam etiam pœnitentiarij nauant operam, ne quisquam vel domi vel apud alios, scripta à Lutheranis promulgata habere possit. Si quos in Confessione cognoscunt, aut hospitia Lutheranis præbere, aut consortia cum illis inire, eos excommunicant, & Magistratui, ceu proditorum receptores, puniendos offerunt, non obstantibus decretis, quæ præcipiunt, arcana confessionis nulli reuelanda esse. Tandem omnibus peccatis cognitis pro qualitate delictorum, pœnitentias imponunt, & homines ante omnia ad crebram confessionem adhortantur.

Finis autem illorum est. non Christi gloria, nec proximi salus, sed

quæstus, qui inde ad illos venit vberimus: inquisitio in fidem Christianam: exploratio arcanorum; proditio Evangelicorum: nummus confessionalis: conscientiarum carnificina: dubitatio de fide, & deniq; si quis ipsorum deceptionibus locum det, apostasia atq; desperatio.

De Iesuitarum Sacerdotibus.

Sacerdotes seu Patres sunt, qui secundum Ignatij Loiola regulas, quotidie pro viuis & defunctis, pro Pontifice Romano, pro Societatis incremento, & ad promerendam abolitionem Lutheranorum, sacra faciunt, missasq; celebrant. Hi præcipue hoc agunt, vt curent missas & reliquas ceremonias rectè, secundum Missale Romanum, secundum Tridentini Conciliabuli decreta correctum, peragi & celebrari. Horum est quotidie, vbicunq; volunt, officium dicere Romanum, matutinum, vespertinum & nocturnum, siue, vti loquuntur, horas canonicas; officio, vel in horto, vel in templo, vel in cubili, vel in musæo, vel in dormitorio, vel in circuitu, vel alio in loco (neq; enim vt Monachi ad chorum vel capsulam impanati Dei, à sacrificulo creati, alligantur, sed liberè vbicunq; volunt illud peragunt) demurmurato. Conferunt se etiam interdum ad exercitium aliquod corporale, mediocre tamen: Qualia sunt, Bibliothecam curare, hortulos plantare, libros legere, scribere, pingere, aut simile quid agere, quo diei tadium leuant.

Est in super ipsorum officij, in eos, qui Sacerdotes non sunt, animaduertere, & delinquentes, paternè (vnde sibi nomen Patrum arrogat) admonere, vel superiori ea, quæ minus rectè fieri vident, deferre. Hos omnes Iuniores, & ij qui Sacerdotes non sunt, in magno honore habeant, vt regula mandat: *Tutti si scopriranno il capo à suoi superiori, è quegli che non sono Sacerdoti, ai Sacerdoti.* Hoc est, *Omnes ad presentiam superioris & Sacerdotis caput aperiant, & ipsis debita cum reuerentia & humilitate (seu, vt Italus loquitur, con gran riuerenza che humil mente) loquatur & auscultet.* Si nouitios ac iuniores Rectori deferant, ac in eos corycæos agant, omnia hi magna cum patientia & humilitate sustineant: quia ab Ignatio præceptum est: vt omnes in submissione & humilitate faciliè patiantur, omnes suos defectus, superiori significari: quod ad maiorem in Spiritu profectum facere dicunt.

Est etiam illorum officij, singulis diebus Veneris ad iuniores & nouitios instituere exhortationes: quarum finis sit, mundi contemptum, Socie-

Societatis amorem, abnegationem sui, & perfectam in omnibus, secundum Societatis institutum, obedientiam, iuniorum animis instillare. *Nelle prediche, dicit Ignatius Loiola, domestiche trattino spesso della, propria abnegatione, del profitto nelle virtu, e d' ogni perfectione, essortandosi à quelle l' vn l' altro & particolar mente alla vnione, è fraterna carità. Id est, Domesticis in concionibus de nostra ipsorum abnegatione frequenter tractetur materies, de progressu singulorum in virtutibus, & de omni perfectione, exhortando sese inuicem ad illam, & in primis ad concordiam & fraternam caritatem.* Regula 19.

Lubet Iesuiticæ exhortationis vnum exemplum afferre, quod Anno 1583.
Landspargæ à Patre Ioanne Iesuita, Augustæ ædili, audiui. Idq; paucis
verbis, tantum *κατὰ τὴν ἀναγκασιωσίαν* subijciant.

Textus. *Spectaculum facti sumus Deo & Angelis.*

Quod, carissimi, rebus nouis, id etiam nostræ Societati accidere solet. Si quid noui suboritur, omnes & illud videre & audire cupiunt: Sic postquam nostra Societas, ad Germaniam venit, omnes in illam, ceu in album coruum, aut ceu vacca in nouam horreæ portam, intenderunt: adeo vt re ipsa, toti mundo spectaculum facti simus. Quia autem omnes diligenter nos obseruant, nostrum quoq; est, vt tales nos geramus, quales nostræ regulæ præcipiunt, ne turpe mundo spectaculum simus. Dicamus ergo primò: *Quibus spectaculum simus. 2. quale, vt sic dicamus mundanorum conspectum subterfugere, & nobis, hoc est, secundum Societatis institutum viuere.*

I. Quibus ergò spectaculum facti sumus? primò Deo, qui nos, vt & reliqua omnia præsentem intuetur, ac, sicut Apostolos suos, mundi nos spectaculum fecit. Scitis enim vitam nostram esse Apostolicam, vt ergo Apostoli Deo gratum, mundo inuisum: ita etiam nos Creatori nostro acceptum, mundo odiosum spectaculum sumus. Quia autem Deum nostrarum actionum spectatorem habemus, æquum est, vt vitam nostram secundum Societatis regulas instituamus, ne Deum intuentem nos offendamus.

Secundò Spectaculum etiam facti sumus angelis: idq; bonis & malis. Bonis spectaculum sumus. Nam angeli sæpe nostro Patri Ignatio Loiolæ, & decem primis patribus apparuerunt. Sic Xauierius noster *A- Si credere postolus Indicus, sapius per Angelorum custodiam, ab hostium incurfu fas est. conseruatus est.* Erant aliquando Romæ nostri primi patres magna rerum penuria oppressi, nec habebant, vnde victarent. Frater quidam in forum procedit, volens ostiatim colligere victum, dum in via erat, Diuam

nam virginem Mariam adorat, vt ea sibi eos, quos appellaturus erat, propitios & liberales faciat, verbis vix prolatis, En vir quidam nobilis, habitu indutus pretioso, Fratri nihil petenti, in manus dat centum nouos coronatos. Frater domum pergit, rem Ignatio Loiolæ indicat. Patres recognita dæmonium fuisse arbitrantur, ac illusionem ad seducendum institutam. Accipiunt ergo coronatos, ad Sacramentum altaris accedunt, & inuocata beata Maria, responsum accipiunt, quòd illa Fratrem se inuocantem exaudierit. Sic angeli multis nostris patribus cingulum castitatis dederunt, vt deinceps nullum prorsus carnis motum fenserint. Sumus ergo angelis spectaculum. Demus ergo operam, vt angelicam puritatem & vitam sectemur.

In fine huius Augustæ

Sumus deinde etiam spectaculum malis angelis diabolis: qui in omnibus vijs nos obseruant. Ante aliquot annos, cum nostri nondum essent Augustæ, erat quidam obsessus à Dæmonio, quod Monachi apud Sanctum Vdalricum eicere non poterant. Cum autem egredi renueret, interrogant eum Exorcistæ, quare non discedat: aperitis respondit verbis: Ego egredi nolo, donec tres atrii illi nebulones, qui iam Dullinga Augustam proficiscuntur, huc venerint. Erant autem tum tres Societatis patres in via, quos dæmon ille videbat: Qui vt Augustam venerunt, & templum S. Vdalrici ingressi sunt, statim dæmon ille ad illorum intuitum hominem deseruit.

Erat in nostra societate Frater quidam, arte sartor, qui semper tempore faciendi conscientie examinis, & horis orationis absoluendæ; fratrum ac patrum caligas sarcire solebat. Cum autem ille infirmaretur, & in agone esset, ac semper quasi laborare filo videretur, interrogatus à confessario, quare ita faceret? respondit, Ego orationis & examinis temporibus aliquoties caligas refarciui vestras, iam ergo ob oculos mihi versatur dæmon, qui idem facit, mihiq; minatur, me neglectæ regulæ pœnas luiturum. Qui tamen frater precibus fratrum liberatus est.

Quoniam in fine Augustæ huius dæmones appaerunt

Ante paucos annos cum Episcopus Viennensis ac reliqui Sacerdotes Seculares virginem dæmonio obsessam liberare vellent, nihil effecerunt: vbi autem nostri aduenerunt, de vna virgine eiecerunt, 12652. dæmonia. Quorum vltimum (scribit Rector Viennensis) Lutheri fuisse magistrum; quia more Lutherano multa dura in nostros dixerit. In epistolis Indicis, à nostris typis commissis, legetis aliquoties, dæmones nostris apparere, & diabolum nostros filios suos appellare. Quia ergo etiam

iam Diabolis spectaculum sumus, caueamus nobis, ne ab ipso seducti, ad barathrum inferni, præcipientes feramur.

Iam non dicam, quale spectaculum simus Lutheranis, & mundanis hominibus, præfertim Germanis. Nos operam demus, vt lucidum Ramanæ Ecclesiæ speculum maneamus, nihil curantes, quomodo vel qualiter nos mundus aspiciat.

II. Sed quale spectaculum sumus?

Regem Nabuchodonosorem, scribit Daniel, in somno magnam vidisse statuam, cui nostram societatem comparare liber: vt sic manifestum fiat quale spectaculum simus. Statua, quam vidit Rex, erat grandis, magna, sublimis & intuitu terribilis. Huius statuæ caput ex auro optimo erat, pectus autem & brachia de argento: porro venter & femora ex ære, tibiæ autem ferreæ: pedum quædam pars erat ferrea, quædam autem fictilis. Qualis est hæc statua: talis etiam est nostra Societas. Nam pater Ignatius Loiola, nostræ Societatis inuentor & perfector, erat homo grandis, nobilis, magnus robore, sublimis stemmate, & cunctis hostibus terribilis. Hic sanè caput habuit aureum, in quo nostram Societatē Ecclesiæ Romanæ saluberrimam inuenit. Hic primis Societatis annis patres secum habuit planè aureos, hoc est, viros præstantissimos: qui, vt anno Domini 1540. à Paulo III. Pontifice Romano ordinis nostri confirmationem impetrârunt, aurei sunt habiti, id est, tales, qui sint diuinitus ad salutem Ecclesiæ Romanæ dati: ac non minùs quàm aurum, in precio habiti. Istis decem primis patribus mortuis, pectus & brachia de argento sunt secuti, qui non nihil à feruore primæ caritatis quam, ad Societatē & ad Ecclesiam Romanam attulerât, deficere, & in peius ruere cœperunt. Erat primò nostra Societas astricta ad 60, neq; tùm plures recipere licebat. Et quò pauciores erant, eò maiorem dabant operam, vt spartam illis à Pontifice Romano commissam exornarent. Vbi autem nostra Societas non tam qualitate quàm quantitate augeri cœpit, ventrem & femora nata est ex ære, hoc est, tales socios, qui vt plurimùm sunt, vt Paulus loquitur, ventres pigri, & quorū Deus venter est, hoc est, tales, qui Societatem ingrediuntur, non vt languidum Ecclesiæ Romanæ ventrem curent, sed vt vitæ ocium, & ea, quæ ventris sunt, consequantur. Qui sunt æs tinniens, sine omni humano affectu, fide, spe & caritate. Alij femora

sua nõ cingunt castitatis, sed Veneris cingulo, quorum etiam in auribus Venus non minus, quàm stulto æs tinniens gratum est. Verum hæc de illis dico, qui tales sunt, quosq; emendatos velim.

Dum autem quidam ex nostris, ea, quæ ventris sunt sectantur, fit, vt æs illorum in ferrum mutetur, hoc est, fiunt & sunt duri in obedientia, impatientes in paupertate, inuiti sub iugo castitatis, sicq; planè ad omnem pietatem ferrei. Quidam etiam in Fratres sunt ferro duriores, in omnes dominari, nulli verò subesse cupiètes. Quibus etiam cælum ferreum est, etiam si diu in Societate perseuerent, hoc est, non accipiunt *zælus* Spiritus sancti: non æmulantur nostros primos Patres: non sunt Societati utiles: quos satius esset de corpore Societatis abscindere, quàm illos, ceu inutilia terræ pondera, in illo saginare. Quidam etiam ita ferrei sunt & duri, vt ad omnem exhortationem quasi facti sint surdi & muti, callum obdlexerunt, susq; deq; ferentes, siue culpentur, siue laudentur. Quidam autem sunt omnino lutei, hoc est, tales, qui quidem in aurea societate nostra viuunt, sed cogitationibus & mente rebus luteis, id est, parentibus, amicis & opibus adherent. Hinc dubium non est, nostram societatem, vt subito cœpit, ita subito interituram, quia quotidie in peius ruit. Neq; nostris tam curæ est, vt Societas bonis, quàm multis quibuscunq; augeatur. Tale, Fratres, spectaculum sumus.

*Faxit
Deus vt ve-
rus sit va-
tes.*

Ne autem, vt statua illa, comminuamur, Alcumistam accedamus, qui nos doceat, quomodo nos, qui lutum sumus, in aurum transformari queamus. Alcumista ille est noster Pater Ignatius, hic in fornace Societatis nos coquit igni pœnitentiæ, quibus nos renouat & in aureos trãsmutat homines. Ingrediamur igitur Societatis fornacem, exuramur, & à scorijs purgemur, quod fit, si Superioris incudi nos imposuerimus, ac passi fuerimus, nos malleis ieiuniorum, vigiliarum, ciliciorum, flagellorum, ac reliquis pœnitentiæ generibus renouari. Deus nobis talem animum addat, faciatque vt in aurum transformati, multum fructum in Ecclesia Romana faciamus. Hactenus ille.

Ego autem Christum Iesum Monarchiarum, atq; adeo totius mundi, cœli terræq; Regem, Dominum Dominorum, Lapidem Angularem, ab istis Iesuitis reprobaturum, & sine manibus abscissum, toto pectore orq; vt & Antichristum Romanum & Suias illius deuotiora mancipia, corda habentia pœnitere nescia, gladio oris sui percutiat, & sceptro ferreo comminuat
& conterat, Amen.

De Iesuitarum Rectoribus & Regentibus.

Rectores & Regentes Iesuitarum sunt: qui in collegijs, domibus, residentijs & Principum stipendijs, in quibus suos alumnos sustentant, primatum & dominium tenent. Propriè tamen Rectores sunt, qui Iesuitis: Regentes verò, qui etiam exteris præfunt, eosq; secundum suas regulas regunt & gubernant. Potestas Rectoris in Collegio est libera & absoluta: quicquid ille ordinat vel facit, nemo ipsi contradicere audeat, nisi in pœnas inobedientibus constitutas incurrere velit. Hic ea, quæ Socijs mandat, ex scrinio Generalis, & cõstitutionibus Ignatij Loiola haurit. Ideo stricto & rigido iure in delinquentes procedit. Regentes verò non nihil in externos mitiores ac magis humanos esse oportet; quia non sunt illorum votis obstricti. Quicquid in Collegio desideratur, & ordinandum est, id omne à Rectore petitur & expectatur. Si hic alicui quid negat, negationis rationem non petat, neque illud ab alio postulet: sed tacens gratiasque agens, in humilitate abeat, quasi voti compos factus esset.

Sic enim Regula dicit: *Se ad alcuno far a stata negata qualche cosa dal superiore, non tratti con altro superiore di quell' istessa cosa senza manifestargli che riposta habbia hauuto dall' altro, è per quali ragioni gli sia stata negata.* Regula 24. Si quid autem agit, & præcipit, cuius reliqui rationem ignorant, non de eius consilijs scrutentur, sed simpliciter, humiliter, hilariter, velociter, & promptè per omnia & in omnibus obediant. Quia Rectori ab Ignatio Loiola data sit maioritas, cæteris imposita obediendi necessitas. Sic enim cõstitutio docet; *Nessuno curiosamente cerchi saper da altri le cose che appartengono al gouerno;* Cõstit. 22. *&c. Hoc est, Nemo curiosè inquirat in ea, quæ ad gubernationè attinet, superiori demandatam.* Coram hoc omnes, siue bonus siue malus sit, caput aperiant, assurgant, & Regula 23. *humiliter ei auscultent.*

Rectoris etiam in musæo, Societatis arcana, priuilegia, literæ & thesauri reconditi sunt. Ad pecuniæ tamen arcam solus clauis non habet, sed custodiuntur illæ à tribus, à Generali constitutis. Nimirum à Rectore, Ministro, & aliquo Sacerdote. Quorum quilibet clauem habet. Nulli autem soli earum conceditur potestas, eò quòd ante hac nonnulli Rectores, multis auri ponderibus collectis, Iesuitarumq; Societate relicta, sibi suisq; ablata pecunia, prospicere conati fuerint; aufugientes, & bonis Ægyptiacis (sic enim se excusare solent) bene uti volentes.

Habet etiam Rector in mandatis, vt singulis mensibus singulorum mores & progressus Prouinciali, Prouincialis Generali, significet. In primis autem curet, vt omnes in obedientia erga Generalem & Pontificem Romanum sint perfecti: caueatq; , ne vlla de hæreticis, hoc est, Lutheranis inter illos habeantur colloquia: siquidem ijs iuniores faciliè corumpantur.

De Iesuitarum Ministris, seu Oeconomis.

A Rectore dignitate proximus est Minister, què nos Oeconomum appellamus. Hic singulis diebus Sabbati à Rectore accipit quomodo, quantum & qualiter res pecuniarias, & ad victum spectantes per septimanam dispensare debeat. Huius ministri est, omnes in genere, excepto Rectore, obseruare, admonere, & in regulis Societatis ac exercitijs domus rectè informare. Si quos deprehendit in regulas delinquētes, eos punit, hoc est, aliquam pœnitentiam ipsis iniungit. Verbi gratiâ: Regula cõmunis est secunda: quemlibet debere Missâ decenter interesse, seu, vt Italus dicit, è stia decente mente alla messa ogni giorno. Si quem ergo videt Missâ astare, vel capite tecto, vel oculos huc illucq; conijcientem, vel manus non complicatas habentem, vel in genua non proiectû, huic dat, pro qualitate delicti, pœnitentiam in publico refectorio, quâdo cæteri cibum capiunt, faciendam, quam iste reus in hanc formam perficit. Reuerendi patres, dilecti fratres, confiteor vobis meam culpam: quòd hodie parùm decenter Missâ interfuerim. Nam nimium expuendo strepitum excitauì, pauimentum maculaui, Patribus nauseam creauì, Sacerdotem impediui, & manus non complicatas tenui. Quamobrem mihi data est hæc exigua pœnitentia, vt abeam & pauimentum expurgem, & fratrum pedes exosculer. Orate Deum pro me, vt possim me emendare. Sic & in reliquis fieri solet, vt per quæ quis peccat, per eadem & puniatur.

Dicunt autem, fratrem eiusmodi mortificationes suscipientem, tot in regno cœlorum recepturum coronas, quot pœnitentias fecerit. Et quia Iesuitæ summopere eos commendant, qui sæpius pœnitentias suscipiunt, ideo vtrò & spontè ministrum adeunt, & eiusmodi pœnitentias exigunt: Quò maxime deuoti & regularum obseruantes videantur, sibiq; laudem perfectionis, quam regularum obseruatio promittit, venentur.

Est etiam ministri curare suppellectilem domus: Ne quid vel intereat, vel perdat, vel amittatur. Debet etiam cellæ & culinæ prospicere ac providere, ne quid rerum necessariorum desit, sed vt omnia suo tempore & modo emantur & dispensentur. Penes hunc ergo est domus cura & custodia. Idem etiam potissimum cum externis seu secularibus agit, ac idem munus in collegijs Iesuitarum obit, quod Priores in Monachorum cænobijs, & œconomi olim in monasterijs. Sed de horum omnium & singulorum officio copiosius dicere constitui in examine regularum ipsius ab Ignatio Loiola, primò horum monstrorum ac nouarum creaturarum à Pontifice Romano confirmatarum inuentore, præscriptarum.

Hi omnes & singuli quotquot sunt in vno Collegio, æqualibus cibis, potibus & vestimentis vtuntur: quàm diu prospera fruuntur valetudine. Illis autem qui malè habent, proprijs assignantur curatores; qui infirmis pro regularum præscripto, necessaria suppeditant.

Hanc Iesuitarum diuisionem non modò ex alijs audiui & legi, sed ipse eam vidi: & qualis est, talem descripsi. De illis quid sentiendum sit, Lectori liberum relinquo. Ego scio omnes illorum viuendi rationes ad extructionem regni pontificij, ad abolitionem regni IESV Christi, & ad Euangelicæ veritatis oppressionem directas esse. Quam rem magno astu, vafrijsq; dolis occultant. Et quia à nemine pro celebratione missarum, pro Scholæ laboribus, pro concionandi & confessiones excipiendi muneribus, mercedem (vt reliqui clerici & sacrificuli) exigunt aut recipiunt, nonnullis Misericordes Patres vocantur. Hæc etiam causa est, cur sordidum vulgus suos filios illis erudiendos aut potius corrupendos tradat, contra quos etiam supra aliquid dictum est.

Porrò Iesuitarum horam, quorum distinctos gradus modò recensuimus, viuendi forma, non mediocriter Pythagoræorum & Anabaptistarum institutis respondere videtur. Pythagoras enim hortabatur suos discipulos, *νοῦν ἀντὶς τοῦ σώματος ποιεῖν δεύλ*. Et Zenobius dicebat: *καὶ τὰ φιλανθρωπία*. Qualem *νοῦν ἀντὶς*, sed non sine supersticiosa *κακοζήλια* Anabaptistæ ex Actis Apostolicis imitari præsumunt. Quorum conformitatem Iesuitæ hac in parte æmulantur, Spiritu Pythagorico & Anabaptistico inflati: licet interim clam opes colligant, & nullus non sibi proximus esse conetur.

Quòd autem nihil pro suis missis & alijs seruitijs mercedis recipiunt, in causa esse dicunt regulam ita sonantem. *Tutti quegli che stanno sotto la Regula 28.*

Nota

grandi missi
grandi gratia
grandi in foglio
donati

Vol' obediencia della compagnia, si ricordino, che de uono dare senza mercede, cio. che senza mercede hanno riceuuto, non chiedendo, ne riceuendo stipendio, olimo sina alicuua, vnde patuiche si ricopeno fino le messe, confessioni, prediche, &c. Hoc est, Omnes, qui viuunt sub obedientia Societatis, recordentur, vt gratis dent, qua gratis receperunt, nullam petentes mercedem propter missas, confessiones, conciones vel alias operas.

Si ergo (dicat quis) nihil recipere audent ab alijs, vnde tot illis collegia? vnde tot redditus? Verum est, nihil, dum in templis sedent, accipiunt: præsertim si quid loco mercedis illis offeratur. Sed sunt hac in parte Iesuite, vt quidem in ipsos iocantur, Participij partis. Partem enim capiunt à Pontificibus Romanis, Cardinalibus & Episcopis: partem etiam à laicis: sed certo sine, quem hoc exemplum monstrat. Est Augustæ concionator in Ecclesia cathedrali, in signis Sophista, & Iesuitarum Augustæ degentium Rector, nomine Gregorius Rossephus, ob iocofam loquacitatē præcipuis in ea vrbe, Pontificiæ Idolomania addictis, maximè gratus. Hic, vt dixi, in primaria Vrbe & de conciones habet. Cum autem canonici & reliqui, qui ipsum audiunt, pro concionandi laboribus ei offerrent loco mercedis in singulos annos 500. florenos: respondit, hac conditione mihi eos recipere non licet. Nam mihi regula est, vt que gratis accepi, gratis communicem. Si autem Domini nostrorum inopiam sua copia iuuare cogitant, poterunt loco eleëmofynæ, quicquid voluerint ad nostrum collegium remittere. Nobis enim licet eleëmofynas, non mercedem recipere. Sicq; singulos in annos in die natiuitatis Christi ad illorum collegium deferuntur 500. floreni, quos isti gratis recipiunt, pro gratuitis, vel potiùs fructaneis Gregorij concionibus.

Similis mihi videtur hic Gregorius Causidicis istis, quorum *εὐλας γυεῖαν* quidam tali scommate notare solet. Diues quidam mercator causidico aliquot coronatos offert, vt ex sua causa mala, bonam faciat. Respondet is: Ego quod iustum est, faciam, etiam si nihil mihi donaueris: si autem mea coniugi aliquid donare volueris, per me licebit. Sic & ipsi sacram auri famem tegere solent.

Ad eundem modum Iesuitarum Confessarij, nummum confessionalem, (vt vocant) à nemine in templo recipiunt. Hortantur autē, vt eleëmofynas ad illorū Collegia mittant: sicq; pro nummo vno aut altero sæpe florenum vnum aut plures recipiunt. Nemo enim facilè loco Eleëmofynæ ad illorum collegium nummum saltem miserit. Sunt tamen etiam nonnulli confessarij inter illos, qui clam, hoc est, in scio Rectoris nummos confessionis recipiunt, inter quos vnum nomino, Patrem

Ioannem,

quoniam de omni
sunt & sunt opes

per Augustam
miseri gratia
per se

Sicut Zieg
lerus mihi
Landsper-
ge dixit.

Nota

per magistrum
etiam in
etiam in

Ioannem, Augustæ ædilem, qui cùm aliquando in hospitio, non procul à Landsperga sito, pro octo socijs symbolum soluisset, & interrogatus, vnde eam pecuniam haberet, respondit: Sunt antiqui nummi confessionales, sed Sr. fratres silentium præstate, alioquin oportet me restitutionis subire pœnitentiam. Sic ergo Iesuitæ & Rectores suos, & eos, qui illorum ministerio Antichristiano vtuntur, decipiunt. Sed de Iesuitarum generibus, modò hæc dixisse sufficiat. Iam ordinis ratio exigere videtur, vt nonnulla etiam de illorum vita dicam.

CAPVT IIII.

De Iesuitarum vita publica.

Qualis olim erat vita hypocritarum, Pharisæorum, & hodie est Anabaptistarum: talis etiam est Iesuitarum. Sicuti copiosa *συμφορι* inter illos instituta comprobari posset: nisi res notior esset, quàm vt probatione indigeret. Hypocritæ omnia sua ad externam vulgi laudem venandam compararunt, & in cunctis singularem pietatis speciem præ se tulerunt: licet corde fuerint sanguinarij, *ἀδελφ* & profus impij. Pharisæi, more Aristotelico ciuilitate erant boni, Politica iustitia pollentes, ac propterea sibiipsis persuaferant, quòd essent iusti: ascenderunt in templum, precati sunt, Deo gratias agentes, quòd nō essent sicuti ceteri homines, raptores, iniusti, adulteri, ieiunarent & decimas darent, de omnibus quæ possidebant. Anabaptistæ hodie videntur pacifici, non portant gladios, non inebriantur, non helluantur, non blasphemant, sunt illis omnia cōmunia, atque speciem sanctitatis habent. Qualis, inquam, est horum publica vita; talis etiam est Iesuitarum in publicis congressibus.

Habitu vtuntur simili habitui reliquorum clericorum ac sacrificulorum secularium. Vestes gestant, vt nonnullis superstitiosis hominibus videtur, religiosam grauitatem decentes: pallia diducta, nigra, ex optimo panno confecta, vsque ad talos demissa. Sub pallio chlamydes habent & tuniculas, ad furas vsque se extendentes. Caligas, tibialia, fascias cruales & calceos, vt seculares portant. In capitibus, quando peregrinantur, galeris, domi verò & in tēplis pileolis vtuntur quadratis, in formam crucis factis. Romæ & in reliquis Italiæ vrbibus, quando sua collegia egrediuntur, dicto more, decenter induti, à manibus propendentia habent.

habent rosaria, ad quorum calculos, per publicas plateas, & in angulis, maximè autem vbi aliqua vel crucis, vel beatæ Mariæ, imago offertur, quasi attoniti stantes, preculas suas demurmurant; seseque crucis signo sæpius muniunt. Ignotos non alloquuntur, sed taciturni prætereunt. Si quis reuerentiæ ergò coram ipsis aperit caput, erga hos se incuruant, caput aperiunt, signumque crucis facientes, dicunt: Dominus vobiscum.

Cum amicis suis blandè & humaniter loquuntur: voce vtuntur bassa, hoc est, leni, molli & humili. Aliquoties ingeminant: Sit Deus benedictus: Laudandus Dominus: Iesus Maria: oculos in nullius vultum defigunt, sed vel attollunt, suspirantes, vel terræ infigunt, gementes. Multa verba faciunt de vita Sanctorum, de lachrymis Petri, de pœnitentia Magdalenæ, de confessione Latronis à dexteris pendentis, de cõtemptu mundi, de vanitate huius sæculi, & his similibus. Si quis verba fundit iocosa, vultum auertunt, horrendum vident, & abitum parant.

Si illis cum Pontifice Romano sit agendum, antequam Generalis illum accedat, omnes orant, vt Pater repleatur Spiritu sancto, quò dignus habeatur, verba ad sanctissimum Christi vicarium facere, & ea agere, quæ ad Ecclesiæ Romanæ emolumentum, & ad Societatis incrementum faciunt, vbi ad Papam peruentum est, mox ille (quod vidi Romæ in domo Iesuitarum professæ) in faciem concidit, pedes, hoc est, aureum calceum, in quo est gemma, ne veneno infici ab osculantium ore possit, exosculatur, quem deinde Papa iubens surgere, ad ipsum, ingenua proiectus, suas res refert. Ab eo recedens, vel eius pedes, vel tunicam holosericam auro gemmisque intexam, exosculatur: ac benedictione accepta à Papa, quæ nihil aliud est, quàm signum crucis, manu ipsius dextra formata, inde exit.

Sin verò illis cum Cardinalibus vel Episcopis agendum est, magnam ipsedem reuerentiam exhibent, nec ipsis loquuntur, donec vel illum tunicas, vel manu, quam porrigant, exosculati fuerint.

Si quid coram Magistratu politico negotij habeant, rarò ipsi eum accedunt, sed vel Sacerdotem, vel saltem Fratrem mittunt, qui moris agendi cum secularibus non penitus ignarus, negocia perficiat.

Matt. 26.
&c.

Nefas enim arbitrantur, vt sancti homines, præsertim titulo nominis IESU illustres, secularem senatum accedant, vel huic se submittant.

Sin verò cum priuato quoquam agendum, sic se humiles verbis ostendunt, vt factis in omnibus primatum affectare videantur. Si vocantur ad

tur ad conuiuia, magnam de se humilitatis, sobrietatis & parsimonie speciem præbent: si nimis, vt illis videtur, multa fercula apponantur; aiunt, hæc fragmenta in vsum pauperum conseruanda erant. Si qui verba iocosa proferant, & hilares sese (qualiter inter honestos conuiuas licet) præbent: dicunt, Non tale quid à Christo in Cana Galilæa, in cõuiujs Pharisæorũ ac in vltima cœna factũ. Si quis illis propinet: signo crucis benedicunt, sed nullum scyphum exhauriunt. Si delictiora illis apponantur: illa remouent, & vulgaria assumunt. Non loquuntur nisi interrogati, sedent oculis defixis & manibus complicatis. In omnibus magnam sanctimonie & modestie speciem præ se ferentes. Recedentes Latine primò Deo, deinde hospitibus gratias agunt: Illisque vel ipsorum coniugibus & liberis, rosaria & imagines, vel grana benedicta donant.

Quando ad publicas accedunt conciones, in limine templi capita aperiunt, & vbi ad hirothecam, in qua Deus, vt putant, inclusus habetur, ventum est, in genua procumbunt, orationem dominicam & Aue Maria recitant, pectus percutiunt, seseq; versus Deum istum incarcerationum incuruantes, recedunt: subsellia procul ab intuitu Fœminarum remota occupant, & quasi statuae sedentes, oculis in concionatorem directis, conciones audiunt. Quibus finitis, eadem reuerentia discedunt: vbiq; hominum occursum præsertim fœminei sexus vitantes. In stationibus, processionibus & festis sanctorum proximè ad altaria sese conferunt, ibi genua flectunt, rosaria sua recitant, curantq; diligenter, vt sint in huiusmodi theatricis spectaculis primi & nouissimi. Non autem solùm veniunt, vt spectentur: sed vt obseruent & Sacerdotes & Laicos, vtrum & illi sese, more Romano seu Pontificio, gerant. A Papa enim omnium Inquisitores & Corycæi sunt constituti. Si quos in huiusmodi apparatus Lutheranos deprehendunt, hos notant, Magistratui deferunt, & vel rursus ad Papismum seduci, vel eijci, vel proscribi curant.

Si quando à superioribus mittuntur per loca hæretica (vtor illorum verbis) hoc est, per Lutheranorum (nomine autem Lutheranorum, omnes intelligunt, qui non sunt Papistæ) prouincias, in collegio aliquo, quod Evangelicis maximè est, vicinum: vtpote Dullingæ, Monachij, vel etiam Auguste, habitum mutant, seseq; induunt huiusmodi vestibus, quibus vtuntur ij, per quorum oras & diœceses transeunt. Sic quando per Ducatum Vvирtenbergicum proficiscuntur, sicuti Magistri artium liberalium incedere solent: præsertim ij, qui ad audiendas disputationes no-

*Et hoc est. vel
sanctus rursus factus
est.*

hæc thesauri quæ

strorum vel ad inspiciendas typographias mittuntur. Ad nundinas suos emittunt futores & sartores, qui pariter habitu Iesuitarum deposito, sicuti futores & sartores incedunt. Vbi comperiunt conuentus vel nuptias, principum vel Nobilium futuras, habitu nobilium se ornant, vt sic eò faciliùs spectatum admitti, & concionibus ac reliquis actibus interesse queant. Quæ postea illi, more pontificio explicare, hoc est, vel ride-
 Multi hoc habitu sūt missi in Angliam, sed male excepti.

re, vel calumniari, vel sanè sinistrè interpretari, & omnia in pessimam partem rapere solent.

Quando verò per suorum loca vagantur, habitu reliquorum clericorum secularium induti, peregrinantur. In omnibus autem tales se exhibere student, quales sunt ij, quibus cum versantur, vt sic se omnium mentibus insinuare, ac incautiores eò faciliùs seducere possint. Gladijs & bombardis, instar Anabaptistarum non vtuntur, nisi quando vel per Euangelicorum vel Calvinistarum loca proficiscuntur.

Ante aliquot annos ex Bauaria emissi sunt nonnulli Iesuitæ, ad Angelos pontificia idolomania inficiendos, ac sub Papæ tyrannidem reducendos. Hi non, vt Apostoli, omnibus relictis, sine pera & nummis, exiuerunt: sed habitu equestri insignes, aureis catenis ornati, generosis in equis vecti, mollib. vestimētis induti, omnibusq; ornamētis, quibus potentes in hoc mundo ac nobiles vti solēt, superbi, Angliã adierunt. Quorū tamen dolū & fucū, Anglicana Regina sentiens, sanguinarios eorū conatus repressit: cumq; à proditionibus, aliquoties etiã admoniti, desistere nollent, iustas à nonnullis eorū pœnas sumpsit. Præsertim ab Eliano Campiano, insigni illo impostore: quē tamen Iesuitæ in albū martyrum retulerunt, & pro constantia in fide Pontificia asserenda adorant. Sed quis ignorat, etiam Satanam suos habere martyres? cū non supplicium, sed causa verum martyrem faciat.

Audiunt Iesuitæ malè à reliquis clericis, præsertim Monachis, quòd tanta habitus varietate vtuntur. Sed ipsi facilè se excusant: Quòd non sua, sed Pontificis auctoritate ex priuilegio id faciant, & regulis ad nullum certum vestimenti genus sint alligati. Ratio autem, cur isti lupi rapaces, se in agnos mansuetos; & filij Sathanæ, in angelos lucis transformare soleant, hæc est: vt sic eò citiùs, faciliùs & commodiùs sese hominum animis insinuare, illorumq; res explorare, ac tandem decipere, seducere, & tyrannidi Pontificiæ rursus subijcere possint. Hunc nimirum obfinem circumeunt, quærentes quos deuorent. Quam pestem Domini clementia à Germania potenter auertere velit.

i. Pet. 5.

Sed

Sed hæc de Iesuitarum viuendi ratione publica sufficiant. Quæ autem sint illorum, in communi hominum societate, aduersus Evangelicos, quos olim Protestantes, modò Concordistas & Lutheranos dicunt, consilia, acta, scripta & opera, ea magis deploranda, quam commemoranda ducò, quòd tanta impunitate & licentia, hoc nouum hominum genus, in Christianos sæuiat, & licet sceleratissimi sint vita & doctrina: tamen ceu numina quædam, & quasi viui Dei Apostoli à nonnullis (sicut ipse diabolus à Calecuttis) suspiciantur, honorentur, colantur. Faxit Dominus, vt aliquanto exurgat Elias, qui hos Baaliticos sacerdotes Spiritus gladio consumat & delect. Amen. Ita Gallos, multos Italos, Austriacos, Sueuos ac Bauaros à Domino petere, mihi ignotum non est. Dominus elementer nos exaudiat, & hos Pharaoniticus Magos confundat & perdat.

CAPVT V.

De vita Iesuitarum priuata seu Domestica.

ITAM, quam Iesuitæ ducunt domesticam, regularem, hoc est, constitutionibus Ignatij Loiolæ cõformem esse oportet: sicuti annis probationis absoluti iurant, se omnem vitæ suæ cursum, secundum Ignatij regulas, & Societatis propositum, directuros.

Summa autem constitutionum earum hæc est. Pontificem Romanum pro Christi vicario agnoscere: & in rebus mores, & fidem concernentibus ei per omnia obedire. Ad finem Societatis, qui est perfectio sui, contendere. Ad mandatum superioris euagari, & homines seducere. Singulis hebdomadibus cõfiteri, Missam audire, rosaria dicere & Sacramentum sub vna tantum specie accipere. Spiritum, hoc est, conscientiam suam quotidie ter, mane, meridie & vespere scopare. Parètes, amicos & omnes res seculares toto pectore abhorrere. Sui mortificationem, hoc est, propriæ voluntatis, iudicij & intellectus abnegationem quærere. Proximorum correctionem adiuuare. In concionibus & lectionibus, ea quæ propria sunt Societatis facere. Se in omnibus deuotum ac humilè declarare. Votum paupertatis in sua puritate sine defectu obseruare: Castitatis verò angelica puritate, exprimere. In Obedientiæ voto se, quasi cadauer, ba-

Regula 1.

Regula 2.

Regula 3.

Regula 5.

Regula 6.

Reg. 9. & 10. & 13.

Regula 19.

Regula 22.

Regula 24.

Regul. 24.

Regul. 28. 29.

culus,

Regul. 30. culus, cera, statua & cæcus esset, demonstrare. Quinque sensus à mundi vanitate arcere. Sensibus repugnantia appetere. Humiliora & abiectiora sibi eligere. Res seculares fugere. Sanitatem animæ & corporis curare. *46. 47. 48* Moderatè corpus castigare. Diligenter omnes constitutiones obseruare. *Regul. 49.* re: & ob neglectum earum pœnitentias petere. Erga alios facilem, in seipsum durum esse. Nulli secularium absque permisso superioris loqui. *In Regulis* Modestiam & grauitatem apud extraneos obseruare. Breuiter, in omnibus se talem exhibere, qualem ipsum Regulæ & constitutiones esse volunt.

Regula 33. Si quis in has constitutiones & regulas delinquit, is grauius peccasse dicitur, ac si in Dei mandata peccasset: quia illis, non his, triplici voto se astrinxerit. Et Iacobus Crusius in explicatione Regularum apertè dixit. Nostræ regulæ, noster sunt Decalogus: in illas qui peccat *in peccatis suis*, is mortale crimen committit, nec remittitur ei, nisi pro delicto æquiualentem pœnitentiam satisfecerit. Quia iuramentum fecimus, nos eas ad amissim custodituros & opere adimpleturos esse. Imò Regulas illas Decalogi legibus præstantiores dixit: Quòd in Decalogo tantum sint, vt loquebatur, mandatoria. In nostris autem regulis (aiebat) plura sunt, quàm Lex exigit: nempe consilia Christi, quæ qui facit, is supererogationum valore & merito (quòd Decalogus signorat) fruetur. Qua in re Iesuita deteriores sunt Pharisæis. Hi enim, vt Christus queritur, propter hominum traditiones, Dei mandata saltem transgrediebantur: illi autem suas regulas Dei mandatis etiam præferunt: & hominibus consilia aliqua, quæ tamen Dominus non dedit, sed prohibuit, obtrudunt.

Matt. 15.

Constitutionum autem & regularum transgressoribus, pueriles, ioculariæ & ridiculæ iniunguntur pœnitentiæ. Quarum nonnullas subiungam, vt eò meliùs vita illorum domestica cognoscatur.

Est Iesuitis Regula, vt manè diebus æstiuis hora quarta, hyemalibus hora quinta, statim ad signum campanæ à lecto surgant. Si qui, id quod sæpius fieri solet, aliquantò diutius stertunt, & à visitatore in lecto deprehenduntur, his talis datur pœnitentiæ. Rector ipsum ad se vocatum arguit, & tanquam somnolentum ac inobedientem grauiter, deprehendit, dicitque ei: tempore prandij sumes tuum lectum, illumque tecum ad refectorium deferes, faciesque consuetam pœnitentiam, qua tibi somnum excutias. Tunc signo ad prandium dato, & consecratione mensæ facta, vbi Patres & Fratres sedes suas occuparunt, ille miser cum lecto suo, quem in humeris portat, in medium refectorij procedit, ac in genua prostratus di-

de pœnitentijs

tus dicit: Reuerendi Patres, charissimi fratres, dico vobis meam culpam, quod hodie vltra horam dormiui, quam obrem mihi hæc exigua data est pœnitentia, vt lectum meum ter in refectorio circumportem, & in medio hypocaufti, donec prandium finitum fuerit dormiam: & deinde lectum meum reportem, & in parua mensa cibum sumam. Quibus prolatis, surgit, lectum ter in refectorio circumgestat, eidemq; deinde in medium strato incumbit, & si vult dormit, cæteris fratribus ridentibus & edentibus. Hæc pœnitentia nimij somni peccatum expiat.

Postquam manè surrexerunt à somno Lex est, vt lectū statim quisq; suum adornet: deinde vt hora meditationis & orationis finita cubile suum purget. Qui in hanc regulam delinquit, Eodem modo, quo prior, culpam suam dicit. Pœnitentia autem est: lectum tempore prandij ad ecenaculum deportare, & fratribus comedentibus ostendere, quomodo confusum & turbatum stratum reliquerit: Deinde abire, & dum cæteri prandent, cubile verrere.

Si qui autem meditationis & orationis hora matutina obdormiunt, pœnitentia eorum est: ad prandium, in medio refectorij se in genua abijcere & fratribus monstrare, quomodo dormierit, & capite somno grauato nunc in hanc nunc in illam partem nutarit & vacillarit.

Finita meditationis hora, omnes reuerenter & decenter Missæ, quã sacrum (sed puto per *ἀντίθεσιν*) vocant, intersint. Si qui pedibus, vel manibus, vel rosarijs, strepitus mouent, vel per cancellos prospiciunt: pœnitentia est, in prandio Patrum & fratrum exosculari pedes, & sub mensa, vel ad pedes Rectoris cibum capere: & fratribus, ascendendo in scamnum & caput per fenestram exerendo, monstrare, quomodo per cancellos prospexerit.

A Missa lectio aliqua audienda est, quam omnes vigiles & attentipericipere debent. Si qui sub lectione fedent dormientes, garrientes vel ridentes, eos oportet deinde ad prandium in medio refectorij, confidere, dumq; cæteri edunt, repræsentare, quomodo dormiuerint, garrinerint & riserint.

A Lectione venit minister (de quo supra) qui operas & labores domesticos distribuit. Ad cuius aduentum omnes conuolant, ipse verò stans in medio officia distribuit: Tu, inquit, vade & iuua cocum: Tu cellarium: tu porta aquam, tu ligna: tu ollas expurga, tu mensam adorna: tu vasa eluc: (si quis autem est, qui se vult præ cæteris humiliare, & vt regula iubet, repugnantia sensibus appetere, is vadit ad Rectorem, se in genua proster-

profternit, & rogat, vt ſibi committatur officium humilitatis, hoc eſt: cloacas & matilas (ſit venia dicto, vt or enim ipſorum verbis) & caligas ſeniorum Patrum excrementis repletas, ac cætera foetida & foeda loca expurgare:) tu verò menſæ miniſtra, &c. Tandem vbi omnia diſpenſarit, dicit: Decenter & citò omnia perficiatis. Si qui vel in moribus leuioreſ, vel in expediundo tardioreſ, quàm par eſt, deprehunduntur (Magiſter enim morum eos ſequitur & obſeruat) tunc illis tales imponuntur pœnitentiæ, qualia fuerunt delicta. Verbi gratia. Erat fratris hortulum purgare, herbas ordinare & arbores putare. Iſ audiuit cuculum coccyzantem, vel aliquam aliã auiculam cantillantem: cuius vocẽ eſſe æmulatur. Quod ſi Magiſter id audiat, tacet: ſed deinde Reſtori ſignificat. Huius ergo pœnitentia eſt, ad prandium culpam dicere, & eoſdem geſtus & cantus edere, quos in horto exprimebat: ter igitur aut quater circumit in reſectorio, & alta voce clamat, Cuc, Cuc, Cuc, Cuc, (riſum teneatis Ieſtores, dum & ipſe cuculum iſtum imitor) quibus finitis, cum reliquis cibum capit. Si quis in exercitio ollam vel aliquod aliud vas fregit: huius pœnitentia eſt, partes accipere, colligare & à collo ſuſpendere & in reſectorio circum portare. Si qui ſilentij leges tranſierint: illorum eſt, in reſectorio circumire, & eadem dicere, quæ in exercitio protulerant. Hiſ & alijs innumeris pœnitentijs, ſeipſos in prandio, haud aliter, quàm Reges ac Principes ſuorum morionum nœnijs ac geſticationibus, recreant. Talis enim grauitas & ſanctitas Ieſuitas decet.

Etiamſi autem leuia hæc ſunt, puerilia, ridicula & ioculatoria: tamen Ieſuitæ dicunt, quòd tot recepturi ſint in vita beata coronas, quot pœnitentias egerint. Imò hæc opera eſſe vita æternæ meritoria, ſi intentione Societatis, & ex obedientia ſuperioris faciant. Tot ergo Chriſtos habent, quot opera vel regulas. Si cocus aliquem cibum perdit, eius pœnitentia eſt, cibum illum edere, vel coram fratribus circumgeſtare & culpam ſuam profiteri. Si quidam inter exercitium fiſtulârunt, vel nimis cucurrerunt, eorum eſt in reſectorio coram Fratribus idem repetere, & deinde reliquis aſſidere.

Corporis exercitijs finitis, ſignum datur ad faciendum conſcientiæ examen, ſecundum hæc quinque puncta.

Modi d' Effaminar la conſcientia ogni di. i.

1. Ringratiar Iddio, delli beneficij receuuti, generalmente & ſpecialmente queſto di.

2. Deo

2. Domandar gratia & vero lume per conoscere & odiar il peccato.
3. Domandar conto all' anima sua di tutto quello, in che hauerà offeso Dio in quel di, in pensieri, parole, opere, & omissioni, & specialmente attendendo a quelli defecti, a i quali è più inclinato.
4. Domandar à Dio humilmente perdono d' ogni difetto, che in se hauerà trovato.
5. Far vn fermo proposito, con l' aiuto diuino, di guardar si per l' auenire, con proposito di confessar si, vltima mente, dica: Patre nostro, Aue Maria. Hoc est, si Latinè interpreteris.

Modus examinandi conscientiam quolibet die.

1. Deo gratias agere pro beneficijs receptis, tam generalibus quàm specialibus. Generalia beneficia vocant, Creationē, Redemptionē, Regenerationem & Conseruationem: Specialia, vocationem ad Societatem IESV, quinq; sensuum sanam conseruationem & prosperam valetudinem.
2. Petere gratiam & lumen cognoscendi peccata, eorum occasiones vitandi & odisse. Idq; non ex Decalogo, sed ex regulis ipsorum.
3. Deprecari pro omnibus ijs, quibus Deum ista diei parte, cogitando, loquendo, operando, & omitendo offendit. Maximè verò & specialiter notet defectus ad quos potissimum se inclinatum sentit, contra Loiola regulas.
4. Petere veniam, vt condonet ipsi omnia delicta, quae isto die commisit, contra regulas.
5. Habere firmum propositum, cum auxilio diuino se custodire, ne in peccata incidat: perpetrata confiteri: & vltimo dicat: Pater noster, & Aue Maria, signo crucis facto.

Horum capitum meditationem, conscientia Examien vocant: illudq; bis in die faciunt, ante prandium & cœnam, hoc modo. Dato examinis signo, omnes rectà, quodcunq; agant, conueniunt, & quilibet in loco sibi designato, coram aliqua imagine, in genua prostratus, conscientiam suam scrutari, probare, & Spiritum scopare iubetur. In conscientia autem indagacione fermè semihoram vel quadrantem perseverant. Qui literas nōrunt, illorum est, omnia cogitationum, verborum, factorum, & omissionis peccata, in catalogo consignare: vt & ad diem Sabbati integrè & perfectè cōfiteri possint, & Rector suorum discipulorum conscientiam

Scientiam adeoq; omnia mētis arcana explorata habere queat. Ad quam rem facilius perficiendam, huiusmodi vtuntur tabula, in qua peccata sua cuiuslibet diei consignant.

[*Cui has addunt regulas.*]

Prima est, vt quoties idem peccati seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admota doceat de lapsu: quod fieri potest etiam assistentibus alijs nec aduertentibus.

Secunda est, vt sub noctem numeratis computatisq; inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attēdat, an à priori examine, vsq; ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est, vt conferat diei secundæ atq; præcedentis examina inuicem, considerans, ecquid, sibi emendationis interuenerit.

Quarta, vt collatis hebdomadam duarum inter se examinibus, pari modo, factæ vel omisæ emendationis rationem habeat.

DIES SOLIS.

Peccata cogitationis.

L V N Æ.

Verborum.

MARTIS.

Factorum.

MERCVRII.

Omissionis.

I O V I S.

Regularum.

VENERIS.

Neglectæ penitentia.

SABBATI.

Confessionis.

Si qui hoc Examen vel negligunt, vel oscitanter faciunt, vel decenter non peragunt: hi deinde in refectorio tenentur publicam agere penitentiam. Si quis ad illud stetit, eius est confiteri culpam, & erectum stare

stare coram fratribus, comedentibus, facereq; examen debitum, ac deinde demùm reliquis confidere & edere.

Finis autem principalis huius examinis est: vt Rector omnia arcana suorum subditorum detecta habeat, sciatq; quid de quolibet sit sentiendum & faciendum: ne alios quàm velint in Societate alant. Quam etiam ob causam, grauius in eos animaduertunt, quos deprehendunt, conscientia examen vel negligenter fecisse, vel aliqua reticuisse, & sibi in confessione, ne pudeat, vel sui ipsius proditor sit, reseruasse. Talem, desperatum & sacrilegum hominem, appellare solent: neq; cum à peccatis absoluunt, sed vinculis excommunicationis tam diu constrictum tenent, donec totam suam conscientiam, atq; ad eò intima cordis sui penetralia, Rectori referarint.

Erat Landspergæ neophytus, natione Gallus, religione, sed clam, Hugonotta, hoc est, Calvinista, qui ira percitus, ob nimis æueram pœnitentiam, sibi propter examen conscientia neglectum impostam, dixit: *Schedler.* Examen istud nihil aliud est, quàm carnificina conscientia, materia desperationis, & officina proditiõnis, quod Rector propterea tanta feueritate exigit, vt quilibet de quolibet comperiat, seseque in ipsius Dei officium, cuius solius est, scrutari corda, ingerat. Huic sequens pœnitentia iniuncta est. In refectorio genibus innixus, confitebatur: Reuerendi Patres, carissimi fratres, dico vobis meam culpam: quòd in sanctum conscientia examem, Societati nostræ consuetum, & à Sancto Patre Ignatio traditum, contumeliosus fuerim. Quamobrem mihi hæc exigua data est pœnitentia. Primò, vt omnibus patribus & fratribus pedes exosculer. 2. Humilitatis officium, quod est, cloacas expurgare, per octiduum subeam. 3. Ollas & vasa culinæ eluam. 4. Per spacium vnus horæ coram venerabili Sacramento culpam deprecer. 5. Per mensis cursum quotidie ter conscientia examem faciam. 6. Iam me ipsum flagellem, donec tertium fuerit appositum ferculum: vel Dominus Rector sufficientia signum dederit. His pœnitentijs crimina sua diluens, coronam vitæ aternæ, vt loquuntur, promeruit.

Conscientia examine finito signum datur ad prandium. Ad quod bini & bini accedunt, & ante fores refectorij Ministrum, cuius est distribuere pœnitentias, præstolantur ij, qui characterem bestia, hoc est, Pontificij Sacerdotij chrisma & rasuram, nondum acceperunt. Minister deinde adueniens singulis deliquentibus pœnitentias imponit. Sunt etiam, præsertim qui præ alijs deuoti & regularum studiosi videri cupiunt,

qui sua sponte pœnitentias petunt, pro peccatis in regulas commissis, aut pro ijs, de quibus ex obliuione nondum satisfecerunt. Posteaquam autem cognouerunt, quæ cuiq; pœnitentiæ faciendæ sint, tunc ianua aperitur, a ministro mensæ; Lotis manibus, ac benedictione dicta, innocentes Pharisei accumbunt: pœnitentiarij verò, in resectorij medio, omnes in genua se abijciunt, & quilibet suam culpam dicit, pœnitentiamque peragit, non absq; risu & cachinnis epulantium.

Verbi gratia. Vnus dicit: Ego hodie cum per circuitum irem risu data est mihi pœnitentia, vt ter circumirem (in cœnaculo) & riderem. Tumq; surgens risu resectorium complet. Et hæc est leuitatis expiatio.

Factu Ro- Alter: Ego cum meo sodali hodie ministraui Missæ, sed negligenter: si-
ma, Anno ui enim operculum in calicem incidere, id quod sacerdos non obserua-
1583. 10. uit. Nobis ergo hæc data est pœnitentia, vt operculum circum portemus
August. Il- tribus vicibus, & illam partem, qua sanguinem Christi attigit, ex oscu-
lud opercu- lemur, & in locum reliquiarum reponamus. Alius. Hodie cum ollas pur-
lum, quod garem, vnam fregi, data est mihi pœnitentia: vt testas vobis commo-
niebant strem, & abeam ad figulum aliamq; emendicem. Alius. Hodie cum essem
attigisse in hortulo, audiui equum hinnientem, cuius hinnitum ego quoq; ore
Christi exprimere conatus fui: mea est pœnitentia, vt ter circumeam, & hinniam
sanguinẽ, quam possum voce altissima. Sicq; ipse hinnitu, reliqui risu, resectorium
est ad reli- adimplent. Alius. Meum hodie erat, seniorum Patrum eluere caligas,
quias repo- quia verò non rectè neq; purè eas expurgaui: pœnitentia mea est, vt vo-
situm, & bis caligas demonstrem, & abeam rectèq; abluam. Alius. Transiui hodie
in vocatũ, Sacerdotem, nec caput aperui: data mihi est pœnitentia, vt circumeam,
osculatũq; & erga omnes caput aperiam. Alius. Hodie Missæ decenter non interfui:
à Iesuitis mea pœnitentia est, vt sub mensa edam. Alius. Hodie feli absq; licentia
apud S. An- carnes dedi: mea pœnitentia est, vt nunc cum fele sub scamno edam.
dream.

His & alijs pœnitentijs, prandij toedium subleuant, suas epulas condiunt, seseq; Epicuri de grege porci recreant & saginant. Etiam si autem, hæc res per se sunt ridiculæ & pueriles, ipsi tamen tanta sunt cœcitatibus, ἰσχυροῦς & superbix, vt eas satisfactorias, expiatorias & meritorias esse affirmare audent. Adorâtes nimirum manuum suarum opera & cordis propria signimenta.

A prandio hora ipsis datur à Rectore, qua se recreent. Hæc autem recreatio ita comparata est. Prandio finito, & gratiarum actione dicta, omnes resectorio egrediuntur, & foris Ministrum expectant, qui illis, qui Sacerdotes non sunt, exercitia quædam corporis distribuit. Vni dicit, vade elue

DE VITA IESUIT. DOMESTICA.

de elue ollas: alteri, tu patinas & orbes emunda: tu culinam expurga: tu mappas & reliqua mensæ ac tabularum ornamenta laua, repone & custodi. Reliquis dicit: Ite ad recreationem & sitis modesti. Habet autem recreatio ista certas suas leges.

Reactoris est, vt curet, ne defint clandestini corycæi, qui in aliorum mores & verba animaduertant, notanda cõsignent, & Reçtori deferant. Si quos videt fratres sese mutuò diligere, & vti putat, nimia in recreatione familiaritate vti, hos separat, & ijs adiungit, quibus cum illi nõ libenter conuerfantur. Singulis diebus Solis, distribuit literulas, in quibus assignat, quid & de quibus rebus, quilibet recreationis tempore loquatur. Nec ipsi liberum est, cum quolibet colloqui: sed cum illis tantum, qui cuius à Superiori socij recreationis sunt assignati. Cauet autem diligenter, ne quæ ingerantur colloquia, de altercationibus principum, de rebus secularibus, de parentibus, de amicis: maximè verò omnium curant, ne vlla controuersiarum de religione cum Lutheranis fiat mentio. Nam prætendunt, Lutheri doctrinam instar gangrænæ serpere: & vtrò sensibus hominum sese offerre. Si quos habent inter se apostatas, hos nõ permittunt cum iunioribus & idiotis loqui: sed his adiungunt patres & sacerdotes seniores, qui iam in Pontificia religione obdurerunt, qui arte sophistica simpliciores seducere, & de religione Lutherana, hoc est, Evangelica doctrina, varia dubia ac scrupulos illis injicere possunt.

Loquuntur autem in recreatione certo ordine. Senior fabulam incipit, cui reliqui attentè, deuotè & reuerenter auscultant: vbi fabulam suam perfecit, alius nouam incohatur, sicque procedendo quilibet aliquid in medium profert, donec hora finiatur. Fabulas autem, quas narrant, petunt ex Discipulo de tẽpore: de Miraculis B. Mariæ; de Legendis, alij Lugenda dicunt, Diuorum: de visis Monachorum varijs: de Societatis incremento: de mortificatione: de abnegatione sui: de cõtemptu mundi: de vanitate diuitiarum: de virtutibus Patrum, qui viuunt in Societate: de perfectione regularum Iesuiticarum: de rebus & epistolis Indicis, Iaponicis & alijs, quas Iesuita in regionibus ignotis & in terra noua se facere gloriatur. Si quis sales spargit, vel iocos interferit, eius pœnitentia est, ad cenam eadem repetere coram omnibus, vt sic seipsum confundat, reliquisq; risum moueat.

Dantur etiam in recreatione capitula. Capitula autem sunt acerbiores reprehensiones, quibus ad vitam, vti loquuntur, religiosam suos pertrahere, & ab aulicis & seculi moribus abstrahere conantur. In istis capi-

Turpissima plerumque de B. Maria referunt: quare uerecundus iuuenis vix aude- ret petere à lana, queq; mo- pudet his inferere. Alij vt cõseruatricẽ cõcubinarum: alij vt Veneris promotricem: alij vt furum adiu- tricẽ: alij vt lenã introdu- cunt. Sum- ma, plera- que sunt impia & blasphem.

capitulis adhunc modū procedunt. Rector finita septimana, corycæum vocat, & vitia, quæ de alijs annotauit, suscipit. Tempore recreationis schedulam profert, in qua omnium errata per septimanam perpetrata, consignata habet. Si vult illos, vt illorum verbo vtat, capitulare, sellam sibi afferri curat, & in medio fratrum confidens, dicit: Putabam me ha-

Abusus est bere fratres perfectos, sed hæc scheda mihi à Spiritu sancto data, multos
nomnis imò verò omnes imperfectionis arguit. Quibus prolatis omnes in ge-
diuini, Spi nua coram Rectore (ac si Deus esset) prociunt, & dicunt: Sic est pater,
ritui san- omnes imperfecti sumus: nec regulas, sicuti debuimus, obseruauimus.

Eto menda Tunc omnes iubet surgere: eum autem, quem, reliquis plura com-
ces literas misisse errata, nouit, proiectum in genua perseverare iubet. Et ne is Co-
affingere. rycæum ex accusationibus agnoscat & oderit, aut alienetur ab ipso, omnes & singulos in corona sedentes, interrogat. Tu pater, vel frater, quæ per hanc hebdomadam in fratre tuo perperam fieri animaduertisti. Est frater valde cgenus, communiceis igitur ei spiritualementem elemosynam, qua adiutus possit in spiritu secundum propositum Societatis progredi. Ibi tum pater incipit: Ego vidi illum sub Missa oculis vagantem, & ad mulieres respicientem: quod signum est, mundani & carnalis amoris. Alius: Ego vidi ipsum sub meditatione & oratione matutina dormientem & indeuotum. Alius: Est superbus, irreuerentialis, patres præterit, nec caput aperit. Alius: Silentium sæpè frangit, garrulus est, loquitur horis prohibitis, & multis est offendiculo. Vbi ergo quilibet suum de eo interposuit iudicium, Rector addit. En talis es focus, quam tibi vis decerni pœnitentiam? Ille respondet, quam Pater vult. Tunc ait: Sequenti septimana in recreationibus omnibus solus manebis, nec vllum verbum, absque singulari & expresso meo mandato, loquæris: quotidie ad prandium stabis & labia digitis comprimēs. Finita septimana, quomodo pœnitentiam feceris, me facias certiozem, vt te absoluerè possim. Interrogat etiam vtrum non malè ipsum habeat, quod Patres & fratres eum ita descriperunt. Qui respondens, Non offendor, sed gratias illis ago. Tunc ille surgit, & consimilem ad modum, reliquos fratres vicissim capitulare seu reprehendere iuuat. Huiusmodi capitula vocant spirituales elemosynas, quòd his Patres & Fratres, in spiritu iuuentur & mortificentur.

In his recreationis horis, recitat etiam literas, quas de suorum operibus & factis acceperunt, quibus ad zelum & constantiam suos adhor-

Anno 1584 tari con: naur. Sic cum Iesuitæ Colonienfes scriberent Landspergam, Fratrem

Fratrem Electoris & Archiepiscopi Trucksessi captum, omnes in genua ad gratiarum actionem prociderunt: ac Pater Noster & Ave Maria dixerunt. Cùm Augustani scriberent, nouum Calendarium promulgatum & receptum: Potentiam Papæ commendârunt, quilibet Romæ permaneret, tantæ tamen potentia esset, vt etiam rebelles Lutherani ipsius mandata recipere cogentur. Hoc nimirum indicium esse, Papæ consilia à Spiritu sancto (scilicet) gubernari & regi, qui & felicem successum largiatur. Cùm Viennenses Augustam scriberent, ex vna puella per Societatis patres dæmonia ciecta 12652: ibi tum multa de suæ religionis veritate, & vice versa, de Lutherana fidei, miracula non facientis, falsitate, gloriati sunt etiam pro publicis concionibus. Cùm Ingolstadtensibus & Landspergensibus Iesuitis scriberet Augustani, Electorem Saxonicum in comitijs multa cõuiuia celebrasse, quæ in honorem aliorum Principum instituerat. Ducem verò Vuirtembergicum generosa illa, & Principibus viris non indigna exercitatione vsu esse, qua quis celeribus equis vectus in cursu circulum auferre studet: eos ceu homines seculares & mundanos falsè riserunt. Rector quoque Collegij Iesuitici apud Augustanos, Gregorius Rossephus, dixit: Lutheranos Principes, homines esse irreligiosos, qui bonis Ecclesiæ Romanæ curiæ proprijs, magis ad lusus mundanos, quàm ad religiosos alendos, abutantur. Rursus tamen vbi Principes curârunt suos Ecclesiastas publicas habere conciones, quibus & ipsimet interessent, dixerunt: Hoc esse alienum à Principibus viris officium. Nam Electorum ac Principum esse, in comitijs consilij interesse, quibus ruina Ecclesiæ Romanæ refarciri possint, non turpi ocio desiderare & hæreticorum concionibus auscultare. Ita semper habent isti Aristarchi, quod arrodant, culpent & crimentur: & vt paucis, quod res est, dicam, in omnibus hoc vnum agunt, vt suorum animos perfecto odio aduersus Euangelicos inflamment, sicq; eos in Pontificijs idolomanijs confirmant.

Recreationis hora absoluta, in Italia semihorulam somno concedunt: hinc studiosi ad sua studia, Fratres verò ignorantia, quos coadiutores temporales vocant, ad suos labores redeunt. Si qui sunt, qui proprium ac peculiare non habent officium, hos minister, pro sua voluntate, nunc ad hunc nunc ad illum laborem remittit: quia nihil certi propter pigritiam & insecitiam tutò ipsis committere possunt. Si qui suo in officio negligentes deprehenduntur (semper autem à Ministro suis in officijs vilitantur) ad cœnam pari modo, quo illi, qui ante meridiem

peccarant, poenitentias agere coguntur: quò nec cœna stultorum actibus careat.

A media quarta vsq; ad quintam, habetur vespertina oratio, ad quam omnes, reliquis laboribus postpositis in templo coram Sacramento conuenire, eamq; ingenua proiectos absoluere oportet. Oratione finita, cœnam accedunt: à cœna, vt à prandio recreatio conceditur: ab hac deinde ad studia & sacrarum rerum, illorum sensu, hoc est, ad detotorum libellorum lectionem se conferunt, in qua vsq; ad octauam morantur: qua audita signum datur ad precationem nocturnam: in qua recitant psalmum vnum, quemcunq; Rector voluerit: deinde Pater noster, & Aue Maria: tandem Litanîâ suâ Idolatricâ, quam ipsi Litaniam Sanctorum dicunt, preces suas illas finiunt. De hinc quilibet se ad suum confert locum, in quo spacium vnus quadrantis, vel dicendo rosarium, vel legendo aliquid consumit, quo elapso, signum datur ad conscientie examen. Hoc absoluto, omnes media nona se cubitum (prius tamen, si qui volunt, recreationem, quam ipsi collationem vocant, à cellario fumunt) conferunt. Hæc est vita Iesuitarum domestica, quam ad eundem propè modum per integrum anni decursum peragunt: nisi quod tempore ieiuniorum & festorum alijs pluribus superstitionum & poenitentiarum hypocritarum generibus vtuntur. Quæ singula recensere vellem, nisi vererer me lectori molestiam creaturum, qui ex superioribus facîle de reliqua illorum vita coniecturam facere potest. Nihil illis affixi, sed omnia, vt ab ipsismet audiui, magna etiam ex parte vidi, ac ijs interfui, bona fide retuli. Sicuti ipsi mihi testes erunt, ac regulæ illorum, quas habeo, idem de ipsis testantur. Est itaq; vita ipsorum, vt ex hactenus commemoratis patet, non solum superstitiosa, hypocritica, pharisaica, ridicula ac stulta: sed etiam planè Ethnica & impia. Id quod paucis ipsorummet testimonio probabo.

Fol. 291.

Scribunt ipsi Iesuitæ in Literis Iaponicis: In Iaponiorum imperio principem locum tenere supremum religionis Antistitem: qui penè pro numine colatur, & vulgò adeo sacrosanctus putetur, vt humi vestigia ponere prohibeatur, & si quando terram pede contigerit, honoris gradu deiciatur. Eundem affirmant latissime imperare, & cum vicinis Regibus pugnare. Hic suos Tundos, hoc est, Episcopos confirmat & creat ipse: qui deinde magno apud summos infimosq; honore sunt, sacerdotia conferunt, ieiunia indicunt, carnis gustatus religiosis diebus, cum ad idolorum delubra vulgò peregrinantur, concedunt. Nascentes præterea

Fol. 291.

Bonzio-

Bonziorum (qui Iaponijs sunt Monachi) sectæ, nullam auctoritatem vel existimationem obtinent, nisi eas idem suo diplomate & testimonio comprobauerit. Hi Bonziji amplissima incolere dicuntur, nostrorum ritu monachorum, cœnobia, cœlibem vitam ducere, in phano medio aram excitare, in qua Amida signum ligneum, in rosa itidem lignea confideat, præclarum ad aspectum, &c. Hos etiam esse vita, moribusq̄ turpissimos, & omnium mortalium auarissimos, omnesq̄; nouisse conficiendæ pecuniæ vias: vendere populo multa chirographa, quorum præsidio se tutos fore à dæmonibus vulgus existimat: mutare etiã nummos, quos in altera vita multiplicato reddant scœnore, dareq̄; cautionis loco creditori syngraphas, quas secum è vita discedens deferat ad inferos. Iidem cultris se incidunt: in parentes sunt impij; & cætera faciunt, quibus vel Ethnicorum antiquorum improbitatem vincunt. Quidam tamen illorum rectam rationem, & naturæ lumen diuinitus insitum sequentes, ea quæ naturæ & honestatis leges exigunt, in externis faciunt. De quibus plura in epistolis Iesuitarum Iaponicis.

Etiã nisi superiora de Ethnicis Iaponicis adducta, per omnia Papæ Romano conueniant: tamen eadem etiam in Iesuitas competunt. Nam vt princeps ille Iaponicus, summam & absolutam in omnibus habet potestatem: ita etiam Iesuitarum Generalis, in suos subditos, Societatis istius membra, indeterminatam potestatem tenet. Hic etiam suos Assistentes, Visitatores, Inquisitores, Prouinciales & Rectores, ceu Tutores, pro arbitrio creat. Hic per suos socios, toti Christianorum orbi, præsertim ijs, quos Lutheranos ac Euangelicos dicunt, bella iussu Pontificis Romani, tam religionis quàm bonorum, infert. Hic socios suos, à Pontifice multis priuilegijs & immunitatibus ornatos, ad euertenda Euangelicæ religionis fundamenta emittit. Hic à suis vt supremus, ita etiam sanctissimus, haberi vult. Ipsius etiam socij studiosè cauent, ne infima loca occupare cogantur: cum primis autem in eo elaborant, vt ob *utroptores* & pietatis simulata speciem, scientiamq̄; infantem, in magna apud populum sint existimatione. Hi reliquorum Sacerdotum volunt esse Inquisitores & Correctores: Quales etiam Ethnici Romani præcunctis populis, & Pharisei præ Sadducæis & Essæis esse cõtendebant. Hi in Iaponicorum Bonziorum non cœnobia, non monasteria, non cellulas, non subterranea loca, sed collegia, palatia regia, & domos arces regales superantes, occupât: re ipsa nimirum ostendentes, annè eius sint discipuli, qui non habebat, quò caput suum reclinaret. Hi non quidem

Amidæ

Amidæ signum, sed tamen seipfos ceu Diuos, toti mundo adorandos, obijciunt. Vita quoq; ipsorum externa, veluti olim Pharifæorum, & noſtra atate Anabaptiſtarum, pietatis larua ſeu ſpecie vtcunq; tegitur: verum factis eius virtutem abnegant: dum vitam in ocio turpem agunt, & omnes à minimo vſq; ad maximum auri ſacra fame laborant. Sicuti omnes vrbes, & prouinciæ, in quibus habitant, conqueruntur. Quid? Quòd Germano populo, olim omnis ſuperſtitionis inimico, & *ἱεροπλῆθος* hoſti, ſtercora, qualia ſunt, vitra, lapides, ligna, grana, roſaria & imagines magica arte, à Papa conſecratas, pro auro & argento venditant. Adde, quòd literas indulgentiales in infinitos annos pro amplis iſſq; auratis elcëmofynis venales exponunt, & eaſdem e mentibus tanti valoris eſſe gloriantur, vt, etiamſi Dei genitricem (horreſco referens) violafſet, vitam tamen æternam earum virtute aſſequeretur. Inſuper etiam, vt olim Baalitzæ, ſe non quidem cultris, ſed flagellis quinq; lora (ad recodationem, vt dicunt, quinq; vulnerum Chriſti) habentibus, ad ſanguinem vſq; feriunt, nec quicquam omittunt eorum, quibus Ethnicos ſordidatos fuiſſe legimus.

1, Reg. 18.

Rom. 1.

Nota eſt multiplex illorum idololatria, perſpecta multiuaria ſuperſtitio, qua quidem non cœpas, vt Ægyptij, ſed oſſa, non diuorum, ſed ſæpè Gallinarum vel equorum adorant. Veritatem Dei in Euangelio expreſſam, & à viro Dei Martino Luthero dextrè expoſitam, & à ſordibus pontificijs repurgatâ in iniuſtitia Antichriſtiana detinent. Deum, quem ex verbo ſuo cognouerunt, non vt Deum glorificant, neq; erga ipſum grati ſunt: ſed vani redditi ſunt per regulas Ignatij Loiolæ, & obtenebratum ac inſciens eſt cor eorum. Hi volunt eſſe mundi Doctores & ſapientes, cùm verè ſint, ſecundum Salomonem, ſtulti, hoc eſt, impij & peruerſi, qui gloriam immortalis Dei, non ſolùm in efformatam imaginem mortalis hominis aut volucrum: ſed etiam viliffimorum oſſium magicè canonizatorum tranſmutant. Quapropter tradidit illos Deus, iuſto iudicio, per cupiditates cordium ſuorum in varias immundicias, vt varijs pollutionibus, libidinolis vſtionibus, ſpurcis affectibus, & nullis non ignominia generibus afficiant corpora ſua inter ſe mutuò, qui mutant veritatem Dei in mendacium Pontificium, & venerantur coluntq; ea, quæ ipſi fecerunt, ſupra omnium factorem, qui eſt laudandus in ſecula, Amen.

Deum dehoneſtant: Satanam honorant: Chriſtum negligunt: Antichriſtum colunt: viuentes perſequuntur: defunctos inuocant: oracula

oracula Spiritus sancti rident: suas traditiones & regulas venerantur: sacrum matrimonium violant: impurum cœlibatum & obscœnum concubinatum probât: Breuiter, in omnibus sic se gerunt, vt nemo non possit illos pro IESU hostibus & viuis Antichristi membris, agnoscere. Magistratum legitimum & à Deo ordinatum cōtemnunt, & Antichristum Romanum supremum omnium rerum caput & Principem, dicunt, cuius ad nutum omnes directos volunt.

Quid dicam de illorum in parentes ἀσorgία ac impietate, qua Societatem ingressi, non solùm Ethnicos, sed etiam ferocissimas belluas superant. Non meminerunt ingrati isti alastores, stigmatate vel potius igne infernali digni, aquilæ à virgine apud Seston urbem educatæ. Non considerant fidelitatem canis T. Sabini, qui etiam ad os defuncti Domini sui cibos detulit, vt nutritionis vices redderet. Non gratitudinem Heliidij Samij: nec ciconiarum τὸ ἀντιπελαργεῖν. Sanè si patres ipsorum eius essent naturæ, vt conuitijs nutrirî & viuere vellent aut possent, pelargos illos dicerem, & liberalissimè officio suo functos. Iam verò, cùm tantùm non distent æra lupinis: quantum τρεπίησια ab impietate in parentes, non maiori dexteritate officium suum erga parentes facere videtur, quàm si cani paleas, Assirio verò ossa comededa proponas. Quòd si maximè scorpionij exemplo, qui parentes quoque suos è medio tollere dicitur, se tueri velint: maius tamen horum scelus esse dico. Illis enim, vt parentum impietatem & ἀσorgίαν, qua omnem fœtum suum, præter vnum, necant, vlciscantur, à natura tributum existimant, vt qui solus superstes mansit, genitores interimat, & hoc modo reliquos vindicet. Iesuitæ verò parentibus suis, à quibus post Deum summa beneficia acceperunt, qui eos genuerunt, è stercore educârunt, aluerunt, multis bonis cumulârunt, adeo iniqui sunt, vt eos probris excipiant, rideant, ac quasi mundanos, seculares ipsiq; multò inferiores & viliores contemnant, floccipendant, nauferent. Ex quibus nimirum perspicuum est, Iesuitas hominis naturam exuisse, & in bestias degenerasse, atque adeo his etiam non vno nomine infeliciores & deteriores esse.

Sed fingamus Iesuitas homines, Ethnicis tamen eos (præter illud, quòd propter abnegatam fidem Christianam ipsis cæciores facti sunt) in hoc pietatis & gratitudinis genere longè inferiores esse deprehendemus. Sic enim illi senserunt: Beneficij accepti decet meminisse. Et: Miserum sanè est, esse ingratum. Item: Ingrato homine nihil peius terra creat. Præterea: Qui ingratum dixerit, omnia vitia dixit. Aut: Virum decet bonum accepti beneficij meminisse

de p. suis eodem
parentibus figur

toto pectore, sed si quis, quod accepit, beneficij obliuiscitur, generosus hic vir nunquam erit. Ad hæc dicta Iesuitæ suam vitam, ἀσκήσιαν Stoicam & plusquam beluina[m] ἀπράδειαν examinent, & deprehendent, se verè dignos esse, qui in Aphricam monstrorum feracem ablegentur, vt vel ab incredulis Gentibus discant, qua pietate beneficiorum paternorum meminisse debeant.

De Socrate scribitur, vocatum ab Archelao Rege venire recusasse: ne, inquit, beneficia accipiam, pro quibus paria reddere non possim. Iesuitæ, non vocati in Principum aulas se ingerunt, beneficia exigunt, quæ nec grata mente excipiunt, nec pro acceptis, vel saltem impatiis, sed pro beneficijs malefacta reddunt.

Improbum esse hominem, dixit quidam, qui beneficia accipere sciat, reddere nesciat. Et Philippus Macedo, cum audisset de morte Hipparchi, dicitur, eam tulisse acerbissimè, & interrogatum: quæ sic, cum ille tempestiuè discesserit? respondisse: Sibi quidem tempestiuè, mihi verò præproperè: quod nullum ipsius meritis dignum à me acceperit beneficium. Iesuitæ verò enecare etiã malefactis suos parentes, qui eos à tam impia Societate rectè, iustè, piè ac honestè auocare cupiunt, si possent, non intermitterent: quin si ijdem Euangelicam verè Christianam religionem sequuntur, eos anathematizant, & Satanae tradunt.

Anne ergo à IESV, qui suis parentibus subdituserat, eosq[ue] alebat, denominabimus Iesuitas, qui parentibus immorigeri, ingratitude eos excruciant, ac mille molestijs oppressis mortem accelerant? Neronianos veriùs dixeris, qui & ipse genitricem suam tantoperè amauit, vt eam exenteraret, quòd locum, in quo menses decem latuisset, spectare posset. Aut nùmne hos IESV doctrinam & rectam viuendi rationem alijs tradituros putabimus, qui tantam ingratitude[m] & impietatem, ipsi non dissimulant? Non ita Deus in Decalogo præcepit: sed mandauit, vt parentes honoraremus, magnificeremus & in omnib[us] adiuuaremus: Non

Col. 3.

2. Tim. 3.

ita Paulus, suos discipulos docuit, dicens: grati estote. Et rursus. 1. Tim. 5. Vicem rependite parentibus. Hoc enim est honestum & acceptum coram Deo, sed idem verè spiritu præuidit, in extremis diebus fore ἀσέβεις, ingratos, parentibus immorigeros; quos tamen ipse detestatur & deuitandos censet. Caini ergo, Chami & Absolonis impietatem, & puerorum in Bethel petulantiam Suitarum isti alumni æmulantur, nihil vindicis manum metuentes, sed omnia sibi impunè licere putantes. Verùm non perpetuò impunè ferent, sed quanto maior illorum erga parentes debuerat esse reuerètia, vt qui vitæ ipsorum auctores post Deum sunt:

sunt: tantò maiores etiã & atrociores pœnas tetrici hi Absalonitæ, Giezitæ, canes rabidi, & iumētis deteriores, dabunt. Sed & hæc de Iesuitarum in parentes impietate obiter dicta sufficiant.

At verò hi focij, Loiolitæ, non solùm in naturales suos parentes tales cuculi existunt: sed eandem quoque impietatem & virulentissimum odium in genere, in omnes Germanos concipiunt. Quorum tamen quidam, nescio qua cæcitate aut potius stultitia percussi, Iesuitas, Ecclesiæ lupos, Patriæ locustas, Reipub. bruchos, ranas, verres, prædones, seu, vt verius quod res est, dicam, proditores & serpentes in sinu fouent, alunt, augent & ditant. Licet illorum dolos & fraudes, imposturas & deceptiones, insidias & prodiones, & malas artes quotidie experiantur. Nam Iesuita non à IESU, sed à Pontifice Romano capitali omnis Christianæ religionis hoste, in Germaniã emissi sunt, in qua sese in aulis Principum & mundi potentum (à nutu Papæ dependentium) ita artibus suis insinuârunt, vt pulcerrimas domos, amplissima collegia, maximos reditus, iura vrbium, priuilegia ciuiũ, ac Papistici magistratus gratiam, fauorem, tutelam & præsidia titulo religionis sibi comparârint. Vbi ergo à dextris, Pontificis auctoritate & opibus; à sinistris, armatorũ & negociatorum, Meretricis illius magnæ, viribus & auxilijs sese probè munitos cernunt: tunc omne studium, omnes ingenij vires & conatus conferunt ad populi Germanici, maximè tamen Euangelici cætus, cædes promouendas, & omnium interneccionem introducendam. Nam ad abolendam puram Euangelij doctrinam, eorum ordo initidò ab Ignatio Loiola est inuentus: in eundem finem à Papa postea confirmatus, nec aliam ob causam adhuc hodie ab Episcopis Romanis aluntur & ditantur. O quàm felix fuit Germanorum terra, cum hæc inutilia pondera nondum portaret! Felicior sanè futura, si iisdem propediem dehisceret. Quod haud dubiè dudum futurum fuisset, nisi Dominus multorum in Euangelium Christi contemptum vindicare, & adhuc aliquantis per totum orbem terrarum, potissimum autem dulcissimam patriam nostram hac virga furoris sui punire vellet.

Certè non nisi Iesuitarum consilio Lutetia sanguine Christianorum inundauit. Non sine Iesuitarum consilio, hætenus tam copiosus Christianorum sanguis in Gallia effusus est. Non sine Iesuitarum consilio, multi Hispani ad fidem Christianam accedere cupientes, necantur. Non sine Iesuitarum consilio, Itali Euangelicam doctrinam amplectentes in inquisitionis torturis trucidantur. Non sine Iesuitarum consilio,

Græcenses ciues dudum sunt periclitati. Non sine Iesuitarum consilio, ex vrbe Viennensi Euangelici sunt eiekti. Non sine Iesuitarum consilio, Austria sermone Christi priuatur. Non sine Iesuitarum consilio, inferior Germania tot ardentis rogos vidit, & adhuc tyrannidem sustinet Regis papistici. Non sine Iesuitarum consilio, Bauaria veritate Euangelij Christi caret. Non sine Iesuitarum consilio, Augusta hodie in extremis periculis versatur. Non sine Iesuitarum consilio, sermè vbique in Germania Euangelicis insidiæ struuntur, cōspirationes ineuntur, & cædes atq; latrocinia parantur. Hæc vera esse tota Germania fatetur & deplorat: & tamen sunt, qui tantam pestem, & præsentissimam veritatis ac Christianorum excisionem, ferendam putent. Vtinam ne, ceu Phryges, Germani nimis serò saperent: sed euigilarent & agnoscerent res suas agi, paries cum proximus ardet.

Si Imperator, Reges, Electores, Principes, Comites, Barones, Nobiles coniunctim iam (vt nihil de inferiorū statuum hominibus dicam) ordinem Christianum in Italiam (sicuti Ignatius Loiola miles profanus exercitum suum Antiesuiticum, omnis veritatis Euangelicæ & pietatis hostem, in Germaniam, eius delendæ causa, inuexit) adducerent: non modò Pontifex illorum ordinem non confirmaret, sed omnes excommunicaret, custodiæ manciparet, ad domos inquisitionis (in quibus Iesuitæ præfectos seu potiùs conscientiarum carnifices agunt) raperet, in ijs torqueret, & igni traderet. Quid verò nos? Multi nostratium, qui tamen Euangelicæ veritatis zelum habere, & eius patroni videri cupiunt, Iesuitas, lupos rapaces in vestitu ouium venientes, multos seducentes, & quos seducere non possunt, è medio tolli curantes, recipiunt, amant, fouent, tucntur. Dispari sanè studio erga Iesuitas, quàm hi erga nos affecti.

Neq; verò illos hanc virulentam animi sui aduersus nos immanitatem, verbis prodere pudet: sicubi eius occasionem commodam se habere putant. Iacobus enim Crusius, Rector Landspergensis Iesuiticus aperte pro exhortatione dixit: Non potissimum ob hunc finem in Germaniâ missi sumus, vt Doctores, Concionatores & Præceptores in scholis & templis agamus: sed vt operam demus, ne Lutherani seu Euangelici protestantes maiora incrementa sumant: sed excindantur. Si id nostrates ab ortu Lutheri fecissent, iam Ecclesia Romana in pace viueret. Verùm causa nondum cecidimus, coniungamus mutuas operas, vires & arma, & faciliè poterimus illos extirpare. Ad huic finem nisi omnia nostra consilia & actiones direxerimus periculum est, ne illi nobis idem, quod

*Iacobus Crusius
Iesuita*

quod intendimus & in eos paramus, faciant, & in foueam quam hæreticis paramus, nostra negligentia incidamus.

Ad eundem modum magnus ille Iesuitarum fautor, Fabricius Imperatorem hortatur, *vt femora sua gladio accingat, neq. patiatur hereticos, Hoc est, Lutheranos, Viuere. Quid enim, ait, faciat vsus in vinea? Lupus in ouili, &c.*

Sic nimirum pacis & religionis inducias seruari cupiunt: sic suos ad seruandam fidem datam hortantur, Homines pacifici, scilicet. Sed quid non audet effrans Iesuita? Non audet stygius Pluto tentare in Ecclesiam & Filium Dei, quod audet & facit Iesuita. Et certò certius est, ne vnum quidem esse Iesuitam, quin toto pectore exoptet, manus suas in Protestantium & Concordistarum, vt ipsi vocant, sanguine lauare. Pater Pellanus, tempore comitorum proximè Augustæ habitorum, pro recreatione dixit: Nos tot tantaq; patimur à ciuibus Augustanis. Si iam mihi catholici, quorum in vrbe maior copia est, quàm Lutheranorum, obedirent: suaderem, vt omnes Lutheranos summos & infimos occiderent. Sic enim pacem habituri essemus, & Papæ, in nouo Calendario propagando satisfacere possemus, quod nunquam fiet, quamdiu in medio nostri Protestates viuere passi fuerimus. Certè Iesuita nullum *auxilia* libentiùs audiunt, quàm eorum, à quibus plurimos Lutheranorum, è medio sublato percipiunt: & suos etiam hoc nomine celebres esse volunt.

Hæc sunt Iesuitarum domestica consilia: quorum prouinciales, Germaniæ Inquisitores, singulis annis Romæ conueniunt, vt deliberent, quibus modis, Protestantes seu Euangelici tolli possint. Si ergo iurati patriæ hostes & proditores ferendi sunt: etiam Iesuitas, illorum vestigia consilij & scriptis imitantes, inter Grmaniæ terminos conseruandos arbitror. Cum verò hi in omni vita sua nihil aliud quærant, quàm Euangelicæ doctrinæ abolitionem: certè syncerorum Doctorum vicissim erit, eiusdem propagationem & incrementum, tanto maiori studio promouere, ac Lupos, gregem Domini dispergentes, ouesq; Christi dilaniantes, gladio Spiritus, quantum possunt, arcere & profligare. Cauendum etenim, ne pristinis idolomania & idololatriæ tenebris denuò inuoluamur, & posteriora prioribus deteriora reddantur.

Quòd autem Iesuitis nihil affingam, dum dico ipsos crudelia consilia agitare, & plerorumq; tumultuum ac bellorum faces esse, vel publica etiam ipsorum sanguinaria scripta testantur. Antonius Posselunus Iesuitarum Prouincialis & Inquisitor per Germaniam, in libello, cui titulum

tulum fecit: *Il Soldato Christiano*, cum Papa pius V. Carolo Nono Regi Franciæ milites mitteret ad expellendos Christianos. In illo, inquam, libello scribit: Omnes Christianos iure obligatos, vt Pontificiam Idolomaniam, contra Euangelicorum doctrinam viribus & proprio sanguine tueantur. Hortatur quoq; omnes milites, vt pro viribus Protestantibus resistent: pacem enim & publicum bonum in Ecclesia Romana conseruari non posse affirmat, nisi illi tollantur. Tandem multis impijs & planè tyrannicis rationibus adductis concludit: *Nisi expuleritis eos, patris, vxores, liberos, parentes, amicos & opes in tuto possidere non poteritis.* Et addit: *le quali miseramente occupate da gli infideli, niuno vso possono hauere de Sacramenti, ne della predicatione catolica, anzi sono oltre, cioè & pericoli di heresia, & nel tempo di lor morte non hanno (o hime) se non scelerati ministri, li quali procurario loro con perdita del corpo quella dell' anima.* Hoc est, *Omnia vestra infideles, hoc est, Protestantes Euangelici, occupabunt: si non eieceritis illos, non poteritis habere vsus Sacramentorum, neq; concionem catholicam, imò (proh dolor) in periculum heresis incidetis, & in articulo mortis non nisi sceleratos ministros, hoc est, Lutheranos habebitis, qui vobis & corporis & anime interitum creabunt.* Postea etiam Belli duces hortatur, vt nihil omninò Euangelicis permittant, nec fidem illis datam seruent: Inquisitores in eos clandestinos subordinent, domestica & intestina bella inter illos excitari curent, & proditores ac sicarios omnibus in locis contra illos instituant. Duces verò qui aliter faciunt, eos in Ecclesiam Romanam peccare, inexcusabiles reddi, & damnari affirmat.

Annon hisce verbis pacificus iste (si Deo placet) Iesuita classicum canit, & suis tyrannis, vltro ob stipendium iniquitatis in Christianos saeuientes, calcaria addit? Et tamen Iesuitæ, hoc est, secundum illorum sensum, Germanorum Saluatores esse volunt, verum quis adeo hebetis ingenij est, qui ex his non agnoscat, omnium malorum, periculorum & bellorum nunc passim in Germania & Gallia grassantium, Iesuitas vnicam causam & principium esse? Certè dum nostri restitutam Euangelij Lucem, à nebulis & tenebris pontificijs claram & illustrem custodire, illicam obscurare & extinguere student, omnem mouentes lapidem, quomodo ruentem & propè collapsam Romanam sedem, luteos pedes habentem, à lapidis sine manibus excisi potentia, fulcire & stabilire queant: Mundi dominatoribus consulunt, ne fidem, Augustanam confessionem & eius apologiam profitètib; publicè datam seruent: omnibus Episcopis Romanæ curiæ suadent, si sanæ mentis sint, & sua tutò, iucunda

cunda cum securitate possidere velint, vt se totis viribus principibus Christianis opponant, ac vt Guisianorum habet conspiratio, constru- dari, igni, aqua, rota, cruce, funi & cæteris exquisitis tormentorum gene- ribus, subijci curent. In nos nostraq; Confessionis socios, coram suis Re- gibus & Dominis ea decernunt, qua in hostes Ecclesiæ ac publicè male- ficos decerni solent.

Coram Imperatore, Romano Pontifice & Cardinalibus clamitant, nos nullam certam habere religionis normam: nunc huic, mox alteri se- ã subscribere: subinde nouas cõfessiones eudere: turpiter inuicem dis- sidere: nullam nobis pacẽ esse: non esse Principẽ, qui vicino fidat: omnia sursum ac deorsum ferri: Lutheranorum auditores esse homines rebel- les, seditiosos & conspirationum auctores: Breuiter nullum scelus est, quod ipsimet committentes, in nostros conijcere non audeant: auda- cter calumniantes, certi, quòd semper aliquid hæreat: vt sic & sanguina- riam suam *ἰσχυρισμὸν* tegere, & magnatum animo sin odium ac indigna- tionem Christianorum rapere, eosq; tollere possint, qui illorum impie- tatibus resistunt.

Huiusmodi ergo calumnijs potentum aures adimplent, ne ali- quando cognita veritate, ad exemplum aliorum Principum seridẽ de Ec- clesiæ reformatione, & verbi diuini propagatione cogitent. Hoc enim si fieret, iam de Pontificia Ecclesiã & cum primis de Iesuitarum Societa- te actum esset. Toti ergo in hoc sunt: vt Lutherana, seu Evangelica do- ctrina funditùs extirpetur, ac eius veritatem profitentes, etiam indicta causa iudicentur, damnentur, trucidentur. Et ab hac sua sententia, neq; sanctis piorum Principum intercessionibus, neq; subditorum humilli- mis precibus, neq; amaris Christianorum lacrymis, neq; æternæ salutis necessitate, neq; propriæ conscientiæ dictamine dimoueri possunt. Vt- que id, quod petunt, coram principibus obtinere possint, causas affe- runt: Maiorum exempla: Romanæ sedis incolumitatem: pontificiæ re- ligionis durationem; scholasticorum traditionem: seniorum consuetu- dinem: quæ omnia negligantur, collabuntur, tollantur, euertantur, nisi in tempore Lutheranis vi & armis (vt Colonenses Iesuitæ scribunt) re- sistatur.

Hoc cõne esse virum pacis, nuncium vitæ, legatum salutis? Hinc sunt misericordes nostri Patres Iesuitæ? Profectò, vt in feminibus causa est arborum & stirpium: sic omnium malorum & bellorum, quæ fiunt in Ecclesiã, semen sunt Iesuitæ, quibus Deus, ceu flagellis, quibus nostra peccata

*Multa ta-
lia cõm in
Bauaria
tum maxi-
mè Rome
audiui ex
illorũ ore.*

peccata punire vult, vtitur. Sed pergant & sc̄uiant quousq; Dominus permiserit. Certi sumus, ipsum, vbi nobis reconciliatus fuerit, instar indulgentis patris hanc virgam furoris sui in ignem abiecturam infernalem. Quin imò, etiam in hac vita veniet tempus, quo ipsis eadem mensura, qua alijs mensi sunt, remetietur, & insuper duplum reddetur. Amen, Amen. Sed tempus est, vt de Iesuitarum hypocritica & impia vita digressi, ad illorum vota descendat historia.

C A P V T V I.

De votis Iesuitarum.

N Summario suarum constitutionum, trium votorum, quæ simplicia dicunt, faciunt mentionem: quartum autem, quod est Professorum, hoc est, absolutorum & perfectorum Iesuitarum, qui Cyclopaediam Pontificiam absoluuerunt, in Bulla Pontificis Romani Pauli III. qui in hanc nouam Societatem Anno Domini 1540. confirmauit, continetur. Eò se totos in Papæ seu Antichristi Romani seruis & deuotioria eius mancipia tradunt, seseq; in omni vitæ & actionum suarum cursu, iuratos & capitales, Protestantium Ecclesiæ, hoc est Lutheranæ seu Euangelicæ doctrinæ, hostes futuros, ac in omnibus, etiam verbo Dei contrarijs, Papæ obedientiam præstituros, declarant.

D E V O T O P A V P E R T A T I S.

Tria simplicia vota describuntur in Regulis, qualia illa esse velint. *Regula 24*
25. 26. 27. De paupertatis voto dicunt: *La pouertà, come saldo muro della religione, si deue tener cara, e conseruare nella sua purità, quanto con la diuina gratia sarà possibile. A minor tutti la pouertà come Madre, e conforme alla misura della santa discretione, a' suoi tempi proquino alcuni effetti di quella, non usando cosa alcuna come propria: e siano apparecchiati ad andar mendicando di porta in porta quando l'obediẽza la necessita lo richiedera. La maniera del vitto, vestito, è letto sarà come cosa propria de' poveri, e ciascuno si persuada, che delle cose, che saranno in casa, se gli daranno le peggiori, per sua maggior mortificatione, è profitto Spirituale. Sappiano tutti, che non possono l'vn l'altro dare, ne riceuere in presto, ne disporre di cosa alcuna di casa senza, saputa, è*

puta, è consenso il superiore. Id est, Paupertatem ceu solidum Christiane religionis murum diligere oportet, & sua in puritate conseruare, quoad eius diuina mediante gratia fieri possit. Ament omnes pauperiem, tanquam matrem & conformem mensuræ sanctæ moderationis, suis temporibus aliquot illius effectus demonstrant, nulla re vtentes tanquam propria, & sint parati ire mendicatum ostiatim, quando obedientia & necessitas illud postularet. Ratio victus, vestitus & lectuli similis erit rebus pauperum proprijs, & vnusquisq; sibi persuasum habeat: sibi ex ijs rebus quæ domo asseruantur datas iri viliores, propter suam ipsius maiorem mortificationem ac profectum spiritualem.

His regulis condiciones & propria voti paupertatis depingunt, quomodo eam à suis obseruari velint. Omnes, dicunt, paupertatem tanquam murum religionis, ament in puritate conseruent: quantum per diuinam gratiam possibile fuerit. Benè autem paupertatem murum religionis vocant. Quia hæc ipsorum religiosa scilicet paupertas (quam neq; Deilex nouit, neq; Euangelium) illis altos muros, pulcras domus, ampla collegia, & magnos redditus peperit. Nec malè addunt, in puritate conseruent. Quia paupertatem agunt sine defectu, eamq; obseruant, tam in summa puritate, quam in maximo nitore. Omnem enim apparatus, quam instruxissimum habent: ita vt etiam Cræsum si non superare, æquare tamen videri possint. Sicuti nouerunt illi, qui illorum opes & Gazas viderunt. Ne autem nimio vrgeantur paupertatis iugo, additur *δεξτεία*: quantum gratia diuina fuerit possibile: hoc est, secundum illorum sensum, religiosa sua paupertate, mundi opes corrodant; interim tamen ita se gerant, vt pauperes coram populo videantur. Ob quam famam comparandam, interdū ostiatim illorum nouitij mendicare, ipsi etiam ad ditiores mittere, & elemosynas, sed tales, quæ millenarium numerum excedant, petere solent. Vt rectè Nobilis quidam, non procul à Landsperga arcem habens, dixerit. Si mendicare vellem, cum Iesuitis mendicarem. Illi enim non obulum vnum aut alterum, sed mille coronatos plerunq; vna vice à Principibus asportant.

Deinde exigunt, vt omnes paupertatem tanquam matrem ament. Et hoc Regula 25. benè. Est enim illis indulgentissima Mater, quæ eos tenere, molliter, laurè, delicatè & splendidè fouet, nutrit & alit. Vbera habet lacte melleque refertissima: illa sunt, Gazæ & Thesauri Meretricis Magnæ, Antichristi Romani, purpuratorum Cardinalium, insulaturū Episcoporum & cullatorum Abbatum, nec non & reliquorum amatorum & negociatorum, qui genua coram bestia flectunt, eamque adorant. Sic autem, aiunt, pauper-

paupertatem tanquam matrem ament, vt interim eum amorem, mensura & conformitate sancta discretionis metiantur. Ea discretio est & moderatio, ne quis honestatem, & grauitatem religiosam, nimio paupertatis studio, inedia corpus macerando, vel nimis fordidè se vestiendo, contemptam reddat, sed ita moderetur, vt paupertas illorum, sicut alia regula habet, sit pura; munda, ne quoddam fastidium, vel tædium & nauſeam, centonibus & dilaceratis vestibus præbeant.

Præterea addunt: à *sui tempi prouino alcuni effetti di quella*; Hoc est, *Suo tempore effectum paupertatis experiantur.* Non semper, neque ubique, imò nunquam sunt pauperes. Nam domi habent omnium rerum copiam, & abundant ijs, quibus illorum cor delectatur. Ideo volunt vt alibi & alio tempore, quam domi, paupertatem experiantur. Interim tamen domi quoque suæ certa paupertatis Iesuiticæ experimenta habent: quæ hæc sunt. Quando Patres & Fratres reliqui mensæ accubuerunt, & splendide epulantur: procedit in illorum medium Pater vel frater Iesuiticus, indutus centone, calceis perforatis, pileo dilacerato, ac feminudus. Qui vt durum paupertatis Iesuiticæ iugum experiatur: patinam ligneam, & lagunculam itidem ligneam manibus tenet, & primò à Rectore ac deinde à reliquis omnibus patribus & fratribus, cibum potumque emendicat: quibus acceptis, post ianuam confidet, & cibum capit. Et hic est voti huius primi effectus, quem inter se, maximè feriatis diebus & quando non adsunt hospites, exercent.

Aliud paupertatis experimentum est Nouitiorum: quos Rector, primus probationibus exantlatis, ad experiendam paupertatem emittit ad vnus mensis spacium. Sed iucundum & suaue illud est ociosis, & delicatis hominibus exercitium. Nam à Rectore accipiunt literas commendatitias, quas publicas patentes vocant. Iis suos Abbatibus, Prioribus & Episcopis singulariter (per quorum dioceses & prouincias transeunt) commendant: Ab his recipiuntur liberaliter, papaliter, & tractantur regaliter. Neq; in istis emissionibus seu peregrinationibus vllum paupertatis actum experiantur: quin magnam pecuniæ vim domum redeuntes secum afferunt, licet Rector exeuntibus mandet, ne plus quam florenum vnum à ditioribus accipiant. Vbi itaque nouitij cognoscunt quosdam emittendos, omnes in genua procidunt, Rectorem rogâtes, vt ipsis quoque veniam peregrinandi concedat. Nouerunt enim istas peregrinationes nihil aliud esse, quam recreationes & summam voluptatem, dum pro animi sententia & cordis desiderio suauiter hinc inde cum Monachis

machis & in tabernis potare, cuticulamq; curare possunt. Et hoc est Iesuitis effectum paupertatis experiri.

Præterea Iesuitica paupertas & in hoc consistit: *Non usando cosa alcuna come propria*. Hoc est, *Non utatur aliqua re tanquam propria*. Iesuitæ enim quandam Anabaptisticæ *κοινωνίας* speciem habent, dum ipsis τὰ πάλαι κοινὰ esse volunt. Et ne quis aliqua re tanquam sua propria afficiatur, crebra: omnium rerū mutationes instituunt. Si quis est, qui habeat vestem suo corpori aptam, ne affectum in eam retineat, eam Rector ipsi adimit, & alteri tradit. Sic cubilia, musæa & omnia subinde mutant: vt hac ratione rerum *κοινωνία* ab Ignatio Loiola sancita, conseruetur & sanctè colatur.

Insuper illorum etiam est; *è siano apparecchiate ad andar mendicando di porta in porta quando l'obediènza, o la necessita lo richiedera*. Hoc est, *Omnes parati sint ire mendicatum à porta ad portam, seu ostiatim, quando vel obedientia vel necessitas postulauerit*. Hæc necessitas incumbit illis, qui votum professionis suscipere volunt. Eorum est, triduum ostiatim victum quærere: vt sic probati inuenti & in omnibus mortificati, sese dignè, vt pontificiamancia decet, gerere possint. Obedientia autem tunc illos iubet ostiatim mendicare, quando hominibus nimis diuites facti videntur. Sed frustra pallio paupertatis se tegere conantur, dum tot ædes, multas regum & Principum arces splendore superantes, inhabitant: & peregrinantes non Christi, sed Martis & Regum insignia portant.

Adhæc etiam regulæ eorum ipsis iniungunt, *vt in victu, vestitu & le-* Regula 26.
cto, paupertatis mores & formam imitentur. Sed quomodo hanc obseruant regulam? In hisne, vt pauperes, se gerunt? Lecti ipsis sunt, vt vocant, partim Mataraza, quæ sunt lana molli & floccis, vt loquuntur, subtilibus, partim mollibus plumis repleta, in quibus suauiter admodum stertunt, & in vtramq; aurem securè dormiunt.

Singulis diebus Sabbati, vesperi ad illorum lectos, custos indusiorum & lodicum, ponit cui libet mundatum indusium, duo strophiola & vittam: decima quarta verò quauis die lodices. Si autem sudauit, semper noua & pura recipit indusia ac lodices mundas. Et hæc quidem omnia quàm mundissima & tenerrima. Hæc est paupertas Iesuitica, quam circa cubilia obseruant.

Inuestitu sit se gerunt. Emptor Regulam habet, vt non vilia vel mediocria, sed optima & preciosa quæque emat; quia hæc diutius quàm illa in vsu esse & durare possint. Pilcos, quos Baretas dicunt, portat quadrangu-

Nach de
besten ist
der beste
Rauff.

drangulares, & in formam crucis formatos, etiam ex preciosa materia. Soluunt enim pro qualibet bareta, si non ipsi eas faciunt, coronatum.

Mysterium illius pilei est: signum crucis, quam cultu *religiosus* & adorationis colunt; quod Christus in cruce pependerit. Sed hac ratione aut consimili impietatis argumento, licebit etiam adorare virgines, cò quod virgo Christum pepererit: licebit adorare præsepem, quia in præsepe Christus positus erat: licebit adorare fascias, quia talibus inuolutus fuerat: nec non & fœnum, in quo iacuit: nauem, in qua docuit & dormiuit: asinas omnes, quia asina vectus Hierosolymam ingressus est. At Deus in nulla imagine aut alia creatura extra se posita adorari vult: vt Lex Dei, & sancti patres Ambrosius, Augustinus, Lactantius, Origenes, Athanasius & Clemens Alexandrinus, apertè docuerunt. Neque has absurditates ignorant Iesuitæ, & tamen non erubescunt, in pileolis à se ipsis factis, signum crucis exosculari & venerari. Quin & idem illud signum Sacramentum faciunt. Sic enim eos cantare & dicere audiui, tum Romæ tum Ingolstadtij, sub festo inuentionis S. crucis:

Non sunt noua Sacramenta:

Nec recenter est inuenta,

Crucis hæc religio.

Ista dulces aquas fecit.

Per hanc si lex aquas iecit,

Mosis officio.

Nulla salus est in domo,

Nisi cruce munit homo,

Super liminaria.

In honorem huius ligni singulis annis stata celebrant festa. Inuentionem crucis: Rogationum: Exaltationem crucis: Missam de sancta cruce: ostium de sancta cruce: quam etiam splendidis verbis consecrant. *Oramus te Domine sancte Pater, &c. Vt digneris benedicere hoc lignum crucis tue, vt sit remedium salutare generi humano: sit soliditas fidei: bonorum operum profectus & redemptio animarum: sit solamen & protectio, ac tutela contra seuu iacula inimicorum, &c.* Imò quicquid Christus passus est & fecit, ea omnia in lignum crucis transfulerunt. Sic enim orare solent.

Ista suos fortiores,

Semper facit & victores,

Morbos sanat & languores,

Reprimit Demonia.

*Dat captiuis libertatem,
Vita confert nouitatem.
Ad antiquam dignitatem,
Cruce reduxit omnia.*

*O crux lignum triumphale,
Mundi vera salus vale,
Inter ligna nullum tale,
Fronde, flore, germine.*

*Medicina Christiana,
Salua sanos, agros sana.
Quod non valet vis humana,
Fit in tuo nomine, &c.*

Et quia credunt tot tantasq; virtutes huic ligno esse, fatentur se non Christi, sed huius ligni esse schiauos ac seruos ita canentes:

*Serui crucis, crucem laudent.
Qui per crucem sibi gaudent,
Vita dari munera.*

*Dicunt omnes, dicunt singuli:
Aue salus totius seculi,
Arbor salutifera.*

Ob quam etiam causam, quoties lignum crucis transeunt, illud adorare solent, sic se inuicem cohortantes: *Ecce lignum crucis, venite adoremus: Et,*

*O sancta crux, spes vnica,
Auge pijs iustitiam,
Et dona reis veniam.*

Dumque illud ambabus amplectuntur vlnis & exosculantur, dicunt: *Dulce lignum, dulces clauos, dulcia ferens pondera. Quod solum fuisti dignum, sustinere Regem caelorum & Dominum.* Et horum omnium meminisse volunt suos, quoties suam baretam, in signum crucis formatam, attingunt vel capiti imponunt. Quia autem sanctus Paulus, dum scribit: Absit a me gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per crucem Christi intelligit recõciliationem & salutem, morte & passione Christi nobis partam: Et externa illa crucis forma nihil prodest: rectè Iesuitas ridemus, ac ceu hypocritas superstitiosos contemnimus, vt qui in mundi clementis harcant, & virtutem crucis Christi abnegent, eamq; in externam quandam laruam ac speciem transformant, crucifera sua seu quadrata bareta,

in qua, non autem in cruce Christi, gloriantur & superbiunt. Imò adueniente vera Christi cruce, hoc est, ipso afflictionibus illos visitante, cum impatientibus Iudæis exclamant: *Onus Domini: onus Domini*, Et quia realem Christi crucem portare nolunt, gaudent ista, quæ est auro, gemmisq; intexta. Sed hæc de Iesuitarû cruce formibareta per digressionem. Iam ad reliquum istorum vestitum reuertamur.

Quando iter suscipiunt, galeris vtuntur seu pileis turritis: baretam autem suam consecratam in Bulla referuant. Si domum ingrediuntur, vt agnoscantur, pileo turrato remoto, baretas recipiunt, qua nescio quam existimationem sibi creari putant. Pallijs induuntur oblongis, sub his tuniculas habent, quas Solannas dicunt, vsq; ad plantam pedis ferme dependentes, quas canabe holoserica stringunt. De qua Buchananus Poëta canit.

En tunicam fluxam, nodosa canabe cingis:

Cùm melius fauces stringeret illa tuas.

Sub his tuniculis toraces, caligas & tibialia gestant de optimo pannorum genere, quo etiam dum seculares erant, vt ebantur. Calceos portant corrigijs constrictos. Et regula est, *illorum habitum conformem esse debere vestimentis, quibus Clerici & Sacerdotes seculares vtuntur*. Ne nouo & peregrino habitu hominibus, quib. cū illis agendū est, molestiam vel auersionē creent. Ideo regula dicit: Paupertatem illorum non debere esse vestiam immundicia, sordibus vel pannositate sordidatam: sed puram, mundam, elegantem & hominibus gratam. Quam magnificis autem & preciosis in sacris suis cultibus & Missis vtantur vestibus, res ipsa testatur: dum ad Missam, auro, argento, gemmisq; fulgidi & corruscantes, quasi aurei vituli aut tauri inargentati, procedunt, & hominum oculos ad se conuertunt.

Vnum tamen habent in vestitu paupertatis genus: quod tale est. Diebus Veneris & Sabbati, qui propter abstinentiam carnis, reliquis ipsis sanctiores censentur, vt paupertatis actum circa habitum experiantur, Rectorem accedunt, & coram ipso in genua proiccti, rogant: vt illis concedat & permittat induere vestem nuptialem. Est autem ipsis vestis nuptialis cento, tunica dilacerata, per quam cutis conspicitur: calcei sine fundo, pileus per quem capilli transeunt. Hoc habitu induti, ad prandium & coenam accedunt, pœnitentias faciunt, & mundi vanitatem, quæ in vestitu laboret, se superare & expiare dicunt. Verùm hoc habitu non procedunt in publicū: sed isto se ipsos intra parietes recreant, alijsq; risum

risum præbent, præsertim dum in cœtionibus istis, à fratribus epulantibus, cibum & potum colligunt.

Habent quoque suarum vestium spirituales interpretationem. Bareta, præter crucem, de qua dixi, denotat, Trinitatis vnitatem, ac cum eadem Beatæ virginis Mariæ coniunctionem. Pallium significat Christi tunicam purpuream. Tunicula interior, albam, qua ipsum derisit Herodes. Thoracem, caligas, calceos, fascias crurales, ex epistola Pauli ad Ephes. 6. interpretantur. Indusium perpetuæ volunt esse castitatis deuotæ memoriam. Si etiam se induunt, vel vestibus exeunt, certas preculas recitare solent. Verbi gratiâ, si calceos claudit, dicit: *Domine non sum dignus, vt soluam corrigia calceamenti tui.* Si se constringit: *Cinge Domine femora mea castitatis cingulo, &c.* Vt sic in omnibus deuotionis laudem quærant: suaq; vt loquuntur, in Domino perficere possint.

Si Nobiles illorum Societatem ingrediantur, & habitu veniant splendido ac precioso, permittunt, vt triduum eum reseruent: quo elapso, eum seponere, alteri dare, & Societatis habitum induere iubentur. Et hoc est, secundum illos, veterè exuere hominè, seipsum mortificare, & alteri suam tunicam dare. Si autem vestes sunt nimis sumptuosæ, quæ religiosos, præsertim voto paupertatis obligatos, non decent; eas vendunt, aut ad ornãmèta templi & idolorum conuertunt. Bombardas, gladios argentatos in collegijs afferuant: rosaria aurea & argentea & ex corallis facta, sicut & torques aureos à collo idolorum suorum in diebus festis, suspendunt.

Et hæc est regia illorum, & cum Principum splendore pugnans, circa vestitum paupertas, qua non Lazarum mendicum, sed diuitem Epulonem: non Irum vel Codrum: sed Cræsum & Crassum, si non superant, tamen æquare & referre solent. Et quare non? Cùm religiosa paupertas pontificia nõ sit in rerum indigentia, sed in summa omnium opum abundantia posita: vt ita sint *pauperes sine defectu.* Quomodo etiam Bestiæ suæ ac meretrici magnæ, in habitu sordido, placere possent? cùm illa sit circa *Apoc. 17.* cunctata purpura, & coccino, & inaurata auro & lapide precioso & Margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione, & immundicia fornicationis.

Sequitur in Regula: *è letto. sava come cosa propria da poueri. Lectum & Regula 26.* stratum illorum sit ad formam pauperum compositum. Verùm res aliter se habet, si quis illorum cubilia ingrediatur. Per Italiam, vt vidi, vtuntur Moderazis, molli lana & alijs pilis præparatis refertis, quæ molliem nostrorum lecto-

nos seruire, & illorum bona rapere, corrumpere, & animas veneno pontificio perdere liceat,

De secundo Iesuitarum voto, quod est Castitatis perpetua.

ESauitæ multis & magnis encomijs cœlibatum, castitatem & virginitatem apud suos commendant: & coniugali castitati, impurum sacrificulorũ concubinatum longè præferunt. Iesuita Hoffæus, Romæ Assistes & Pontificis consiliarius, dixit, pro exhortatione de Virginitate: Minus peccare Sacerdotem adulterando, quàm coniugem ducendo. Videtur etiam præ cæteris Monachis & Clericis auersari sexum Fæmineum Iesuitæ. Licet nonnulli pontificiorum Cardinalium, Episcoporum & Clericorum (sicut & Paulus Rom. I. de Profanis & spurcissimis Gentibus conqueritur) magis mularum, asinorum, caprarum & masculorum consuetudine delectentur. Quæ omnia Esauitæ, vel potius Sodomitæ in istis hominum monstris probant, defendunt, commendant: modò sacri coniugij vinculis non subiiciantur. Neq; solùm id faciunt Iesuitæ: sed & alij libellos de Sodomix laudibus scripserunt. Tantopere nimirum continentix & castitatis Spiritu aguntur.

Est Iesuitis Regula, Ne permittant, vt femina aliqua ipsorum vel domus vel collegia ingrediatur. Si autem quædam ingressa sit incuria Ianitoris, mox puluerem eijciant, ne illius tactu coinquentur.

*Rector Iesuiticus
Crusius.*

Regulam quoq; habent, vt ambulantes per plateas, oculos à femineo sexu auertant. Si quæ femina ad ianuas illorum pulsat, porta ipsi non aperiatur: sed per cancellos ianitor eam audiat, & paucis absoluat: non in collegium illam intromittat: si autem petit cõfessarium, ad templum remittatur, & confessarius vultu auerso, & sella ab ipsa diuersa, per cancellos confessionem eius excipiat: neq; solus ad audiendam eius confessionem descendat, sed à longè stet Frater, qui quidem illos non audire; sed tamen videre possit. Ne quid aliud quàm confessionem tractet. Tantæ enim sunt puritatis & castitatis, vt in templo etiam publico Iesuita non ausit, sibi suæque carni confidere, vt solus mulieris excipiat confessionem.

Pater Zieglerus Stutgardianus inter Iesuitas, qui sunt Halæ, minister seu œconomus, retulit mihi multa de Iesuiticorum confessario-

rum continentia. Affirmat Romæ fuisse Patrem nomine Beraldum, quem Angelus de cœlo missus, in templo Sancti Pauli extra urbem Romam, cingulo castitatis donarit: mihi quem monstravit istius cinguli reliquias. De Ignatio Loiola dixit: quod ab ingressu, vel à confirmatione Societatis, nullum prorsus senserit carnis motum. Idem dixit: Ante paucos annos Monachij in aula Principis Bauariæ fuisse Baronissam, forma, & vultu adeo pulcræ & elegantem, vt nulla in vniuersa aula ipsam æquaret: quæ in amorem patris cuiusdam de Societate sit raptæ, cumq; diu meditaretur, qua ratione illo potiri posset, tandem simulasse morbum, patremq; vocasse, vt se confitentem audiret. Qui vt ad illam esset ingressus, mox ipsam ianuas clausisse, ac dixisse: aut meam explebis voluntatem, aut clamabo, quod vi me volueris comprimere, sicq; de tua vita erit actum. Ille Pater, non vt Ioseph, pallium reliquit, sed tantum dixit, se prius opus naturæ perfecturum, indeque eius voluntati satis facturum: inter eundem autem suis excrementis (detur venia dicto, cum iste licentiam sumpserit facto) faciem suam illinuit, quæ vt ipsum coinquinatum vidit, amorem in odium vertit, illumq; à se repulit. Hoc factum omnibus suis proponunt, quasi verum esset: sed neque patrem nominare, neque nomen Baronissæ indicare possunt. Sed sic illustres etiam familias suis commendatos reddunt.

Bonauentura, Rector Iesuitarum Ingolstadtij mihi dixit. Tot ha- Anno 1582
 bemus iuuenes & adolescentes forma, vultu & robore præstantes, tantæ Ingolsta-
 tamen sunt cõtinentiæ, vt ne igniculum quidem carnis in ipsis per con- dij.
 fessiones animaduertere possimus. Vocabat etiam suos Angelos terre- Aliud te-
 stres, qui Dei gratia, ceu cultro, omnem carnis fomitem, præsciderint. Vt stantur ci-
 etiam iuratum possint præstare continentiam. In cibis & potu varijs v- ues.
 tuntur herbis & pharmacis, quibus naturæ vim eneruant, & sobolem, vt
 ita dicam, intra viscera propria occidunt, *μισοὶνδραποῖ*, & à Deo ordinatæ
 humanæ propagationis hostes. Si qui fratres in confessionibus conquere-
 runt de carnis infirmitate, flammis atque vstione; eam vt extinguant,
 ordinant illis vigilias, ieiunia, cilicia & flagella, quibus carnem suam do-
 ment, castigent, & in seruitutem, vt loquuntur, spiritus redigant, atq; sic
 verbum castitatis capiant omnes, licet tota illorum natura repugnet, &
 sibi simile procreare appetat.

Quia autem non ignorant abstinentiam à matrimonio, & virginitatem talem scilicet, qualem ipsi omnibus suis, magna temeritate & tyrannide obtrudunt, à Domino non esse præceptam, neque in Dei verbo

nos scire, & illorum bona rapere, corrumpere, & animas veneno pontificio perdere liceat.

De secundo Iesuitarum voto, quod est Castitatis perpetua.

ESauitæ multis & magnis encomijs cœlibatum, castitatem & virginitatem apud suos commendant: & coniugali castitati, impurum sacrificulorū concubinatum longè præferunt. Iesuita Hostæus, Romæ Assistēs & Pontificis consiliarius, dixit, pro exhortatione de Virginitate: Minus peccare Sacerdotem adulterando, quàm coniugem ducendo. Videtur etiam præ cæteris Monachis & Clericis auersari sexum Fœmineum Iesuitæ. Licet nonnulli pontificiorum Cardinalium, Episcoporum & Clericorum (sicut & Paulus Rom. I. de Profanis & spurcissimis Gentibus conqueritur) magis mularum, asinorum, caprarum & masculorum consuetudine delectentur. Quæ omnia Esauitæ, vel potius Sodomitæ in istis hominum monstris probant, defendunt, commendant: modò sacri coniugij vinculis non subiiciantur. Neq; solùm id faciunt Iesuitæ: sed & alij libellos de Sodomix laudibus scripserunt. Tantopere nimirum continentix & castitatis Spiritu aguntur.

Est Iesuitis Regula, Ne permittant, vt femina aliqua ipsorum vel domus vel collegia ingrediatur. Si autem quædam ingressa sit incuria Ianitoris, mox puluerem eiciant, ne illius tactu coinquentur.

*Rector Iesuiticus
Crusius.*

Regulam quoq; habent, vt ambulantes per plateas, oculos à femineo sexu auertant. Si quæ femina ad ianuas illorum pulsat, porta ipsi non aperiatur: sed per cancellos ianitor eam audiat, & paucis absoluat: non in collegium illam intromittat: si autem petit cœssarium, ad templum remittatur, & cœssarius vultu auerso, & sella ab ipsa diuersa, per cancellos confessionem eius excipiat: neq; solus ad audiendam eius confessionem descendat, sed à longè stet Frater, qui quidem illos non audire; sed tamen videre possit. Ne quid aliud quàm confessionem tractet. Tantæ enim sunt puritatis & castitatis, vt in templo etiam publico Iesuita non ausit, sibi suæ carni confidere, vt solus mulieris excipiat confessionem.

Pater Zieglerus Stutgardianus inter Iesuitas, qui sunt Halæ, minister seu œconomus, retulit mihi multa de Iesuiticorum cœssario-

rum continentia. Affirmat Romæ fuisse Patrem nomine Beraldum, quem Angelus de cælo missus, in templo Sancti Pauli extra urbem Romam, cingulo castitatis donarit: mihi quæ monstravit istius cinguli reliquias. De Ignatio Loiola dixit: quod ab ingressu, vel à confirmatione Societatis, nullum prorsus senserit carnis motum. Idem dixit: Ante paucos annos Monachij in aula Principis Bauariæ fuisse Baronissam, forma, & vultu adeo pulcræ & elegantem, vt nulla in vniuersa aula ipsam æquaret: quæ in amorem patris cuiusdam de Societate sit raptæ, cumq; diu meditaretur, qua ratione illo potiri posset, tandem simulasse morbum, patremq; vocasse, vt se confitentem audiret. Qui vt ad illam esset ingressus, mox ipsam ianuas clausisse, ac dixisse: aut meam explebis voluntatem, aut clamabo, quod vi me volueris comprimere, sicq; de tua vita erit actum. Ille Pater, non vt Ioseph, pallium reliquit, sed tantum dixit, se prius opus naturæ perfecturum, indeque eius voluntati satis facturum: inter eundem autem suis extremæ (detur venia dicto, cum iste licentiam sumpserit factæ) faciem suam illinuit, quæ vt ipsum coinquinatum vidit, amorem in odium vertit, illumq; à se repulit. Hoc factum omnibus suis proponunt, quasi verum esset: sed neque patrem nominare, neque nomen Baronissæ indicare possunt. Sed sic illustres etiam familias suis commendatos reddunt.

Bonaventura, Rector Iesuitarum Ingolstadij mihi dixit. Tot ha- *Anno 1582*
 bemus iuuenes & adolescentes forma, vultu & robore præstantes, tantæ *Ingolsta-*
 tamen sunt cõtinentiæ, vt ne igniculum quidem carnis in ipsis per con- *dij.*
 fessiones animaduertere possimus. Vocabat etiam suos Angelos terre- *Aliud te-*
 stes, qui Dei gratia, ceu cultro, omnem carnis fomitem, præsciderint. Vt *stantur ci-*
 etiam turatam possint præstare continentiam. In cibis & potu varijs v- *ues.*
 tuntur herbis & pharmacis, quibus naturæ vim eneruant, & sobolem, vt
 ita dicam, intra viscera propria occidunt, *μισάνθρωποι*, & à Deo ordinatæ
 humanæ propagationis hostes. Si qui fratres in confessionibus conqu-
 runtur de carnis infirmitate, flammis atque vstione; eam vt extinguant,
 ordinant illis vigiliis, ieiunia, cilicia & flagella, quibus carnem suam do-
 ment, castigant, & in seruitutem, vt loquuntur, spiritus redigant, atq; sic
 verbum castitatis capiant omnes, licet tota illorum natura repugnet, &
 sibi simile procreare appetat.

Quia autem non ignorant abstinentiam à matrimonio, & virgini-
 tatem talem scilicet, qualem ipsi omnibus suis, magna temeritate & ty-
 rannide obtrudunt, à Domino non esse præceptam, neque in Dei verbo
 funda-

fundatam: ideo dicunt, castitatem & cælibatum suum, esse Domini consilium. Verùm veritate id dicunt pontificia, quæ est grande mendacium in Germania. Christus enim adeo id non consuluit: vt potius deterruerit. Dum enim Eunuchis dixit: Qui potest capere, capiat. Et iterum: Non omnes capiunt verbum hoc. Quis aded insanit, vt non intelligat, verba hæc potius esse auocantis & deterrentis, quàm inuitantis aut consulentis? Et licet D. Paulus dicat: consilium do: tamen mox addit: hoc dico propter instantem necessitatem. Ideo vsque aded neminem inuitat, multo minus cogit, vt magis deterreat & auocet, dum disertè dicit: Sed vnusquisque proprium donum habet à Deo. Item: Hoc non dico, vt laqueum vobis iniiciam. Ideoque neque ita suadet, neque ita dissuadet, vt quis non contra facere aufit: sed in medio relinquit.

At Iesuitæ immundi isti cælibes aliud non intelligunt per consulere, quàm ante votum quidem blandis sermonibus inuitare, exhortari, persuadere, & tantùm non cogere ad votum cælibatus: post votum verò cogere etiam inuitum & non valentem castitatis votum, incautè susceptum, reddere vel præstare. Deinde consulere ipsis etiam est, dehortari, auocare, abstertere à coniugio, ceu à re carnali & impura, minimeque, vt vt loquuntur, spirituales decete. Quibus idem, quod Diuinus vir Martinus Lutherus Monachis, respondemus. *Si cælibatus consilium est Euangelicum, quæ est ergo vestra (ô Iesuitæ) vouendi insania, vt vltra Euangelium è consilio, loco de lio faciatis rigidissimum præceptum? Iam enim non iuxta, sed vltra Euangelium per virginitate hoc, & contra Euangelium viuitis: quod amplius non habetis consilium, sed præceptum. Si Euangelio obeditis, cælibatum liberum habere debetis: Si liberum non habetis, Euangelio non obeditis. Quia impossibile est, vt consilium Euangelij fiat præceptum: Et æquè impossibile est, vt vestrum votum sit consilium. Pugnat ergo ex diametro votiua castitas cum Euangelio. Quare quum Deus auctor Euangelij, non acceptet, nisi quod Euangelium est, impossibile est, vt votum continentie probet, ac non potius detestetur.*

Habetisne vos Iesuitæ quod hic respondeatis? aut negate Euangelij consilium, consilium non præceptum esse: aut votum vestrum non Euangelicum esse concedite. Neque enim audebitis asserere, Deum passurum vt quisquã è consilio ipsius præceptum faciat: aut aliud exigat, quàm quod Euangelium ipsius probet. Quare necesse est, vt ipsimet confiteamini votum vestrum ex consilio in præceptum, ex libera re in coactam mutatum, Deo non probari.

Sed pergunt cæci cæcorum duces, spiritu Sodomitico vesani & infani Iesuitæ, ac hominibus seu potius asinis suis intolerabilia onera imponunt, quæ ne ipsi quidem portare possunt. Neq; enim humanam sed angeli-

gium subuexisse, è cuius fundo effracto, meretrix in publicas plateas prolapsa sit. Hæc cum Ingolstadij & Gregorio de Valentia & Bonaventuræ exprobrarem, responderunt: Illi sunt rumores vani de nostris, quos nobis Societatis hostes & hæretici affingunt. Si Veneri operam dare vellemus, haberemus vtique occasiones multas: sed scimus nostros esse puros & perfectos, aut si qui ex nostris lapsi, non statim omnes quoq; tales esse oportet: Quia gratia adiuti se continere possunt. Homines sumus, non angeli, dicebat alter, quasi diceret: Si votum hoc non seruamus castè, facimus tamen illud cautè, neque ita publicè, vt reliqui Clerici, quos concubinas habere oportet, propter res domesticas, quibus ipsi præesse nõ possunt. Hi dicunt angeli nõ sumus: at Ignatius Loiola, primus illorum inuentor, angelicam puritatem ab ipsis exigit: Quàm belle igitur hæc inter se conueniunt?

Nihil hic attinet dicere, de illorum nocturnis pollutionibus: nihil de Onanítica spermatis projectione: nihil de prauis concupiscentijs: nihil de libidinosis quæstionibus, quas mulierculis, præsertim iunioribus tempore ieiuniorum proponunt: nihil de spiritali animæ adulterio, quo se in vlnas meretricis illius impuræ, de qua Ezechiel & Iohannes loquuntur, effundunt. Hæc enim & notiora sunt, quàm vt necesse sit copiosius de istis rebus agere, & turpiora quàm vt par sit, castas lectorum mentes ijs offendere. Deus illorum Sodomiam pœnis istis sceleribus condignis puniat, euertat & tollat.

Volunt autem suorum castitatem præcipuè esse positam in oculorum, aurium, linguæ & tactus custodia, nec non in habitu, in cessu ac moribus. Putant enim cum Pharisæis, se legi diuinæ satis facere, quando aliquam externam adhibeant Castitatis obseruantiam, & loco motiuam vtcunq; regant: qualis est, oculos à muliere auertere: viam per quam transit fugere: puluerem, quem eundo tetigit, ex calceis excutere: per cancellos illis loqui: cõiugium odisse: colloquia illarum cauere: nullam tangere: nullam salutare: quasi cæcus & mutus esset, eas præterire: alloquentes repudiare: omnes feminas, ceu creaturas à Deo reprobatas verbis contemnere & aspernari. Licet interim cæco carpatur igni, vranturq; & æstuent corde. Quos æstus peccatum esse negant, si non consensus accedat, vel in actum producat.

Si qui in hoc votum oculis, & lingua, & auribus peccant; publicas corâ fratribus coguntur facere pœnitentias, quales sunt. Hodie cū essem sub Missa, per cancellos oculos in scēminas direxi, & flammæ impuras scnsi:

lenfi: mihi ergo hæc data est pœnitentia, vt toto iam prandij tempore oculis clausis fideam, & sub mensa cibum capiam. Alius: Quòd hodie impuros sermones audiui, & venerem seu amatoriam cantilenam cecini, mea pœnitentia est: vt dicam psalmos pœnitentiæ septem, me flagellum, & cantilenas istas repetam. Tunc eas coram fratribus epulantibus alta voce cantare incipit: vt seipsum confundat, cæterisq; risum præbeat. Leonhardo Coco Landspergenfi adultero pœnitentia imposta fuit, vt ex Bauaria in Austriam proficisceretur, & in toto itinere nullam profus alloqueretur fœminam.

Si Rector in confessione quosdam deprehendit ad venerem pro- nos, ijs vel pharmaca præbet, vel vigiliis & ieiunia imponit: quibus dæ- monia ista, vt loquûtur eijciant. Erat meo tēpore decrepitus Iesuita Ro- me, nomine pater Iulius, qui cōquestus apud Rectore, quòd singulis no- ctibus coram lecto ipsi appareat virgo, suauissimè cithara ludens, eumq; ad venerem allectans, & ad ducendas choreas prouocans. Huic Rector suadet, vt si denuò virgo illa reuerteretur, de lecto surgeret, disciplinam, hoc est, flagellum arriperet, seq; tam diu flagellaret, donec illa cithara canere desineret. Pater obedientiam præstat Rectori, cumq; sequenti nocte ad citharam se flagellaret, sanguisq; de tergo emanaret, Virgo illa canere desijt, dixitq;: ô pater Sancte, ego famula sum beatæ Mariæ, missa, vt tuam castitatem probarem; pugnasti acriter, vicisti fortiter, en tibi virginittatis corona, quam tibi beata Dei genetrix mittit. Perge & perse- uera, ac recipies vitæ æternæ coronam immarcessibilem, in choro casta- rum virginum, quibus te tuis meritis dignum fecisti. Sicq; disparuit. Hęc ab ipso patre Iulio audiui: monstrauit mihi etiam coronam, quæ erat ex varijs flosculis conferta: quam deinde illi in suarum reliquiarum the- saurum retulerunt. Patrem autem illum, qui progenie Turca erat, & fortassis à Mahumete suo huius modi apparitiones didicerat, quasi pro- Dino coluerunt, non solùm sanctum, sed etiam castum & angelicum vo- cantes. Si qui alij postea fratres maiores carnis stimulos sentiebant, ijs il- lam coronam magna cum reuerētia imponebant. Qui & ipsi fingeant, se iam nihil amplius sentire, quo in voto castitatis seruando impedi- rentur.

Sæpius etiam, & à multis audiui, nonnullos in Socitate esse, qui seipfos castrauerint, cum sentirent, se alia ratione votum, præter & contra naturam ex ignorantia & aliorum persuasum susceptum, adimplere non posse: neq; licere illis votum, quantumuis impossibile, rescindere:

*In. Castitate
Iesuitarum*

Anno 1583.

Nara

*Sed tales
flores hor-
tulus Iesui-
tarū pro-
tulerat.*

nif

1. Tim. 5.

Constitutus

nisi velint Societate eijci, anathematizari & damnari. Huc enim detorqueat D. Pauli dictum, eum qui primam fidem reiecerit, id est, secundum Iesuitas, vota non reddiderit, damnationem aeternam incurrere, neque saluari posse: nisi Pontifex cum eo dispenset, illumque absoluat. Si apud Rectorem conqueruntur de natura *εὐεργετία* ac vi, respondere solent: Quoties sentis inordinatum carnis motum, toties teipsum flagella, sic enim veterem Adamum, & vt verbis illorum utar, asinum tuum curare & domare poteris.

Iesuitarum
Neophyti
Landsper-
ga.

In huius voti explicatione, tum in sanctum, à Deo ipso institutum, coniugium, tum in sexum fœmineum, quasi mulieres ex bestiis essent progeneratæ, & à Deo damnatæ, contumeliosè & blasphemè inuehi solent. Nonnullos noui, qui nihil voluerunt edere, quòd à muliere coctum sciebant. Alios dicentes audiui; quoties de femina cogito, toties stomachus meus & bilis commouentur & eonturbantur. Alius dicebat: tædet pudetque me, quòd à muliere sum in hanc lucem editus: dignus certè, cui Vacca fuisset genitrix. Alij nihil prorsus boni in tota mulieris substantia esse dicunt. Si que ex illis quidem, cæteros in harum calumniarum palestra vincere conantur: illi ad mentionem mulieris expuunt & in tabula maledicos & in sexum fœmineum contumeliosos Mantuani versus (quos tamen is non nisi de malis cecinit) descriptos, ob oculos ponunt, vt sic in seipsis maius in mulieris odium excitent.

Pias ergo matronas, & honestas virgines seculares ore contemnunt blasphemio: Moniales autem, quæ secundum illorum desiderium viuunt, pleno ore & totis buccis commendant. Certè etiam publica scorta apud ipsos in maiori honore habentur, quàm castæ vxores & puræ virgines. Ignatius etiam Loiola, prostitutæ pudicitia feminis Romæ Xenodochium extrui curauit, in quibus aluntur istæ, quæ vel per ætatem vel propter Gallicum morbum, nec Veneris castra amplius sequi, neque Pontifici Romano censum offerre possunt.

Gen. 3.

Matth. 19.

Heb. 13.

Bononiæ in Italia, in conferentia, hoc est, in lectionis repetitione, quærebat nouitius ex Rectore: Reuerende pater Rector, est nobis seridè iniunctum, vt omnia mulierum atque virginum colloquia diuidemus, & nec Aue ipsis dicamus, quæ res mihi videtur impia & impossibilis. Nam naturali quodam impetu & amore mulieres amplector: neque earum, etiam si iâsi volo, obliuisci possum. Cupio ergo cognoscere, quomodo omnem amorem erga illas excutere possim. Rector respondit. Non est iste amor naturalis: sed est beluinus & sæuus impetus, qui à deuoto & religioso homi-

homine erga mulieres suscipitur. Nostræ vocationis est, mulieres omnes deuotare ceu pestem, præterquam Beatam Mariam virginem, & Sanctam Romanam Ecclesiam, quæ est omnium nostrorum mater. Has duas & At maxima Romana Ecclesia non alias diligamus. Deinde bestialis ille amor, conuertendus est, in spiritali, hoc est, vt nihil amare velis, quàm quod Societatis Spiritus tibi ne Ecclesia amandum proponit. Si vis amare, vt ameris, dilige Societatis patres & sua pars ex Sanctam Ecclesiam Romanam. Si tibi Secularium mulierum amor ob- Põrificio- repit: cogita Satanam seu serpentem tecum loqui, vt cum Eua; non vt rum spu- salueris, sed vt damneris. Tandem, si mulier tibi occurrit, oculos auer- rits & scor- te: si te alloquitur, dic: Vade post me Satana. Mulier quid mihi te- tis cõsistit. cum est. Gen. 3.

Hanc reuerentiam & istum honorem Iesuitæ mulieribus, quas Deus adiutorium vocat, & quæ cohæredes sunt vitæ & salutis æternæ, 1. Pet. 3. habendum docent: digni, qui à sexu femineo, ex quo nati sunt, quo etiam Gal. 3. carere non possunt, non modo sibilis, sed etiam crepidis & fustibus Gen. 3. tanquam ingrati cuculi, & communis vitæ hostes excipiantur, explodantur & eiiciantur.

Verùm si quis Iesuitis laruam detrahat *ὁ πρῶτος*, videbit eos in corde longè aliud sentire, quàm quod verbis loquuntur: quemadmodum Iohan. 4. superius allata exempla, id satis declarant. Certè, si Christus Iesus visibiliter appareret, Iesuitas con simili modo, quo Samaritanam est allocutus, perstringeret, eosq; impuritatis conuinceret. In hanc fortè formam: Iesuitæ, vocate vxores vestras, & venite huc. Responderent illi utiq; & dicerent: non habemus vxores: Iesus autem responderet: Benè dixistis, non habemus vxores: quia istæ, quas habetis, non sunt vestræ. Quid hinc responsuri essent Iesuitæ aliud? quàm, Domine videmus, quia Propheta es tu. Patres nostri idem fecerunt. Sed rogamus te cum Gargesenis, vt de finibus nostris exeas, nè fortassis cum illorum porcorum grege ab barathrum gehennæ præcipites feramur.

Ne autem quis existimet, me Iesuitis vel aliquam saltem facere iniuriam, cum absq; dubio, votum castitatis, quo se obstrinxerunt, fidelius sint obseruaturi: ex plurimis duos tantùm hac vice producã in medium, qui verbis quidem castitatis votum vouerunt, factis autem illud negã- runt. Primus est Melchior Stor, Romæ Theologiæ Doctõr creatus. Is Anno 1582 vt saluus & incolumis in Germaniam redire posset, vouit, se Societatem 1583. ingressurum. A quo proposito multis amatorijs literis eum Abbatissa gressi sunt quædam, ipsi nõ ignota, dehortabatur, rogabatq; eum, vt præfulem Mo- Societatis. nasterij

nafterij potiùs ageret. Se enim sine illo viuere non poffe. Quid hæc fibi velint, diuinate vos, ô fatidici Patres Iefuitæ. Alter eft Fridericus Sommerman Doctör, qui eadem, qua alter fortuna Iefuita factus, fic votum caftitatis feruauit, vt in Monafterio quodam monialium, non procul à Lucerna fito, cùm forem quandã, quæ fe à Dæmonio agitari conque- rebatur, liberaret, dæmoniumq; eijceret, effecerit, vt nescio qua virtute vmbra illius Patris, in locum Satanæ infans intrãrit. Id quod mihi ipfi Landspergenfes Iefuitæ retulerunt.

O *δαυμασπιδες* Iefuitas. O angelicam caftitatem & puritatem æmu- lantes homines. De qua Sanctimonia cùm alij, tùm maximè Bauari mul- ta testari poffunt. Vnde & Iefuitarũ Confessarios, per *παρρησιασιν* quan- dam Germanicam, *Bãuchvãtter/nicht Weichvãtter* non confessionis, sed ventris Patres appellant. Illi etiam, qui in istis locis aliquem veritatis E- uangelicæ & Augustanæ Confessionis gustum perceperunt: nec Iefuita- rum Missas audiunt, nec illorum conciones visitant: cauent etiam, alio- rum nimirum damnis & experiẽtia periclitatæ pudicitæ edocti, ne con- iuges suæ aut filia Iefuitis confiteantur. Nouerunt enim hos non pieta- tem & caftitatem plantare: sed & spiritualem & corporalem scortatio- nem (semper enim sunt coniunctæ) venari. In his quæ hîc refero, nihil ex vano rumore collectum de promo, nihil ex odio ipsis affingo: sed ea commemoro, quæ & ipse meis oculis vidi, & in illorum literis legi, & ex ipforum Iefuitarum ore audiui, & ex relatione fide dignissimorum ho- minum percepi. Quamobrẽ si quæ videntur nimis dura, vel parùm mo- desta, ea non mihi, sed ipsis Iefuitis imputanda erunt, quorum res & ver- ba refero. Sicuti ne ipsi quidem hæc & alia verè negare poterunt, qua in re ipforum conscientias appello.

Quæ cùm ita sint, Iefuitarum cælibatum seu caftitatis votum, im- pium, immundum, iniustum, inhonestum, difficile, imò impossibile, & vno vt dicam verbo, Antichristianum esse pronuncio. Neq; enim Chri- stus, neq; Paulus huiusmodi coactionis votum præceperunt: sed rectif- sime Apostolus doctrinam prohibetium nubere, dæmoniorum doctri- nam esse pronunciauit. Damnetur igitur Regula Iefuitarum de caftita- tis voto. Pugnat enim cum lege & ordinatione diuina, qua in gratiam eorum, qui donum continentia & virginitatis non habent, coniugium creto, dist. (quod est Caftitas etiam in Episcopis I. Tim. 3. Sicut Paphnutius in Con- 23. 28. 31. cilio Nicæno pronunciauit: caftitatem esse, cum propria vxore consue- tudinem hab. re) est institutum: non solùm ceuremedium contra flam- mas

mas libidinum: sed etiam vt adminiculum ad generis humani multiplicationem, etiam in integra natura ante lapsum.

Contra hoc expressum Dei mandatum, & diuinam institutionem nihil valeant, nec vllius ponderis sint, quæcunque Iesuitæ siue ex sancti coniugij hostibus, siue etiam ex Hieronymo, proferunt. Taceat enim humana ratio, vbi expressum Dei mandatum habemus. Si nullum aliud votum Iesuitæ haberent, vel hoc vnico satis declararent, se Antichristi seruos esse: qui non secundum Pauli doctrinam constituunt presbyteros per ciuitates: sed impuros cõcubenarios, nec vnus saltem, sed plurium concubinarum amatores: nec Episcopos viros vnus vxoris, sed multarum Tit. i. feminarum, quæ omnem pudicitiam, amiserunt. Vt nihil de illorũ peccatis mutis, Sodomia & reliquis spurcitijs dicam. Pugnant quoq; Iesuitæ hoc suo voto cum ipsa natura: dum id quod naturam immutabile, expectabile & (vt ita loquar) naturalissimum est: in rem naturæ repugnantem, odibilem & mutabilem transformare & transsubstantiare conantur, *φωτισμα, χρι και θεομα, χρι.*

Vt ergo Ignatij Loiola regula, de voto castitatis, nequaquam diuina est: ita nec Ecclesiastica esse potest. Quia vera Christi Ecclesia, Christi vocem audit: nec potestatem habet, aut sibi sumit regulas vel constitutiones, contra expressam Dei ordinationem, voluntatem & mandatum, faciendi. Id cum Iesuitæ, femineum sexum prætextu religionis abijciendo & laqueos conscientijs iniiciendo, faciant; nequaquam in Ecclesia Dei ferendi sunt: sed vt Canones, qui ad Apostolos auctores referuntur, mandant, segregandi, deponendi & arcendi: Eò quòd contra omnia iura, diuina & humana, graua onera suorum deuotiorum ceruicibus super imponant: & fratribus necessitatem *COMPVLSÆ CASTITATIS* indicant, in quo nonnullorum periclitatur infirmitas. In quibus nefandis propositis, se nõ Iesu sectatores: sed Nicolaitas, Manichæos *Dionysius in Epistola ad Gnosios, ad Episcopum Pinytum.* (nuptias suis electis, & sic perfectioribus & sanctioribus prohibentes: interim auditoribus, hoc est, laicis tantum permittentes) Tatianos, Encratitas, Montanistas, vno verbo, monstra Diabolica & Antichristiana se esse demonstrant. Hi sunt illorum Prophetæ & Maiores, à quibus hanc vouendi rationem didicerunt. Quorum Successores effecti sunt. Pontifices Romani, Syricius, Gregorius VII. & alij, qui impium illud votum confirmasse scribuntur. Inò prædictis hæreticis sunt deteriores: cum dicere non vereantur: Sacerdotem scortantem & adulterantem, minùs peccare, quàm si propriam ducat vxorem. Ideò ad vitandum coniugium, permittunt

mittunt sibi & suis sacrificulis pro arbitrio, fouere, repellere & recipere scorta, quot placuerint. Et tamen interim Ignatio Loiola sunt illi, angelica puritate præditi, casti, mundi, sancti, puri, qui portant vasa Domini. Vel quasi: egregij portatores, qui ab impuris scortis & meretricibus portantur, suaq; membra, meretricum membra faciunt.

1. Cor. 6.

Ego sanctè & verè testari possum, me in Italia & Germania intercentum non quinque reperisse sacrificulos, qui sese ab impuro meretricum tactu continuerint. Taceo in Italia plerosque sacrificulos, addo etiam nonnullos Episcopos, ex meretricibus esse natos: & Ecclesiæ pontificiæ non præsidere Episcopos vnus vxoris viros: sed scortatores, adulteros, Sodomitas, masculorum concubitores, & ipsius Romanæ bestiarum amatores & negociatores. Ex quibus omnibus, non solum impictas voti Iesuitici, de compulsæ castitatis coactione apparet: sed & luce meridiana manifestius est, Iesuitas furijs infernalibus agitari: quòd honesto, casto & sancto coniugio suis Sacerdotibus & Fratribus interdiciat: nec vllis precibus, nec ipsa naturæ vi, nec scandalorum multitudine moueantur, vt soluto laqueo hoc consciètiarum, & sublata turpitudine suorum spiritualium, qui exemplaria gregis esse debebant, (vt et nomen illorum & professio exigunt) ipsis legitimum cõiugium inire permittant. Si quis verò interim castè, legitimè & absque offendiculo cum propria coniuge viuere cupiat: eum non ab officio tantum, sed etiam ab arbore suspendant. Quam tyrannidem & crudelitatem inauditam, filium Dei in illustri suo aduentu, perpetuis ignis infernalis cruciatibus ad iudicaturum & puniturum, certò experientur.

De tertio Iesuitarum voto, quod est obedientia: in qua, secundum propositum Iesuitarum, seruata, summam spiritualis hominis perfectionem ponunt.

Tertium Iesuitarum votum, est obedientia, quam quidem cum reliquis Monachi & Antichristi Romani seruis, communem habent, veruntamè Ignatius Loiola primus Iesuitarum inceptor, hoc voto suos vult omnes superare Clericos: sicuti in Epistola ad Patres Portugaliæ &

Lusita-

Lusitania scribit: E benchè in tutte le vir tu, è gratiè spirituali vt desideri ogni perfettione, non dimeno (come da me haurete inteso altre volte) nell' vbedienza più particular mente, &c. Hoc est: Etiam si summa cura & diligentia omniq; desiderio, pro gratia illis concessa, omni perfectioni inuigilent: maximè tamen omnium perfectioni, quæ est obedientia, operam dent indefessam. Et addit: Nell' altre religioni potremo supportare, che ci auanzino in digiuni, vigilie, & altre asprezze, le quali secondo il suo instituto, ciascuna santament è obserua: ma nella purità, è perfettione dell' obediencia con la resignatione, vera delle vostre voluntà, & annegatione de vostri giuditij, molto desidero, Fratelli carissimi, &c. Hoc est: A reliquis religionibus, facile supportamus, vt vincamur ieiunijs, vigilijs & alijs asperitatibus, quibus secundum suum institutum sanctè vtuntur: sed in puritate & perfectione obedientia, cum resignatione vera vestra voluntatis, & abnegatione vestri iudicij, vos cunctis alijs preire velim.

Neque vult vt personam intueantur cui obediant: sed simpliciter in illa Christum Dominum respiciant, & hunc se audire, huicq; se obedire, sibi persuadeant. Huc trahunt & sibi suisq; applicant illud, quod Christus de Apostolis dixit: Qui vos audit, me audit: Qui vos spernit, me spernit. Et illud: Omnia quæcunque dixerint vobis, facite. Luc. 10.
Matt. 23.

Obedientia ergo, quem Ignatius Loiola à suis requirit, consistit non solum in extrema manducatorum executione; sed etiam in propria voluntatis, iudicij & intellectus abnegatione & omnimoda resignatione, cum omni deuotione & reuerentia: non aliter, ac si ipsi diuina maiestati obediret, ac ipsi Christo. De se quoque interpretantur Pauli dictum: Eph. 6. Obedite Dominis carnalibus, cū timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes; sed vt serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo, cum bona voluntate seruientes: sicut Domino non hominibus.

Primò ergo vult, vt sui omnes mandata Rectoris hilariter, promptè, velociter, libenter & integrè exequantur. Deinde, Superioris voluntatem suam faciant, hoc est, idem velint, idem nolint, corde & affectu, quod superior; quasi non sibi sed soli Rectori & Superiori viuere, ac suam voluntatem quasi victimam Rectori offerant, & quasi mactent. Sicut Gregorius dixerit: *Per victimas aliena caro, per obedientiam voluntas propria* Lib. 35. Mo mactatur. Opera etiam quæ ex obedientia faciunt, perfectionis & meriti 1al. cap. 10. aterni, nullum etiam opus absq; obedientia, Deo gratum esse, dicunt: è in sermo quòd, vt Bernhardus dicat, *Nec studium bonæ actionis, nec ocium sancta contem- ne ad mi- plationis, nec lacrumæ penitentis extra Bethaniam, id est, extra domum obedientia lit. 1. templ. accepta esse possint.* 6. 3.

Lib. 4. c. 24. & 26.
Greg. 2. Dial. c. 2. In vitis Patrum. 2. Part. lib. de Obed.
 Exemplis etiam declarant, qualem in suis obedientiam esse velint, Nempe: si Superior præcipiat, palum sicum integrum rigare annum (vt de quodam Monacho refert Cassianus) nõ quærat, vtrum id sit vtile vel inutile futurum, facile vel impossibile; sed obtemperet. Et de alio, qui ad iussum Superioris, ingentis magnitudinis petram, quam ne centum quidem homines loco mouere potuissent, solus tollere conatus fuerit. Item adducunt exemplum Mauri, discipuli Benedicti, qui ad iussum Superioris aquam profundissimam ingressus, pedem non humectârît, sed siccus transiuerit. Et alterius, qui iubenti Superiori sæuam lænam, quasi mansuetum agnum adduxerit.

Ignatius Loiola etiam alijs rationibus horum obedientiam depinxit: nimirum, cæci, statux, cadaueris, ceræ baculi, & mortui. Quia enim Ignatius Loiola, Iesuitarum perfectior, Relatione, non Qualitate, nobilis erat natus: prout ipse ingenio erat seruili, ita etiam omnes suos, more Romano schiauos, seruos & deuotiora mancipia esse volebat. Neq; enim vespertilio accipitrem gignit. Si ergo in suis Patribus & Fratribus, nobili genere natis, libertatis Spiritum ac heroicis motus sentit: eos lorris impiæ sunt obedientiæ, ad mortificationem, hoc est, ad res seruiles, instar captiuorum seruorum trahit: & ad officium humilitatis, quod Iesuitæ interpretantur, locorum secretorum (vtor illorum verbis) purgationem & exportationem rapit: vt sic omnem heroicum ipsis eximat motum, ac quasi mortuos reddat. Vult itaq; vt si ad aliqua officia & seruitia naturæ suæ repugnantia, & sensibus contraria, ducantur, ceu cæci sequantur. Aut si Rector vni dicat, se illum ad mactationem ducturum & immolaturum: ceu agnus sine murmure sequatur, ac vt Isaac non solum ligna, sed etiam si opus sit, ferrum offerat: sicuti Bobadilla, qui vnus ex primis Ignatij Loiolæ, in procreanda infelici hac Iesuitarum sobole, adiutoribus fuit, Romæ ad me in monte di caballo dixit, Anno 1583. 1. Augusti. Quocunq; iussu & mandato à Superiori mittitur, voluntate, iudicio & intellectu nutum Rectoris, ceu cæcus manû ac tactum ducentis, sequatur. Si duris afficitur pœnitentijs: à patribus reprehenditur; à fratribus contemnitur, & pedibus etiam petitur; imò si omnes in eum expuant, suamq; libidinem, vt Iesuita ait Bonauentura, adimplere in eo conentur, instar cadaueris, sese habeat, ac si planè esset mortuus. Si superior ipsi aufert omnia quæ habet, cumq; omnibus bonis suis spoliât, vestes ipsi adimit pretiosas, ac loco earum centones reddit, se vt statua gerat, quæ petitur se in quemuis transferri locum, & quouis habitu indui. Si

dui. Si contemnitur: si reprehenditur: si in locum, qui ipsi non placet mittitur: si quæ non vult audit: si cibi inspidi & ingrati apponuntur: atq; instar stulti huc illucq; trahitur: sit vt statua, neq; vllum de se det impatientiæ & in dignationis signum. Qua sanè in re ipsorum idola, miseras istas statuas longè antecellunt, cum coram illis ptoeidant, ea honorent, adorent & in pari honore, cum viuo Dei filio habeant: hos autem suos fratres premant, calcent, excrucient, excarnificent. Si ad pistrinum, ad seruilis & libero homine indigna seruitia detruditur, quæq; scit naturæ suæ vel repugnantia, vel sanitati etiam incommoda: sit vt cera mollis, cui quæuis imago imprimi potest. Si ad terras & homines sibi ignotos per saxa, per ignes, vt aiunt, mittitur: sit vt baculus in manu senis positus, qui huc illucq; se verti sinit, neq; abijcienti resistit. Si ablegatur ad homines corpore & mente insanos: quasi iam mortuus efferatur, sequatur.

His & alijs similibus exemplis Iesuitæ seniores, suis junioribus obedientiæ suæ iugum declarant & imponunt, vt sic omne liberum arbitrium, etiã in externis rebus, ipsis adimant, ac planè seruos eos, Pontifici Romano ad quæuis obsequia promptos & paratos reddant: siue eos viuos, siue mortuos velit. Sic etiam olim Gentes & hodie Turcæ mancipia sua tractare solent. Ex quibus manifestum euadit, quæ sit Iesuitarum conditio, vita, quæ consilia, studia & acta. Nimirum vt paucis dicam: in omnibus ijs obedire, quæ Papa Romanus, filius perditionis, & declaratus Antichristus, & Iesuitarum Superiores, deuota eius mancipia, contra Lutheranos, hoc est, veros Christianos, Euangelicos Doctores ac Christi membra facienda præcipiunt: siue illa cum lege diuina conueniant, siue pugnent. Qualem obedientiam nemo pius, imò nec vir bonus à suis requirit.

Obediendum quidem est Magistratui, non solum miti, sed etiam *δυναστω*: & quidem in omnibus, quæ Decalogo & Dei præceptis non repugnant. Sed Papæ & Iesuitis obedire in rebus fidei, pietati & honestati contrarijs, id non virtutis obedientiæ, cæteras virtutes menti inferentis, insertasq; custodientis; sed vitij & diabolicæ seruitutis, omnia pietatis officia ex mente excutientis & confumentis, est. Sic vt iudicem, non solum propriam voluntatem, vt dixit Bernhardus; sed maximè omnium etiam huiuscemodi Iesuiticam obedientiam in inferno arsuram. Propterea, quòd ea non in Deum, sed in Pontificem Romanum, verè Antichristum, sit directa: & quidem talis, quæ Dei mandato per omnia & in omnibus

Gregor. I.
35. Moral.
6.10.

omnibus repugnet. Qualem obedientiam nec ipse Bernhardus probat, dicens: *Sive Deus, siue homo vicarius Dei, mandatum quodcumq; tradiderit, pari profecto obsequendum est cura, pari reuerentia deferendum; VBI TAMEN DEO CONTRARIA NON PRÆCIPIT HOMO.* Iesuitas autem Deo contraria præcipere, & hæc illorum vota & doctrina, de qua dicitur in sequentibus, liquidò demonstrant.

Regula 32.

Producãt, si audent, suorum Generalium annales.

Ipse etiam Ignatius Loiola, leges figens & refigens, dicit obedientium esse Superiori tãquam Christo, *in tutte le cose*, hoc est, *in omnibus rebus*, sed addit, *oue non si conoscesse peccato*, id est, *VBI NON COGNOSCITVR PECCATVM.* Verùm examinet quis illorum regulas, & scripta perpendat; videbit, Iesuitas nihil aliud, quàm vel hypocrisis, vel aperta peccata, Dei legibus & pietati contraria, præcipere, facere, & alijs, vt similiter faciant auctores & suasores esse. Sicuti Germania nunc satis deplorat & ingemiscit. Dum inimici isti homines sua zizania, in agro Domini disseminant: ne quidem illis parcentes, qui ipsos fouent: sed eos, vt cuculus matrem, deuorantes & deglutientes.

Quæ autem Ignatius Loiola in Epistola sua ad Lusitaniæ fratres, scribit: eadem etiam in suis obedientiæ regulis, magna seueritate inculcat: quòd hac sola Societatem conseruari, & regni pontificij ruinas confarci posse confidat. Summa illarum regularum in his consistit axiomatibus. *Omnis inferior suum Superiorem loco Christi agnoscat, qualiscunq; ille sit.* Huic in omnibus internam & externam reuerentiam, magna cum humilitate exhibeat: ipsi in omnibus, non solo interiora mente conpronte, *perfectione & humilitate debita nella effecutione esterna à quanto sarà loro imposto, senza scuse, e mormorationi, ancor che comande cose difficili, & alla sensualita repugnant: ma oltre dicio si sforzi non hauer, interiormente vna vera resignatione, & annegatione del proprio volere, & giuditio, conformandolo con quello ch' il Superiore vuole, è sente, in tutte le cose, oue non si conoscesse peccato.* Obediat, inquit, non solum totamente, promptè, perfectè & humiliter in rerum externarum executione, sine omni excusatione, & mormoratione, etiam si res difficiles, & sensibus repugnantes preceperit: sed etiam intra se, totus sit resignatus, & abneget penitus propriam voluntatem & iudicium suum, illudq; in omnibus conformet in Superioris obsequium, quo cum idem velit & nolit, vbi non manifesta præcipiuntur peccata.

Verùm quid aliud Iesuita quàm peccata præcipit, & quidem manifestò Dei mandatis & verbo contraria? Verbi gratiã: In prima regula Italica præcipit, vt omnes Pontificem Romanum, qui iam declaratus est Antichristus, nomine & factis, pro vicario Christi Domini nostri

stri (quasi ipse suam Sponsam repudiasset) agnoscant: & in OMNIBVS, *Canis. in*
 etiam in verbo Dei non expressis, perfectè illi obediant. In secunda re- *Catechif.*
 gula, suos socios Christos, hoc est, Saluatores hominum, cum magna & *minori.*
 nominis IESV & officij Christi contumelia constituit. Quasi harum re-
 gularum obseruatione, & alijs & sibijpsis æternam perfectionem pro-
 mereri possint. In tertia facit illos circumforaneos, vagantes, seu explo-
 ratores, aut potiùs omnium proditores, qui omnes mundi plagas perua-
 gentur, & homines à fide saluifica, ad infidelitatem Papatus damna-
 blem & lethiferam pertrahant. In quarta habitum & conuersationem il-
 lis præscribit Pharisæicam, nec non & vitam sine pœnitentijs otiosam ac
 Epicuream. In quinta auricularem & generalem confessionem, maxi-
 mam nimirum & detestabilissimam conscientiarum carnificinam, ob-
 trudit. In sexta suos Sacerdotes *ποθητοι κλέπτεις* facit, & quicumq; non sunt
 Sacerdotes, eos à sanguine Iesu Christi grandi sacrilegio repellit. In se-
 ptima impossibile omnium peccatorum enumerationem imponit. In
 octaua & nona, omnes suos neophytos impietatem erga parentes docet,
 sine timore & pietate præcipiens, vt omnem naturalem amorem ac *σοφ-*
γῆν, quam ipsi carnalem affectum interpretantur, erga parentes exuant,
 ac in spiritualement, hoc est, in amorem erga Sacerdotes Iesuiticos, quos
 spirituales dicunt, conuertant. In decima & vndecima fraternam tollit
 charitatem, dum capitula etiam Monachis consueta, corycaeos, lupos &
 inquisitores, in Euangelicos ordinat. In duodecima Anabaptistarum
 superstitionem *κοινωνίαν* confirmat: & odium in suis aduersus seculares
 excitat: In decima tertia multas & varias hypocriticas & pharisæicas pœ-
 nitentias probat. In decima quarta sensibus repugnantia, & sanitatem
 corporis lædentiæ imperat. Et vt de reliquis regulis, quarum multas ha-
 bent, taceam, inter centum non vnã inuenies, in qua non notabilis &
 crassus error, in articulos Fidei, & Decalogum à Deo promulgatum im-
 pingens, reperitur. Tantùm ergo abest, vt hæ regulæ perfectionem af-
 ferant: vt potiùs de summo perfectionis gradu hominem, ad imum im-
 perfectionis angulum detrudant.

Iesuita quidem splendide nugantur, regulas suas à Spiritu sancto
 Ignatio Loiola inspiratas: sed Spiritus sanctus non tradit Deo aduersa,
 sicuti has regulas esse, iam demonstratum est. De meo, inquit Christus,
 Spiritus sanctus accipiet, & annuntiabit vobis. Hæc verò non sunt Chri-
 sti, sed sunt adinventiones proprij ipsorum cerebri, quas loco reuelati
 Dei verbi custodiunt, colunt, adorant. Et tamen impudentissimos istos

homines non pudet, hæc figmenta capitis sui, & has Loiolæ nugas, ipsi
Anno 1584 Dei Decalogo præponere. Id quod Iacobus Crusius, Nouitiorum Land-
14. Feb. in spergenfium Rector fecit. *Noster*, inquit, *Decalogus est, Regula votorum ab*
explic. re- Ignatio Loiola tradita. Suam quoq; Societatem Arcæ Noæ, fiscellæ Moſis,
gul. agro, vineæ, grano ſinapis, Luci, Soli, equo Troiano, horto Alcinoi, &
Gen. 6.7. Paradifo terreſtri comparare ſolent. Quod in hac ſola, vti idem Crusius
Exod. 25. perhibebat, homo viuat puriſſimè: cadat rariſſimè: ſurgat velociſſimè:
 ambulet ſimpliciſſimè: viuat Spiritui ſecuriſſimè: recolligat ſe faciſſimè:
 purget ſe citiſſimè: moribus ſtudeat libentiſſimè: ac tandem propter re-
 gularum obſeruantiam recipiat præmium ampliſſimè: maximè ſi in obe-
 dientiæ voto cuſtodiendo habuerit ſe conſtantiſſimè. Talis, inquit,
 ſimilis erit Chriſto, qui Patri ſuo uſq; ad mortem, mortem crucis, obe-
 diuit. Sicuti de obedientiæ merito: multa hinc inde ex Monachorum
 ſomnijs corraſerunt: eaq; in ſummam quandam redegerunt, *in ſommario*
delle conſtitutioni, à regula 32. uſq; ad 38. in quibus ſuos ſuperiores, Chri-
 ſtum: eorum mandata Chriſti ſermonem: Inferiores verò Schiauos, ſer-
 uos, & deuotoria mancipia, ſeu, vt illorum verbis vtat, animalia bruta &
 cadauera faciunt.

Gloriantur quidem Ieſuitæ, quod ipſi ſeruiant hominibus, con-
 cionando, confeſſiones audiendo, iuuentutem literas docendo & agro-
 tos viſitando. At re ipſa loquitur, ipſos omnes alios homines ſeruorum
 & mancipiorum loco habere. Ideo quoties ego in Italia, Auſtria & Bau-
 aria Ieſuitam, geſtibus Hiſtrionem referentem, concionantē audiui: ima-
 ginabar mihi, me intueri vulpeculam gannientem & anſeribus blandi-
 entem; ſed à tergo, anſerem ad deuorandum raptum, ex oblonga iſta tu-
 nica collum proferentem. Quoties videbam eos abſoluere homines: pu-
 tabam me videre partem lupi ſub veſte ouilla occultatam prominere. Sin
 iuuentutem ore docentes audiebam: iudicabam eos manibus tenere gla-
 dium, iuniorumq; mentes & corda inſtar Herodis infantidæ, falſa do-
 ctrina transfodere: Si ipſos ægrotis aſſidere videbam, arbitrabar me in-
 tueri ſimiam altera manu crucem monſtrantem, alteram autem in cru-
 mena ægrotantis habentem; ſeu furem fruſtulum panis albi ſiniſtra ma-
 nu ægrotto porrigentem, dextera verò calicem aureum ſurripientem &
 abeuntem. Tales nimirum Ieſuitæ ſerui ſunt hominum: Dei autem mi-
 niſterium aut neſciunt, aut negligunt, aut contemnunt. Quorum ſerui-
 tium placet Deo, ſicuti Pharifæorum fermentum, cultus Baal, oratio
 Pharifæi.

Quomodo

Quomodo enim Deo placere possint, qui in plerisque, cum Lucifero & Antichristo, se Deo præferre non verentur? Quod vel ex eo patet, quòd suas regulas Dei mandato, & Ignatij Loiolæ constitutiones, Christi Euangelio præferunt. Si quis in legem Dei peccat, vel Euangelij auditum negligit, nihil delinquere videtur, aut certè peccatum eius veniale est: sin peccat in Iesuitarum regulas, hic mortale crimen committit.

Sicuti Superiores Iesuitarum tradunt. Verbi gratiâ, Iesuita Sacerdos, nomine Henricus, alumnorum Scholasticorum Principis Bauariæ, in contubernio Albertino Ingolstadij, Regens & Oeconomus, in septimana sancta, quæ vltima dicitur ieiunij, die Veneris suis discipulis dixit: Per hoc sacrum ieiunij tempus libenter audiuitis historiam passionis Christi ex quatuor Euangelistis: fecistis multas poenitentias vigilijs, ieiunijs, orationibus, peregrinationibus, cilicijs, ferulis & flagellis, quibus vos Christo conformastis, & eius passionem adimpleuistis, & pro peccatis vestris satisfacistis. Sed dico vobis, nihil ista omnia vobis proderunt, si non iuxta præscriptum nostri Superioris cras omnes & singuli, peccata vestra confessi fueritis, & Sacramentum more catholico, hoc est, sub vna specie, sumpseritis. Quia hæc sancta mandat Ecclesia Romana, quam in omnibus audire debemus. Libenter audire conciones multas: & libenter ac sæpius legere sacram Scripturam, id profectò non est, signum boni catholici; sed potiùs hæretici, qui se istis rebus, ceu simia nuce, delectant. Verus autem catholicus, non multùm delectatur concionibus, quæ citò ceu ventus transeunt: neq; lectione capitur Scripturæ, si quidem ea mortua est litera, quam nõ intelligit; sed vnica eius voluptas est, audire multas Missas: & sæpiùs confiteri. Hæc qui negligit aut contemnit, grauiùs peccat, quàm qui in omni vita sua nullam vnquam concionem audiuit, nec Biblia vidit.

Cùm autem exhortationem finiuiisset, eumq; (michi enim familiariter notus erat) interrogassem, vnde ista probaret? Sapere ipsius dicta phariseismum. Respondit breuiter: Audi, sancta mater, Ecclesia Romana sic statuit: cui si non simpliciter obediueris, bonus catholicus nõ eris. Ecclesia Romana, dicebat, non Verbum, Verbum, aut Scripturam, Scripturam, vt vos facitis Lutherani hæretici, sed Missam & Confessionem inculcat. Hanc ergo audiamus. Quia hæc, inquit, est magistra: est viuæ Dei litera: Ipsa Lex: illa autem est litera mortua, nihil contra Ecclesiæ Romanæ auctoritatem decernēs, vt nec filia contra matrem, nec seruus aut discipulus contra Dominum & magistrum suum.

Ioh. 10.
Apoç. 17.

Verùm quis hinc non videat, summam Iesuitarum impietatem, & non ferendum diuini verbi contemptum? Nulli enim Christianorum ignotum est, contrarium esse verum. Nimirum Romanam Ecclesiam Christi sponsam non esse, alioquin vocem sponsi audiret: sed Antichristi Synagogam, quia Christi Euangelium securè negligit. Neque Ecclesiam esse Dominam, sed ministram, ab ore & iussione Christi pendētem. Ideò nos improba Iesuitarum ista impietate relictâ, nunc porrò breuiter de pœnitentijs, quas Iesuitarum Superiores imponunt ijs, qui obedientiæ votum, transgrediuntur, dicamus.

Vt autem nouitij Iesuitæ rectè, quam sit illorum obedientia, intelligere possint, ijs in musæis & cubilibus ob oculos huiusmodi imagines ponunt. Est in medio picturæ puer, qui dorsum incuruat, quo humeris impositum fert trabem, cui inscriptum est: Fortiter. Portat deinde Cytharam: qua volunt obedire debere eum hilariter. A dextra illius assurgit catulus: vt obediat velociter. Pectus gerit apertum: vt obediat tuto corde, propria voluntate abiectâ: vel certè Superiori tota traditâ. Ostenet clausula: vt obediat sine murmure. Baiulat res viles & abiectas: vt obediat etiam in rebus sensibus repugnantibus. Pedibus fert ocreas: vt obediat constanter. Ambabus manibus vasa tenet: vt obediat seu integrè, Aures habet obseratas: vt obediat in ijs, quæ ipsi auditu iucunda non sunt. Caput inclinât: vt obediat humiliter.

Si quis autem contra has obedientiæ Iesuiticæ formulas & conditiones peccat, huic pro qualitate delicti pœna iniungitur, quæ ipsis pœnitentia dicitur. Verbi gratiâ. Minister mandat nouitio, quem putat esse superbum, vt abeat & locum secretum (refero illorum pœnitentias, vt eas faciant, mihi igitur venia detur, si quæ minùs modesta videntur. Nolo enim Iesuitarum vel verba vel facta mutare, sed res illorum, quales sunt, verè demonstrare) aut caligas decrepitorum excrementis repletas, aut matulas, aut etiam alia vasa immunda expurget. Nouitius sentiens istas res sensui suo repugnare, se excusat, murmurat, aut etiam operam suâ denegat. Huius pœnitentiæ est coram Fratribus, vel prandij vel cœnæ tempore suam profiteri culpam. Reuerendi Patres, dilecti Fratres (dicit in genua proiectus) dico vobis meam culpam, quòd hodiè in obediens fui, neq; cloacas vel caligas quorundam expurgavi: quare mihi data est pœnitentia. Primùm vt in refectorio circummeam vobisq; demonstrarem, quomodo me excusauerim, & rebellem declarârim. Tunc horrendum videns, voceq; vtens stentoria, pedibus quatiens, ait: Nolo hoc facere:

non veni vt cloacas expurgem. Quid ad Minister? quid aliorum caligæ? expurgent illi, qui cœnoas replerunt humano. His dictis in reſectorij medio confidet, & ſecum habet caligas lauandas, vſq; dum cæteri cibum ſumpſerint, & tenetur abire & iuſſa exequi.

Si qui illorum inuiti huiusmodi res ſubeunt perficiendas, huic proponunt exemplum Catharinæ Senéſis, quæ vaſa ſanie plena, vt ſenſus ſuperaret ſuos, epotârît. Item, canum lambentium vlcera Lazari. Olineriſ, Ieſuitarum Viſitator per Germaniam, dicebat aliquando Ingolſtadij: multi admirati ſunt profundiffimam patris noſtri Sanctiſſimi Ignatij Loiolæ humilitatem, vnde eam didiciſſet. Sed cariffimi, dicam vobis, quibus ille medijs ad humilitatis perfectionem peruenit. Quodam tempore Romæ in collegio noſtro, Ludouicus Granata, Monachus Dominicanus, optimus noſter frater, & de religioſis, ob exercitia Spirituaſia, ingratiâ deuotorum hominũ edita, optimè meritus, viſitauit noſtrũ Patrem Ignatium Loiolam: & dum in collegio noſtro obambulare, vidit Patrem Ignatium Loiolam cloacas, ſalua reuerentia, proprijs manibus expurgantem, & matulas eluentem: quem vt conſpexit, exhorruit, & coram eo procidens, eiſq; pedes exoſculans dixit: O Pater Sancte, nõ miror amplius, vnde tanta tibi venerit humilitas. Verè tu humilitatis apex es. Sic, inquit, dilecti Fratres, ſi veram humilitatem addiſcere volueritis, neceſſe eſt, vt in omnibus, ſicut regulæ mandant, humilia, vilia, & abiecta ac ſenſibus repugnantia appetatis, & in cunctis vos humilietis.

Pulcrum fanè hoc eſt, & delicantium humilitatis ſtudioſum. Egreſſus locus, in quo humilitatis Suiticæ ſtudioſi philoſophentur. Et vrinã in iſtis locis perpetuò occupantur: ne fœtida & impura ſua doctrina, puritatem Academiæ & Eccleſiarum Euangelicarum cõſpurcarent & coinquinarent. Digni fanè Eſauite, qui vbi in Germaniam veniunt, ad huiusmodi loca detrudantur: ne Suitæ iſti iuſtis ſuis ſerculis defraudentur.

Non poſſum hîc non commemorare, quibus ceremonijs à Rectore petant, vt illis loca ſecreta expurgare permittat. Iſtud ſeruitium vocant officium humilitatis. Iſtud ſeruitium vocant officium humilitatis. Si qui ergo illud ſubire volunt, & quaſi præ cæteris ſeſe humiliarent, videri cupiunt: eorum eſt Rectorem accedere, & coram eo in genua procidere, manus erigere complicatas (quaſi Deo verba facturum eſſet) ac dicere: Reuerède Pater Rector, quia Naturâ ſuperbuſſum, neq; perfectè, quod regula mandat, ſenſibus repugnantia appetere, aut me in omnibus mortificare

tificare possum: rogo vestram Reuerentiam, vt ad maiorem Christi honorem, & beatæ virginis Mariæ gloriam, mihi concedat indigno, officium subire humilitatis, cloacas expurgare, matulas eluere, & vestem nuptialem (est autem illis vestis nuptialis, cento, indumenti genus sordidum) induere. Quem Rector aliquandiu permittit incuruatum manere, ac tandem, quasi rem sacram peracturus, ait: Quia puluis es & steræcus, & nostra Societate te indignum agnoscis, placet illa mihi tua humilitatio: surge, vade, quia quod petiisti, impetrasti; & da operam, vt omnia secundum regulas præscriptas, pura & munda conferues. Sic enim ex sordibus ad summam gloriam peruenies,

Tradunt etiam Iesuitæ, his Suis certas meditationes, quas inter purgandum ruminant. Landspergæ locum habent Secretum, qui sedes capit in circulo duodecim. Ab introitu propendunt scopæ & lintheamina, quibus loco ista expurgent. Sub his positum est vasculum aqua plenum: & in olla arena. Singulæ sedes suas habent portas, quas intrans & exiens claudat. Cuilibet portæ affixa est imago mortis. De his instrumentis in recreatione Anno 1582. die 12. decemb. Doctor Theologiæ Romæ formatus, & bene in Allegorijs mysticisq; rebus (vt loquuntur) qualificatus, Fridericus Sommerman, meus popularis, Landspergæ hanc dedit contemplationem. Imago, inquit, mortis significat, nos ex materia factos esse rudi, sordida & ossæ, hoc est dura: Quia ad obediētiam Superioris, præsertim in humilitatis officio, id est, in locis secretis expurgandis, & res sensibus repugnantes obeundis, valdè duri sumus, imò quasi mortui. Significat etiam illa imago mortis hominem secularem: qui nihil præter ossa habet, hoc est, qui votis paupertatis, castitatis, obediētiae, & statu religionis caret. Talis imago mortis etiam nos sumus, dum illa vota fecimus, sed neque Deo, neque hominibus reddimus. Obseratio portæ significat nostrorum quinque sensuum custodiam quos benè claudamus, ne vapores fœtidi vel exeant vel intrent: quod fit, si vel secularia cogitamus, vel ea facere desideramus. Introitus significat nos in hunc fœtidum mundum ingressos. Exitus verò, nos ex mundo exire, & religiosam seu spiritualem vitam ingredi debere. Sic nos, qui Societatem ingressi sumus, fœtidum mundum, quasi cloacam deseruimus, & in Societatem, locum omnibus virtutibus, ceu paradisum odoriferis floribus fragrantem, intrauimus. Ipsa porta significat homines mundanos, qui vt porta in cardine, ita ipsi in rebus secularibus huc illucq; versantur, sunt instabiles, & quemlibet se aperire, hoc est, quò vult ducere, facile permittunt.

tunt. Quales sunt etiam inter nos ij, qui corpore quidem in Societate viuunt: at animo & cogitationibus in Mundo versantur. Et si Seculares illorum linguas & aures referant: quicquid illis dicitur, hoc credunt, appetunt, & si possent, facerent. Arenam significare aiebat, disciplinas, hoc est, illorum sensu, austeram vitam, cilicia, quibus carnis pruritus fricant & abradant. Olla: est Societas, in qua aqua pœnitentiæ seruida, lacrymisq; salutaribus, nos Deo, & Superioribus, in gratû cibum coquamus. Olla sumus nos omnes, id est, testa fragilis. Vasculum aqua plenum, significat, hominem secularem, cogitationibus humidis repletum, hoc est, talem, qui tantum de rebus transitorijs & mundanis cogitat. In quibus etiam diluit & perit. Linteamen significat pannum illum, quo Christus se circumcinxit, dum sordidos discipulorum pedes lauit. Scopæ admo- neant nos virgarum, quibus Christus cæsus: significant etiam nostras disciplinas, id est, flagella, quibus carnis lasciuiam refrenamus & castigamus. Circulus seu sedum ambitus, significat totum mundum. Duodecim sedes denotant vel duodecim Patriarchas, vel duodecim Apostolos, qui exiuerunt in totum mundum. Excrementa quæ absterguntur, significant doctrinam hæreticorum, Lutheranorum & aliorum Schismaticorum, quibus Orbem replent, ad quæ expurganda nos emissi sumus.

Sed hæc per digressionem. Atq; vtinam omnes Principes Germaniæ & potentes in hoc mundo, hosce SVITAS, non ad aulas, templa & scholas, verum ad caulas, ad officium humilitatis, hoc est, illorum sensu, ad loca secreta & cloacas relegarent. Sic enim sancta Christi Ecclesia, Pontificijs excrementis careret, & in verbi diuini puritate læta florere, & instar palmæ assurgere, Deumque glorificare posset. Sed redeo ad alias pœnitentias.

Regulæ obedientiæ volunt, vt Superiori obediat sine excusatione, murmuratione, & quidem velociter, & hilariter, quasi ipse iussisset Dominus. Si igitur in aliquo labore iniuncto aliter se gerit, pœnitentia illi datur. Mandat Minister, vt aquam & ligna ad culinam portet; Ille vadit & imperatum quidem facit, sed murmurat aut cunctatur. Huius obedientia est, in refectorio, cum lignis circumire, murmurare, & lentè progredi: sicq; fratribus monstrare qualem se in obedientia gesserit, & apud cocum tarditatē & pigritiam deprecari. Breuiter in omnibus, quæ mandata Rectori, si non ad illius nutum fiunt omnia, pœnitentias iniungit, nec fert, vt vel diuersa volūtas, iudicium, intellectus, vel aliquod repugnantia signum in illis conspiciatur. Quapropter vt eos, sicut loquuntur, in
obedi-

Anno 1583. obedientiæ voto ac merito perfectos reddant, variè illos probare solent. Romæ in domo Iesuitarum professa, pater Turrianus dedit Nouitio vasculum vino Græco repletum, dixitq;: Vade, & in cloacam effunde. Frater cogitat; non effundam, sed abibo, & simulabo me effudisse. Turrianus mittit alium, qui Fratrem obseruet, qui cum videret illum vinum abscondisse, Patri defert. Pater ergo Nouitio dicenti se vinum effudisse, pœnitentiam dedit, vt mendacium suum coram Fratribus confiteretur, & octiduum vino abstineret. Idem alteri Nouitio vinum reddit iisdem verbis, qui vadit & vinum effundit. Hunc Pater commendauit, illiq; vinum priori ademptum ebibendum concessit.

Ex. 5

Apud Sanctum Andream in monte Idicaballo Romæ, Octavianus Pater Nouitio, cum expiarentur, dicit: Vade, & in hoc stercore te volutaficq; domum perge. Nouitius verè Suita se in cœno huc illucq; versat, sicq; Epicuri de grege porcus domum redit, cunctis eum videntibus risum exhibēs. Quem, vt Rector vidit, eum quid actum esset, interrogat, & re cognitâ, ait: Vade ad Sartorem, teq; nouis vestimentis indui cura. Hoc enim promeruit obedientiæ tuæ virtus.

Ex.

Landspergæ Christophorus Zieglerus Nouitio tradit rapas & arboresteneras & ait: Vade, in fere eas terræ, radicibus fursum erectis, ramis autem in terræ profundum demersis. Frater vadit, sed vt Natura postulat, radices terræ, ramos aëri mandat. Huius pœnitentia erat dicere: Non quæ Natura vel mea ratio iubent: sed Superioris mandata exequenda sunt: ac in refectorio plantulas ac rapas ter circumportare.

Ex.

Quidam frater Veronæ laborabat imbecillitate stomachi. Cui Medicus ordinauit: vt Zingiber manè comederet, vesperi verò vnguento, quod ei exhibuerat, ventrem circa vmbilicum inungeret. Minister verò suspicans Fratrem illum stomachi infirmitatem simulare, modò vt ieiunij temporibus, carnis esus ipsi concederetur, infirmo ait: Non Medico, sed mihi vouisti obedientiam. Hoc ergo vnguentum comede, & te hoc Zingibere ynge, vsq; dum sanguis effluerit. Frater obtemperat. Minister verò eius obedientiam mirum in modum Rectori commendat, qui etiam deinde nouitio non solum carnes vitulinas, sed caupones & gallinas dandas præcepit.

Et vt tandem votum hoc Iesuiticæ obedientiæ concludam. Eos obediētes esse iudicant, qui omnem suam voluntatem, iudicium, intellectum ac rationem, in Superioris nutum transformant, & ad omne obsequium sese vltro offerunt: seu vt Ignatius Loiola ait, in obedientia sunt.

sunt cæci, cerci, statuæ, cadauera & baculi deuotorij. Talem obediētiam nonnulli dicunt Turcarū seruis inesse: qui se etiam ad mandatū Imperatoris illius, occidere solent. Talem quoq; obediētiam celebrem illum Moscouitarum Tyrannum Basilidem, Iesuitæ Possuino non ignotum, à suis requisuuisse, historiæ de eo promulgatæ referunt. Digni ergo Iesuitæ, qui ad Turcas & Moscouitas relegarentur, vt Germania ab ipsis liberaretur.

De Quarto Iesuitarum voto, quod Professorum est: hoc est, illorum, qui iam in omnibus Iesuitarum institutis probati, perfecti sunt inuenti, ac Pontificiam cyclopadiam absoluerunt.

Ignatius Loiola ille primus Iesuitarum Inceptor, in confirmatione suæ Societatis, sub Paulo III. Pontifice Romano, Anno Christi 1540. 5. Calend. Octob. facta; non vltra sexaginta fratres, qui ex Professorum numero essent, habebat. Neq; enim ex decreto Pontificis tunc temporis plures Professi esse debebant. Videns autem se socios numero pauciores habere, quàm vt institutum suum, in actum producere posset, impetrat à Paulo III. Anno Domini 1543. vt numerus ille professorum ad sexaginta saltem restrictus, tolleretur, & tot, quot vellet, habere sibi liceret. Prætendebat is, Martinum Lutherum olim Monachum Augustanum, nouum quoddam doctrinæ genus, Papæ & Apostolicæ sedi maximè perniciosum, in apertum produxisse. Ex Monacho Recito verum autem turba & Clericorum agmine, paucos esse qui sese Lutheranis ba Iesuitarum opponerent, & Pontifici Romano in Lutheranis extirpandis obedirent. rum Hof- Excusantibus se alijs, quòd fatis superq; in eo occupati essent, vt subdi- fæi & Bo- istis hæreticis resistere, & illorum ora obdurare possint: alijs, se non in badilla. hanc rem, sed in suarum Regularum obediētiam iurasse.

Ignatius igitur Loiola, factus Societatis Iesuitarum Generalis Capitaneus, seu vt ipse loquitur, Duxq; caputq;, sibi asciscit suos primos Praeres: Petrum Fabrum: Iacobum Laynetz: Claudium Iaium: Paschasium

frum Broël: Franciscum Xavier: Alfonfum Salmeron (qui Anno Domini 1583. adhuc vixit, & Rectorē Iesuitarum Neapoli egit) Simonem Rodericum: Ioannem Coduri: Nicolaum de Bobadilla (quem Romę vidi in asino tanquam mundi monstrum, album panem, quem Deum putabat, in manibus ferentem, circumduci, populoq; signo crucis plenarias indulgentias, potestate à Papa Gregorio XIII. concessa, largiri) & ex his facit, Secretarios, Procuratores, Prouinciales, Rectores & reliquorum Ministros. Quia autem pleriq; eorum erant in artibus Magistris: ac in vniuersitate Parisiensi, vt loquuntur, lapideo Examine probati, nec non & graduati: Ne fortassis scientia inflati, & rerum nouarum studiosi, quid noui machinarentur, vel Martini Lutheri doctrinę subscriberent: coęgi illos Ignatius Loiola, Mundū, vt loquuntur, deserere: ac non solum sese trium simplicium votorum vinculo obligare: sed etiam se totum corpore & animo, in rebus fidei & morum, specialiter Papę deuouere, & eius se seruitio dedicare atq; immolare, sub sui damnatione: si vel in minimo vel maximo religionis ac fidei negotio, à Pontificis Romani placitis & decretis deficerent: vel aliud, quàm ille, sentirent: vel diuersum ab eius canonibus statuerent.

Ideo vt reliqui Iesuitę omnes, qui non sunt Professi, ab arbitrio Generalis, Romę sedentis, hærent: ita omnes illorum Professi, ac ipse Generalis, à Pontificis Romani nutu dependent: Et hoc est, quartū illorum votum, quo sese totos (quemadmodum Iohannes XIII. Papa se Satornę corporaliter olim tradidit) Antichristo Romano deuouent, iurantq; se in omnibus ipsi obsequium præstituros: quicquid in illos præsumat, vel statuat, absq; vlla tergiuersatione & excusatione. Et hi dicuntur Professi Iesuitarum: nimirum iurata & deuotoria Romani Pontificis mancipia, quibus prolibidine sua (sicut olim Gentes suis seruis) abutitur. Qui speciali hoc ac extraordinario voto, quo Papę subijciuntur, à reliquis omnibus Monachis & Clericis differunt. Et hac de causa Papa eos, ceu pupillam oculi sui custodit: ac vt corpus suum, tuetur, alit, nutrit, auget & edicat. Hi sunt Pontificis Romani canes venatici, quos robustus iste Satornę venator, Antichristus, ad indagandos Christianos Euangelicos emit, vt eos malis artibus & cerberorum istorum nexibus implicatos proditosq; capiat, dilaniet ac deuoret. Hi sunt, qui instar proditorum & exploratorum vniuersam Germaniam circumeunt: & omnes experiuntur *reuelatas*, quibus fideles Germanos infidelitati Antichristi subijcere, vel ad *avaros*, *lux* redigere possint. Hi sunt, qui consilia dant, secundum que

Germa-

Germania in pristinum, vt loquantur, statum reduci possit. Hi sunt, qui conspirantes & iuratos Germanorum Principum hostes iuuant, fouent & promouent. Hi sunt, qui manus Pontificis Romani ad sanguinem innocentem effundendum paratas reddunt; dum subinde hisce clamoribus eius aures opplent: Ecclesiam Romanam & Apostolicam sedem interituram, nisi Germanorum Principum (Euangelicam doctrinam à Martino Luthero, viro secundum desiderium Dei, à Pontificia idolomania repurgatam defendentium) nomen & ditiones deleantur & euertantur. Ab his, ceu ex abyssò infernali tot exeunt conspirationes & coniurationes, tum contra Germanos, tum contra omnes eos, qui Christianorum nomen & fidem tuentur.

Talis est etiam hæc Guisianorum conspiratio, superioribus annis ad Christianorum orbem delendum, suscepta: cuius capita hæc sunt.

1. Hispanus Rex impetum in Nauarræ eum faciat, omnia occupet & perdat. (Idem meo tempore, cum essem Romæ, Pontifex Romanus Gregorius XIII. præcepit, vt fieret in Regnam Angliæ, per eundem Regem.)

2. Partem suarum copiarum ad Sabaudum mittat.

3. Papa & reliqui Italia Principes auxiliares copias Ferraria Principi (qui tamen Anno Domini 1583. cum essem Ferrariæ, in se inquisitionem fieri noluit) tradant, quibus Sabaudie Dux adsit.

4. Dux Sabaudus suas copias habeat ex Italico & Subaudico milite delectas: cui N.N. Germanicum equitatum, peditatumq. submittat.

5. N.N. ipse, Principes Germania & Episcopi itinera omnia occupent, ne Prote-

stantes suppetias ferre possint, & in regnum Gallie prorumpant. (Idem Iesuitæ Anno Domini 1582. Colonix fieri voluerunt, per Principem Ferdinan-

dum, Ducis Gulielmi Bauariæ Dominatoris, fratrem: & dum Ferdinandus Coloniam cum suis peteret, Iesuitæ exploratores egerunt, ne vel Fer-

dinandus, vel ipsius Panoplia intercipi possit. Sic maximus quidam Ie-

suitarum fautor, classicum canens, tuba seditionis, ad arma vocat Cæsa-

ream Maiestatem, vt hanc luem ab Ecclesia Christi auertat, malumque est: Har-

domesticum congrua seueritate, ne vniuersum Christianæ Reipub. cor-

pus ad extremum inficiatur, rescindat. Gladium enim iustitiæ diuinitus gustana-

illi ad Ecclesiæ defensionem & vindictam malefactorum, esse traditum. Confessio-

Accingatur itaq. (infert) gladio suo super femur, potentissimus Imperator, He-

reticos & Christiani nominis hostes perniciosissimos (Lutheranos intelligens) 1576.

sub iugum mittat. Et vilem hanc fore sanguinis profusionem profitetur.

Quid enim pestiferum membrum in corpore? quid homo desperatus in Reipub. quid vr-

Nota

Fp 5

Andreas

Fabricius

in lib. cu-

ius titulus

monia Au-

gnis, &c.

sus in

*Copula 7. scilicet
LXXXII*

sus in vinea? quid lupus in ovili? quid proditor in castris? quid seditiosus in ciuitate?
 &c. Hæc sunt illius verba in epistola eius præliminari. Eundem fermè ad modum, haud minimus inter Iesuitas, Antonius Posseuinus scribit, in libello suo cui titulum fecit in Italico sermone *LI Soldato Christiano*: Cùm Papa Pius V. Carolo nono Regi Franciæ milites mitteret. Vbi inter cætera (vt & suprâ monui) ponit: Nisi milites omnes Christianos seu Protestantibus occidant: eos, patriam, vxores, liberos, omnem substantiam, atque adeo etiam fidem & salutem amissuros: & vocat illos, qui verbum Dei tuentur, sceleratos ministros, qui nihil aliud quærant, quàm corporis & animæ perditionem. Hæc sunt scripta, hæc sunt consilia Iesuiticorum Professorum, tum ad Imperatorem, tum ad reliquos Principes. In quibus Bestiæ illæ Romanæ & pultroni cattiu conuicia rabiosa & calumnias mendacissimas contra homines innocentes, pietatis & pacis studiosissimos, euomunt? Tanta crudelitas latet in Iesuitis hypocritis vestitu ouium circumeuntibus, & pietatem, humanitatem & pacem simulantibus & profitentibus. Est enim omnis Iesuita (vt & hypocrita) crudelis, vt qui ordinis sui auctorem habeat diabolum, ac Ignatium Loiolam sanguinarium & iniustum militem: qui ambo nihil aliud, quàm mendacia spargere, & homines occidere nouerunt. Dij talem à terris nostris auertite pestem.

Johan. 8.

6. Heluetij Catholici pro viribus bellum, contra confœderatos Lutheranos gerant, ne possint vicinis laborantibus opem ferre.

7. Eodem etiam tempore & Guisiani in regno Gallie Lutheranos trucidant, & stirpem Regiam Borbonicæ familia extinguunt.

8. Sabaudus Geneuam inuadat, quam ferro igniq; vastet, ne vlla extant in posterum vestigia: ruinas deinde in lacum Lemannum demergat.

9. Hoc factò, vires suas cum Heluetijs Catholicis coniungant, & reliquos confœderatos aboleant.

10. Guisiani & Sabaudus in Germaniam deinde irrumpant, & Episcoporum & Principum Catholicorum auxilijs adiuti, Protestantibus Principes & ciuitates euertant.

11. Guisiani ne pecunia ad tantas res desituantur, aurum omne & argentum templorum totius Gallie capiant, ea lege, vt confecto bello, de Lutheranorum bonis cum favore restituant.

12. Cardinales Gallie, Episcopi, Abbates, Priores, pecuniam habita ratione prouentuum, conferant in huius belli subsidium.

13. Ad hoc bellum, quasi contra Turcam gerendum, nomina dent Monachi, Sacerdotes & reliqui, qui per atatem & vires possunt.

Huius

Huius sanguinariae conspirationis auctores principales esse Iesuitarum Superiores ac Prouinciales nihil addubito. Hi enim pro hypocrítica sua crudelitate, & præmijs, quibus Papa eos auget amplissimis, hoc vnicum in quarto suo voto habent, quomodo Euangelica doctrina extingui: & Lutherani è medio tolli possint. Hoc enim Professorum inter Iesuitas proprium est, deliberare, quibus modis ruinæ Ecclesiæ Romanæ restaurari possint. Qua in arte hi Antichristi Occidentalis satellites, Mahumetis Antichristi Orientalis propositum imitantur. Is enim dicere solebat, Deus misit Christum Iesum Nazarenum, vt omnia per verbum in pace occuparet: sed quia id bonis verbis obtinere nequiuit: misit me Deus, vt omnia bello & gladio subigerem, ac rebellantes trucidarem. Sic Iesuitæ, Mahumeti etiam in alijs multis rebus per quàm similes, in initio veniunt, pietatem & pacem, nec non & diuinas reuelationes stimulant, sibi que nomen Iesu arrogantes, quasi nihil quàm salutem hominum & communem Reipub. ac Ecclesiæ tranquillitatem pacemque quarant. Vbi autem animaduertunt, se dolis & malis artibus, scriptis blandis & consilijs fallacibus, id quod à Pontificè Romano in mandatis habent, consequi non posse: tunc in apertam vim, conspirationes sanguinarias, ac cædes iniustas prorumpunt. Imperatorem & Põrificiæ idolomania Seetatores sollicitantes, brachiumq; seculare inuocantes, vt arma capiant, & Christianos extinguant.

Non fabulam narro. Multas siquidem tribunicias ac Catilinas conciones, tum in Italia, tum in Bauaria ipsemet ab illis audiui. In quibus nihil aliud agunt, quàm vt crassis mendacijs Lutheranos corã Principibus viris prægrauent, eos seditionis, rebellionis, conspirationis, & aliorum scelerum (quibus ipsimet à planta pedum, ad supremum vsq; capitis capillum, non aliter quàm putridus caseus foetidis vermibus, scitent) infumulent: sicq; illos vt Pharisæi Christum, in odium magnatum adducant. Cuius rei cum primis egregij artifices sunt Iesuitarum Concionatores Augustæ, Gregorius Rossephus, qui in Fuggerorũ aulis nunquam cessat, Papicolarum animos, contra Euangelicos Christianos inflàmare. Monachij, Pater Conradus, qui omnia rectè dicta, facta & scripta Lutheranorum in malam partem rapit. Landspergæ, Iacobus Lutzius, qui nihil aliud nouit, quàm cõuitijs & diçterijs proscindere Christianum cœtum. Quibus nulla ex parte cedit Georgius Schererus Viennensis, & alij quàm plurimi.

Quod etiam Iesuitarum consilia, scripta, facta & conciones apud

Colonia

nonnullos mundi potentes effecerint: id Lutetia Parisiorum, imò tota fermè Gallia, Viena Vrbs Imperatoria sede clara, Gratium, Augusta, Monachium, vt ceteras Prouincias taceam, magis deplorare, quàm commemorare solent: dū vident, Iesuitas quasi cimices & scorpiones Romanos longè lateq; magis magisq; serpere: suo veneno homines inficere, Euangelium de Iesu Christo opprimere: & pristinas pōntificias idolomanias ac superstitiones, iam dudum virtute verbi diuini prostratas, quasi post limio reuocare: populo Christiano obtrudere: & ipsis resistentes ad ignem (vt olim profanæ Gentes Christianos ad Leones) trahere.

Sunt enim hi Professi, vbi inualuerunt, ipsis Ethnicis & Turcis deteriores & crudeliores. Etiam si enim initio aduentus sui multa Evangelicis Christianis polliceantur: mox quam primum eis, illos opprimendi occasio affulget, Magistratui inculcant: Lutheranis hæreticis (vt ipsi eos vocant) nullam esse seruandam fidem, sed ad ignem esse rapiendos: illorum bona vel confiscanda: vel spiritualibus voto paupertatis obstrictis distribuenda: vel in illorum omnimodam abolitionem conuertenda. Sic nimirum Iesuitæ, vi volunt compellere Christianos, vt rursus intrent in Ecclesiam Romanam. Quòd verò honestius Ethnicis? Qui etiam hosti datam fidem seruandam esse censent: At Iesuitæ, Imperatoriæ Maiestati, & multis Principibus Germanis (Deo tamen sit laus, quòd istorum malis suggestionibus, non locum dant) auctores sunt, vt fidem iuratam, & pacem Religioni nostræ in publicis totius Imperij comitijs ab omnibus ordinibus datam & confirmatam violent.

Hæcne furias, seditionum & motuum publicorum, ac turbationum Ecclesiæ, in medio Germaniæ, faces ferre æquum est? Reipublicæ & Ecclesiæ interest, ne improbi, scelerati, Diabolici Pontificis Legati, & seditionum auctores, impunè bellum ciuile concitare, Ecclesiam Filij Dei turbare, viduarum domos deuorare, & Imperij ordines inter se committere, publicam pacem & tranquillitatem perturbare, patriamq; dulcissimam prodere, omnia inturbare & euertere conentur. Cauete, caute, o Illustrissimi ac optimi totius Germaniæ heroës, ne commune patriæ nostræ nauigium, quo omnes vehimur, ab istis proditoribus perforetur, aut euertatur: sicq; omnes cuiuscunq; sint ordinis, si Iesuitarum consilij obsecundent, pessum eant.

Anno Domini 1583.
antequam
iret Romanam.

Audiui ipse Landspergæ GEORGIVM BADERVM Iesuitarum per Bauariam prouincialem, & IACOBVM CRYSIVM nouitiorum Iesuitico-

fuiticorum Rectoré, nec non & alios, dicētes: Nulla nobis pax, nulla tuta
 rerum possessio erit in Germania: quandiu nō curauerimus Augustanā Nota
 Confessionē deleri, & Protestantē eius defensores trucidari & comburi.
 Illud enim hominum genus nō alia ratione, quā ignis ardore emolliri
 & dissolui potest. Quibus subiunxit Pater PETRVS ITALVS rerum
 Spiritualium Magister: Vtinam, inquit, is nostris etiam esset animus &
 Spiritus, qualem habuēre ijs, qui Lutheranos Gallia expulerunt. Nisi
 consimilis in Germanos instituat lanicna, nostra Societas inter ipsos
 tuta esse nō poterit. Pater verò IACOBVS LV TZI VS Landspergæ con-
 cionator addebat: Quid est, quod nostri, Augustæ, tanta seueritate, iussu
 Pontificis, nouum Calendarium vrgent? Si potius curarent, milites con-
 scribi, Confessionistas trucidari, Lutherana prædicabilia eijsi Vrbe, Tex-
 torum domos & bona confiscari, tunc & Calendarium tutò recipi, & no-
 stri ibi quietè viuere possent. Pertinaces enim Lutherani, non nisi morte
 emendantur. Hæc & similia inter se agitabant Iesuitæ.

Vtinam etiam esset, qui Iesuitas Augustanos & Colonienfes & Ba-
 uaricos cogeret in apertum producere literas & consilia, quibus hisce
 superioribus annis classicum in Christianos, Augustæ, Colonix & in
 Bauaria degentes, cecinerunt: Obliti omnis honestatis, fidei & dextræ
 suæ, quam dant ijs, quibus cum versari volunt: brachia sua in nostro san-
 guine lauare cupientes. Certè re ipsa expertus sum: Iesuitas hypocritas
 esse omnium crudelissimos, dum sæpius illos audiui dicentes, si quando
 multos Lutheranorum in bellis trucidatos, per suorum literas cogno-
 uerant: Hodie sanguis Abelis vindicatus est: Hodie Dominus Sodomam
 & Gomorrhā visitauit, &c. Moxq; ad rosaria, ad statuas, & ad Missas
 concurrentes, B. Mariæ virgini egerunt gratias, quod Filio suo IESV
 Christo talem indidisset animum, vt hostes Ecclesiæ Romanæ interimī
 pateretur. Sic Landspergenses Iesuitæ, cū Colonienfes illis scriberent,
 Fratrem Electoris & Archiepiscopi Gebhardi Trucksessi, à militibus
 traditum, Urbem captam & multos occisos esse: vna voce aiebāt omnes:
 Benedicamus Domino. Et se inuicem cohortati sunt, vt quisq; pro viri-
 bus oraret, quò penitus & radicitus euellantur omnes, qui Romanæ Ec-
 clesiæ resistant.

Cū ad Iesuitas Landspergenses per Noribergensem quendam
 hypocritam scriberetur, Illustrissimam Principem ac Dominam, D.
 Ursulam Dorotheam, &c. Illustrissimi Principis ac Domini, Domini
 Ludouici, Ducis Vuirtenbergici, coniugem pientissimam defunctam
 esse:

esse: & spem etiam esse, ipsum quoq; Principem ob nimium dolorem & luctum, quem ex coniugis carissimæ morte conceperit, mox eam subsecuturum, CHRISTOPHORVS ZIEGLERVS Stutgardianus, ingratus erga Patriam cuculus, dicebat: Si hoc fieret, omnia nostra consilia & omnes vires coniungere vellemus, vt ditione ista, Dux Ferdinandus Oenipontanus potiretur. Quia autem id sine gladio & sanguine fieri non posset, suafor essem, vt omnes Clerici & Deuoti, omnes Monachi & Canonici, & quicunq; per vires possent, concurrerent, & vno impetu Vuirtembergam inuaderent, resistentes contrucidarent, & sic illorum Tempa & Scholas nostri inhabitarent. Scio, inquit, alia ratione ipsos vinci, & ad obedientiam redigi non posse. Nam Vuirtembergenses in sua religione sunt rigidiores & pertinaciores, quàm vt promissis, vel minis, vel muneribus, vel scriptis, vel consilijs ad Romanæ Ecclesiæ subiectionem & obsequium pertrahi possint.

En tibi exemplar Mansuetudinis & Humilitatis Iesuiticæ. Et hi sunt ex ipsis Professi. Hisné tam pulcræ domus & ampla collegia, seu potiùs arces, Principum aulas ornatu superantes, ædificandæ? Hisné ciuitatum iura & priuilegia sunt emenda, vt Augustæ factum? Vel donanda, vt fit in alijs Germaniæ tractibus? Hisné Magnates, Patricij & Nobiliores eleemosynas conferant? Hisné suam iuuentutem patres Germani corrupendam tradant? Hisné ita liberum sit, per totam Germaniam vagari: dulcem patriam prode: omnem veræ religionis doctrinam corrumpere: innumeros errores spargere: eosdemq; mordicus retinere: viq; armisq; defendere? quibus non sufficit crudelissimis suis consilijs & machinationibus in exitium nostrum Italos & Hispanos Papæ Romano addictos, & iuratos Germaniæ hostes, clam sub religionis prætextu, dulci patriæ nostræ inducere & extrema moliri, nisi etiam Magistratibus nostris auctores sint, (qui tamen pleriq; & prudentiores & Dei obseruantiores sunt, quàm vt ipsis obtemperent) vt nos trucident, & veram religionem euertant.

Ipsi Iesuitæ in Italia & Hispania ne vnum quidem (quem scire possunt) ferunt Christianum Euangelicum: sed mox vbi illum promissis & muneribus seducere nequeunt, ad domum inquisitioni hæreticæ prauitatis destinatam detrudunt: in qua miserè torquetur, virgis cæditur, fustibus verberatur, equuleis excarnificatur, fame necatur. Si quæ quàm mitissimè cum aliquo procedere volunt: eum mox examinant, & Lutheranum inuentum, ad ignem rapiunt: vt sic anima eius in curru igneo

igneo (vt loquitur Iesuita Hoffæus) ad inferos feratur. Et quidam Principes Germani, non vnum aut alterum, sed iam vltra mille Iesuitas intra suos terminos ferunt; quin etiam si videant damna, quæ Reipub. Ecclesiæ & Oeconomix inferunt, non tamen mouentur. Seriùs quàm par sit euigilaturi: septaq; quòd dicitur, claufuri, vbi gregem lupus dissiparit & deuorarit.

Certè ex Græcensibus, ex multis ciuibus Monacensibus, ex Augustanis item sæpiùs hæc verba audiui: vtinam nunquam Iesuitas intromissemus. Satius fuisset nobis pro vno Iesuita centum alere Monachos. Illi enim corpore & anima nos perdent, & insuper mox omnia nostra bona inuadent; si illis, vt cœperunt ita impunè pergere licuerit. Monachi eleemosynis erant contenti, domi manebant: hi tota Monasteria, totas arces, multas viduarum domos, omnia templa, omnes scholas occupare volunt: neq; tamen his satiari possunt, sed causa sunt nouarum exactionum, quas principes subditis imponunt, ad templorum, scholarum & aularum Iesuiticarum ædificationem. Quæ tamen omnia ipsis absq; molestia concederemus, si modò nobis nostram religionem liberam relinquerent. Sed hoc miserandum est, quòd dum illos nutrimus, & fructus nostrorum laborum cum ipsis communicamus, domibus cedimus, ipsos recipimus: illi tamen vbiq; nos persequuntur, mel in ore gerentes, auersi verò pungere quærentes: vnaq; manu panem, altera verò lapidem porrigentes. Quin & audire cogimur, nos amare Magistros sectarum, Hæresiarchas, seditiosos concionatores, esse hæreticos, rebelles ciues, patis & tranquillitatis publicæ interturbatores, ac proinde proscrubendos ac comburendos. Certè metuimus eandem lanienam, quam Parisienses Christiani sustinuerunt, nisi Dominus Deus Iesuitas interimat, & per Magistratum ac Ecclesiæ Nutricos Germania expellat. Iesuitis enim quiduis licet. Illorum est loqui: Quia Catholici; Filij obedientes & pacifici: quodcumq; hi dicunt & volunt, sanctum est. His pro arbitrio licet leges figere & refingere; interpretari, dispensare, abrogare pro tempore & re nata: Hi inter Germaniæ Principes, ante ipsorum fores securè & sine metu clamant: imò nihil aliud in ore habent perpetuè, nil aliud etiam crepant, aut subinde ingeminant, quàm Euangelicæ doctrinæ Tutores, Hæreticos esse, hisq; coram toto mundo, Christianissimos Germaniæ Principes & subditos eorum fideles traducunt. Et insuper brachium suum seculare (quod Iesuitæ interpretantur, Reges & Principes Pontificios, qui sceptri & coronarum suarum apices, opesq; omnes,

pro Pontifice Romano, sede Apostolica, & illorum immunitatibus profundere sint parati) in nos concitant & armant potentes, vt in nostrum exitium conspirent, & in nos, tanquam iustè diris Tridentini Concilii bulli anathematismis econdemnatos, armis publicè sumptis sæuiant, donec è medio tollant.

Hæc sunt Professorum Iesuiticorum studia, consilia & facta, quos rectius Germaniæ lupos, quàm Iesuitas dicimus, imò monstrum omnibus lupis efferatius, ferocius, rapacius: vt nesciam, an vnquam mundus aut viderit quid exitialius, aut terra magis nociuum quid protulerit. Venit hoc Pontificum Romanorum monstrum; Angelica quidem facie ac aspectu primo desiderabili, habitu venusto, sermone dulci: sed os habet vastum, dentium seriem instar leonis, vulpino pectore, lupino ventre, & caudam habens Draconis venenosissimam: qua tertiam mundi partem attrahere, eamq; inficere ac iugulare intendit. Neque enim vt cæteræ bestia herbis sylvarum, & pecoribus campi, sed tantum humano cruore & sanguine, nec nisi Sanctorum & verè fidelium Christi nomen agnoscendum & Euangelicam veritatem contra Pontificia mendacia profitentium, satiari potest.

Papa Romanus cum nouo hoc suo infelici foetu nouaque creatura Deo pijsque inuisa, ceu cuculi sputo totum ferè orbem perlustrauit, omnia conspurcauit & miserè foedauit. Et nisi à præsepibus Christianorum arceatur, metuendum est, ne Germanis quoque idem sint: quod locusta, rana & Angelus percussor Ægyptijs fuerunt.

Christus IESVS, qui verum est Ecclesiæ caput, dominans in medio inimicorum suorum, misereatur nostri, atq; hanc pestem à terris nostris auertat, suumq; sacrosanctum nomen & syncerum Euangelium, contra illius monstri furorem & rabiem, clementer defendat, Amen.

Et si verò superiora fatis apertè demonstrant, Iesuitarum Professos reuera tales esse, quales viuis coloribus ipso depinxi: tamen isti, semel verecundiæ fines transgressi, gnauiter sunt impudentes, & omnem veritatis candorem absterferunt: ita vt ista de ipsis reuelâtes, dicentes & scribentes, calumniatores ac sycophantas appellare, imò iisdem apud Magistratus periculû creare soleât. Neq; enim tales haberi volunt, qui in perniciem Euangelicorum cõspirauerint, & speciali voto ad istam rem præ reliquis Clericis & Monachis, se Pontifici Romano adstrinxerint. Ideo, vt res tantò, magis pateat, non grauabor huc de verbo ad verbum quarti huius voti formulam adscribere, quàm decem primi huius Societatis Patres, su-

eres, supra nominati, Pontifici Romano, Paulo III. obtulerunt. Quam etiam Papa Iulius III. repetiuit & confirmauit. Ea ad verbum ita sonat.

Quicumq; in Societate nostra, quam IESV nomine insigniri cupimus, vult sub erucis vexillo Deo militare, & soli Domino atque Romano Pontifici, eius in terris Vicario, seruire, post solenne perpetuæ castitatis votum, proponat sibi in animo, se partem esse Societatis, ad hoc potissimum instituta, vt ad profectum animarum in vita. & doctrina Christiana, ad fidei propagationem, per publicas prædicationes & verbi Dei ministerium, spiritus ualida exercitia, & caritatis opera, & nominatim per puerorum ac rudium in Christianismo institutionem, ac Christi fidelium, in confessionibus audiendis, spirituale consolationem præcipue intendat: curetq; primò Deum, deinde huius summi instituti rationem, qua via quedam est ad illum, semper ante oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi. Vnus quisque tamen secundum gratiam, sibi à Spiritu sancto subministratam, vt vocationis sue proprium gradum; ne quis forte zelo vtatur, sed non secundum scientiam. Cuius proprii cuiusq; gradus, iudicium & officium, discretio ac distributio tota sit in manu Præpositi seu Prælati, per nos eligendi, vt congruus ordo seruetur, in omni bene instituta communitate necessarius. Qui quidem Præpositus, de consilio sociorum, constitutiones ad constructionem huius propositi, nostro fini conducentes, in consilio, condendi auctoritatem habeat: maiori suffragiorum parte semper statuendi ius habente. Consilium verò statuatur esse in rebus quidem grauib; ac perpetuis, maior pars totius Societatis, quæ à Præposito commode vocari potuit: In leuioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco, vbi Præpositus noster residebit, præsentem esse contigerit. Iubendi autem ius totum, penes Præpositum erit.

Sciant omnes Socj, & non solum in primis professionis sue foribus; sed quoad vixerint, quotidie animo voluant. Hanc Societatem vniuersam, & singulos, sub Sanctissimi Domini nostri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum successorum eius fidei obedientia Deo militare. Et quamuis Euangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur, omnes Christi fideles Romano Pontifici, tanquam capiti, ac IESV CHRISTI vicario subesse: ad maiorem tamen nostra Societatis humilitatem, ac perfectam vniuscuiusq; mortificationem, & voluntatum nostrarum abnegationem, summopere conducere iudicauimus, singulos nos, vltra illud cõmune vinculum SPECIALI VOTO ASTRINGI: ITA VT QVICQVID MODERNVS ALII Romani Pontifices, pro tempore existentes, iusserint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quascunq; prouincias nos mittere voluerit, sine vlla tergiversatione, aut excusatione, illicò, quantum in nobis fuerit, exequi teneamur: siue miserit nos ad Turcas: siue ad quoscunq; alios infideles, etiam in

Contrariū
est verum.

Votū Pro-
fessorum.

partibus, quas Indias vocant, existentes: siue ad quoscunq; hereticos, siue schismaticos, seu etiam ad quosuis fideles.

Quamobrem, qui ad nos accessuri sunt, antequam huic oneri humeros supponant, diu multumq; meditentur, an tantum pecunie spiritualis in bonis habebant, vt turrim banc iuxta consilium dominicum, possint consummare, hoc est, an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratia polliceatur, vt huius vocationis pondus, illo adiuuante, se laturos sperent. Et postquam, Domino inspirante, huic IESV Christi militie, nomen dederint, diu noctuq; succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem, prompti esse debent. Ne qua autem possint esse inter nos Missionum ac Prouinciarum huiusmodi aut ambitio vel detractio: profiteantur singuli, se nunquam directè aut indirectè de huiusmodi missionibus, quidquam cum Romano Pontifice curatores: sed omnem hanc curam Deo & ipsi Pontifici, tanquam eius vicario, & Societatis preposito dimissuros. Qui quidem Prepositus sicut ceteri, etiam profiteatur, se nihil de sui meti ipsius missione, in alterutram partem, nisi de Societatis consilio, cum dicto Pontifice esse curaturum. Voueant singuli se in omnibus, qua ad regula huius nostre obseruationem faciunt, obediens fore Societatis Preposito. Ille autem inbeat ea, qua ad consecutionem propo siti sibi à Deo & à societate, finis, cognouerit esse opportuna. In pralatione autem sua, benignitatis ac mansuetudinis, caritatisq; Christi, Petri, Pauliq; formulæ semper sit memor, & tam ipse, quam consilium ad normam hanc assidue aspiciant: & nominatim commendatam habeant institutionem puerorum, ac rudium in Christiana doctrina, decem preceptorum, atq; aliorum similium rudimentorum: quæcunq; secundum circumstantias personarum, locorum ac temporum, illis congrua videbuntur. Est enim maximè necessarium circa providentiam huius rei, diligenter Prepositum, & consilium inuigilare: cum & in proximis adificium fidei, sine fundamento non possit consurgere, & in nostris periculum sit, ne vt quisq; erit Doctior, ita prouinciam hanc, tanquam primo aspectu minus speciosam, forsitan detractare, conetur: cum tamen reuera nulla sit fructuosior, vel proximis ad edificationem, vel nostris ad caritatis & humilitatis officia simul exercenda. Subditi vero tum propter ingentes ordinis utilitates, tum propter nunquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, Preposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, & in illo Christum, veluti presentem agnoscant, & quantum decet, venerentur. Cum autem experti fuerimus, iucundiores, puriores & ad proximi adificationem aptiores esse vitam, ab omni auaritie contagione quam remotissimam, & Evangelicæ paupertati quam similimam: cumq; sciamus, Dominum nostrum Iesum Christum, seruis suis regnum Dei solum inquirentibus necessaria ad victum & vestitum esse subministraturum, voueant singuli & vniuersi, perpetuam paupertatem, declarantes quod non solum priuatim, sed etq; etiam communiter possint pro Societatis sustentatione,

tione, aut vsu, ad bona aliqua stabilia, aut ad prouentus seu introitus aliquos, ius aliquod ciuile acquirere, sed sint contenti vsu tantum rerum, sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda, recipere. Possint tamen habere in Vniuersitatibus collegium, seu collegia habentia redditus, census seu possessiones, vsibus & necessarijs studentium applicandas, retenta penes Praepositum & Societatem omnimoda gubernatione, seu Superintendententia, supra dicta collegia, & praedictos studentes, quoad gubernatoris, seu gubernatorum, ac studentium electionem ac eorundem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, circa studentium instructionem, eruditionem, adificationem ac correctionem, victus vestitusque eis administrandi modum, atq; aliam omnimodam gubernationem, regimen & curam. Sic tamen vt neq; Studentes, dictis bonis abuti, neq; Societas in proprios vsus couertere possit, sed studentium necessitati subuenire. Qui quidem, post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem, in Societatem nostram admitti possunt. Socij omnes, quicumq; in sacris fuerint, quamuis beneficia Ecclesiastica, aut eorum redditus non habeant: teneantur tamen singuli priuatim ac particulariter, & communiter, ad dicendum officium, secundum Ecclesie ritum.

Hac sunt, quae sub praefati, Domini nostri Pauli, & sedis Apostolicae beneplacito de nostra professione, typo quodam explicare potuimus. Quod nunc fecimus, vt summam sumptione hac informarem tum illos, qui nos de nostro vitae instituto interrogant: tum etiam posteros nostros, si quos, Deo volente, imitatores vnquam habebimus huius vitae. Quam cum multas magnasq; habere difficultates fuerimus experti, opportunum iudicauimus etiam statuere, ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissime fuerit probatus: cum prudens in Christo, & vel doctrina, seu vitae Christianae puritate apparuerit conspicuus: tunc demum admittatur ad Iesu Christi militiam, qui tenuibus captis nostris fauere dignetur ad gloriae Dei Patris, cui soli sit semper deus & honor in secula. Amen.

Hanc formulam, ceu pium, sanctum ac Spiritualem profectum, Apostolica auctoritate, ex certa scientia approbavit, confirmavit & benedixit, ac perpetuae firmitatis munimine roboravit: ac sub sanctae sedis Apostolicae protectione suscepit. Paulus III. Anno Domini 1540. Quinto Calend. Octob. pontificatus sui anno sexto.

Hanc Bullam, in qua Societatis IESV vota simplicia, & Specialia, nec non & studia & vocatio illorum continentur, cum mihi Romae legendam & ponderandam traderet, sperans me subscripturum, Pater TVRRANVS, quem alij Torrensem vocant (qui proximis superioribus annis linguam suam venenatam in Antonium Sadaelem acuit) eam cum viderem totam esse Pontificiam: verbis quidem pulcris ornatam, sed rebus impijs scatentem: & in rei veritate aliud verbis pollicentem, aliud

D. Anst. H. lib. 1

factis præstantem: sicq; ad seducendum homines, simplicioribusq; imponendum instructissimam esse, illam Romæ inter amphiteatri rudera (ad umbram ob nimium Solis ardorem me conferens) *κατὰ τὴν ὄντως ἐσθὴν* in hanc propemodum conuerti formam. Quam, licet aliqua ex parte rudem, & in quibusdam denuò mutatam, subiungere libet, dubio procul Lectori non penitus ingratam.

Quicumq; in noua hac Societate, ab Ignatio Loiola Hispano, primum quidem milite profano, inde verò ad superstitionem usq; religioso, doctrinæ à Martino Lutero ex Prophetarum & Apostolorum oraculis prolata, propriè opposita, locum habere, & sub protectione, tutela ac gratia Sanctissimi Patris ac Præfulis Papæ Romani contra illos militare cupit, is sequentia nôrit, & intra animum suum accuratè perpendat.

Sectam hanc licet nuper natam, quo nomine etiam secundum receptam Romanæ Ecclesiæ cõsuetudinem postremum inter reliquorum Monachorum examina locum habitura erat: tamen vt eam Loiola supra reliquos Monachorum ordines eueheret, eiq; apud omnes maximam auctoritatem & existimationem, quasi non ab hominibus inuenta; sed à Deo ipso introducta esset, conciliaret, eam non à primo regularum nostrarum inuentore, vel Iohannitas, vel Petrilinos, vel Caraffitas, vel Quietinos: Nam Anno Domini 1523. Episcopus à Quietate, Gioan Petrus Caraffa, *καὶ ἐξ ἑαυτοῦ* quandam, huius ordinis dedit, eiusq; regulas factus Papa, & dictus PAVLVS III. QUIETINAS dixit, easq; ceu omnium aliarum regularum apices & perfectionem summam Bullis confirmavit) nec à se eius æmulatore, vel Ignatianos, vel Loiolitas, vel Biscoitas: neq; etiam ab huius patria Guipozitas: sed à IESV DEI filio denominare voluit. Dulce enim nomen IESV & omnibus gratum. Sic ergo eò pluribus se imponere: & sub saluifico hoc nomine eò commodius ipsum Iesum (sicut Herodes prætextu adorationis: Iudas osculo: Pilatus manuum lotionem & Euangelium ipsius persequi: venenumq; suum simpliciorum & minus sibi à Pseudeprophetis cauentium, animis affundere, eosq; inficere & corrumpere se posse iudicauit.

Ne quis autem suspicaretur, illum ex arrogantia sibi suisq; nomen IESV rapuisse, finxit (vt & Mahumetes Turcarum Sator, & Pelargus Anabaptistarum inuentor fecere) diuina colloquia, cœlestes *ἐνσαώσεις*, nec non & Angelorum apparitiones, quibus ab ipso Dei filio, & beatissima ipsius Matre semper virgine Maria edoctus, suos socios & illorū *καὶ ὁμοιωτάς* Societa-

Societatem seu compagnia di Giesu, vocarit. Licet autem verè Diabolus sit illorum Pater: (vt mendacia eorum pontificia, & homicidia papalia *Ioh. 8.* demonstrent) non tamen ita deformis esse vult in suis ministris, vt diaboli natiua species cognosci possit: sed mundus & candidus, imò Angelus lucis videri vult. Vnde omnia, quibus ipsius schiaui & mancipia occupantur, scilicet nomen, dicta & facta, sic proponit, vt ea ornet, simulata quadã imitatione IESV, mundi Saluatoris, & ipsius veritatis. Sic primos suos decem patres, ad imitationem IESV CHRISTI, Apostolos vocauit. Et Bobadilla ait: Nos imitatores Iesu sumus.

Verùm pari fide & conscientia tum Iesu tum eius Apostolorum, tum etiam imitatorum CHRISTI nominibus vtuntur. Verus Christi imitator est: qui vocem Christi audit, suam crucem tollit: ac eum pedibus fidei, spei & caritatis sequitur. Sic Paulus dicit: Imitatores mei estote, sicuti ego Christi *1. Cor. II.* Quomodo autem tum ipsius tum Christi imitatores fiamus, docet Thessalonicenses, inquitens: Vos imitatores nostri *1. Thess. 1.* facti fuistis & Domini, recepto sermone cum oppressione multa, cum gaudio Spiritus sancti. Recipientes ergo sermonem Christi & Apostolorum; hi verè sunt Apostolici viri, & Domini discipuli. Recipiunt autem sermonem, qui ei credunt, omnem fiduciam in eius promissis collocant, vitam suam ad illius præscriptum componunt, omniaque aduersa pro nomine Domini subire non horrent, quæ ipse Dominus & Apostoli eius subierunt. Quia autem nos Iesuitæ, ἀντιλήμενοι Christo ἐν διακρίσει, *2. Thess. 2.* socij dæmoniorum, & fratres τῆς ἐποποιίας καὶ λαλῆς, horremus ab omnibus ijs, quæ Christus suo in Evangelio & fecit & docuit: neq; ipsius promissis fidimus: neque vitam nostram ad eam normam Decalogi, quam ipse explicando commonstrauit componimus: sed perfectionis nostræ regulas à Paulo III. & Ignatio Loiola nostro traditas, non aliter quàm si à Christo traditæ & ab Apostolis scripto mandatæ essent, sequimur: verbum autem Dei, ceu literam mortuam, ac nasum cereum, imò quasi officinam hæreticorum & materiam litis (sic enim docuerunt nos Patres nostri Colonienfes) negligimus, ridemus, persequimur. Annon egregij & insignes IESV & Apostolorum eius imitatores sumus? an non perconcinne nomen Iesu nobis ipsis sumpsimus?

Quamobrem quicumque vult sub voluptatis, Veneris, Bacchi, Cererisq; vexillo, Beelzebubo diabolorum Principi militare, is intendat & curet: primò, vt ante omnia Baptismum, in quo nomen Christo (quem nos Luciferiani cane & angue peius odimus, ideoq; eius calcaneum semper

Gen. 3.
Act. 9.

per mordemus, illumq; in membris suis persequimur) dedit, & ipsum creatorem suum abneget; periurus, fœdifragus & apostata fiat: & soli Satanarum agmini, atque Romano Pontifici, diabolorum omnium in terris vicario, seruiat seq; mâcipet, post susceptum impurum, nunquam seruandi cœlibatus; sed in omni genere fornicationis, adulterij, scortationis, stupri, raptus, concubinatus, incestus & Sodomix, more Romanorum Epicuri de grege porcorum, volutandi votum. Deinde proponat sibi in animo, se verum, viuum, natiuum, γνήσιον seu germanum & perfectissimum esse membrum nostræ Calicuticæ Societatis, ad hoc potissimum institutæ, vt ad synceræ fidei & Christianæ extirpationem & animarum seductionem, in doctrina & vita Antichristiana, magia & idololatria Romana multiplici, per conciones pontificias seu idololatricas, per inanem Scholasticorum Philosophiam: per deliria Thomistarum, per somnia Scotistarum; per speculationes Monachorum; per phantasias Clericorum: per canones conciliabulorum: per bullas & indulgentias Papæ: per traditiones Romanæ Ecclesiæ, ipsi Dei verbo præferendas, & verbi diuini neglectum & contemptum: per diabolica, carnalia, hypocritica, pharisaica & idololatræ exercitia, & impietatis ac immisericordiæ opera, & nominatim per puerorum ac rudium corruptionem, seductionem & in Antichristianismo institutionem, ac Antichristi fidelium, in conscientiarum carnificinis, per auricularem confessionem, ad animarum interitum & desperationē, instituen dis præcipuè, quasi proprium suum ἕρπυλον, ac spartam sibi ab Antichristo Romano demãdatam, intendat & ornet.

1. Tim. 4.

Nisi enim in hac nostra dæmoniorum Societate hoc diligenter curauerimus (quod ante nos etiam Eccius in Germaniam suasisit) vt iuentus per Canisij nostri Catechismum (quem rectè Antichristianæ doctrinæ epitomen dicimus) & per nostram Matæologiam ac fabulas seducatur: nunquam Germanos, in fidei suæ professione constantes, vel nostræ Societati addictos reddere, vel Pontificis Romani, Dei & patris nostri regno ac tyrannidi, rursus subijcere poterimus. Seniores enim Germanorum constantiores sunt, & in fide sua Euangelica certiora fundamenta habent, quàm vt nostris siue minis siue promissis, traditionibus certis & canonibus dubijs, à veritate sua dimoueri queant. Quamobrem si rectè Pontificis nostri mandata exequi & nos gratos ipsi exhibere voluerimus: non est, quòd in scholis vel templis Inuentutem in syncero Dei verbo, aut puriore Philosophia erudiamus, & pios faciamus: sed
in hoc

in hoc inuigilemus omnes, vt illorum animis Euangeliorum existimatio eximatur, & Pontificiorum decretorum obseruatio inseratur. Neq; enim scholæ, templa, domus & collegia nostra in hoc ædificata sunt, vt Iesum syncerè in illis prædicemus, seu faniorem in ipsis Philosophiam tradamus: sed vt Iuuentutem ab illis abstrahamus, & ad pontificium regnum, vel ad nostram societate deducamus. Hoc est nostrarum scholarum institutum. Non obstante eo, quòd nomen nostrum profiteatur, nos Iesum docturos: & nos polliceamur in illis literis, quas ianuis nostrarum scholarum affigimus, nos nihil quàm veritatem tradituros. Sic namq; cautè nos facere oportet, ne vngues nostri conspiciantur, & nasuti Germani fucum & fraudes nostras, cum Societatis nostræ detrimento olfaciant. Sicuti in inferiori Germania nostris accidit.

His fundamentis iactis, taliq; animo concepto, curet primò quisque nostrum non IESVM, quem ingrediendo nostram Societatem abnegauit; Non verbum eius, quod nec legat, nec alijs legendum permittat: Sed Pontificem Romanum ac nostros superiores. Hi enim sunt Dij, ac Domini nostri, qui nos ex Ægypto & duris huius mundi laboribus, ad terram Canaan, Societatem & Collegia nostra, lacte, melle, omnibus voluptatibus & delicijs, à mundo & secularibus hominibus absconditis, fluentia introduxerunt. Deinde etiam obseruet, summi instituti nostri rationem (quæ via quædam est, ad Diaboli vicarium Pontificem Romanum) semper ante oculos habere, & finem sibi ab Antichristo propositum totis viribus assequi: vnus quisq; tamen, secundum *παρηγοριαν* & nequitias, sibi à Spiritu immundo subministratas, vt vocationis Pontificæ proprium gradum: ne quis fortè zelo vtatur secundum scientiam. Cuius proprii cuiusq; gradus, iudicium & seruitium, discretio & distributio tota sit: non in Dei potestate, vel piorum dispositione (hi enim nihil ad nos, quia antequam nos eramus, illi à Pontificum Romanorum concilijs sunt diris anathematismis damnati) sed in sanguinaria manu Præpositi seu Prælati, imò Pilati, per Satanam & Nos eius seruos, eligendi, vt congruus & condignus ordo, aut debita & nostræ Societati conueniens *ἀραξία* (inter *ἀράξιν* enim & *ἀραξίαν*, nō statuimus differentiam magnam) instituat & seruetur: tanquam res, in nostra ex Satanæ inspiratione instituta commnionē, valde necessaria. Qui quidem Præpositus noster, instar Dei colendus, de consociorum omni fraude & dolo refertorū consilio, constitutiones antichristianas, ad constructionē huius propositi, nostro fini (qui est homines seducere & perdere) cōducentes;

in consilio condendi auctoritatem habeat: maiori suffragiorum (semper enim inter nos, & maiorum auctoritas, & plurium suffragia, licet impia essent, plus valere debent, quam subditorum pietas, vel vnus veritas) parte semper statuendi ius habente. Consilium verò in rebus grauibus (id est, quando deliberatur, quomodo Antichristiani regni rudera ac ruina restaurari, & nostra Societas augeri & ditari: Christi autè regnum aboleri, & Euangelici omnes deleri, possint) intelligatur esse maior pars Societatis nostræ, quæ quidem à Pilato (scribere volebam Prælato) nostro commodè vocari poterit, aduersus Christum & Ecclesiam eius. Hoc consilium seu Synedrion, nobis hodiè dicitur Congregatio. Ad quam nostri Primores ex omnibus mundi plagis, in quibus nostri habitant, vocati conueniant, hi in equis, illi in curribus, secumq; afferant Romam, aurum & argentum, à Germanis & alijs populis ablatum: certiozem etiam faciant Generalem suum, & hic Pontificem, quid quantumuè Pontificium Regnum tum alibi, tum maximè in Germania proficiat: qui sint Romanæ Ecclesiæ hostes: qui fautores, vt hi præmijs ornari, illi pœnis affici & excommunicari possint. In qua congregatione nostra, quæ singulis annis conscribitur, potissimum agatur de Pontificis Romani & Apostolicæ verius Apostolicæ sedis stabilitate: de Societatis nostræ incremento: ac de Lutheranorum proditione & abolitione. His, qui hoc sine conueniunt, atq; hæc totis viribus agunt, Pontifex noster, Dominus Minorum, nec Deus nec homo, sed ἀνδρωποδιδολος magnas ac plenarias concedet omnium peccatorum indulgentias: ne teneantur vlli virtutum studere, nec in æternum saluari. Communicabit etiam illis rosaria consecrata, grana, benedicta, nec non & alias ligneas, lapideas, plumbeas, ferreas, cupreas, stanneas, equinas & mulinas reliquias: quas consiliarij ac negociatores nostri (dulce enim lucrum ex re quauis) stolidis ac credulis Germanis, pro gemmis, auro & argento vendent: & osculanda ac adoranda prostituent. Sic ergo nostri cum saluo conductu, & benedictione Pontificali per signum crucis accepta, ad Germaniam reuersi, nunquam non cauponizent Dei verbum: & vt Iesuitas decet, nomen quidem Iesu in ore & in parietibus domorum, scolarum & templorum depictum habeant, eius etiam crucem in baretis suis formatam portent: ipsum autem Saluatorem, nec purè nec ex corde prædicent, sed in omnibus, & quæ sunt Pontificis Romani, & quæ sua sunt quarant, atq; hominibus placere studeant. Si mulatio enim, avaritia & adulatione nostram Societatem ornant, augent, ditant, & mundi prudentibus

commen-

commendant. Afferent itaq; secum in Germaniam, ex illa nostra congregatione & diuitibus nundinis, egregia rosariorum ac granorum à Papa nostro hyperphysicè consecratorum, donaria & munera, præsertim hoc inter reliqua omnium præstantissimum: Nimirum:

Indulgentias concessas à Gregorio XIII. Coronis Patrum nostrorum pro Germania, dum à congregatione generali proficiscerentur; Anno Domini 1573. die 27. Iunij, hæc promittentes.

1. Qui consuetudinem habet ter in hebdomada, coronam vel Rosarium dicendi, in quocumq; Rosarium dixerit, lucratur 200. dies Indulgentiarum, in festis verò 300.
2. Si autem dixerit pro defunctis, per modum suffragij, lucratur omnes indulgentias, quas illi lucrari solent, qui visitant loca Sancta Romæ, & in hora mortis post perceptionem Sacramentorum Ecclesiæ, dicendo nomen IESVS, ore vel corde, indulgentiam plenariam, & remissionem omnium peccatorum.
3. Qui in mense semel solet communicare, & in hebdomada ter coronam dicere, poterit sibi eligere 4. dies in anno, in quibus lucratur poenitentiam plenariam, & quoties communicat, 101. dies indulgentiarum.
4. Qui ter recitare solet Rosarium, lucratur omnibus festiuitatibus B. Virginis, singulis diebus Dominicis, & omnibus diebus hebdomada Sanctæ, omnes indulgentias concessas, omnibus templis Romæ, siue sint intra, siue sint extra muros.
5. Qui habuerit consuetudinem semper vesperi conscientiam examinandi, & poenituerit de erratis, & veniam à Deo petierit, cum vero proposito, tempore ab Ecclesiæ statuto, confitendi, lucratur vnum annum indulgentias, omni vespere, quo se prædicto modo examinauerit.
6. Seruans supra dictum modum, singulis diebus totius anni, quibus dixerit coronam vel Rosarium orando pro reductione hæreticorum & Ecclesiæ augmento, lucratur omnes indulgentias, & stationes, qua illo die, in quocumq; templo vrbis Romæ sunt, siue illud sit intra siue extra muros.
7. Et vltimò, si quis granum apponat coronæ non benedictæ, habebit illa coronæ eas indulgentias.

Pro his tantis spiritualibus donis, quæ ex thesauro meriti Sanctorum, per Pontificem Romanum canonizatorum & in cælis collocatorum (quorum tamen animæ fortassis in inferno sunt positæ) sunt deprompta, magnum fuerit, si nos corporalia beneficia, aurum & argentum, ab ipsis vicissim recipimus? Cur enim non liceret nobis sanctorum meritâ (etsi ea Iesaias panno menstruatâ confert, & Paulus *πικραλα* nominat) vendere? cùm secundum nostrû Prophetam omnia venalia habeamus, si modò spes lucri aliqua affulgeat.

Venalia nobis

Templa, Sacerdotes, altaria, sacra, coronæ,

Ignes, thura, preces, cælum est venale Deusq.

Neque curemus, quod alius quispiam de nostris cecinit.

Vendit & cælum Romanus & astra Sacerdos:

Ad Stygias igitur cogitur ire domos.

Quin bullis & indulgentijs laudemus venales, quas volumus extrudere merces. Videat id Christus de cælo: Quid tum? tamen metu Papæ, à quo plenariam negociandi & cauponandi verbum Dei accepimus potestatem, contrahiscere non audebit. Eò quòd Papa etiam cælestibus imperet, & faciat in cælo & terra quod vult. Qui etiam regna mundi suis adoratoribus gratuito diuidit: & quibus vult, eadem aufert. Et hæc sunt grauiora & perpetua Societatis nostræ negotia, in quibus à nutu Papæ & Generalis, nostri dependeant, prout in congregationibus nostris ipsis præscribitur.

In leuioribus autem, hoc est, in verbo Dei negocijs, & temporaneis, omnes ij, quos in loco, vbi Præpositus noster residebit, præsentem esse cõtigerit, quod ad incrementum Societatis facere videtur, discernant. Duntaxat diligenter attendant, ne Laicis, vel suspitione hæreseos notatis, Bibliorum lectio permittatur, ne fortè ex verbi Dei præscripto nos hypocriseos, mendacij & vanitatis redarguere præsumant. Nostri autem in omnibus Præposito nostro obediant: vtpote penes quem omne ius est, iubendi omne illud, quod fidem Christianam impedit, bonos mores corrumpit, *ἀπιστία* Pontificiam promouet: & prauos mores introducit. Cuius rei instrumētissimum habemus gazophylacium, regulas nostras: quæ omnem hypocriseos & superstitionis rationem perfecte docent.

Præterea sciant omnes Socij nostri, iurati Euangelicæ veritatis hostes, & nō solum in primis Professionis suæ (qua sese Papæ & toti dæmoniorum societati in mancipia tradunt) foribus, sed quoad vixerint, quotidie

fidie animo voluant; Societatem hanc vniuersam, Generalem, Assistentes, Praepositos, Visitatores, Prouinciales, Rectores, Ministros, Coadiutores formatos, & in genere omnes nos Epicuri de grege porcos, non Deo, sed sub scelestissimi & immundissimi diabolorum diaboli, Patroni nostri, Papæ Romani, & aliorum Romanorum Antichristianorum, siue hæreticorum & perditorum, siue Gentilium & Barbarorum, successorum eius patrocinio, impiæ obedientiæ voto, ipsi Diabolo militare. Et quamuis contra Euangelium statuamus, & fide hæretica, ab ipsis Pontificibus Romanis inuēta, firmiter in nomine Satanæ profiteamur: omnes fideles Romano Pontifici tanquā capiti subesse: ad maiorem tamen nostræ Societatis gloriam, commodiorem acquirendarum opum facilitatem, & Societatis nostræ augmentum ac conseruationem, summoperè conducere iudicauimus, ad opprimendam nominis Iesu gloriam, extirpandam Euangelicam doctrinam, & fundamenta Ecclesiæ Lutheranorum euertenda, denique cuncta Pontificis nostri iugo subiicienda, singulos nos, egregiè in omni fallaciarum & fraudum genere instructos, vltra illud cōmune vinculum, quo nos, vt reliqui Monachi, in obsequium Antichristi tradidimus, speciali voto, quod Professionis est, astringi. Ita vt **QVI C QVID** (siue illud sit Dei mandatis contrarium, siue conforme, imò vbi quàm maximè veritati Euangelicæ repugnārit, ibi nos eò promptiores futuri sumus) **MODERNVS** & alij Romani Pontifices, Satanæ, pro tempore, in hoc mundo, per ipsius grandipotentiā & operationem, vicarij existentes, illic verò in æternum nobiscum pereuntes, iusserint (sicuti illis, quicquid libet & lubet, iubere licet, vtpote quorum volo & iubeo, est ipsum ius & ratio) ad perditionem animarum, & fidei Christianæ extirpationem: Pontificiæ verò idolomanæ propagationem pertinens, & ad quascunque prouincias nos mittere voluerit, fermento humanarum traditionum inficiendas, sine vlla tergiuersione, siue iustum præceperit, siue iniustum: aut excusatione, siue honestum siue inhonestum iusserit: quantum in nobis est; ceu ipsa Dei iussa & oracula exequi teneamur. Siue miserit nos (quod tamen ne facile fiat, sedulò præcauemus: quia fratrum quoq; gratia rara est) ad fratres nostros Turcas, cum quibus Iesu Christi nomen, personam & officium ridemus, factisque negamus: siue ad quoscunque nostri similes infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, (quò inde eò commodiùs mendacia Pontificia spargere, nobisq; falsa miracula affingere possimus, nec tamen quisquam ob nimiam distantiam, vtrum vera aut falsa scribamus, deprehendere possit: vt

sit: vt Epistola Indica à nobis typis commissæ declarant) existentes: si-
 ue ad quoscunque nostros hæreticos, siue schismaticos & infideles, qui
 ex nostris ossibus orti sunt, & intra Ecclesiæ Romanæ gremium fouen-
 tur; seu etiam ad quosuis fideles. Non quidem vt ab his veritatem disca-
 mus, nõsve vnà cum ipsis in Christi obsequium demus: sed vt omnibus
Matt. 24. dolis & fraudibus, artibus & fallacijs, deceptione & impostura, promif-
 sionibus & minis, vi & tyrannide, signis & prodigijs illos ab agnita veri-
 tate abstrahere, pontificiæ pietati subiugare, obedientes recipere, Chri-
 stum abnegantes promouere conemur: contradicentes verò brachio se-
 culari prodi, illorum bona confiscari, ipsos in exilium eijci vel occidi &
 comburi curemur. In hoc enim nos Deo nostro Pontifici Romano gra-
 tum cultum præstamus. Quamobrem qui ad hanc tetrorum dæmonio-
 rum, mendacium, homicidarum, crudelium hypocritarum, superstitio-
 rum Pharisaorum, circumforaneorū, Meretricis magicæ amatorum,
Apocal. 17.
18. Epicuri de grege porcorum, Legis diuinæ perturbatorum, conscientia-
 rum carnificum, Cardinalium Lictorum, Episcoporum adulatorum,
 Christum de nouo crucifigentium, Euangelij corruptorum, atrocissi-
 morum Dei hostium, pertinacium & obstinatarum Bestiarum, pestium
 Germaniæ, *ειδολοδουλῶν*, mortem & victoriam Christi inanem reddentium,
 obscurantium Sacramenta eius, & verum ipsorum vsu tollentium,
 ac noua instituentium, abnegantium & blasphemantium Domi-
 num nostrum Iesum Christum cum omnibus promissionibus & benefi-
 cijs eius: qui, inquam, ad hanc colluuiem serpentinam, Esauiticam, Ie-
 busæam, ac Philistæam accessuri sunt, antequam huic malorum agmini
 nomina sua dent, eorumq; oneri humeros supponant: eos oportet, prius
 omnem pietatem exuere, erga Deum & homines, Christum abnegare,
 verbum Euangelij conspurcare, Sacramenta Dei violare, Christi sangui-
 nem & beneficia eius proculcare, parentes calcare, magistratum asper-
 nari, omnes amicos deserere, studia veræ Theologiæ & Sobriæ Philoso-
 phiæ relinquere, atque adeo colloquia cum omnibus secularibus abiur-
 rare: atque hoc vnum diu multumq; meditari: an tantum pecuniæ Pon-
 tificiæ & auxilij Satanicæ, in bonis Mammonæ sui habeat, vt turrim hanc
 Babylonicam (in quam Bestia seu meretrix nostra Romana siue Papa, ab
 ira Dei fugere conatur) iuxta inspirationem Satanæ, inuentum Loiolæ
 & approbationem ipsius Pontificis, possit consummare: Hoc est, vt ma-
 gis disertè dicam: anne Spiritus immundus, qui illum ad hanc Professio-
 nem impellit, tantum illi audaciæ & virium polliceatur, vt huius voca-
 tionis

tionis pondus, illo astante & adiuuante, se sufferre posse speret. Nihil enim absq; Satanæ auxilio nos Iesuitæ possumus, vt nec Magi absq; illius ope & consilio quicquam adoriuntur. Si ergo hanc Babylonicam turrim & Romanam sedem sartam tectam conseruare cupimus: ante omnia opera danda est, vt ne fortem huius atrij custodem amittamus, nec ab eo deficiamus: quicquid alij sentiât. Hic enim dat nobis omnia regna mundi, quibus Euangelicorum quorundam corda corrumpere & seducere possumus: his fruamur in pace, quis scit (sicuti ex nonnullorum Pontificum nostratium sententia loqui possumus) an anima sit immortalis, vel vtrum alia vita post hanc restet. Ideo nos circumueamus vt Leones (quod à vocatione nostra non est alienum, quia Loiolitæ, à Loiola nostro dici possumus) & quæramus quos quorumve bona deuoremus.

Matth. 4.

Postquam igitur Domino & Principe huius mundi inspirante, huic Antichristi & dæmoniorum Societati, nomen dederint nostri, ac Christum in cuius iura in Baptismo iurârunt abnegauerint: Satanam & opera eius, quibus abrenunciauerant, receperint: seseq; vt morigeros filios Satanæ, & fideles seruos tenebrarum decuerit, in omni iniquitate strenuos præbuerint: diu noctuq; succincti lumbos armis iniustitiæ, ad tam grandis debiti, quo Satanæ & vicario eius Papæ sunt obstricti, solutionem prompti esse debebunt.

Ne autem quæ possit esse inter nos missionum ac prouinciarum huiusmodi, ad seductionem Christianorum & Euangelij oppressionem instructissimam, aut ambitio, (ad quam omnes ceu terra ad suum centrum Naturâ ferimur) aut detrectatio (quæ non metuenda est: cum maiori desiderio occidendi & deuorandi Euangelicos, quàm lupi famelici ouem, inhiemus: nisi quando vel longa itinera, vel magna pericula, vel multi labores aut aliquæ asperitates, & rerum inopiæ subeundæ & ferendæ sunt) profiteantur singuli, se cum Deo nunquam directè vel indirectè hac de re acturos: nunquam vocati per pium Magistratum ecclesiasticum vel politicum, comparituros, aut passuros, vt nullo vel pietatis, vel religionis argumento, ab huiuscemodi missionibus abducantur. Quæ in hunc finem institutæ sunt, vt pij Germaniæ Principes, apud Pontificem Romanum, Deum & Regem nostrum (sicut Christus Dominus illorum Patronus, coram Hanna, Caiapha: Pilato & Herode) prodantur: Subditi illorum expilentur & occidantur: Euangelica doctrina in auribus nostris scdissima hæresis, & Lutherana secta nobis abominanda, aboleatur: Et iuuentus Germana, per nostros seducta, tantum odium

odium in suos parentes concipiat, vt instar cuculorum in eos, qui ipsos
 genuerant, fouerant, nutriuerant, educârant, sæuiant, eos occidant &
 & deuorent. Omnes ergo curent, vt totam istam rem liberrimo Romani
 Pontificis arbitrio committât: ita vt cum illo ea de re ne minimum qui-
 dem consultent, multò minus tergiuerentur, sed quando ipse vult, im-
 petum in Christianos faciant, quicquid siue Deus in verbo suo statuât,
 siue iustitia iubeat. Quia solus Pontifex noster, optimus in nequitia in-
 uenienda: maximus in tyrannide exequenda, in scrinio pectoris sui vi-
 det & nouit, quando in Christianorum perniciem emittendi simus. Nisi
 fortè sanguinaria ipsius consilia nostri Præpositi & Superiores acere
 velint, sicut certè multa & varia suppeditare nouerunt. Horum enim est
Psal. 2. Pontifici astare, & consulere aduersus Christû & membra eius. Ideoq; in
 missionib. suis nihil agât ex Dei mādato, nihil ex iustitia, nihil ex fide, ni-
 hil ex æquitate: sed omnia & singula, summa vi, summa iniuria, summo
 dolo, summa violentia, secundū tamen Pæpæ decreta & Generalis nostri
Dist. 40. placita. Hi enim sunt nostra capita, nostri principes. His in omnibus
 obediamus, etiam si nos secum ad inferni barathrum rapere velint. His
 votis nostris, cui ferreis vinculis obstricti sumus, neque aliter sentire,
 quàm illi volūt, debemus: nisi & vota nostra irrita esse, & in ira illorum
 anathemata incidere, vulcanoq; committi velimus.

Vt autem omnes Sodalitatis huius Patres & fratres *ἑβμαχοι* & ido-
 lolatræ, in huiusmodi missionibus, nihil cum Deo, sed omnia ex nutu in-
 dulgentissimi Patris Pæpæ nostri agere debent: Ita etiam nec Generalis
 noster totius Societatis Dominus, quicquam cum eo consultet, quando
 vel ipsum, vel suos Papa emittere intendit: sed totus & ipse, ab arbitrio
 Pæpæ dependeat, & Societatis Antistibus consulat, ne quid contra Pæpæ
 nostræ sententiam vel auctoritatem suscipi vel decerni patiamur. Quod
 si secus fieret, plenaria Pæpæ sit concessa potestas: vt quemadmodum nos
 creauit, confirmauit, auxit & ditauit: Ita & nos omnes in inobedientiæ
 crimine (si scilicet Euangelium purè prædicemus, & Christi sacramenta
 rectè & integrè iuxta ipsius institutionem administremus) deprehensos,
 omni dignitate spoliare, exuere, maledicere, anathematizare, occidere
 & damnare auit. Ne igitur & vitam & opes & honores amittamus, o-
 mnia ex pontificis Romani decreto faciamus. Quicquid Deus, Verbum,
 Cælum, Aër, Aqua, Terra, superi & inferi contra nos clamitent. Semel
 enim nos meretricis illius magnæ seruos ac membra fecimus: omni igi-
 tur tempore illi obsequium præstemus, quo mundi regna nobis diuidat.
 Voucant

Voueat etiam singuli & omnes se in omnibus, etiam Dei verbo & omni honestati apertè repugnantibus, obediētes fore Societatis Præposito, si ea ad regula huius nostræ, de emissionē in Christianos, obseruantiam facere animaduēterint. Quia Papa & Generalis noster, supra omnem legem sunt positi ac ipsi sunt nobis Decalogus & Lex nostræ: vt dixit Iacobus Crusius, nouitorum nostrorum Landspærga excoctor.

Præpositus porrò noster illa iubeat, quæ ad consecutionem propositi, ab Antichristo Romano, & à deuotorijs eius seruis fodalitate nostræ, finis cognouerit esse oportuna. Finis autem nostræ est, ad mandatum Papæ Romani, totum peragrare orbem, & quantum in nobis est, dolis & fraudibus, technis & malis artibus, omnibus consilijs & scriptis, machinationibus & insidijs, imposturis & proditionibus, muneribus & opibus, minis & promissis, vi & tyrannide, clam & palam (hæc enim sunt nobis media, quibus Lutheranos adoriri, & non rarè etiam expugnare solemus) Euangelicos inuadere, & aut seducere, aut prodere ac interficere: Et ijsdem artibus Regnum Pontificium iuuare, eos pomaria dilatare, amplificare & exaltare, aduersus & supra omne id, quod est & dicitur Christus, & regnum seu Ecclesia eius. Hoc est propositum nostrum, ruinas Pontificij regni restaurare, ruderæ eius reedificare, Ecclesias Germanorum Principum destruere, illos ad Ecclesiasticorum bonorum restitutionem adigere, & nomen ac regna illorum penitus ad internecionem vsq; delere. Ideo, non vt reliqui Monachi, vel ad solitaria loca nos conferimus: neq; extra vrbes habitamus: neq; nostris in collegijs nos continemus: sed vt regula nostræ mandat: per omnes mundi plagas circumcurramus, per omnes plateas urbium vagamur, aulas Principum *Regula 3.* assiduè visitamus, ædes tum magnatum tum priuatorum hominum indefinenter subintramus, passim quærentes quos deuoremus. Quo in proposito, à Principe huius mundi, qui distribuit bona adorantibus se: & ab eius vicario, Papa Romano, Nostræ Sodalitatis capite & Deo terreno, gratis nobis quæ volumus *παροίωσις* communicante, instigamur, adiunamur, communimur & in perniciem Euangelicorum armamur. Ideo in constitutionibus nostris sæpius repetitur hæc loquendi forma: in Domino: sub vicario Christi. Vbi, per Dominum; vel Deum huius mundi, vel seruum seruorum Dei, Chamum, hoc est, totius Pontificij regni caput & ἀρχὴν, Pontificem Romanum, Antichristum, intelligimus. Per vicarium Christi, Pōtificis tutelam, custodiam, opes & auctoritatem accipimus. Hoc esse nostrum propositum: hunc esse nostrum finem: Hu-

T

gonotæ

gonotæ in Gallia viuentes; in Hispania latitantes: Lutherani in Germania, Polonia, Vngaria, Bohemia, Transyluania, Heluetia, Belgio, Austria, Bauaria, Sueuia & alibi florentes: suo cum periculo & detrimento magno sunt experti: Et laus & honor Pontifici nostro, & gloria eius capiti, Domino in ferorum, qui nos miserūt ad oras illorum, in quibus hæctenus illorum auxilijs satis feliciter pugnauimus: maiora præstituri, si, vt hæctenus quidam Germani Principes fecerunt, nos porrò pro nostro arbitrio circumire & grassari, passi fuerint.

Amos 6.

Vt autem etiam illorum, sicut Italorum occupemus animos, illorumq; regna inuadamus, nihil intermitteremus, quibus illorum fauorem & gratiam (vt constitutiones iubent) demereamus. Principibus enim deuictis (dicit Ignatius Loiola in constitutionibus & missionum regulis) subditi facilè obedire cogentur. Illi enim à Papa corrupti numeribus & territi illius potentia, sua auctoritate & legibus, subditos nullo negotio ad colenda idola nostra impellent, tergiuersantes punient, pelle detracta eos excoriabunt, & ossa eorum confringent & concident sicut in lebere.

Mich. 3.

Mich. 3.

Interim nos summo studio eos seducemus: mordebimus dentibus, & prædicabimus pacem: & si qui non dederint in ore nostro satis, sanctificabimus super eos prælium: ædificantes nostram Societatem in sanguinibus, & domos nostras in iniquitate: in mercede quiduis docentes: & in pecunia diuinâtes: & super Dominum requiescentes, dicimus:

Mich. 7.

Soph. 1.

Zach. 1. 5.

Regula 3.

Domina-

tor illis est

Papa.

Zach. 11.

Nunquid non Dominus in medio nostrum? non venient super nos mala. Vbi est Deus illorum, qui illos ex manibus nostris eripiat? Non faciet illis bene Dominus: non faciet nobis malè. Nos sumus, & extra nos non sunt alij amplius. Nos sumus, quos misit Dominus, vt perambulemus terram: Nos sumus oculi Domini, qui discurrunt in vniuersam terram: Nos sumus filij olei splendoris, qui assistunt Dominatori vniuersæ terræ. Quemadmodum hæc & alia dicta Patres nostri, Laynetz, Salmanasar & Torrensis, de nobis per concinnè interpretati sunt. In quibus omnibus dicere consueuimus: Benedictus Dominus, quòd facti sumus. Laus Deo, Iesus ✠ Maria cõserua nos filios tuos, in sancto obsequio tuo, &c.

Hoc est, inquam, nostrum propositum, & vt rem breuibus repetam, sicq; eam nostrorum memoriæ & animis fortiùs imprimam, hic est finis noster: Legatos seu proditores Papæ agere ad Ecclesias Germaniæ verè catholicas: his præcipere, vt sequantur leges, decreta & canones Pontificis Romani; prohibere publicas & priuatas Euangelij prædicationes, integram hæresis sumptionem interdicerè; corrumpere & deprauare

prauare sanctum Dei verbum: populum Euangelicum seducere: scholas, domos, collegia & templa idololatrica edificare: in his quotidie Misfam facere: hoc abominandum idolum Deo pro peccatis viuorum & defunctorum, quasi propitiatorium loco vnici sacrificij Christi obtrudere: filios & filias à communis vitæ laboribus, ad Monasticorum ocium, delicias & libidines pertrahere: in omnibus immundicijs Pontificis Romani eas inquinare: & hoc agere, vt obliuiscantur Legem Domini, & immutent iustificationes Dei, sacra BIBLIA conscindant & comburant, omnes etiam, quicunque obseruant legem Domini, secundum edictum Papæ & inquisitionis decretum, trucident vel igni committant. Quandoquidem omnis biblicus, vt dixit Iacobus Crusius Iesuita, facile fit hæreticus. Et propterea prudenter Papa Romanus, Gregorius XIII. cauuit, ne vlla exemplaria Bibliorum, in lingua Italica typis cõmitterentur, ne lectione Bibliorum veritas Euangelij in Italia, vt in Germania, interitu regni Pontificij, illucesceret. Et quid opus est lectione Bibliorum? dicebat Iesuita Hoffæus, cum nobis sint salutaria Ecclesiæ præcepta, quæ vicem Bibliorum apud Catholicos obtinere debent. Fuerunt Christiani antequam Biblia conscriberentur: Neminem litera illorum mortua saluat. Ecclesiam audiamus, & salui erimus. Hæc enim est litera viua, & ipsa lex Dei: quæ nec errat nec decipit. Imò vt noster Pater Fabricius Romæ apud sanctum Andream dixit: Hæretici, semper hæretica in nos vrgent Biblia: nos Biblia habemus Pontificem Romanum, quem sequentes errare & decipi non possumus. Papa etiam seipsum interpretari potest: Biblia autem nequaquam. Ideo tutius illius decretis, quam huius obscuritatibus confidere possumus. Et noster Gregorius de Valentia, ter magnus ille Theologus & hæreticorum malleus (vt sibi videtur) cuidam Lutherano grauitè dixit: Tu si vis egregius esse catholicus: ne occuperis esse Biblicus. Quandoquidem bono catholico sufficiunt ad salutem, Ecclesiæ catholicæ decreta. Huius, non Bibliorum placitis, tutò confidere potes. Quòd sacra Biblia, pro ipsorum sublimitate, non vno eodemq; sensu, vniuersi accipiunt: sed eiusdem eloquia aliter atque aliter, alius atque alius, interpretatur. Tutissimum ergo est, Ecclesiæ Catholicæ canonibus acquiescere: quæ vt non decipitur, ita quoq; neminem decipit. Est enim columna & fundamentum veritatis: & habet caput, vicarium Christi, Pontificem Romanum, cuius fides non deficit: qui omnia iura in scrinio pectoris sui gerit: & errare nequit. Vt ergo Prophetæ, tutò potuerunt confidere verbis Domini, quòd ipsum audiebant:

Anno 1583.
3. Augusti.

Landspers-
ga Anno
1582. 6. A-
pril.

Ita omnis Catholicus, dicebat Pater Iulius Landſpergæ in Catechiſmi Caniſij explicatione, tutò poteſt & debet confidere Eccleſiæ decretis: quia in ipſis loquentem audit Pontificem Romanum, cui nominatim & ſingulariter Spiritus ſanctus eſt datus, quiq; extra omnem erroris aleam eſt poſitus. Huius iuſſa qui faciunt, ſicut faciunt Hiſpaniæ & Italiæ Proceres, hi erunt amici Pontificis Romani: noſq; curabimus eos auro & argento, & muneribus multis amplificari & ditari: altera verò via euntes, ſpoliari & trucidari.

Hoc igitur ſine omnibus Societatis noſtræ ſectatoribus ob oculos poſito, Generalis noſter, licèt ſit in prælatione Superbiæ & magnificentiæ ſuæ: tamen ſemper erit memor benignitatis, manſuetudinis & caritatis, meretricis illius magnæ formulæ cõuenientibus, erga eos, qui mandata ſua, ex ſerinio pectoris Pontificalis deſumpta, cuſtodiunt: & tam ipſe, quàm omnia conſilia eius, ad priorem ſinem aſſiduè ſpectabunt. Et vt cum facilè & citò conſequi poſſint: nominatim demandatã habeant, inſtitutionem puerorum Euangelicorum, ac rudium, in Antichriſtiana doctrina. Hos potiffimùm erudiant in Catechiſmo Petri Caniſij noſtri: & in Eccleſiæ Romanæ præceptis, atq; alijs ſimilibus dogmatibus, quæcunque ſecundum circumſtantias perſonarum, locorum & temporum (ſecundum quæ etiam Dei verbum interpretandum venit) illis congrua videbuntur. Non pudeat noſtros iuuentutem publicis in plateis Caniſij docere Catechiſmum: promiſſis & muneribus, imaginibus & nummis illos ad eius ſtudium allicientes: atque ab his eos, ad altiora Romanæ Eccleſiæ myſteria perducentes. Eſt enim maximè neceſſarium, circa prouidentiam huius rei, Præpoſitum & Conſilium diligenter inuigilare. Rationes eius, quæ nos impellant, ſunt manifeſtæ. Niſi enim hunc in modum Germaniæ iuuentus corrumpatur & ſeducatur, fundamenta Pontificiæ religionis in Germania iacere nunquam poterimus: Seniores enim conſtantiores ſunt, quàm vt ipſi ab Euangelica ſua ſententia dimoueri poſſint. Seruit etiam ad hoc, vt noſtri, alioquin doctrinæ humanæ ſcientiæ inflati, humilientur: neque hanc prouinciam, vt minus ſpecioſam, detrectent: cùm tamen reuera nulla ſit fructuſior, vel Germanis ad ſeductionem, vel potiùs noſtris ad ditationem & Societatis locupletationem. Quæ enim res alia noſtræ Societati initio Gentium Romanarum fauorem conciliauit? Quid illos in Italia, Hiſpania & aliquibus Germaniæ diæceſibus prouexit? Quare alia ſunt ditati, & collegijs aucti? quàm quòd

quod gratis iuuentutem in literis erudierunt, & professi sunt se grauitos Gentium Doctores futuros.

Subditi ergo seu socij nostri omnes, tum propter ingentes ordinis nostri vtilitates, tum propter illius incrementum & famam, præposito Generali, in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus, obedire semper teneantur, aut excludantur. In illo etiam, quasi esset Christus, omnia diuina agnoscant, & quantum opusest, venerentur. Qui enim Generalem audit, Christum audit: qui illum spernit, Christum spernit: vt nostri maiores tradunt, & regulæ obedientiæ dicunt. Nostri ergo sint æmulatores regularum ab Ignatio traditarum: tradant etiam, si Papa iubeat, vitam suam pro Traditionibus Ecclesiæ Catholicæ: & memores sint operum decem primorum Patrum, quæ fecerunt in Italia, Hispania, Gallia & Germania: & accipient gloriam magnam, & nomen æternum. Ipse etiam Pontifex noster, non cessabit illis benefacere: nos quoq; in omnibus ipsos adiuuabimus & prouchemus: operam daturi strenuam, ne vlla bonorum copia destituantur. A verbis ergo Lutheranorum ne timeant: quomodo enim hi nostris noceant, si ipsi nobis obediuerint?

Quin ipsi a facie gladij nostri concident: nostri autem gloriosi erunt in regno Pontificijs Romani, Patris nostri Indulgentissimi, Optimi & Maximi. Aderunt etiam nostris Episcopi Romanæ Ecclesiæ iurati. Aderit etiam brachiumulare. Ergo filij obedientiæ confortemini, & viriliter agatis, prælia Pontificis Romani fortiter decertetis: eritis filij Ecclesiæ Romanæ benedicti (dicit Pater noster Posseninnus in libro: *Il soldato Cristiano*) ac inter vos terram & bona Euangelicorum distribuetis: inq; illo-

rum locum habitatores, filios Italiæ & Hispaniæ facietis. Sicuti nunc Pontificis Romani beneficio, in multis nostris Germanicis collegijs præfides habemus Italos & Hispanos, aut eos Rectores Germanos, qui in Italia & Hispania omnem Pontificiam superstitionem & idolomaniam ad vnguem edidicerunt & probè callent: sicq; Italo Germani facti, nequiores sunt quàm Itali nati. Neque enim ferimus, quos suspicamur Euangelicis protestantibus fauere. Hi Rectores Italici & Hispani, æquè in doctrina, ac Mercatores illorum in mercibus, simpliciores & credulos Germanos, circumuenire & decipere possunt. Speramus enim illos, nisi præuenerint ipsos Germani Principes, velocius maiora quàm putant, facturos: & Monasteria, in quibus aluntur scholastici, in nostræ societatis domos, collegia ac residentias conuersuros. Vt optimam Spem, nauentura Iesuita, de domo Augustanæ Confessionis (Augustæ in vsum

Tales viros impios etiã elegit Bacchides, & constituit eos Dominos in Israël, 1. Maccab. 9. Rector Iesuitarum Ingolsta-

nicare, includantur: nec permittatur illis vlla cum exteris conuersatio vel colloquium. Quin satius est, inquit Iesuita Torrensis noster, suspectos è medio tolli & torreri, quàm illis permitti, vt votis ruptis liberi seculo restituantur. Cùm Societas nostra satis superq; edocta, suoq; damno experta sit: quæ, qualia & quanta, inter Lutheranos effecerint illi, quos Superiores nostri dimiserunt. Tales ergo, ait BONIVS Iesuita noster, vel perpetuis carceribus mancipentur, vel ab ijs, quibus cum conspiraturi putantur, remoueantur: vel Inquisitoribus tradantur: vel clam, vel palàm (prout Superiores Societati nostræ profuturum iudicabunt) è numero viuentiũ eximantur. Neq; enim magis Societati nostræ & Ecclesiæ Romanæ profunt, quàm pestiferum membrum corpori: vrsus vineæ: lupus ouili: proditor castris: seditiosus ciuitati. Ergo abscindantur vel à Papa, vel à Pontificio magistratu, penes quos talis est auctoritas, vt eos, quos ipsis (ceu Iudæi Christum Pilato) trucidandos tradimus, accusent, iudicent, damnent, & è medio tollant. In hunc enim modum factis masculè Andreas Fabricius ad Imperatorem scripsit, in libro cui titulus est Harmoniæ Augustanæ Confessionis: monens Casareæ Maiestatis esse, & Principum Imperij, à nobis deficientes, vel Papæ & Ecclesiæ Romanæ contradicentes, ceu publicam luem ab Ecclesia Romana auertere, tantumq; malum, congrua seueritate, ne vniuersum Pontificiæ Reipub. corpus ad extremum inficiatur, rescindere. Nihil obstante, etiam si fidem & pacem Religioni Lutheranæ datam ac iuratam, nec non & proprijs suis manibus subscriptam, violare oporteat. Quod secūdam Papam, hæretico fides iurata & publicè data seruanda non sit.

Tales ergo inter nos sint, qui de fidei & morum rebus, contempto & neglecto Dei verbo & fundamentis, quæ Lutherus in suis scriptis monstrat, ex Papæ & nostrorum instituto & ingenio statuere velint, ac pluri Papæ placita, & nostrorum regulas, quàm mortuam Scripturæ Biblicæ literam, multis nominibus à Luthero prædicatam, faciant: nihilq; curent, etiam si de nobis, quòd Christus de hypocritis & Pharisæis, dicant, nos propter Ignatij Loiola regulas & Papæ traditiones, mandata Dei violare: nos sacramenta à Christo instituta turpissimè nostris traditionibus, regulis, statutis, concionibus, additionibus, & corruptelis polluere, deprauare, mutilare, profanare, conspurcare, inq; planè alios, & toto genere diuersos vsus mutare: nos esse hypocritas, sanctulos, adulatores, rumori gerulos, nugiendos: infecta humilitate & hypocritica religione incedere, inflatos esse sensu sanctitatis nostræ: non tenere ca-

put

*Fabricij Iesuita**Circa annum Christi 1566.*

put Christum à fide discedentes attendere Spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum: in hypocrisis mēdaciū loqui, cauteriatam conscientiam habentes, sicut Apostolus nos viuis coloribus depinxit: nos cacolycos nihil docere, quā prauas, peruersas, superstitionas, impias, absurdas & idololaticas opiniones, traditiones humanas, persuasibilia rationis cæcæ argumenta, sine firmis, solidis, claris & perspicuis, ex sacra scriptura depromptis fundamentis & testimonijs, infirma item, egena, frivola, puerilia, anilia, nugatoria, languida, elumbia, rancida & iam dudum obsoleta argumenta. Nostri ergo aures ad huiusmodi incantationes obdurent, & quasi surdi & muti transcant: & contenti sint Papæ placidis, nostris regulis, episcoporum traditionibus, conciliorum decretis, longi temporis consuetudine, antiquitate, & si quæ sunt his consimilia. Hæc enim sunt nostrum robur & fundamētum: quo suffosso nostra Societas corrueret, & sedes Apostolica periret. Quamobrem, manibus pedibusq; armis vclisq; pro illorum conseruatione, ceu pro ara focusq; pugnare decet omnes, qui nostræ militiæ sua nomina dederunt. Nam vota nihil aliud à nobis exigunt, quā vt Papæ simpliciter & sine vlla tergiversatione in omnibus quæ vult obsequamur, magna, eaque congrua confidentia tradentes, quæ in mandatis ab ipsius Maiestate accepimus: licet nihil bonorum, nisi mera & inanis spes possidendarum rerum Germanicarum, ad nos rediret.

Et ne qui sint, qui propter copiam rerum, quibus paucis ab annis, in medio Germanorum potiti sumus, eosq; ceu Israelitæ (vt dicit pater noster, Assistēs Romæ nobis à latere, fidus Hoffæus) Ægyptios spoliavimus, ac etiamnum hodie bonis omnibus exuimus, elati animi esse velint: turpemq; nonnullorum Clericorum, maximè verò omnium Monachorum, plus quā resupinam ignauiam sectari contentur: sicq; Papæ & Societati causa doloris & interitus existere, sodalitatem nostram Germanis odiosam & inuisam reddere, nos eorum ludibrio exponere, se erga Pontificem Romanum, summum nostrum benefactorem ingratitude polluere; eius benevolentiam, cuius beneficio hæctenus res nostræ satis feliciter & ex animi sententia procedebāt, à nobis auertere, filij inobedientes fieri, famam nostrorum, quam hæctenus affectauimus, tituloque eruditionis consecuti sumus, obliterare incipiant. Ideo præcipimus, & vouere nostros volumus omnes, perpetuam paupertatem. Non quidem illam, quam Lutherus Euāgelicam dixit, sed quam Maiores nostri appellauere religiosam: quæ sit, vt rectè quidam nostrorum sensit
Prophe-

Propheta, *humilis sine defectu, & egenus sine omni defectu*: seu, vt Ignatius no-
 ster, in regulis mandauit, sit pura, ac religionis murus, hoc est, sine omni
 indigentia, non nostrorum inopia, sed domorum & opum copia, defini-
 ta: qua nullus quicquam proprij, vel apud se, vel apud alios, vt regula
 mandat, habeat: sed tamen satis per nostrorum bonorum *κοινωνίαν* pos-
 sideat. In quarum rerum communicatione, ad Apostolorum morem
 anhelantes, Anabaptistas nequaquam improbamus. Nam priuatim ni-
 hil possidere, in communi verò omnia, & *πλεσίως* & delicatissimè, instar
 regum obtinere: id demum nostris, Torzensi, Bonauenturæ, Hoffæo,
 Crusio, Iulio & Canisio est spiritualiter pauperem agere, & spiritualiter
 mendicum esse: quicquid Lutherus dicat de paupertate Spiritus, & de
 Euangelio, neque præcipiente, neque consulente (sicut Lutherus &
 Spangbergius loquuntur) vt quis discedat à facultatibus proprijs, aut
 res in commune conferat. Nihil hæc ad nos, quorum est fundos, feuda
 & fortunas, voto paupertatis, ceu retibus attractas, non minori virtute &
 arte, quàm partæ sunt, tueri, conseruare & augere: ne alijs largientes ad
 mendicitatem vel inopiam ipsi redigamur. Sic enim in hunc sensum, no-
 stri patres philosopho theologi, verba Salomonis Prouerb. 5, de fontium
 scaturigine ac riuulorum foras deriuatione, quorum tamen Dominus
 quisque manere debeat, trahunt, Neque immeritò. Cùm enim inter ru-
 sticos ac Laicos, (vt noster Pater dixit Bobadilla) Date, fermè sit occi-
 sum: non opus est, vt Dabitur nostrum in alios liberale existat: Nos er-
 go voto pauperes, possessione diuites, nostras opes, quæ ex Papæ, Cardi-
 nalium, Episcoporum, multorum Regum, Principum, Comitum, Baro-
 num, Nobilium, Ciuium & Rusticorum eleemosynis amplissimis nobis,
 non in aliquibus obulis, sed in multis coronatorum millibus obtingunt,
 fortiter teneamus: ita vt malimus de vita, quàm de ipsis periclitari. *Vo-* *Matth. 10.*
 to ergo opes deseramus, non re illarum possessiones abijciamus. Sufficit
 enim nostram paupertatem in affectu, non in defectu esse positam, qua
 nostra electione, & mādato Papæ, & voluntate nostrorum Superiorum,
 nihil proprium vel peculiare singuli, sed omnia *πλεσίως* omnes, ait pater
 Hoffmayrcrus, possidemus, ac vitæ necessaria à nostro Superiore accipi-
 mus.

Experti etiam sumus, hunc paupertatis modum nostræ Societati
 plurimum profuisse, dum hac arte, multa nobis collegia passim extructa
 videmus: vt de aliarum rerum, dicebat Baderus noster, copia nihil dica-
 mus: qua multos Comites, imò Principes, superamus. Est hoc vitæ ge-
 nus iu-

nusiucundum, purum, gratum, suaue, dulce, & ad proximi, magis tamen nostri ædificatione maximè aptum. Dum enim paupertatis votum profitemur, & interdum stipem colligimus, fit vt Laici putent, nos ab omnī auaritiæ contagione alienissimos ac purissimos esse: & Apostolis simillimos. Et cum sciamus, Dominum nostrum Papam, nobis seruis suis, regni eius & Apostolicae sedis incolumitatem tantum quærentibus, necessaria ad victum & amictum abundanter, de Ecclesiæ thesauris subministraturum: quare non omnes & singuli perpetuam paupertatem voueremus? cum compertum habeamus, nobis, sub tam opulento Patre, nihil bonorum terrenorum defuturum. Quamobrem nos singulos & vniuersos declaramus erga Papam, quod nihil, non solum priuatim, sed neque etiam communiter possimus vel velimus, pro Societatis nostræ sustentatione, aut vsu, ad bona aliqua stabilia, aut ad proventus seu introitus aliquos, ius aliquod ciuile acquirere (ius autem ciuile propterea repudiamus, quia de iure Canonico omnia affatim nobis subministratur) sed quod contenti futuri simus vsu earum rerum, quarum copiam ex diuitum donatione possidemus. Relinquimus ergo ciuibus ipsam pecuniam, sed interesse ac censum postulamus, talem & tantum, qualem & quantum (vt in Cõstitutionibus nostris habetur) ad nostrorum sustentationem sufficere putamus. Ius autem ciuile & brachium seculare, seu politicus Magistratus bona nostra tueri debent, nec permittere, vt quid censui vel fœnori derogetur. Quandoquidem illorum est, bona Ecclesiæ augere, non minuire; vt ius pontificium illis præscribit. Magistratus ergo Politicus nostrorum bonorum tutorem agat: nobis autem illorum vsum concedat: nec quicquam in priuatum vsum suum conferat, ne idem illis, quod Ozia & Balthasari Regibus, res sacras prophanantibus, accidat. Non enim felices habent successus, qui (vt noster pater Lainet dicere solebat) Petri indusium induere, ac patrimonium eius affectare conantur. Ne quis autem arbitretur, nobis ius & priuilegium possessionum ac stabilium bonorum omninò adempta: aut propter votum paupertatis, rerum proprietatem & domorum possessionem penitus nobis denegatam: sciendum est, Dominum nostrum Papam pro singulari suo in nos beneuolentia & indulgentia, qua, vt in alijs, ita maximè etiam in hoc negotio nos adiuuat, nobiscum (vt loquuntur) dispensasse: ac concessisse, vt habeamus in vniuersitatibus (in quibus Rectores & Professores agimus, & doctrinam Papæ pro viribus tradimus, multos regno Pontificio adducimus, & labascentem Romanam Ecclesiam erigimus) do-

mos, collegia, reditus, census, introitus ac reliqua stabilia bona; ea tamen non in alium vsu, sed tantum vsibus & necessitatibus studentium nostrorum applicanda. Neque tamen liceat omnibus pro libitu ea tractare, sed nostrarum facultatu potestas ac gubernatio retenta sit penes Præpositum generalem Societatis nostræ. Qui omnimodè res opesque nostras gubernet. In quarum administratione ne deficiat, illi, ceu Mosi, Socij addantur prudentes, quos constitutiones nostræ, Assistentes, Superintendentes, Prouinciales, Rectores, Regentes ac Ministros vocant: qui in supra dicta nostra collegia, bona, & prædictos Studentes ac Nouitios nostros potestatem habeant, quo ad gubernationem, seu ad gubernatorum ac studentium vocationem, electionem, admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem: statutorum, traditionum, regularum, ordinationem, instructionem, eruditionem, ædificationem, correctionem, disciplinam: victus denique amictusque administrandi modum, atque reliquam omnimodam gubernandi rationem, regimen & curam attinet. Sic vt plebeis ac secularibus parentibus, omnis potestas in *γυναικίς* suos filios, qui nomina sua nostræ dedere Societati, adimatur. Nostri etiam studentes ac nouitij omnem, vt regula nostra mandat, erga germanos parentes, carnalem affectum, naturalem amorem ac *σοφίαν φρονεσίν* exuant, eamque in spiritualem nostrorum patrum dilectionem, vt Ignatius dixit, conuertant. Hoc enim est propter Christum parentes deferere, Saluatorem nostrum in suis seruis plus quam seipsum diligere. Et cur Neophyti nostri illud non facerent? Habent pro vno patre naturali, aliquot mille patres spirituales, qui eum ad omnem pontificiam doctrinam, non parum *μετὰ τὴν ἀρετὴν* facientem, erudire & perfectum Romanum, ac viuum Ecclesiæ Romanæ membrum facere possunt. Habent pro vna domo infinita penè collegia, ornata & splendore, prælustres comitum arces superantia. Habent pro vno atque altero fratre, fratres Societatis ferè innumeros. Habent sibi propitium Pontificem Romanum, qui eos, si vult, ad maximas dignitates euehere potest. Quamobrem Neophyti nostri grati sint Papæ & patribus nostris, quorum opera adiuuantur. Bona etiam Societatis non in alios vsus, quam in nostrorum sustentationem conuertantur. Nec etiam vel secularibus vel alijs quicquam de nostris communicetur bonis. Rectores collegiorum curent, ne clam pecuniam, vel alias Societatis res habeant. Rector autem si equo faciendum iter, florentium vnum, si pedes decem bacos in singulos dies ipsis tribuat, vt regula peregrinantium præscribit.

Volumus etiam Rectores nostros in studium receptione esse cau-
 tos ac prouidos, ne admittantur ad Societatem illi, qui nobis aliquando
 obesse, vel nostrum institutum impedire possint. Si quos autem ad So-
 cietatem recipiunt, eos *discipulos* probent, examinent, explorent, ita ut et-
 iam occulta cordium, & consciètiarum illorum tanquam in *auro* ha-
 beant. Si in Societate vixere dies 12. vel 15. (vt regulæ probationum tra-
 dunt) quærant ex ipsis, vtrum de legitimis coniugibus sint nati; ita ta-
 men ne filios Episcoporum vel Clericorum ac Sacerdotum ex concubi-
 nis natos excludant? An illorum parentes sint Lutherana hæresi infecti?
 An sint prædicantes? An contra Ecclesiam Romanam & Societatem no-
 stram scribant vel concionentur? Si que tales sunt, semper pro suspectis
 habeantur: neque ad Reçtoratus, vel alterius alicuius in Societate regi-
 minis statum admittantur: sed sufficiat illis gratia, qua in Societatem no-
 stram sunt recepti, in qua, quòd Lutherani aliquando fuere, ad plenariam
 indulgentiam consequendam, perpetuò ad Reçtoris nutum seruiant, non
 imperent. Si quæ autem de illis incidit suspicio, quasi explorandi & reue-
 landi causa Societatis regulas, constitutiones & arcana vota susceperint:
 in illos inquiratur: & si tales deprehenduntur, vel igni tollantur, vel ad
 eas mittantur oras, in quibus nostræ Societati incommodo esse neque-
 unt. Quòd si verò satis sunt explorati & probati, ita ut ipsis fidere liceat,
 quòd velint perpetuò in Societate iuxta regularum præscriptum viue-
 re: Societatem etiam nostram pro viribus, in omnibus secundum regu-
 larum voluntatem, adiuuare; Pontifici Romano in rebus fidem & mo-
 res concernentibus obedire: omnes homines, quos damnant Romanæ
 Ecclesiæ prælati, deuotare: ad omnes mundi plagas ad cuertendas Luthe-
 ranorum prouincias exire: Nobis in omnibus sese subijcere: tunc in So-
 cietatis album inscribantur, illisque idem, quod reliquis nostris deuotis,
 liceat. Hæc, & alia quædam adhuc abstrusiora, sunt, quæ sub nomine Pa-
 pæ Romani Pauli nostri, & eius successorum, & sedis Apostolicæ bene-
 placito & iussu, de nostra professione & votis (quibus Pontifici Romano
 iurati & obligati sumus) typo explicare, ac mundo, nos Papæ deuotioris
 seruos ac perpetua mâcipia futuros, demonstrare voluimus. Quod nunc
 fecimus, vt omnes & singulos, cum qui nostram Pontificiam Societatem
 ingredi: tum qui nos de nostrorum studijs & actionibus interrogare vo-
 lunt, informaremus: nos nihil aliud quærere & velle, quàm Societatis
 nostræ in primis, deinde verò Papæ (quales etiam aliquando de nobis exi-
 turos minimè diffidimus) ac Romanæ Synagogæ incrementum: Luthe-
 ranæ

ranæ verò (quam Euangelicam vocant doctrinam) decrementum & interitum. In hoc enim vocati sumus. Id quod scire debent omnes & singuli imitatores nostri ac Papalis dignitatis æmuli, licet nonnunquam aliquibus difficultatibus fuerint subiecti, dum prouinciam, quam illis mandamus, tueri & conseruare volunt.

Cæterum ne ipsi inter nos aliquando discordemus, mutuis dissensionibus regna nostra euertamus, volumus & mandamus, ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligētissimè, iuxta examinum & inquisitionum nostrarum regulas fuerit probatus. Cumq; quis prudens instar serpentis & ad societatis res callidè peragendas aptus, secundum vitæ Romanæ instituta, Papæ & nostræ Societati conspicuus apparuerit, & specimina aliquot egregia ediderit: tunc admittatur ad nostræ societatis militiam exornadam, & ad Romanæ ac Apostolicę sedis Ecclesiam, ac Papæ auctoritatem defendam; qui etiam nostris cœptis, totique Societati semper fauebit, eandem iuuabit, augebit & ditabit. Quemadmodum etiam hanc nostram Professionem & vota quasi pia, sancta & Spiritualia (licet ea Lutherani ceu cacolyca, impia, profana, immunda, Antichristiana & idololatrica abominentur & damnēt) Apostolica auctoritate approbavit, confirmavit, benedixit ac roborauit: nosq; in hac vita in suam tutelam recepit, & post hanc vitam etiam ex igni, ad cuius recordationem trepidamus, purgatorio liberabit.

Hanc Professionem & vouendi Formulam, hoc modo à me inuerfam, postquam Iesuitæ Romano Torrensi obtulisset: significauit, si vellet, quòd me inquisitioni & per hanc igni subijcere posset. Quia autem hanc *παράδοξον*, ex sententia omnium Lutheranorum depromptam esse audiuit, sibiq; pollicitus est, me emendabilè fore, me excusatum habuit. Literis tamè admonuit, ne cuiquā quicquā ea de re cōmunicarem. Hoc enim si facerem, me mihi & omnibus ea in re mihi adhærentibus, præsentissima pericula creaturum. Hæc etiam causa fuit, ob quam ad dilectam patriam Germaniam, tanquam ceruus ad fontes aquarum redire properaui, ad eamq; Deo duce & comite (cui immortalē gratitudinem me debere agnosco) appuli. Eandem autem Professionem, licet verbis minùs ornatis concinnatam, his pagellis inferendam putauī, quia ad votorum istorum, de quibus hæctenus egi, explicationem & pleniorē intellectum facere videbatur.

Sic ergo de quatuor Iesuitarum votis audiuius, quæ ipsi vrgent, tanquam rem diuinitùs institutam, & à Deo præceptam: dicunt illa, al-

fieri & professio

Anno 1583.

In vrbe Ro

ma Mense

August.

De p. iusto anthm

hunc libri legunt

De Regis, qui

est 5. v. m. m. m.

terum Baptismum: scalam ad cœlos: portam cœli: transitum maris rubri auream portam: & viam ad vitam æternam. Quid verò de illis votis sentiendum sit: vir Dei Martinus Lutherus piè admodum & perspicuè in libello de votis Monasticis explicuit, ad quem pium Lectorem remitto, Omnes certè Christiani in fide orthodoxa, & verè catholica ex verbo Dei rectè instructi nouerunt, cùm Iesuitarum tum omnium Monachorum ac Monialium vota præceptis diuinis, caritati proximi, diuinæ ordinationi, sacrosanctis casti coniugij legibus, generis humani multiplicationi, adeoq; ipsi iuri naturæ repugnare. Nam quod ad castitatis votum attinet, scimus equidem omnibus castè ac purè esse viuendum. Vera autem & Christiana castitas, non votis, non cœlibatu, sed tam corporis, quàm animi puritate definitur, à Christo Domino ac Salvatore nostro, dicente: Beati mundo corde, quoniã ipsi Deum videbunt. Hæc Castitas nequaquã coniugiũ excludit, sed illud includit. Sic enim Paulus docet: Propter fornicationem vitandam, suam quisq; vxorem habeat. Iterum: Quod si non continent, contrahant matrimonium. Rursus: Melius est nubere, quàm vri. Et cùm ipse Paulus neminem contra naturales facultates ad cœlibatum cogat: sed liberum etiam continentibus, quorum teste Christo pauci sunt, coniugium permittat: facile iudicare omnes pij possunt, prohibitionem Coniugij, quam votum illud fictæ castitatis tradit, non esse Dei, sed dæmoniorum doctrinam, qua fratribus, continere non valentibus, necessitatem **COMPULSÆ CASTITATIS** indicunt, in quò multorum periclitatur infirmitas. Quæ tamen pura conseruaretur, si Coniugij Castitas, vt Paplnutius dixit, ipsis concederetur.

Quid dicam de illorum paupertate? certè, quod per Italiam & Germaniam expertus sum, scio Iesuitas opibus & diuitijs, domibus & collegijs, hortis & feudis, prouentibus & redditibus multos Comites adeoq; nonnullos Principes superare. Quemadmodum etiam Georgium Baderum Iesuitam, & per Bauariam eorum Prouincialem, aliquando his verbis gloriantem audiui: Nostra inopia Episcoporum & aliorum copia ita creuit, vt Comites & Barones adæquare & referre possimus. Pauperes sunt, sed sine defectu, humiles sine despectu, cœni sine Spiritu, qui voto paupertatis, mundi opes, quasi reti pisces attrahunt, quorum paupertas & eleëmodynæ, aliorum indigentia & penuria definitur. Inter hos valet vigetq; illud impij cuiusdam Monachi dictum: *Date, date: dabitur verò non sperare.* Qualem paupertatem Euangelica nescit veritas. Vera enim paupertas,

pertas, autore Domino, in Spiritu consistit, qua æquè Iesuitæ ac corpore *Matth. 3.*
 ris indigentia carent: Homines mente & corpore, operibus & factis, in
 Deum & proximum superbi, votoq; hoc Iudæis & Anabaptistis simillimi:
 dum titulo tenus pauperes, re ipsa autem possessione opulentissimi
 esse volunt.

De obedientia voto idem esto iudicium, cum obsequium suum
 non Deo non pio Magistratui, non proximo in rebus Deo gratis & ho-
 minibus salutaribus: sed Antichristo Romano, & assolis eius dicarint.
 Inter quos obedire, non est se Decalogo & Dei legibus subijcere, aut
 verbo Evangelij & veritati studere, sicq; *vōm* suum in fidei rebus in ob-
 sequium Dei tradere: sed est (interpretibus ipsis Iesuitis) in rebus quas
 Papa & Iesuitæ præcipiunt, cæcum esse: cadauer, baculus senis, aut sta-
 tua haberi: breuiter, ad nutum Papæ & Iesuitarum omnia cogitare, lo-
 qui & facere, siue ea, vt ait Canisius haud Iesuitarum vltimus, in Dei ver-
 bo scripta sint, siue non. Imò, etiam si Papa, dicebat mihi Romæ Iesuita
 Fabricius, verbo Dei contraria præcipiat: tamen simpliciter ei obedi-
 dum. Quia Papa sit viua Dei lex, viuum Dei verbum, cui omnes sub pœ-
 na æternæ condemnationis obedire necesse habeant.

Quoniam ergo huiusmodi homines, Spiritu erroris exæcati, veri-
 tati nolunt obedire: verum sese in mâcipia Papæ offerunt, suo experien-
 tur malo, quid sit illud iam diu vulgò iactatum prouerbium: Quia no-
 luistis audire Christum, audietis Antichristum: & quidem non in Evan-
 gelio, aut verbo consolationis, sed in inferno, in dolore & dentium stri-
 dore. Quæ pars erit & fors illorum, qui cum magna illa Meretrice Ro-
 mana negociati sunt, vt Ioannes loquitur. De qua re eò minùs dubitan-
 dum, quò Iesuite speciali voto, quod Professionis dicunt, se Antichri-
 sto Romano magis quàm alij fraterculi deuouerunt ac in mancipia, vt
 dictum est, tradiderunt.

Itaq; suscipere hæc vota peccatum est: reddere autem & seruare
 damnabile. Nequaquam autem est, vt nugiendi Iesuitæ tradunt, alte-
 rum Baptismum suscipere, vel sibi scalam ad cælos conficere: sed est se
 immolare Belial: est virtutem Baptismi à Christo Domino instituti, vio-
 lare: à communionem Ecclesiæ Christi seipsum excludere: & denique
 membrum meretricis magnæ, Romanæ synagogæ sese facere. Nemo
 igitur hominum, cui propria salus cordi est, vota ista suscipiat. Qui verò
 inscius & seductus suscepit, refringat: Neq; enim votum coactum, com-
 pulsam, inuitum aut impium Deo placet: vt nec votum Iephte, & Hero-
 dis, quo-

Isidorus.

dis, quorum hic impio voto Iohannem Baptistam maximum inter natos mulierum decollauit, ille propriam filiam igni tradidit: vterq; eo facto grauiter Deum offendit. Sic dubium non est, Iesuitas & in Deum & in propriam conscientiam suorum votorum exactione peccare. Non perpendunt ista hominum monstra Dei mandatum: non suas vel suorum vires: non vllum sexum aut ætatem: non honestatem aut naturalem facultatem: ideoq; vouent, quod nunquam piè præstare possunt, qua de causa eiusmodi promissa mutanda & rescindenda esse Euangelici & orthodoxi viri rectè censuerunt. Nihil enim ritè Deo vouetur, nisi quod de manibus eius accepimus. Et in malis promissis, rescindendam esse fidè, omnes sani iudicant homines. Sicut & in turpi voto mutandum decretum, rectè Isidorus sensit. Quemadmodū ergo veneficæ, votum, quo se obstrinxerunt ad obsequia Diaboli nequiquam seruare vel persoluere tenentur, quia primo voto in Baptismo, cui omnia cedere debent, illud ex diametro repugnat: Ita si Iesuitæ iuniores, astu seniorum seducti, antequam vires suas explorassent, & voluntatis diuinæ veram agnitionem affecuti essent, se diaboli Cancellario, Antichristo Romano, eiusq; impiè factis voto obstrinxerint, & perpetuam in omnibus obedientiam promiserint, postea autem animaduernerint, se saluis viribus & cōscientia ea reddere & seruare non posse, omninò ista vota mutare & rescindere debent, ceu ἐθελοδυσπραγίας humanarum constitutionum, quibus Euangelij cursus, libertas Christiana, & humani generis propagatio impediatur & violetur. Verūm fatis diu impietati Iesuiticorum votorum immorati: nunc ad illorum priuilegia transeamus.

CAPVT

CAPVT VII.

De Iesuitarum privilegijs, tum priuatis tum publicis; per Pontifices Romanos, quorum mancipia sunt ac serui, propterea concessis; quia speciali sese voto Papa Romano deuouerunt.

VIA Iesuitæ sese Papæ Romano, multis indicijs ac modis Antichristo declarato, Professionis voto, supra quàm reliqui Monachi pigri ventres facere solent, obstrinxerunt: ideo Meretrix illa magna, poculo fornicationis suæ eodem magis quàm alios suos amatores & negociatores inebriare, & quasi Circes scypho in seipsum transubstantiare, dulciq; cantu multarum promissionum, indulgentiarum ac priuilegiorum, instar Syrenum, in quosuis polypos, vertumnos ac protheos eos mutare & transformare, sicq; maioribus donis eos locupletare solet. Sic namque complementum assequitur, id quod vulgò dicitur: Antichristum referaturum thesauros terræ, eosq; suis seruis pro arbitrio distributurum. Quòd enim peccati auctor, mendax & homicidæ Satanas, Christo Domino in deserto dicit: Hæc omnia tradam tibi, si prostratus adoraueris me: Idem Satanae vicarius, qui est Papa Romanus, Iesuitis pollicetur, illisq; copiam immunitatum, Indulgentiarum, exemptionum ac priuilegiorum, è scelesto, non autem cœlesti, scrinio pectoris sui tribuit. Vt sic Iesuitas tantò magis sibi deuinctos, & ad quælibet obsequia paratos habeat & conferuet.

2. Theff. 2.

Apoc. 13. 17

Matth. 4.

Ne quis autem putet, me hæc vel Iesuitis affingere, vel ex rumoribus vulgi vanis ista scribere, breuiter excerpam ea priuilegia, quæ in epistolis & bullis eorum, per Papas Romanos factis, continentur: quas etiam, omnes, qui literas nouerunt, meditari, legere, & alijs proponere solent, quater in anno, quoties nimirum coram idolo suo Maussim, siue Missa, impia sua vota renouare consueuerunt. Dum enim Iesuitæ animaduertuerunt, plerosq; ac fermè omnes, etiam eos, qui vnà cum lacte materno Pontificias idolomanias hauserunt, mox à Societatis ingressu, primum

mam vt loquantur caritatem non seruare, & semper aliquid de primo seruore remittere: ideo ne ijdē omninō deficiat, impiaq; illa vota rescindentes ad parentes redeant, & in seculo (vtor illorum verbis) se in sudore vultus sui honestē alere, coniugium inire, & ceteras humanæ vitæ libertatisq; Christianæ conditiones subire cupiant, instant apud eos ne Societatem deserant, ipsosq; ad constantiam exhortantur; & in eum finem multas epistolas, quas Bullas, & quidem verē, vocant, illorum priuilegia continentes, proferunt, quibus more malorum medicorum, imperitorum chirurgorum ac circumforanorū se commendare, ac suos in officio retinere student. En, aiunt, carissimi, quare vos nostræ Societatis tædium caperet? Considerate, dilectissimi, priuilegia, quibus Pontifex Romanus, indulgentissimus noster pater, nos præ omnibus alijs Clericis & Monachis ornauit, & quotidie ditare, subindeque altius prouehere student. Legite quæso has epistolas & Bullas, quæ vobis, modò fidem istis habeatis, omnem mundi voluptatem eximere possunt. Maiora enim & plura, quàm mundus, nobis pollicentur & exhibent bona. Est sanè magnum, esse in gratia alicuius Comitis: maius in Principis & Cæsaris: at maximum est viuere sub gratia, fauore, pace & indulgentia Romani Pontificis, pro sua Sanctitate & Maiestate nos omnibus modis ornare & beare intendentis. Qui quanta nobis bona tribuerit, partim ex Residentijs, domibus, collegijs, feudis, redditibus, partim etiam ex epistolis & Bullis notum est. Quare nolite Diomedis & Glauci inire permutationem: nolite spiritualia cum corporalibus, cœlestia cum mundanis commutare: nolite gratiam vocationis vestræ aspernari: nolite tabulam naufragij, quam ingressu ad Societatem apprehendistis, abijcere, ne in mundi pelago naufragium corporis & animæ pati necesse habeatis. Quod accidit omnibus, qui primam fidem, Societati nostræ datam, non seruauerunt. Exuscitate igitur vos ipsos, Pontificis nostri priuilegijs: quibus & in hoc & in altero seculo, referente patre nostro Bobadilla, gaudere poteritis. His & alijs verbis sese inuicem cohortari, & in se exuscitare solent, non rō xā-
 ex qua dicitur, vt Paulus Timotheū monet, sed seruilem illum & asinum
 animum, quo se Romano Pontifici dederunt.

2. Tim. 1.

Roma & Landspers-
 ge hæc ex-
 cerpsi: Nec
 ab extra-
 neis cōpa-
 rari pos-
 sunt.

Quia autem nimis longum foret, Papales illas epistolas ac Bullas integras & omnes huc ponere; volui tantum-
 modò breuem illarum subiungere.

In prima Epistola, seu Bulla.

PAULUS III. Romanus Pontifex (homo, vt etiamnum hodie Romani nōrunt, impius, iniustus & libidinosus) concessit Iesuitis suis potestatem, qua illis licet, pro libitu & arbitrio, in suæ Societatis vsum & incrementum, regulas & constitutiones tot quot volunt condere: quarum tamen omnium scopus & finis sit, Pontificiæ & Apostolicæ sedis conseruatio, ac Iesuiticæ Societatis ampliatio. Hanc autem suam fingendarum regularum libidinem, Iesuitæ suis Neophytis, quasi rem diuinam, & verbo Dei probatam commendare solent. Cū Venetijs & Laureti non nullis Iesuitis dicerem, illos nimis multas regulas habere, quibus animæ tantum onerarentur, & conscientiæ vexarentur, & quidem frustra; cū nihil aliud sint, quàm plantatio & constitutio humana, qua sine mandato & promissione Deum timeant, responderunt: me errare. Illas enim regulas diuinitus Ignatio Loiola ac primis Societatis patribus inspiratas: illas eandem habere cum sacra Scriptura auctoritatem: quòd iussu Papæ sint conscriptæ & multis indulgentijs ornata. Verùm cæci cæcorum duces nescierunt, quæ dicerent: prius dicebant, illas à Spiritu sancto traditas: iam dicunt Papæ iussu introductas. Illas autem non à Spiritu sancto, sed à spiritu immundo inuentas, res ipsa, quam tractant, probat: quæ est, falsam & impiam Pontificis doctrinam iuuare: veram ac piam Euangelij puritatem pro viribus abolere; & in omnibus nō Christi, sed suam gloriam, opes & honorem querere. Neque ipsæ regulæ se à Spiritu sancto datas affirmant, sed auctores mox prima regula ostendit: Papam Romanum, & cooperationem hominis; nihil hīc operata est vel sapientia vel bonitas diuina, quæ nec has regulas, nec horum obseruatores nouit. Sunt ergo ceu plantatio Satanæ eradicaanda, & ad nouum hoc viperarum genus atq; Phariseos nuperos, regulas istas obseruantes, non cælorum, sed inferorum regnum (licet id iam minimè credere velint) pertinet.

Et quid opus est ad Christianæ vitæ perfectionem tot regulis? vnica nostra regula, & via ad salutem est Christus. Is in Decalogo & Euangelio plene nobis præscripsit, qualiter vitam instituere debeamus, si perfecti esse velimus. Et quicumque secundum hanc regulam incedent, pax erit super eos & misericordia. *Gal. 6.*

Secundò concessit Pontifex Ignatio Loiola potestatem recipiendi socios

De quo su-
pra.

socios sexaginta. Ad hunc enim numerum Societas ista circa annum Christi 1540. restricta fuit: Quia nimirum Papa tunc adhuc ignorabat, quid monstri hæc noua Societas aleret, quemve partum enixura esset. Metuebant etiam Monachi (neque id absque causa) ne illorum bona & Monasteria ab his socijs aliquando occuparentur. Multi etiam Cardinalium ac Episcoporum, tum temporis Ignatio Loiolæ resistebant, maxime verò Bartholomæus Guidiccionus Cardinalis, pristinam religionem potius reformandam, quam nouas religiones instituendas, rectè iudicabat. Verùm huius boni viri prudentia, astutia vulpeculæ Ignatij Loiolæ opprimebatur: sic, vt contra illius voluntatem, etiam hæc noua Pharisæorum & Hypocritarum Modernorum Societas sit cõfirmata, & in tutelam Romani Pontificis suscepta. Qui etiam in hac Epistola omnibus anathemata & maledictionem minatur, qui hanc Societatem, ruinosa Romanæ sedis cõseruatricem, iuuare renuant, vel impedire eam conentur. Quales comminationes & anathemata, nõ pauci Episcopi, per Germaniam dispersi experti sunt: dum his nouis Papæ creaturis Residentias, domos, collegia, scholas & templa pro arbitrio tribuere noluerunt. Veruntamen nihilominus zizania hæc (in medio tritici, hoc est, Euangelij per Germaniam dispersi) magna copia creuerunt, ne scilicet desint fasciculi, quibus ignis infernalis foueatur, & Satanæ regnũ compleatur.

In secunda Bulla seu Epistola.

Papa pro arbitrio leges figens & refigens, primorum Iesuiticorum Patrum dolis & fraudibus, sibi in cõseruanda sede Apostolica vtilibus, cognitis, definitum illum sexaginta sociorum numerum in infinitum auxit: ita vt nunc liceat Iesuitarum Generali, tot suscipere socios, quot

1. *Tim.* 4. idoneos nancisci potest. Idonei autem sunt, non pij, non parëtibus morigeri, non honesto & casto coniugio nati, nõ veritatis studiosi, non serui & ministri Christi: sed sex hominum impiorum, filij inobedientes, leues, dissoluti, acolasti, impij, impuri cœlibatus homines, idolomania ac

2. *Thess.* 2. falsitati Pontificiæ dediti; nec non & alij quibus bonus Euangelij odor ad mortem seruit, eò quòd mendacium magis, quam veritatem dilexerunt. Et quia Iesuitæ prudentiores erant, & pijs, vt ipsi impiè loquuntur, fraudibus ad decipiendos simpliciores magis instructi, quam reliquum ignauum & ociosum Monachorum agmen: ideo Põtifex Romanus his,

ceu suæ

ceū suæ cacolycæ & perforatæ fedis columnis & basibus, egregia tribuit *Anno 1543*
 encomia, quibus illorum officium depinxit.

Primò enim affirmat: quòd per hos socios, religionis succrescat incrementum. Sed cuius religionis? Christianæ? Nihil minus. Hæc enim Papæ Romano & Iesuitis hæresis est, ac proinde damnanda, adeoq; cum auctoribus exurenda. Sed horum sociorum opera & auxilio succrescit incrementum religionis Pontificiæ, & inueteratæ superstitionis Antichristianæ. In hunc enim finem emittuntur Iesuitæ, vt Lutheranam seu Christianam ac Euangelicam veritatem euertant, Pontificiam verò falsitatem, seu Romanam ac Antichristianam idolomaniam stabiliant: sicut regulæ emissionum docent. Anne ergo rectè, iustè & piè, quidam his socijs in Germania hospitia tribuant, scholas & tépla erigant, per Deum immortalem omnes diligentius cogitent. Certè si vsus vineæ & proditor castris, etiam Iesuitæ Germaniæ & veræ Christi Ecclesiæ proderunt.

Secundò tribuit illis fidei orthodoxæ dilatationem: pari scilicet iure, quo pueruli Satanae picto nomen sancti tribuunt: aut lupis custodia ouium daretur. Dilatantne fidem ij, qui vbiuis locorum dubitationem Pontificiam, quam tamen orthodoxa fides, ceu aqua ignem, extinguit, inuhere student? Quin ergo, si rem iusta lance trutinare voluerimus, patebit, Iesuitas vera fide prorsus carere, ac non modò *ὄλιγοπιστοὺς*, sed planè *ἀπίστος* esse. Nam qui veram habet fidem, is eam accepit gratiâ *Rom. 10.* Christi, per Dei verbum. Verbum autem Dei nos iubet tantum credere in Deum, qui est Pater Filius & Spiritus sanctus. Porrò in hunc credere, non est tantum nouisse Deum, scire Christum natum, passum, Spiritum sanctum super credentes effusum: sed est omnem suam fiduciâ, omnem spem & dilectionem, absq; omni hæsitacione in Deum collocatam habere. Dum autem Iesuitæ non ex Dei verbo fidem suam sumunt, neque in Christum omnem fiduciam ponunt: sed suam spem in suis regulis, & earum obseruatione fixam habet: & quicquid credunt, id omne ex Pontificum decretis hauriunt, quis adeo cæcus est, qui non videat, cuius fidei sint dilatatores? Nimirum Pontificiæ infidelitatis, quæ se hîc in angelum lucis, ac fidei orthodoxæ nomen conuertit.

Sic orthodoxa illis sunt, non sacra Scripturæ dogmata: sed Pontificum Romanorum placita, conciliorum Pontificiorum decreta, suorum Patrum traditiones, Monachorum somnia, & si quæ sunt alia eiusdem farinae inuenta. Quibus quid fidendum sit, Iesus Christus in Scriptura monet, dicens: Frustrâ me colunt docentes doctrinas, quæ sunt

mandata hominum. Et: Omnis planta, quam non plantauit pater ille meus cœlestis, eradicabitur. Manent igitur Iesuitæ delatores verè fidelium apud Pontificem, & dilatatores dubitationis ac *arsias* pontificiæ apud filios incredulitatis. Et inter fidem orthodoxam atque ipsorum doctrinam est tanta conuenientia, quanta inter lucem & tenebras: Christum & Belialem; virtutem & vitium; fiduciam & desperationem.

Tertio loco tribuit illis eadem Epistola diuini nominis laudem: quòd sint in Theologia exercitati: Lutetiæ Parisiorum graduati à Spiritu sancto afflati. Sed quàm bellè id illis conueniat, sequentia explicant: dum illos Christo & Papæ dicatos, ac speciali voto Papæ obligatos, confitetur. Sed quòd nam quæso est Papæ Antichristi cum Christo consortium? Hinc Spiritu sancto afflatos dicemus, qui se speciali Antichristo Romano voto obstrinxerunt: & in hoc coniurârunt, quòd velint, quantum in illis est, Christianam doctrinam euertere, & pontificias idolomaniæ stabilire? Hæc non sunt Spiritus sancti, sed diaboli ac seruatorum eius officia, vel potius vitia. Et quis hos Theologos dicat? qui *Σεπτολογία*, hoc est, Dei verbum, materiam litis & hæreticorum librum esse calumniantur, & in eius locum impia illegitimorum Conciliorum decreta, ac somnia scolastica elegerunt? Quis illorum vitam dicat, quæ tota odio Dei & proximi consumitur, ignauia & pigritia torpet; clandestino luxu diffluit, imò turpissima idololatria & multiplici idolomania contaminata est? Hi ne bono exemplo sint alijs, quorum impura vita etiam pueris in plateis nota est? Quis eos dicat animarum esse (vt Bulla loquitur) zelantes, qui nihil quàm zizania, quæ mors sunt animæ, disseminant, & Christianorum montes, impura Papæ doctrina inficiunt & perdunt? Omnino zelum animarum habent, sed qualem lupi ouium, & vulpes anserum. Aut certè dum zelum sectantur, eum tamè non secundum scientiam habent: siquidem omnibus viribus ruinosum Papæ regnum sustentare conârunt: ac nullum non lapidem mouent, vt Pontificia sedes restauretur, & ea quæ hæcenus publicus Monachorum luxus perdidit, ipsorum hypocrisis sanentur. Hac etiam de causa Iesuitæ ab omnibus Ecclesiasticis censuris, pœnis & iure sunt absoluti. Quomodo enim Papa tam obsequentes filios affligeret? cum & hi ipsi, & ipse istis vicissim thesaurizet? veruntamen propterea Christi pœnis & Ecclesiæ Christi censura non sunt exempti. Christus enim se-

nim secundum iustitiam iudicabit eos: & in ira sua confringet illorum *Psal. 2.*
 furores, quibus, furijs Pontificijs agitati, in Christianos debachantur.
 Neque etiam iudicium veræ Ecclesiæ, subterfugient, quæ & in hac vita,
 ex Dei verbo ipsorum impietatem diiudicat, & in nouissimo iudicio, ceu *Matt. 23.*
 testis, impiam Iesuitarum hæresin & opera damnabit. Tunc non erunt
 illorum astantes, Cardinales & Episcopi, qui iam in illorum custodiam
 sunt ordinati. Astant quidem illis à laterè, nisi pœnitentiam egerint:
 sed absq; consilio, absq; auxilio, nec poterunt, quod Bulla iubet, ad suo-
 rum impiè factorum, defensionem inuocare brachium seculare (quo
 ceu seruis cõductitijs abutuntur isti, Sciaui cattiu) sed à Iusto Iudice au-
 dient iustam sententiam: Ite maledicti in ignem æternum. In eo cum
 Diabolo, & ipsius Seruorum Seruo iusta factis præmia recipient, & du-
 plicabuntur illis pœnæ quibus Christianos affecerunt. Ibi tum omnes
 Indulgentiæ Papales, omnia grana, herbæ & rosaria benediçta diffu-
 gient, imò, hæc illis idem, quod furibus & latronibus restis & cathena
 erunt. Ibi, vt dicit Bulla, appellatione postposita, ceu contradictores, re-
 belles, per censuras verbi diuini ac pœnas infernales, non quasi per ig-
 nem transibunt, sed in æterno luctu permanebunt cum illo, qui iam qui-
 dem ipsos oneribus civilibus: at tunc nec se, nec illos igni poterit exi-
 mēre æterno. A quo tamen tuti erunt omnes, qui credunt in Christum.

In tertia Epistola.

PAULUS III. cum Iesuitarum artes in seducendis hominibus videret, &
 agnosceret ipsos præ reliquis ordinibus omnibus Pontificiæ doctri-
 næ & idolomania propagandæ studiosè inuigilare, nec non profectum
 illorum animaduerneret, noluit hanc nouam suam creaturam, vt reli-
 quos ignauos Monachos inter luxuriosa tecta latitare: sed comptulos &
 scientulos absq; cuculla prodire: hominum negotijs se insinuare: scho-
 las & templa occupare: sedulamq; operam nauare, vt omnia Pontificia
 officia rectè, & secundum Papæ voluntatem & nutum eurentur. Hanc
 igitur nouam suam creaturam produxit in mundi theatrum, & ceu lu-
 pos in ouicularum Christianarum dispersionem extrusit: *faciendo & dan- Anno 1555.*
 do illis, vt bulla perhibet, *facultatem concionandi, confessiones audiendi & vota 3. Iunij. An*
no Pontifi-
commutandi. *carus. 2.*
 His verbis & Iesuitarum vocatio, & officium describitur. Quis vò-
 cavit,

cavit, eligit & ordinavit Iesuitas? Primò. Ignatius Loiola: Pater illorum, spontè, Deo non vocante cucurrit: ex milite Studio-sus, ex Studiofo Sacerdos, ex Sacerdote Iesuita, ex Iesuita, Generalis factus. Hunc deinde & socios eius non Christus, sed Antichristus, per omnes mundi plagas, vt regula illorum loquitur, emisit. Quia ergo à Papa Romano emissi sunt, facillè illorum legationem & officium intelligere possumus. Eius enim cuius legati sunt, non alterius mandata exequentur. Papa autem non aliud, quàm quod lubet & ipsius regno prodest, verboq; Dei planè contrarium est, mandat. Alia ergo à Papæ seruis, quorù principes sunt Iesuitæ, non expectemus, Papa ridet Dei verbum: prohibet coniugium: introducit discrimina ciborum: mutat tempora: obtrudit noua calendaria: ordinat nouos die festos: collocat se supra omne, quod est & dicitur Deus: damnat Euangelio credentes: cœnam Dominicam iuxta Christi institutionem sub vtraq; specie dispensare prohibet: nouos fidei articulos cudit: veteres abolet: Christi Sacramenta mutat & noua condit: legem Dei soluit: noua statuta sancit: est iuratus Christi, Euâgelij ac Euangelicorum hostis: seducit multos etiam, si fieri posset, electos: Deniq; tantùm quæ sua sunt, non quæ Christi, quærit. Huius ergo cum sint deuotorij serui Iesuitæ, imò iurata mancipia, profectò naturam, mores, doctrinam & mandata Domini ac patris sui in operibus Satanæ expriment, sicuti illorum & scripta & opera testantur.

Dicit quoq; hæc Epistola illos facultatem concionandi à Papa traditam accepisse. Alia est Apostolorum & Euangelistarum gloriatio, qua testantur, se ad Euangelij Ministerium à Christo segregatos, vocatos, emissos. Iesuitæ autem, quod habent concionandi officium, à Papa acceperunt. Quid ergo concionantur? Dicam duobus verbis vt res habet, & vt ipse in Italia ac Bauaria ex illorum ore audiui: traditiones humanas. Legunt quidam in initio suarum concionum Euangelium; sed mox lectione finita, ad suas traditiones dilabuntur. Romæ cum essem Anno Dom. 1583. audiui explicantē Iesuitam Ecclesiæ Romanæ præcepta: quæ sunt: Stata festa à Papa sancita seruare: omnibus diebus feriatis Missam audire: omnia ieiunia & abstinentias obseruare, hoc est, omnibus septimanis quadragesimæ, quatuor temporibus, & Veneris ac Saturni diebus à carnibus abstinere: semel in anno, si non sapius, ordinario suo Sacerdoti confiteri: circa festum Paschatis Sacramentum Altaris sub vna specie sumere: diebus prohibitis à nuptijs abstinere: Anno 1582. Iesuitam Lutziū audiui populo obtrudentem canones Tridentini Concilii:

liabuli: de Sacramento Altaris, de pœnitentia Sacramentali, de Confessione auriculari, & satisfactione operis. Augustæ Anno 1581. Gregorius Rossephus Iesuita inuocationem mortuorum, ac reliquos Pontificiæ idolomanix articulos, multo fucō ornatos & quasi stibio pictos, de fendere conabatur. Dullingani Iesuitæ eodem anno, idem quod Lutzius Landspergæ, moliebantur, assidue populum ad confessionem auricularem adhortantes Ingolstadij verò hæctenus, quia idoneo carebant templo, omninò nullas habuere conciones: nisi quando ad vicinos pagos euagati sunt. In schola autem Ingolstadiana, cui præfunt Iesuitæ: tacet Christus: silent Euangelistæ: obmutuit Paulus: mutui sunt omnes Prophetæ & Apostoli: tonat autem Thomas de Aquino: latrat Lombardus: Plato currit: Socrates stat: Aristoteles gannit: scolastici clamant, omnia deniq; auditoria nil præterquam humanas traditiones boant reboantque, quorum fundamenta in sacris Biblijs habentur capite nullo, libro nescio quo. Et hæc est Iesuitica concionandi facultas.

Secundum illorum officium, iuxta hanc Bullam est *audire confessiones*. Hanc confessionem intelligunt Iesuitæ plenariam omnium peccatorum enumerationem: ita vt nec secreta conscientiarum, nec intima penetralia cordium, nec cogitationes vllæ confessarium lateant. Hanc sequatur pœnitentia sacramentalis, & satisfactio operis, quò eas pœnas adimpleat, quæ ipsi à Sacerdote sunt impositæ: nisi eas pecunia redimere malis. Nam ob quæstum faciendum auricularis confessio, vt & operis satisfactio inuenta est. Ideo propria & priuata regula omnes Iesuitas obligat, vt omnes data occasione ad confessiones exhortentur. Sed & præter quæstum ad prodicionem confessio illa multum conducit. In hac enim pro sua astutia, & alia arcana, & multorum fidem explorant: quos deinde Inquisitoribus tradunt, in eum finem, vt vel ad defectionem à fide denuò adducant, vel bonorum proscriptione, & nisi fuga sibi consulerint, corporis concrematione mulctent. Sicut has artes Iesuitæ tum alibi, tum maximè in Bauaria & Augustæ exercent.

Tertiò tribuit his bulla potestatem *commutandi vota*. Vouerunt autem Iesuitæ paupertatem, castitatem & obedientiam. Si ergo premuntur aliqua rerum inopia: paupertatis voto seposito, opes quibuscunq; possunt artibus, seu, vt illorum vtar verbis, pijs fraudibus corradunt. Sic si non possunt se continere: obseruant decretum, quòd ait: Si non caste, tamen cautè. At Landspergæ Iesuita Leonhardus, nec caste nec cautè *Anno 1582.* votum cõmutauit; meritò ergo in Austriam est ablegatus ob istam ruditatem,

ditatem, donec maiori cum industria istam artem tractare discat. Eodem modo soli Papæ & Generali suo in fidei rebus, inque morum & disciplinæ legibus, voverunt obedientiam: si verò repugnant, aut obmurmurant, huiusmodi peccata flagellis, cilicijs, aut aliqua abstinentia luere & expiare, totq; in æterna vita coronas, vt ait Iesuita Pietro, possunt mereri, quot satisfactiones faciunt.

Porro quia sophisticis suis concionibus, & fallacibus ac persuasibilibus corruptæ rationi verbis, per confessiones auriculares, multos decipiunt: Papæ res suas augent: multosq; hoc dolo explorant, produnt & perdunt: ideo in hac eadem epistola vocat ipsos *dilectos filios*, & hoc vnum maximè verè, vt quos & ipse vnice diligat, & à quibus ipse vicissim ita diligatur, vt propter eius dignitatem, aut, vt loquuntur, diuinam Maiestatem conseruandam, & corporis & animæ pericula subire non dubitent. Qualia etiam mancipia Turcarum tyrannum habere scribunt. Hoc tamen titulo plurimum Iesuitæ gloriari solēt. Sic enim Iesuita ANDREAS, Romæ in monte dicaballo Iesuitarum neophytorum apud D. Andream moderator, dixit: Impossibile est eos à Deo in cælis nō diligere, quos summus eius in terris vicarius, Pontifex Romanus diligit: per quem, quasi scala quadam ad cælorum gaudia ascenditur. Præterea in prima regula tradunt, Papæ Romani vocem non aliter ac Christi sermonem, audiendam esse. Hunc si habemus, aiebat Iesuita Pietro Landspergæ in Catechismi Canisiani explicatione, quis contra nos erit? Cardinales, Episcopi, Canonici, nobis non modò resistere non audent: sed etiã in hoc multi illorum ordinati sunt, vt nos sua potentia & auctoritate iuuent atque defendant: vt in Bulla secunda constitutum est: Quid? Quòd brachium seculare, volente Pontifice, omni postposita appellatione à nobis inuocatum, arma capere, & nobis resistentes, si ita opus sit, tollere, proscribere & comburere debet? Quamobrem, dilecti fratres, aiebat, Pontificis amorem, Parentum, Amicorum, opum & Patriæ dilectioni præferatis: Hoc enim facientes, & huius vitæ præmia, & æternæ latitiæ gloriæ consequemini. Ille enim est, qui nostram Societatem confirmauit, ditauit, ornauit, & hætenus conseruauit. Et IOHANNES Iesuita, Augustæ ædilis, aiebat: Cauemus dilectissimi, ne Pontificem Romanum offendamus, ab illius Maiestate & nostrum ESSE & INTERESSE dependent: hoc est, quicquid sumus & habemus, id omne & totum Papæ Romano acceptum ferendum est. Imò, aiebat TVRRIVS: ipse est nostra anima, nos eius corpus. Et sicut corpus absq; anima mortuum est: ita etiam

Societ

Societas absque Pontificis Romani clementia mortua est, plancq; cadauerosa. Adeo pulcre Satanae cum Satana conuenit, ne illorum regnum dissoluatur. Ideo rectè dixit Iesuita GREGORIVS Augustæ, quam diu inter Societatem nostram & Pontificem Romanum pax atque concordia fuerit conseruata: tam diu cathedra Petri, & sedes Apostolica erecta, nostræ verò sodalitates saluæ manebunt. Dissensione autem oborta, *Cauete et* traq; concidens, nosq; omnes toti mundo ludibrio futuri sumus. Agno- *go d con-* scamus ergo filij, Põtificem Romanum Patrem, & huic soli in omnibus, *sodales fi-* quæ vult, obediamus. Eius enim est nobis imperare & faciendâ præscri- *di, ne funi* bere: nostrum verò est, non petita ratione, absq; vlla tergiuerfatione, vt *culus iste* filios obediens & Papæ dilectos decet obedire. Si enim, dicit Iesuita *vester du-* Bonauentura Ingolstadtij Rector, apud Pythagoreos, pro argumenti & *plex & sce* causæ ratione fuit *τὰ αὐτῶν ἐφα:* quantò maiori obedientia nos faciamus, *leratus dis-* & sine vlla refragatione exequamur ea, quæ in mandatis à Pontifice Ro- *rumpatur.* mano accipimus? Illius est dicere, hoc fiat: nostrum verò est agnoscere illud *αὐτῶν ἐφα,* & vt votis nos cogi nouistis, addere, Amen: Sic faciemus.

Quia ergo Papa audit, videt & experitur, Iesuitas dilectos suos filios sibi obedire in omnibus, nulla vel corporis sanitatis vel animæ salutis, vel mandatorum Dei ratione habita: ideo etiam in hac Epistola *salutem* & *Apostolicam benedictionem* illis impertit. Non more aut intellectu Scripturæ sacræ: sed sensu Pontificio, hoc est, benedicta & magicè consecrata grana, rosaria, imagines, crucis signa, reliquias, & salutem pacis externæ. Hæc est benedictio & salus Apostolica Papalis. Vel ita etiam impertit, quòd dum Papa aureis ornamentis præfulgidus albo insidens caballo, in vrbe, vt olim Gentium idola, circumfertur, & à spectatõibus honoratur & adoratur, ipse manu sua dextra, quasi athleta aërem verberans, signum crucis supra procidentes, format. Quod crucis signum & benedictio Apostolica, & salus, & plenaria indulgentia ab ipsis dicitur. Ad cuius formati signi participationem, Romani, sicuti corui ad cadauer conuolare solent, sibi ipsi persuadentes, se in hoc signo à Pontifice Romano communicato, veram salutem consequi, & virtute eius spectra & dæmonia (quibus se assidue quasi furij, agitari queruntur) ab ipsis fugari. Iesuitæ etiam huiusmodi benedictiones, in schedulis & imaginibus, supra quas Papa sua manu signum crucis fecit, circumferunt, & eas, quasi res diuinam quandam virtutem habentes, supersticiosulis suis commendant, pro quibus etiam ipsi, ceu noui Tezelicæ auri & argenti copiâ colligunt, quam deinde cum Papa communem habent.

Hinc in hac eadem Epistola Papa ipsos vlteriùs laudat, vt *qui magna utilitati Ecclesie* (intellige Romanæ) *fuerint, fructusq; fecerint maximos.* Neq; enim vana ea laus est. Quantum enim hactenus Iesuitæ in Germania Christi veræ Ecclesie nocuerint, Ecclesie verò seu Synagogæ Romanæ profuerint, id iam magis deplorare, quàm commemorare libet. Georgius Baderus Iesuitarū per Bauariam Prouincialis, mihi dixit Landspergæ, Principem Gulielmum Bauariæ Ducem publicè confiteri, Bauariam & superiorem & inferiorem, dudum voluisse Lutheranam seu Euangelicam (vt vocant) recipere confessionem & fidem: solos autem Iesuitas oblituisse, quò minùs id, quod animo voluunt & vnicè exoptant, in factum hactenus producere potuerint. Et ob hoc factum Principem de Iesuitarum industria gloriari dicebat. Iesuitæ Principem istum cæteroque probum, ita dementârunt, vt ipse temporibus peregrinationis & Ieiuniorum, deuotionis ergò, vt aiunt, pedes peregrè incedere soleat: Iesuitis interim vel curribus vel equis infidentibus, & ad latus ad equitantibus. Vidi ego ipse, in ieiunio quadragesimali eius Celsitudinem coram sepulcro Christi (quod Iesuitarum opere extructū erat) seipsum ad sanguinem fermè vsque flagellantem: Iesuitas verò intra parietes suauiter ridentes, & de huiusmodi factis gloriantes. Miserebat me tum ex animo ipsius boni Principis, tam nequiter à sceleratis hisce nebulonibus delusi. BADERVS Landspergæ gloriatus est, se non dubitare, quin prænominatus Dux sit *υἱον* suum Filium Societati immolaturus. Bonauentura Ingolstadij, cum Princeps ipsis multas viduarum & pauperum ædes traderet, magnamq; pecuniæ vim ad extruendum pro alumnis collegium mitteret, dixit: in hoc Duce ventilabimus cornu. Et quàm diu poterunt ipsum pecunia emungere & arariū euacuare, tam diu non desissent eum in faciem laudare, illiq; panegyricos scribere. Interim fortassis non absurdè quis dicere posset, Iesuitas idem esse heroico Bauariæ moderatori, quod fuit Circe Vlyssi, & magna illa Babylonis meretrix regibus terræ, quæ incantato suo poculo suos amatores & negociatores, inebriârunt, & in alias formas transmutârunt. Hinc ipsius subditi & propter mores, & habitum, & bona, quæ in Iesuitas confert, Iesuitam eum dicunt, vt pote quorum dolis & fraudibus Pontificiæ tyrannidi cum subditis subijciatur. Bone Deus, Bauariam transiens quàm multos Nicodemitas dicentes audiui: Si atri hi dæmonis equites ad nostram patriam nunquam venissent, aut primo die eos omnes eiecissemus, non tot iam miserijs subiecti essemus, sed Euagelicæ libertatis & puræ fidei ciues essemus. Ast prohi-

dolor

De Iesuitis (hæc) p. 172
in Bauaria

Nota Bauariæ
Dux unus Iesuitarum
in flagellat. vsq;
ad sanguinem sese

Nota de Ingolstadio
Istis dicit
in theatro huius
folio 340

Hic est,
vulgaris
& quoti-
dianus Ba-
uarorū ser-
mo: Dolen-
dum est tã
generosum
Principem
ab abiectis
istis homi-
nibus se-
duci.

dolor propter Iesuitarum multiplices dolos, multiuarias insidias & innumeratas prodiones nemo ne hiscere quidem audet. Vtinam magnus ille Deus & Seruator noster Iesus Christus eos omnes perdat. Nulla enim spes est, veræ & Euangelicæ doctrinæ consequendæ, quamdiu diabolicos Iesuitas in nostris cogimur alere terminis.

Quantum etiã damni dederint Iesuitæ, Ecclesiæ Christi in ditionibus Serenissimi Caroli Archiducis Austriae, vel soli Græcenses testari possunt. Toti etiam fermè mundo nota sunt insidiæ, quibus & Augustanam Confessionem, & eam profitentes tollere & excindere conati sunt: & licet publicam eam ob causam subierint ignominia & infamia notam (dum ille, cuius animam perfidè quærebant, ex faucibus Leonis ereptus est) tamen etiamnum hodie maledicere, vbi malefacere non possunt, non cessant. Ob hæc, inquam, sanguinaria & Mahumeticam tyrannidem superantia studia & facta. Papa in suis Epistolis Iesuitas tanto perè commendat: quòd sint *industrii & moribus apti*, ad omnem scilicet Pontificiam idolomaniam ornandam, vendendam & pro sacris nescio quibus obtrudendam.

Insuper, quia Papa Iesuitas vsq; adeo fidos sibi experitur, ideo in hac Epistola ipsis eam facultatem tribuit, quæ alioquin, nulli Clericorum est concessa: nempe *absoluendi ab omnibus casibus, etiam ijs, qui non sunt in Bulla cænae Dominicæ comprehensi, & ab ijs etiam, qui sunt Apostolica sedis soli reseruati: vota & peregrinationes, &c. pro tempore commutandi: Missam ante diei exortum, & post Meridiem celebrandi: Ecclesiastica sacramenta administrandi: officium Romanum nouum, non ex præcepto, sed ex libertate dicendi: Et vult, vt Assistentes sint & Cardinales, qui resistentes Iesuitis compescant, & rebelles in eos tollant: Tot nimirum bonis, Meretrix illa magna suos amatores exornat, & tam firmis muris circumcingit, ne quæ vis eorum, quorum in odio sunt, ipsis nocere possit.*

Præclara autem sunt ista priuilegia, scilicet, quæ illis hic tribuuntur, & meritò magnificienda: si modò factis id, quod verbis pollicentur præstarent. Cõstituit illis Assistentes & Cardinales defensores. Sed nunquid illi, vel seipfos, vel Iesuitas, dum in idololatria & Sodomia securè pergunt, ab ira Dei tutos reddere poterunt? Concedit illis facultatè absoluendi etiã à casibus reseruatis. At qua auctoritate Papa sibi quorundam peccata, à quibus poenitentiam agentes & in Christum credentes cœlitus absoluantur, reseruati? Aut si omninò tãta sunt, quæ in cœlis etiam referentur, ne remittantur, cur ipsi ligationis clauibus abutuntur? Videmus

demus etiam hęc æquitatem Pontificis Romani, qua alios sub excommunicationis pœna ad officium, hoc est, horas canonicas dicendas, quasi ad præceptum diuinum obligat: alijs verò idem liberum ac quasi *ad iaque* relinquit. At siue nouum siue vetus Romanum officium (propter quod magnum capiunt beneficium) dicant: scimus tamen illos nihil quàm inanes sine mente sonos, murmur felinum, & non meditata, sæpè etiam non intellecta verba proferre, ac maximam idololatriam, inuocando Diuos suos, ab ipsis canonizatos, quorum fortassis animæ iam in inferno torquentur, exercere. Dum verò illis, Ecclesiæ sacramenta, non autem Christi mysteria, administrandi facultatem tribuit: & se Antichristum, & Iesuitas Antichristi seruos esse demonstrat. Veri enim Christi serui, Christi Sacramenta dispensant, integrè & fideliter. Vera etiam Ecclesia tantùm à Christo instituta sacramenta, Baptismum nimirum & *Exæstas*, reliqua synagogæ Papisticæ (si pro Sacramentis venditentur) nugamenta esse iudicat. Quod ad illorum Missam attinet, siue manè, siue vesperè, siue meridiè, siue ieiuni, siue ebrij, eam conficiant, scimus illos, vt Dei verbum docet, nihil quàm summum & execrandum sacrilegium, horrendam abominationem, detestandum cœnæ Dominicæ abusum, & actionem à Christi institutione omninò diuersam ac planè contrariam, atq; idolum omnibus pijs, conspuendum, conterendum & fugiendum introducere. Nihil enim eorum agunt, quæ Christus fecit, & facienda præcepit: sed suam comœdiam aut fabulam, pro nutu Papæ, ad quæstum agunt perfidè & sacrilegè. Quod ad vota, scimus ex superioribus ea esse impia, ac proinde rescindenda, nec suscipienda: quia in Dei verbo non præcepta. Quod ad votorum permutationem, qua votum peregrinationis ad Diuos, in multam pecuniariam commutant: ipsa quidem peregrinatio, & ossium visitatio idololatrica, commutatio verò eorum nihil quam auara *à iug. exæstas* est, qua simul homines, à fonte aquæ viuæ ad cisternas humanarum inuentionum abducunt: id quod & idololatricorum & pseudoprophetarum proprium est.

Multum ponderis & valoris Iesuitæ, tribuunt Bullæ cœnæ Dominicæ, dum ipsi ab eius excommunicationibus nominatim exempti, Lutherani autem statim in limine eius, quasi hæresiarchæ, damnantur. Nos verò eam, ceu nugas Pontificias, ridemus. Scimus enim Papam eos, quos Christus suo sanguine redemit, sua Bulla, verè bulla, & fulgure ex peluis ne quidem terrere nedum damnare posse. Imò firmiter credimus, Dominum illorum maledictiones in benedictiones cõuertere: maledictionesq;

nesq; in illorum caput refundere. Nos, siue nobis benedicant, siue maledicant, Christi sumus: cuius doctrina & armatura instructi, facile huiusmodi inania Papæ terculamenta excutimus, & perfidem in Christum victoriam aduersus illorum Spirituales nequitias ac *methodos* obtinemus. 1. Iob. 5.
Eph. 6.

In quarta Epistola.

PAULUS III. Anno Christi 1546. ad instantiam Iesuitarum, filiorum suorum multum dilectorum, & in omnibus verbo & præceptis Dei contrarijs rebus obedientiam, resq; Papæ *apostolicis* curantium: potestatem illis fecit, ordinem suum nouum, seu has nouas suas creaturas, incertas distribuere Species: & confusam illam, rudem ac indigestam turbam, certis officijs subijcere: admittere scilicet & suscipere, coadiutores Spirituales & temporales, Sacerdotes & seculares. Dum enim Ignatius Loiola ipseusq; Assistentes viderent, Patres Societatis, plerosq; ad ignauiam esse natos, nimium in tradenda idolomania pueris senibusq; occupari; impetrauit à Paulo III. *recipiendi intra Societatis consortium coadiutores, tam seculares, quam spirituales, cum laicos, tum Sacerdotes.* Horum autem officium expriment attributo coadiutorium: quorum officium est, in omnibus, ad nutum tamen Rectoris, Societatem adiuuare. Et hi sunt reliquorum ministri & serui: quales sunt Ementes, vendentes, coci, futores, sartores, pistores, cellarij. Hi, eò quòd tantum circa res occupentur externas, nec vt reliqui missificent, vel horas canonicas delatent, temporales vocantur, vel seculares. Reliquos verò, qui Missas peragunt, & humanas traditiones docent, vocant Patres Spirituales: quòd nimirum patris mendaciorum & Spiritus maligni officium faciant. Sed de horum distributione supra dictum est satis.

Secundò: ne hi temporales Coadiutores, qui tantum tria vota, quæ vocant simplicia, susceperunt, titulo temporalium offendantur: (Hi enim noui homines, Christianis à Christo denominatis, multò volunt esse superiores & sanctiores) aut putent se non tot habere merita, quot consequuntur illi, qui etiam Professionis votum, quo sese corporibus & animabus Papæ in mancipia tradunt, susceperunt. Ideo facit illis Patribus potestatem etiam hos Coadiutores ad sacros ordines (quorum septem sunt) promouendi: & participes reddendi meritorum, quibus gaudent professi Iesuitarum, hoc est, illi, qui voto peculiari se Papæ deuouerunt.

De quibus supra dictum.

runt. Communia enim habent Iesuitæ omnia, excepto Christo, cuius nunquam faciunt mentionem, & à quo omnes ex æquo sunt alieni: imò in hac Bulla se faciunt mutuò consortes, non mortis aut passionis Christi, sed priorum meritorum, quæ ipsis sunt salus, via, & scala ad cælum, id est, ipse Christus. Et hæc est illorum sanctorum communio, qua Patres seu Professi, cum Coadiutoribus & non professis, sua merita communicant, sibiq; mutuò ea diuendunt, dum Pater Sacerdos pro non Sacerdote missificat: & Coadiutor pro Sacerdote, manibus laborat, vel Rosaria dicit. Hæc sunt merita quibus, si Christo placet, consequuntur vitam æternam. Pari nimirum ratione, qua Iudas vendendo Christum, & Cain sacrificando, salutem sunt consequuti: aut etiamnum consequuntur omnes, qui aliam viam salutis extra Christum quærunt. Quos Saluator
Matth. 25. Dominus, stultis virginibus, hypocritis, Phariseis & pseudopphetis
Matth. 7. comparat, atq; fures & latrones propriam iustitiam quærentes, ipsumq;
Ioh. 10. vera sua gloria spoliantes, vocat.

In Epistola quinta.

PAULUS III. XV. Calend. Nouemb. Anno Domini 1549. Iesuitas mirum in modum commendat: quòd sint ager fertilis in Domino: quòd vberes animarum fructus pariant: quòd verbo & exemplo profint: quòd sint pij patres, & oculi mentis Papæ. Sic nimirum Romani muli asiniq; cumani se mutuò scalpere, sibiq; inuicem palpum obtrudere solent. Sed quæ hæc est laus, quando ea, ob quæ laudantur, non habent? Et laudantur in super ab eo, qui per se illaudatus est. Qualem laudem ne quidem Ethnicus sibi optasset.

Vah autem quid audio? Iesuitæ dicuntur *oculi mentis* Papæ. Per se ergo & absq; Iesuitis mens Papæ cæca erit. Cæca nimirum in Scripturis sanctis: cæca in veritatis contemplatione: cæca in pietate: vel potius, vt Paulus loquitur, mens reprobæ. Quæ in se excæcata, extra se alios nequitia oculos adsciscit, quibus ceu per conspicienda res mundi explorat & intuetur. Neq; tamen absq; ratione Iesuitas oculos Papæ dictos puto. Per se enim interrogatus, quæ res potissimum saginaret equum, respondit: Oculus Domini. Significans tum res œconomia rectè curatam iri, si dominus præsens omnium opera dirigat, disponat & intueatur. Atqui Papa ocio, Cereri, Veneri, Baccho deditus, libidineq; excæcatus
per se

perfe inquit imprudens (cor enim ademit ipsi ebrietas, & vires eneruauit venus) res suas, rectè constituere nec iniuste parta bona propria arte tueri, nedum augere. Per Iesuitas autem, suos proditores, Papa & à tergo & à fronte oculatus redditur: hoc est, Iesuitæ ceu exploratores à Papa emissi oculorum subeunt officium, & circumeunt vniuersam terram, ^{explicat} in principum & subditorum res inquirentes, & omnia ad Papam rursus deferentes vt hac ratione non absurdè IESVITÆ OCULI PAPÆ SINT DICTI. Quare, sicut olim Ægyptij Principis officium representarunt, pingentes sceptrum cum oculo. Ita hodie Papæ munus exprimi posset, si pingeretur triplex corona, cui aliquot centuriæ oculorum Iesuiticorum circumfunderentur. At verò si Papæ hi Oculi fuissent effossi, dudum miser cum in Germania tum alibi excæcatus iaceret, nec persequeretur ceruos ad fontes vitæ festinantes: Hi oculi saginant Papam, dum culinam illius diligenter fouent, & focum lautè instruunt: hoc est, dum putidas Papæ merces vendunt, auctoritatem Papatus passim reuocant, & Papæ res omnibus modis tuentur & adaugent. Et quod alijs non est concessum, (teste Liuius) vt res ipsorum alienis oculis feliciter promoueantur: id Papæ tamen per hos oculos licet. Rationem huius esse puto: quòd plerique aulae plures Achitopheles & Zibas, quàm Iosephos & Naamanos alunt. Dumq; illi, nescio quibus modis corrupti, Iesuitas commendant, fit, vt hi oculi longè lateq; grassentur, venenatoq; suo intuitu lædant plurimos. Oprandum foret, vt pleriq; Principes in admittendis hisce oculis attentiores essent. Nunc verò dum plerique conuiuent, aut etiam stertunt, fit vt antequam ipsi id obseruent, extrinsecus hæc malorum lerna ac pestilentialis gangræna longè lateq; serpat: animi sui venena euomat: multos inficiat: templa occupet: domos viduarum deuoret: & miseram iuuentutem, quasi spirituales Herodiani, perdat. Quòd si verò pleriq; in suis ditionibus non ferunt oculos illorum, qui eorum ope feras globulis bombardarum prosternere solent: quantò minus ferendi essent oculi eorum, quorum contagione Christianorum animæ, sanguine Christi redemptæ, trucidantur & perduntur?

Deinde vocat eos *pios Patres*, scilicet per ἀνθρώπων: quasi quis dicat, minimè pios, vel verè impios patres. Semper enim angeli tenebrarum, & filij huius mundi, se in angelos lucis & filios Dei transfigurare & piorum nomen sibi arrogare conantur, cum nihil minus sint. Sic ergo & Iesuitas, licet eos Papa pios nominet, impios esse dico: quia reuera impiè in Deū,

impie in parentes, impiè in proximos agunt. Dum impia & à Deo abducentia dogmata tradunt: impiè parentes deserunt, & *desopria* in proximos ac necessarios summa feruntur. *Patres* dicuntur, quia Patrem, qui in cœlis est, abnegarunt, & seipfos patres mendaciorum & homicidiorum cum Diabolo constituerunt: sicuti ex illorum doctrina manifestum est.

Iob. 8.

Quod eos *vberes animorum fructus facere*, illosq; & verbo & exemplo alijs *præducere*, Phormio Phormiones laudans, scribit: intelligit verbum non Dei, sed suum verbum, quod est traditio humana inutilis. Exempla sunt non pia neque Apostolica, neq; verè sancta: sed sicuti Pharisei præ Sadducæis & Essæis apud imperitum vulgus in magna erant exultatione: ita & ipsi speciem pietatis præ reliquo impuro Clero habent, cuius tamen virtutem abnegarunt. Sicuti rectè etiam ab ipsis Papicolis, noui Pharisei & noui hypocritæ appellantur. Parere animarum fructus, ipsis est, animas à Lutherana seu Euangelica doctrina abducere, & in salubribus Pontificiæ idolomanie pabulis inficere, quosque Christus in viam veritatis per Euangelij doctrinam duxit, eosdem ad pristinos Gentium & Pontificum errores & falsitates reducere. Cumq; in hæresibus enitendis valdè sint fecundi, nec Christo, sed Antichristo plurimos lucrifaciant, multisq; fallacibus signis & mendacibus prodigijs ipsos etiam, si fieri posset, electos sub iugum Pontificis seducant: ideo Papæ, non Christo dicuntur magnos facere fructus. Sicuti lupi multum communi suæ Societati fructum asportant; dum greges violenter inuadunt, diripiunt & deuorant. Sic quod comparantur *agro fertili in Domino*: intelligamus nos, eos esse agrum hæreticorum valdè fecundum, in quo Dominus tenebrarum & princeps huius mundi omnem suam impuritatem, quasi in propriam suam officinam & immunditiæ vas effuderit, sicq; agrum suum probè stercorando fertilem reddiderit. Nam quoties ipsi hac loquendi formula vtuntur, in Domino, per Dominum; toties Nos vel Dæmonem vel Papam eius vicarium intelligamus. Nam in illorum nomine, mandato & iussu (sicut vota & doctrina illorum manifestè docent) omnia aggreduuntur & faciunt.

Vt verò horum suorum Phormionum & adulatorum laudes & ficta encomia, bestia loquens magnalia plenis buccis decantauit: Ita eosdem priuilegijs exornat, quibus illos vult in Ecclesia sua præ reliquis gaudere. Ante omnia vult Generalem plenariam & omnimodam eamq; liberam potestatem habere, omnes Iesuitas secundum suas constitutiones gubernandi: nec sit ille vlli Cardinalium vel Episcoporum, verum
soli &

foli & vni Pontifici subiectus. Cum quo etiam solo, res Societatis & sedis Apostolicæ conseruandæ, consilia & rationes tractet. Ne autem Generalis ille ipsum Pontificium fastigium affectet, vel quid cum suis vel alijs, contra Ecclesiæ Romanæ auctoritatem præsumat: concedit Iesuiticis socijs, vel has vel alias ob causas Generalem suum, qui aliàs dum per suos Papæ primatum tuetur, perpetuus esse debet, amouendi, aliumque secundum suas regulas substituendi. Sin autem tantum Papæ primatum, Apostolicæ sedis auctoritatem & Societatis suæ dignitatem quærat, posse illum etiam in consulto Papa, suos quocumque velit emittere, & reuocare nulla temporis limitatione adhibita. Hinc si aliquos mittit Iesuitas, vt hanc illam ciuitatem Pontificia idololatria corrumpant: vbi animaduertit suos magis propriam gloriam, quàm Papæ primatum quærere: magis Lutheranam puritatem quàm Papistica dogmata propagare: magis verbum Dei, quàm traditiones humanas concionari, etiamsi populo rudi ob aliquam linguæ volubilitatem & morum hypocrisin placeant: tamen eos reuocat. Aut, si maximè horum nihil incidat: tamen ne forsan progressu temporis ipsi contentur aliquid contra Ecclesiam Romanam, officium pristinum deserere, & aliud nouum, quod Generalis obtrudere solet, suscipere coguntur. Hinc est crebra illa Iesuiticorum concionatorum mutatio; quam tamen non semper parit populi fauor, sed sæpius auocantur, quia non tales se, quales Papa & Generalis publicè volebant, gesserunt. Multos etiam ob ebriosam, impuram, libidinosam & turpem vitam de loco in locum transferunt. Hæc enim est Iesuitarum pœnitentia, vt locum quem corruperunt deserere cogantur, & ad alium se conferre, vt sic totus orbis illorum impuritate inficiatur.

Præterea vouent Iesuitæ perpetuam paupertatem, qua profitentur, se nullos in Ecclesia Papistica honores suscepturos, neque dignitates vel Cardinalitias vel Episcopales ambituros. Hoc nimirum prætextu, se Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, & reliquis nobilibus Canonicis, nouum hoc & astutissimum hominum genus, quasi humile quiddam quæreret, commendare voluit. Natiuam tamen suam superbiam etiam hac in re celare non possunt. Dicunt quidem & scribunt ad rerum ipsorum ignaros: nihil agimus propter nostram gloriam aut honorem: non nostra res agitur: Episcopatum vel Abbatias non quærimus: sumus enim homines pauperes, & mandamus in regulis nostris, vt ab omnibus mundi honoribus nostri abhorreant, &c. Sed ita ludunt homines, pauperes isti sine defectu, humiles sine despectu hypocritæ. Nam si quis il-

lorum statum rectis & acutis intueatur oculis, videbit illos non quidem inferiores Pontificiorum honores quarere, sed summum affectare gradum. Nam in illorum Societate Rex vel Papa est, Generalis. Huius ASSISTENTES Cardinalium: visitatores Episcoporum: Prouinciales Decanorum: Rectores Cõsiliariorum: Ministri Sacerdotum vicem obtinent. Reliqui inter se sunt fratres, maiores & minores, Canonici, Presbyteri, Acoluthi, Ostiarij, Lectores, & si qui sunt alij huiusmodi Pontificia Reipublica ordines. In hac etiam Epistola nihil obstante voto, Papa concedit, quod Iesuita possint, sed volentibus Papa & Generali (hic enim ab illo, sicut lutum a rota dependet) dignitates, quales sunt Episcopatus, Archiepiscopatus, & Cardinalium magnificentia, consequi. Si tamen qui ambitione, simonia vel occultis machinationibus (vt plerique per hasce artes ascendunt in altum, vt lapsu grauiore ruant) eas quasiuise conuincantur, illos earum capaces esse nolunt. Si autem in dignitatibus constituti aliquid, vel contra Ecclesie Romanae primatum, vel Papae dignitatem, vel Societatis Superiores moliantur: tales ad Societatem, seu ad pistrinum reuocandos, & ad alia officia & onera deputandos, atque alios digniores in illorum locum substituendos. Licet in horum electione semper Iudas Iudam sequatur.

Concedit praeterea Generali, quod possit absoluere omnes haeticos confitentes: cum irregularibus dispensare: absolutos, nisi Societatem ingredi, vel vota emittere velint, retrahere: cogere suos, vt vel ipsi, vel ab ipso ordinato confiteantur: suos deuotioros nullum nisi Carthufianorum ordinem ingredi posse: Illius esse, sine venia ingressos, maxi-

*Author caping
a refuend part
tand' August' lib
2. 17. aufrujat*

Va mihi si me apostatas, vt loquuntur, factos, aut in Societatem insolentes, vel con-
me depre- tradicentes, vel illorum regulas in apertu producentes, vel illorum vota
henderint, reuelantes, in quocunque habitu contigerit inueniri, excommunicare,
Si autē Do capere, incarcerare, & si opus fit, auxilio brachij secularis inuocato, libe-
minus pro rē & licite inuadere, captiuos ducere, & pro arbitrio tractare. Talem ty-
me, quis rannidem & insidias exercuerunt Viennae Iesuita in Kratzerum, qui ex
cōtra me? illorum Societate egressus, contra illos Tubingae disputauit. Sed miran-
Esto bono da Dei ope iterum saluus illorum manus sanguinarias effugit. Sic post-
animo: iā quam Italia relicta, in Germaniam eram reuersus, mihi que ob aduersam
tutus es, valetudinem aliquandiu inter ipsos haerendum esset: postea cum disces-
quia mor- sum peterem, illi omnibus modis mihi insidiati sunt: sed Dei auxilio in-
tutus es. sequetium manus effugi, Augustae a D. Doctore Mylio in collegium re-
ceptus, vltraque quatuordecim dies clam custoditus, conseruatus ac dein-
de ciuf-

de eiusdem ope, in habitu lanij equo vectus (quò eò faciliùs eorum manus effugere possim) Laybhimam vsque sum perductus: sicq; fortissimi ipsorù Dei Vulcani manus effugi. Quo nomine Deo humiliter gratias ago, & acturus sum in omnem æternitatem: ipsumq; suplex precor, vt & alios ab illorum insidijs clementer custodiat & protegat.

*Author huiusmodi
est euasit.*

Multi sunt, qui nescio qua spe ducti, illorum Societatem ingrediuntur: qui deinde vbi illorum dolos, fraudes, insidias, carnificinas, tyrannides, sanguinaria consilia, prodiones in Germaniam, acidololatriam, vt cætera nefanda eaq; turpissimè facta taceam, & pijs castisq; auribus parcam, libenter quidem discederent: at non possunt. Si enim fugam meditari deprehenduntur; vel capiuntur, vel rota, vel igni, vel aqua, vel fune, vel veneno tolluntur. Hic est finis ingressus ad societatem malignantium. Beati ergo, qui non abeunt in consilium impiorum Iesuitarum, & in via societatis huius non stant, & in collegijs ac domibus illorum (quæ sunt spelunçæ, vt Christus dicit, latronum) non sedent.

*De ijs qui fugiunt
hinc ab ijs finis*

Vt porrò hos suos morigeros filios Papa ab omnibus vult esse liberos oneribus & censuris, quibus reliquos suos seruos premit, & tantùm non opprimit. Ita etiam Iesuitarum maximas opes (licet paueres se esse ex voto nudentur) vult esse omninò liberas, nulli tributarias, nullius exactioni, vectigali, vel censui, vel vsuræ subiectas. Neq; tantùm bona illorum, sed & totam Societatem. Has enim ampullas bulla ista exufflat: *Ipsa, inquit, verò Societas, & illorum bona, ab omni superioritate, iurisdictione, & correctione OMNIUM sunt exempta, liberata, & sub Papa protectione.* Iesuitæ ergo instar Leonum, Luporum, Harpyarum & lamiarum ab omnibus possunt rapere bona: non autem tenentur vlli tributum soluere. Ratio, quia sunt sub Pape protectione, quem non dubito, Iesuitis mox vt spongijs vsurum. Vtque nunc illorum protectorem agit: ita etiam illorum spoliatorem acturum: nisi forsan Iesuitæ, vbi magis inualuerint, idem in ipsum Papam moliantur.

Neq; his contentus, alia plura ipsis tribuit priuilegia: nimirum *oratoria, & vsus altaris portabilis.* Dum enim per Christianorum loca exploratores & proditores agunt, neq; vbiq; altaria, vt loquuntur, consecrata, in quibus Missæ fabulam ludant, habere possunt: Ideo secum portant altare vel mappulam, in illum abusum Sacramenti Altaris deputatam. Item, licet ipsis apud exteros, vel Missæ aduersarios, interdicto tempore missare, ianuis clausis pontificia nugamenta, quæ illi Sacramenta dicunt, administrare: sicq; clam & palam iniquitatis mysteria peragere.

Hanc artem & proditiōnis & Missæ exercuit superioribus annis ali-
quandiu in Anglia Elianus Campianus, verum tandem deprehensus,
iustas Reginæ Angliæ proditiōnis pœnas dedit. Quem tamen Iesuitæ
Martyrem perhibent, & pro sancto adorant. Sic Iesuitæ Lucernenses in
Heluetia, & Ingolstadiensis in Germania ad Lutherana euagantur loca,
& in Euangelicorum ædibus clàm Missas celebrant, & sacra Pontificia
peragunt: vt ipsimet mihi retulerunt. Quorum ideo mentionem facere
volui, vt pius Magistratus oculos aperiret, nec pateretur suos, Iesuita-
rum blanditijs, promissis & muneribus, corrumpi & seduci. Hi enim nõ
sunt contenti nudo grege, sed hoc disperso, etiam ipsos pastores inua-
dunt, quos insidijs & miris artibus tollere nõrunt.

Præter hæc omnia non solum ipsos, aut illorum bona, sed etiam
Regulas ipsorum vult ab omnium Prælatorum censura esse alienas. Sic
enim rudit Bulla: *Nulli Prælatorum, excepto Papa, licere, vel concessum esse con-
stitutiones Iesuitarum sub censuram sumere, aut sumentem nihil efficere, illiusq; con-
natum esse nullius roboris.* Hinc etiam Iesuitæ suis in regulis mandant, ne
quis illas cuiquam extraneorum concedat vel communicet, vel quic-
quam de illis referat dicto vel scripto. Quia enim mali sunt, & nihil nisi
Iohan. 3. impia & mala tractant: mirum non est, illos lucem & piorum censuram
subterfugere. Dum autem suarum regularum censorem & iudicem re-
spuunt Dei verbum: & solum Papam Romanum Antichristum censo-
rem admittunt, omnes facile iudicare possunt Christiani, quoniam Spi-
ritu Iesuitæ agitentur, & quid in suis regulis tractent: nempe nihil præ-
terquam humanas traditiones; superstitionis, hypocrisis idolomania &
propria *ἐδελὸδ ὀνομάει* opera. Qualia sunt, per omnes Mundi plagas ober-
rare, & homines Christianos ad pristinas idolomanias Papatui cõsuetas
reuocare: habitu religiosum se declarare: horas canonicas & Rosaria re-
citare: Diuos & mortuos à Papa canonizatos inuocare: quotidie deuotè,
reuerenter & decenter Missæ astare: perfectam obedientiam Superiori-
bus præstare: Ecclesiæ Romanæ præcepta prædicare: Sacramentum Al-
taris sub vna specie manducare: quotidie Missam celebrare: homines ad
auricularem confessionem excitare: statutis diebus ieiunare: flagellis, ci-
licijs se macerare: Mundum & parètes aspernari: se totum in obsequium
Papæ consecrare: vota castitatis, paupertatis & obedientiæ, maxime verò
Professionis diligenter obseruare: & breuiter, omnia quæ Papa & Iesuitæ
volunt fideliter tractare.

Nos igitur, vtcunq; à Papa interdictum sit, regulas illas ad Lydium
diuini

diuini verbi lapidem examinantes, ceu plantationem Satanæ & dæmoniorum doctrinam reijcimus. Quid enim sunt aliud, quàm traditio inutilis? Quid aliud, quàm stulta & stolidi veteratorum Iesuitarum somnia? Quid? nisi rapsodia, cento, & fragmenta ex omnibus reliquorum Monachorum regulis confuta? Aut, vt rem verbis Scripturæ exprimam, *Ierem. 2.* Cisternæ non valentes continere aquam? Cabala sunt, hoc est, stultæ Superiorum imaginationes, phantasiæ & inanes speculationes. A quarum obseruatione, imò vel auditu saltem mens Christiana, verè eas intelligens, abhorret. Neq; enim ad illarum, sed ad verbi diuini auditum & obsecrationem obligamur. Nusquã Deus præcipit, vt huiusmodi idololatri- *Matth. 15.* corum hominum traditiones obseruemus: quin se istis frustra coli docet. Et *Num. 15.* Gentium Apostolus cunctos exhortatur, vt sibi caueant, ne per suppositi- *2. Thess. 2.* tias epistolas quasi Apostolicas, & inanem Philosophiam decipiantur. Nõ *Contra* sunt Romanæ Curie & Societatis Iesu traditiones seu regulæ, Apostoli- *Turrianum* cæ aut catholicæ: verum sunt Apostolica & cacolycæ, quæ non ab Apo- *& Valen-* stolis, sed à Papistis & Monachis ociosis originem habent. Agnoscunt *tium.* sanè omnes Christiani traditiones Apostolicas non minus recipiendas esse, quàm scriptas Epistolas: cæterum non agnoscunt, omnes eas traditiones esse Apostolicas, quas pontificij illis sub Apostolorum nomine obtrudunt. Neq; immeritò illud faciunt: quòd traditiones probandas censent. Etenim quis dubitaret traditiones Apostolicas nequaquam pugnare debere cum scriptis epistolis? Sed Iesuitarum regulæ & traditiones scriptis Apostolorum ex diametro repugnant. Id quod in regularum Iesuitarum Examine copiosè demonstrari potest. Nos Dei obedi- *Deut. 13.* mus præceptis, quibus mandat, vt verbum suum legamus, discamus, *Ezech. 20.* meditetur, scrutemur & ad vsum transferamus. Sic enim Spiritus san- *Deut. 30.* ctus docet: Incedite post Dominum Deum vestrum, illius præcepta cu- *Ioh. 5. 14.* stodite, illius vocem audite: Lex Domini semper sit in ore tuo: Et Chri- *2. Tim. 3.* stus ipse: Scrutamini Scripturas. Et: Qui diligit me, seruat sermonem *Matth. 1.* meum. Ad quid igitur opus est Iesuitarum regulis? præsertim cum sacræ *Psal. 110.* literæ nos erudire possint ad salutem. Neq; Deus pater nos Iesuitas, sed *1. Tim. 4.* Filium suum Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, Regem, Sacer- *dotem, Mediatorem & Redemptorem nostrum vnicum audire iussit, vt* est *Matt. 17.* vbi vox patris de cælo ita super Christum intonat: Hunc au- *dit.* Quæ vox eleganter his versibus reddita est:

*Filius hic meus est, dilectus & vnicus ardor,
In quo sunt animi gaudia vna mei.*

Hunc

Hunc audite, meo profert è pectore quicquid
Pertinet ad vestra dulce salutis iter.

Deut. 18.

Sicut etiam Moses eundem sermonem exprimit, dicens: Prophetam de medio tui, ex fratribus tuis, sicut me excitabit Dominus Deus tuus, ILLVM AVDIETIS. Nos ergo Rectorem habemus Christum: eius Legem & Testimonium, per Prophetas & Apostolos traditum, nostram viuendi agnoscimus regulam. Iesuitarum verò regulas nullius valoris & virtutis esse confitemur. Quicquid tandem Papæ & puppæ Iesuitæ & Esauitæ de illarum perfectionis pondere more circumforancorum deblaterent.

Iohan. 8.

Præterea in eadem Epistola non satis est Papæ, quòd ipse Iesuitas, bona eorum & regulas, protegit: sed etiam *alijs hominibus mandat, vt Iesuitas, illorumq; substantias defendant.*

Cogit quoq; aliàs Papa homines suæ tyrannidi subiectos, omnes & singulos, vt intra suæ parochiæ septa maneat & Missas audiant, suo ordinario sacrificulo, in anno semel confiteantur, id est, se suaq; omnia prodant, & ab ipso sacramentum Altaris sub vna specie sumant. At quia Iesuitæ, artibus seducendi & decipiendi homines, reliquos Sacerdotulos longè præcurrunt, permittit, vt quicumq; velint neglecto suo parocho, Iesuitarum missas audire, ab ipsis sacramenta sumere possint, nec ad proprias parochias accedere ausing. Hæc libertas Iesuitarum quæstui inferuit: non nihil autem parochis seu sacrificulis de annua præbèda detrahit. Nam nummus confessionalis, qui antea ipsis cesserat, iam Iesuitis cedit. Propterea etiam Sacerdotes illi ipsi, Iesuitas, licet eiusdè religionis sint, cane & angue peius oderunt. Audiui Ingolstadij à Monacho quodam nudipede seu Franciscano, qui & concionatorem ibi agit, cui nomen est fratri Gregorio, hæc verba: Iesuitæ iam obtinuerunt auctoritatem publicam, & in scholis docendi, & in templis concionandi, & confessiones excipiendi, & liberè licetq; ad omnes euagandi: Mihi dubium non est, quin vt alia, ita etiam nostra breui sint affectaturi bona. Vtinam nobis liceret ipsos expellere, nos membris quietem daturi non essemus, donec omninò eradicarentur. Augusta à Monachis, monasterium Vdalrici idololatria & impuritate notoria contaminantibus, hæc audiui: Sperant Iesuitæ se aliquando nostro monasterio potituros, at ne hoc fiat, orabimus & Missas celebrabimus quotidie, vt Diabolus, qui illos in Germaniam duxit, eosdem iterum abripiat. Nusquam ab ipsis tuti esse, neq; propter illorum prodiones & auaritiam, res nostras curare, vel partas tueri

Nota quid mouerit
rhi edmonarux d.
De sum h. b.

tueri possumus. Et certè neq; figulus tam figulum odit, quàm Iesuitas Monachi, quòd illorum hypocriti, his multa adimantur: Eleemosynæq; quæ priùs ad ipsos deferebantur, iam in collegia, domos ac scholas Iesuitarum conferantur. Quid opus est, dicebat mihi in Italia Monachus quidam Franciscanus, in monte di uiascon, Iesuitis? Annon sufficiunt Monachi & Sacerdotes seculares, qui pro Ecclesiæ Romanæ primatu Missas celebrent, & horas canonicas dicant? Quid opus illorum scholis? Doctos faciunt homines & Philosophos, qui semper plus Ecclesiæ Romanæ nocuerunt quàm profuerunt. Ecclesia Romana semper secura fuit, & pacem hacuit: dum quilibet Sacerdos in sua simplicitate & sancta ignorantia permansit. At vbi Lutherus & Iesuitæ ex scientia inflante inter se dimicare cœperunt, Ecclesia semper laborat, & plures ab Ecclesia deficiunt, quàm ad eam accedunt. Nec dubito quin Iesuitæ, vbi doctiores fuerint facti, vel Ecclesiam Romanam sint euerfuri, vel sanè multi eorum ab ea defecturi.

Ex his & alijs patet, quid & Iesuitæ, & Monachorum turba quærat: scilicet lucrum, non Christi gloriam: propter quod seipfos, ceu canes, vno de offe rodere cupientes, mutuo mordent & lacerant. Excusant quidem se apud seculares Sacerdotes Iesuitæ: quòd nummum confessionis non recipiant, quòd nullam mercedem propter Missas postulent. Verum id est, illorum sensu. In templo dum sedent carnifices conscientiarum in cathedra, propter confessionem nihil exigunt: si quis autem pecuniam super altare ponit, tacent, eamq; hominibus absentibus auferunt. Si quis in illorum manus vult mittere confessionis sortem, eam recipere nolunt: dicunt autem, si quid nobis communicare vultis, illud ad portas collegij mittatis. Non enim nobis licet quicquam in templo recipere. Hac autem arte quæstum suum augent. Vbi enim in templo, sicut reliqui sacrificuli, vno atq; altero nummo eos contentos esse oportuisset: ibi hoc aucupio aliquot florenos, vel alia ex quibus lautè viuere possunt, venantur. Sic Gregorius Iesuita Augustæ concionator, cum ipsi Canonici Augustani pro concionibus 500. florenos offerre vellent, dixit: mihi non licet mercedem accipere: at si vestra copia nostram vultis iuuare in opiam loco eleemosynæ, quodlibet ad collegium nostrum mittatis. Alia ratione nihil recipere audemus. Egregij sanè hominum ruidium deceptores, quorum hæc Maxima est: Non recipio mercedem. Sed inde inferunt: Ergo debes mihi hoc loco eleemosynæ. Item: gratis tibi laboraui: sed, debes mihi tot florenorum eleemosynam. O vos impostores, per-

res, perfidos & deceptores Sacrilegos. Quomodo huius vestrae hypocrisis rationem aliquando reddetis Deo, iusto iudici?

Quin & regulam illam, qua praecipitur ipsis, ne quid in templis ab hominibus recipiant, non observant. Vidi ego Landsperga nobilem quendam Italum, Christophoro Zieglero Iesuita, qui Missam, vt illius iter feliciter procederet, celebrauerat, tres taleros porrigentem, quos etiam recepit, ac rediens dicebat ridens: Ego hodie opimam, pinguem & talericam non cupream celebraui Missam. Cum Augusta Landspergam comite Patre Ioanne Iesuita pergerem, & in villam non procul a Landsperga distantem diuerteremus, atq; ego meum symbolum soluere vellem: ait, non est opus, ego hac septimana tot confessionales colligi nummos, quot nobis ad mensem sufficerent, etiamsi in hoc hospitio permaneremus, & quotidie lautè epularemur. Et hi quidem doli Iesuitarum & fraudes notae sunt: verum excusantur vti putant, quod iure pontificio ipsis liceat, quod libet. Et huiusmodi decipiendi artes illis non sunt imposturae, sed pia fraudes, doli sancti: vt hoc sacrilegium & impium hominum genus loquitur.

Et vt ne Iesuitis homines idonei desint, qui has *κακοτεχνίας* & imposturas indefinenter exercent, ideo Papa praeter superiora, in ista Bulla concedit illis, vt tot sacrificulos curent, ab Episcopis Romanis radi, *christinari, vngi & consecrari, quot volunt*. Sed ad id non nisi idoneos ad sacros ordines, id est, qui artes Pontificias calleant, norint homines ritè seducere & res Pontificias rectè, more Romano, agere. Sacri autem illorum ordines sunt, Ostiarium agere; quem nostri mendicorum praefectum & canum expulsores dicunt. Lectorem esse; quales sunt pueri in scholis nostris triuialibus. Acoluthum praestare; vt sunt serui, qui vestigia Dominorum suorum sequuntur. Exorcistam agere; quales sunt venefici & magi. Et si qui sunt alij illorum ordines, quos profanos, non sacros dicere conuenit. Eò quod sacrae literae de istis nihil tradant: & si maximè ordinis causa ferri possent, ab ipsis tamen multiuariam contaminantur. Hos quidem Iesuiticos sacerdotes non vsque adeò libenter vngunt Episcopi; quia nihil pecuniae illis, vt reliqui, qui per simoniam in Sacerdotes vnguntur, annumerant. Sed tamen detrectare hanc prouinciam non audent: quia Papa id praecipit.

Posteaquam ergo Iesuita suos, quibus cum habitant, homines satis circumuenerunt, & illos iugo Pontificio ita subiecerunt, legibus in super & cautionibus ita constrinxerunt, vt certiam sint. eos se amplius ex illis

vincu-

nota p. 186
missa vnguntur
3 taleros

Vinculis extricare nequaquam posse: tunc ad alios etiam euagantur: seu, vt Bulla loquitur, *ad hæreticos, hoc est, ad Lutheranos exire debent. Quid autem inter illos agant? Ait Bulla: in hæreticorum terris liberè possunt commorari, & cum ipsæ conuersari.* Qua autem auctoritate & cuius iussu? *Delicentia tamen Generalis vel Præpositi.* Quo fine & ob quam causam? *Et ab eis tunc necessaria petere & recipere.* Quòd ergo Iesuitæ ad Germanos & Euangelicos veniunt: fit ideo animo, quo Lupus in gregera ouium ingruit. Seu, vt Papa loquitur, quò necessaria ab illis petant. Illorum autem necessaria, non sunt exigua vel pauca, quibus natura contenta est, bona, sed collegia & domus, Principum arces pompa & ornatu superantes: census & redditus, qui in multorum Comitum & Baronum usum sufficerent. Sicuti id illorum Collegia & templa, quæ iam opibus Germanorum, laboribus pauperum, sudore piorum, lacrymis viduarum & dolore orfanorum extruxerunt, probant. Et licet hæc omnia illis tribuantur: tamen si Germani non in omnibus Papæ obediunt, à Iesuitis, ceu rebelles, seditiosi ac hæretici comburendi accusantur. Ad hunc enim modum hac ætate Germani quidam hos serpentes & cuculos in sinu suo, ad suorum interitum, fouere solent.

Cur verò non nisi licentia Generalis ad Lutheranos exire ausing, eius hæc ratio est: ne ij exeant, vt dixit Crusius Iesuita, quos vel Lutherani conuertere, vel ipsi sponte sua ad Lutheranos deficere possent & velent. Ideo, ait, Generalè oportet eos emittere, qui sunt in religione Pontificia pertinaces, & quorum fides Societati est explorata, & quorum ars ac dexteritas cum hæreticis Lutheranis depugnandi, vt dixit Bonauentura Iesuita, est multis nominibus cognita & probata. Huiusmodi Iesuitarum multi, nunc habitu studiosorum, nunc nobilium, modò alio circumuagantur: qui etiam se in mores hominũ variè insinuare nouerunt. Hinc etiam fit, quòd Iesuitæ sæpè, quorundam Principum & Theologorum res meliùs, quàm illi ipsi nõrint. Et licet tales proditores agant: tamen se iustè & rectè facere dicunt, eò quòd Papa id mādãrit. Qui autem eos, liberè, vt Bulla loquitur, commorari nõ permittunt, eos traducunt, calumniantur, & omnibus modis vel seduci vel tolli procurãt. Vt exempla quotidiana satis declarant.

Liberè, ait bulla, Iesuitis vbiq; commorari licet: id quod magni Priuilegij loco censendum est: Reliqui enim Clerici vel Monachi, vel sacrificuli, si cum Lutheranis cõuersentur, vel eos iuuent, & hospitio excipiant, quasi hæretici à Bulla Cœnæ Dominicæ excommunicantur & damnantur. Solis Ie-

lis Iesuitis, omnia, quæ lubent, licent: quia omnibus Pontificijs artibus ita sunt instructi, vt nulla ne quidem leuis suspicio defectionis de ipsis suboriri possit. Hi enim sunt de illo diabolorum genere, quod vno eiectum è loco, per arida transuolat, nec quiescit, donec alium locum inueniat: Hi sunt bruchi, muscæ, vespæ, fuci, ranæ & locustæ de inferni abyssu ascendentes & omnia depascentes. Væ autem illis ad quorum terras hoc dæmoniorum genus descendit: terq; quaterq; verò beatam eam gentem, à cuius oris hæc pestis quàm longissimè exulat.

Porro, ne Iesuitæ in his Pontificijs operibus occupati, per reliqua Papatus *ωδύρεζα* impediãtur: ideo Bulla vult *Iesuitas*, quorum proprium est homines seducere, *ab omni visitatione & cura Monialium, vel aliarum religiosarum personarum liberos & immunes esse.* Atqui primus illorum inuentor Ignatius Loiola tanta cura Moniales est complexus, vt etiam eas, quæ publica prostituti pudoris scorta, impuritate superarent, proprijs in domibus lautè fouere & ali curauerit. Iam autem non quidem visitatores illarum agunt: sed tamen in peregrinationibus suis libentissimè ad illarum lupanaria (ignoscite, dicere volebam monasteria) diuertunt, Missas in illis celebrant, & confitentes eas audiunt. Interrogauit aliquando Pater Iesuita Zieglerus famulum Monialium Augustæ luxuriantium, quid faciunt mex ouiculæ? Respondit ille: Domine venerande, valde sunt fecundæ. Nam hac nocte vna illarum duos peperit agnellos. Ne autem huiusmodi gregis pastores videantur Iesuitæ, dicunt: nos Monialium cura sumus exempti, viderint Sacerdotes, quorum est, illarum curam agere.

Si tamen aliqui delectatione capiuntur agendi Monialium curam: eam, quod Bulla habet, facilè vel ab illorum Generali vel à Papa consequi possunt: præsertim cum Iesuitæ reliquis Clericis videãtur magis cautè castitatis compulsæ votum custodire. Hoc enim hominum genus oblongis suis pallijs, pileisq; quadratis in excæcatorū vel ad minimum lipipientium turba facilè cuncta sua potest tegere, celare & excusare scelera: vt quibus auctoritate Pontificia, quod libet liceat.

Insuper Papa, ab Episcopis & omni reliquo suo clero, maximos redditus censusq; amplissimos in singulos colligit annos, omniaq; illorum bona tributaria habet: at idem ab omni contributione Iesuitarum bona exemit; etiamsi priùs sub censu fuerant. Sunt enim Iesuitæ quasi Barones, semper & in omnibus liberi. *Non tenentur*, dicit Bulla, *soluere bonorum suorum decimam, vel aliam dare cōtributionem, seu procurationem, nec Papalem, nec*

Canoniam portionem. Etiam si prius fuere illa bona sub censu: nisi sit id specificè & expresse in literis Apostolicis. Mirum ergò non est, qua ratione Iesuitæ tam citò & tam facile, tot tantasq; opes easq; regales colligant. Papa enim reliquam suam turbam, miris artibus semper expilat: Iesuitis verò pilos alijs euulsos addit: ijs hos suos *ἡ κόρα ης ἡ κόρα ης* uestit & ornat. Quin cogit & alios Episcopos & Abbates, his sua tribuere & concedere: vt Monachij, & Fuldæ factum esse, nemo ignorat. Hi sunt Herodianæ virgunculæ, vel potiùs meretriculæ, ex spiritali illa Herodiade magna prognati: quibus tam bellè saltantibus, Papa inter Veneris Bacchiq; tabulas dimidium sui regni offert, modò Iohannem Baptistam, hoc est, omnes pios Euangelicos viros decollatos, combustos & extinctos petant. Hinc etiam donationes illas, quibus nonnulli Potentes in hoc mundo à Iesuitis seducti, & spiritalis fornicationis poculo inebriati, eos afficiunt, probat, confirmat, ac quasi à seipso datas sanctificat. Ab omni quoque Episcoporum iure, interpellatione & impedimento eximit. Ad hæc Episcopis mandat, vt illorum domos & templa consecrent & iuuent: impediētes verò illorum vel scholas, vel templa acriter reprehendit, & desistere volentes excommunicat: illorumq; bona, Iesuitis tribuit. Ipsos etiam Episcopos creat: vt in India acci dere legitur.

Ne quoq; desint homines, qui Iesuitas in mysterio iniquitatis promouendo adiuent, dat illis facultatem, quoscunq; volunt irregulares & seculares recipere & ad sua ministeria promouere. Hinc dixisse arbitror Rectorem Landspergensium Iesuitarum: Sunt in Romana Ecclesia ordines, quorum aliqui non nisi Doctos, alij, non nisi nobiles, alij, non nisi diuites, alij non nisi ex legitimo coniugio natos recipiunt: at nobis auctoritate Pontificia permissum est, bonos & malos, fures & latrones, & quoscunq; volumus recipere: modò se Papæ & nobis subijciant, nosq; secundum Societatis institutum iuuent. Quàm honesta ergo hæc sit Societas, facile quis inde iudicare potest. Ego illam nequissimorum hominum colluuiem, malorum omnium sentinam & latronum spetuncam esse iudico. Nam ex huiusmodi hominibus suam Societatem conscriptam esse ipsi dicunt.

Vt autem etiam Iesuitarum domus, collegia, templa, & scholæ frequententur, imò venerentur, aut quod maius est, pro sacrosanctis colantur, hominesq; in ijs offerant: dicit Bulla, eum qui Iesuitarum aliquam Ecclesiam, vel alium pium eorum locum, à Preposito signatum, semel in anno viuisitarit, infulgentiam plenariam omnium peccatorum consequi. Huc, huc ergo festinate & magis in

Anno 1584

AEgyptus.

Babylon.

FactioCa-

tilinaria

Synedrion

Pharisæo-

rum nouo-

rum.

Ipsa blas-

phemia

Christi meritum properate omnes fures & latrones, omnes infames & periuri. Hæc enim Societas vobis asyllum præbet: modò ad illorum locum accedatis, & ple-
blasphemi sunt Iesuitæ. Si enim non vlla noua obedientia aut pœnitentiæ fructibus Sola Iesuitarum lo-
hac vera sunt, vbi meritum? vbi mors? vbi obedi- entia? vbi ca vos iustificat, & ab omnibus peccatis absoluunt. Non ergo mirum est, tot in Papatu esse concubinarios, tot incestuosos, tot proditores, tot virginum corruptores, totque masculorum concubitores; cum vel soli Iesuitæ, vel etiam illorù templa & loca ipsos absoluere & indulgentiam plenariam omnium peccatorum tribuere valeant.

Sed ne erretis cæci cœcorum duces: neq; scortatores, neq; simula-
satisfactio Christi: v- bi fides? v- bi gratia? &c. crorum cultores, neq; adulteri, neq; molles, neq; qui concumbunt cum masculis, neq; fures, neq; auari, neq; ebriost, neq; maledici, neq; rapaces regni Dei hæreditatem accipient: vt ut vos plenarias ipsis indulgentias offeratis. Tales cum pleriq; sitis, neq; corrigi velitis, neq; abluì, neq; sanctificari, neq; iustificari per nomen Domini I E S V, & per Spiritum Dei nostri, ministerio puri verbi & Sacramentorum: sed in locis vestris magice consecratis ac in propriorum meritorum valore plenariam omni-
1. Cor. 6. um peccatorum indulgentiam quæritis & speretis: ideo iusta est con- demnatio vestra, vt qui proteruè & contumaciter Christi mortem, san- guinem & resurrectionem proculceris: Stultis autem, stolidis, tumidis & inanibus vestris bullis, locis, imaginibus, statuis, reliquijs ac operibus, quorum elegantia ne panno quidem menstruata comparari meretur, omnia tribuatis.

Auguft. *Humana iniustitia diuina comparata iniustitia est quia & lu- cerna in te- nebris ful- gere cer- nitur, sed in solis ra- dice posita tenebra- tur.* Tandem in hac Bulla, eò quòd etiam ad Indos vsq; proru perunt, dat illis potestatem absoluendi etiam ab ijs, que Papa sibi in bulla cœnæ reseruauit: o-
nebris ful- gere cer- nitur, sed in solis ra- dice posita tenebra- tur. mnia que sunt Episcoporum peragere: qualia sunt ordinare, vngere, chrismare, adiurare, exorzizare, confirmare, reformare, indulgentias distribuere, diuortia facere, cum consanguineis dispensare, templa consecrare, cam-
in solis ra- dice posita tenebra- tur. panas baptizare, statuta noua facere & alia consimilia, quæ alioquin sunt Romanorum Episcoporum propria: ab ijs verò Episcopis, quos Diuus Paulus in Epistolis suis instruit, alienissima.

Postremò etiam vult, ne quis his nefarijs ausis Iesuitarum se opponat: neq;
1. Tim. 1.2. appellat super ea. Vult etiam Principes, Prælatos & alios in regno suo Anti-
3. 4. & ad Tit. christiano potentes, iurare: ne quis hanc suam meretriciam Societatem inquietet: vel priuilegijs spoliët: vel impediât. Talia verò audentes vult punire vel per se, vel per Magistratum: quem, diuinæ ordinationis con- temptor,

temptor,

temptor brachium seculare vocat, suorumq; scelerum carnifices facit, quos Spiritus sanctus propter diuinum, quod gerunt, munus Deos vocat. *Psal. 82.* care non erubescit. Hæc est illa Bulla, quam Iesuitæ mare magnum vocant, quod in ea omnis generis priuilegia ipsis, non aliter, quam in Oceano nauibus onerarijs merces, aduehantur. Quam reliqui Monachi & mendicantium ordines, quasi diluuium oderunt, metuentes, ne in hoc mari, quod vehit Iesuitas, vt olim Pharao in mari rubro, submergantur. Sed transeamus ad aliam Bullam.

In Bulla sexta.

Iulius III. XII. Calend. Aug. Anno 1550. præcedentis Bullæ priuilegia, ad instantiam Iesuitarum vota sua renouantium, seseq; etiam huic Papæ corpore & anima immolantium & in mancipia offerentium, (grata olim dæmonibus futuri hostia) confirmauit: & addidit in super, vt omnes Episcopi curêt, priora perpetuæ esse facultatis, eaq; inuiolabiliter obseruent, nisi in omnipotentis Dei iram incurrere velint. Papa enim medius quidam est inter Deum & homines, (vt eorum Decretales volunt) hoc est verè monstrum. Potest ergo Deo imperare, vt, quibus ipse vult, irascatur: & vicissim quibus etiam vult, propitius sit: siue causam agat piam & fidei analogam, siue res impias & omni pietati institutisue diuinis contrarias. Et hoc est, quod Paulus dicit: *ὁ ἀνδραπῶν τῆς ἀμαρτίας, ὁ 2. Theff. 2.* ὁὗς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντιθέμενος ἡ ὑπεραίμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὡς αὐτὸν εἰς ἅπαν τὰ θεῶν, ὡς θεὸν κηρύσσου, ἀποδεικνύοντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ θεός: hoc est, Homo sceleratus, filius perditionis, sese opponens ac efferens aduersus quicquid dicitur Deus, aut numen: adeo vt in templo Dei tanquam Deus sedeat, præ se ferens, se esse Deum.

Hæc in Papam Romanum quadrare, res ipsa demonstrat: quia is est Christo ex diametro oppositus: vt pote cuius ingenium, doctrina, vita, mores, facta, leges & instituta Christo repugnant. Pedibus enim suis scetidum verbum & sanguinem Christi proculcat: Traditiones autem suas, quasi ad salutem æternam consequendam necessarias loco meriti Christi iactat. Qui autem negat Iesum esse Christum: Hic est Antichristus, 1. Iohan. 2. vnum & solum Deum, inuocationem Sanctorum introducens, adorandum negat. Pro vno & æterno Sacerdote Christo innumeros sacrificulos consecrat. Pro legitima potestate duarum clauium regni cælo.

cœlorum, nescio quem fasciculum adulterinarum clauium Ecclesia obtrudit. Homines non sola fide in meritum Christi, sed proprijs satisfactionibus iustificari clamat. Ecclesiam Christi ceremonijs & superstiti-
 onibus stultissimis contaminat. Quæ Christus semel ex Ecclesia profliga-
 uit (quales sunt nundinationes sacrorum) ea pertinaciter reuocat. Re-
 gna mundi capit & imperium summum affectat, cum Christus ad re-
 gnum quæsitus, fugerit. Pedes suos fœtidos & non raro morbo Gallico
 Italicaue lepra infectos, omnibus etiam Regibus osculandos offert. Tri-
 corni redimitus tiara, veluti Persicus aliquis Deus, gemmis & auris ruti-
 lans prodit, seseq; circumstrepente armata stipatorum Heluetiorum
 manu adorandum (quod vidi Romæ in festo Corporis Christi Anno
 1583.) prostituit. Dominum sese totius orbis iactitat. Oves Christi ex-
 pilat & dilaniat. Tempa Dei, domus orationis, in speluncas latronum
 conuertit, & in fori formam mutat. In templo Dei commutationes, col-
 lationes, emptiones, negociationem curtifanicam, hoc est, satanicas Sa-
 cramentorum, Missarum & indulgentiarum nundinas exercet.
 Nam quod ipse vidi, per Italiam stant ante fores templorum con-
 structæ mensæ, cathedræ atq; sellæ: in his venum expositæ sunt cereæ fi-
 guræ, ossicula, cerei, ferrei pedes atq; manus, gallinæ, galli gallinacii,
 eiusq; generis oblationum infinita copia: In ipsis verò templis stant ido-
 la manibus exporrectis: & quia ea muta sunt, interpretes habent satis lo-
 quaces, qui aræ & idolo assidentes salutatum venientes excipiunt, alli-
 ciunt, blandis verbis deliniunt, virtutes diui exponunt, conficta mira-
 cula idoli iactitât, pecunia supersticiosos stultosq; homines emungunt:
 & ne quid impediât offerentem, habent illi omnis generis numismata,
 vertunt itaq; mutant & vendunt, vt, quantumcunq; possunt, quàm plu-
 rimum in Diui Gazophylacium corradant. Quibus interim præsidet
 impius vel Monachus vel sacrificulus, qui ex donarijs illis turpissimam
 suam alit familiam, scilicet Leones, scorta, parasitos, phormiones, mi-
 mos, nebulones, ambubaias & Spurios. Ante omnia verò Papalis & Ca-
 nonica portio cedit de hisce donarijs sanctissimo, optimo, Maximo: qui
 largissimis indulgentijs concessis sanctam istam & optimam mercatu-
 ram confirmauit, præcipiente Domino: Gratis accepistis, gratis date.
 Petro item decernente & pronunciante: pecunia tua tecum sit in perdi-
 tionem, quoniam donum Dei existimasti pecunijs comparari. Huic e-
 nim impunè licet omnes exercere imposturas, quia effertur aduersus
 ipsum Deum verum, & contra cultum Dei omnem, in templo Dei se-
 dens,

Iohan. 6.

Maximè
in festo
Corporis
Christi.Quelli so-
no merca-
tante ma-
molto cat-
tini, tristi,Italius con-
uersus.Romæ a-
pud Mariã
Maiorem,
& de Ni-
ue, & de
môre, &c.Matth. 10.
Act. 8.

dens, ostentans seipsum esse Deum. Id quod Romæ vidi. Nam quoties Papa in aliquod templum vel idolorum speluncam ingreditur: magno studio in occursum eius effunditur omnis populus, procidens, huncq; non vt hominem, sed vt Deum excipiens. Ibi tum efferuntur omnes reliquix: pedibus eius subijciuntur holoserica puluinaria. Ducitur maxima pompâ. Bone Christe, an non pudet te, quòd Regem te demonstraturus, asina vectus Ierosolymam ingressus es? En, vicarius tuus magis magnificè & artificiosè Maiestatem suâ demonstrare potest. Hostia hierotheæ aureæ inclusa (quam pro Deo adorant clamantes sua lingua: *La misericordia, la misericordia, ô dio signore nostro adiutate noi*) vel Papæ præfer-
 tur: vel ipse illam suis manibus portat, & inuocandam proponit. Huic quasi sanctissimo geniculantur omnes, pulverem, quem equus ipsius al-
 bus pedibus calcavit, exosculantur, & instar Sanctissimarum reliquia-
 rum colligunt, domi reponentes ad dæmonia & morbos propulsandos. Intenti quoq; omnes, quasi attoniti illius benedictionem, quam sub si-
 gno crucis dispergit, expectant: & saluos, secedunt, si istius vel vestigia-
 pedum, vel fimbrias vestimenti, diuinum verò quiddam putant, si pedes
 exosculari liceat. Qui dicit illum non habere plenariam potestatem cœ-
 li & terræ, purgatorij & inferni, protinus pro hæretico habetur. Disertis
 quoq; verbis eos vociferantes audiui: Papam esse vicarium Christi, ca-
 put Ecclesiæ. Iuniores verò illi publicè acclamantes, *Il Papa o sante padre
 adiutate noi*. Vt alia atrociora taceam.

*Iesuita
 Hoffaus Ro-
 ma Asi-
 stens hæc
 laudat, di-
 cens: quod
 Papa sit ty-
 pus Christi
 non solum
 humiliati,
 sed etiam
 exaltati.*

Talis ergo cùm sit & tantus, vt nemo ei dicere audeat, cur ita facis? cùm ipse solus possit supra omnia humana & diuina iura dispensare, & ex iniustitia facere iustitiam, corrigendo iura & mutando proscrinio scelesti sui pectoris: quid mirum, si etiam omnia fanda & nefanda Iesuitarum opera, consilia & instituta, ceu sancta probet, stabiliat, confirmet? Cùm istis immensa ipsius potestas vicissim stabiliat. Sed quid multis opus? Nos iam ad Draconis huius alteram epistolam descendamus, & os eius, grandia de his suis bestijs loquens, patienter audiamus.

In Epistola septima.

Iulius ergò III. die 22. Oct. Anno 1552. pro suâ potestatis, vt loquuntur, plenitudine, Iesuitis, præter superiora, noua tribuit priuilegia: quibus, si alij vterentur, excommunicarentur & damnarentur. Ea sunt:

Professis licere circa ieiunia & cibos prohibitos dispensare. Si Sacerdos alius vel Monachus, vel secularis, absq; speciali permissione Sacerdotis, talem potestatem habentis, qualiscunq; ille, & quomodocunq; dispositus esset, siue benè siue malè habens, ieiunij temporibus vteretur cibis prohibitis, vt pote carnibus, lacte, ouis, butyro & caseo, is excommunicaretur, vel aliqua pecuniæ summa mulsetaretur. At Iesuitis Professis, hoc est, qui quadruplici voto Papæ sunt obligati, licet dispensare: hoc est, permittere sibi & alijs libertatem vescèdi quibuslibet creaturis, in vsum hominis à Deo creatis. Ratio huius est: non, quia Deus liberum earum creaturarum vsum hominibus fecit: (Nihil enim ad ipsos Dei permissio, & Pauli doctrina) sed quia Papa illis hanc dispensandi facultatem concessit. Egregium fanè priuilegium, quo se Papa Antichristum, Iesuitæ vero se Antichristi seruos demonstrant. Prohibitionem enim ciborum Paulus doctrinam Dæmoniorum dicit. Non ergo erunt Iesuitæ viri (vt seipso in Calabria & India vocant) Apostolici, sed Dæmoniaci; non Iesuitici, sed Antiiesuitici; non Christiani, sed Antichristiani: vt & Papa, illorum Pater, verè Antichristus est.

Secundò: licet illis etiam hereticos, vt loquuntur, Lutheranos absoluerent. Absoluerent verò ipsis non est nomine Christi gratuitam peccatorum remissionem annunciare: sed ex Lutherano Pontificium, hoc est, ex catholico cacolycum, ex Christiano Antichristianum, ex membro Ecclesiæ Christi, membrum Synagogæ dæmoniorum, ex filio Dei adoptiuo, filium Satanæ, sicq; duplicem gehennæ filium facere. Id quod non est absolui, iustificari aut iustum reputari: sed *αίρετος* Pōtificiæ reum fieri, iudicari, damnari & apostatam pronuncari. Hæc autem potestas Iesuitis data est, vt sic commodiorem cum Lutheranis agendi occasionem habeant. Dicunt enim: Non est, quod mali quid de nobis suspicaris: Nos non solemus, vt reliqui clerici, quenquam inquisitori prodere. Ideo liberè fidem tuam profiteri: Est enim nobis potestas concessa te absolui, & in gremium Romanæ Ecclesiæ recipi: Mòdò igitur hæc res, si pro-syllabas dicas, re, vo, co: & te in omnibus adiuuabimus. Sin verò alios accesseris, consulere quidem ipsos poteris, at non ab ipsis absolui: quia nodoraueris bis id, non illis licet. In hoc, vt loquuntur, conscientiæ foro miserè multorum torquent mentes: absolutionem pollicitantes, cum tamen re ipsa omnia tibi animas, illis fidem habentes & adhærentes, perpetuæ damnationi subijciant. Ad illorum igitur pollicitationes aureas, quasi ad Syrenum cantus, aures obdurandæ sunt; ne illis auscultantes in Scyllam & Charybdin incidat.

Incidentes, ad stygias aquas præcipites cum omnibus Apostatis, quorum pars in inferno est, feramur & in æternum percamus.

Tertiò, tenentur alij Sacerdotes ante Missam suas horas vel officium dicere: at *Iesuitis concedit illas etiam Missæ postponere.* Quo priuilegio probè vti nõrunt. Cùm plerique Sacerdotum ipsorum, post collationes suas in multum vsque diem stertentes, ad vltimum vsque Missæ signum, vix indui vel dignè, pro more theatro, præparari possint.

Quartò. Non solum apud rudiores Papicolas, verum etiam apud Lutheranos minùs doctos & parùm dextrè de scientia literarum iudicantes, quandam sibi eruditionis & Philosophicæ *Erasmianæ* opinionem, loquaces istæ ranæ & sophistæ fallaces, pepererunt. Verum si quis solidarum vel diuinarum vel Philosophicarum argumenta petat, illisq; verisimilia ipsorum dogmata & sophismata, in quibus isti, quasi sub umbris latitant, excutiat, tunc sub pelle leonina asini, sub plumis columbinis corui latitare, inter olores anseres, & inter musas graculi strepere deprehenduntur. Sicut in publicis examinibus, dum honores peterent: sæpè indocti asini sunt deprehensi. Quid dicam de nostris Doctoribus, qui ipsorum illis ruditatem plusquam asininam ad oculum demonstrarunt? Quid? quòd plures inter parietes, ignorantia quam scientia fratres adlunt? quid quòd solidam scientiam addiscere non possunt? eò quòd lege tenentur, non nisi Pontificia, hoc est, mendacia discere, fumos vendere, Sophistas agere, & opiniones pro rei veritate, leuia pro grauibus, & falsa pro veris obtrudere. Hæc & alia non ignorantes Iesuitarum Seniores & astutiores, obtinuerunt à Papa etiam hoc priuilegium, *vt intra doctorum & collegiorum suorum priuatos parietes, suos ad quoscunque volunt gradus promouere possint.* Ne tamen Vniuersitatum legibus derogasse videantur, vbi suos examinârunt, ad promotionis diem, Rectorem & Cancellarium Academiae vocare solent, qui licentiam promouendi ipsis dare coguntur, & ne in minimo quidem ipsis contradicere audent: quin sufficit illis hæc gratia, quòd ad prandium vel cœnam sunt inuitati. Ne quis autè illos, vt qui publica non subierint examina, arguat, rideat, & contemnat, præcipit Papa: *vt tales locij graduati, qualificati & formati, quasi in publico id factum esset, in honore habeantur.* Concedit etiam illis eadem priuilegia, quibus gaudent ij, qui secundum statuta legitimè sunt promoti. Quos ego, tales legitimos Doctores & Magistros puto: quales spurij habentur, quos lucri & quæstus gratia nonnulli, pro legitimis & honestè natis, pro-

*Hi nunc p̄ys
nostris Do-
ctorib. ob-
strepunt,
sicut olim
Pharisæi,
scriba, Es-
sai & Sa-
ducai Chri-
sto: semper
eandem re-
petentes
cantilenã,
licet cen-
ties cõsun-
dantur.*

nunciant. Testimonium habentes in literis, in corpore verò & animis, infcitiam & infamiam.

Anno 1583. Sed & alia subest ratio, quare Iesuitæ suos intra parietes Collegij sui promoueant: nempe inexhausta & infatiabilis, qua laborant, auaritia. Bononiæ in Italia ex Iesuitarum Rectore quærebam, quare non publicè suos promouerent: Multos enim esse qui exiguam existimatione & laudem, huiusmodi in angulo aliquo exclusis Doctõribus tribuerent. Respondit: Non hoc facimus, quòd nostri non sint idonei, vel non satis ad respondendum instructi: sed hoc fit superiorum nostrorum instituto, ne nostri publicè creati, cristas erigant: vel publicis legibus iurati, nostris se aliquando regulis opponant. Et quia id nobis singulari Papæ indulgentia licet, sumptus illos, quos publicè facere oportebat, nostrorum in vsum conferre, sicque omnes inter humilitatis & paupertatis limites continere possumus. Hi sunt perdocti illi Doctores, aurea Ecclesiæ candelabra, raræ eruditionis vasa, electa Papæ organa, *εὐψυχία* dæmoniorum instrumeta, Doctores Seraphici, Cherubici, Angelici, Scholastici, Thomistici, Scotistici: in summa admirabiles omnibus, qui vel ipsa camporum gramina crescere audiunt.

Egregiè sunt de Deo, eius voluntate & vero cultu instructi. Nam statuas & imagines consecratas à Papa, ceu numina quædam adorant, sibi que Diuos quot lubet fingunt, non sine horribili idolomania Ethnicorum impietates in orbem Christianum reuocantes. Ita panem Altaris (vt vocant) consecratum, sicuti olim Chaldæi ignem, quem Persæ Orimafda dicunt, Deum esse fingunt, eumque adorant: sicque ex pane illo magicè consecrato, cum Thebanis Iouem & Bacchum; cum Atticis Cere rem, aut quoduis aliud numen faciunt. Adorant præterea non vnum Deum: sed illorum Priapus, vt Lampfacenis, est Papis: illorum Mars, Georgius: illorum Minerua, Catharina, & alij innumeri Diui. Hosce suos diuos ita colunt, vt coram ipsis, sicut Israëlita coram vitulo suo, saltent & tripudiant. Quem cultum illis Sacerdos summus, Papa Romanus, absente Mose, hoc est, Christo, cuius vicarius esse vult, facillè permittit. Quandoquidem illi aurum & argentum, non ad vitulum conflandum, sed ipsum vitulum alendum & conseruandum conferunt. Sic vt Papa Romanus reuera nihil aliud sit, quàm vitulus ille idololatricus: coram quo Mundi potentes saltant, & qui cum spiritualiter fornicantur & negociantur. Iidem diuinum cultum rebus, quibus non debetur, & quæ non sunt Deus, tribuunt: Dum Sanctos vel mortuos, qui ignorant

nos, inuocant; suam fiduciam in electitia opera ponunt, ieiunia, peregrinationes, regulas, corporum macerationes sine Dei verbo eligunt. De voluntate verò Dei, quid egregij isti Doctores, lucernæ mundi, proferunt? Dubitationem, qua Deum & impotentia & mendacij arguunt, pro spe & fide in Christum tradunt: promissionum diuinarum certitudinem in dubium vocant: Suis cõstitutionibus, decretis & somnijs confidunt: omnem suam dilectionem in Antichristum transfundunt: sua propria dilectione & operibus legis iustificari volunt: Dei timorem non habent: suis ipsorum meritis confidunt: præcepta Dei contemnunt: sua signa obseruant. Hi sunt verè Ninitæ, à Nino filio Beli denominandi. Quòd vt hic patris simulacrum: Ita illi Papæ imagines consecratas, adorandas prostituunt, & hoc Iusu homines tum alibi, tum maximè Romæ, alla Maria di maggiori, alla Maria de niue, alla Maria de monte, alla Maria di tuttelì santti, alla Maria di minore, potissimum verò hoc nostro seculo alla Maria di Loreto decipiunt. Ad hanc ex omnibus nationibus homines confluunt: quasi Deus ibi, vt olim in castris Israëlitarum, præsens esset. Sunt ergo Iesuitæ Belbaalbeelzebubitæ, varios Dominos, Diuos & dæmonia, quæ adorent, fingentes. Et quod Baalpæor fuit Moabitis: idem est Ignatius Loiola Iesuitis. Vt enim ille ab apertione est dictus: ita hic apertio & ianua, seu inuentio Iesuitarum est appellatus. Hic est Iesuitarum Priapus, pater fœcundus ex cuius in testinis hi socij profluxerunt. Hic est illorum Beelzebub, Rex Muscarum Iesuiticarum, oleum legis & Euangelij perdentium. Et quod Babylonis & Assyrijs Belus: Egyptijs Osiris & Isis: Aphris Nephunus: Mauris Zuba: Rhodijs & Massagetis Sol: Samijs Iuno: Lemnijs Vulcanus: Paphis Venus: M. Delphis Apollo olim fuit, id sunt hodiè Iesuitis primi illorum patres; Faber, Laynetz, Iaius, Broël, Xauier, Salmeron, Rodericus, Codorus & Bobadilla. Quorum quosdam iam in diuorum numerum retulerunt: alios verò Deos domesticos ac lares fecerunt. Hi sunt qui cum gentibus, vt Scriptura loquitur, meretricari solent: Hi suæ Societatis propagationem (vt gentes feminis promissionem ad Priapum) ad suam Ignatium referunt, quòd quasi ex igne flammæ: ita ex Ignatio multi sint socij nati. Quos ea propter non absurdè ignita Satanæ tela dicere poterimus: si quidem ijs iam Christiani passim petuntur. Imò sunt verè Moloch ille, cui parentes liberos suos cremandos obtulerunt. Quem vt olim sapiens Salomon coluit: ita hodie, proh dolor, multi stolidi parentes suos filios istis socijs instituendos tradunt, quos deinde in Societatem susceptos, ci-

Vt magni nominis

Doctor dixit D. G.

M.

Num. 25.

3. Reg. 11.

licijs, flagellis & alijs macerationibus, quasi igne mundano consumunt, animam verò infectam falsa doctrina ad ignem infernalem deprimunt. Quicumq; ergo sint, qui liberos suos, Iesuitis, pessimis iuuentutis corruptoribus, erudiendos tradunt, eos, etiamsi ipso Solomone sapientiores essent: in hoc tamen stultè agere dicerem: eò quòd cum illo Molochum colere incipiant. Reuera enim Iesuitarum collegia aliud nihil sunt, quàm Molochi imagines concauæ, in quibus filij illorum cremantur. Quemadmodum autem Molochi Sacerdotes, tibias & fistulas adhibuere: ne parentes liberorum ciulatus & gemitus, quos dum vsulabantur ediderunt, exaudirent: ita & Iesuite initar Syrenum suauiter illis cantant, aures eorum demulcent, animos deliniunt parentum pariter & liberorum, donec hos ad Societatem pertrahant. Parentes ergo, dum audiunt filios apud Iesuitas in doctrina & moribus proficere, haud secus, quàm illi coram Moloch (donec puer in idolo ab igni succenso concremabatur) saltant: Iesuitæ autem percutiunt tympana (quæ sunt, nihil solarij, nullam mercedem nobis dare debetis: gratis vestrum erudiemus filium: erit nobis quasi *γνήσιος* & frater germanus: non sit vobis cura de illo: vt me ipsum curabo illum: si obediuerit, in omnibus eum adiuuabimus, &c.) vt parentes filiorum vagitum, miserias, dolores, verbera, flagella, cilicia & cætera tormentorum genera, quibus Molochitica illa Iesuitarum Societate, quasi in altero purgatorio, illorum cordium & carnis dilecta pignora miserè torquentur & conficiuntur, audire non possint.

Nec his contenti Iesuitæ eruditionem suam transcelestem etiam in hoc ostendunt, & quales Doctores sint, declarandum in concionibus, exhortationibus & lectionibus suis ferè nihil tractant, quàm quòd omnes homines monent, vt ad statuas, loca sancta & Monasteria, in quibus filij, filiarq; Papæ Moloch offeruntur, peregrinentur, vota suscipiant, atq; ad ea, quasi ad Deum quendam confluant. His locis & statuis, varias easq; diuinas tribuunt virtutes, cultusq; affingunt, quorum etiam Gentes hodie pudere posset. Ab his enim, ceu Gentes olim dæmonibus, responsa petunt: hæc homines sanare dicunt: his fletum, risum, motum, sermonem pro qualitate & quantitate offerentium tribuunt, non aliter consulentes illa, quàm qui diabolum in crystallo, monstratis imaginibus, quærunt. Quid quòd multi eorum tales imagines secum portant, quarum beneficio se præterita scire, futura prædicere, & cuncta Anno 1582 nosse glorientur? Sic Iesuita PELTANVS, quem doctissimum putabant Augustæ,

Augusta, suo in musæo mihi monstravit imagunculam, & dixit: Se nunquam illam salutasse, vel coram ea genua flexisse, quin eorum, quæ voluerit scire, noticiam variamq; gratiam fuerit adeptus. Sic fenex quidam Iesuita, Romæ apud S. Andream, nomine Iulius, qui postea ad Turcarum fines est emissus, ostendit mihi imaginem, cuius virtute se futura scire, & vlcera sanare posse dixit. Erat tum frater, qui vlcus habebat in fronte, super illud quàm primùm posuit istam suam imaginem, illicò pus & sanguis effluerunt. Hi sunt reuera Magi, sortilegi, superstiosi, signa dieq; eligentes. Sed quis horum Doctorum artes malas & nequitias vel mente satis concipere possit, nedum verbis dignè exponere? Sunt (quæ testis oculatus produco) in idololatria Ethnicis, Turcis & Iudæis deteriores. Sunt simulatores, dissimulatores & hypocritæ maximi. Sunt hæretici pertinacissimi, Dei verbum & Sacramenta Christi corruptentes, profanantes, mutilantes, violantes: quorum proprium est in quarto modo, separare homines à veritate Dei, & falsitate Pontificis inficere: & nihil quàm cum præceptis Dei, & articulis symboli, pugnantia & contraria tradere. Sunt Apostatæ peruersi, propter ventrem, qui illorum Deus est, ab Ecclesia Christi ad Satana Synagogam deficientes. Sunt Sophistæ Impij, pertinaces, fanatici, columniatores, & *ὄντα πάλια* inhonesti. Sunt homines in Euangelicos viros periuri, pacta iurata, fidem & inducias non seruantes. Sunt qui Sabbatum Dei horrendis sacrificijs, Missa scilicet abominanda & idololatræ, mortuorum inuocatione, & inutilibus traditionibus humanis profanant. Sunt homines impij & reprobj, qui contra conscientiam, contra expressa Dei mandata, scientes & volentes obtemperant Papæ edictis. Sunt Sacerdotes vani, leues, inconstantes, *δι- γλώττοι*, præcipites in loquendo, iudicantes de incognitis, *κενὸδοξοι*, vaniloqui, nugigeruli, mataologi, allotrioepiscopi, typi infidelium, contemptores ministrorum verbi & Euangelij, quos vocant prædicabilia, prædicantes, predigkrugos, &c. Sunt institutores nouorum cultuum, Sacramentorum & ceremoniarum, vel potiùs rerum puerilium & crepundiarum, dies festos in lusus theatricos conuertentes: magis verbi diuini ac Euangelij conciones, quàm Satanas signum crucis vel aquam lustralem (vt ipsi nugantur) fugientes: sunt Parentum, Magistratus & secularium, vt loquuntur contemptores. Iesuita CRVSIVS Landspergæ in explicatione regulæ de deserendis naturalibus parentibus apertè dixit: Eum nondum verù Iesuitarum factum discipulum, cui naturalium parentum subeat recordatio: Item omnem naturalem affectù erga parentes get-

scilicet magis quæ sit

*Iesuitarū
ἰπολύτω-
αν Paulus
ad Timot.
& Tit.
Item ad
Rom. i. po-
suit.
Anno 1584*

tes germanos exuendum: eumq; totum in Iesuitarum Patres transfundendum neq; vllum suorum nouitiorum ad parentes etiam animam argentes, aut extremum colloquij cum filijs officium petentes admittendum. Item parentibus, amicis & Magistratui conantibus aliquem ex Societate, ad communis vitæ cōmercium reuocare, in faciem expuendum, ac dicendum: Sinite mortuos sepelire mortuos: Et, Vade post me Satana.

Landspergæ erat Nobilis, ingeniosus, mihiq; amicissimus adolescens, nomine Bartholomæus SCHRECKIUS, patria Bauarus, Romæ verò in Germanorum collegio seductus per Iesuitas. Is in patriam reuersus, Landspergæ Iesuita factus est: Huic literas misit pia & senio confecta Mater, rogans vt Societatem istam deserat, ad familiam suam antiqua nobilitate insignem redeat, neq; tanta ignominia stemma suum clarissimum afficiat, &c. Rector Crusius priusquam illi literas traderet, resignauit, legit, & post aliquot dies his dolis bonum aggressus est adolefcetem. Carissime, inquit, Schrencki, si quis te conaretur vel donis vel promissis, vel literis ex Societate ad mundum reuocare: Quid faceres? Respondit ille subridens: neque dona, neque promissa, neque literas multum curarem: sed si parentes me auocarent, nescirem sanè quid mihi faciendum foret. Tunc Rector eum ducit seorsim literasq; matris illi monstrat, & persuadet adolescenti, vt in hanc formam matri grandævæ respondeat. Mea mater mihi dubium nō est, te multis lacrymis meum ad Societatem IESU ingressum prosequi, & dolere, me tibi in hac tua ætate creptum. Sed noli te frustraneis lacrymis cōsumere, laterem lauas: Ego redire nec volo, nec possum, nec debeo. Nō debeo, quia Patres mei spirituales, quos loco tui elegi, id non permittere possunt, absq; speciali Pontificis vel Generalis permissu. Non possum: quia iam vota feci. Non volo: quia nec Christus de cruce propter lacrymas matris descendit. Deinde verò idem post paucos dies mihi retulit: Matrem suam literis in grauissimum eundemq; periculosissimum incidisse morbum. Verum toxicis Iesuitarum pharmacis ita dementatus erat, vt in ipso iam nullus amplius pietati erga matrem locus fuerit relictus. Tales nimirum hi Doctores Filios, Circæis suis regulis, reddunt.

Vt autem parentes rident: ita etiam Magistratum à Deo ordinatum contempnunt & blasphemant. Iesuita Torrensis vocat Magistratum scabellum pedum Papæ. In his Bullis dicuntur: brachium seculare. Eorum curiam, à cruore dictam tradunt. Quoties Magistratus conatur impijs Ie-

pijs Iesuitarum factis resistere: vocant eos, Satanam: excommunicant, proscribunt, & seruis durius tractant. Vt iam nihil dicam, multos cogi, vt nisi ipsi periclitari velint, carnificum vices suscipiant; Iesuitarum proditones, insidias & omnes malas artes iuuent ac promoueant. Alioquin periculum est, ne ipsi consumantur, cum tota sua familia deleantur, aut ad minimum coram Pontificijs satellitibus & cohortibus infamia no- tentur.

Quid dicam de spiritualibus illorum furtis: quibus falsa sua do-ctrina, animabus sanguine Christi redemptis æternæ vitæ bona suffu- rantur? vnum sacrilegium posuisse sufficiat: nempe calicis seu sangui- nis Christi ablationem. Ob quod vnicum grande *ποθητικόν έπείαι* isti di- gni essent, vt omnes ab officijs suis suspenderentur, de gradu deturba- rentur, ex Ecclesia eijcerentur, donec de restitutione consultarēt. Quid? quòd suorum nouitiorum corpora, peregrinationibus, ieiunijs, cilicijs, flagellis & alijs pœnitentijs enecant: quòd sunt iniusti Ecclesiasticorum bonorum possessores: quòd aliorum res & famam affectant, traducunt, & calumniantur? Quid de illorum impuro cœlibatu dicam, quo socie- tatem ingressi seiplos contaminant? quid de Spirituali fornicatione? quid de coniugij prohibitione? quid de castitate compulsa aut potius pollutione nocturna? quid de incestu? quid de desertione coniugis & liberorum? quid de conuitijs & mendacijs pontificijs, quibus Ecclesiam Dei, politias laudabiles & œconomias honestas, atq; adeo etiam multo- rum vitam priuatam onerant? Inter quos nullus pudor, nec cura iuris, nec sanctitas, nec pietas, nec fides, nec vlla vera religio est. Quid de malis illorum concupiscentijs: quas illi peccata non esse autumant, externa iustitia & obedientia carnali excaecati? Sed abeant ad cornu, ne illorum vel umbra diu pijs nocere possit. Veruntamen ipsos indigniores esse ar- bitror, quàm qui aërem hunc inficiant. Quin ergo potius propter im- pœnitentiam & cor peruersum, ad iudicium iræ diuinæ, ceu vasa inferni eos reseruari existimo.

*Gelafius
Papa.*

In octaua epistola seu Bulla.

Pius IIII. XIII. April. anno 1561. animaduertens hos coniuratos socios in ipsius primatu defendendo non segnes reddi, sed ad omnia obsequia paratissimos esse: concedit illis *potestatem edificandi collegia, vbi- cunq;*

cunq; locorum velint. Illisq; defensores ordinauit plurimos. Eo tempore resistebant illis Franciscani fratres minores, in collegij Palentini extructione: sed nihil obtinuerunt & potentia Iesuitarum cedere coacti sunt. Nam Iesuita Spiritu Iezabelis agitati, à quibusuis quod volunt mandato Papæ extorquere possunt, nihil curantes, quid velius & iustitia, vel æquitas præcipiant. Imo Papa hac in Bulla mandat, vt in huiusmodi conatibus Iesuitas, parochi, Antistites & Episcopi iuuent, & contradicentes seu impediētes coërceant.

Anno 1582

Felix sanè Iesuitarum conditio: qui nulli hominum supplices fieri tenentur, vt recipiantur: sed ad quosq; à Papa missi venerint, coguntur hi illos non modò hospitio excipere, gratis alere, sed etiam Collegia, domus, templa & scholas ædificare: quin & proprijs possessionibus, domibus & hortis cedere, eaq; in vsu & dominium Iesuitarum tradere. Sic enim Augusta, Monachij, Ingolstadij, Dullingæ & Landspergæ factum esse, neminem latet. Per iocum Ingolstadij dicebam Patri Regenti Iesuita in collegio Albertino: Mihi videtur Papa valdè iniustus esse, qui vobis iam ante plus, quàm reliqui Monachi habeant possidentibus, semper magis magisq; addit: alios domibus suis expellit, vosq; in habitatores constituit. Respondit ille subridendo. Non diuites sed pauperes sumus. In dignos igitur ista conferuntur. Nobis Papæ contradicere non licet. Ille in Ecclesiastica & subditorum suorum bona eandem habet facultatem, quàm Deus Israëlitis Ægypto egredientibus attribuit. Et cui libet, quomodo & quibus vult, sua bona distribuit. Hac ergo ratione Iesuita nunquam egere possunt. Licet enim illis Messem facere, vbi nò seminârunt, & tollere quod non posuerunt. Et huc torquent etiã dictum: Habenti dabitur; & non habenti, etiã id quod habet, auferetur. Auctore Christophoro Zieglero, citatore Scripturæ, vt aiunt, profundo.

In Epistola nona.

PIUS IIII. Die 19. August. Anno 1561. Hos suos coniuratos & Catilinos socios ab omnibus oneribus & grauaminibus tum Ecclesiæ tum Reipub. eximit. Nam præcipit, vt & ipsi, & Collegia, & bona ipsorum in perpetuâ libertate, sine vlllo iuramento (excepto quo Papæ sunt deuincti) sine omni vsura, scænore, censura, decimis & exactionibus liberi relinquantur, tam in ijs, quæ iam possident, quàm quæ in illorû vsu futuris

futuris temporibus sunt ventura: tam in domibus & Collegijs, quàm in ciuitatibus & vniuersitatibus. Nullum tributum, nullum censum, nullas decimas, de domibus, collegijs & feudis soluant: sed sua ab omni solutione exempta & libera possideant.

Secundò, non vult vt hi socij, instar reliquorum Monachorum, intra suas speluncas se contineant, sed liberè ad omnes exeant, præceptores & professores agant, & vbique etiam, vbicunq; sperant se commoditatem habituros homines Ecclesiæ Romanæ adducendi, collegia & scholas erigant. Impedientes illos grauiter puniendos tradit. Merito autem hæc Iesuitis tribuit, quia hi præ reliquis Papæ res augere & propagare nouerunt. Hi frontem omnem perfricauerunt: illisq; neque corporis neque animæ salutis curæ est. Sed furiosorum instar, omni famæ & honestatis, beatitatis & salutis ratione neglecta, tantùm quæ sunt magna illius meretricis curant, quicquid vel cælum & terra, vel Deus & homo clament.

Tertiò, tribuit illis facultatem ad gradus promouendi eos, præsertim pauperiores, quos publici Academiarum Professores admittere & promouere noluerunt. Vel etiam ditiores, quos interdum non eruditio, sed vita minus probata excludit: ita tamen, vt sumptus cedant in vsum Doctorum publicorum, vel iuribus Vniuersitatum. Et tali ratione promotos, iisdem priuilegijs gaudere vult, quibus fruuntur qui publicè sunt promoti. Sic ergo Rectoris & Cancellarij dignitas, adeoq; omnium Vniuersitatum iura atque Priuilegia, his Antichristi ministris cedere coguntur. Digni sanè, vel hanc ob causam, qui ad publicas Academias admittantur: cùm Iesuitæ facti suos præceptores (vt cuculos & Nerones decet) tanto honore & reuerentia prosequi nõrint, vt sese illis longè præferant. Et quare id non facerent? cùm & Papa illorum Pater quoque se super omne id, quod est & dicitur Deus, efferat. Quid ergo mirum, Ie-
2. Theff. 2.

suitas, filios eius dilectos, sese etiam, contra propria illorum vota, contra omnem pietatem, iustitiam & æquitatem, contra omnia ciuitatum & Academiarum iura, cunctis præferre, & primas in omnibus, vt Pharisæos & filios Luciferi decet, obtinere velle? Si enim seipfos negligenter, quis eos non contemneret? Et quibus Papa sua potius quàm his ipsis tribuat, qui vicissim in hoc toti sunt, vt ipsius primatus per totum mundum fulgeat, ipsiq; omnia regna subijciantur? Quamobrem ipse non immeritò bona terræ suis distribuit. Oportet enim eum adimplere omnia, quæ

de Antichristo prædicta sunt: nec desistere, donec prælustri Christi aduentu de solio suo cum Lucifero, ad inferni abyssum præcipitetur.

In Bulla decima.

Pius V. 16. Calend. Febr. Anno 1565. cùm ex Iesuitarum relatione (nam Iesuitæ omnia, tam sua quàm aliorum dicta & facta, si ipsorum culinæ inferuiat, Papæ referre solent) cognosceret: quosdam, cognita Iesuitarum sodalitate, studiisque perspectis, poenitentia duci, Societate hac rursus egredi, & vitam Politicam sectari. Vt ergo his metum incuteret: & quantum in illo est, intra Societatis limites cunctos coarctaret, decreuit: vt egredientes ex Societate, licentia Generalis vel Papæ, si alium ordinem ingredi velint, in nullum alium quàm in Carthusianorum (vitâ, vt quidam putant, maximè austeram & duram, quòd non carnibus, sed piscibus perpetuò vescantur, ducentium) recipiantur: Egredientes verò, sine vel Papæ vel Generalis permissu, si in Romana Ecclesia permaneant, excommunicentur: si transeant ad Lutheranos vel Ecclesie Romane aduersarios, quibuscunq; possunt artibus & insidijs capiuntur, incarcerentur, & secundum ius Pontificium cum ipsis procedatur; hoc est, Vel vt ad vomitum redeant; cogantur, vel comburantur.

r. Pet. 2.

Meum ergo consiliùm est, vt antequam quis in hunc puteum descendat, priùs multùm deliberet, quomodo iterum ex eo ascendere velit. Mihi credant homines velim: multi hanc Societatem ingrediuntur, rerum nouarum cupidi: pauci verò vel sani in ea viuunt, vel tutò egredi possunt: imò plerique miserè in ea pereunt. Nam qui periculum amat, peribit in eo. Itaque Christi voci obediendum est, fideliter omnes hortantis, vt à pseudoprophetis nobis caueamus, ab eis exeamus, & vt Paulus monet, penitus eos vitemus. Quæ enim potest esse cõuenientia filijs Antichristi cum verè Christianis? aut quod commercium filijs tenebrarum & filijs lucis? Quin si Apostolos audire voluerimus, eis ne Aue quidem dicamus: multò verò minus iugum cum ipsis trahamus.

Tandem, ne hi filij obedientiæ aliorum etiam Priuilegijs destituantur, concedit Papa illis omnia Priuilegia, quæ sunt ordinibus mendicantium concessa, vt sic vbique sua possint, quocunque venerint, habere diuersoria, & focios inuenire, qui illos, in rerum Pontificiarum executione inuent: ad eòq; prætextù aliquem paupertatis aliquo modo habere, dum opulenti mendicantium albo inscribuntur. Verùm hunc mendicantiù ordinem,

non

non Deus, sed ocium perditorum hominum inuenit. Ideo abrogandus ille est, & ceu plantatio Satanæ eradicanda. Christus etenim non electione, voluntate, desertione bonorum, coactione aut necessitate, sed spiritu pauperes commendat; atq; his, non illis, vitæ æternæ saturitatem promittit.

In epistola undecima.

Pius V. 3. Cal. Sept. Anno 1568. vt elementiam suam Iesuitis commendatam redderet, & vltro currentibus calcar adderet, *omnia priora privilegia repetendo confirmat*: eorum omnes constitutiones probat: contractus concedit: & immunes à capitulis aliorum, pœna & censura reddit: ne videlicet in mysterijs iniquitatis impediatur: sed strenuè pergant: donec, vt Bobadilla dicit, vnum fiat ouile, & vnum caput: hoc est, cunctis populis subactis, vna Romana Ecclesia agnoscat, cuius caput & dominus sit Papa Romanus. Qualem etiam spem excæcatis Iudæos de nouo suo quodam Messia fouere notum est.

In Bulla duodecima.

Pius V. die 10. Martij, Anno 1571. concedit illis *facultatem licitè & liberè, etiam vbi Vniuersitates sunt, publicè legendi*. Vbicunque ergo ad vniuersitates veniunt, etiam non vocati, statim cathedras & suggestû ascendunt, licet magis idonei Doctores in illis locis habeantur. Hoc autem fit ideo: quia soli Iesuitæ, omni suspitione falsæ doctrinæ apud Pontificem carent, vt qui se tot nominibus ipsi deuouerunt & commendatos reddiderunt. Legunt autè in scholis nihil quàm Ethnica, Thomistica & Scotistica, quæ præter inanem inutilium rerum speculationem & subtilitatem nihil continent. Hinc dicuntur Doctores speculatiui, contemplatiui, Thomistæ, Scotistæ, Aristotelici, Platonici, Academici. Licet peritia & scientia rerum alijs nullo modo cõparari possint. Annotationes, quas illorum patres Romani corradunt, eas Germanis, ceu Romana Ecclesiæ & Philosophiæ reliquias, commendant, Nullius auctoris textum integre, vel rectè, vel ornatè, vel methodicè interpretantur; sed omnia spinosis, rancidis & inutilibus quæstionibus & fabulis inuoluunt. Sacra profanis, & diuersarum rerum principia inter se confundentes; vt fieri solet

apud eiusmodi raræ eruditionis homines. Si qui inter ipsos nouerunt Hebraicè (vtar illorum verbis) alphabetare: Græcè Syllabare: Italicè & Hispanicè parlare, Latinè legere, scribere, componere: & Germanicè dicere, *Vott, Wirt, Luteran, Keger* soll man all verbrinnen: is vir sex linguarum, admirabilis, & Lux mundi: Reliqui, qui benè possunt, canere, benè legere, & benè Missas celebrare, hi omnia tria benè habere dicuntur. In alijs ignorantia, quasi simplicitas, commendatur: vt scilicet ignorantes ignorentur.

Deinde verò ne Extranei hos nouos Doctores & Papæ mancipia fastidiant, aut audire renuant, permittit illis facultatem liberè eos audiendi: quicquid reliqui ordinarij Professores dicant. Si ordinarij Professores, Iesuitarum auditores nolunt promouere, concessum est, & licet Iesuitis illos domi promouere, atq; sic Baccalaureos, Magistros, Licentiatos & Doctores creare: ac si sua studia iuxta Vniuersitatum statuta absoluisent. Hi promotores, quod dicitur, accipiunt pecuniam, & mittunt asinos in Germaniam.

Tandem ne Vniuersitatum Rectores pro iure suorum priuilegiorum in Iesuitas & illorum discipulos procedant, ac ceu illegitimos arceant: vult eos omnes excommunicari, qui vel impedire vel molestare Iesuitas præsumūt. Licet Papa Bonifacius VIII. alias leges de Monachis dederit.

In tredecima Bulla.

Pius V. Die 7. Jul. anno 1571. tribuit illis omnia mendicantium priuilegia (*Greszettel zu vnd in allen Mönichs Klöstern*) licet ipsi propria Collegia habeant, & domos vbiq; ædificent. Nolebant, & adhuc renunt Monachi peregrinantes Iesuitas hospitio excipere. Dicebant enim illis, vos ditiores nobis estis: habetis collegia & domus, ad eas diuertatis. Verùm Iesuitæ, mûscæ auaræ, de aliena quadra saturari auentes, impetrârunt à Papa, vt Monachi Iesuitas apud illos diuersari & pernoctare volentes, recipere cogantur: nisi in Papæ indignationem incurrere, & pœnas dare velint. Nô autem Iesuitæ id vel ob egestatem, vel tantùm vt eadem cum illis priuilegia habeant, vel amicitia & confraternitatis ergô, petiuerunt: sed vt sic clam in Monachorum res & opes, vitam & doctrinam inquirendi, illos Papæ deferendi, & aliquando illorum bona & monasteria inuadendi vel capiendi, occasiones haberent. Ob quem dolum etiam canè &

cane & angue peius Monachi illos oderunt. Vident enim & experiuntur, Iesuitarum artibus, suam & vitæ licentiam, & bonorum substantiam paulatim tolli, minui, & in Iesuitas conferri. Verùm Iesuitæ nihil curant illorum siue amorem, siue odium. Velint enim siue nolint, coguntur illis in omnibus omnia cōcedere, & illorum vt dicitur, cantilenam canere.

In decima quarta Bulla.

Gregorius XIII. Nobilis Bononiensis, Doctor creatus, & ex Hugone (hoc enim proprium illius nomen erat) Papa factus, nō contentus, Iesuitas esse cinctos sua, Cardinalium & Episcoporum auctoritate: dedit etiam facultatem Iesuitis, conseruatores, iudices & aduocatos assumendi, in quibusuis causis. Illos autem inuare renuentes, excommunicari iubet. Sic vt & sub Ecclesiæ Romanæ custodia, & ciuium seu politicorum tutela licitè, liberè, absq; omni impedimento res Papæ exequi possint. Vult etiam vt Archiepiscopi, & reliqui Clerici Iesuitas laborantes vel periclitantes, cum potentia, tum opibus iuuent, neq; permittant, vt Iesuita vel impediatur, vel molestentur, vel expellantur, vel bonis suis cedere cogantur.

Hinc tantis supercilijs, tanta licentia omnibus insultant, & impunè quidlibet agunt. Sic vt iam in prouerbum inter pontificios abierit, vt si quādo ob scelera aliquis plectitur, dicant ei; *Si Iesuita esses, impunè fecisses.* Alij dicunt: *Clemens Iesuita, Clemens Papa, Clemens Deus.* Alijs, quos nouerunt esse in Papæ fauore, dicunt: *propitium habes Pontificem, sed cura ne offendas Iesuitas, quibus iratis, Papæ clementia in furorem vertitur.* Iesuita Otto Oenipontanus aiebat, idem esse inter Pontificis & Iesuitarum amicitiam, vinculum & mysterium: quod sit inter Christum & Ecclesiam, & econtrà. Alij quando Iesuitas offensos audiunt, dicere solent: *Mallem Papam ipsum, quam Iesuitas offendere.* Alij in causis malis apertè dicunt: *Si mihi coram Papa causa agenda esset, mallem à meis partibus Iesuitas, quam Christum habere.* Illi enim plus, quam Christus, auctoritatis & gratiæ, in illius oculis & mente obtinent. Ne quis ergo Iesuitas euigilare faciat: Hic cui libet dicitur: *occur sare capro, cornu ferit ille, caueto.* Et tutum est contra illos asylum: procul à Ioue & fulmine. Nos verò, vt Christus olim euentes & vendentes ex templo, ita istos ab Ecclesijs nostris arceamus: ne etiam domus orationis in latronum speluncas conuertant: ac formam Ægypti & Babylonis, hoc est, Papatus, resumere cogamur. Id quod hoc viperarum genus vnice quærit.

In deci-

In decima quinta epistola.

Gregorius XIII. vlt. Februarij, anno 1573. tribuit illis præ reliquis Clericis, suas *horas canonicas extra chorum, & vbi volunt recitare*. Bene autem dicit recitare, quia pleriq; illorum, vt pueri, verba non intellecta proferunt, & sine mente lectionem recitant. Qui verò, quæ recitant, intelligunt: illi per circuitus, per pauimenta, per dormitoria & per hortos, quasi canes, quorum à caudis vesica suspensa est, discurrunt, & omnia strepitu, & obscuro murmure instar, agminis crabronum, replent. Sicuti ipse eos Romæ in templis publicis circumcursitare vidi, & implere illud, quod Christus de Pharisæis ac hypocritis dixit: Matth. 6. qui solent in conciliabulis, & in angulis platearum, stantes orare, quò conspicui sint hominibus. Sed cuius ponderis est hæc oratio? respondet Christus: Amen dico vobis, quòd habent mercedem suam.

Concedit etiam illis, *quandocunq; volunt, vel ante vel post vota suscepta ordines Sacerdotales suscipere, modo sint idonei*, hoc est, à veritate Euægelica alieni: quicquid Pius V. præordinârit. Plerunq; enim Pontifex posterior præcedentis decreta & Bullas (quia verè bullæ sunt) rescindit, tollit, vel pro arbitrio mutat.

In decima sexta Bulla.

Gregorius XIII. VIII. Ian. anno 1575. prorsus nouo illos ordines priuilegio. Quia enim putauit Iesuitas reliquis Clericis doctiores, & linguarum magis, quàm veteres Monachos, peritos, eos *Bibliothecarios suos fecit: deditq; illis varias facultates, circa librorum prohibitorum & lectionem & emendationem, & mutationem, & interpretationem, & abolitionem, & expunctionem, & concremationem*. Cùm Roma redire vellè in Germaniam, vidi in Iesuitarum studentium collegio Romano à pariete affixum catalogum, qui nomina hereticorum excommunicatorum & librorum non legendorum, continebat. Consimilem Siensæ, Florentiæ, Ferrariæ, Venetijs, Paduæ, Veronæ, Oeniponti, Landspergæ, Augustæ, Ingolstadij & Monachij inueni. Hic catalogus singulis annis renouatur: defuncti delentur, & noui, vt loquuntur, hæretici inscribuntur. Et vt omnium notitiam habeant, ad singulas nundinas, socios, ad hoc officium deputatos, habitu

habitu seculari emittunt, qui libros nuper editos vel emunt, vel illorum titulos legunt, & nomina singulorum scriptorum consignant. Romæ anno 1583. in catalogo Hæreticorum ex Theologis Ducatus Vvircenbergiaci deprehendi D. Iacobum Andream: (qui scribatur Schmidelin Hæresiarcha) & Iacobum Heerbrandum, (qui Disputator nuncupabatur.) Inter Philosophos, pro hæreticis habebantur, Schegkius & Crusius. Reliquorum nomina non inueniebam. Cùm autem hæc legere astanti dicebam: Hos viros optimè noui: Qui ait: Sunt né tam docti, vt de illis refertur. Respondi: Qualis sint, illorū libri testantur: eos legas, & viros iudicabis. Ille verò ait: id liberet: sed non licet. Oeniponti verò inter hæresiarchas primas tenebant, Osiander & Schmidelin: quia Monachus, cui nomen à naso, sæpe ibi pro concionibus in ipsos horrendo grunnitu debacchatus erat. D. Chemnitius quoq; non postremus est in catalogo hæreticorum: quia examen Tridentini conciliabuli non leuiter ipsis dolet.

Præterea non solum Iesuitæ facultatem habent, quos volunt libros, vel recipiendi, vel reiiciendi, verùm etiam licet illis, quod volunt, in istis, mutare, addere, adimere, abolere. Id quod est catholicum interpretem agere. Landspærgæ in Bibliotheca vidi Chrysostomi & Hieronymi opera. In ijs voluminibus, ea, quæ ipsis minùs Papistica videbantur, vel chartis obdlexerunt, vel expunxerunt, vel atramento deleuerunt. Et cùm Patrem Lutzium interrogarem, quare hoc facerent, respondit: quia hæc lectio minùs videbatur catholica, & facilè iuniores ea offendi poterant. Item illa non fuerunt Chrysostomi, sed ab alio fortassis addita. Hic Lutzius catalogum habuit, in quo *αίρεσις* crimine notauit Schmidlinum, Heerbrandum, Brentium, Schnepffium, Fesenbeccium, Gerlachium, Magerum, Holderum, & hæreticissimum scripsit Osiandrum: quem Stutgardia in aula concionantem audiuisse se dixit. Quia autem multi Iesuitarum viris Euangelicis, & maximè Doctoribus, fauent, & illorum eruditionem & eloquentiam admirantur: ne fortassis omninò per libros illorum conuertantur, quod isti, peruerti dicunt: ideo non omnibus licet Euangelicorum libros legere, sed ijs tantùm, quibus potestas à Generali data est. Si qui Apostata ad eos transeunt, his nullum librum Euangelicorum, nec sacra biblia, etiã in lingua sibi ignota, concedunt: ne videlicet vel ex imaginibus adiectis Euangelicorum dicta sibi in mētem reuocare, & sic de reditu cogitare possint. Illis autem Euangelicorum librorum legendi copiam tradunt, quos sciunt puritatis E-

istis in istis
libris & bene & de
hæreticis & punitis

uangelicæ prorsus ignaros esse, & Lutheri nomen toto pectore execrari. Hi quando in libris nostrorum legunt, nihil cogitant, nihil meditantur, nihil quærunt, quàm artem calumniandi, sinistrè interpretandi, & ex optimis etiam flosculis, quod faciunt aranei, venenum exugendi. Quare in re insignis artifex est, Gregorius ille de Valentia, ex luto mendaciorum Pontificiorum & argilla umbrarum sophisticarum factus, Hispanus sacrificulus, Doctorculus, & vt ipsis dicitur, Hæreticorum malleus. Si quis vel secum vel apud alium librum aliquem Lutheri habeat, & id Rector resciscat, mox audit, esse eum hæreticum, & nisi cum in presentia aliorum comburat, inquisitori traditur, vel excluditur, vel diris pœnitentijs subijcitur: imò sub pœnitentijs grauissimis prohibitum est, ne quis vel Lutheri mentionem faciat, vel Lutheranorum de fide colloquia in medium producat. Aiunt enim illorum doctrinam esse dulce venenum, & instar gangrenæ serpere. Si etiam quibus legendi nostrorum libros copia datur, siue illi sint Theologi, siue Philosophi: tamen prima pagina & nomen auctoris ex illo libro expungitur, ne vel absentis auctoris nomen eum inficere, vel in ipsius auctoris amorem libri lectio eum perducere possit. Dicunt etiam illorum nomina indigniora, etiam si benè scripserint, quàm vt à Catholicis legantur. Ea quæ ipsis contradicunt expungunt: & si quæ ex illis suis proponunt, vel antecedentia, vel media, vel consequentia omittunt, tantum ea excerpentes, quæ vel pro ipsis facere videntur, vel quibus nostros calumniari, & suos in piorum odium & indignationem rapere possint. Itaq; Euangelicorum scripta, sicut Satan psalmum, citant. Sicuti id tanquam in speculo in libris Iesuitarum, Gregorij de Valentia Ingolstadij contra Heerbrandum D. & Iacobum Andream D. & Turriani Romæ contra Antonium Sadeëlem, editis videre licet.

Matth. 4.

Præterea concedit etiam illis facultatem emendandi Patrum scripta. Hi enim sunt, qui oculos cornicū cōfigere possunt: Aristarchi nimirū omnifaciētes, qui spiritu Zoili omnia aut alteriscis notare, aut sensui Papistico cōciliare ac aptare possunt. Hi tales sunt sutores, qui vnū calceū omnibus pedibus habilem cōsuere possunt, & vt Esaias ait, ex albo nigrū facere, & rursus nigrum in album, arte Alcumistica seu Pontificia, cōuertere possunt. Ea autem emendatio, non est limam adhibere ex verbo Dei, vt iuxta eius normam & præscriptum omnia correcta prodeant: sed quæ ipsis videntur hæretica: hoc est, omnia quæ non sunt ad amussim Papistica.

stica, qualia sunt Dei præcepta, Euangelij verba fidei analogæ, Euangelicæ seu Lutheranæ veritati conformia, illa in alium sensum transsubstantiare. Sed hæc emendationes plerunque sunt tales, qualis illa Beati cuiusdam: qui cum in cantico Mariæ legeret: Deposuit superbos. Dixit: *Proh Deum, non est rectum: non debet vocare super bos, super bouem.* Sic hi dicunt: Non sunt Romana ista, nõ sunt Tridentino Concilio correspondentia; in aliam igitur formam mutantur, vel expungantur, vel comburantur. Hinc fit, vt Patrum scripta, quæ vel cum præfationibus Iesuitarum excuduntur, vel ex typographijs, in quas Iesuitæ ius habent, corruptissima prodeant. Quæ qui emit, corticem sine nucleo recipiet, & pecuniam non rectè locabit. Et hæc liberè agunt, quia Papa concessit. Si quis autè idem in honesti alicuius viri libris vel literis ageret: de iure vel manus ipsi abscinderetur, vel oculi effoderentur. Et hi impunè sic in rebus fidei, & in orthodoxorum Doctorum, quæ testes sunt veritatis, scriptis ludant? Sed quam pietatem Papa mandat? & quid non audet effrenis Iesuita?

Quarto, eandem etiam illis copiam facit in Scholasticorum suorum libris, quos consimili dolo & fraude corrumpunt. Hi Homerum & Virgilium artem poëticam: Terentium & Plautum modum conscribendi Comœdias: Priscianum & Vallam, Grammaticam docere, eosq; emendare possunt. Sunt enim Philosophi Philosophorum, Doctores Doctorum. Quorum non est ex libris aliorum aliquid discere: sed omnium scripta emendare: Soli scilicet lumen inferre, vel, vt ipsi aiunt: instituto Societatis, & Romano sensui accommodare. Nihil est ipsis pulcrum, nihilq; rectum: nisi uerunt & quod vel ab ipsis est emendatum, vel ab ipsis inuentum. Ad eodẽ præuulsi illorum dementauit animos, oculosq; perstrinxit: vt nihil, nisi quod ipsis serui Xan- placet, rectum esse putent. Et tamen nihil præter vanas opiniones docti, solus cent, non verbum Dei: labia dolosa habent, quibus homines bilingues *AE* sopus ni vtuntur, nihil ex corde candido & simplici, sed omnia ex animo duplici *hil* mouit. & peruerso loquẽtes. Aliud enim loquuntur, & aliud sentiunt: vt, quod vno loco affirmant: verbi gratia: se tribuere salutem nostram soli merito Christi: id alio in loco mox negant, dum regulis & operibus proprijs salutis causam adscribant. Quales impostores & seductores David grauius arguit, & execratur, in hanc canens formam: Disperdat Dominus omnia labia dolosa, bilingues illos Iesuitas: & linguam magniloquam, qua magna audacia & fastu proponunt erroneam doctrinam, nec verbo Dei corrigi volunt. Qui dixerunt, linguam nostram magnificabimus & præualebimus: omne enim id, quod ex Papæ mandato loquimur, vale-

bit, labia nostra nobiscum: loquemur enim quæ Papæ placent. Quis noster Dominus? Nemo ius habet Papæ vel nobis præscribendi, quam sententiam amplecti & veram pronunciare debeamus. Solius Papæ est præscribere, reliquorum obedire. Vbi enim maioritas, ibi etiam est præcipiendi potestas: reliquos manet obediendi necessitas. Præsertim cum Papæ nostri auctoritas etiam concilijs sit præponenda, qua licet illi, quod libet, statuere, etiam neglecto Dei verbo, cuius ceu rei mutæ ipse viuus est interpres, imò lex Dei viuæ (vt dicit Iesuita Fabricius) cui magis quam literæ (Torrense Iesuita auctore) Bibliorum est credendum. Quorum seductorum naturâ, ingenium & sermonem grauius & graphicè depinxit & proposuit. Germanus Psalmista canens: Sie lehren eytel falsche Iist/was engen Dirs erfundet: Ihr Herz nit eines Sinnes ist / in Gottes Wort gegründet. Der wehlet dis / der ander das / sie trennen vns ohn alle Maß / vnd gleissen schön von aussen. Gott wol außrotten alle Lahr / die falschen Schein vns lehren / darzu jhr Jung stolz offenbar / spricht / Trug wer wil vns wehren? Wir haben Recht vnd Macht allein / was wir setzen das gilt gemein / Wer ist der vns soll meistern? Hæc, vt Iesuitis Itales & Hispanis gratificet, ita reddi possunt.

Fictas docent fallacias,

Inuent a vane mentis:

Non cordis his est vnitas,

Verbum Dei tenentis:

Hic has, eas vult ille res,

Sectasq; dant multiplices,

Extra nitent colore.

Disperdat hæses Deus,

Mendacium docentum:

Linguis at arrogantibus,

Quis hoc vetet? ferentum:

Fas est penes nos atque ius,

Dictare leges omnibus,

Quis corrigat Magister?

Rationem tanti fastus & plusquam diabolicæ audaciæ, si petas ex Iesuitis, respōdent omnes: Quia Papa est Christi vicarius: est caput Ecclesiæ: ipse habet plenariam potestatem in cœlo & in terra, adde etiam in purgatorio. Hic errare non potest. *Papa manet* (dicebat mihi Iesuita Bonauentura Ingolstadtij) *vt Sol, in equali peritatis cursu: & minus quam terra*
de cen-

de centro à veritate dimoueri potest. Imò, vt Valentius aiebat: *Est veritatis forma & omnis contrarietas in Papa, quibus nunquam destituitur.* Belle. *Pietro verò Iesuita; Quod est Sol diei, Luna nocti, anima corpori, aqua pisci, id est Papa Ecclesia.*

Hic errare non potest: hic solus rectè interpretatur Scripturam, quia auctore Ottone Iesuita, est oculus & mens eius. Ideo ait Crusius Landsperga, *Papa leges, vt Dei seruandas tradimus.* Hic est iudex omnium à nemine iudicandus. Quales sacrilegas blasphemias in publicas etiam spargunt leges & conciones. Hunc ex Canonico Iure vocant *a aeterna vita clauigerum: simul & caelestis imperij iura habentem; b caput: principium tenens Apostolatus: reliquis omnibus presidentem: Huius omnes sanctiones, vt pote Apostolica sedis accipiendas esse, tanquam ipsius Petri diuina voce firmatas. d Illius iuga vix ferenda, tamen ferenda, & pia deuotione toleranda. e Quicquid statuit, 19. quicquid ordinat, perpetuò & irrefragabiliter, obseruandum esse. f Illum de omni Ecclesia habere fas iudicandi: & ius resoluendi, neq; cuiquam licere, de eius iudicare iudicio, vel ab illo appellare. g Imò si sua & fraterna salutis negligens deprehendatur, inutilis & remissus in suis operibus, & insuper à bono taciturnus, quod magis officiat sibi & omnibus, nihilominus innumerabiles populos cateruatiim secum ducat primo mancipio gehennae, cum ipso plagis multis in aeternum vapulaturos, huius culpas istic redarguere praesumat mortali nullus, quia cunctos ipse iudicaturus, à nemine est iudicandus, nisi deprehendatur à fide deuius. h Toto mundo & omnium iudicio neglecto sententia Papae standum videtur (sed benè dixit quidam, *VIDETVR hoc soluitur per non videtur. i Papam enim habere caeleste arbitrium, & naturam rerum mutare posse, substantiali vnus rei applicando alij: de nihilo posse eum facere aliquid: sententiam nullam aliquam facere: In his in quibus vult ei esse pro ratione voluntatem: nec est, qui ei dicat. Cur ita facis? ipsum enim posse supra ius dispensare, & de iniustitia facere iustitiam, corrigendo iura & mutando: plenitudinem eum obtinere potestatis.* Quales multae sacrilegae blasphemiae inueniuntur in 6. Decret. l. i. de Elect. & Elect. potest. Tit. 6. in c. 17. & in clementiarum proemio.*

Quid autem faciant Christiani, dum Draco ille Romanus & eius Ranae, Iesuitas puto, sibi tantam potestatem rapiunt? Idem quod Dauid: *in pia oratione ad Deum cōfugiamus, & armaturam Paulinam induamus.* Hoc enim vbi fecerimus, dicet Dominus: *Propter vastationem inopum & gemitum pauperum, nunc exurgam, ponam in salute, praedicabitur ei.* Quid? Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum terrae, purgatum septuplum. Hoc Dei verbum, quod non est, vt

calumniantur Iesuitæ, ambiguum, obscurum, sed vt Regius dicit Propheta, à Spiritu sancto illuminatus & edoctus, eloquium purum, castum, non mixtum, vt Iesuitarum doctrina erroribus & mendacijs scætet: Hoc inquam verbum Dei, preciosissimi thesauri loco habeamus, neque ab eo nos ad humana Iesuitarum somnia abduci vllâ ratione patiamur. Sic enim, vt in Psalmo sequitur, custodiet nos Dominus à generatione hac in æternum: nimirum à prauo & peruerso hoc Iesuitarum genere: quod magnum pietatis veræ zelum simulat, postea verò humana somnia loco verbi diuini obtrudit. Quodq; circumquaque obambulat, exaltatur & leuatur inter filios hominum. Quos vt aut deleat Dominus, ne latius vagentur, & plures corrumpant: aut, si beneuola hoc ipsius ferret voluntas, conuertat, sicq; Ecclesiam suam bonis repleat, coniunctis votis precemur.

In epistola decima septima.

Gregorius XIII. III. Maij Anno 1575. vt suum fauorem totum in suos Iesuitas effunderet: tribuit & concessit illis omnibus, omnium ordinum & Locorum priuilegijs, more suo, vtendi. Quocunq; enim perueniunt, sub regno Pontificio, Iesuitæ, nemo illis, vt nec Papæ, dicere audeat: Quis vos vocauit? Quid facitis? Quare intra vestrorum collegiorum parietes, vt Monachos decet, vos non continetis? Aut si quid huiusmodi audiunt, mox Papæ Bullas proferunt, ad quas miseri Papicolæ magis quam Leones ad Galli cantum & ignis fulgorem terrentur, procidunt, se incuruant, illosq; quasi Diuos quosdam excipiunt, domus, collegia, scholas, templa & aras ædificant. Quæ etiam illi, vt summi Domini, scilicet Papæ legati, facillè admittunt. Sunt enim, vt seipfos vocant, Apostolici viri, vel Apostolorum imitatores. Sic scilicet fecit quoq; Petrus. Cùm enim introiret in domum Cornelij, isq; illi obuiam procederet, procideretq; ad pedes eius, & eum adoraret, nummè diuinum illum honorem admisit? Minimè. Textus enim habet: Petrus verò eleuauit eum, dicens: Quid dixit? Num, vt Iesuitæ: Ego sum Iesuita, hoc est, si interpreteris, Saluator? Absit: sed ait, Surge, & ego ipse HOMO sum. Neq; Petrus vtrò cucurrit: sed diuinitus vocatus venit. Nec Antichristi dogmata, sed Euangelij Christi mysteria in domo Cornelij, fideliter tractauit. Sic Paulus & Barnabas cum eis Lystrenses sacrificare vellent, & Barnabam Iouem, Paulum

Actor. 10.

Actor. 14.

lum verò Mercurium, sicq; ambos, Dijs similes dicerent, quid faciunt? suscipiunt né tauros, & coronas, & sacrificia, quæ isti afferebant ad ianuas? Absit: sed conciscis tunicis suis exilierunt in turbas, clamantes & dicentes: Viri, quid hæc facitis? Et nos mortales sumus similes vobis homines: annunciantes vobis ab his vanis conuerti ad Deum viuum, qui fecit cælum, & terram, & omnia quæ in eis sunt, &c. At Iesuitæ, ad loca aliorum venientes, quid agunt? quid dicunt? En, nos non sumus mortales similes vobis, nec seculares, nec mundani, nec etiam Monachi: sed sumus Patres spirituales, domini de laudabili Societate Iesu, Saluatores, Legati Pontificis Romani. Quid nobis annuntiant ijdem? Per mouere conantur homines, vt desistant à vero Dei cultu, & colant Papã: relinquât Euangelium, & audiant traditiones humanas: verum Sacramentorum vsum negligant, & noua quædam fictitia Sacramenta recipiant: deserant Deum viuum, & inuocent omnes diuos, totumq; cœlestem exercitum: Hæc & his deteriora annuntiant, neq; Iesuitæ nostri tunicas suas, vel pileos quadratos scindunt, vel in terram projiciunt, quando ad illorum ianuas afferuntur tauri & elemosynæ amplissimæ, quales sunt, vasa aurea & argentea: sed signo dato ad ianuas profiliunt blandè, voce molli, & muliebri, antequam referant, quærunt. Quis est foris? Affertisné aliquid? si audit, sic Domine. Ibi mox aperit, & offerentem amplectitur, recipit, illiq; omnia sua merita communia fore dicit. At si nihil afferat: audit, Pater vel est occupatus, vel non est domi: Quid vis? significabo illi. Interim pauper Homerus foris stabit. Non immeritò itaq; Iesuitæ portis suorum collegiorum hosce versiculos inscribere debebant:

Intus quis? Tu quis? aperi. Quid quæris? vt intrem.

Fers aliquid? Non. Esto foris: Fero. Quid? Satis. Intra.

Solent Iesuitæ, Bauariæ Principi Gulielmo strenæ loco quotannis mittere catalogum, in quo significant illi, quas pœnitentias illorum fratres, pro ipsius Celsitudinis coniugis & filiorum incolumitate facere velint. Nempe hic Sacerdos vult pro ipsis Missas celebrare 2. alius 3. hic frater Rosaria centum: alius psalterium Mariæ: alius officium Mariæ: alius hortulum animæ recitare: alij volunt 4. alij 12. facere disciplinas, hoc est, toties se flagellare, &c. Pro his plerunq; solet Princeps ipsis gratitudinis ergò diuites strenas mittere. Anno tamen 1582. cum Landspergenses de Comite huiusmodi Xenium misissent: neq; circa Bacchanalia renumerationem Schuuei- recipissent, aiebat Crusius Rector Landspergensis: Nostri fratres hoc ckardo ab anno, non tam benè quàm superiori suam locarunt strenam. Nam præ- Helfen- terito

stein L. ad- terito anno accepimus à Principe loco strenæ bouem, quo cum splen-
perga su- didè peregrimus Bacchanalia. Hoc anno carere cogimur. Sic ergo Iesuitæ
periori p̄- & tauros & boues, & si maximè non coronas; tamen coronatos, imò do-
fecto dice- mus, agros, templa, scholas, & omnis generis bona recipiunt. Digniores
bant: qui certè, quos homines, sicuti postea Gentes mutatis animis Barnabæ &
tamen illis Paulo facere volebant, lapidibus exciperent: eò quod lapidem illum Ec-
amplū col- clesiaz angularem, Christum Iesum reprobant.

legiū ex-
truxit,
diuq; eos
aluit.

Dicit autem Bulla: *Omnium ordinum priuilegia.* Atqui ordines pro-
 pemodum sunt innumeri: hodie tamen tum Romæ tum alibi principa-
 les sunt ordines Augustinianorum, Franciscanorum & Caputichino-
 rum Monachorum. Horum potissima priuilegia sunt, ociari, vorare, po-
 tare, amare, missare & omnia scelera impunè perpetrare. His ergo priui-
 legijs gaudent etiam Iesuite, quoties apud illos diuertunt. Sed addit Bul-
 la: *More suo.* Nam Iesuitarum mos est, non more suum, sed magis cautè &
 maiori cum hypocrisi, quàm reliqui Monachi solent, sua scelera tegere.

Secundò. Est reliquis Pontificijs sacrificulis iniunctum, vt quisq;
 se intra suæ parochiæ limites contineat: nec concionando, nec missando,
 nec confessionem auricularem excipiendo ad alias parochias euagetur.
 Vt nec auditoribus licet, ad alias quàm proprias parochias diuertere. At
 Iesuitis Pontifex dat licentiam, in omnibus locis, vbi volunt, prædican-
 di missandi: liberè & licitè etiam omnibus secularibus concessum est ad
 eorum conciones, Missas & Confessiones accedendi, vt sic Iesuitæ vbiq;
 possint Synagogam Romanam augere & multos seducere. Nouerunt en-
 nim varias artes, quibus homines allicere & ad se pertrahere possunt.
 Initiò in concionibus suis aliquandiu ita loquuntur, quasi Euangelici
 essent. Docemus aiunt, hominem saluari fide; Christum esse saluatorem:
 Euangelium vobis prædicamus: & similia. In confessionibus etiam leues
 aut omninò nullas pœnitentias vel satisfactiones imponunt: præsertim
 ditioribus, vt his, ceu hamis paulatim eos capiant: dispensant, & conce-
 dunt multa, quæ alij sacrificuli facere non audent: visitant ægrotos, pau-
 perioribus munera addunt: pueros in scholis, templis & plateis gratis
 Catechismum docēt: imò etiam nummulis donatis ad se allicere solent,
 & omnibus vtrò se offerunt. Sed tamen pleriq; seniores & prudentio-
 res Papicolæ illos fugiunt & suspectos habent: dicuntq;, esse eos homi-
 nes nouos: nescire item quam doctrinam profiteatur: esse auaros, super-
 bos, & hypocritas. Hæc etiam Papistarum de ipsis esse iudicia, non igno-
 rant: ideoq; S v m more, suis priuilegijs gaudent, hoc est, omnibus con-
 nantur

nantur se applicare, cum Græcis Græcizare; cum Cretensibus mentiri, & cum lupis ululare. Etiam si igitur Iesuitæ in aliorum parochias inuolent: tamen ipsos nemo impedire audet. Et quia illorum aduentu reliquorum quæstui derogatur, plurimos audiui dicentes; utinam diabolus, qui Iesuitas Germaniæ intulit, iterum eosdem ex ea, exportaret: Non illos zelus religionis, sed auaritia circumagitat: nihil sunt, quàm nostrorum & aliorum proditores, ideo etiam nullam cum ipsis amicitiam eolunt: præsertim quia Iesuitæ eos produnt Episcopis, quod neq; castè neque cautè viuant. Vnde illi multos & magnos quos vocant lacteos census, Episcopis soluere coguntur: quos ipsi libentiùs cum suis concubinis consumerent. Tacent tamen & parcunt Iesuitæ, si temporibus capitulorum & inquisitionum, illis offerantur munera; præsertim si sæpius ad illorum parochias, ad collationes, ut loquuntur, faciendas, inuitentur.

In decima octaua Bulla.

Gregorius XIII. XI. Feb. Anno 1576. præter superiores immunitates, adhuc plures largitur. Neq; enim sufficit Papæ hos suos obedientiæ filios, Doctores sui iuris, aut potiùs iniustitiæ, & aliorum inquisitores, in rebus quas ipse putat Spirituales, constituisse: sed iam concedit illis etiam *medendi facultatem, qua liceat illis, extra vñtionem, medicos & chirurgos agere.* Est enim Iesuitarum *arsologia* & Societatis ipsorum farrago ex omnibus hominum generibus collecta. Ut igitur ceu tonsores, & balneatores, & chirurgi, & medici, adeoq; circumforanei, alijs ordinarijs medicis nihil obstantibus, liberè euagari possint: Bulla vult, ne quis vel medicorum vel chirurgorum eos impediatur. Non enim sunt contenti Iesuitæ falsâ doctrinâ animas infecisse: nisi & putridis ac venenatis suis pharmacis corpora piorum corrumpere & perdere præsumant. Hoc autem priuilegium extorsit auaritia: ne cogèrentur vel ipsi infirmi sumptus legitimis medicis soluere, vel potiùs nefandos suos morbos alijs reuelare. Ideo proprios habent tonsores, propria pharmacopolia: ut sic vbiq; & in omnibus quæstum facere possint. His socijs proprij sunt Dii, qui eos in suis operibus iuuent, Cosmus & Damianus: quorum quidam illum vnguenta suffuratum, hunc eadem alijs gratis distribuisse, perhibent. Id quod faciunt Iesuitæ. Nam iniustis artibus & mendacijs Pontificijs eleemosynas colligunt; ex eleemosynarum pecunijs, pharmaca emunt;

Hi duo sancti Romæ augustam habent templum, ad quod Iesuitæ sæpius peregrinantur.

emunt; hæc deinde quibusdam gratis distribuunt. Manent ergo *pro-
prietates*, hoc fine, vt omni hominũ ordini & cunctis statibus noceant.

In decima nona Bulla.

Gregorius XIII. 16. Iul. Anno 1576. eximit illos necessitati interessendi precibus, intercessionibus & funeratis associationibus. Interim tamen illorum est in alios animaduertere, tam in clericum, quam in plebem, vt ritè & more Romano rectè, deuotè, reuerenter, ornatè & decenter ista peragantur. Secus facientes Episcopis prodant: qui deinde pro sua, vt loquuntur, taxa, illos puniant. Si quem Iesuitæ vident tali in processu ridere, vel cereos non portare, vel ad signum crucis se non incuruare: ibi de illo Lutheranismi suspicionem concipiunt, & nisi mox declinet, eum citari & incarcerari curant. Transijt anno 1584. Landspergæ per templum primum rusticus quidam Lutheranus, qui largius biberat. Is in medio templi stans & videns circumcuritare sacrificulos obmurmurâtes suas horas, risit: transiens etiam hierothecam, in qua Deum inclusum aiunt, caput nõ aperuit. Mox ergo curârunt illum per lictores abduci. Cumq; satis inclementer eum illo pergerent, ait, quem vestrum offendi? cui maledixi? Dicunt: Transiisti templum, nec honorem habuisti imaginibus. Respondit: etiam si ipsis fuisset locutus, tamen non respondere potuissent. Etiam si caput aperuissem tamen non vidissent. Sed nihilominus ad domum licitoris tractus, triduum in hypocausto catenis ligatus federe coactus fuit. Multa insuper ei imposita erat 10. florenorum: sed tamen intercessione Iesuitarum, qui malè audiebant, quòd hominem simplicem iniuste accusassent, rursus est liberatus. Ille verò custodia egrediens ait: Etiam si me per annum in vinculis constrictum, tenuissetis, nunquam tamen lignum vel adorare vel coram illo caput aperire voluissem. Sicq; Iesuitis horrendum videntibus, populo autem ridente, is domum profectus est. Dum ergo Iesuitæ tâto studio Papam & idola eius colunt, & vt venerentur, curant: Fit vt quidem Papæ sint accepti: Deo verò & pijs omnibus, etiam ipsis Papistis exosi. Vt ut Papa in Bulla 20. Anno 1576. & in Bulla 1549. mirum in modum eos commendet: quemadmodum etiam mercatores impostores putridas suas merces laudare solent.

Quæ hæctenus ex Bullis Pontificum Iesuitarum recensuimus privilegia: eadem etiam confirmantur à Bulla decima nona, vsque ad Epistolam

istolam 24. Tot enim bullarum lectio ad manus meas peruenit. Nec mihi dubium est, quin eadem Modernus Papa etiam roborarit: & reliqui subsequentes sint confirmaturi. Verum ego iudico ea priuilegia omnia verè esse bullas, hoc est, nihil quàm tumorem euanescentem, rem cui nihil subsistit, vel carnalem peccandi & quodlibet agendi licentiam, qua Papa & Dæmon, confratres iurati, Dei permissione, suos in hoc mundo ornare solent: & in iniquitatis ministerium armare, vt ad interitum æternum eò meliùs preparati perueniant. Imò si quis rectè de ijs iudicet, non ea priuilegia, sed impias obligationes, quibus ceu vinculis sub Antichristi tyrannide captiui tenentur, dicet: Non enim pia & salutari libertate, per Christum parta, frui concedunt: sed licentiam Satanæ opera perpetrandi, & in omnis generis idololatriæ & auaritiæ sceleribus se exercendi, impiam denique homines seducendi facultatem permittunt. Qualia etiam priuilegia omnium tyrannorum & Turcarum proditores habere constat. Sed vt horum plerunque finis est miserabilis, quòd in quatuor partes dissecantur: ita Iesuitarum spiritualiù proditorum Christi & Euangelij eius, ad quatuor mundi plagas excurrentium, & animas fidelium seducentium, finis erit, vt Pauli vtar verbo, perditio seu æterna 2. *Thess. 2.* condemnatio: Eosq; Dominus in magno illo die ceu malæ frugis seruos dissecabit. Nemo igitur carnales illorum affectet vel expetat libertates. Nos contenti viuimus priuilegijs & libertate Christi, qua nos Christus 2. *Joh. 5.* liberauit, cuius beneficio verè liberi sumus. Quæ libertas non est, vt Iesuitarum, mundana, sed spiritualis: qua à peccato, morte, inferno, diabolo, ira Dei & æterna damnatione sola obedientia & merito Christi Iesu, vnici saluatoris, & Mediatoris nostri, omnes, quotquot vera fiducia in ipsum recumbimus, liberati & redempti sumus. Nihil obest nobis, quòd Iesuitæ nos ob hanc libertatem rident. Nihil, quòd in hoc mundo varijs ærumnis & calamitatibus, Papæ tyrannidi, Iesuitarum imposturæ, Monachorum dolis, & aliorum persecutionibus, atque ad eò morti, velut, o. *Rom. 8.* ues mactationi destinatæ, quotidie subiecti sumus. Nihil enim noui nobis accidit. Ea fors fuit Ecclesiæ in hoc mundo inde à prima rerum origine. Vnde & versiculi hi conscripti sunt:

sanguine mundata est Ecclesia, sanguine cepit,

Sanguine succreuit, sanguine finis erit.

Constanter igitur in libertate Christiana perseueremus, nec iterum *Gal. 5.* iugo, siue peccati siue Pontificis, nos subijci patiamur: in noua obedientia ambulemus, & vel inter tormenta & mortis agonem liberè Christi

Saluatoris in nos merita & beneficia profiteamur: vt Stephanus, Laurentius, Agnes, Vincentius, Babylas Antiochenus, Apolonia, Catharina Lutherus & similes Christi martyres fecerunt, animosi & fortes in Domino, libe-
 anno 1525. rē cum Luthero cantantes:

Si mundus hic demonibus

Scateat, sicut verribus:

Nil timeamus anxie,

Vincemus tandem strenuē.

Princeps mundi superbiat,

Ringat ac insaniat:

Nocere nescit nebulo

Cum victus sit vel verbulo.

Col. 2.

Verbi diuini puritatem, & Sacramentorum à Christo institutorum syncerum vsum constanter retineamus: nec traditionibus humanis sub necessitatis Lege nos alligari patiamur. Ne Christum amittamus. Hoc facientes, Christus in mundi fine ad iudicium venturus, ab omnibus istis exactoribus liberabit suos, eosq; immarcessibili æternæ vitæ coronâ beabit:

Matt. 24.

Impiis autem hypocritis istis partem suam cum hypocritis assignabit, Amen.

Audiamus etiam quædam de miraculis Iesuitarum, de quibus illi multum gloriantur: nobis autem insultant, & hinc se viros Apostolicos suamq; doctrinam veram esse, probare conantur.

CAPVT VIII.

De Iesuitarum miraculis.

1. Cor. 1.

Ioh. 14.

Act. 4.

Act. 10.

Gen. 1. 22.

Esa. 53.

DILECTISSIMVS noster Saluator IESVS CHRISTVS, non solum fideliter docuit, se solum & vnum esse, per quem omnes credentes in eum, vitam consequantur æternam (ipse enim est factus nobis à Deo sapientia, iustitia, sanctificatio, redemptio, via, veritas & vita: nec aliud nomen est sub cælo datum inter homines, in quo oporteat nos saluos fieri, quàm nomen IESV: cui etiam omnes Prophetæ testimonium perhibent, quòd remissionem peccatorum accepturus sit per nomen eius, quisquis crediderit in eum) verum etiam summo eaq; maxima diligentia & fidelitate cun-

te cunctos monuit, vt sibi à furibus & latronibus istis cauerent, qui *Ioh. 10.*
 aliam viam, scalam, & ianuam ad cœlum, quàm ipsum (sine quo nemo *Ioh. 3.*
 venire ad Patrem potest) monstrare præsumunt. Cauete, inquit, vobis à
 pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in vestitu ouium: sed intrinsecus
 sunt lupi rapaces. Quibus inter cæteras etiam hanc notam tribuit, quòd *Matth. 7.*
 dicturi sint: Domine, Domine, nonne per nomē tuum prophetauimus,
 & per nomen tuum dæmonia cieimus, & per nomen tuum multas vir-
 tutes præstitimus. Et vltimis mundi temporibus, in quæ nos incidi-
 mus, multos pseudochristos & pseudopphetas surrecturos & ventu- *Matth. 24.*
 ros prædixit, qui edituri sint signa magna & prodigia, ita, vt in errorem
 inducantur, si fieri possit, etiam electi. Ecce, inquit, prædixi vobis. Si er-
 go dixerint vobis: ecce in deserto est, nolite exire: ecce in penetralibus,
 nolite credere. Paulus etiam electum Dei organum, Antichristū & ser- *2. Theff. 2.*
 uos eius venturos dicit, cum multis prodigijs & signis: Cuius est, inquit,
 aduentus secundum operationem, Satanæ cum omni potentia, & signis
 & prodigijs mendacibus, & cum omni deceptionē iniustitiæ in his qui
 pereunt, pro eo quod dilectionem veritatis non receperunt, in hoc vt
 salui fierent.

Hæc & alia cum Christi tum Apostolorum vaticinia esse adimple-
 ta & quotidie adimpleri, nemo est, qui dubitet, qui vel aliqua saltem ex
 parte Pontificiorum Monachorum scripta inspexit: vel nouorum Mo-
 nachorum, qui se falso titulo Iesuitas vocant, aliqualem notitiam habet,
 illorum scripta legit, quotidianam uè eorum vitam, studia & actiones vi-
 dit. Iesuitas igitur, cum vniuerso Mahumetico & Pontificio cœtu, pseu-
 dopphetas istos à Salvatore prædenunciatos esse, minimè dubitan-
 dum est.

Nam & Mahumeti tyrannis per vana signa & mendacia prodigia
 cœpit: & Pontificia idolomania non vlla re alia maiora incrementa sum-
 pfit, & etiamnum hodie sumit, quàm per Pseudolesuitarum mirabilia &
 mendacia, prodigia & signa. Nec tamen desunt, qui his pseudoprophe-
 tis, illorumq; mendacijs & miraculis, potētia Satanæ productis, applau-
 dant: illos admirentur, & nescio ob quam falsorum miraculorum fre-
 quentiam illorum etiam falsæ religioni fidem & existimationē tribuant;
 non pauci ad ollas Pontificias, ceu canis ad vomitum, redeant: veritate *2. Pet. 2.*
 excidant: circa fidem naufragium patiantur: mendacijs credant: iniusti-
 tiam approbent: sicq; misere pereant. Quamobrem opere prætium me
 facturam iudicauī, si breuiter, qualia sint Iesuitarum miracula, & quid de

de illis sentiendum sit, ostenderem: siquidem Iesuitæ mirabilium operum prætextu, quæ se facere gloriantur, & inter Papiſtas multos in veteri superstitione retinent, & inter Christianos multos seducunt. Et per illa nostram religionem falsam, suam verò veram esse, se probare posse opinantur.

Exod. 7.

Iesuitarum ergo, quæ faciunt miracula, non fiunt auctore seu causa efficiente Deo. Nam verba, quibus illi sua mirabilia operantur; res, causæ & finis; propter quem se talia facere gloriantur, Dei verbo ne minima ex parte conueniunt. Vt igitur Magi Ægyptiaci coram obdurato Pharaone falsa fecere miracula: Ita Iesuitæ hodie, secundum Satanæ potentiam, ad incredulorum deceptionem, coram hominibus, suis exorcizationibus, insufflationibus, magicis crucis signationibus, characteribus & similibus præstigijs, res quasdam, quæ miraculi opinionem in animis infidelium & curiosorum pariunt, permittente Deo, faciunt. Et ut olim Magi præstigijs suis restiterunt Moysi & Aarone, Dei ministris, Pharaonem in obduratione & excacatione sua confirmantes: ita & hodie Iesuitæ ac reliqua Satanæ membra, per quæ malas suas artes exercet, pijs ac fidei Dei ministris obstrepunt, alijsque quantum in illis est, viam salutis præcludunt, homines in cæcitate conseruant, impiam doctrinam fucosè exornant, superstitiones impias tegunt, cultus Dei verbo aduersantes introducunt, simpliciores seducunt, suos verò in errore retinere, ac quantum inde vberimum facere student. His Satanæ ministris indulget Dominus, ut signa & prodigia faciant, quod electi probentur & circumspectiores reddantur, ne impiam pseudoprophetarum doctrinam temerè amplectantur: & ut ingratitude puniatur illorum, qui vel dilectam veritatem recipere noluerunt, ut salui fierent: vel receptam, leuitate, dubitatione, spe & præmijs mundi seducti, abnegarunt. Digni igitur sunt, & sit iusto Dei iudicio, verbi sui contemptum hoc modo punientis, & efficaces errores ad seductionem illorum permittentis, ut pro veritate mendacium, pro salute damnationem recipiant.

Deut. 13.

Sunt quoque Iesuitarum miracula varia: sicuti ex illis ipsis audiui, & ex literis illorum legi atque cognoui. Alia sunt manifesta, alia occulta: alia corporalia, alia spiritualia; alia simplicia, alia mystica: alia vera, alia falsa fraude, arte & impostura instinctu Satanæ instituta, mendaciter conficta & in vulgus sparsa: alia mediata, alia immediata. Quorum tamen omnium finis est, *ὑπόκρισις*, superstitio, cultus idololatricus, seductio, impostura, mendacium, impia doctrina, & sacra auri fames.

Imme-

Immediata dicunt illa, quæ Deus, vt loquuntur, per Ignatium Loiolam, sub initio Societatis est, operatus. Nam summum esse miraculum affirmant: vnum Ignatiū Loiolam, militem, &c. hominē indoctum potuisse talem instituere societatem, qualem antehac orbis nunquam viderit. Huius causam esse, in prima regula, dicunt: summam sapientiam & bonitatem Dei Creatoris. Sic enim ipsa verba sonant in natiua sua lingua: *Benche la somma sapienza, & bontà di Dio creatore, & Signor nostro è quella, la qual ha da conseruare, gouernare, e mandar inanzi nel suo santo seruitio questa minima compagnia di GIESV, come s'è degnata di cominciarla, &c.* Id est, *Licet summa sapientia ac bonitas Dei creatoris & Domini nostri est hæc, quæ conseruauit, gubernauit & auxit suo cultui hanc minimam Societatem IESV, sicut inchoare dignata est.*

Verùm cum Iesuitarum Societas, vt & miracula, Dei verbo *en dit-
nétes* sint repugnantia, nemo est, qui nõ intelligat: non Dei sapientiam: sed Satanæ astutiam, non creatoris bonitatem, sed Diaboli malitiam, hanc nouam sodalitatem orbi Christiano obtrusisse ac ceu ranas, vt Iohannes dicit, euouisse, quæ fruges terræ deuorent, quibus ad interitum faginentur hi Epicuri de grege porci, in flammis & ignibus orci excoquendi & comburendi. Huius Catilinariæ sodalitatis originem propterea miraculosam dicunt, quod ab anno 1540. vsq; ad hunc 1588. fermè per totum terrarum orbem, & vt illorum verbis vtar, per omnes mundi plagas sint dispersi. Verùm palearum dispersio, & zizaniorum copiosus proventus, veritatem religionis non probant. Est enim omnis hæresis cœcūda: & vt plurimum maior Mundi pars per latam viam deducentem ad inferos, currit. Olim Arriana hæresis, & post eam Mahū-
Matth. 7.
meticus furor, maximam mundi partem occuparunt: neq; tamen vnquam quisquam Christianorum ita vecors fuit, vt propterea illos veram religionis viam tenuisse dixerit. Si enim beatitudinem vel hominum vel locorum multitudine definire voluerimus, neq; dæmones à salutis via aberrasse dicemus. Siquidem & illorum innumeræ sunt legiones, aërem & omnia loca peruagantes.

Hoc autem verè miraculum est, Deum tantæ esse longanimitatis, & patientiæ, vt sceleratū hoc hominū genus, Iesuitas, toties ex Dei verbo, admonitos, refutatos, & hæreses manifestè conuictos, tolerare possit: neq; dudum (illorum nimirum poenitentiam adhuc expectans) ipsos ceu Coram, Dathan & Abironem viuos ad inferos detruferit, aut imam terram illos dehiscere fecerit. Adhæc miraculi instar est, tantam multo-
rum

rum mundi prudentum ac potentum esse cæcitatem & fœcordiam, (ne quid durius dicam) quòd Iesuitarum dolis, fraudibus, fallacibus & mendacibus signis cedentes & locum dantes, viam veritatis deserunt, ad vomitum, ad Ægyptum & spiritualementem Babylonem redeunt, erroribus se inuolui patiuntur, sicq; miserrimè pereunt. Quibus fatius fuisset, viam veritatis nunquam cognouisse: quoniam posteriora illorum prioribus deteriora sunt futura.

2. Pet. 2.

Deinde Iesuitæ fingunt: Ignatium, post inchoatam sodalitatem, & vota Romæ (in templo, extra urbem, D. Paulo dicato, in sacello ad dexteram posito, vbi spiritualiores, vt loquuntur, rerum maximarum suscipiunt vota) facta, immediatè, id est, vt ipsi interpretantur, sine vllis crucis signis, in sufflationibus, exorcismis, characteribus & obscuris verbis, multa fecisse miracula. Qualia mihi Romæ non pauca retulerunt. Vt quòd Romæ aliquando femina obsessa à dæmone, cum secuta sit, & clamârît: Tu solus me liberare & iuuare potes. Tunc Ignatium conuersum, dixisse hunc Virgilij versum: *Speluncam Dido, Dux & Troianus eandem.* Qua voce audita, dæmonem mulierem prostrauisse, ac egredientem voceiferasse: O Fili Loiola, tu ceu Leo, me ad speluncam inferni abire cogis. Sed rogo te, ne me æternæ speluncæ iniicias, Tunc Ignatium dixisse: Vade quocunq; volueris: modò nullum amplius hominem obsideas. Sicq; dæmonium magno cum strepitu egressum, feminamq; liberatam: quæ deinde per omnem suam vitam (verbis vtor Iesuitæ Turriani) Ignatio Loiolæ deuotissima fuerit.

Neophytus Iesuitarum Schrenck Landspærgæ retulit mihi, se Romæ audiuisse à Societatis Professis, Iesuitarum socios, Romæ seruum quendam Alexandri Farnesij Cardinalis, singularis Societatis huius fautoris, at acerbissimi & capitalis omnium Euangelicorum hostis, à dæmone obsessum Monachos liberare conatos fuisse: verum frustra omnes omnia exorcismatum genera adhibuisse. Tandem igitur Patrem quendam dæmonio dixisse, Quare non egrederis? Respondisse eum: Non prius egrediar, quàm potestate filij Loiolæ fuero eiectus. Mox ergo Loiolam vocatum: verum dixisse Loiolam, Non mihi ignotus est hic dæmon: me, vt & vos ridere præsumit: sed decipietur. Fratri ergo de suo Rosario dat granum seu globulum ligneum, olim à Pio V. consecratum, & dicit fratri. Tu à tergo hominem obsessum accede, & hoc grano ipsius tergum attinge, voceq; submissa his verbis alloquere dæmonem: *Adiuro te in nomine B. Mariæ, & iussu Patris mei Loiola, & virtute huius grani benedicti, vt de hoc seruo*

excas. Ibi vix adhibito ad vestimenti oras grano, dæmonem exclamasse. Quid me Loiola torques? Omnes circumspexisse, neque Loiolam vidisse. Admirantibus autem dæmonem dixisse: Granum Loiolæ fortius est omnibus vestris exorcizationibus. Sicque hominem liberatum & ad Societatem conuersum, eos filios Dei pronunciaffe.

Sed quid de his & alijs miraculis censendum sit, finis demonstrat. Quem ipsi aiunt hunc esse, vt sanctitudo Loiolæ orbi terrarum patefieret: sicq; canonizatus, pro Diuo ab omnibus coleretur. Deinde vt magica illa exorcizatio, qua consecrant grana, ceu res diuina & preciosa populo obtrudi possit. Nemo ergo ea Dei digito, sed Satanæ instinctu per Ignatium Loiolam, *ἐπιφύων* Satanæ organon, facta negabit. Quibus & suos in errore detinuit & plures decepit.

Neque tamen Iesuitæ per omnia de miraculis Ignatij Loiolæ sibi ipsis constant: aut consimilia dicunt. Nam ipsius vitæ scriptor, quouis cane adulantior, & Cretensi mendacior, Petrus Ribadeneira illum miracula fecisse negat. Illa ergo, huius ipsorum Fratris testimonio, vt Satanæ prodigia ridemus & auctori remittimus.

Mediata vocant miracula, quæ illorum Societas in peruertendis & seducendis hominibus quotidie exercent per signa crucis, characteres certas, exorcizationes, & alias magicas incantationes. Sic in ipsorum epistolis Indicis habentur miracula, quæ ipsi virtute aquæ benedictæ, vt vocant, fecerint. In illorum etiam annalibus & literis, quas ab Indicis socijs accipiunt, plurima recensent miracula, quæ per illos in India fiant. Quorum tamen ego pleraque vel Satanæ prodigia, vel mendacia ex longinquo allata arbitror: eò quod huiusmodi signis, idololatricum aquæ illius exorcizata cultum confirmare conantur, neque similia in his regionibus edere possunt. Sic vocant miraculum, quando aliquem ex doctioribus Lutheranis seducunt, & ad Societatem suam pertrahunt. Et Iesuita Schedler, quoties audiebat Lutheranum apostatam factum esse: stellam de cælo lapsum aiebat. Et Iesuita Daniel Benedictus, prius Hussita & ex Picardorum grege, dicere solebat: Maius est miraculum verè Lutheranum in Pontificiam pertrahere religionem, quàm cæco visum, mutuo sermonem, surdo auditum, claudo gressum & leproso sanitatem restituere. Eos etiam socios, qui ex Lutheranis multos seducebant, Mini-
Richardus
Apostata
Noriberg.
 Richardus Apostata Noriberg.

tas multos in errores abreptum iri, ita vt etiam electi, si id fieri posset, seducerentur. Et quæso quantum est miraculum, quosdam ad Iesuitas transire, præsertim cum experientia ostendat, non nisi eos exire, quos vel publica ignominia, vel improba egestas, vel torpens ignauia, vel arrogas honorum cupido, vel turpis opum fames, vel erroris Spiritus ex nostris *1. Iohan. 2.* expulit oris? vel, vt rem paucioribus dicam: qui de nobis non erant? Quantopere ergo de iisdem gloriari possunt?

Conficta illorum miracula sunt innumera, quorum copiam recensent quotidie ab hora vndecima vsque ad duodecimam: & à sexta vsque ad septimam, in quibus huiusmodi mendacibus signis & fabulis sese, vt *Proferat*, loquuntur, recreare solent. Qualia sunt, quæ de suo ad Societatem *si audent*, gressu comminiscuntur. Alius sibi dæmonem: alius Gabrielem: alius *suorum Neo* Mariam: alius Luciam: alius Loiolam: alius alium sibi apparuisse dicit, *phytorum* & hortatum, vt Societatem ingrederetur. Nugantur etiam suos Patres *scriptas* hinc inde multa facere miracula: suis granis quosdam à lepra, alios à cæcitate, alios à feбри, alios ab hac vel alia infirmitate, liberaffe. Hoc vnicò *meditationes.* fine, vt mercibus Pontificiorum putridis, quandam diuinæ virtutis opinionem pariant, homines decipiant, ac suos in errore retineant.

Anno 1584. Iesuitæ Lucernæ habitantes, scripsere Landspergam, virginem quandam votum fecisse, si à feбри liberaretur, quod velit Iesuitæ Confessario omnia sua numeratim recensere peccata: vixq; voto concepto, illam sanatam. Hinc auricularis confessionis valorem, & confessarij illius Sanctimoniam mirè commendabant. Item. Fuisse feminam, cui Iesuitarum castitas semper fuerit suspecta, quam vt probaret, vno die duas audiuisse Missas, primam à sacrificulo, alteram à Iesuita. Illius hostiam eleuatam, nigram, huius albam fuisse conspectam. Hincq; Iesuitæ puritatem, sacrificuli verò impuritatem mulieri manifestatam & celebratam esse. Item: Fuisse quandam virginem, satis grauitè decumbentem, quæ audiuerit de Iesuitici confessarij sanctimonia & dixerit: Scio, si illum hominem mihi vel aspicere saltem liceret, quod sanitatem recuperatura essem: Patrem verò virgini consultum volentem, virginem accessisse, quæ viso illo, illicò pristinæ sanitati sit restituta: & hæcenus, vt aiunt, patri deuotissima ea mansit, multaq; in illius Missam ornamenta contulit.

Sic suis rosarijs & agnis Dei cereis multas virtutes, *et ceteras* diuinas, & miraculorum vim tribuunt. Iesuita Sommerman retulit mihi, cum rosaria illius à Papa consecrata riderem: fuisse in Societate fratrem, nomi

nōmine Vitum, qui Augusta profectus Ingolstadium, in sylua obuiam habuerit lupum, ore aut rictu distento, illum petentem. Mox ergo fratrem illum de Cingulo soluisse rosarium, eoq; lupi caput pulsasse, ad cuius tactum lupus primò corruerit, moxq; erectus, haud aliter fugerit, ac si globo bombardæ fuisset ictus. Oportet ergo, dicebat, benedictis rosarijs magnam inesse virtutem: quia consecrantur manu Benedicti, omnia benedictentis, hoc est, vt ipse volebat, Papæ, cuius manus, non minora, quàm Christi (vt dixit Iesuita Pietro Hispanus) digitus, operatur miracula. Est enim ille non solum typus Christi humiliati: sed etiam exaltati, auctore Iesuita Hoffæo: & eius iudiciariam ac plenariam (teste Iesuita Bobadilla) potestatem, absq; exceptione (Propheta Fabro Iesuita) habet: eadem Pontificatus auctoritate, qua Christus (auctore Ottono Iesuita) agens, & in omnibus omnia efficaciter (perhibente Iesuita Zieglero) operans. His mendacibus & horrendis blasphemijs, quas nec ipse Satan atrociores in filium Dei euomere auderet, sua rosaria venalia reddunt, & ceu reliquias & res cælo delapsas vendunt. Ad quorum tactum, si quæ sunt miracula, nemo dubitet, ea ipsius Satanæ virtute, & Iesuitarum dolis ac fraudibus fieri, quibus interdum, Deo permittente, corpora seruantur, vt animæ seducantur, sicq; olim in inferno, totus homo æternæ condemnationis damnum patiatur.

Sic suis imaginibus, quas ipsi exculpunt, imprimunt, & à Papa benedicti curant, multa miracula adscribunt: quòd quidam coram eis procidentes à varijs sint sanati morbis, ideoq; eas cultu adorationis prosequendas dicunt. Romæ in aula Alexandri Farnesij, ab illius notario mihi donata est imago, benedicta à Pio V. cui inscripta sunt hæc verba: Qui in Festis Beatæ Mariæ Virginis coram hac imagine procidens dicit ter, Pater noster, &c. & ter, Aue Maria, &c. lucratur indulgentiam ad bis mille annos. Si quis quotidie deuotus illam veneratur: lucratur 12000. an. indulgentias. Iesuita Peltanus Augustæ mihi monstrauit imaginem à Iulio III. benedictam: hanc à Patribus Confessarijs, feminis grauissimis partus doloribus oppressis superimpositam, continuò faciles partus operatam esse, testabatur. Hinc etiam maximos quæstus faciunt: & idololatricum imaginum cultum stabiliunt.

Landspergæ (oculatus testis hæc refero) erat auriga, qui parochum accedens dixit: Aliquoties me Satan ad tuas vsq; ianuas comitatus est: sed neq; ipse ingreditur, neque me ingredi patitur. Cùmque aliquandiu hac fraude vteretur, atq; tandem in furta incideret, deprehensus ait, se à dæ-

Anno 1582

20. die Oct.

Anno 1583

in festo

Corporis

Christi.

Anno 1584

10. Ian.

monio agitatedum hæc fecisse, & insaniam finxit. Vocantur Iesuitæ, qui dicunt illum obsessum, adhibent igitur varios exorcismos, verum nihil proficiunt, quo etiam plura adhibent crucis signa, eò maiorem ille fingebat insaniam. Tandem Rector Landspergensis multis preculis & characteribus adhibitis à tergo agnum cereum illi alligans, imperat dæmoni, vt in nomine B. Mariæ egrediatur. Dæmon respondit Crusio: (sed hoc nemo nisi ille audiebat) non egrediar, nisi hominem hunc vestris intercessionibus à fune liberaueritis. Hoc autem omnes astantes furem dicere audiebant: citò sanarer, si à patibuli pœna tutus esse possem. Postquam igitur Iesuitæ pollicerentur, se suis intercessionibus illum liberaturum: ibi continuò conualuit, quietus sedit & risit. Cùm verò Magistratus secundum iuris rigorem cum ipso agere, illumq; supplicio afficere vellet: Iesuitæ misso ad Principem supplici libello, illum à recte liberarunt. Qui liberatus ipsemet confessus est, se omnia ista finxisse, tantùm quia liberationem ipsi Iesuitæ promississent. At Iesuitæ hoc pro miraculo in vulgus sparserunt, agni Dei imagunculam ceræ impressam mirè commendantes, illarumq; ingentem copiam vendentes. Huiusmodi conficta miracula innumera disseminant, absque pudore: licet pleriq; sciant, hæc dolo & fraude peragi.

De hoc auriga Pater Lutzius, paucis elapsis diebus post exhortationem habuit, differens de virtutibus agni Dei, quo illum à Dæmonio (à quo tamen nunquam obsessus fuerat) liberatum mentiebatur: Agnum verò istum conducere aiebat: ad liberationem ab omnibus malis: dare & conferre omnis generis bona: conseruare homines à tempestate maris, à fulmine, grandine, noxijs ventis, pluuia, terræ motu, tonitru, peste, morbo comitali, morte improuisa, igne, insidijs inimicorum, malorumq; spirituum, deniq; ab omnibus alijs periculis: afferre parturientibus latum partum: addere vires animam agentibus contra dæmones. Et quis omnia enumeret, quibus ille blatero, hanc ceram, aquam, oleum & balsamum (ex his enim ille orbiculus conficitur) supra calum extollebat? Quæ omnia exemplo istius aurigæ, à Iesuitis subordinati, probare conabatur.

23. Ian. Eodem anno 1584. bubulci filia grauissimè à dæmonio exagitabatur, & aliquoties seipsam & suspendere & transfodere conabatur. Pater illa sui, filiam offert Iesuitis, qui pro more suo Pontificio, dant illi imagines becamq; ex nediectas, suspendunt à collo illius Euangelium S. Iohannis: & agnos istos Dei verbo cercos. Verum illa hæc omnia abijciebat, dicens: Hæc sunt res mortuæ, nihili,

nihili, stultitiæ, quæ me iuuare non possunt. Nectemerè hoc faciebat. *sum confo-*
 diu enim Augustæ Euangelicas conciones audiuerat, & falsitatem ista- *latus, in*
 rum rerum cognouerat. Iesuitæ verò pergebant exorcizationibus, sed *Nosoco-*
 absq; profectu. Cùm verò mulierculæ quædam astantes, Nicodemi in- *mio Lãdf-*
 star fidem suam clam habentes, dicerent, Omittamus has res: neq; enim *pergenfi.*
 illa eas suscipit, aut in eas credit: quin procidamus in genua, & oremus
 Dominum Christum Iesum, vt liberet eam. Quibus auditis, virgo illa
 ait: Dicite Iesuitis vt abeant. Illi enim me non iuuant, sed magis excrucci-
 ant. Puella ergo post dies non adeò multos precibus piorum liberata, ca-
 tenis soluta, patrem & matrem relinquens Augustam redijt, Euangelio
 & Christianæ fidei se totam addicens. Iesuitæ verò homines mendaces &
 impudentes, scripserunt ad alia collegia, sua ope puellam à dæmone li- *2. Thess. 2.*
 beratam.

Et huiusmodi multa sunt, vt dixi, Iesuitarum notoria ac manifesta
 mendacia, quibus ipsi magis, quàm piscis aqua, & porcus luto delectan-
 tur, ijsq; ceu glires somno, saginantur. Quæ etiam pro spiritualibus &
 corporalibus miraculis venditant. Quorum omnium auctor est Satan:
 Causa adiuuans Iesuitæ: Coniuncta, mendacium, fraus, dolus: Fines, ido-
 lolatria, cultus prohibitus, adoratio statuarum, honor dæmoniorum, &
 quæstus: Euentus, excæcatio, error, perditio.

Persuadent autem Iesuitæ hominibus, quòd iuuentur per statuas &
 imagines, vel alias res à Papa in hos abusus magicè consecratas. Sic enim
 garrire solent: En, si nulla hisce inesset virtus, non ad ista homines sana-
 rentur: dæmones & spectra non fugarentur, &c. Verùm quis Christiano-
 rum ignorat? non statuas, non imagines, non cereos orbiculos, non cru-
 cis signum, sed ipsos dæmones, qui permissu Dei homines priùs in mor-
 bos coniecerunt, eosdem, ex collusione quadam cum Iesuitis disceden-
 tes, rursus sanare: vel ita illos excæcare, vt se ægrotos putent: putent item
 se hoc vel illud videre, etiam si illarum rerum verè nihil subit: vel deni-
 que tales personas, à Iesuitis, Satanæ organis, substitui & subordinari, quæ
 muneribus corruptæ, quod illi velunt, fingunt, simulant, dissimulant,
 falsosq; testes agunt. Itaq; neque statuæ, neq; imagines, neque cerci, ne-
 que alia illos à morbis liberant: sed si quid tale fit, à dæmonio factum pu-
 tabimus, sicuti in historia S. Bartholomæi legimus de diabolo Indico A-
 charoto: qui, adueniente Bartholomæo, respondere & ægros sanare de-
 sijt. Jam autem, postquam Iesuitæ in Indiam irruerunt, redijt: & vt Iesui-
 tæ in Indicis suis Epistolis testantur, ipsos suos filios vocat, illis respon-

lect, & per illos miracula facit. Nam vbi Dominus, vt Bartholomæo Acharotus ille dicebat, dæmonem emittit, vt hominum corpora lædat: prompto id animo (gaudent enim ἐπιχρηστικῶς isti mortalium malis) faciunt. Homines autem corporibus læsis plerunq; salutem aliunde, quàm à Deo quærere solent. Quod vbi fit, permittitur à Domino, vt miracula ipsi dæmones facere possint. Quæ cum vident homines ἀπίστοι, excæcati, seu etiam neutrales, ad statuas & res istas, quibus dæmonia insunt, vel per quæ operantur, decurrunt, sicq; dæmones & corpora & animas illorum luçantur. Quod si verò Iesuitæ, cum in India, tum alibi, ad exemplum Bartholomæi, homines à statuis & dæmoniorum cultu, ad Christum deducerent: fieret, vt dæmones, lemures, læres, spectra & his similia dæmoniorum genera sponte sua discederent. Sicut, Dei beneficio, in maiori Germaniæ parte factum est, postquam vir Dei Lutherus lucem Euangelij, ac solem iustitiæ, ex pulsus Pontificiarum tenebrarum Principibus, ad salutem omnium credentium, concionibus suis illustrare cepit. Quia autem Iesuitæ sunt fidi mysteriorum Satanæ dispensatores, & opus eius diligenter virgent: ideo dæmones, ceu spiritus familiares, ipsis adsunt, neq; cedere volunt, nisi illi iusserint. Pater enim mendaciorum, filiorum suorum voluntatem facit, & in omnibus eos ceu γυνώσκων obseruat: cum & ipsi vicissim Patris sui voluntatem promptè exequantur. Non hæc à me illis affinguntur, sed quæ inter ipsos & vidi & audiui, hæc de illis bona fide refero.

Anno 1583

12. Oct.

Pater Iohannes in dictum illud: spectaculum facti sumus Deo & Angelis, exhortationem habens inter cætera dicit: Mihi credite: dæmones vbiq; nos sequuntur. Viennæ fratrem, sine Rectoris voluntate egredientem, ad Prouincialem comitatus est, eumq; ceu inobedientem abripere voluit. Item: volebant ante 18. annos Monachi ad D. Vdalricum, Augustæ dæmonium eiicere, verum noluit illud exire. Interrogatum cur nollet? respondit, non prius egrediar, quàm tres mei nigri filij, qui Dillingâ huc proficiscuntur, aduenerint. Ad ingressum verò illorum, dæmonium egressum. Sic Viennensium Iesuitarum Rector scripsit Augustam: Viennæ puellam à dæmonio obsessam, nullis exorcismis liberari potuisse: tandem ad templum Iesuitarum ductam, liberatam, & de illa eiectos 12652. diabolos. Et in fine literarum addit: multos dixisse, nunquam egressi essemus, nisi huc ducti fuissetus. Tandem scribit: vltimus videtur mihi fuisse Præceptor Lutheri, quia more Lutheranorum multa contra nostram Societatem & religionem dixit. Hanc epistolam ipse le-

Anno 1584

gi, &

gi, & illustri Comiti Schvveikardo ab Helffenstein superioris præfecti munus Landspergæ obeunti, in Germanicam linguam transtuli.

Pater quoq; Lutzius Landspergæ Iesuiticus Concionator, vel potius infulsus nugator, ea lecta, pro concione dixit: En videtis nostræ religionis veritatem, Lutheranorum verò falsitatem. Nam nostri nuper Viennæ de vna virgine aliquot millia dæmoniorum eijecerunt. Nostri etiam multa hinc inde miracula operantur: quæ Lutherani facere non possunt. Falsa igitur est illorum religio. Nos facimus miracula, & ijs nostram religionem confirmare possumus. Lutheraniverò ne quidem canem aut equum claudicantem sanare possunt. Verùm responsio facilis est. Neq; enim nobis miraculis opus est: quia non nouum Euangelium afferimus: aut alium Christum docemus: nec nouum symbolum & aliam orationem dominicam, aut noua Sacramenta, veteri & veræ Filij Dei Ecclesiæ incognita, afferimus: sed eadem, quæ ipse Saluator tradidit, quæq; cum S. Apostolis stupendis miraculis confirmauit, docemus & Ecclesiæ proponimus. Cùm igitur hæc omnia iam ante à Christo abundè miraculis sint comprobata, ad quid opus foret noua afferre? At verò Iesuitæ, quia noua & tempore Christi inaudita dogmata proferunt: qualia sunt, idololatræ mortuorum inuocatio, horrenda Cœnæ dominicæ in Missæ sacrificio prophanatio, animarum ex fictitio purgatorio liberatio, idololatræ statuarum & imaginum adoratio: sanè nouis etiam, ac ficticijs fallacibusq; miraculis ipsis opus est, quibus sua figmenta apud miserè seductos & errabundos homines probent. Sed eadem nota est Antichristi & seruorum eius: quorum aduentum, Christus & Apostolus Paulus prædixerunt, fore in omni virtute & signis, prodigijs mendacibus, & in omni seductione iniquitatis secundum operationem Satanæ. Ex his igitur ipsis miraculis, quibus pro pelle ouina ad suos errores stabiliendos Iesuitæ vtuntur, eisdem Satanæ organa & Papæ seu Antichristi mancipia esse agnoscimus & publicè profiteamur. Nos interim Euangelio Christi, diuinis miraculis abundè satis confirmato credimus, quibus qui non credunt, nec si quotidie innumera ederentur, credituri erant. Sicuti & olim nec Scribæ nec Pharisei (quorum hodie successores sunt Iesuitæ) tempore Christi & Apostolorum, licet subinde & quotidie stupenda ab hisce ederentur miracula, ijs mouebantur, vt Euangelium amplecterentur.

Porro nec hoc silentio prætereundum: quòd licet Iesuitæ multùm de istis suis miraculis iactitent: sæpè tamen in ijs edendis confundantur.

Sic no-

Vide disp.

Heerbr. de

miraculis

Ap. 1571.

23. Feb.

a Richar-
du Iesuita
Caluini-
stis affin-
git.

Sic notum est Iesuitam quendam larua dæmonis indutum, & ancillam cuiusdam Fuggeri, ab Euangelica fide ad Pontificias idolomanias, miraculosè abriperè conàtem, ab equite gladio transossum esse. Sic Auiennæ volentes exuscitare mortuum sunt cõfusi. Sic *a* ante paucos annos miraculosè, vt aiunt ipsi, Comœdias & Tragœdias agentes, Monachij egregium edidère Stratagema. Nam chartaceus Lutherus quidam ab ipsis in Tragœdia exustus, è flammis & cineribus rursus exurgens, fermè totam Principis arcem in cineres redegisset. Nõne Lutherus, Spiritu Eliæ incensus, in vos Baalis sacrificulos, precibus suis talem ignem de cœlo prouocauit? Quin & operæ precium est expendere, quàm animosi sint hi *δαυμνισσοι*. Cuius rei cum Pragæ tum Viennæ in processionibus suis illustria edidère specimina, annis Christi 1576. & 1577. in quibus vna vel altera sella subuersa haud aliter, ac si cœlitus fulmina iacta fuissent, corruerunt, diffugerunt, Cæsarem appellârunt, & hæreticos seu Lutheranos omnes, quasi seditionem mouissent, damnatos voluerunt.

Anno 1570

Vnicum adhuc addam miraculum, quod Canisium fecisse refert, apostata Isengrünius, in libro suo de Maria in veteri Ottinga: in quo & summa Iesuitarum Leuitas, & extrema vanitas, atq; maxima mentiendi libido, detestanda deniq; idololatria conspiciuntur. Nam totum insumsit, incantator iste Canisius, triduum, Diuos inuocando, multas idololatrias exercendo: abominabile Missæ sacrificium sæpius iterando, & in honorem Mariæ celebrando: donec tandem efficeret, vt B. Maria virgo puellæ obsessæ appareret. Ibi malè habuisse Satanam (refert Isengrünius) quòd Maria virgo adoraretur. Nam quòd Deus adoraretur, non vsque adeò indignè tulit. Canisius ergo miraculum adornans, non iubet dæmonem egredi in nomine IESU CHRISTI (vt Apostoli fecerunt) sed noua forma vtitur. Nam adiurat dæmonem in nomine Mariæ. Quod audiens dæmon ita obstupuit, vt nouum etymon nominis Canisij depromeret, vocans eum canum excoriatorem, (ein Hundtschinder.) Fit inde Canisio cerberus ille adeo familiaris, vt eidem prædiceret, quãdo egredi vellet, nimirum vbi viginti quatuor vicibus puellam afflixisset: septies propter patrem & matrem: septies propter ipsorum superiores: quinquies propter Fuggerorum familiam, & quinquies ad explendam suam ipsius libidinem. Verùm hanc libidinem Canisius facilè ei excussit. Nam allato trunco illius statuæ in veteri Ottinga, & à tergo capiti puellæ obsessæ imposito: illico exclamauit Satanus: Dimitte me ò meretrix: vt quid me tam virulenter calcas? At Canisius, dæmonis Præceptor, cogit eum

vt hoc

vt hoc conuictum reuocet, & laudes Mariæ dicat, septies terram osculetur, & quod inauditum est, vt Christum Deum adoret, & quinquies orationem dominicam, totiesq; Salutationem angelicam recitet. Quin imò diabolus fit bonus catholicus, hoc est, Iesuitarum sensu, Romanæ religionis assertor. Nam pro ipsis intercedit, apud Mariam dicens: *Aue Maria, gratia plena, gratia & misericordia tua sit cum omnibus in hoc templo versantibus, ora Deum pro ipsis.* Ac tandem Catholicis concionatur dicens. *En Christiani, nos diaboli cogimur obedire Maria, & vos ipsi obedientiam negabitis?* Tandem ergo egredi coact⁹ exclamauit & sæpius ingeminauit: *Vae, vae, vae mihi misero: intra viginti annorum spacium nullus demoniorum tantis tormentis subiectus fuit, quantum ego.* Ehem Dæmon, cape tibi hoc, & in posterum tibi à Iesuitis timere discas.

Hæc & alia sunt præclara illa Iesuitarum miracula. Et quis ea non admiraretur? cùm ijs inuocatio mortuorum, Mariolatria & Missæ sacrificium confirmentur, maximiq; fructus inde ad Iesuitas redeant? Quis verò Iesuitas Christo Domino non præferat, vt qui dæmonem (id quod nusquam Christum fecisse legimus) Deum inuocare & pro hominum salute intercedere cogere possint? Christus enim dæmonem simpliciter ad orbem relegauit, eiq; dixit, Obmutesce: Canisus verò eum aduocat, & vt loquatur, palinodiamq; canat, imperat. Et quare non? Accommodant enim sese Filij ad Patris sui naturam & mores, & in ijs illum prouocant, ac rursus demulcent, in quibus ipsum sponte sua obediturum nouerunt. Itaq; de istis suis miraculis vsq; gloriantur, Satanæ hæranæ & locustæ, ac si ita cum ratione insanire libet, etiam triumphent. Ego illa, ceu diabolica signa, vt Christus monuit cauenda: Iesuitas quoq; ceu viua Antichristi organa & idoli Romani mancipia, deuitanda censeo. Nam & Societatis regulæ, & illorum vota, studia, religio & miracula argumento sunt, illorum fidem esse nouam, & Christi & Apostolorum diuersam & alienam. Alioquin enim Christi & discipulorum eius miraculis, quibus satis Euangelij doctrina confirmata est, contenti forent.

Deum æternum patrem Domini nostri IESV CHRISTI tota animi contentione precor, vt nos per Spiritum sanctum in agnita veritate conseruet & confirmet: atque Satanam, cum filijs suis Iesuitis, velociter sub pedibus nostris conterat. Amen.

De Iesuitarum doctrina.

AM quoniam falsitatem miraculorum Iesuiticorum demonsttrauimus, vt vel tandem ad finem perueniamus, pau-
cis etiam de præcipuis doctrinæ illorum articulis agemus.
Quos tamen recensebimus potius, quàm operosè refuta-
bimus: cùm eorum falsitas in nostrorum Theologorum

D. Vuilhel-
mi Biden-
bachij.

D. Iacobi
Andree.

D. Nicolai
Selnecc.

D. Heshu-
sij, &c.

libris, præcipuè verò in disputationibus D. Doctõris Iacobi Heerbran-
di, Præceptoris mei fidelissimi, & in limatissimo illo examine Tridentini
conciliabuli, à Clarissimo Theologo D. D. Martino Kemnitio (piæ me-
morix) instituto, planè & perspicuè sit demonstrata, & ita refutata, vt ne
verbulù quidem, quo solidè eos falsi arguant, Iesuitæ producere possint.

I. De sacra Scriptura.

PRimò ergo sacra Biblia, hoc est, Prophetarum & Apostolorum scri-
pta, per ipsum Spiritum sanctum, sanctis Dei hominibus inspirata,
vocat: cereum nasum, materiam litis, librum hæreticorum, literam,
mutam, mortuam, occidentem, ambiguan, obscuram, variam, mutabil-
lem, insufficientem: Dicunt item, Scripturas (sacras) esse ad tempus ad-
aptatas, & variè intellectas, secundum currentem vniuersalem Ecclesiæ
ritum. Mutato autem ritu iterum sententiam mutari: & mutato iudicio
Ecclesiæ, mutari etiam Dei iudicium. Quare nec mirum, si praxis Eccle-
siæ vno tempore interpretetur Scripturam vno modo, & alio tempore
alio modo.

Vide Tor-
ressem Gre-
gorium de
Valentia,
Toletum,
&c. Iesui-
tas.

Cusanus
Epist. 2. 3.
7. de vsu
com. quem
imitantur
Iesuitæ.
Anno 1583
3. Aug.

Iesuita Fabricius Romæ, in vinea, quam Nobilis quidam, Iesuita
factus, Societati donauit, cùm mecum de Papæ auctoritate disputaret,
assereremq; vnicum omnium de religione controuersiarum, supra Pa-
pam & Concilia, iudicem esse sacram Scripturam, à Deo per Propheta-
rum & Apostolorum ministerium traditam: ridens aiebat, Si quis Con-
ciliorum & Ecclesiasticorum controuersiarum iudicem sacra Biblia sta-
tuat; haud aliter (vtor ipsius verbis) ineptire solet, quàm qui in foro iu-
dicem surdum & mutum constituat. Est enim sacra Scriptura litera mu-
ta &

ta & mortua: quam solus Papa, qui est, viuum Dei verbum, viua lex, & viuus interpres, rectè interpretari nouit.

Gregorius de Valentia Landspergæ mecum de Christi omnipræsentia disputans, ait: Schmidelinus Germanus nugator (sic enim appellabat eum, quod Germanica lingua, cuius ipse ignarus est, mendacia ipsius refutasset) vrget contra me ipsum verbum, τὸ πῆ τὸν: neque negare possum, ipsum & reliquos Lutheranos pro se literam habere. Sed nos neque literam neq; literalem sensum, sed solum Catholicum intellectum requirimus (per Catholicum autem intellectum intelligebat, Pontificiæ seu Romanæ Synagogæ, cum primis autem Pape, interpretationem) à quo dum discedunt vbiquitarij isti, nunquam consentire poterimus. Nobis enim neq; fas est, neq; licet, à Papæ, qui sensum Scripturæ tenet, interpretatione dissentire.

Iesuita Hoffeus, Romæ in monte di cauallo apud S. Andream, cum Anno 1583. vrgerem particulam vniuersalem in institutione cœnæ Dominicæ: Bibe ex hoc OMNES: respondit. Non ipsum verbum, nec verborum sensus, sed Ecclesiæ Romanæ mens tibi contemplanda est, & quæ illa ordinat credenda sunt. Hæc affirmat per, OMNES, solos sacerdotes intelligendos esse, & vniuersalem ad solos Missam celebrâtes restringendam. Oportet enim nos Scripturam omnem eo sensu accipere & intelligere, quem tradidit Pontifex, Christi vicarius: qui cum sit Ecclesiæ caput columna & fundamentum veritatis, errare non potest.

Turrianus mecum de iustificatione conferens aiebat. Non Pauli verba, sed Ecclesiæ interpretatio tenenda est. Hæc enim est viuis verborum Pauli interpres: illa sunt litera mortua.

Iesuita Pater Georgius apostata Ingolstadij, mecum de omnipotentia & omnipræsentia Christi Dei & hominis conferens, dicebat: Quid mihi profers S. Scripturam, quam quilibet hæreticus pro se citat. Ego dico de Christo: Me non semper vobiscum habebitis. Tu dicis: Ego Christus (totus Deus & homo, vna hypostasis seu persona) vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi. Quis igitur erit iudex? Respondibam: ipsa Scriptura. Respondit: absit. Mutus enim iudex sententiam ferre non potest. Ergo non Scriptura, sed Pontifex Romanus, & Ecclesiæ Romana iudicatrix est controuersiarum. Huius etiam non illius verbis, standum est, si controuersiarum finem habere voluerimus.

Iesuitæ Colonienfes vocant sacram Scripturam sermonem abbreviatum, imperfectam doctrinam, quæ nõ omnia necessaria ad fidem, bo-

nos mores & beatam vitam consequendam, contineat: hanc traditionibus esse complendam. Ex Scriptura enim certum & ratum intellectum dari non posse: sed esse eam plumbeum instrumentum, quod & Catholicus & Hæreticus suæ sententiæ aptare possit.

Iesuitæ Italici curarunt, ne Biblia sacra lingua Italis vernacula imprimerentur. Neophytis quoque Landspergensibus germanica Bibliorum lectione omnino est interdictum. Illa enim dicebat Iesuaster Pietro, citius hæreticum Lutheranum, quàm Catholicum Romanum facit.

Itidem in omnibus locis, vbi Iesuitæ grassantur, pestemq; Pontificiam disseminant, omnes Laici à sacræ Scripturæ lectione arcentur. Si apud quem Lutheri versionem germanicam deprehendat, eam auferunt & comburunt: ipsum verò hæreseos insimulatum, grauitè puniri curant. Hæc est Iesuitarum de sacra Scriptura sententia, ex illorum scriptis & ore fideliter, & ipsorum quidem verbis, adducta.

Non parum autem refert, diligenter obseruare, quanti nouus hic Iesuitarum ordo sacram Scripturam faciat. Ex eo enim vnico abundè satis cognosci poterit, quàm verè factioni & sectæ suæ, sacratissimum IESV nomen affingant. Etenim nemo negare poterit, omniū religionum ordines, in suorum Auctorum regulas ita iurare, vt eas miris modis passim deprædicent. Sic Dominicani regulam Domini, Franciscani regulam Francisci, supra cælos extollunt. Atqui inter omnes Christi fideles constat, IESV Christi & eius Apostolorum regulam aliam nullam fuisse, quàm Scripturam sacram Canonicam. Hanc regulam diligentissimè commendat Saluator apud Iohannem cap. 5. Scrutamini Scripturas, in quibus vitam æternam habetis. Et D. Paulus omnibus, qui iuxta hanc regulam incedunt, pacem & misericordiam Dei pollicetur, Gal. 6. Et ne quem hominum hæc salutis consequendæ regula & norma lateret, Deus curauit, vt in omnem terram exiret hic canon & regula Apostolorum, Plalm. 19. Si itaque Iesuitæ veri IESV Christi sectatores essent, vt fictitio suo nomine se apud omnes venditare conantur, an non meritò hanc Christi regulam (sacram Scripturam) plenis laudibus vehere debebant? At quid faciant?

*In censura
Colonienf.
230. fol.*

Primum blasphemant & calumniantur, verbum illud, quod ex Spiritus sancti inspiratione à Prophetis & Apostolis scriptis mandatum est, esse imperfectum: & proinde traditionibus Romanæ Ecclesiæ & tacitis Paparum consuetudinibus, Conciliorum & Episcoporum decretis, ceu assumen-

affumento quodam, sarcinendum, perficiendum & adimplendum. Quæ calumnia, vt non est noua, ita omnis generis traditiones inutiles, quaestiones inanes, consuetudines malas, superstitiones varias & idolomanias innumeras, quibus totus Papatus, ceu putridus cæcus, vermibus, scæter, introduxit & Ecclesiæ Dei obtrusit.

Secundò S. Scripturam in præcipuis fidei articulis & Dei mandatis *verba sūt* cereum habere nasum, nullum certum tradere intellectum, sed varios *Georgij le-* sensus parere, & auditores dubios dimittere, criminantur. Hac calumnia *suita In-* loco verbi diuini sua somnia & proprij cordis figmenta, miserè seductis *golstadij.* populis obiecerunt. *Fol. 117.*

Tertiò, Sacram Scripturam ad eò esse obscuram & perplexam, vt ne quidem doctissimus planam ex ea sententiam, proferre possit, proteruè enunciant: Verum autem eius intellectum ex Papæ, Cardinalium, Episcoporum, Prælatorum, Abbatum, Monachorum & cum primis Iesuitarum decisionibus petendum, eoq; standum esse. Hac calumnia obtinuerunt, vt sub regno Pontificio sacrorum Bibliorum lectio inter laicos prorsus sit sublata, & pro viuis & limpidis Israël fontibus turbidæ cisternæ & lacunæ humanarum traditionum turpissimarumq; fabularum sint obtrusæ.

Quartò, quod omnium grauissimum est, sacram Scripturam pu- *Fol. 21.* tant esse non tantum imperfectiorem & obscuriorem, sed & magis noxiam, quam vt ab omnibus pijs vel legi, vel intelligi possit vel debeat. Hac calumnia, persuaferunt simplicioribus, non aliud dè, quam ex Bibliorum lectione hæreses nasci, ac proinde satius esse, ab omni illorum lectione abstinere, quam seipsum varijs & incertis sententijs involuere. Esse enim, vt etiam in VVormatiensi Colloquio dixerunt, Scripturam sanctam materiam litis & officinam hæreticorum.

Verum quia sacra Scriptura, Spiritui sancto est, verbum purum & lucidum, lucerna item pedum nostrorum, quam sequi debeamus: nos Iesuitas ipsam sacrosanctam & adorandam Trinitatem blasphemare dicimus, dum scabiosè de Scriptura sancta, a Deo profecta loquuntur, & vice versa confitemur, sacram Scripturam esse perfectam, puram, quouis auro & argento, etiam per ignem septuplum probato, mundiorem esse vocem Christi: sermonem veritatis: verbum vitæ: canonem, regulam, testimonium fidele, rectum, illuminans. Ipsi autem traditionibus Romanæ Ecclesiæ & Pontificum decretis, & Vescouitarum (vt Italico vtat verbo. Verè enim isti Episcopi ouibus Christi vescuntur: easq; non tondent,

sed deglubunt) placitis, & Pilatorum decisionibus, & Monachorum somnijs (quæ Romanæ Ecclesiæ principia sunt, ex quibus Synagoga ista composita est) omnia illa, quibus sacram Scripturam calumniati sunt, in quarto modo competere asserimus.

Ex his verò abundè satis constat, hosce hypocritas, non (vt præ se ferunt) IESV, sed Antiochi illius Epiphani & Diocletiani socios esse, quia pari tyrannide, sacra Biblia tolli, per vim populo Dei eripi, & in foro publico (sicut in Bauaria superioribus annis factum) comburi curarunt. Digni ipsi, qui in gehennæ igni inextinguibili iustas talionis penas luant. Viderint ergo hi Iesuastri heresiarchæ, & Archipapistæ, magistri prauis, & ipsa impietate magis impij, quid Christo Iesu iusto viuorum & mortuorum iudici in tremendo illo iudicij die responsuri sint, quòd Spiritum sanctum accusant, quasi Ecclesiæ verbum fallax, ad decipiendum accommodatum, materiam litis, & hæresium causam obtruserit? Ipsi quidem Deo, rationes, quibus suum tueatur verbum, iam sunt paratæ: sed quid Iesuitæ ad suarum blasphemiarum excusationem asserre velint, ipsorum est maturè despiciere: Non patrociniabitur tum ipsis Papæ auctoritas, non Magnatum beneuolentia: sed furor Domini, ad nouissima inferni usq; omnia depascens, eos consumet.

Certè si Iesuitarum Nouitius quidam de regulis, ab impio & profano milite Ignatio Loiola inuentis, tam scabiosè loqueretur, vel saltem illas rideret: Iesuitæ eum flagris, ceu Iudæi Stephanum lapidibus, ad internecionem usq; cederent. Num ergo Deum inultum dimissurum putabunt, quòd ipsi sacram Scripturam, vnicam Christianorum à IESV Christo præscriptam & commendatam regulam non solum petulanter rident, sed etiam absq; omni pudore tam audacter calumniantur & blasphemant.

An non omnes Christiani Deum orent, vt hanc pestem ab Ecclesia sua vel tandem auertat? Annon supplices fiant Magistratui & Ecclesiæ nutricijs, vt hosce lupos & Satanæ seruos ab ouili Christi arceant? Certè omnium est, qui in Baptismo Christi nomen dederunt, Iesuitas ceu publicam pestem, non tantum vitare & fugere: sed & precibus, atq; omnibus medijs à Deo concessis, per pium Magistratum, legum diuinarum custodem, eos aduenientes propulsare, nec permittere, vt illorum dolis & fraudibus grex Domini inficiatur, seducatur, perdat. Neq; villo modo libertatem legendorum sacrorum Bibliorum nobis à Christo Domino concessam, Pontificum tyrannidi & Iesuitarum libidini subijciamus: sed piè,

sed piè, liberè, fideliter & diligenter verbum Dei legamus, scrutemur, *Ioh. 5.*
 meditemur, & vitam nostram ad præscriptum mandatorum ipsius insti- *Psal. 2.*
 tuamus: Spiritus enim sanctus tales lectores & auditores beatos prædi-
 cat: & generosiores Thessalonicensium Berrhoënses egregiè commen-
 dat, quod non tantùm Pauli & Sylæ conciones audiissent: sed & quoti- *Act. 17.*
 diè in Scripturis scrutati fuissent, annè omnia secundum illorum concii- *Deut. 18.*
 ones se haberent. Ipse quoq; Deus Pater, non traditionarios istos, seu Ie- *Matth. 17.*
 suastros, sed filium suum audiendum mandat.

Porro quòd Iesuitæ non Scripturam, sed vel se solos, vel Pontificios
 tantùm audiendo tradunt, hoc solo fit sine, vt his dolis & fraudibus, Bi-
 bliorum scilicet furto & rapina, multiplices suas idolomanias & nefan-
 dos errores eò faciliùs defendere, suosq; sub Papæ tyrannide, captiuos re-
 tinere possint. Hanc etiam ob causam, negant cum Lutheranis ex Dei
 verbo disputandum (quia nimirum nihil suorum ex eo probare pos-
 sunt) sed traditiones & Concilia Romanæ Ecclesiæ vrgenda, & vi etiam
 externa inuocato brachio seculari obtinenda esse. Vnde etiam hoc con- *Censur.*
 filium suis communicant: ex quo cuius Spiritus filij sint, iudicium desu- *Colon. fol.*
 mi potest. Si Lutherus ante 40. annos, gladio aut igne fuisset sublatus, & *136.*
 reliqui quoq; doctrinam eius ex verbo Dei prolatam, defendentes, pari
 modo tollerentur: nunquam Ecclesia Romana tanta damna tulisset, ne-
 que quisquam hodie contra eam insurgere auderet. Sed illorum tyran-
 nis nihil proficiet. Qui enim in altis habitat, irridebit eos, sceptroq; fer- *Psal. 2.*
 reo illorum consilia & artes confringet, dissipabit & conteret. Verùm de
 hoc errore satis, ad alium transeamus.

2. De Persona & officio Christi.

DE Christi Persona & officio falsa sentiunt, falsa loquuntur, falsa
 scribunt & falsa docent.

DE PERSONA eius idem, quod olim Nestorius & hodie Cinglia- *uno ubique h. de*
 ni, sentiunt. Nam naturas vnitas diuellunt, & duas ex ipsis personas, seu *ppona mult. p. h. m.*
 duos Christos constituunt: vnum omnibus præsentem, omnia guber-
 nantem, alterum localem & certo cæli loco circumscriptum. Nam om-
 nia dicta Scripturæ, quæ toti Christo, seu Personæ illi, quæ inseparabi-
 liter, inconfusè & immutabiliter Deus est & homo, hanc diuinæ maiesta-
 tis gloriam adscribunt, quòd præsens Ecclesiæ suæ eam inhabitet, & præ-
 sens

sens omnibus creaturis dominetur, de sola eius diuina natura interpretantur. Verbi gratiâ: vbi Christus dicit: Ego sum vobiscum vsq; ad consummationem sæculi. Ibi dicunt: Vocula Ego, tantum de diuina natura, seu de Christo, quâ Deus est, intelligatur: non autem de humana natura, quæ localiter ad cœlum ascendit, nec præsens est, donec vltimo die mundi ingruente ad iudicium redeat.

Gregorius de Valentia dicere solebat: Christus est vbiq;: sed quomodo? Sic: quemadmodum Episcopus Moguntinus, dicitur Dominus Moguntinæ, etiamsi iam Augustæ in Comitibus agat: Ita Christus dicitur sua potentia vbiq;: licet corpore sit in eo cœli loco, ad quem ascendit.

Iesuita Pater Simon, Albertini collegij Ingolstadiani Regens, dicebat: Quid sollicitus es de personali Christi præsentia, qua cum *λόγος* etiam humanam naturam præsentem esse contenditis? Ea nihil prodest. Sed vt Sol sua luce, corpore eius in cœlo manente, omnia replet & illustrat: Ita Christus sua *εὐεργεσία* & efficacia est vbiq;: licet humana ipsius natura nobis præsens non sit.

Iacobus Crusius Landspergensium nouitiorum domitor & frenator, discrimen humanæ naturæ Christi, & diuinitatis eius hac monstrabat ratione & forma. Accepta Creta lineam ducebat in mensa & punctum. En aiebat, linea extensa est, neq; punctum eius distantiam assequi potest. Sic diuina natura ad omnia se extendit, & omnia transcendit: humana autem natura suo circumscripta est termino, cœloq; continetur.

Ex quibus liquiddò videre est, Iesuitas Nestorianos esse, & cum Berengarianis, Oecolampadio, Cinglio, Calvinistis & Beztis omnibus *ΙΕΣΥΜ ΧΡΙΣΤΥΜ* diuidere & discerpere. Neq; sublimiores, de hoc plane diuino maiestatis hominis Christi mysterio, cogitationes animo concipere, quàm quales ratio humana, de rebus mundanis habere solet. O diuinum vatem Lutherum, qui vt in reliquis compluribus suis vaticinijs verus Propheta deprehensus est: ita nec in hoc à vero aberrauit, quòd, in libello de concilijs, scriptum reliquit: Se minimè dubitare, quin adhuc sub Papatu sint Nestoriani, quos suo tempore, Deus sit reuelaturus. Nestoriani hi sunt ipsi Iesuitæ, qui diuinam maiestatem naturæ humanæ in persona communicatam negantes, & in vno quidem cœli loco duas naturas personaliter sibi inuicem adesse confitentes, in reliquis tamen omnibus solam diuinam naturam præsentem cognoscentes, ipsam Christi personam dirimunt & dissoluunt.

Nos verò Christum, Deum & hominem, vbiq;: est ibi totum esse

*hæc est vbiq;: natura
mali sicut de ipso
non est natura*

*Ephesinū
Concil. 1.
pag. 606.*

*de concilio
sicut de ipso*

esse confitemur. Quia quod *ὁ λόγος* assumpsit, id nunquam & nusquam deponit. Cumq; in Christo tota plenitudo diuinitatis inhabitet corporaliter, quis adeo audax (nisi planè impius homo) fuerit, vt ex illa plenitudine Maiestatis, præsentiam, quasi ea in Christo non corporaliter habitet, aut humanæ eius naturæ Realiter non communicata sit, decerpere ausit? Et quidem iam post gloriosam in cœlum ascensionem, humana Christi natura ad dexteram Dei collocata, hoc est, consors facta est, diuinæ, illius super omnia regnandi potentia. Siquidem absq; omni dubio Dei dextra, ad cuius sublimitatem humana natura euecta est, omnes creaturas absq; locorum intercapedine sibi subiectas habet.

Totus igitur Christus, Deus & homo est omnipræsens: secundum Deitatem quidem naturâ, secundum humanitatem autem ex gratia v- *Dan. 7.*
nionis, quæ *ὁ λόγος* se & omnem suam maiestatem assumptæ naturæ com- *Matth. 11.*
municauit, eiq; potestatem, honorem & regnum super omnia dedit. *Ioan. 13.*

Etenim apud omnes, præterquam eos, quos Arius in sua rapit castra, in confesso est: quòd quicquid sacra Scriptura Christo in tempore communicatum, traditum, datum, donatum, subiectum & subministratum dicit, id non de diuina, sed de humana eius natura accipiendum & intelligendum sit. Itaq; loca illa *Matth. 28.* *Philip. 2.* *Psal. 2.* *Eph. 1. & 4.* *Psal. 8. 1.* *Cor. 15.* *Heb. 2.* & consimilia, quæ testantur Christo humiliato & crucifixo hanc maiestatem esse communicatam: vt sit omnipotens, sit passim Ecclesiæ suæ præsens, & insuper omnes creaturas sibi subiectas habeat, easq; præsens gubernet, cõseruet, administret, ita sunt accipienda, vt nequaquam Christum, quâ homo est, ab omnipotentia communicatione, aut vniuersali creaturarum gubernatione, in primis autem ab Ecclesiæ conseruatione excludamus: sed quòd diuinæ potentia placeat, IN assumpta humana natura, CVM ea, & PER eam omnia Maiestatis suæ opera perficere: sicuti piè & grauius Athanasius asseruit.

Admodum insulsi sunt Iesualstri: qui vbi in Scripturis legunt, Christum sedere ad dexteram Maiestatis in excelsis, sibi per Excelsa imaginantur supremum cœlum, quod ipsi vocant Empyreum, in quo Sacrosancta Trinitas, cum assumpta humana Christi natura, & Beata virgine *δεσπόζουσα* aureis & gemmeis sellis insideant, ibique nescio qua iucunditate fruuntur. Apage sint, cum suis hisce nugis, vanissimi isti nugatores. Maiestatis illius diuinæ, cuius humana natura in *λόγος* particeps facta est, longè alia est ratio, quàm qualè vel pictor delineare, vel oculi humani videre, vel os hominis cloqui, aut ratio carnalis sibi imaginari possunt.

Agnouere hanc Maieſtatem Chriſti, etiam Patres, qui vt plurimis in locis teſtantur, humanam aſſumptam naturam in perſona filij Dei ad gloriam & maieſtatem, qua diuinitatis propria eſt, exaltatam eſſe: ita etiam de preſentia totius Chriſti, Dei & hominis, longe aliter ſenſerunt & locuti ſunt, quam nouitia hæc Ieſuitarum ſecta. Cyril. lib. 12. in Iohan. cap. 32. *In quatuor partes Chriſti veſtimenta diuiſa ſunt, & tunica ſola indiuiſa manſit, quod myſtica cuiuſdam rei ſignum eſſe dixerim. Nam quatuor orbis partes ad ſalutem reducta, indumentum verbi, id eſt, carnem eius, impartibiliter inter ſe partita ſunt. In ſingulis enim tranſiens vnigenitus, & animam & corpus eorum per carnem ſuam ſanctificans, impartibiliter atq; integrè in omnibus eſt, CVM VNVS VBIQUE SIT nullo modo diuiſus.*

Theophyl. in 19. cap. Iohan. Igitur ſanctum Chriſti corpus indiuiſibile eſt, & diuiditur & communicatur in quatuor partes orbis. Diſtributus enim ſingulis & vnuiſcuſq; animam ſanctificans cum corpore, per carnem ſuam, vnigenitus & integer & indiuiſus in omnibus eſt, EXISTENS VBIQUE, nunquam enim diuiſus eſt, ſicut & Paulus clamat. Chryſoſt. Hom. 17. ad Heb. Nunquid quia in multis locis, offeritur, ideo multi Chriſti ſunt? Nequaquam, ſed VNVS VBIQUE EST CHRISTVS, & hic plenus exiſtens, & illic plenus, vnum corpus.

Sed quid opus eſt, multa Patrum adducere teſtimonia? Audiamus Leonem, qui in ſerm. 3. de paſchate ſic ſcriptum reliquit. *Hoc Catholica Fides tradit, hoc exigit, vt in Redemptore noſtro duas nouerimus conueniſſe naturas, & manentibus proprietatibus ſuis, tantam factam vnitatem vnuiſq; ſubſtantia, vt ab illo tempore, quo in beata virginis utero, Verbum caro factum eſt, nec Deum illum ſine hoc, quod eſt homo, nec hominem ſine hoc liceat cogitare, quod eſt Deus. Exprimunt quidem ſub diſtinctis operationibus veritatem ſuam vtraq; natura, ſed neutra ſe ab alterius connexionem diſiungit, nihil ibi ab inuicem vacat, ſed ſuſcepit totum hominem Deus, & ita ſe illi atq; illum ſibi conſeruit, vt vtraq; alteri natura inſeſſet, & neutra in alteram à ſua proprietate tranſiret.*

Ex quo breuiter, ſed ſatis firmiter concludimus, Ieſuitas à fide Catholica defeciſſe, & merito ceu nouos Neſtorianos ac Diuulſores Perſonæ Chriſti damnari, ijsq; anathema dici.

De OFFICIO Chriſti, parùm abeſt, quin idem cum Iudæis, Turcis & reliquis gentibus ſentiant: dum eum ſolum & vnicum propitiatorium ſacrificium, ΛΥΤΡΩΝ & redemptionem totam & plenariam pro peccatis noſtris eſſe, negant. Arrogant quidem ſibi nomen Ieſu, ſed reuera huius doctrinam & meritum preſequuntur. Concedunt quoque Chriſti obedientiam eſſe ſufficientem, nimirum in ſe; ſed non totaliter, reſpectu noſtri. Re-

stri. Requiri enim etiam Sanctorum merita, & propria nostra opera, quæ passioni Christi quasi supplementum addant, illudq; perficiant.

Est quidem (dicebat mihi Iesuita Gregorius de Valentia) Christi meritum perfectum, ratione sui ipsius & operantis: Verùm nisi mea quoque addidero opera, meq; magis iustificauero, mihi Christi meritum applicare non potero.

Iesuita Zieglerus: Quod Christus nobis negat de suorum perfectione operum: id nos meritis & consilijs Euangelij implendis compensare oportet.

Iesuita Crusius. Quid mihi oggannis, iustitia imputatiua? Nemo imputatiua seu aliena iustitia saluatur. Me mea opera saluant, quæ Christi sanguis sanctificat, vt talem valorem habere possint.

Iesuita Sommerman, cum nihil haberet, quod contra sacræ Scripturæ testimonia, quibus gratuitam hominis credentis in Christum iustificationem probabam, opponeret, dixit: Non oportet te tantum sacræ Scripturæ inhærere, sed explicationem Ecclesiæ audire: mihiq; ex Gabriele Biel, hæc blasphema magis, quam pia obtrudebat verba. *Fiducialiter ad Sanctos recurrimus, eorum memoriam venerantes, vt nos fragiles & mortales, eorum MERITIS & precibus ad eorum immortalitatis gloriam peruenire, atq; eorum suffragiis de fide ad visionē, de spe ad rem, de stadio ad brachium, de via ad patriam perducere mereamur. Multa siquidem disposuit Dominus dare viatoribus in tempore, & æternitate, propter Sanctorum suorum merita.*

Huic Sommermanno assentiebatur Iesuitulus Melchior Stôr, Romæ Theologiæ aut potius Pontificiæ Matæologiæ Doctor formatus, & *Super 3. sent. dist. 19.* ex eodem promebat hæc verba: Licet Christi passio sit principale meritum, propter quod confertur gratia, aperiatio regni & gloria, nunquam tamen SOLA est & TOTALIS causa MERITORIA. Quia semper merito Christi concurrat aliqua operatio, tanquam meritum de congruo vel condigno recipientis gratiam vel gloriam, &c.

Quid dicitis vos hæretici Iesuitæ? vobisné sanguis & passio Christi, non est sola & totalis causa meritoria salutis? Anné putida & rancida vestra opera (ceu Semidei quidam) merito Christi non saltem sufficienti, sed & superabundanti adiungentis? Quæso verò quid tandem apertissimis *Esa. 63. 1. Ioh. 2. 1. Heb. 10. 1. Gen. 3. 1. Ioh. 1.* hisce scripturis respondebitis? Anné eas pro Aesopi fabulis, aut Marcolphi nugis habebitis? quæ affirmant, quod Christus SOLVS torcular calcârit, & nos redemerit ex OMNIBVS iniquitatibus nostris: suoq; sanguine nos emundârit ab OMNI PECCATO. Quia est propitiatio non pro no-

stritantùm, sed TOTIVS MVNDI peccatis. Adeoq; VNICA SVA OB-
 LATIONE perfectos effecit in perpetuum eos, qui sanctificantur. Huius
 merito nos contenti sumus, certi quòd in hunc solum credentes saluen-
 tur. Vos verò Iesuitas operarios iniquitatis ad Orcum suo tempore rele-
 gabit Christus. Nos interim cum D. Paulo Apostolo vestra opera *ζυμωται*
Phil. 3. & *μίκαλας*, cum Esaia pannum menstruata esse pronunciamus.
Isa. 64.

3. De Spiritu sancto.

HVC & eius operationes Iesuitæ vnà cum Turcis, Gentibus & ex-
 cæcatis Iudæis re ipsa negant. Nam vtuntur quidem sæpè hac lo-
 quendi formula, Spiritum habentes: in Spiritu: secundum spiritum: cla-
 borate vt Societatis spiritum accipiatis. Si quis autem ex Iesuitis interro-
 get, quid sibi istis loquendi formulis velint? quid sit Societatis spiritus?
 Respondent: Secundum spiritum agere: est menti, sensui, & mandatis
 Pontificis Romani & decretis superiorum Societatis parere: spiritum æ-
 mulari eorum, qui Romanam Ecclesiam iuuârunt. Sic, aiunt, spiritu ex-
 citatus Ignatius Loiola, hanc Societatem Lutheranae sectæ opposuit. Sic
 Egmundus Campianus spiritu ductus, ob Romanæ Ecclesiæ auctorita-
 tem in Anglia martyrium subiit. Ipsum verò Societatis spiritum, dicunt
 esse regulas Ignatij Loiolæ, has qui seruet, illum Societatis spiritum ha-
 bere.

Quæso autem vos Iesuitas per Deum immortalem, dicite nobis,
 quàm procul distent hæ vestræ interpretationes ab hæresi Macedonij,
 qui & ipse Spiritum sanctum non nisi vim, virtutem & *ἐνέργειαν* quan-
 dam spiritualem in hominibus esse sensit? At verò quia Iesuitæ in suis re-
 gulis non Spiritus sancti, sed spiritus mali, nimirum diaboli doctrinas
 proferunt, stabiliunt, vrgent, & sua somnia ac pontificia mendacia pro
 cœlesti veritate suis & alijs inculcant atque obtrudunt, manifestum est,
 spiritum Iesuitarum esse ipsum diabolum: cuius etiam opera faciunt, &
 interim virtutes & operationes Spiritus sancti negant. Nam vt supra
 probatum est, doctrinam Spiritus sancti, hoc est, sacra Biblia calumnian-
 tur & blasphemant: Imò auctorem eius, qui est ipse Spiritus sanctus,
 quantum in ipsis est, damnant, & pro Spiritus sancti verbis, suas regulas
 & traditiones vendunt.

Consimili ratione Spiritus sancti operationes in Baptismo exte-
 nuant,

nuant, dum Societatis ingressum alterū Baptismum definiunt, & omnes Spiritus sancti *εὐαγγελίου* suis traditionibus, regulis, constitutionibus, peregrinationibus, disciplinis, ieiunijs, cilicijs, flagellis & reliquis electitijs operibus tribuunt. Per hæc varia dona distribui docent: ipsum verò Spiritum sanctum excludunt.

Quid? Quod Spiritui sancto, quantum in illis est, alas (vt ita loquar) præcidunt, dum non toti Ecclesiæ eum communem relinquunt, sed soli Papæ & Synagogæ eius alligant, quibus cum tamen, nihil is commune habet: vt qui non ipsius, sed dæmoniorum doctrinas serant.

Si itaque, quis illorum sit spiritus, nouisse cupis: vitam, mores, doctrinam, regulas & opera eorum inspicias, tunc ea vel sole clarius ostendent, istos homines à dæmonibus malis exagitari, atque horum, non autem Spiritus sancti eos seruos esse. Qui etiam ipsos suos filios, sicut ipsi testantur, vocant, ac proinde iuuant, promouent & ditant.

4. De Angelis.

ANno 1582. Pater Mayerhofferus, Ingolstadij Pontificiarum idiomaniarum Professor, ex Platone, Aristotele, Eccio & consimilibus Iesuitarum Prophetis, multa, vt putabat, subtilia, sed verè parùm utilia, de Angelis, mente Thomæ Aquinatis & sensu Scoti Lombardi que differuit. Vt: de nouem Angelorum choris: de throno beatæ Mariæ inter illos; de illorum essentia, ordinibus, differentijs, claritatibus & sublimitatibus: & ea omnia, vt illorum verbis vtar, satis Cherubicè & Seraphicè, sed absq; Scripturarum auctoritate affirmavit. Imò tanta audacia & temeritate ista enunciare audebat, vt quis rerum sacrarum ignarus existimare potuisset, ipsum modò de cælo delapsum, omnia coram ibi intuitum fuisse. O impudentiam. Paulus in tertium cælum raptus, eius tamen modestiæ est, vt profiteatur se audiuisse, arcana verba, quæ fas non sit homini loqui. At iste absterfa omni modestia, ita fidenter de absconditis istis mysterijs agebat, vt nihil supra.

Sed quid mirum? Societas hæc se angelis comparat, & angelicam se puritatem sectari, in regulis gloriatur. Sic enim verba habent Italicæ, Romæ excusa: *Cid che al voto della castità s' appartiene, non ha bisogno d' esposizione, essendo manifesto, con quanta perfettione si habbia da offeruare, cioè sforzandoci d' imitare, la purità angelica, con la nettezza del corpo & della mente nostra.*

In voto de Castitate. Reg. 29.

Id est, Hoc quod ad votum Castitatis attinet, nulla explicatione indiget, cum sit manifestum, quanta cum perfectione illud obseruari debeat: hoc est, obnixè annitendo imitari puritatem angelicam, cum mundicie corporis & mentis nostræ coniunctam. Quis ergo non crediderit, Angelos ad ipsos vicissim è cælo descendere, cum ipsis familiaritè versari, & abstrusiora hæc alijsq; abscondita mysteria reuelare? Hinc adeò fit, vt Iesuitæ Augustino longè doctiores, non cum ipso ignorent, quomodo habeat beatissima illa & superna Societas: sed illa, vtpote ipsis vulgaria, maximè cognita & perspecta habeant.

In Enchir.
ad Laut.
cap. 28.

Sed ò vos impudentes bestias, annè omnes homines pro fungis & stipitibus habetis, qui ignorent, quibus Angelis vos iure comparetis? Nostis enim duplices esse angelos: Bonos & Malos. Et certè omnis vestra doctrina, studia, conatus & actiones, disertè loquuntur, vos non bonorum & castorum angelorum puritatem, sed malorum mendacia & desideria imitari. Angeli boni continuè astant in conspectu Dei, eumq; indefinenter voce sua celebrant. Vos vestris horis canonicis, doctrina peruersa, & electitijs operibus, totam sacrosanctam & adorandam Trinitatem ridetis, offenditis, oppugnatis, blasphemia afficitis. Boni Angeli Deo hymnos suos & gloriam in excelsis canunt: Vos non Deo, sed mortuis laudes, Missasq; boatis. Deus bonorum angelorum ministerio vtitur in patefacienda sua voluntate hominibus: Vos vosmet in dæmonia transformatis, vt dæmoniorum doctrinam & Papæ placita propagetis: sicuti sodalem quempiam vestrum Augustæ in tali ministerio transfossum, & in Angliā nonnullos occisos, legimus. Per bonorum Angelorum ministerium seu dispositionem Lex est ordinata: Vos traditiones inutiles, dogmata pontificia & sanctiones, extrauagantes, quin & Legem Dei euacuantes, Christiano orbi obtruditis. Boni Angeli beatæ Mariæ & pastoribus credentibus Christum annunciant: Vos Antichristum docetis, eiusque regnum propagatis & prædicatis. Boni Angeli seruiunt electis, eosq; defendunt: Vos ore, stylo, factisq; Christianos persequimini. Boni Angeli pios mirabiliter liberant: Vos vbiq; locorum, quantum in vobis est, Christianos carceribus includitis, & tolli curatis. Boni Angeli delectantur Dei verbo & ministerio Euangelij de Christo: Vos (vt supra demonstratum est) Euangelium de Christo, & totam sacram Scripturam ambiguitatis, ἀίρεσις, obscuratis & imperfectionis damnatis. Boni Angeli pios Doctores, Christi honorem asserentes defendunt, vt patet exemplis Prophetarum, Apostolorum, Ambrosij, Athanasij, Lutheri, Brentij & aliorum: Vos hos proditis, innocentes in Magnatum odium

Luc. 2.
Gen. 21.

Act. 7.
Gal. 3.

Matth. 1.
Luc. 1.

Ebr. 1.
Act. 5. 12.
2. Reg. 6.

Act. 16.

addu-

adducitis, accusatis, damnatis, sicuti infinita eius rei exempla adducere
 liceret. Boni Angeli pro pijs principibus aduersus eorum aduersarios *Dan. 10. &*
 praeliantur: Vos omnes illorum prouincias peragratis, vt eos vel seduca- *11.*
 tis, vel trucidari curetis. Boni Angeli procurant nuptias: Vos dæmonio- *Gen. 24.*
 rum doctrinas ferentes, coniugia, ceu rem carnalem damnatis, & vestros *1. Tim. 4.*
 ad compulsæ castitatis votum cogitis, sicq; humani generis propagatio- *Gen. 3.*
 nem legitimam impeditis. Boni Angeli animas piorum portant ad re- *Luc. 16.*
 gna cœlorum: Vos falsa vestra doctrina animas, & proprias & eorum qui
 vestris nugis fidem habent, ad inferos demergitis. Boni Angeli sunt pio-
 rum Euangelij auditorum custodes: Vos à Papa emissi, pios seducitis, E-
 uangelium audientes proditis, & miserè cœtus Euangelicos dispergitis.
 Boni Angeli adorari nōlunt, siquidem hunc cultum soli Deo deberi *Heb. 1.*
 profitentur, & se non Deos, sed Dei seruos & electorum ministros esse
 agnoscunt: Vos verò ipsi Deo honorem suum suffurantes, angelos, con- *Luc. 15.*
 tra ipsorum voluntatem & Dei mandatum, adoratis. Bonis Angelis est
 gaudium in cœlo super peccatore pœnitentiam agente: quæ vestra est
 lætitia, quæ exultatio, vbi aliquos verè Christianos seduxistis, & Pontifi-
 cia idolomania excæcatis?

Malorum ergo Angelorum confederati socij estis, de cœlorum *Esa. 14.*
 regno in terram præcipites delati, stantes inter filios Dei, Spiritus men- *Iob 1.*
 daces, qui à Papa petunt, vt liceat egredi ad decipiendos Christianos. *1. Reg. vlt.*
 Quos ipse Satanas suos filios nuncupat: eò quòd vnà cum ipso Dei ope-
 ra & verba calumniantur, sacramq; Scripturam peruertunt: Homines
 impuri, immundi, *ἐπίλοι*, mendaces, homicide, fures, latrones, genus vi- *Gen. 3.*
 perarum, serpentina capita, leones rugientes, Domini mundi & Recto- *1. Pet. 5.*
 res tenebrarum, hoc agentes, vt homines sibij pps tribuant gloriam, quæ
 soli Deo debetur, hoc est, vt neglecto & contempto Filio Dei, homines
 suis meritis & virtutibus arrogent & tribuant laudem & gloriam, atque *Luc. 8.*
 meritum salutis, iustitiæ & felicitatis. Hi incarnati diaboli, ceu Legio-
 nes, Christianos hostiliter inuadunt: suos verò, laqueis Pontificiorum
 errorum irretitos, pro libidine ad quæuis obsequia & flagitia miserè tra- *2. Cor. 4.*
 hunt: in erroribus oberrantes magis excæcant, ne clarissima lux Euan-
 gelij de Christo illis fulgeat: Bonum semen verbi Dei ex cordibus negli-
 gentiorum rapiunt: studium indefessum (quod ipsi animarum zelum
 vocant) homines seducendi, eosq; perdendi habent: ceu leones rugien-
 tes omnes prouincias percurrunt, quærentes quos deuorent: veritate *Matth. 12.*
 verbi, disputationibus orthodoxis, colloquijs fidei analogis & piorum *Luc. 11.*
 scriptis

Of. 4.

Ioh. 8.

scriptis conuicti & ciecti, non tamen conquiescunt, sed collegia sua perambulantes semper nequiores sibi assumunt, & redeunt: discordias religionis & odia inter pios Principes serere, student: verbum Dei syncerum deprauant, corrumpunt, mutilant & tollunt: errores Pontificios innumeros disseminant: idolomanias multiplices sanciunt: Pontificia zizania puro Euangelij de Christo tritico admiscunt: ad multiplicē idolatriam homines instigant: piorum persecutiones excitant: filios piorum Antichristo immolant: spiritualiter fornicantur: sana & salutaria consilia piorum Principum in suscipienda Euangelij doctrina de Christo impediunt: Mundi potētes & Papæ negociatores ad mendacia & homicidia hortantur: œconomias & coniugia piorū distrahunt, separant, & illorum bona, sicut per Bauariam, vt & alijs in locis, videre licet, ad se rapiunt: suos nouitios instar diabolorum flagellis, cilicijs & alijs corporum macerationibus malè affligunt & miserè torquent. Et iam maximè sub finem regni Antichristi, cū intelligant breue se habere tempus, & iudicium suum instare, atrocius furant & grassantur, mendacijs, dolis & fraudibus: quas tamen pias & sanctas deceptiones vocare nō erubescunt. Denique (quid enim in re manifesta multis verbis opus?) in quæstu suo faciendo, & regno Antichristi promouendo instar Satane, sunt mille artifices.

Eph. 6.

Nos igitur acceptā omni armaturā Dei, iuxta præcepta Pauli, in fide stabiles & veritate immoti, sub Duce, antesignano & Defensore nostro IESV CHRISTO, fortiter gladio spiritus (sicut nostra atate Lutherus contra Monachos) contra illos dimicemus. Sic enim gratia & virtute eius, qui sedet ad dexteram Maiestatis in excelsis victoriam reportabimus, & castorum angelorum præsidio tuti immarcescibilem gloriæ coronam consequemur.

5. De Imagine Dei in homine.

DE imagine Dei ex Scriptura discimus: fuisse eam gratuitū Dei donum in primo homine, quo homo ad aliquā conformitatem cum Archetypo, seu ipso Deo, accesserit. Ita vt mens ipsius fuerit illustrata, luce veræ noticiæ Dei, & sapientia discernente recta & praua: voluntas autem liberimo arbitrio expetierit & probarit recta & iusta, arserit vero amore Dei, & plena obedientia erga ipsum; vnde & cor rectum fuerit, ac

rit, ac omnes affectus, motusq; legi diuinæ conformes habuerit. Sic vt in illa imagine Deus ipse, sapientissimus, iustissimus, liberrimus & *αὐταρξής*, seipsum quasi depinxerit, & in homine refulserit, ei tribuendo sapientiam, iustitiam, dominium in omnes creaturas, omnes deniq; vires, quæ ad salutem & vitam æternam sufficere poterant.

Eandem autem hanc imaginem, per tristem protoplastarum nostrorum lapsum, & in ipsis & in tota posteritate esse amissam. Quia A- Gen. 5.
dam filios genuerit ad imaginem, non Dei, sed suam. Ita vt in locum sapientia, iustitia, sanctitatis, veritatis, virtutis, & aliorum ornamentorum, teterrimæ pestes, ignorantia, cæcitas, iniustitia, impuritas, impotentia, vanitas & mille mala successerint, quibus homo perpetuis miserijs & æterno interitui inuoluitur & immergitur, nisi per Filium Dei, substantialem & naturalem Dei imaginem, gratuita fiat restitutio.

Reparari ergo & renouari in nobis illam ipsam imaginem virtute Spiritus sancti. Is in vera Dei Ecclesia, quæ tanquam officina est omnipotentis Dei, per ministerium verbi & Sacramentorum operatur in nobis nouum hominem, & (vt Scriptura loquitur) nouam creaturam. Hoc est: Deus Pater, ex immensa misericordia, gratis propter Christum, per ministerium verbi & Sacramentorum, Spiritum sanctum abunde in nos effundit, sicq; nos spiritualiter regenerat: vt peccata agnoscentes, iisque valedicentes, per fidem Christum, & in eo iustitiam apprehendamus, qui etiam vires nobis largitur, vt in iustitia & sanctitate Deum rursus colere & celebrare, sicq; hac ratione iterum Deum Creatorem nostrum aliquo modo representare incipiamus.

Hæc nos de Dei imagine secundum scripturas docemus. Quid verò Iesuitæ? Dicunt eam esse iustitiam, bonas inclinationes & concupiscentias, quas homo ex infusis qualitatibus & puris naturalibus, perfectè faciat. Et huius similitudinem atq; conformitatem maximè conspici in hominibus (vtor illorum verbis) spiritualibus & deuotorijs, qui mundum sint egressi, & contemplatiuam seu speculatiuam vitam agant. Quam nos, haud iniuste, ignauum vitæ genus dicimus. Suos quoq; locios Dei imaginem habere aiunt: non si voluntati Dei, & legi ipsius conformem vitam degant: sed si regulis ab Ignatio Loiola confectis, aut si Papæ decretis, perfectè obedire studeant.

Per lapsum primorum parentum eam plenè sublatam negant: concupiscentias malas veniales tradunt: vitium originis, horribilem illam naturæ humanæ in anima & corpore deformitatem & destructionem,

non agnoscunt: quin intellectus cæcitatem & voluntatis auersionem, re-
ctitudinem putant, dum opiniones, deliriones & intentiones quasuis,
de Deo & fide extra Dei verbum conceptas, iustas & rectas, bonasq; pro-
nunciant.

Veram quoq; Dei imaginem, non regeneratione per Spiritum san-
ctum, sed ingressu Religionis, varijsq; pœnitentijs & quotidianis morti-
ficationibus, in homine recuperari nugantur. Dum autem Cappis &
Blattis, Cucullis & Cilicijs, in quibus iustificationem & salutem quærunt,
laruati & personati incedunt, quis non intelligat, eos potius Satanæ ima-
ginatiuos (vt illorum vtar verbo) quàm Dei filios esse. Præsertim cum
doctrina sua non Filij Dei, sed Satanæ laruam quærant. Cum item ipsis
non Christi se humiliantis, sed Antichristi se supra ipsum Deum extol-
lentis imago placeat. Cum deniq; contumaces & inobedientes, instar
diabolorum & hostium Dei, Dei verbo & mandatis resistent, & in se cæ-
citatem, ignorantiam, tenebras, auersionem, inobedientiam, aduersus
Deum & Decalogum dominari patiantur.

6. De Prouidentia Dei.

HEC doctrina, pijs mentibus & toto pectore Deo Patri, Filio & Spi-
ritui sancto fidentibus, est omnium dulcissima & consolationis
plenissima. Hac enim rectè instructi toti in bonitatem Dei recumbunt
Heb. 11. certi Deum benignissimum ipsorum Patrem in cælis ipsis prospicere,
Psal. 35. 18. consulere, pro ipsis sollicitum esse, mala auertere, eos seruare, at tandem
Ioh. 5. beare. Ipse quidem conseruat & gubernat omnia: maximè tamen fideles.
1. Tim. 4. His prospicit de omnibus necessarijs, horum curam agit, adeò vt etiam
Matth. 10. capillos capitis in numero habeat, ne vllus illorum pereat.

Hanc Dei prouidentiam Iesuitæ tollunt & negant: dum dubitatio-
nes de promissionibus Dei absolutis introducunt, & hominem de certi-
tudine salutis suæ per Christum partæ dubitare docent. Ipsi enim nemi-
Ioh. 3. nem de salute sua certum esse posse disertè tradunt: Licet sacra Scriptura
vice versa disertis verbis baptizatos & credentes in Christum beatos pro-
Eph. 1. nunciet: vt pote quos Deus in Christo Iesu præuiderit, elegerit & ad sa-
lutem prædestinãrit, anteqnam mundi fundamenta iacerentur. Quæ
Rom. 11. certè vocatio & *χαιρίσματα* Dei, sunt *ἀμεταμέλητα*: quorum Deum pœni-
tere non potest.

En autem rem miram. Iesuitæ ubi verbo Dei carent, minimè dubitant: ubi verò expressas Dei promissiones habent, quibus tutò credere possent, ibi dubitandum esse censent. De Missæ sacrificio pro peccatis viuentium & mortuorum, de nouo ab ipsis confecto ordine, nusquam in Scriptura vel verbum extat: & tamen tantoperè hisce nugis fidunt, vt spem omnem salutis in illis collocatam habeant. His verò verbis, quæ toties in Euangelio repetuntur: vt omnis qui credit in Christum, non pereat, sed vitam æternam habeat, nihil quicquam fidei tribuunt.

Sic etiam prouidentiam Christi & fidam ipsius curam pro Ecclesia sua tollunt, dum Antichristum Romanum Ecclesiæ caput & Christi vicarium, mortuos item homines, opitulatores & conseruatores hominum constituunt, non aliter ac si Deus ipse, omnem Ecclesiæ & hominum curam (sicuti idem olim Epicurus sensit) abieciisset, res Christianorum non curaret, sed omnem regendi & dominandi potestatem Antichristo Romano (oues scilicet lupo committendo) tradidisset. Nimirum vobis Deus otiosus in cælo sedet, certo affixus loco, contemplans res humanas, quomodo Papa vester eas pro arbitrio sursum deorsum verferet, voluet, moueat, misceat & inturbet!

Tollunt eandem Dei prouidentiam & vniuersalem omnium curam, dum more Stoico, Christum, non quidem ad causas secundas, vel naturales, sed ad suam Missam, abominandum illud sacrificium, & Spiritum sanctum ad Antichristi sedem cacolycam alligant. Tandem dum eas vitæ rationes sequuntur, quibus toti Christianorum orbi patefaciunt, se Deum, cælum & inferos penitè negare. Sicuti non ignotum est, non paucos Paparum, de Dei præscientia, & animæ immortalitate prorsus dubitasse. Quibus parùm meliores sunt Iesuitæ, quorum pleriq; animam agentes desperare solent: clamantes, Deum suorum curam non habere, sed ipsos reprobasse, eò quòd suis regulis non perfectam obedientiam præstiterint. Sicut Lucernæ Iesuitæ Cleo, & Landspergæ Magistro Iohanni, accidisse, & literis & sermone Iesuitarum ipse accepi ac vidi.

7. De Arbitrio hominis post lapsum.

IESUITÆ multum de libero arbitrio, quod in rebus diuinis habeat, gloriantur: illudq; multum valoris & roboris in articulo iustificationis ha-

bere tradunt. Etiamfi non ignorent, aut certè ignorare non deberent, suum Bernhardum hanc sententiam ceu Pelagianam iam dudum impugnasse: & cùm ob hanc, tum alias ob causas Sacerdotes Antichristi seruos, Prælatos, Pilatos appellasse. Afferunt igitur liberum arbitrium respectu etiam gratiæ extrinsecus aduenientis & præuenientis voluntatem non merè passiuè sed actiuè se habere, seq; ad gratiam recipiendam præparare posse, & causam propriæ conuersionis existere, consentientem per se. Consensum enim ex liberi arbitrij integritate prouenire, seu ex substantialibus animæ potentijs & puris naturalibus, cisq; hominem se ad gratiam præparare ac legi Dei satisfacere posse.

Anno 1583

3. August.

Cùm Romæ in monte di Cauallo apud S. Andream, cum nouitorum Iesuitarum præfecto, de viribus humanis post lapsum relictis, quo ad hominis iustificationem, conferrem: & auctoritate sacre Scripturæ voluntatem in conuersione merè passiuè se habere assererem, respondit: Me ex homine truncum facere & esse Lutheranum, neque cum Romana Ecclesia sentire. Cùm verò dicerem: habere hominem voluntatem, quæ per Spiritum S. flecti possit, & beneficia Dei oblata accipere, qualem truncus vel lapis non habeat. Conuertibilem ita esse humanam voluntatem: vt verò à malo auertatur & conuertatur ad bonum, id eam non habere ex se, aut suis viribus: sed ex Spiritu sancto. Nihil aliud respondit, quàm hæc nō sunt Romana, sed Germana, hæretica verba, & res nobis ignotæ. Nos docemus liberum arbitrium in rebus diuinis esse verè actiuum, quod gratiæ & spiritui Sancto cooperetur, consentiat, concurrat & efficax sit. Hæc te, non illa credere oportet.

Si autem Iesuitæ magnitudinem peccati, quod nobiscum nascitur, agnoscerent: & secundum Scripturam crederent, totam naturam esse corruptam & morbo Originis oppressam, plenam dubitationis, caliginis, errorumq; Deo aduersantium: considerarent item, quod liberum arbitrium in externis quoq; sæpe naturali imbecillitate vincatur, & diaboli instinctu impediatur, vt bona quæ videt probatq; negligat, & deteriora sequatur: ac proinde nos in diuinis extra Spiritus sancti gratiam & Christi opem multò minùs quicquam posse: nunquam tam crassis Pelagianorum erroribus adstipularentur.

Gregorius de Valentia Ingolstadij dixit: Lutherani hæretici seruum arbitrium introducentes, homines deterrent à studio Deum inuocandi, ei obediendi, credendi & benefaciendi. Quasi verò homo Christianus vlla alia re magis possit ad inuocandum & petendum auxilium à

Deo,

Rom. 8.

1. Cor. 2.

Iob. 15.

Deo excitari & accendi, quàm cum ostensa naturæ suæ infirmitate audit se absq; Christo nihil posse, & in peccatis mortuum, solum Deum esse, qui & bonum in nobis incipiat, & quod cœpit, promoueat atq; perficiat. Habemus quoq; alias, & quidem acrius vrgentes rationes, quibus nostros ad bonorum operum studium excitamus: quàm si nostræ voluntatis vires, contra Scripturæ veritatem falsò deprædicemus. Iesuitæ ergo liberum hominis in rebus diuinis arbitrium introducentes, illudq; in iustificatione peccatoris valere asserentes, ipsum Apostolum Paulum dicentem, nos ex nobis nihil boni cogitare posse, & animale hominem nihil percipere eorum, quæ sunt Spiritus Dei, mendacij arguunt; & Spiritus sancti gratiam attenuant.

Ioh. 15.

Ioh. 1.

Phil. 1.

Rom. 7.

1. Cor. 2.

Phil. 2.

Ezech. 36.

Verùm oportet Iesuitas Pelagianis consentire, siquidem aliàs nullo modo doctrinam suam de merito Congrui, & de voluntate ad iustificationem cooperante, stabilire possent. Verùm de his, nouorum horum Pelagianorum opinionibus, earumq; refutationibus videat pius Lector Augustinum contra Epistolas Pel. l. 4. c. 6. l. 2. c. 5. & contra Pet. l. 1. c. 9. l. 2. c. 8, & c. Item Prosperum aduersus Cassianum. In primis autem Examen D. Kemnitij in Trident. Concilium.

Iesuitæ verò diligentius expendant, quid sibi velit perpetua hæc Scripturæ S. doctrina, quæ asseuerat, nos in peccatis mortuos resuscitari, naturâ filios iræ in gratiam recipi, perditos seruari, desertos visitari, cæcos illuminari, errantes dirigi, obtenebratos in lucem reuocari, alienos in peculium adscisci, misericordia indignos misericorditer respici & recipi. Hæc si vera sunt, vt sanè sunt verissima, vbi manet Iesuitarum gloriatio de cooperatione sui ad iustificationem? Exclusa est. Per quam doctrinam. Liberi arbitrij? Non: sed per doctrinam Gratia: & quia est gratuitum donum Dei. Nam si per gratiam, non iam ex libero arbitrio: quandoquidem gratia non esset gratia. Etsi est gratuitum Dei donum, non erit ex nostra cooperatione. Sed de his satis.

8. De Peccato.

Spiritus sanctus arguit mundum, hoc est, omnes homines de peccato, non tantum Mortali, sed & Veniali, vt loquuntur: nec non etiam de vicio Originis. Iesuita verò quosdam Originis morbo singulari priuilegio eximunt: vt B. Mariam & suos sanctos seu perfectos. Quosdam verò

Ioh. 16.

absq; peccato ex originis vitio ebulliente esse dicunt: & cōcupiscentiam omnem, quam homines post Baptisum concipiunt, bonam esse affirmant: si tantum illi non consentiant. In genere autem originis vitium, in quo Dauid nos coaluisse, conceptos & natos esse affirmat, improprie & abusiue peccatum esse putant. Præterea negant omnia id esse peccatum, quod legi diuinæ contrariatur: neq; concedunt, tantum ex lege Dei peccata cognosci, licet Paulus id affirmarit. & de concupiscentia dixerit: *1. Ioh. 3. Matth. 7. 13. 23. Rom. 4. 6. 2. Cor. 6. Tit. 2.* Concupiscentiam peccatum ignorabam, nisi Lex diceret, Non concupisces. Quid ergo hoc omne aliud est, quam Christum, Spiritum sanctum, & sancta illa Dei organa Christi Apostolos mendacij arguere?

Heb. 1. 8.

Rom. 3. 5. 7

Matth. 15.

Censur.

Colon. fol.

309.

Iesuita Michael in suo dialogo ad Truckses.

Quod si insuper Iesuitarum placita, in hoc Articulo diligentius perpenderit, deprehendemus eos reuera esse illos, de quibus Christus dixit, quod propter traditiones suas, Dei mandata transgrediantur. Nam tradunt ea proprie esse peccata: quæ cum traditionibus & decretis Papæ, tacitis consuetudinibus & receptis Ecclesiæ Romanæ moribus pugnant. Sic peccatum dicunt: si quis contra Papæ Romani & Concilij Obstantiensis decreta, Sacramentum Altaris, secundum Christi institutionem, sub vtraq; (vt loquuntur specie) sumat.

Insuper dicunt ea tantummodo esse peccata, quæ homo ductu liberi arbitrij & sciēter admittat: vel vt illorum verbis vtar: Non esse peccatum, cogitationem malam seu concupiscentiam. **ACTV** vt loquebatur Pater Pietro, **PRIMO**, sed **ACTV SECVNDO**: Hoc est, Tum demum fieri concupiscentiam peccatum, si accedat consensus, vel huiusmodi concupiscentia & cogitatio praua diu inhaereat, eaq; homo delectetur. Ideo etiam peccata interiora & cordis figmenta, non particulis priuatiuis, vt pote boni absentia & auersione à diuina Lege; sed voluntate hominis (quia nullum peccatum dici mereatur, nisi voluntarium sit & cogitationi consensus accesserit) definire solent. Hinc Iesuita Crusius pro exhortatione aiebat: *Ne sitis anxij vel pauidi, quando varie vos inuestant cogitationes. Nam ea, peccata non sunt, si consensum non adhibueritis: imò si illas vincatis, sunt pugna salutis & meritum expiationis.*

Rom. 4.

Psal. 32.

1. Ioh. 1.

In renatis quoq; peccati reliquias superesse negant: & eos à peccatis mundos esse affirmant, non quibus peccata nō imputentur: Sed quibus omninò nulla insint. Id quod & Paulum & Dauidem *αίρεσις* damnare est: & insuper Iohannem mendacij insimulare, dicentem: Si dixerimus, peccatum non habemus, nos ipsos fallimus, & veritas in nobis non est. Itaq;

est. Itaq; secundum Iesuitas, Christus frustra nos orare docuit: Remitte nobis debita nostra. Et libera nos à malo,

Eodem errore negant Concupiscentiam, in renatis legi diuinæ repugnantem, propriè & verè esse peccatum: erit itaq; ea per se bona & sua natura sancta. Vnde etiam affirmant, Deum concupiscentiam, etiam remota omni gratia, non posse in renatis condemnare: nec indigere illam obedientia & merito Christi, quia sua natura iam Deo placeat.

Hæc verò absurditates tantùm hac de causa tradunt, vt aliquo modo obtinere possint falsas suas hypotheses, quibus asserūt: hominem conuersum perpetuam & perfectam posse diuinæ legi obedientiam præstare. Item: opera renatorum esse vitæ æternæ meritoria. Item: hominem in hac vita posse absq; peccato viuere, vel sine peccato esse.

An verò hoc non est Pelagianam hæresin ex orco reuocare? Sic enim etiam Iulianus Pelagianus sentit, dicens: *Si in Baptismo reatus vel concupiscentia est sublata: tum à Baptismo talis concupiscentia non erit amplius peccatum.* *August. l. 1.* Sed Augustinus multis docet, concupiscentiam etiam in renatis manere *6. c. 10.* peccatum, à quo etiam, ceu à peste, sancti liberari petant. *Restus igitur tollitur, ita vt persona baptizata peccatum non imputetur: non vt peccatum non sit.* Nos ergo quoq; cum Augustino credimus, & proh dolor, experimur in rebus spiritualibus & corporalibus concupiscentiam esse malam. Nam concupiscit caro aduersus Spiritum: repugnat menti illuminatæ; est pœna inobedienciæ, origo & fons peccati, defectione consentientis, & consensu in peccata, vel etiam contagione nascentis, vt August. in l. 5. contra Iulianum scripsit. Remittitur ergo in Baptismo Lex peccati, ipsum autem peccatum non tollitur penitus: licet mortificatio eius in Baptismo incohetur. Hinc Paulus non dicit, non sit peccatum: sed non regnet peccatum in mortali vestro corpore. *Aug. l. 2. contra Iulian. Et in loh. tract. 42. Et in Psal. 50. 75. Læde perfectione inutilia.*

Sed quid mirum Iesuitas ita insanire, cum etiam opera Gentium & incredulorum saluare dicant? Doctrinam enim illam, quæ opera non ex fide profecta, peccata, & proinde ad salutem æternam, inutilia esse, asserit: nimis asperam, duram, & paradoxam iudicant. Consentiant in hoc Cinglio, qui saniores gentiles, & philosophos iustos, æquos ac temperantes non damnatos esse contentebat. Verùm cum sacra Scriptura affirmet, omne id esse peccatum, quod non fit ex fide: Et Augustinus, etiam speciosa Gentium opera inter peccata numeret, eò quod non crediderunt in Christum, nec baptizati sunt: & Longobardus, omnem ac totam incredulorum vitam peccatum dicat: etiam hac in parte Iesuitas Christi *Ann. 1544. Rom. 14. Contra Iul. l. 4. c. 3.* doctri-

doctrinam vitare manifestum est. Scimus enim non posse arborem malam bonos fructus facere.

An verò ignorant, in Dante, Poëta Florentino, iam olim à Pontificijs, & rectè quidem, damnatum fuisse: quòd antiquos sapientes, Philosophos, Poëtas, Rhetores infideles, vt Democritum, Pythagoram, Anaxagoram, Platonem, Socratem, Aristotelem, Homèrum, Virgili-um, Ciceronem, & alios describit esse in campis Elysijs? Vbi etsi non in gloria: tamen sine pœna existant. Et quidem Dantes aliquo modo excusari potest, qui vt Poëta ista finxerit: non autem re ipsa ita fenserit. At quam excusationem vos præterquam ignorationem Scripturæ & Patrum; qui tamen totius antiquitatis helluones videri vultis?

Marc. 16. Nam & Scriptura S. omnes, qui non crediderint damnationi adiudicat.
Hier. epist. Et prisca Doctores, Hieronymus atq; Augustinus asserunt, illos sæculi sapientes, propter animi elationem & infidelitatem, in loco æternorum cruciatuum esse.

Aug. lib.
10. de ci-
uit. Dei.
cap. 28. &
29.

Lubet quoq; adscribere locum ex Gabriele Biele, insigni Pontificiorum Theologo, vt ex eo pateat, quàm probe Iesuitis, cum proprijs suis Doctoribus conueniat. Is ita scriptum reliquit, in Ser. I. Dom. II. Peregr. Deo non placere possunt opera cuiuspiam, nisi & ipse actor prius plus placeat. Respexit enim Deus ad Abel, & numera eius. Placent Deo opera nostra, quia primò nos ipsi grati & accepti sumus Deo. Non autem Deo placet homo ad vita æterne consecutionem, & meritorum executionem ex puris naturalibus. Sed neq; eius opera, nisi ex gratia gratum facientis inclinatione procedant. Cum hac sententia Gabrielis, quomodo Iesuitarum opinio conueniat, ego non video: ipsi viderint.

Vide Iesui-
tarum E-
pistolæ In-
dicæ.

Sed Iesuitæ istam opinionem vrgent, vt sic errores de merito Congruï, secundum quod gratiam dari dicunt, tueri, & alijs, ceu rem meritoriam, vendere possint. Sicuti dicere non erubescunt: Hominem infidelem vel hæreticum, in peccatis mortuum, suffragijs & Missis suorum, ex damnatione liberari & saluari posse. Hoc dolo fraudeq; hodie Iesuitæ à Gentilibus & eorum hæredibus in India maximas opes corradunt: dum etiam non conuersos & ante aliquot centum annos in *apostasia* defunctos ipsorum Maiores, suorum meritis saluari posse, comminiscuntur.

Porrò si harum impiarum absurditatum ex Iesuitis causas petas, respondent: Sic volunt nostri Doctores: Sic statuit Concilium Tridentinum: Sic vult la Santa chiesa Romana: Sicuti iubet Pontifex Romanus. Hæc enim sunt fundamenta quibus Iesuitæ, in extruendis dogmatibus

Ecclesiæ

Ecclesiæ vtuntur. Hæc arma, quibus suas opiniones tuentur, Hi arietes, quibus columnam veritatis & S. Patrum testimonia demoliuntur.

Neque verò inuauit Iesuitas, quòd in quorundam veterum scriptis, vt pote in vtraque Iustini Apologia: in Clementis primo Stromatum, & in Epiphanio, consimilia quædam de infidelium operibus inueniunt. *Fribusius Iesuita hanc Epiphaniij opinionem pro exhortatione publica commendans.* Neque enim inficias imus, Epiphanium opinatum esse: quosdam absq; Mosis lege, & sine Gratia, lege solùm naturali saluatos esse. Et Clementem asseruisse: Philosophiam quosdam Græcos iustificasse: Et, Philosophiam idem Græcis præstitisse: quod Iudæis Lex præstiterat. Iustinum verò dixisse: Gentes, quæ sint rectam rationem secutæ (vt apud Græcos fecerint Socrates & Heraclytus) factos fuisse Christianos, neque Christum illis ignotum fuisse. Sed isti tanti antiquitatis helluones, non debent ignorare, Augustinum & Ambrosium, magna illa duo Ecclesiæ lumina, ex Dei verbo aliter pronunciaffe. Quorum auctoritatem, relictis illis manifestè impijs, meritò sequi debebant.

Sic etiam Venialia peccata, in quæ quotidie labimur, leuiora dicunt, quàm vt nos propter illa Christus vel odisse, vel repudiare possit vel velit: ea hominem neque bonum neque malum reddere, neque bonis operibus, aut valori reliquorum operum quicquam derogare. Itaq; secundum hosce novos matæologos est aliquid, quòd Decalogo Dei repugnet, neque tamen sit peccatum. Item: Sunt qui peccent in leges diuinas: sed tamen iustè à Deo damnari non possunt. Item: Sunt qui legem Dei transgrediantur: quorum tamen peccata venia digna sunt, de quibus non opus sit pœnitentiam agere. Quandoquidè secundum Cherubicum & Angelicum istorum Doctorem Thomam, venialia sunt reparabilia, quæ non opus habent pœnitentia: Cùm vel aquæ benedictæ tactu, vt Thoma: voluit: vel quotidiana Missæ auditione, vel incuruatione ad imaginè Mariæ, vt Iesuitæ delirant, expurgari & deleri possint. Verùm nos Christiani omnia peccata legi Dei repugnãtia, æterna morte digna confitemur, nisi ab illorum reatu & pœna, morte & sanguine Christi emundemur: sicutq; corda, ijs coinquinata, purificentur. Nam, *1. Ioh. 2. Act. 15. Deut. 27. Gal. 3. Iacob. 4. Matt. 5.* auctoribus Mose & Paulo, à Spiritu S. edoctis: maledictus est omnis homo, qui non seruat omnia, quæ scripta sunt in lege Dei.

Quicquid igitur legi Dei repugnat, maledictioni est obnoxium, quicquid sanè Iesuitæ prætendant, vel obganniant cum Pharisæis, quos Christus dudù damnauit, qui nulla peccata per se venia digna esse monstrauit. Ideo Iesuitas cum suis Scotistis & Thomistis, illorumque distinc-

ctionibus impijs & absurdis, ad suos auctores, qui sunt, demon & petulantia humani ingenij, remittimus. Christum verò per Prophetas & Apostolos nobis loquentem, vt pater præcepit, audimus: Peccata, quantum in hac imbecillitate humana fieri potest, per eius gratiam vitamus, admissorum veniam per Christum precamur, per quem etiã solum nos iustificari & saluari certò credimus. Iesuitæ verò peccata non agnoscentes, cum ad hoc suis *u. g. h. 15*, in peccatis suis mortalibus interibunt & peribunt, nisi maturè seriam pœnitentiam egerint.

9. De decalogo seu legibus diuinis.

*Vt Regala
Iesuitarũ
tertia do-
cet.*

Quia Iesuitæ Antichristi sunt serui, emissi in totum terrarũ orbem, per Cardinales & Episcopos Pontificios, vt veram doctrinã à Deo per Prophetas & Apostolos traditam, corrumpant & euertant: Ideo pestiferum hoc hominum genus, nihil sani, nihil incorrupti, nihil puri nobis relinquit: sed omnia, ceu pestilens aër, aut morbidum pecus, vitiat, inficit & corrumpit, hoc sine, vt sana doctrina tollatur & pontificia reuocetur, sicq; Germania fidei Lutheri ministerio à sordibus & inquinamenti Papisticis magna ex parte repurgata, pristinis Pontificiorũ plusquam Ægyptiacis tenebris denuò inuoluatur, ac Papæ Romani tyrannidi subijciatur. Quia verò istud vi & tyrannide, proditiõibus & insidijs, dolis & fraudibus in quibus struendis miri sunt artifices, imò nec gladio ac brachio, vt loquuntur, seculari (quo tamen hæcenus satis mediocriter fuere instructi, nec paucos carnificis manibus obiecerunt) obtinere se non posse animaduertunt: iccirco ad imitationem diaboli, Matth. 4. gladium spiritus, quod est Dei verbum, arripiunt, illudq; varijs modis torquent retorquentq; quo illud si non omninò ex cordibus credentium eximere possint, vel saltem, quod diaboli proprium est, deprauent & retusum reddant. Neq; enim vllum doctrinæ Christianæ artificulum incorruptum relinquunt: sicuti cum hæcenus vidimus, tum ex præsentati de Decalogo loco id amplius manifestum fiet. Quæ ergo sit de Decalogo Iesuitarum sententia, paucis saltem delineabo.

*Vide Cens.
Colon. Ie-
suitarum.*

Primum sunt inter illos, qui tradunt: non omnia opera vel facta, quæ Legi diuinæ repugnant, esse peccata. 2. Primum concupiscentiæ motum carere culpa & pœna peccati. 3. Esse nonnulla peccata, quæ lex arguat: sed tamen illa hominem Deo odiosum, vel inacceptum non reddere.

dere. 4. Esse quædam, quæ Lege Dei non quidem sint damnata: sed tamen pro atrocioribus peccatis sint habenda, ac si aperte in lege fuissent prohibita: qualia sint peccata in Ecclesiæ Romanæ leges & traditiones sedis Apostolicæ (Apostolicæ dicere debuissim) commissa. 5. Legi renatis perfectè satisfieri posse, sicque per eam hominem iustificari. 6. Christi meritum & obedientiam nihil aliud esse, quàm fac hoc & viues. Non enim nisi benè operantibus summam Dei misericordiam benefacere. 7. Legis plenitudinem & adimpletionem esse nostram charitatem, qua etiam homo iustificetur.

Canisius
in Catech.
latino, fol.

Landspergæ minister Iesuitarum Fribusius apertis verbis dixit: Tam naturale esse Christiano perfectè Legem Dei adimplere, quàm naturale sit illi edere, bibere & dormire. Canisius iustitiam Christianam esse dixit: facere legem, declinare à malo siue peccato, facere officium iustitiæ.

14.
Anno 1584
In Catech.
fol. 25.

Iesuita Crusius neophytorum Landspergensium δὲ ἄλλοις, in explanatione Regularum, ab Ignatio Loiola traditarum, sine rubore dixit: Hæ sunt noster Decalogus: Si hæc regulas corde & factis custodierimus, verè iustificabimur, neg. damnari poterimus. Nam perfectiora & meliora Lege diuina tradunt: nempe Christi consilia, quæ sunt, votum paupertatis, castitatis & obedientiæ, quorum lex ignara perfectum vitæ æternæ meritum tradere nequit. Quis autem Christianorum hæc audiens non dicat?

Hoc tamen alto

Christe vides cælo, pro dolor, & pateris?

Certè si quis superiora Iesuitarum problemata diligentius expendat, rei atrocitate motus pronuntiabit, ne stygium quidem Plutonem tentare audere, quod effrænis Iesuita audet. Illis enim Christum, qui nostra est iustificatio, abnegant & reiiciunt. Nam si nostrâ charitas est legis adimpletio, aut nostra opera, nostra sunt iustificatio: frustra Christus conceptus, natus, passus, mortuus, sepultus, exuscitatus, & ad dexteram Maiestatis exaltatus est: frustra Spiritus sanctus in enarrabilibus gemitibus pro nobis intercedit: Mendaces erunt omnes Prophetæ & Apostoli, vnanimi consensu ex Spiritu sancti instinctu pronuntiantes, nobis non aliunde salutem, quàm ex gratuita Dei Patris miseratione per Christum Iesum provenire. Annón ergo Iesuitæ suæ doctrinæ Spiritum sanctum blasphemant? Imò totius sacratissimæ Trinitatis misericordiam repudiant! Annón seipfos Deum, Christum, & sui ipsius Iesum constituunt? Annón Diui Apostoli Pauli (in tertio cælo in Doctorem creati & deo-

Gal. 3.
Rom. 3. 4.
Tit. 3.
1. Cor. 1.
Ph. 3.

Act. 4. &
10.
Isa. 61. 53.
Matth. 1.

Luc. 11. epistolas, maximè verò, quas ad Romanos & Galatas scripsit, damnant? sed hæc blasphemia maior est, quàm vt eam vel mens hominis pij assequi, vel verbis exprimere possit. Nec mihi dubium est, quin hi Romulidæ, Coritæ & Abironitæ, nisi maturè respuerint, cum Pharisæis, Christum damnantibus, inextinguibilis ignis poenas sint subituri.

Nos contra illorum blasphemias ex Dei verbo confitemur, Legem à Deo esse traditam, vt ex ea agnoscamus peccata nostra: & peccatum esse quicquid cum lege illa Dei pugnat: nec quenquam hominum legi diuinæ, neq; per opera sua exteriora, multò minùs per conatum interiorum voluntatis satisfacere posse: neque vllum mortalium per illam iustificari: eò quòd corrupta natura legi satisfacere nequeat: & solus Christus legis sit consummatio, nostraque iustificatio. Vt ergo Iesuitæ peccatam faciunt, *κακοζήλεια* quadam Iudaica leges Mosaiicas & Leuiticas Cere monias in Ecclesiam Christi inuehentes, eaq; in vsum revocantes, quæ egena & infirma huius mundi elementa à Paulo dicuntur, & à quibus Christus nos redemit: Ita etiam blasphemè & *νοσήμιως* agunt, verum legis vsum tollentes, imò diuinam legem soluentes, & suas traditiones ac nugus Ecclesiæ obrudentes.

Verùm oportet Iesuitas, Papæ mancipia tanta audacia, qua pro sapientia vtuntur, Ecclesiam Christi inuadere, siquidem volunt esse aliquid: & à suo Deo, qui Papa est, præmia, quæ venantur, hoc est, ampla Collegia, pulchras domos, diuites redditus, & defensionē publicam, consequi cupiunt.

Nos Christiani Iesuitas, eorum traditiones & legis diuinæ abusus, quos introducunt, toto pectore & pleno ore execramur: Decalogum autem ceu perfectam vitæ Christianæ regulam, tota mente, & ambabus, quod dicitur, manibus amplectimur, pædagogum ad Christum agnoscimus, & post iustificationem, Christi Spiritu donati, eidem ex fide obedientiam præstamus. Etenim ex Decalogo, tanquam ex speculo peccatorum sordes agnoscimus. Per legem siquidem agnitio peccati. Neq; tamen in illorum atrocitate, multitudine aut magnitudine desperamus: sed fidei oculos ad agnum illum Dei, qui tollit & aufert peccata mundi, conuertimus, cuius etiam sanguine ab omnibus peccatis nos emundari credimus.

Postea per Christum in gratiam apud cælestem Patrem repositi, ex eadem Lege Dei discimus, cultus Deo placentes, & opera ei grata, in quibus per Spiritus sancti gratiam nobis communicatam, sicut filios lucis

decect,

deceat, quasi in vijs & semitis Domini dignè ambulare conamur. Quos si- *Matth. 5.*
 nes Gieziæ isti, quasi alteri Antinomi & Enthusiastæ vel indoctè igno-
 rant, vel veteratoriè corrumpunt, vel malitiôsè tollunt. Si enim Iesuitæ
 Decalogum, ceu normam viuendi sibi ob oculos ponerent, non tot ele-
 ctitia opera introducerent: non tot nouos cultus excogitarent: non tam
 abominandas idololatrias exercerent: nec tot infamibus superstitioni- *Ezech. 20.*
 bus, & tam multiplici hypocrisi notorij essent: sed Deum iuxta ipsius præ- *Deut. 12.*
 scriptum colerent, & in legibus eius, vt præcepit, ambularent. Verùm
 quia illud ipsis non videtur esse de pane lucrando, idè noui isti Pharisæi *Matth. 15.*
 hominum mandatis, quàm Dei præceptis Iehouam colere malunt.

10. De Euangelio.

SIVE Euangelij vocem, pro læto nuncio de Salvatore nostro Iesu Chri- *Esa. 52.*
 sto: siue pro historia & Euangelij libro: siue pro quatuor Euangeli- *Luc. 2.*
 stis: siue pro ministerio Euangelij Apostolis à Christo commissis: siue pro *Marc. vlt.*
 pœnitentiæ & remissionis peccatorum concione: siue pro prædicatione *Rom. 16.*
 de Christo, in quo omnis salus nostra consistit, accipimus: tamen Iesuitæ
 falsa sua & pontificia doctrina, regulis, votis & nouo ordine, pro sua An-
 tichristiana audacia illud Euangelium totum nobis eripere conantur.
 Nam etiam si multa commenta, censuras, disputationes, iudicia, aliosq;
 tractatus in vulgus disseminant: tamen rarè Euangelij de Christo men-
 tionem faciunt: aut si quando per imprudentiam vocabulum illud ipsis
 excidit, idem verbis & distinctionibus ineptis ita deprauare, & in aliud,
 quàm quod est, transformare solent, vt nihil consolationis inde pertur-
 bata conscientia consequi possint. Neq; mirum. Quia enim salutem in
 lege, vel potiùs in traditionibus suis quærunt, & vitam in hisce habere
 putant: autumant Sanctuli isti Euangelio non opus esse; idè securè ei
 contraria sentiunt & docent.

Quidam etiam illorum, qui optimi videri volunt, tradunt, legem
 ostendere quidem opera, quæ sunt faciendæ, sed non conferre gratiam,
 qua opera præcepta facere possimus: Euangelium verò, præterquam
 quòd talia opera mandet, etiam illorum faciendorum vberem gratiam
 largiri. Verùm enim verò si isti meliora proferre nollent, satiùs esset & i-
 plos, cum suis sodalibus, penitus de Euangelio tacere. Nam eorum falsi-
 tas à D. Paulo ad Rom. 10. cap. disertis verbis refutatur, sic docente: Mo-

Abac. 2.
Gal. 3.
Rom. 4.

ses describit iustitiam, quæ est ex Lege: Quod, qui fecerit ea homo, viuet per illa. Cæterum quæ ex fide est iustitia, ea sic loquitur: Quod si confessus fueris ore tuo Dominum Iesum, & credideris in corde tuo, quod Deus illum excitauit à mortuis, saluus eris. Et ad Galatas: Iustus ex fide viuet. Lex autem non est ex fide: sed qui fecerit ea homo, viuet in ipsis. Et iterum ad Romanos. Ei qui non operatur, sed credit in eum, qui iustificat impium, imputatur fides sua ad iustitiam. Hæc Pauli dicta, si quis cum Iesuitarum doctrina conferat, agnoscet Paulum & Iesuitas magis inter se, quàm supremum cælum & terram dissidere.

Sunt præterea ex Iesuitis, tradentes idèd Euangelium reuelatum esse, vt consilij Euangelicis, quæ præstantiora sint, quàm opera legis, perficiamur. Id quod est planè nouum orbi Euangelium reuelare. Quod etiam absq; omni dubio nouum aliquod habebit cælum, diuersum ab illo, quod Christus promisit suis credentibus, quibus peccata non imputantur.

Landspergæ si quando Iesuitis à Papa, Cardinalibus, Episcopis & negotiatoribus illorum, amplæ eleemosynæ, xenia aurea & argentea transmissa offerebantur, dicere solebant: hodie aduenit Latrare: hodie recepimus Euangelium. Cùm item Landspergam afferetur nuncium, Electorem & Archiepiscopum Colonjensem Truckessium à sede Episcopali expulsus esse, manibus plaudentibus aiebant, hoc est Euangelium, hoc est lætum nuncium. Sic quoties audiunt Lutheranos proditos, captos, incarceratos aut trucidatos, Euangelium id appellant. Ex quo patet, quis sit usus vocis Euangelij apud ipsos. Sunt nimirum *πρωξαγορευτικοί* veri de Christo Euangelij ignari, Euangelicorum insuper hostes & *ἀντιεπιχειρηματικοί*.

Quod si verò paucis dicere velim, quod res est: Iesuitas dico Euangelium de Christo prorsus negare. Nam primà de Christo promissionem in Paradiso promulgatam corrumpunt: dum semini mulieris, quod est Christus, contritionem serpentini capitis adimunt, illamq; Virgini Mariæ adscribunt, legentes in Biblijs: Illa conteret caput Serpentis. Id quod simpliciter est Christum & Euangelium eius abnegare. Vnde in concionibus suis non Euangelium, nec Christum, sed Tridentini Concilij bulli somnia & mendacia, suos item Diuos & sua idola prædicant. In seholis autem ipsorum non Euangelium per Prophetas & Apostolos prædicatum, sed traditiones humanæ, Regulæ Loiola, somnia Thomæ, deliramenta Scoti, commenta Dormi secure, nugæ Mammatrecci, & si qui sunt

sunt horum similes minorum Gentium Dij, sonant. Qui verò omnium optimi videri volunt, hi vniuersales Euangelij promissiones, particulares & conditionales, aut etiam legales faciunt: Quòd in Euangelico codice scriptum reperiatur: Fac hoc & viues. Ideo etiam Legis & Euangelij discrimina in suo Alcorano, seu Tridentini Conciliabuli decretis damnant: in quibus inter alia asserunt & dicunt: *Quasi verò Euangelium sit nuda & absolut. a promissio vitæ æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum.* Quibus verbis gratuitas Euangelij promissiones legales fingunt. Quid igitur multis verbis opus? Omnes illorum traditiones, regulæ, confessiones auriculares, satisfactiones operaræ, pœnitentiæ carnificinæ liquidò ostendunt, Euangelium Christi de illorum oris ablatum, locoq; eius, nihil præterquam tyrannicas Papæ leges, in gregem Domini saeuientes & grassantes, substitutas esse. Hunc Satanam mox Dominus conterat sub pedibus piorum. Rom. 16.

11. De Christi Regno & Sacerdotio.

Quia supra demonstratum est, Iesuitas Antichristum Romanum, pro Christi vicario, & Ecclesiæ capite efferre: & se totos in illius obsequium tradere, illiusq; regni seruos facere: ideo iam per se manifestum est, illos Christi & Regnum & Sacerdotium dereliquisse, neq; in Christi regno, sed sub Antichristi vexillis militare. Vt tamen amplius id omnibus pateat: pauca quoq; de hoc capite dicenda erunt.

Et primò de Regno Christi ex vniuersa sacra Scriptura manifestum est, illud non de hoc mundo, sed Spirituale esse. Neq; enim corporalibus armis, sed passione, morte & resurrectione suos & nostros hostes, peccatum, mortem, diabolum & infernum, deuicit, sicq; regnum suum occupauit. Quòd ipsum quoq; nulla mundana pompa aut potentia, sed tantum per verbum & Sacramenta in virtute Spiritus sancti passim in mundo administrat, conseruat, propagat. Neq; ea in parte vicaria indiget opera, siquidem ipse præsens adest & efficaciter operatur, iuxta promissionem: Ego sum vobiscum omnibus diebus, vsq; ad consummationem sæculi.

Ab hac autem forma regni Christi, bone Deus, quàm procul absunt Iesuitæ? Dum enim in omnibus primatum affectant, atq; fictitia sua humilitate dominium in quo suis sibi quærunt; quis negabit eos cum

Iudæis

Iudæis regnum Christi mundanum sibi imaginari, in quo etiam gloriam, opes, honores prætextu pietatis, nõ autem hominum salutem quærunt? Formam regiminis si intuitus fueris, longè maius discrimen se aperiet. *Pfal. 110.* Neq; enim sceptro Christi recto, hoc est, verbo eius simplici, regnum hoc gubernant: sed sceptro Pontificio, hoc est, excommunicationibus, profcriptionibus, anathematum fulminibus, incarcerationibus, igni, aqua, rota, recte q; isti Antichristi vasalli in Christianos sæuiunt. Ad hæc, non Christo, per Legis & Euangelij ministerium, Ecclesiam, spontaneos cultores, sed Satanæ & Antichristo, visibili illius vicario, per traditiones & leges humanas, Pharisaicum, hypocriticum, coactum, inuitum, seruale hominum genus conscribunt: quibus Papa sicut de Antichristo prædictum est, mundi bona diuidit & distribuit. Bona insuper, quæ Iesuitæ intra Societatem suam distribuunt, non sunt Spiritualia, sed tantum corporalia, utpote, vita Italis dicta, pultroneria, hoc est, ociosa & ad nequitiam prona, pilei quadrati in formam crucis consuti, longæ tunicæ, caligæ holosericæ, pingues conditiones, delicata fercula, generosa vina, ampla collegia, pulcræ domus, amœni horti, & præsentis commoda vitæ. In hac etiam Societate non lex Dei, non præcepta Domini, non Euangelium de Christo: sed regulæ & constitutiones Ignatij Loiolæ dominantur. Hos socios non lex Dei arguit: sed eos cilicia, ieiunia & flagella in obsequio impiorum votorum retinent. Hi socij volunt videri viri Apostolici: & nihilominus cupiunt instar Regum Gentium dominari: Dominium aduersus clerum Domini exercere, omnibus præesse, nemini subesse: Cæsari non dare, quæ sunt Cæsaris: omnia ad Papam referre, ei q; si possibile sit, vniuersum terrarum orbem subijcere. Quorum speluncas Dominus euertet, aut propediem illustri suo aduentu penitus abolebit. *Matth. 21.*

Quemadmodum verò Iesuitæ Christi regnum, ita etiam æternum eiusdem Sacerdotium, quantum in illis est, abolent. Christus Dominus solus & vnicus verus est Noui Testamenti Sacerdos, secundum ordinem Melchisedech. Huius Sacerdotij honorem, nomē, res & officium, Christo de officio suo tantum non deiecto, sibi petulanter sumunt, arrogant & rapiunt. Neq; enim solum Papam suum summum sacerdotem, sed & se sacerdotes esse superbe iactitant. Cùm quanto autem sacrilegio id sit coniunctum, paucis demonstrare lubet.

Heb. 7. & 8. Christus non vt Aaron, eiusq; filij & successores, Legis fuit minister: sed salutiferam Euangelij doctrinam, quam in cœlis in sinu æterni sui Pa-

fui Patris audiuit, nobis miseris mortalibus in terris reuelauit & annunciauit. Iesuitæ autem eundem rursus in Legislatorem transformant, *Ioh. 1.* qui nescio quam Legem Euangelicam attulerit, sicq; nouistum præceptis tum consilijs homines onerârît.

Christus, non vt Aaron, arietum & vitulorum sanguinem, primò *Heb. 7. & 8.* pro proprijs, & postea pro populi peccatis, iteratis vicibus sæpè obtulit: *8. & 9. & 10.* sed vt ipse absq; peccato fuit, ita semel pro totius mundi peccatis, sacratissimum suum sanguinem obtulit, atq; vna illa oblatione æternam redemptionem inuenit. Iesuitæ autem, omnium peccatorum sceleratissimi, fingunt se quotidie in Missa sua idem sacrificium, licèt incruentum, Deo patri pro peccatis viuorû & mortuorum offerre, quasi vnica Christi oblatio fuisset insufficiens.

Christus, cùm in diebus carnis suæ, deprecationes & supplicationes cum clamore valido & lachrymis obtulisset Patri suo, exauditus, & *Heb. 5. Rom. 8.* æternus Aduocatus humani generis in cœlo constitutus est, vt ipsius sacrificij merito, quotquot ex vera fide ad ipsum suspirant, exaudiantur, Iesuitæ autem, non tantùm infinitam Sanctorum cateruam quasi succenturiatam Christo adiungunt, qui hominum sint Patroni, ipsiq; saluum conductum apud cœlestem Patrem impetrent, sed & seipfos in eundem censum referunt, sicq; ceu noui Pharisæi, hypocritæ, sub prætextu longarum præcularum, domos viduarum & pupillorum exedunt. *Matt. 23.*

Quia verò Christus non tantùm est summus sacerdos, sed & verum, viuum Dei templum, in quo tota plenitudo Deitatis inhabitat corporaliter: ideo & omnes in ipsum credentes spirituales Sacerdotes fecit, qui *Ioh. 2. Col. 2. Ies. 61.* in vero illo & sancto Dei templo, quotidie per Christum sanctas, Deo gratas & acceptas hostias offerunt, non in remissionem suorum peccatorum (id enim Christus vnica oblatione perfecit) sed vt sacrificia laudis *1. Pet. 2. Rom. 13.* & gratiarum actionis, *Psal. 51. Hos. 14. Heb. 13.* Iesuitæ autem, omnes reliquos Christianos, nisi vncti sint & rasi, pro asinis habent, eos ab hoc spirituali Sacerdotio, ad quod per Christum sunt sanctificati, excludunt, seq; Sacerdotes, non Deum celebrantes, sed Missæ sacrificio placantes, venditant.

Verùm quid multis opus est verbis? Quales Iesuitæ sint Sacerdotes, sequens Echo non ineptè docet.

Annon Sacerdos est Iesuita?

Ita.

Et socij eius boni antistites Phari?

Vani.

Quale igitur est eorum Sacerdotium?

Ocium.

Ll

Atqui

<i>Atqui frequentes sunt in Ecclesia.</i>	I, A.
<i>Et quotidie Deo offerunt sacrificia.</i>	Vitia.
<i>Legem quoque vident formidolose.</i>	Dolose.
<i>Ac proinde in tollendis viris insignes.</i>	Segnes.
<i>Conciones insuper habent vitales.</i>	Futiles.
<i>Euangelium cum Apostolis proponentes realiter.</i>	Aliter.
<i>Et tradentes Dei verbum incorruptum.</i>	Corruptum.
<i>In extirpandis haresibus sunt violenti.</i>	Lenti.
<i>Ex sua parte stant enim habentes Paulum.</i>	Paulum.
<i>Inde multum occupati sunt circa bona opera.</i>	Æra.
<i>Et in plantanda pietate studiosi.</i>	O, si.
<i>Vultum quoque fingere possunt seuerum.</i>	Verum.
<i>Cum primis amantes homines continent.</i>	Nentes.
<i>Hinc omnes homines eorum mores probant.</i>	Parum.
<i>Quia diligenter obseruant suas regulas.</i>	Gulas.
<i>Atque strenui sunt defensores Papæ.</i>	Papæ.
<i>Eius gratia in periculis constituti.</i>	Tuti.
<i>Ac propterea merito in Ecclesia sunt primi.</i>	Imi.
<i>Sperant enim Principes ipsis multum profuturos.</i>	Vt vos.
<i>Certe tu Iesuitas rides.</i>	Vides.
<i>Quales ergo sint vno verbo monstrata.</i>	Monstra.
<i>Qui homines speciosè fallunt?</i>	Fallunt.
<i>Quid itaque querunt offerentes sua.</i>	Sua.
<i>Aut flectentes coram potentibus crura?</i>	Rura.
<i>At omnibus se inseruire gratis dicunt.</i>	Dicunt.
<i>Et vix habere panem quotidianum.</i>	Ah non.
<i>Quo itaque solario hi Suicerdotes digni?</i>	Igni.
<i>Atqui in hoc mundo amplius habent honores.</i>	O res.
<i>Ergo in inferno merces ipsis est reposita.</i>	Ita.
<i>Interim Deus compeecat hoc crabronum examen. Amen.</i>	

Sed de horum Sacerdotio fortassis aliàs plura. Hoc tantum nunc addo, experientia edoctus, Iesuitarum Sacerdotes Antichristi Romani iura-

iuratos rabulas esse: qui sibi diferti non videntur, nisi omnia tumultu & vociferatione cōcufferint: vnde præpostero iudicio, peruerso zelo, studio impietatis, & amore propriæ gloriæ, dolosè, fraudulentè, audacter & temerariè quiduis, vt aliquid esse videantur, conantur. Nam sapè audiui illos, Pontificio affectu tantùm non furiosos, temerè multa effutire, sine iudicio quælibet taxare & damnare, in absentes, maximè autem bonos & innocentes acerbè inuehi, rectè dicta & facta, aut saltem non malo animo & consilio suscepta, aut instituta sceleratè calumniari. Insuper tanquam in sani miris gestibus clamitant, vociferantur, bacchantur, furuntq; supra modum, & tantùm non extra se, omni ferè ratione & sensu destituti, rapiuntur. Qui mos maximè Hispanis & Italis peculiaris est. Opinantur quoque se omnia esse, se omnia posse, omnia se debere reformare, supremo se positos loco, sibiq; omnia subiecta: quicquid non est Romanum, quicquid ipsis non arridet, quicquid non applaudit, id anathemati subijciunt: quicquid verò illis liberaliter offert, cumulatè donat, ipsos adorat, id diuinum est, id in cœlos vsq; attollitur, licèt alioquî fœdissima turpitudine inquinatum sit.

His artibus & simulatione zeli admodum scelesti, pij magno cum detrimento Ecclesiarum experiuntur, Principum, Nobilium & aliorum, præsertim quorum iudicia à teneris non fuerunt ad veram rerum cognitionem assuefacta, animos seduci, & in cimmerijs Pontificij regni tenebris detineri. Nam Iesuitæ ad has artes exercendas sunt aptissimi, vtpote auctoritate Pontificia & hypocrisi subdola circumdati, qua venenum suum teterrimum ad alios, præsertim simpliciores aut *μελέωελζοτας* ac inconstantes venditare possint. Fingunt quidem zelum: sed reuera eiusmodi, qui foris apparet diuinus, intus verò furor est similis Medæ dilacerantis infantem, & Neronis exclamantis, *εμὲ δυνόντ' ἔγωγα μιν* *ἢ πῶς*. Vnde etiam Satânico odio in Euangelicos accensi, optimè apud eos ædificata, rectè instituta, & piè ordinata, turbant, destruunt, euertunt: Antiquorum pietatem prætexentes.

Tales Suitas, vel monstra otius, cùm hæc nostra ætas in Germania magna copia proferat, meritò omnes in officijs pietatis diligentiores esse, peccata nostra, contemptum verbi & ministrorum Dei agnoscere, & cauere debebamus, ne pristinis Papisticis tenebris rursus inuolueremur. Missas ergo faciamus Iesuiticorum Sacerdotum Missas, non cum illis iugum trahamus, nec eos in scholas, templa vel domos nostras recipiamus: sed pios & fidos Christi ministros audiamus, in Euangelij veri-

tate acquiescamus, atq; inuicem, quod Iohannes monet, nos diligamus: si veri Christi æterni sacerdotis discipuli esse voluerimus.

Sed omiſſis hiſce Seucerdotibus, ad alia tranſeamus, ſi tamen eos priùs monuero de dicto Ieſuitæ Iohannis Auguſtani, cui ego fidem habeo: *Nos (dicebat) numerus ſumus, & prob dolor, noſtri Sacerdotes, quantitate, non qualitate, augentur: quæ res etiam noſtrum ſtatum diſſipabit.*

12. De Iuſtificatione hominis.

IESUITAS Chriſti Euangelium repudiare, ſuprà demonſtratum eſt, ſed idem etiam præſens locus abundè teſtabitur: de quo non minùs quàm de reliquis præcipuis fidei Chriſtianæ articulis, multa abſurda & impia tradunt.

Nam quidam illorum negant, verbum Iuſtificare eſſe verbum forenſe, ſeu idem ſignificare, quod abſolui à peccatis & iuſtum pronunciarī. Verùm horum inſcitiam & ignorantiam hebraica phraſis, qua per iuſtificare idem quod pro tribunali iudicare & abſoluere denotatur, refutat. Sicut etiam Paulus in Epistoſta ad Romanos iuſtificationis verbo in hac ſignificatione vtitur: & ab Hebræis opponitur verbo condemnare. Ita vt iuſtificare ſit, iuſtum pronunciarī, ſeu abſoluere, ſicut Deut. 25. Ieſ. 5. Rom. 2. 8. 4. & alijs in locis eſt videre. Verùm Ieſuitæ D. Paulum interpretem non ferunt. Quomodo enim ſuorum operum iuſtitiam tuerentur, ſi iuſtificari ipsis idem eſſet, quod gratis abſolui? Vbi item manerent ſcholæſtica morum formulæ: quibus dicunt, iuſtificatum eum eſſe, qui iuſtitia habitum, inſuſas nouas qualitates, & virtutes in ſe habeat, & ſic proprio habitu, & præparationis motu ad gratiam ſit iuſtus? Iuſtum enim dici hominem ratione inſuſarum qualitatum & virtutum propriarum, non autem aliena vel imputatiua Chriſti iuſtitia, quæ ſola fide apprehenditur, & gratis abſque dignitate priorum operum donatur.

Cùm igitur hæc iuſtitia, propter Chriſtum gratis imputata, ſit Ieſuitis, contra omnem Ariſtotelicam, Thomiſticam, Schotiſticam, Scholæſticam, Romanam & Tridentinam Theologiam, nequaquam ipsis ferenda eſt: licèt integrum Euangelium & vniuerſa ſacra Scriptura affirmet: nos iuſtitia fidei imputata, gratis, abſq; operibus Legis, in, per & propter Chriſtum fide iuſtificari, id eſt, remiſſionem peccatorum accipere & ſaluari. Et quidem fide, non quatenus ea eſt opus, ſeu qualitas: ſed quatenus eſt ſpiri-

Rom. 4.

Pſal. 32.

Ad Rom.

Ad Gal.

Act. 10.

Habac. 2.

Gen. 3. 12.

22. 15.

Pſal. 32.

est spiritualis, quasi manus Christum propitiatorem apprehendens, si-
biq; Christi beneficia applicans. Ieiuita verò iusti esse volunt proprijs
motibus, & quidem concupiscentiæ puræ, & qualitibus infusis, legali
iustitia, cui tamen nunquam satisfaciunt, & iustitia consiliaria, vel con- *Rom. 3.*
filiorum operibus, quæ Euangelio affingunt, qualia sunt votorum, ca- *Psal. 14.*
stitatis, paupertatis, obedientiæ: opera item factitia & supererogationis
acta, quæ Paulus si viueret *οὐ βάλει*, Esaias pannum menstruatæ, vel et- *Phil. 3.*
iam Satanicas sordes, dicerent. *Iesa. 64.*

Cæterum ad confirmationem suæ sententiæ proprios suos prophe-
tas producunt: qui sunt Iesuita Emanuel Grammaticus: Aristoteles Eth- *Eth. 5.*
nicus, & consimilis farinæ homines. Hi iustitiam definiunt suis habiti-
bus, quibus etiam magis, quàm Christo ipsi & Apostolis in hoc articulo
credendum putant. Nos autem Spiritum sanctum audimus: nos Paulo
credimus: eò quòd hos nequaquam, illos autem turpiter in hoc myste-
rio errasse sat certò sciamus. Hi Christianam iustitiam, à Philosophica di-
stinxerunt: neque illam habitibus infusis, aut qualitibus inhærenti-
bus, sed gratuita misericordia Dei, absq; operibus, sola fide in Christum
definiuerunt. Iustum enim seu iustificatum dicunt eum, qui est gratis à
peccatis absolutus, Deo Patri reconciliatus, in gratiam receptus, sangui-
ne Christi emundatus, & fide purificatus, vt ex *Psal. 32.* & in Epistolis Pau-
li ad *Rom.* & *Gal.* est videre. Hac iustitia imputatiua, seu correlatiua, pro-
pter Christum nobis donata, nos saluari, Iesuitas verò cum suis concu-
piscentiæ motibus, proprijs virtutum actionibus, seu qualitatiua (vt
cum illis loquar) iustitia iudicandos & in orcum damnandos credimus.
Sicuti Phariseo illo accidit, qui & ipse, vt Iesuita, non gratis, sed suis o- *Luc. 18.*
peribus iustus esse volebat: sed non iustificatus in domum suam descen-
debat.

Alij Iesuitarum eum iustum esse definiunt, qui ita iustè agat, vt ei
motus physicus benefaciendi ad iustitiam sit inditus. Quod certè nihil
aliud est, quàm dicere: hominem propter naturalem suam dignitatem,
qualitates & virtutes, quibus naturæ instinctu, se ad iustitiæ actus & iustè
agendum præparat, iustum & beatum esse. Hi ergo non à pœnitentia seu
conuersione ad Christum, aut à contritione & peccatorum dolore, ne-
que à fide, qua se post peccatorum agnitionem rursus erigant, suum ius-
tificandi actum inchoant: sed iam ante, propria virtute, vi & valore na-
turali tales esse volunt. Voluntas ipsis est causa iustificationis efficiens,
sine gratia seipsam ad gratiam præparans, & iustè ex se agens.

At sacra Scriptura nobis longè diuersum commonstrat. Causam enim efficientem nostræ iustificationis, solam & vnam sanctam & adorandam Trinitatem esse affirmat. A Patre enim qui in cœlis est, tanquam ex fonte & originali causa, iustificationis nostræ initium profluit: dum filium suum ὁμοίωτον nobis gratis donat. A filio verò coæterno, qui propter nostram salutem homo factus est, faciendo & patiendo precium redemptionis nostræ persoluit, iustificatio nostri est acquisita. A Spiritu autem sancto ex gratia fides donatur, qua Christum Mediatorem & Reconciliatorem agnoscimus & apprehendimus. Dum ergo homo ab Euangelio institutus, ex fide prouocat à throno seueræ iustitiæ diuinæ, ad thronum gratiæ, propter interueniens meritum sanguinis Christi, gratis iustificatur, hoc est, Deus Pater, peccatorem, qui iam sustinuit iustam sententiam Legis, per & propter Christum restituit, & absoluit à reatu & sententia damnationis, imputata ipsi per fidem iustitia filij sui Mediatoris. Itaq; non homo vel eius dignitas, virtus aut qualitas, sed mera φιλανθρωπία & χρισότης Dei in genus humanum, iam propter peccatū damnatum, nos iustos facit. Et hoc est, quod Propheta dicit: Iehoua est iustitia nostra. Cuius iustificationis forma in nobis nō est ipsa fides, vel caritas, aut vlla qualitas mortalium: sed sola peccatorū remissio propter Christum, qui nobis à Deo Patre iustitia, sanctificatio & redemptio factus est.

Eph. 2.

Tit. 2. 3.

Ier. 23.

L. Cor. 1.

Alij Iesuitarum tradunt hominem iustificari facillimè, si mundum deserat: hoc est, illorum sensu, si religiosus fiat, & ordinem aliquem Monachorum, vel Societatem falsò se titulo IESV iactantem ingrediatur: si votis susceptis, quotidie se mortificet, vt ipsi loquuntur: id est, interpretibus Iesuitis, disciplinas subeat Ecclesiæ Romanæ consuetas, quales sunt: Nocturno tempore seipsum virgis cædere, seipsum ad sanguinem vsque flagellare, cilicij carnem macerare, ieiunijs vires corporis opprimere, & reliquas pœnitentias ac satisfactiones sibi à Superiori vel Confessario impositas perficere. Ad hanc sanctitatem & iustitiam, secundum illos, multum confert peculiaris habitus & vestitus, videlicet pilei quadrati, oblongæ tunicæ, zonæ pilosæ, esse rasum & chrismatum. Hoc habitu si quis sepeliatur, eius corpus Deo gratum, à dæmoniorum insultibus liberum, & S. Angelorum custodia munitū esse tradunt: sicuti Iesuitas in suorum exequijs nugantes ipse audiuit. At si hoc verum esset, non rectè diceretur: iustitia gratuita, iustitia imputatiua, iustitia Christi, aut iustitia Christiana, sed secundum illos denominanda esset, iustitia habitualis, iustitia pileata, iustitia cilicina, iustitia flagellarja, iustitia tunicata.

nicata, iustitia cinctuta, iustitia rafa, iustitia chrismata, iustitia cucullata, & nescio quibus nominibus appellanda.

Debant autem Iesuitæ ipsi explicare, quomodo hanc suam de iustitia doctrinam intellectam vellent. Inde enim manifestum foret, quam contumeliosa illa esset in filium Dei & eius meritum. Nos tamen ne bonos illos viros nimium iritemus, quam commodissime poterimus, interpretabimur. Existimamus ergo ipsos, istos ordines & disciplinas Ecclesiasticas ponere ceu causam instrumentalem, qua veram iustitiam sibiipsis applicent. At hæc etiam lenissima interpretatio nullius est momenti. Christiana enim religio tantum duo media seu causas instrumentales iustificationis tradit. Vnam respectu Dei, ministerium scilicet verbi & Sacramentorum, per Christum institutorum, per quæ de Redemptoris merito & instituimur & illud nobis offertur. Et sic testatur Scriptura, nos mundari lauacro aquæ in verbo. Alteram respectu nostri, fidem, qua Christi beneficia oblata grata manu excipimus, & nobis propria facimus. Atque sic teste Scriptura fide iustificamur. Dum ergo Iesuitæ extra verbum Dei causam & media iustificationis suæ constituunt, sua opera & qualitates inhærentes, quas Paulus stercorea dicit: dicimus nos cum Prophetis, illos opus manuum suarum adorare, confidere in semetipsis, & Dei iustitiam abnegare.

Alij, vt Gregorius de Valentia, acriter contendunt, nos non gratis iustificari, quia exclusiua, SOLA, non sit in sacra Scriptura, neq; apud orthodoxos Patres. Sed dicit is hæc veritate Hispanica, quæ Germanis in eiusmodi rebus, est mendacium. Nam licet particula SOLA ad verbum seu secundum literas in S. Scriptura non legatur: tamen æquipollentes habemus dictiones: quales sunt Luc. 8. Solùm crede: & Gal. 2. Nō nisi per fidē. Quid autem sunt Solùm, Tantùm & Non nisi, quam sola fide? His cognata sunt: Nemo venit ad Patrē nisi per ME: & particula: Gratis, per gratiam, absque operibus, Fide, fiducia Mediatoris, &c. Neq; Lutherus, vt falsò pro concionibus dixit Landspergæ Iesuita Lutzius, Ecclesiæ impiam & blasphemā, vt or illius verbis, exclusiuam, SOLA, obtrusit: sed piè & orthodoxè eadem particula, in iustificationis articulo vsi sunt, sancti Patres. Ambrosius ad Rom. 3. SOLA fide iustificati dono Dei. Et Augustinus in Psalm. 88. Et quia SOLA fides Christi mundat. Basilius. SOLA autem fide in Christum iustificatum. Chrysol. Qui SOLA FIDE nititur, is benedictus est. Sed hi Patres, imò Paulus & ipse Christus, dum docent hominem sola fide iustificari, istis fraterculis hæretici sunt, & Doctores apertentes

Rom. 10.

Eph. 5.

Esa. 1.

Luc. 18.

Phil. 3.

Ioh. 14.

Rom. 3.

Esa. 42. 63

rientes

Nazian- rientes fenestras ad perpetranda peccata. Interim autem non attendunt,
zenus: ubi- se esse sacrilegos, qui Christo honorem redemptionis suffurentur, sibiq;
vor τὸ πρῶ- gloriam Mediatoris rapiant, quiq; fiduciam in Christum perterritis cō-
5 & τῶν nos scientijs auferentes, eas dubitationi inuoluant & ad infernalem ignem
iustificat. promoueant: dum suas Missas, opera & regulas, pro salutis meritis ven-
 dunt.

Alij Iesuitarum dicunt nostram iustificationem seu iustitiam, qua
 coram Deo consistere possimus, esse fidem, caritatem & reliqua opera si-
 mul. Hominem enim neq; fide sola, neq; solis operibus, sed fide & ope-
 ribus coniunctim, coram Deo iustum esse. Verum Iesuitæ nostri, acuti &
 valdè ingeniosi Philosophi, seu potiùs astuti Sophistæ, hanc suam falla-
 ciam secundum non causam vt causam, indoctos, vt loquuntur, & rudes
 Lutheranos, latere putant. In quo tamen multum errant. Neq; enim Dei
 beneficio iam ea est seculi nostri ruditas, vt *sepe dicitur* & fallacias illas videre
 non possit. Nostri ergo non docēt: Fidem iustificare quatenus est opus,
 sed quatenus Mediatorem Iesum Christum apprehendit: neq; propter
 opera, quibus vera & viua fides declaratur, sed in, per & propter Chri-
 stum (qui solus nostræ iustitiæ *α & ω* principium, medium & finis) eligi-
 mur, antequam quicquam bonorum operum facere possimus, sicq; gra-
 tis iustificamur. Ac licet iustificati (sicut filios lucis decet) bona opera fa-
 cere debeamus: ea tamen, vt Augustinus ait: *sequuntur iustificatum: non pra-*
cedunt iustificandum. Sed belli nostri Iesuitæ, totius Philolophiæ candela-
 bra, inter causam & effectum distinguere nesciunt: aut si sciunt, veritatem
 tamen, pœna Papæ deterriti, profiteri nolunt: sicq; *aristoteles* damnati in suis
 stercoreibus & menstruatis pannis, id est, in suo habitu, cucullis, rasuris,
 Missis, libero arbitrio, proprijs viribus, virtutibus, meritis, regulis, flagel-
 lis, cilicijs, studijs, operibus, laboribus, ordinibus, dignitatibus, peregrina-
 tionibus & votis miserè suffocantur & pereunt. Neq; enim per ea co-
 ram iudicio & tribunali Dei consistere, aut à culpa & pœna peccatorum
 absolui possunt: sed in, cum, per, & propter illa electitia sua opera, quæ
 illorum Dij sunt factitij, accusantur, iudicantur & damnantur. Ratio est
 manifesta: quia Christi meritum proculcant: quia illa opera sunt mala,
 sine fide, sine verbo, sine mandato Dei edita, & proinde, vt infidelium
 opera æternæ condemnationi obnoxia: quicquid tandem Iesuitæ de sua-
 rum regularum perfectione, de disciplinarum valore, de votorum meri-
 tis, de supererogationum operibus, de caritate inhærente, de habitu per-
 caritatem elicitio, & alijs huiusmodi nugacissimis nugis nugentur.

Huc

*Apoc. 1.**1. Cor. 1.**Eph. 1.**Rom. 9.**Matt. 5.**Ph. 3.*

Huc etiam pertinent hæreticæ illorum conclusiones, quibus dicunt, Iustificationem esse Dei virtutem, qua unicuique tribuat secundum id, quo quisque dignus est. Christi misericordiam dare, seruātibus Legem, vitam, Iustificari idem esse, quod renouari & virtutibus augeri. Iustificari idem esse, quod habere virtutes per Christi passiones infusas, nouas vires, opera ex caritate profecta. Non gratis dari iustitiam, sed promerendam. Christum nihil aliud sua passione effecisse, quàm vt iam possimus proprijs operibus vitam & iustitiam promereri, & hanc iustitiam priori esse perfectiorem: hoc est, Christum iuxta vetus commentum Scholasticorum, tantùm primam gratiam promeruisse, quâ nobis infusa, ipsi salutem æternam mereri possimus. Et hoc meritum, gratiæ illi longè præferendum. Hominem se debere ad gratiam præparare. Fidem tantùm monstrare iustificationem, opera illam consequi. Neminem iustificari iustitia extra se posita: sicuti & nemo aliena vita viuat. Dicere hominem fide iustificari, perinde esse, ac si quis dicat: (horresco referens) asinum sua natura asinina, esse hominem, quia fides fidelem, iustum autem iustitia faciat.

Et quid multis opus? Paucis nos expedire possumus, vt summam impietatis ipsorum habeamus. Crusius Iesuita Landsperge in regularum suarum explicatione apertè dixit: *Nostri iustificatio est nostrarum regularum obseruatio.*

Quia autem nemo Christianorum ignorat, illa omnia non à Christo, neque à Prophetis aut Apostolis: sed à Philosophastris Iesuitis, Satanæ seruis, & Antichristi mancipijs profecta, insuper pleraque illa apertè in Christi meritum blasphema, atque omnibus fidei articulis εν διαμέτρῳ contraria esse: Ideo ea reijcimus, & execramur: scientes nos sola fide in Christum, absque operibus Legis, à Deo patre gratis iustificari, absolui & saluari.

13. De fide Iesuitica.

Fides Christiana firmissimè assentitur verbo Dei. Fides ceu manus Christum cum omnibus suis beneficijs tenacissimè apprehendit. Fides firma fiducia securè acquiescit in Deo propter Mediatorem propitio. Fides hominis conscientiam in veris pauoribus erigit. Fides vitam & læticiam in Deo sentit. Fides μετὰ παρρησίας ad Deum accedit & eum in-

Mm

uocat.

Esa. 26. uocat: Fides pacem Christi in corde habet. Fides iustificat. Fides hominem in arumnis erigit & consolatur. Fides certa fiducia oblatum Dei munus, ceu mendica manus gratam eleemosynam, hilaris accipit. Fides Christum totum suum esse certò statuit. Fides sine ἀλιγοπισία, dubitatione & diffidentia Deum adorat, & perseuerando vincit. Fides ea, quæ non videt, sed in verbo Dei promissa habet, certissimè & firmissimè credit, & se certum facit de misericordia Dei. Et quis fidei dona & effectus, quos habet illustres, operante eam Spiritu sancto, omnes recenscat?

Quò autem ea præclarius & excellentius Dei donum est: eò grauius peccant ἀπιστοί & infideles Iesuitæ, illud aspernantes, ridentes, calumniantes & proculcantes. Nam quidam dicunt, fidem provenire non ex auditu verbi Dei, sed esse virtutem & qualitatem hominibus infusam. Quorum vanitatem Paulus arguit, docēs fidem esse ex auditu verbi Dei: *Rom. 10.* & esse donum Dei, non omnium, sed eorum, quibus à Spiritu sancto donatur. *2. Thess. 3.* *Rom. 12.*

Quidam, vt Iesuita Lutzius, fidem Lutheranam, id est, Evangelicam seu Christianam, vocat fenestram & ianuam, ad scelera perpetranda. Nos verò illam fiduciam & motum cordis accensum per Spiritum sanctum, innitentem gratiæ Christi, cuius merito saluamur, dicimus: quæ fides non est mortua, sed viua: & per bona opera frugifera, bona & efficaciæ.

Quidam, vt Colonienfes Iesuitæ, fidem nihil aliud esse dicunt, quàm credere omnia vera esse, quæ Deus in verbo suo docet. Quam quidē fidē historicam & nudā noticiam, nos à vera fide non excludimus, sed eandem ad salutem sufficientem esse negamus. Alioquin enim & demones & Iudas proditor, qui habuerunt noticiam historiæ de Christo saluarentur. Requiritur autem ad fidem veram, fiduciam, qua credimus Christum esse nostrum Saluatorem: nec in nuda historia acquiescimus; sed promissionibus diuinis assentimur, easq; ad nos pertinere absq; dubitatione, credimus. Contrà verò dæmones, & Ischariothæ fratres Iesuitæ, ad Christi noticiam contremiscunt, carentes illa fiducia, qua ad Christum accedere & in illo acquiescere nos necesse est, si pacem conscientiæ habere velimus. *Iacob. 1.* *Rom. 5.*

Iesuita Canisius, in suo minori & maiori Catechismo, fidem fiduciam esse negat. Sed refutat eum Paulus, veræ fidei robur, hypostasim, confidentiam, πλεροφορίαν ἢ παρρησίαν, tribuens. *Heb. 11.*

Ingollstadienses Iesuitas hoc affirmare audiui, fidei obiectum, non tantum

tantum esse Deum, & omne Dei verbum: verum etiam decreta Papæ, & traditiones Patrum, cui non minori assensu, quam Dei mandatis & promissis adherere & acquiescere debeamus. Sed vanitas huius eorum opinionis manifestatur in eo, quod contra mentem Pauli Apostoli, fidem ab auditu verbi diuini certi, ad traditiones inutiles & futiles pertrahunt, & veram fidem limitibus Scripturæ sanctæ circumscriptam, in opinionem vagam transmutant. Cum tamen fides vera tantum Dei verbo, tanquam fundamento certo nitatur. Vbi igitur sunt traditiones humanæ, & verbum Dei exulat, ibi non est fides, sed opinio, imaginatio falsa, & vana superstitio: vt fit inter Iesuitas, qui se perfectos esse, aut certe perfectos reddi credunt, obseruatione regularum Ignatij Loiolæ, & votorum suorum. Hæc & alia sunt illorū Deus, cuius merito nituntur: quem vera fides, ceu abominandum idolum auersatur, vt quæ solo Christo *Gal. 2.* contenta viuat, & contra dubitationem, prauos concupiscentiæ motus, *Eph. 3.* tentationesq; varias ad Abrahami & Iacobi exemplum luctetur, nec *Rom. 4.* quiescat, donec benedictionem & salutem à Filio Dei consequatur.

Quidam fidem omninè tollunt, sicuti Romæ, Iesuitarum controuersitam (sic enim vocant Professore, qui controuersias tractat) didicentem audiui: Fiduciam Lutheranorū esse plus quam Luciferianam superbiam, & diabolicam præsumptionē. Is in locum fidei furiosè substituebat dubitationem, asserens: non certò credendum esse, an simus in gratia, an habeamus remissionē peccatorum, an simus iusti coram Deo.

Quorum recordatione reuera mens mea hõrret. Quid enim istud aliud est, quam Christum ipsiusq; meritum extenuare aut etiam penitus tollere? Deum, impacta ei alapa, mendacij arguere? Deum non esse seruantem promissionum vociferari? Quorum blasphemias detestandas, promissio, potentia, misericordia, iuramentum Dei, Christi meritum, Euangelij ministerium, vsus Sacramentorum, Dei mandata, vt filium eius audiamus, consolationes à Christo traditæ, Spiritus sanctus arrhobus & obsignatio, adoptio in filios Dei, fiducia & animositas sanctorū, quotidiana piorum lucta, reprehensio dubitationis aliquoties in Euangelio repetita, piorum gemitus & precatio, desiderium vitæ æternæ, discrimen Legis & Euangelij, & vt breuibus omnia comprehendam, Christus cum vniuerso suo merito, beneficijs & tota Euangelij doctrina, satis refutant. Siquidem ista omnia vana & mendacia essent, si dubitandum foret de Dei gratia & bonitate; aut de nostra iustitia, vita & salute in Christo.

Quin ergo audiant isti suum Bernhardum, dicentem: *Tria considero, in quibus*

Bernh. in bus tota spes mea consistit: caritatem adoptionis, veritatem promissionis & potestatem. Ser. de tem redditionis. Murmuret iam quantum voluerit insipiens cogitatio mea (vel septem partibus. fuita infidelis) dicens: Quis es tu, aut quanta est illa gloria, quibusve meritis hanc te obtinere speras. Et ego fiducialiter respondeo: Scio cui credidi, & certus sum, quia in caritate nimia adoptavit me: quia verax est in promissione: quia potens in exhibitione. Hic est funiculus triplex, qui difficile rumpitur, quem nobis è patria nostra in hunc carcerem vsq; dimissum firmiter obsecro teneamus, vt ipse nos subleuet, ipse nos trahat, vsq; ad conspectum glorie regni Dei. Hæc ille olim: quæ si hodie viuens inter Iesuitas doceret, absq; dubio vulcano commendaretur.

Quidam Iesuitæ, sicuti & Ziegler meus popularis, fidem nobis innatam, & naturaliter insitam tradidit: quod scholastici dicunt, qualitatem inhærentem & habitum infusum. Hæc illi absq; ἀντίστοιχῶς; licet aliàs hæc inter se pugnent, infundi & adhærere, aut esse de substantia seu naturâ insitum, & extrinsecus inditum. Vtriusque tamen parem falsitatem destruit Paulus, vocans Fidem Dei donum, nō opus nostrum, aut naturalem virtutem. Est enim fides non omnium, non materiale quiddam, sed effectus Spiritus S. per Dei verbum in nobis excitatus. Itaq; fides non est Enthusiastica aut scholastica infusio, vt Esauitæ fingunt: sed datur nobis per auditum Euangelij de Christo, & confirmatur per vsum Sacramentorum, sicut Christus & Paulus docent. Hæc fides ex fontibus Israël hausta hos parit effectus, vt eleganter Spalatinus cecinit.

Sola fides hominem cælesti donat honore:

Sola Deoq; potest conciliare fides.

Sola fides hominem peccato liberat omni:

Sola fides mortem, diraq; fata premit.

Sola fides Christi fratres, sociosq; potentes

Efficit, & cælis inserit vna fides.

Sola fides animos retrico merore iacentes

Erigit, & miseris pectora leta facit.

Sola fides Satanam subigit, stygiasq; paludes:

Clauibus his solis sydera celsa patent.

Sola fides viuus, morientibus omnia donat,

Omnia sola fides, Te Duce Christe, potest.

Manet ergo conclusio Pauli immota & vera: Fide homo iustificatur. Sicut etiam Ambrosius piè inquit: Non hi sunt iusti, qui Legem audiunt: sed qui credunt in Christum, quem Lex promisit. Hi faciunt Legem. Verùm hæc sunt Iesuitis Lutherana, hæretica & comburenda; sunt præsumptiosa & super-

& superba. Vt tamen sciant se verba sine spiritu & veritate fundere, Augustinum audiant dicentem: *Audebo ergo dicere, quoniam Sanctus sum? Si sanctus, tanquam sanctificans, & nullo sanctificanti e indigens, superbus & mendax sum. Si autem Sanctus sanctificatus, dicat vnusquisq; fidelium, Sanctus sum. Non est ista superbia elati, sed confessio non ingrati. Si enim dixeris te sanctum esse ex te, superbus es. Rursus fidelis in Christo, & membrum Christi: Si te non dixeris esse sanctum, ingratus es. Itaq; nec superbus sis, nec ingratus.* Si Augustinus hæc in conciliabulo Tridentino contra dubitationem dixisset: procul dubio excommunicatus, & pro heretico habitus fuisset. Nam secundum istud, & Iesuitarum somnia, semper est dubitandum: eò quòd dubitatio affit nobis naturaliter. Quam dubitationem naturalem, sicuti etiam motus conscientia naturalis, bonam esse dicunt. Ita vt licet naturalia illa sint corrupta, & peccata, quæ Lex arguat: nihilominus tamen Iesuitis sint virtutis actiones, & humilitatis *αει γυαλα*.

Alij Iesuitarum, veram fidem etiam impijs in esse & in ijs manere, dicunt. Sicut etiam Turrianus contra Sadæem, impios vera & viuua Ecclesie membra esse asserit. Cur illud? quia negant fidem iustificare. Id vt eò facilius obtineant, oportet illos affirmare, quòd etiam fides sit impiorum ac *ἀπίστων*, licet sit absurdissimum. Sed diuus Paulus eorum vanitatem in Epistolis ad Romanos & Galatas copiosè refutans, docet hominem fide iustificari, & iustum fide sua viuere. Non credentem verò in sua *ἀπιστία* damnari, eò quòd Deum, vt Christus ait, in promissis suis *Ioh. 3.* mendacem faciat.

Alij formam fidei dicunt esse Caritatem: sed quanta cum absurditate id faciant, nemo ignorat. Etenim non caritas fidem, sed hæc illam informat. Nisi enim adsit fides, caritas non est sincera, sed fucata: Et caritas effectus est potiùs fidei, quàm forma fidei. Fides ergo apprehendens Iesum Christum formata est, absq; quo fides non est vera. Dum autem Iesuitæ Antichristo seruiunt, fit vt & vera fide in Christum & sincera caritate Dei ac proximi destituti, deformes, cum stultis illis virginibus, miserè damnentur.

Alij dicunt, fidem catholicam niti Ecclesie Romanæ decretis, & sedis illius Apostaticæ placitis. Verùm Paulus docet fidem, neque legibus Decalogi, neque alijs traditionibus, sed solo Christi merito niti, in *Rom. 4. 10.* quo etiam, quasi in suo centro, quiescit, & pace Christi fruitur. Dum autem *Gal. 3.* Iesuitæ hoc negant, Paulum extra Ecclesiam eijciunt. Sicut Iesuita, *Phil. 3.* aut potiùs Antipaulinus Fabricius Romæ dixit: *Satiùs est Ecclesia Romanæ,*

epistolas Pauli extra Ecclesiam eiicere, quàm cum sedis Apostolicæ detrimentò eius & epistolas legere. Consimiliter Iesuita Pietro Hispanus persuasit Rectori nouitiorum Landspergensium, vt sub flagelli pœna interdixerit omnibus lectione Epistolæ Pauli ad Romanos. Sic namque dixit: Illi, ad quos scripsit, sunt mortui. Præterea non agit de legibus moralibus, vel Pontificis & Romanæ Ecclesiæ traditionibus: sed tantùm agit contra Iudeos, quos legibus, hoc est, ceremoniarum & forensium legum operibus, iustificari negat. Quæ quàm vera sint, omnes nouerunt, qui modò primis, quod dicitur, labris dictam D. Pauli Epistolam degustârunt. Notum enim est, Paulum omnium hominum opera & merita, omnes leges, Decalogum, ceremoniales & forenses, à causa efficiente iustificationis remouere. Eò quòd lex sit spiritualis, nos autem carnales: qui non intelligamus, quæ sunt Spiritus, nedum vt illa, in tanta naturæ corruptione, perfectè facere, sicq; legem Dei implere possimus.

Rom. 7.

Alij dicunt, fidem nihil aliud esse, quàm præparationem quandam ad iustificationem. Et opera fidei, dare fidei vitam. Argutè certè. Neque enim hoc aliud est, quàm si quis diceret: effectum esse causam operantis.

Alij dicunt, fidere idem esse, quod sperare, cuius dubius sit euentus. Itaq; cum Dauid ait: In te Domine speraui: aut in Domino confido: idem ipsis est, ac si dixisset: Dubito de Dei erga me voluntate. Aut quando Christus ait: Confide filii; idem valet ipsis, ac si diceretur, dubita, noli credere, noli confidere. Quis autem vnquam Sophistarum contraria ita absurdè inter se coniunxit? aut quis contradictoria eadem esse dixit? sed nõ est tam impudens Papæ mendaciũ, quod Iesuitæ nõ aliquo fucò ornare contentur, aut etiam verum dicere ausint. Illorum enim proprium est, iustificare impium, & damnare innocentem. Quæ tamen omnia in eum finem faciunt, vt opera sua alijs vendere possint. Hinc fit, vt laudent venales, quas volunt extrudere, merces. Quas retinere cogentur, si istam suam Academicam dubitationem abijcerent.

Gal. 2.

Alij tradunt, hominem spiritualem suam vitam neq; ex fide, neq; ex Christi merito, sed per opera habere. Verùm hi Paulo in os contradicunt affirmanti: non iam ego ampliùs, sed Christus in me vivit: & vitam quam nunc viuo in carne, viuo per fidem filij Dei. Quin negant nos in Christo viuere, & Christum omnium esse vitam.

Alij fidem omninò à iustificatione tollunt, & in locum eius subordinant spem & charitatem, &c. quòd fides tantùm generalia, dictæ verò virtutes specialia comprehendunt. Sed quid dicant, ignorant. Neque enim

nam generalis vel historica fides, qua homo in genere quidem omnia vera esse credit, quæ de Christo scripta sunt, sed in specie cum dæmonibus, Iudæis, Turcis & infidelibus Papistis dubitat, an etiam Christus ad se pertineat, vera fides est & iustificans: sed quisq; in specie sibi salutem per fidem in Christum applicare debet. Et hæc est viuifica specialis fides: de qua Propheta, Iustus sua fide viuet. Hinc Paulus ait: 2. Timot. 1. Noni cui crediderim, & persuasum MIHI est, cum posse depositum MEVM in illum diem seruare. Sed Iesuitis, quæ Deus tradit, sunt incerta, dubia & ambigua: quæ verò Papa tradit, ea ipsis sunt certa, firma, simplicia ac rata. Quia blasphemia in Spiritum sanctum ne à dæmone quidem atrocior rem excogitari potuisse arbitror. Quam etiam saniores Papistarum ipsi repudiârunt: sicuti in Canonibus prouincialis consilij Coloniensis, circa annum Domini 1536. celebrati cernere licet.

Sed missos faciamus ista bruta Pontificis animalia, de sua maledictione certa. Quia enim volunt esse sub lege, & non sub gratia, neq; operibus suis legi Dei satisfacere possunt, sed Legis operibus suis adinventionibus aduersantur: vel Sole meridiano clarius est, Iesuitas de sua maledictione esse certissimos. Quia omnes, qui sub Lege sunt, teste Paulo, sub maledictione manent. Transeamus ergo ad locum de operibus.

10. De bonis operibus.

ET IAM SI nostri Doctores, ceu fidi mysteriorum Dei dispensatores, ferme omnibus in concionibus ac scriptis fideliter populum ex Dei 2. Theff. 4. verbo ad bonorum operum studium inuitant: & docent opera à Deo Eph. 2. præcepta interiora & exteriora faciendâ esse; denique ex Paulo demon- Ezech. 20. strant, omnes homines bonorum operum debitores esse: tamen quia ij- Matt. 5. dem freti auctoritate Christi, docet, opera à Deo non præcepta non esse 1. Tim. 1. cultus Dei, sed res & opera inutilia, quibus frustra Deus colatur. Vocife- Ioh. 1. rari solent Iesuitæ, maximè Monacèses, Dullingarti & Landspergenses no- Iacob. 2. stros, Theologos, bona opera prohibere, & fenestras ad omnia scelera a- 2. Pet. 1. perire. Quam autè ob causâ hoc nostris objiciunt? ob hanc vnâ: quia di- Matt. 15. cunt Ecclesiæ Romanæ præcepta non esse faciendâ: quæ tamen Iesuitæ ad salutem necessaria affirmant.

Et quid boni agerent Lutherani, aiebat Iesuita Lutzius, qui neque statutos Ec-
clesiæ festos dies celebrant: neq; sacrum Misse officium diebus festis reuerenter audi-
unt: neque ieiunia certis diebus & temporibus iudicâ obseruant: sed in quadragesima-
li, &c.

li, & diebus Veneris, Sabbatig, carnibus vescuntur: neq; peccata sua Sacerdoti proprio specificè enumerant: neq; Eucharistiam more Romano accipiunt: neq; Papæ obediunt: neq; religionem ingrediuntur, sed Monachos ac Moniales vident: neq; peregrinantur: neq; Diuos adorant. Tales cum sint, quis neget eos tribulos, spinas & malas arbores esse? Nihil apud illos sonat præterquam verbum Dei, verbum Dei, Lex Dei aliter docet: Sic Paulus loquitur. Eos ergo ceu Ecclesia Romana hostes, & operarios inquitatis devitemus.

Sed eo ipso, dum Iesuitæ hæc proloquuntur, quales sint demonstrant; & quod ipsi nobis vitio vertunt, id nos laudi ducimus, Deo gratias quas possumus agentes maximas, quod nos ab istis Antichristi legibus & vinculis, ostensa per Lutherum sana de Christiana libertate doctrina, soluit & exemit. Neq; ista factitia & electitia opera, ob quæ isti hypocritæ Dei præcepta nimis securè negligunt, curemus. Occupati sumus in obseruandis præceptis Dei, quorum obseruatio sedula, tam multum negocij nobis faceffet, vt istarum nugarum faciliè obliuiscamur. Interim sanè turgidi sint Esauitæ deuotorij, supererogatores, operarij iniquitatis, iustitiarij, & sanctuli factitij, ex fictis suis operibus, quantum poterunt: nostrorum operum & vitæ nostræ regula est Decalogus, & lucerna pedibus nostris verbum Domini.

Psal. 119.

Dicimus ergo (vt breuius in transcurfu illorum legibus respondeamus) *Primò*: Sanctos adorare vel inuocare, esse idololatriam in primo Dei præcepto prohibitam. Ac proinde eos adorare, eorumq; imagines colere, non est bonum opus, sed abominabile peccatum, spiritualis fornicatio & sacrilegium, quo Deo suus honor adimitur. *Deinde*, non opus esse peregrinationibus: quia Christus vbiuis terrarum nobiscum est, vsque ad seculi consummationem, per verbum & Sacramenta: non aut hic aut illis parcarum carcere clausus, aut in hierotheca impanatus est, vt Pseudoprophetæ Esauitæ tradunt. *Tertiò*. Cur Monachos & Moniales non rideremus aut etiam damnaremus, cum nihil præterquam mala opera faciant? Vbi enim verbum Dei? vbi præceptum Dei? quo iubentur parentes deserere, impia vóta suscipere, iners ocium sectari, & alienorum laborum fructus consumere? *Quin* hæc omnia à Deo prohibita esse notum est. *Quartò*. Quomodo Papæ obediremus, qui est manifestatus Antichristus, filius peccati, præsertim cum Deus ipse hunc deuitandum, Christum verò audiendum præceperit? *Quintò*. Quantum sacrilegium commiserint Papistæ *πομοιολέται*, suffurando calicem Laicis, vniuerso mundo non est ignotum: quis ergo vitio nobis vertet? quod de alienis peccatis

2. Thess. 2.

Deut. 18.

Matth. 3.

peccatis participare nolumus? *Sexto*. Non Sacerdoti Antichristiano peccata enumeranda: sed Deo confitenda, vera contritione dolenda, firma tamen fide cruci Christi, in qua expiata sunt, imponenda esse, nos sacrae literae edocent. *Septimo*. Leges ieiuniorum Pontificiorum propterea nihili facimus: quia ut Christiani, cum gratiarum actione omnibus Dei creaturis, liberè uti possumus, & scimus, regnum Dei non esse escam aut potum: neq; cibum, aut id quod intrat, sed quod exit ex homine, cum coinquinare. Hoc autem verum ieiunium esse existimamus, abstinere à peccatis, & per vniuersam vitam temperantiæ studere. *Octauo*. Quia Christus vnicum est nostrum propitiatorium sacrificium illudq; sufficientissimum, ideo Missam securè negligimus, iras Papicolarum nō magnoperè curantes: quinimò illam abominabile, detestandum & vsurarium Papa idolum esse profiteamur. *Deniq;* si quæ alia onera Iesuitæ suis imponunt, nos absq; conscientiae nostrae vulnere facile negligimus: quia scimus eos minimè orbis iudices constitutos esse. Sed si quid Deus in verbo suo præcepit, de eo id, quod Dei verbum iubet, sentimus, loquimur, illudq; pro virili exequimur. Etsi autem venenata ista viperæ, instar scophantarum, diris morsibus nos impetunt: ita ut si quando ægrotos visitamus, hypocritas nos dicant: aut si nuptijs, & honestis ac sobrijs conuiujs interfusamus, vocent nos potatores & helluones: non tamen magnopere id nos turbat, quia Phariseos Christo idem fecisse scimus: & dudum sensimus, nos miseram ouiculam esse, quæ lupo aquam turbârit.

Sed videamus etiam illorum de operibus opiniones. Primò ergo sunt, qui dicunt, non principaliter operum Legis: sed consiliorum, id est, votorum, obedientiæ, castitatis & paupertatis, atq; traditionum Ecclesiæ, obseruationem, hominè perfectum reddere & iustificare posse. Hoc tradunt Iesuitæ in suarum regularum enarratione. Etsi autem verum sit, Legis obseruatione neminem iustificari: tamen id non fit vitio vel defectu Legis, sed hominum, qui carnales & venundati sub peccatum, in hac *Rom. 7. &* naturæ suæ corruptione Legem adimplere nequeunt. Alioquin si absq; eo esset, & homo perfectè Legem interiori & exteriori obediëntia præstaret, utique iustitiam ex ea haberet, ipso Christo teste: qui dixit: Fac hoc, & viues. Quòd verò nugantur, præ Legis operibus, votorum obseruationem, quæ tamen Euangelium penitus ignorat, potissimam esse iustitiæ causam: illud falsum esse statuimus, attendentes illud Christi: Fru- *Matth. 23,* strà me colunt tradentes mandata hominum.

II. Alij disputant, quòdnam opus omnium sit maximè meritorium?

N n

Atque

Atque vbi diu multumq; disputarunt: & alijs quidem videtur quòd sit alijs verò videtur quòd non: ac rursus alijs hoc, alijs illud magis expiatorium videtur: Tandem concludunt: omnium præstantissimum opus esse videtur, obedientiam cæcam præstare Papæ Romano & Superiori suo, in omnibus (vt Canisius in Catechismo ait) siue in Biblijs sacris scripta sint, siue non: etiam in rebus, auctore Ignatio Loiola, sensibus repugnantibus: quin & auctore Iesuita Fabricio, in rebus, quæ fidei articulis repugnare & omnibus cõciliorum decretis contrariæ esse videntur. Atqui talem obedientiam Deus nusquam præcepit, sed potius prohibuit. Mandat enim vt in præceptis suis, non in hominum traditionibus ambulemus: vt sibi obediamus; Christum audiamus: Antichristum verò Romanum & eius pseudoprophetas Esauitas deuitemus. Soluitur igitur illorum Videtur, non modò per nostrum non videtur: sed & cum primum per Dei prohibetur: Dum is dicit, in meis, non aliorum, præceptis ambulate. Item: Hoc quod ego tibi præcipio tantum facito. Iesuite itaque quod mandata Dei securè transgrediuntur, propter suas traditiones, non Filij obedientiæ, sed, vt Paulus prædixit, immorigeri & inobedientes, denominandi veniunt: quod & Deo, & parentibus, & Magistratui, in plerisque sint rebelles, & contumaces, id solum curantes & obedienter præstantes, quod Deus illorum, qui est Papa, præcipit, & ad quod infatigabilis honoris & gloriæ cupido eos instigat.

Ezech. 20.
Deut. 12.
Num. 15.

Alij, etiam infideles, per exteriora honesta Legis opera, iustificatos tradunt. Nos verò, quia illi nec baptizati sunt, neq; in Christum crediderunt, neq; vllò modo ad fœdus Dei pertinent, illos iustificatos esse, auctoritate sacræ Scripturæ, dicere non possumus. Licet haud difficile confiteamur, ipsos Iesuitis in iudicio tolerabiliorem sententiam auditoros. Iesuitæ enim sciunt voluntatem Dei, sed non faciunt eam: ideoq; vapulabunt multis.

Alij dicunt, non omnia opera iustificare hominem, vt Zieglerus Iesuita: sed tantum renatorum, maximè autem illorum, qui in Societate viuunt, quorum opera ob regularum perfectionem, præstantissima, & vitæ æternæ meritoria vocant. At verò Scriptura docet, neminem hominum propter suam dignitatem, aut virtutes; sed credentes tantum per & propter Christum iustificari. Adhæc, Monachorum & Iesuitarum omnia opera non sunt bona, sed mala, imò peccatum: quia Lex Dei talia opera, quæ extra Dei verbum, & sine fide fiunt, damnat. Habet quidem istud hominum monstrum, quodam opera, quæ in se considerata videntur bo-

tur bona, vel etiam ratione operis bona sunt: verum, quia ipsi Deo non placent (quia eius mandata propter suas regulas transgrediuntur, & Evangelio non credunt) ideo nec opera illorum Deo placere possunt, etiam si in se bona sint, & ad disciplinam in hac vita pertinent. Licet ergo Iesuitæ vel Aristotelem sapientia, vel Ciceronem eloquentia, vel Scipionem castitate, vel Aristidem iustitia, vel omnes Heroas virtutibus superarent: tamen illorum ordo & opera non possunt coram Dei iudicio consistere, cum polluta sint contagione personarum, nec totus ordo ipsorum aliter se habeat ac arbor mala, quæ interdum formosum profert pomum, quod extrinsecus speciosum videtur, intrinsecus autem putridum est & abominandum. Nos scimus ex sacra Scriptura, nullam humanam regulam, nec vllum ordinem humanam auctoritate introductum, aut aliam vllam rem sub cælo facere, vt opera nostra Deo placeant, præterquam solam fidem in Christum. Hec vnica causa est, cur bona opera Deo placeant: sicut dicit Petrus. Offert Deo hostias spirituales, acceptas Deo propter Christum. Ergo propter Christum propiciatorem & assiduum interpellatorem, nostra opera, quæ ex fide facimus, Deo placent: non propter impium militem, & prophanum Sacerdotem Ignatium Loiolam: nec propter illius regulas, Dei verbo & ipsi naturæ repugnantes.

Alij sunt blasphemæ, qui quidem egredientes & ingredientiæ, se signo crucis signant, vt Italici Iesuitæ dicunt: *Che si fa, mettendo la mano al capo, & al corpo, alla spalla sinistra, è destra dicendo: In nome del padre, è del figliuolo, è del Spirito Santo.* Id est, *Quod fit mittendo manum in caput, vel corpus, versus humerum sinistrum, vel dexter, iudicando: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti.* Sed in rei veritate sæui crucis Christi inimici, vt Paulus eos nominat, esse deprehenduntur: qui merito suorum operum idem ascribunt, quod merito Christi, nempe iustitiam, Spiritum sanctum, salutem & vitam æternam. Sicuti ex disputationibus Iesuitæ Gregorij de Valentia est videre. Quin quicquid Iesuitæ ex suarum regularum præscripto agunt, id æternæ vitæ meritum esse dicunt. Bobadilla Iesuita Romæ dixit nouitijs. *Quot disciplinas facitis: tot lucrabimini in cælo coronas. Per disciplinas enim, quasi per scalas, ad regnum cælorum ascenditis.* Ipse Claudius Aqua viua, Iesuitarum Generalis, à Papa secundus, in festo S. Andree pro exhortatione dixit. *Nolite esse segnes in regularum nostrarum obseruatione. Nam etiam bona de illorum obedientia cõcepta cogitatio, coronam vitæ æternæ recipiet. Qui verò factis eas implet, is in regno cælorum à latere Ignatij Loiole primi nostri Patris sicut Sol fulgebit. Qui autem modo illas obseruant, modo in illas delinquunt, hi instar stellarum tantum radiabunt.*

Qui verò eas negligunt, hi cum Lucifero in inferno perpetuas penas dabunt. Quamobrem, inquit, votareddite: regulas seruate. Habetis enim ignem & aquam ante vos. Scitis pleroseq; nostrorum animas agentium & sub extremi Spiritus egressu, nihil aliud conqueri, quam quoddam, vt voverunt, regulis obedientiam non prestiterunt. Verum has & alias Iesuitarum blasphemias in Christi meritum contumeliosas, eademoniorum dogmata damnamus. Docet enim ipsa veritas, sermo vite,

Act. 4. 10. doctor veritatis, omnes Prophetæ & Apostoli *ἅπαντες*, totus credentium seu verè Christianorum ordo, nos non aliter, nisi sola fide in Christum iustificari & saluari: nec vllis operibus humanis iram Dei aduersus peccatum sedari posse, sicuti supra sufficienter demonstratum est. Id quod negantes Iesuitæ, seipso viua Antichristi membra faciunt: qui honorè filio Dei debitum, auferunt, & illum *ἀπέβη* pro nobis soluisse negant: qui firmam consolationem & salutis certitudinem conscientijs sensu peccatorum faucijs suffurantur, dum remissionem peccatorum ex nostrorum operum dignitate dependere fabulantur: qui Legem & Euangelium confundunt, subuertunt & solvunt: qui deniq; inuocationem impediunt, & homines de Dei erga se gratia dubios reddunt. Quorum finis erit, vt Paulus prædixit, perditio.

Phil. 3.

Alij perhibent, hunc esse finem, ob quem bona opera sint faciendâ, vt per ea, vitam æternam consequamur. Sic enim Iacobus Crusius Iesuita Landspærgæ in regularum explicatione dixit. *Quare tant opere nostrarum regularum obseruationem vrgemus? quia sunt perfecte, & per illas perfectionem consequimur. Quare illas obseruandas & faciendas tradimus? An vt nos ab alijs tantum separemus? vel vt victû & amictum à maioribus accipiamus? Absit. Sed vt per regularum opera, perfectionem & vitam æternam consequamur. Nostræ enim regula (vtor ipsius verbis, quibus homo iste perditionis abutebatur) sunt, ianua, porta, via, per quam ad cælorum regnum tutò peruenire possumus. Nostra Societas est Arca Noë, qua per mundi diluuium, ad paradysum deducimur. Hæc est arca Moysis & propitiatorij: apud quam est Dominus, & toti orbi, quid faciendum sit respondet. Hæc isti. Nos verò eorum regulas inutiles traditiones maleficatorum Esauitarum ac illorum Societatem, Satanae Synagogam, spiritualem Babylonem, Egyptum, Canaan & Augiæ stabulum esse, in quo Iesuita non magis, quam Diabolus in inferno, Deum operibus suis laudent, profitemur.*

Sacra scriptura non ideo bene operandum docet, vt per opera coram iudicio Dei absoluiamur; sed vt iam absoluti mandato Dei obediamus, sicq; gratitudinem, pro gratuita absolutione declaremus. Hoc fenest. Paulus nos Dei debitores vocat, vt in præceptis ipsius ambulemus. Est enim

enim Dei voluntas (non vt malè operemur) sed sanctificatio nostra, abstinere à scortatione, & vnusquisq; vas suum possideat in sanctificatione & honore. Certum etiam est, eos, qui secundum carnem viuunt, fidem seruare non posse. Ne ergo illius naufragium faciamus, decet nos ad instar filiorum lucis ambulare. Et Iohannes dicit: Qui facit peccatum, ex diabolo est. Et Paulus: Si quis suorum, & maximè domesticorum curam non habet, fidem abnegauit, & est infideli deterior. Si igitur Dei pœnas deuitare volumus, peccata etiam & eorum occasiones fugiamus. Deus enim propter iniquitates homines corripit. Propter has causas faciendæ sunt bona opera: & qui sic pietati studet, is habet promissiones præsentis & futuræ vitæ. Non quasi futuram vitam ijs mereatur. Hanc enim accipit gratis, propter Christum, in quem credit. Sed quòd in altero beatorum sæculo, credentium opera, ex mera liberalitate & misericordia Deus coronabit.

Alij inter Iesuitas reputantur omninò sancti & perfecti, qui gloriantur se esse ἀναμαρτύτους. Sic Bonauentura Iesuita Ingolstadij dicebat: *Anno 1582*
Habemus in nostra Societate adolescentes planè angelicos, qui nullo carnis sensu, vt mihi confitentur, tanguntur. Pater Octauianus Iesuitarum minister Romæ, apud S. Andream, retulit mihi, Iesuitæ Ladefinæ angelum zonam castitatis dedisse, à cuius cinctura, sine peccato vixerit. Pleriq; iuniorum Iesuitarum Ignatium Loiolam vocant: Deum terrestrem, angelum humana forma indutum. Primos item Patres, absq; peccato vixisse aiunt. Hi sunt nimirum viri, qui dicere possunt: Nos non sumus sicut ceteri hominum. Sed quid inde infert Bernhardus? *Ergo estis sicuti ceteri demonum.* Non sic Paulus de se etiã renato & in tertio cœlo Doctore creato dicit: Ego sum angelus terrestris: sed, Act. 14. Nos sumus homines ἑμμετοπαθεῖς, iisdē quibus vos affectionibus obnoxij. Et rursus. Nullius quidem rei mihi conficius sum, non tamen per hoc iustificatus sum. Si Paulus bonorum operum studio clarus, non potest dicere, se per bona sua opera iustificatum; certè multò minùs, vel potiùs nullo modo se ijs vitam æternam consequi posse, profitebitur. Christus etiam non dixit discipulos suos ἀναμαρτύτους, nec illos bonorum operum studio saluos fore professus est: sed, cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: *Quid dicant? Num quòd sint Saluatores hominum, aut Iesuitæ, aut domini de laudabili societate Iesu? Absit. Sed: Serui inutiles sumus, quia quod debuimus facere, fecimus.* *Luc. 17.*

Alij, vt doctiores, vel potiùs astutiores inter Iesuitas, faciunt *συνεκ-*

Partialis, *minus prin-*
cipalis cau-
sa. *Ἰσχυρῶς*, dicunt q̄: Bona opera non esse quidem totalem iustificationis & vitæ æternæ causam: aliquid tamen iuuare, & causam esse, sine qua non. Verùm dicere nos gratis iustificari: & simul affirmare nos partim etiam operum meritò saluari, id est contradictionem inducere. Abeant ergo isti σοφοὶ Magistri cùm sua vafricitate ad alias, qui hæc ipsorum tricas non intelligunt.

Alij, vt Iesuitæ Colonienſes, dicunt: opera ad primum iustificationis actum esse necessaria, ad secundum verò meritoria. Sed vnde hæc noua distinctio? In quo sacræ scripturæ capite, in quo paragrapho ea continetur? Nusquam in sacris Biblijs, de quo certus sum, eam demonstrabunt. Nihil igitur erit, quàm nouum Iesuiticum somnium ipsis à dæmone oblatum: ideoq; etiam, ceu dæmoniorum doctrina, damnandum.

Alij bonorum operum mercedem, dicunt esse vitam æternam. Iesuita Lutzius dicebat: *Non possumus damnari. Nam si regulas nostras obseruamus, Deus iustus est, & non potest non nobis illarum mercedem, quæ est vita æterna, dare.* Hi socij Christum & meritum eius naso suspendunt adunco, apertè rident, imò blasphemant. Nam profiteri non erubescunt, Deum ex debito teneri illis regnum cœlorum possidendum tradere. Vnde non opus erit, vt Christus in extremo iudicio hosce socios vocet, & dicat: Venite: sed ipsi vltro venient, seque obrudent, atque mercedem laborum ac debita sua reposcent, ad cœlos nimirum, sicuti vaccæ per foramen acus, transaturi. Quis quæso Christianorum, exceptis hisce superbissimis Pontificis bestijs, ad eò impudens & insanus est, si suam ipse consulat conscientiam, vt ausit affirmare, sua opera esse digna vita æterna, aut sibi pro ijs vitam æternam deberi? verùm, quid non audet nouus Phariseus Iesuita?

Alij, confitentur nostra opera quidem neminem iustificare, eò quòd finiti ad infinitum nulla sit proportio: Christum autem sua passione, nobis, nostrisq; operibus tantam promeruisse vim: quanta ad nostri iustificationem sufficiat. Verùm quid dicant, ipsi non intelligunt. Si enim hoc ipsorum *ὄντομα* verum esset, sequeretur Christum non propter nostra peccata, sed propter nostrorum operum valorem natum, passum & mortuum esse: nec ipse nobis vitam æternam promeruisset, sed sua passione hoc tantum effecisset, vt ipsi nostris operibus vitam æternam promereri possimus. Id quod est apertè negare Christum nostram esse iustitiam.

Hæc & alia partim manifestè impia, partim etiam blasphema dogmata, quorum nonnullos etiam inter ipsos pudet, pleriq; tamen mordicus

dicus retinent Iesuitæ: hunc solum ob finem, vt sua electitia opera alijs vendere, suamq; monasticam & pharisaicam hypocrisin tegere, Papæq; regnum iniquis opibus locupletare possint. Sed Christus Iesus, iustus iudex omnium, hosce institores æternæ condemnationis flagellis è regno cœlorum eijciet. Pergant ergo in hoc mundo, sese, vt loquuntur, disciplinare, vt illic dæmoniorum flagella eò faciliùs sustinere discant. Verum enim esse aliquando experientur hoc distichon.

Vendidit & cœlum Romanus & Astra Sacerdos:

Ad Stygias igitur cogitur ire domos.

Displicent namq; Deo omnes, & qui talia agunt, & qui ipsis con- *Psal. 5.*
fentiunt: nec quicquam aliud merentur, quàm iram Dei, & æternam
condemnationem. Sunt autem hi ipsi Pseudoprophetæ illi, qui etiam e- *1. Cor. 6.*
lectos, si fieri posset, seducerent: qui doctrinam Euangelij suis traditioni- *Matt. 24.*
bus deformant: qui gloriam Dei, suis iniustitijs & factitijs operibus ob- *Rom. 2.*
scurant: qui antiquas Papatus tenebras vnà cum bello, fame, peste & alijs *2. Tim. 2.*
ærumnis Germaniæ superinducunt: qui instar ranarum & locustarum
omnia depascunt: qui simpliciores Diaboli & Papæ tyrannidi subijci-
unt, & magnam iuuentutis Germanicæ partem, votorum laqueis, & fal-
sæ doctrinæ loris, captiuam ad Papæ voluntatem ducunt: qui cursum
Euangelij & omnia spiritualia exercitia impediunt, qui deniq; quantum
in ipsis est, Lucem Euangelij extinguunt: vnde fit, vt multi gratia Dei ex-
cidant, circa fidem naufragium faciant, Spiritum sanctum amittant, ad
vomitum & ollas papales redeant, sicq; miserè corpore & anima pere-
ant. Deus hanc Ignatij Loiolæ ollam, mendaciorum & abominationis
plenam, confringat & conterat Amen, Amen, Amen.

15. De Pœnitentia.

QVIA omnes conclusi sumus sub peccato, ad eò vt iustus quoque in *Marc. 1.*
die septies cadat: nostri Doctores synceri verbi diuini ministri, ne *Ioël 2.*
impœnitentes pereamus, ad exemplum Christi & Apostolorum, crebrò *Luc. ult.*
gregem Domini ad pœnitentiam, hoc est, ad peccatorum dolorem, ad *Act. 26.*
salutarem conversionem ad Deum, ad vitæ emendationem, ad bonorum *Matth. 3.*
operum studium, & ad vitam Christiano homine dignam cohortantur.
Et peccatores de peccato, de iudicio, atque de iustitia arguunt: & resipi- *Ioh. 10.*
scentibus quidem Dei gratiam & misericordiam annunciant; at resipi-
scere

scere nolentibus, æternas pœnas denunciant. Definiunt etiam pœnitentiam seu *μετάνοια*, tum interno cordis dolore, ex peccatorum agnitione suborto, quo sentit homo Deum sibi iratum, ac proinde de admissis peccatis dolet: tum fide in Christum, pœnitentes ad se vocantem & absoluentem, qua homo nullam nec in Lege, nec in se consolationem inueniens, in Christo mundi Salvatore se erigit, respiscit: & inde fructus pœnitentia dignos profert. Ita vt ex infideli credens, ex ebrioso sobrius, ex auaro liberalis, ex iniusto iustus fiat, talemq; vitam instituat, qualem scit sibi in verbi Dei prædicatione præscriptum esse. Hæc de pœnitentia nostri ex Dei verbo proferunt: quæ etiam contra inferorum portas firma esse certi sumus.

Longè aliter Iesuitas de pœnitentia loquentes, audiui: & alias pœnitentias, quàm præcepta Dei iubent, facientes vidi. Nam si quid peccant, non à Deo peccati agnitionem petunt, neq; ex lege Dei peccatorum turpitudinem addiscunt: sed in examinibus suis, quæ conscientiarum scopationem vocant, tantùm ad regulas suas confugiunt, eas scrutantur, & iuxta illas actiones suas examinant, an contra illas cogitando, loquendo & faciendo, deliquerint. Hinc postea quotidianas pœnitentias habent, & faci ut sic, vt illorù pœnitentia nihil aliud sit, quàm externa quædã, sine vlla vera cordis contritione, corporis maceratio & exercitatio, parùm vtilis, qua corpus flagris lacerant, & seipsum instar infanorum cædunt & conterunt. Verbi gratiã: Inter alias regulas & hanc habent: vt omnes Missæ reuerenter & decenter intersint. Si ergo accadat, vt Iesuita talem se non gesserit, & à corycæo notatus sit, tenetur suam culpam confiteri, & pœnitentiam facere. Est alius, qui sub Missa risit: vel vultum ad sexum femininum conuertit: vel strepitum tussi excitauit: vel aliquid aliud indecenter, coram idolo isto Mauzim admisit. Huius pœnitentia est, inter prandij & cœnæ tempora, in genua procidere, & dicere: Reuerendi Patres, carissimi fratres, dico vobis meam culpam, quòd hodie in Missa vultum à Sacerdote auerti, feminas aspexi, & tussitando Sacerdotem impediui: quam obrem mihi hæc data est pœnitentia, vt semihoram vultum ad B. Mariæ virginis imaginem conuertam: patrum pedes exosculer, & sub mensa cibum capiam. Confimiliter si quis manè signo dato non statim ex lecto surgat, vel minus decenter se induat, pœnitentia eius est: tempore prandij stratum suum deportare in cœnaculum, ibidemq; in medio refectorij, quandiu Patres prima mensa fruuntur, dormire & reliquos dissolutus præterire. Ita si quis horis ora-

tionis dormiuit: tenetur in reſectorij medio conſidere, & ſomnum finire, uſque dum Rector dicat, Expergiſcere. His & conſimilibus ridiculis ineptijs & nanijs, ſuas pœnitentias peragunt. Quibus æternæ ſalutis meritum adſcribunt, licet in illorum luſu nulla Dei cogitatio mentes ipſorum ſubeat, nullaq; peccati agnitio aſſit. Neq; ego vllum alium pœnitentiarum illarum finem & uſum cognoui, quàm vt tales pœnitentes reliquis ſocijs epulantibus riſum excitarent, & prandij tædium leuarent.

Deinde ſingulis diebus Sabbati, omnes, qui non ſunt Sacerdotes, obligantur ad pœnitentiam illam accedere, quæ ipſis Sacramentum eſt. Hanc deſinit Ieſuita Caniſius, eſſe ſecundam poſt naufragium tabulam, & neceſſarium relapſis Sacramentum, in quo remiſſio peccatorum, & à reis petitur, & à Sacerdotibus tribuitur. Huius partes conſtituit contritionem vel dolorem animi, peccata ſua deteſtantem: confeſſionem ſeu explicationem peccatorum ſuorum coram Sacerdote factam: & ſatisfactionem ſeu vindictam, punitionemq; criminum de ſeipſo ſumptam. In Catech.

Et fanè, ſi Ieſuitæ, contritionem, confeſſionem & ſatisfactionem rectè, ſecundum fidei Analogiam explicarèt, forſan aliquo modo iſta tollerari poſſent. Sed licet verbis vtantur ſpecioſis & bonis; tamen longè aliter ſentiunt & faciunt, quàm verbis dicunt.

Nam contritionem dicunt oportere eſſe perfectam & ſufficientem: propter quam homo remiſſionem peccatorum conſequatur. Hic multa ſubtiliter, ſed inutiliter, de contritionis ſufficientia & attritionis imperfectione ocioſè & nugatoriè diſputant. Reſtamen omnis huc redit. Si quis eſt inter ipſos hypocrita, qui coram confeſſionis throno ſeu ſella, dum catalogum, in quo ſua peccata ſcripta continet, ſpecificè recenſet, pectus tundat: alta ſuſpiria ducat: lacrymas ſibi ipſi violenter extorqueat: ſe uſq; ad ſanguinem flagellet: humi cubet: nudipes incedat: reliquorum pedes exoſculetur: ubiq; ſtans & ſedens labia moueat: oculos nunc ad terram, nunc in cœlum deſigat: globulos roſarij vertat, ſtrictum ſilentium ſeruet: ad omnes imagines te incuruet, & caput aperiat: hic, licet corde procul à Deo abſit, & totus ſit hypocrita, tamen veram contritionem habere dicitur. Imò ſi hoc modo ſeipſum ieiunijs, cilicijs & flagellis occideret, atq; penitus è medio tolleret, vel desperaret, vt Cain, Saul & Iudas: tamen cum veram contritionem habere dicerent. Sicuti Zieglerus Ieſuita dixit: Iudas quidem veram & ſufficientem habuit contritionem, ſed finis eiùs non fuit bonus. Deinde in hac contritione non dolent ob peccata in Decalogo admiffa: ſed quòd regulas Ignatij Lo-

iolæ non perfectè custodiuerint. Facientes scilicet peccata vbi non sunt peccata: sicut & olim Pharisei, quorum sunt successores & imitatores, idem facere solebant.

Psal. 51. Talem contritionem sacra Scriptura ignorat. Vera enim Christiani hominis contritio est, cor contritum & humiliatum, ac spiritus contritus, seu fractus animus, sensu iræ Dei planè consternatus, & vehementer perturbatus, propterea quod Deū suū transgressione mandatorum ipsius offenderit. Talem animum Deus non despicit: sed instar rationalis sacrificij, gratum habet, & clementer respicere solet. De quo sacrificio, Deo gratissimo, Iesuitæ nihil nouerunt: vt nec conscientias sensu iræ diuinæ perterritas erigunt: sed ignem igni addentes, multos ad dubitationem, & per hanc ad extremam desperationem adigunt. Ideo etiam illorum contritionem, neq; dolor peccati, neq; præteritæ vitæ tædium, neq; propositum emendandi vitam, neq; vlla virtus: sed mera hypocrisis, superstitio, irrisio Dei, ac tandem perditio sequitur: tantùm abest, vt ea (sicuti putant) peccatorum remissionem consequantur.

Sic & confessio oris, ipsis non, vt Dauidi, est Deo confiteri sua peccata: sed omnia factorum, verborum, cogitationum etiam peccata. Sacerdoti specificè explicare: ita vt etiam cor tuum & conscientia, ipsi fit, vt Ignatius Loiola præcipit, manifestata & aperta. Si quis verò vnus peccati obliuiscatur, vel volens non recenseat, eum non posse absolui, & talem sacrilegium in super committere, Sacerdotemq; , qui iudicis vices subeat, decipere, affirmant.

Psal. 110. Sed Iesuitæ neq; Sacerdotes sunt Dei, neq; sunt iudices. Nos enim vnum habemus æternum Sacerdotem, Christum Iesum, cuius reliqui Ecclesiæ Doctores omnes sunt ministri. Omnium item nostrum iudex

Rom. 13. est Christus, & in hac vita pius Magistratus à Deo ordinatus. Neq; Ecclesia est forum, in quo minister iudicis habeat partes: sed quicquid hinc peragitur, illud omne Dei opus est, ad quod Ecclesiæ Doctores tantum ministratricem suam locat operam, vt in nomine Christi absoluantur

Psal. 119. poenitens. Illa in super auricularis confessio, neq; à Deo mandata, neque possibilis est: ideo repudianda. Iesuitæ autem auricularem confessionem propterea vrgent: quia quæstum facit: & hoc compendio exploratores & proditores Christianorum esse possunt, quos, postquam latebras cordium ipsorum perferutati sunt, ceu Saulitæ, persequuntur, ad inquisitiones hæreticæ, vt vocant, prauitatis, pertrahunt, illorum bona vel fisco adscribunt, vel Papæ subijciunt, vel sibi ipsis rapiunt. Hæc, hæc est vera
causa

causa illius scrutirij, in examinandis per Confessionem Laicorum conscientijs. In eadem, non examinant, sicut fit apud nostros, rudes, nec eos instituant: nec impœnitentes terrent: nec perterritos consolantur: nec dubios de salute certos reddunt: sed carnificum instar conscientias miserè excruciat, & perterritis, vt olim Pharisei, Scribæ & Sacerdotû principes Iudæ, dicunt: Vide tu quid feceris. Vel, si mitius agant, dicunt: Si hanc domum, istum agrum, illum hortum, in spiritualem nostrorum vsum dederis, vel nobis ad ædificationem Collegij nostri hanc vel illâ pecuniâ summam contuleris, nos pro te orabimus, nostrisq; operibus, tua peccata expiabimus: sin minus, te iuuare non possumus. Sic in Confessione ab ipsis diues absoluitur: pauper damnatur: liberalis recipitur: tenacior dimittitur. En, hæc tam iusta est & rigorosa istorum iudicium iustitia & æquitas. Digni certè, quibus à Cambyse aliquo curis detrahatur, supra quam collocentur illorum paruuli seu nouitij, vt meliùs Patribus suis iudicare discant.

Satisfactio illorum, vt Iesuitæ loquuntur, est tantùm externa aliqua multa, pœna, vindicta, punitio & castigatio vel pecuniaria, vel corporalis (qualia sunt: ieiunare, cilicia induere, seipsum flagellare, peregrinari, elemosynas elargiri, & similia opera electitia) à sacrificulo, ad expianda peccata commissa imposita. Et talis satisfactio ipsis multum ad farinam ac culinam facit.

Quia autem Dei verbum hanc penitus ignorat: Ideo eandem ceu impiam & idololatricam nos reijcimus ac damnamus. Vt igitur summam omnia dicam: Nostra cõtritio est, verus animi dolor, quo ob peccata admissa angimur, & ingemiscimus, dolètes, summam Dei bonitatem à nobis esse offensam. Hic dolor facit, vt postea peccatorum occasiones vitemus, & dignos pœnitentia fructus faciamus. Nostra confessio ad Deum, & ad eius ministros, ceu ministros est directa. Ea fatemur, nos grauitè in præcepta Dei deliquisse, delictisq; nostris cum temporalem æternam pœnam Dei commeruisse. Interim tamen profitemur de misericordia Dei nos non desperare, quam Christus merito passionis suæ nobis impetrauit. Eam ergo nos fide firma apprehendere, à Deo per ministerium ipsius remissionem peccatorum humiliter petere, atq; commendationem vitæ in melius seriò polliceri, fatemur. Nostra quoq; satisfactio est vnica tantùm, nempe obedientia & oblatio Filij Dei, qua vnica consummauit in æternum sanctificandos.

Si hoc modo Iesuitæ de pœnitentia loquerentur, eiusq; partes explicarent,

plicarent, illorum sententiam utcumq; approbare possemus. Quanquam ne sic quidem articulum istum per omnia dextrè tractarent. Verùm qui penitus extra Dei verbum euagantur, quis ipsorum sententiam probare potest?

Huc etiam referimus, quòd pœnitentiam Sacramentum esse nugantur. Neq; enim vllum visibile elementum, quod à Christo ad Sacramenti huius actionem ordinatum sit, & quale necessariò ad definitionem & substantiam Sacramenti requiritur, monstrare possunt.

Impium est & hoc, quòd tabulam vocant naufragij secundam, quæ ex diluuiò iræ diuinæ & æternæ damnationis enatemus. Hac enim doctrina Baptismi efficacia, quæ ad finem vitæ vsq; durat, extenuatur. Si quis autem lapsus est, ad Dominum conuertatur, inuocet Christum, (sicuti Petrus, cum mergeretur in mari, Christum inclamat) & Christus, quem fide ceu manu apprehendit ipsum ad salutis portum perducet.

Sic pari impietate multa nugantur de satisfactione Canonica, quæ nec contritione; nec fide cordis, sed publica castigatione corporis, externa disciplina, politica censura, lugubri veste, lacrymis, gemitibus, fletibus, suspirijs, abstinentia à conuiuijs, balneis & consuetudine coniugali, ieiunijs crebris, & cæteris rebus externis ipsorum opinione perficitur. Quæ omnia Iesuitæ ceu rem spiritualem ac expiatoriam vendunt.

Sic Iesuitæ etiam magnificè extollunt pœnitentiam suam scholasticam, cuius virtute gloriantur se maiora & præstantiora opera, quàm Lex iubeat, facere. Dicta est hæc ipsis in debita & *κατ' ἐξουσίαν* supererogatiua, propter opera consiliorum Euangelicorum: quibus pœnas ficticij sui purgatorij ignis (quo focum suum lautè fouent) se effugere & alias pœnas temporales declinare posse perhibent. Huc pertinent vota paupertatis, continentia & obedientia, horæ canonicæ, rosaria, grana benedicta, stationes, peregrinationes, battologia, mugitus, boatus, murmur precularum & sexcentæ aliæ consimiles nugæ. Verùm quia ista omnia expresso verbo Dei carent, & si quis satisfactionum vsus esse potest, potius ad curiam forensam, quàm ad Ecclesiam spiritualem is spectat, ideo illas ad suum forum remittimus, & ad alia nos conferimus, ita hunc locum concludentes. Omnem Iesuitarum pœnitentiam esse hypocriticam, impiam & falsam. Nullam facit mentionem Christi Mediatoris: non meminit fidei saluantis: multa absurda & impossibilia tradit: blasphemia deniq; afficit meritum Christi, dum imperfectæ suæ contritioni, coactæ confessioni, & externæ satisfactioni, æternæ salutis meritum tribuit.

tribuit. Quos tetros Iesuitarum errores execramur, damnamus, & vnâ cum auctoribus deuitandos iudicamus.

Nec maioris facienda existimamus, illorum vel absolutionem, vel excommunicationem. Neque enim in nomine vel merito Christi, ho- *Gal. 6.* mines ligant vel soluunt: sed mandato Papæ, & meritis B. Mariæ ac o- *Matth. 18.* mnium Sanctorum, qui ignorant nos, quique suis operibus non seipfos, *Ioh. 20.* multò minus alios iuuare, absoluere, vel remissionem peccatorum ipsis *Ies. 64.* promereri potuerunt. Nostra absolutio Christus est, per verbum & Sacramenta manu ministrorum Dei oblatus: qui si nos absoluit, verè liberi & mundati, Deo accepti & grati sumus. Etiam si diabolus & eius Vicarij Papa, Cardinales, Episcopi, Prælati, Abbates, Canonici, Monachi, Iesuitæ, & tota perdita Pontificiorum turba nos liget & excommunicet. Nihil enim illorû minæ & Bullæ sunt, præterquàm inane fulgur ex pelui. Imò illorum maledictiones nobis in benedictionem cedere minimè dubitamus. Pijs enim virtute Dei omnia cooperatur in bonum: & bea- *Psal. 109.* tos esse, testatur Christus, quos tanti Dei hostes persequuntur. Rursus si *Rom. 8.* Christus à peccatorum vinculis non absoluat, frustranæ erunt, vel mille indulgentiarum Bullæ à Papa concessæ. Quia is vnus est Sanctus ille & verax, qui habet clauem Dauidis: qui aperit, & nemo claudit: qui clau- *Apoc. 3.* dit & nemo aperit.

16. De Ministerio Euangelij, & huius ministris.

Licet Deus ipse primam Euangelij concionem ad primos nostri generis parentes habuerit: licet ipse Dei Filius Euangelium publicè in Iudæorum Synagogis docuerit: licet Spiritus sanctus ipse Euangelij Doctor extiterit: Licet ab Adam ad Lutherum vsq; ab hoc ad vsq; nostra tempora, multi Reges & Prophetæ, Euangelij præcones fuerint: ipsiusq; adhuc Dei beneficio, dignos operarios in vineam suam conducentis, multi fidi dispensatores vocentur, ordinentur & habeantur: licet denique summæ adeoq; infinitæ sint Euangelij dignitates & vtilitates: tamen Iesuitæ (quod sæpe ex illorum ore audiui) scurrilibus dictarijs & conuitijs, tū dictu horrendis tum re blasphemis, omnes Euangelij Doctores miris modis proscindere non verentur.

Cum aliquando interrogarem Iesuitas, quam ob causam ministros *Ingolstadtj* & *Bononiae* verbi *niae.*

Ier. 23.

verbi & Euangelij ita exagitant & pro publicis concionibus ac disputationibus tam indignis modis diffamant? Respondit mihi Iesuita Bonnius, Ingolstadij Hebraicarum literarum Professor priuatus: id non fit propter Euangelium: sed quia non sunt legitime vocati, neq; a Papa, neq; ab Ecclesiae Romanae Episcopis vncti & ordinati. Friuolum enim est, quod à Luthero apostata se ordinatos esse dicunt. Qua nam auctoritate aut à quo accepta potestate docuit & fecit illa Lutherus? Nosti autem, quid apud Prophetam scriptum sit: Non miseram prophetas, & ipsi currebant: nec locutus eram illis, & ipsi prophetabant. Non igitur laudat Deus illos, qui currunt, nec ab ipso missi sunt. Ideo nec Lutherum, qui à Christi vicario emissus non est, approbare possumus: nec illius ministerium recipere. Nos autem Christi vicarius muneri docendi praefecit. A nobis ergo, vel à Christi vicario, ac Romanae Ecclesiae Episcopis vos constitutos esse oportebat Euangelij ministros. Lutherani verò non solum hoc non habent: Sed insuper etiam nostra, & Romanae Ecclesiae dogmata reiiciunt: Ideoq; non sunt diuinitus ordinati: sed suo pte currentes impulsu, nostram Ecclesiam perturbant. Heus, ait, quis Lutheranos docere iussit? quis Sacramenta administrare? Non sunt vncti, non ordinati ab Episcopo adhuc facienda. Hac de causa illos, vt Sacerdotes non vnctos ridemus: & populo nostro contemnendos proponimus.

Sed quia meus popularis erat, confidentius ei opponeram. Fratell, tu eadem mihi obijcis, quae Christo Pharisei: & videris mihi ipsa natura Phariseum exprimere, qualem te etiam verba tua produnt. Sed vt scias, qua auctoritate Lutherus & Lutherani doceant, hoc habeto responsum: Tu putas nullum verum Dei, & Euangelij esse ministrum, nisi qui sit à Papa, vel ab aliquo eius Episcopo, rasus, vnctus, chrismatus, cereatus & phaleratus. Sed erras; ratio est: Quia non Deus Pontificem Romanum constituit, nec Episcopos ministrorum Euangelicorum vnctores & consecratos ordinauit. Sed hi ipsi sunt, de quibus paulò ante dixeras, quod suo pte impulsu currebant. Neq; enim ignoras Papam nullius hominis auctoritate, & insuper contra omnem Veteris & Noui Testamenti doctrinam, sese pro capite totius Christianae Ecclesiae, pro vniuersali omnium catholicorum Episcopo venditare. Ideoq; ipse potius cum suis exagitandus esset. Quis eum constituit Pontificem? Quis eum sacrificulos radere & vngere iussit? Verus & vnicus Pontifex ipse Christus est. Cuius (non Papae Romani) typum & figuram Veteris Testamenti Pontifex gerebat. Nec Chrisma, quod iactas, ministrum Christi facit, vel quicquam

quam vos iuuat, aut ordinem vestrum tuetur: sed Spiritus sanctus, qui propter meritum Christi effusus est, nos idoneos facit ministros Noui Testamenti. Quid? Quod Lutherus Theologiae Doctor à vestris creatus, ea simul etiam potestate ornatus est, vt Euangelium doceret, & alios de voluntate Dei erudiret? Si quidem Panormitanus vester cuius Theologiae Doctori creato potestatem concedit: redarguendi & conuincendi peccata atque corruptelas, quæ in Ecclesiam Dei irrepserunt. Imò significatione minimo etiam ministro iustas causas afferenti id concedit. Accedit, quòd sicut Extra non ab Episcopis tantum Ecclesijs olim præficiantur, qui docerent: de Elect. verum à populo etiam. Cui ergo vel Ecclesiae auctoritate, vel eorum quibus Ecclesia committit iudicium, commendatur ministerium verbi & Sacramentorum, is legitimam & verè diuinam vocationem habet: Licet ab Episcopo Romano, non sit chrismatus, neq; ab ipsius tonsoribus prius, aut mercatoribus palliatus. Sufficit, si non vltro currens aut se ipsum obrudens, aut precio precue functione redimens, sed specimine eruditionis edito, & vitæ integritatis testimonio producto piorum iudicio, qui illius & vitam & eruditionem probauerunt, ministerio verbi & Sacramentorum Christi præficiatur. Tales enim, licet Papa cum sua cohorte id ignoret, vocantur ab Ecclesia Dei, quæ est mater familiars habens clauem, & ius eligendi & vocandi. Et quid tu desiderabis in catione eorum, qui idonei sunt ad docendum & exhortandum: qui bona testimonia ab Ecclesia habent; qui se & in doctrina sana & in vita honesta & in ceremonijs Ecclesiae consuetis, ritè, decenter & irreprehensibiliter gerunt: & ab ijs per preces & impositionem manuum ordinantur, qui sanam, synceram atq; incorruptam verbi Dei doctrinam sonant? Quid ad Christi seruum & ministrum Noui Testamenti, Leuiticorum Sacerdotum vinctio aut rasura? Christus ista omnia abrogauit, & Apostolos ad ministerium verbi & Sacramentorum vocans, non more leuitico, multò minùs pontificio, consecrauit. Quorum vocatio, ordinatio & consecratio erat manuum impositio, & Spiritus sancti donatio, quarum illam Lutherani adhuc vsurpant, hanc illis quoq; merito Christi impetratam esse, vos negare non potestis. Quid ad illos Papa & illius Episcopi? quid sacrificuli, genus hominum aut potius monstrorum primitiæ Ecclesiae penitus incognitum? Qui non ad docendum Dei verbum, nec ad Sacramenta à Christo instituta administranda: sed tantummodo ad Missas verbo Dei prohibitas faciendas, magicè, nescio quibus characteribus, oleo & vnguentis consecrantur? Neque etiam tantum

est Ecclesiasticorum, quos vos spirituales vocatis ministros, vocare & eligere. Cyprianus ait: *Plebs maxime potestatem habet, vel eligendi dignos Sacerdotes, vel indignos recusandi.* Præterea pij Reges, vt Ezechias, Iosias, Constantinus Magnus & similes complures, religionis curam susceperunt, falsasque doctrinas cum auctoribus earum ab Ecclesia exterminârunt. Quæ de causa igitur non licuisset etiam Germaniæ Principibus, pietatis zelo flagrantibus, consimilem Ecclesiæ curam suscipere: præsertim cum vestri Episcopi & sacrificuli, sub Papæ vestri patrocinio omnia securè negligenter, & tantum non dormirent, adeoq; rerum diuinarum curæ, huius sæculi studia (vt sunt dominandi libido, venationes & voluptates corporis) anteferrent: quidam etiam magis Martis, quàm Christi signa sequerentur? Ad hæc qua ratione vnicus vir, solus, atque omni humano præsidio destitutus diuinus Lutherus, pontificium regnum firmissimis vndiq; machinis communitum, tantoperè labefactare, prosternere, ex fundamentis euertere, ex ciuitatibus & regionibus passim profligare potuisset: nisi à Deo singulariter missus fuisset? Quamobrem idem te, mi amice Bonni, interrogo: quod in Euangelio Iudæos Christus. Doctrina Iohannis vnde erat? E cœlone an ex hominibus? Nonne è cœlo licèt Iohannes à Phariseis & Sacerdotibus nec vocatus nec ordinatus fuerat. E cœlo autem fuit, quia cœlestem doctrinam de agenda pœnitentia, & credendo Euangelio proposuit. Ita, responde mihi. Doctrina Lutheri vnde erat? E cœlone, an ex hominibus. Si ex hominibus: non opus est, vt vos Iesuitæ magnoperè eam oppugnetis, quia sponte sua concidet. Sin ex Deo: videte ne & ipsi Deo repugnetis. Certè ex Deo eam esse negare non potestis, quia cum Iohanne Baptista eandem pœnitentiam vitæ & fidem in Euangelium Christi vrget. Itaq; vt Iohanni ordinatio non obstat, quò minus doctrina eius esset ex cœlo: ita nec Lutheranis obstat, licèt à Pontificijs non sint vncti & consecrati, quò minus eorum doctrina sit ex cœlo. Ac nunc Lutherani amplius quinquaginta annos ad liberum legitimumq; concilium prouocârunt, hanc offerentes vobis conditionem, si possitis ex verbo Dei euincere, ipsorum doctrinam non esse eandem cum illa, quam Prophetæ & Apostoli docuerunt: se vobis æquo animo cessuros, suggestumq; relicturos. Sed non conuicistis eos, nec in hodiernum vsque diem. Lutherani verò ex aperto Dei verbo conuicerunt, vos in Tridentino Concilio, tum de pœnitentia, tum de fide, tum de Cœna Domini, tum de alijs multis Christianæ doctrinæ capitibus, diuersa à doctrina Christi & Apostolorum decreta proposuisse: & licèt

toties conuicti sitis, tamen mordicus ea retinetis, & pertinaciter contra conscientiam defendere ac tueri conamini.

Adhæc Bonnius more Iesuitico respondit. Hæc non Romanæ Ecclesiæ sensum, sed Lutheri spiritum sapiunt: sunt hæretica, nec ferenda: alioquin & Episcopi & nostra Societas exterminarentur. Bella incherclè responsio: malunt hi fraterculi, totam Scripturam S. interire, imò nec Deum, nec cælos esse: quàm vt ipsis vel minimum de sua auctoritate peccat.

Alij Iesuitarum, quando audiunt, vel in nostrorum libris hæc ministrorum verbi attributa legunt: Seruus verbi, minister Euangelij, prædicator vel concionator diuini verbi, minister Euangelicus: rùm ore distorto *μυκθελ' ζογτες καὶ σαρπ' ζογτες* dicere solent: Papæ: Der Wortsfnecht/ *Iesuita*
der Wortsbuben. Quid sunt, ait Lutzius Iesuita, Lutheranorum prædicantes? Sie seynd (vtor ipsius verbis) Zungendrescher/Worthansen/inania *Mayrhof-fer. Sommermann.*
prædicabilia, lose Predicanten/seltame Predigkausen / aufgeloffene Wuben/ *Lutzius.*
nicht Euangelische/sondern Ewigbellische Predigkrieg/welche meynen sie seyen *Richard.*
schon geweyhet / wann sie nur diese Stück an sich haben: Als da seynd: Den *etc.*
Papst/Mönch vnd Nonnen schänden vnd schmähen: Kloster Güter an sich zie- *Landsperr-*
hen: Bloder Hosen/grosse Kröpf/turze/gemüzte Mäntel / vnd wie die Henckers- *ge Anno*
buben lange Schwerttragen/Weiber nemmen: In der Fasten am Freytag *1582. 11.*
vnd Sambstag Fleisch essen: Alles thun was dem Papst zuwider ist / das ist ihr *Oct. in re-*
Weyhe/das ist ihr Ordnung. Quin omnes, vno ore, termè omnibus in suis *creatione.*
concionibus nihil aliud agunt, quàm vt vel stolidas Pontificiorum nugas & fabulas enarrent, vel miserè & indignis modis Euangelij ministros exagitent: in innocentes eos omnia conijcientes, quorum ipsi sibi sunt conscij, quòd talia perpetrârint. Quo etiam modo & arte, Pharisæi cum Christo & discipulis eius ludere solebant.

Sed omittamus ista. Ipsa enim vanitas nostros excusat. Quantus verò sit luxus Iesuitarum circa victum & amictum: quanta & quàm enormis libido: quanta omnium scelerum licentia: id illi potissimum nôrunt, qui aliquandiu inter ipsos sunt versati, siquidem ista vel cæcus inter ipsos palpare posset.

Alij eos veros Ecclesiæ ministros dicunt: qui tria habent bene, hoc est, bene possunt legere, bene canere, & bene Missas celebrare. Quæ vel colonus ab aratro & stiuu aduocatus præstare potest. Quid enim sunt *Vide*
Missæ pragmata aliud, quàm lusus quidem theatricus? In quo Deum & *Schleida-*
homines ludunt? Nam ibi stat Sacrificus qualitate haud rustico melior, *num l. 21.*
Pp licèt Anno 1550.

licet quantitate interdum maior, insigniter phaleratus, vertice rarus, notio genere vestitus, recitans & demurmurans ea; quæ nec ipse nec astantes intelligant, cæreos atq; lampades in ipsa, quod dicitur meridie, accedens: fumigationes atq; suffitus excitans thuribus. Sacrificus cum ministro ad aram astant, alta suspiria ducit: nunc oculos ad cælum attollit, nunc ad terram demittit: pronunciat omnia sermone peregrino, sibi & alijs ignoto: varijs vtitur, instar vrsi ad hastam saltantis, geniculatibus atq; simiarum gestibus: modò se inclinat, modò se erigit, instar anatum, modò ima aquæ modò eius superficiem petentium: nunc manus stringit, nunc distendit, mox comprimit, inde brachia dilatat, instar fuculatorij funes ad brachiorum extensorum mensuram vendituri: modò est clamorosus, modò alto silentio clam quippiam demurmurat: iam in altum suspicit, modò pronus consistit, nunc in dextram nunc in sinistram partem commigrans. Videas etiam illum, digitis micare, inhalare in calicem, magicè certa quædam verba murmurare, calicem crucis forma signare, eumq; in sublime tollere, postea reponere, certis locis nominare nunc viuos nunc mortuos, panem azymum in tres partes frangere, duas deuorare, tertiam in calicem demittere, pectus ferire pugno, suspirare, clausis oculis repræsentare somnum, rursus expergisci, & inde residuam particulam panis, vt missale habet, epotare cum vino totam, nequa guttula remaneat, absorbere calicem, abluere manus, patinam deauratam auersam extenso brachio demonstrare populo, eandem facto signo crucis fronti atq; pectori admouere, nunc altare, nunc imagunculam argento vel metallo inclusam, vel librum Euangelij de osculari. Hæc inquam & id genus alia, quid aliud sunt, quàm lusus tragicus: cuius catastrophe est detestandus Cœnæ dominicæ abusus & abominanda Christi crucifixio, suspensio, dilaceratio & enecatio?

Quis igitur hosce sacrificos non rideat? vel potiùs detestetur? quis eos à dæmone, aut certè per eius vicarium Antichristum Romanum inauguratos neget? Quis illorum ordinem, quem ipsi Sacramentum dicunt, non ceu Satanae excrementum abominetur? Ergo cum Papa, Cardinalibus, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Pilati, Sacrifici, Iesuitæ nec immediate, nec mediatè à Deo sint vocati: insuper nec rectè in verbo Dei instituti; nec formam sanorum verborum teneant: nec *θεοσι δουλοι*, nec *δουλοι του θεου*, sed *αυτοιδουλοι*, *αυταδουλοι* & *αλλοτριου πλοκοποι* in omnibus reprehensibiles sint: rectè illos sicuti Dominus præcepit cauemus & deuitamus, ceu pseudopphetas, nouos hypocritas & Pharisaos: atq; iudicamus

mus, neminem ab illis ordinationem bona conscientia petere posse, quicquid tandem nonnulli, à partibus Hussitarum stantes, Bohemi delirent.

17. De septem Iesuitarum Sacramentis.

VT se Iesuitæ in omnibus iuratos crucis Christi hostes, & Euangelij inimicos declarent, Sacramenta Christi, vel extenuare vel mutilare, vel veris Sacramentis noua quædam, Dei verbo prorsus incognita Sacramenta adiungere, & sponsæ Christi, quæ est Ecclesia, obtrudere solent.

Nam Baptismum quidem, quo ad substantiam retinent, cum tamen partim Ethnicis, partim Iudaicis ceremonijs variè conspurcant. Baptismi quoq; virtutem tollunt, dicentes: alterum suum Baptismum esse religionis ingressum, & votorum simplicium obseruationem. Tradunt insuper eum ita necessarium: vt etiam infantes, vel partus doloribus extinctos, vel alio improviso casu percuntes, antequam parentes illos Christo in Baptismo offerre potuerunt, in locum nescio quem, in quo illis nec bene nec malè sit, in quo tamen Dei conspectu priuati sint, relegent. Qua vanitate & Dei omnipotentiam & infinitam eius misericordiam ad necessitatem Baptismi ita alligant: quasi Deus in tali necessitatis casu, non extraordinariè cuiquam cælum donare possit. Vnde & tales, ceu pecora campi, non in consecrato, vt ipsi loquuntur, cœmiterij loco cum reliquis Christianis, sed in angulo quodam non consecrato sepeliunt. Sed vel ipse Augustinus, quem tamen sequi se aiunt, ipsorum vanitatem arguit: dum asserit, non esse medium aliquem inter cælum & infernum locum. Etsi conspectu Dei tales infantes carent: visio autem Dei, teste Augustino, summa beatitudo sit, eius autem carentia, vel priuatio extrema maledictio: quomodo illi in loco esse possunt, in quo ipsis nec bene nec malè sit?

Nos quidem auditores nostros, ne Baptismum, ceu ordinarium à Deo regenerationis nostræ constitutum medium negligent, seridè & sedulo hortamur. At si in euitabili quodam necessitatis casu præpediantur Christiani, vt infantes suos per Baptismum Christo offerre non possint, eos bene sperare iubemus. Quia misericordia Dei est infinita, quia non minus absq; medijs, quàm per ea, in tali casu regenerationem & salutem

clementer & potenter operari potest. Certè Deus, non tantùm adultorum & seniorum Christianorum Deus est: sed & infantum, adeoq; feminis nostri. Filijs enim nostris non minùs quàm Patribus facta est promissio. Legimus Iudæorum masculos quàm plurimos in quadraginta annorum peregrinatione per desertum mortuos, nec octauo die circumcisos, sicuti Dominus præceperat: quis tamen eos saluatos neget? Cùm necessitate itineris conficiendi impediti, non fuerint circumcisi? Ad eundem modum nec Christianorum paruuli damnandi sunt, qui baptizari nō possunt. Vnde & Christus, licet dixerit: Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluabitur: non tamen infert, Qui non crediderit, & non baptizatus fuerit, damnabitur. Posteriùs enim membrum omittit, quia in casu necessitatis, si non ex contemptu negligatur Baptismus, Deus credentes alio modo saluare potest. Siquidem infinitam suam gratiam & misericordiam, non ita ad Sacramenta alligauit, vt eam non nisi per hæc conferre possit. Christus enim etiam infans factus, non tantùm senibus, sed & infantulis est natus & datus, qui vt potuit Iohannem Baptistam in vtero matris sanctificare: ita etiam nostros infantes in vtero materno regenerationis dono ornare potest. Quapropter Christiani infantes suos, non tam vlnis, quàm pijs precibus Deo offerre debent, vt eos in clementiæ suæ vlnas recipiat, cùm ordinario medio, de quo Ioh. 3. agit, priuentur.

Marc. 16.

Causa autem cur Iesuitæ hunc errorem defendant, hæc est, vt opulentiores pecunias ipsis offerant, quibus impetrent, vt infantes non baptizati in loca ab ipsis magicè & ethnico more consecrata sepeliantur; & vt ipsi tum Missas celebrent, tum oua serpentum, rosariorum globulos dicere debuissent, pro illorum salute vertant. Hisce enim etiam in inferno constitutos liberari posse, dixit Iesuita Richardus.

Baptismi insuper efficaciam, quantum in ipsis est, eneruant: dum tradunt baptizatos imperfectos esse Christianos, tum demum verò perfici, vbi confirmationis Sacramentum (quod ipsi commenti sunt) susceperint. Sic enim Doctorem Sommermannum Iesuitam Landspergæ dicentem audiui: *Baptizati, & non ab Episcopo confirmati, sunt imperfecti Christiani.* Iesuita Stör aiebat: *Non confirmati sunt instar militum armis & hasta desitutorum.* Sed & hæc confirmatio, seu vnguentū papisticum, vt & cætera omnia, quæ in pontificio regno magnifiunt, quæstus gratiâ est inuentum. Vidi enim Romæ & Augustæ suffraganeis multa & splendida offerri

ferri munera à parentibus, qui liberos suos vngendos & illiniendos vngentarijs illis adducebant.

Sic falsa quoq; Iesuitæ de Baptismo tradunt, dum baptizatorum concupiscentias & motus, omni peccatorum labe, in non consentientibus carere dicunt. Hoc verò eum in finem fingunt, vt supererogationis suæ opera sic tueri, & Legis perfectionem sibi suisq; adscribere (quod est Christo suam gloriam nefariè adimere) possint. Insuper Iesuitæ omninò non baptizant, præterquàm in India, & locis illis, in quibus nulli Sacerdotes sæculares haberi possunt. Ratio illorum est, quòd rarò Iesus, à quo se nominari dicunt, baptizàrit. Item: Ne præmia & oblata sæcularibus adimant Sacerdotibus, quæ ipsis à parentibus baptizandorum offeruntur.

Quod si verò breuiter, quid inter Iesuitas obseruârim, indicare debeam: affirmo, quòd de Baptismo nihil omninò sentiant. Nam aperte suis dicunt: Ingressus ad Societatem est lauacrum, quo ab omnibus mundi peccatis lauamur & perficimur. Item, Sacramentalis pœnitentia est tabula, qua ex naufragio mundi deferimur ad portum salutis. Quid verò atrocius ad contumeliam Baptismi, qui Paulo lauacrum regenerationis & renouationis est, dici posset? Sed veniet tempus, quo iustas suarum blasphemiarum pœnas luent.

De Sacramento Altaris quæ Iesuitarum sit opinio & falsitas, supra dictum est; neque cum tædio Lectoris eadem hic repetenda puto.

Adducunt autem præter duo illa Sacramenta à Christo instituta, quinque alia: nempe Confirmationem, Pœnitentiam, Coniugium, Ordinem & Sacramentum extremæ vnctionis. Rectè autem vocant ea Sacramenta Ecclesiæ. Etenim non sunt à Christo instituta: sed sunt Ecclesiæ, & illius quidem non Christi, sed Antichristi vnguenta & figmenta, quibus munda Christi sponsa, ceu luto, contaminatur, ac vt Christus à Iudæis, sputis conspurcatur. Quia autem quinque hæc falsò nominata Sacramenta, partim carent institutione diuina: partim promissione gratiæ: partim etiam elementis: ideo quilibet vel mediocriter in doctrina pietatis versatus intelligit, ea in numerum Sacramentorum nequaquam referenda esse. Sicuti Christi hostes Iesuitæ id ipsum ex Dei verbo & ex suis, quos citant, patribus discere poterant; nisi ad hoc se tantùm vocatos & ordinatos putarent, vt omnia Papæ mendaciæ defendant, & animarum venenum mel dicant, contra suæ conscientiæ testimonium, id quod reproborum proprium est.

Vide Luther. de captiuitate Babylonica.

Nostri confirmatio est doctrina Catechetica, per quam pueri nostri in Christiana religione & fide confirmantur. Sicut & olim catechumeni instituebantur, & in doctrina fidei confirmabantur: Quibus Episcopi manus imponebant, testificantes illos veram doctrinam intelligere & amplecti. Ignoræ autem tum erant ociosa Papisticorum suffraganeorum ceremoniæ, quales sunt, vnguetum, alapa, cereus, &c. quæ tantum ad Christianum confirmandum & perficiendum conferunt, quantum Baaliticorum Sacrificulorum incisuræ ad ignem cœlitus supra sacrificium suum eliciendū. Et sunt ceremoniæ illæ partim Leuiticæ, quæ iam sunt abrogatæ, partim verò magicæ & ociosæ, in quibus infusus suffraganeus suum luxum, quem in vestibus ostentat, contemplandum, quæstus gratia exponit.

1. Reg. 18.

De pœnitentia supra copiosè est dictum. Iam breuiter. Nostri pœnitentia est, peccata agnoscere & seriò deplorare: nec tamen sub sensu iræ diuinæ desperare, sed afflictam conscientiam fide in Christum erigere, atque per nouam obedientiam in præceptis Dei ambulare, sicque vitam Christiano dignam ducere. Hypocriticam autem illam & vmbatilem Pontificiorum pœnitentiam penitus ignoramus.

Gen. 2.

Coniugium consistemur esse ordinem ac statum sanctum, pium & à Deo institutum, in hunc finem, vt propagatione generis humani legitima terra impleatur, fornicatio vitetur, vitæ humanæ societas ac *κοινωνία* fraterna conseruetur, Deo cultores generentur, qui olim cœli incolæ fiant. At Sacramentum propriè esse, nemo sanus dixerit: caret enim elemento: caret quoq; promissione gratiæ diuinæ de remissione peccatorum; quæ ad Sacramenti substantiam necessariò requiruntur. Mirum autem quòd Iesuitæ & Papicolæ matrimonium Sacramentum dicunt, & tamen, tum semetipfos eius gratia priuant, tum sacrificulos suos ab eo arcent. Cur verò non semetipfos eius gratiæ participes faciunt? Sed hoc

1. Tim. 4.

ab ipsis fit, partim vt manifestum sit omnibus, illos esse Antichristi seruos, qui dæmoniorum doctrinam, quæ est coniugium prohibere, obseruent: partim, vt salaces isti hirci, & spurci Epicuri de grege porci, eò liberius sese in vagæ veneris volutabro voluere possint.

Non firmiore fundamento ipsorum Ordo Sacramentum esse potest: eò quòd peculiari promissione gratiæ, de remissione peccatorum, & elemento à Deo præcepto destituatur. Quin dum videmus, Papicolas nihil aliud agere, quàm missare, & alienum ignem pro viuis & defunctis, offerre, illorum ordinationem tantam blasphemiam in Filium Dei esse dici-

dicimus, quanta maior excogitari non potuisset. Christus enim Apostolos ordinavit ad docendum Euangelium, ad ministranda sacramenta, iuxta suam institutionem, & gubernandum gregem eum, quem sanguine suo acquisiuit. At Pontificij suos ordinant tantum, ad celebrandam Missam. Quid verò factitio illo suo Deo Mauzim & Missa sua peragunt aliud, quàm quòd à verò Deo deficiunt, frustulum panis pro vero Deo colunt, & totum Christum, personam & officium eius in rei veritate abnegant? Sicut ij intelligunt, qui Missæ Pontificiæ idolomanias cognouerunt. Stultitia quoq; est illorum rasura, quæ illos, vt stultum cuculla, ornat. Vt & illorum vnctio, nihil aliud est, quàm vel Leuiticæ vnctionis superstitiosus abusus, vel *ἡ ἐπιχρῆσις* quædam, vel impressio indelebilis illius characteris, de quo Iohannes in Apocalypsi scribit, quo filij Belial, & serui Antichristi seipsos in thronum & officium filij Dei sacrilegè & blasphemè intrudentes notantur.

Extrema deniq; ipsorum vnctio, ob easdem prædictas rationes in Sacramentorum censu esse nequit. Nostra autem vnctio est Spiritus sanctus, quo ipse Christus nos vngit, vt per eius gratiam ad omnes molestias animi & corporis perferendas robusti esse possimus. Olim quidem Apostoli homines vngebant ad sanitatem recuperandam. Pontificij autem eam non adhibent, nisi quando iam desperatum est de vita hominis, & vbi animaduernerint, iam iam Spiritum reuersurum ad eum, qui dedit ipsum. Olim Apostoli ista miraculosa vnctione Euangelij doctrinam confirmabant: hodie Pontificij quæstus gratia vnguentum istud vendunt. Itaq; vnctio illorum extrema nihil aliud est, quàm magicus quidam lusus, peruersa superstitio & ociosa ceremonia, quam in corpus penè exanime exercent. Quid quòd Christi meritum eo vnguento, ceu muscis iniectis, perdunt, dum membra quæ inungunt semimortua, omnium peccatorum, quæ admiserunt, remissionem per istud lutum, non autem per Christi passionem, consequi asseuerant? Vnde & ipsi faniores Papistæ dicere solent: quid me foetidum istud oleum in extremis iuuabit? Si viuus veniam non consequutus fuero, nihil mihi mortuo oleum istud prodesse poterit. Et ciuem quendam Landspergensem decumbentem dicere audiui: Nolo, vt me animam agentem sacrificuli vngant. Nam si damnatus fuero, & oleo vnctus ad ignem descendero infernalem, eò magis torquebor: & in sepulcro, vermes eò delicatiùs habebunt, membra inuncta corro dentes. Hæc autem dixit, ridens astantem Iesuitam, qui adhortabatur illum, vt Sacerdotem aduocaret, & ab eo extremam

*Vide D. Iacob An-
drea dispa-
rationem
de Extre-
ma vnct.*

tremam

tremam vnctionem acciperet. Iesuita autem illa audiens, excaudit, & discedens hominem istum Lutheranum & hæreticum esse dixit: ac proinde indigniorem, quàm cui catholica illa proponerentur. Sed valeant isti cum suis cacolycis. Nobis Christianis ad regenerationem spiritualem Baptismus, ad fidei confirmationem Sacramentum corporis & sanguinis Christi, ad plenariam peccatorum emundationem, solum meritum Christi & eius obedientia, quâ per fidem nobis applicamus, sufficit.

Quæ autem Iesuitæ porro de istorum Sacramentorum suorum valore, extra Dei verbum sentiunt & scribunt: ea plenè refutata in disputationibus & alijs scriptis, à nostris Doctoribus editis, habentur. Quæ autem sit arcana, mystica & acroamatica Iesuitarum de istis opinio, & quomodo ipsi, ea sibi applicent, suo tempore, Deo iuuante, declarabitur.

18. De Ecclesia, Iesuitarum sententia.

*Iesuita.
Turrianus
Hoffaus.*

Matth. 23.

2. Thess. 2.

Crusius

Iesuita.

*Luth. Do-
min. 2. ad-
uent.*

Matth. 21.

ECCELESIAM Papæ & Iesuitarum, ipsissimum Antichristi cætum & Satanæ Synagogam esse, nemo Christianorum inde à Lutheri temporibus dubitauit, si modò illorum doctrinam & mores, vel ipsi inspererunt, vel de ijs legerunt & audiuerunt. Licet autem saniores Iesuitæ non negent, multa in Papatu inueniri scelera, quæ Antichristum satis perspicuè demonstrent, & seipos illos esse, qui in cathedra Christi sedent, sed eiusdem doctrinam & Euangelium oppugnent: ac proinde templa vt lutum lucerna exornât, orationis domû in latronum speluncam, populum Domini in Satanæ cætum, vineam Dei in solitudinem, filiam Regis in turpe scortum, ouile Christi in luporum stabulum conuertunt: tamen scribere & dicere non erubescunt, propria conscientia eos mendacij arguente, se veram esse Christi Ecclesiam. Vt ergo illorum vanitas etiam in hoc articulo omnibus innotescat, illorum de Ecclesia opiniones qualiter eas ex illorum ore audiui & scriptas legi, referam.

Primò sunt, qui dicant Ecclesiam Christi in his terris esse visibilem, cuius ornatus, non tam intrinseco quàm externo splendore definiatur. Sic Iesuita Turrianus, ex sacrificulo Cardinalis Alexandri Farnesij, senis libidinosi, factus Iesuita, contra Antonium Sadaëlem, Ecclesiam visibilem esse contendit: hanc solùm ob causam, vt visibilis capitis seu Papæ suæ auctoritatem, & Romanæ Synagogæ pompam & luxum tueri possit.

Idem

Idem Philosophaster contra eundem Sadaëlem, Lutheri, sic enim ipse loquitur, Ecclesiam Christi cœtum esse negat. Rationes, quibus vitur, sunt. Primò quod ex Tertulliano profert. *Semper veritas antecessit.* Sed ante Lutherum illud Euangelium non fuit. Ergo Euangelium, quod docuit Lutherus, est falsum. Non autem videt Sophista, veritatem Lutheri, hoc est Euangelium quod Lutherus docuit, Papatum multis annorum sæculis antecessisse: vt pote quod ab ipso Dei filio primis generis nostri auctoribus statim post lapsum annunciatum est, ac inde per Patriarchas & Prophetas sæpè repetitum & explicatum, tandem autem per Christum & Apostolos vniuerso mundo propositum: quod tandem postremis temporibus, mendacia à Pontificibus interducta ita quidem per aliquot sæcula obscurauerant, vt inter tantas pontificias tenebras in excæcatorum cordibus lucere non potuerit: nunquam tamen defuerint, qui Papæ & eius affeclis resisterent. Sicut series & historia temporum id comprobant, & in peculiari libro, qui inscribitur Catalogus testium veritatis, copiosè ab Illyrico demonstratum est.

Secundò ait, Ecclesia non potuit carere vera fide. Sed ante Lutherum caruit ipsius fide. Ergo fides Lutheri non est vera, sed falsa. Ah miseram & elumbem sophisticationem! Si de fide Lutheri cen indiuidui loquitur, sanè antequam nasceretur, nulla ipsius fides esse potuit. Quia non entis nullæ sunt qualitates. Quòd si verò de doctrina fidei Lutheri, quam ex Dei verbo proposuit, loquatur, manifestum est mendacium. Neq; enim Lutherus docuit fidem, quæ ante ipsum non fuerit: sed illam, quam ab origine mundi, Deus in verbo suo absq; intermissione per organa abs se excitata, vrsit. Id quod à nostris Doctoribus firmiùs & dilucidius est demonstratum, quàm omnes Iesuitæ refutare possint. Iesuitis verò & Papistis hæc fides noua & ignota est, quia Dei verbo relicto, non veram fidem, sed vanas opiniones ex proprijs adinventionibus & inutilibus traditionibus tradunt & suis instillant.

Idem nugator sæpiùs dicere solebat: miseri Lutherani habent fidem nouam, nouum Euangelium, nouum verbum, noua dogmata. Scilicet sunt hæc noua eodem sensu, quo Pharisæi & Iudæi olim Christi doctrinam nouam esse calumniabantur. Quæ tamen vsq; ad eò noua non erat, vt omnes Prophetæ toti in eo fuerint, vt suis vaticinijs eius aduentum & doctrinam illustrarent. Vnde Christus ipsis dicit: *Scrutamini Iohan. 5. Scripturas, hæc enim sunt, quæ testificantur de me.*

Idem Ecclesiæ *Nouæ* & vltimam differentiam dicit esse Roma-

num Pontificem: imò illum esse formam Ecclesiæ substantialem. Nos
2. Theff. 2. certe ex Paulo, cum Antichristum esse docemus. Et Ecclesiam, quæ Pa-
Iohan. 10. pæ Romano adhæret (quem tota sacra scriptura furem, latronem, lu-
Matth. 7. pum, leonem & Antichristum docet) non Ecclesiam catholicam, sed
 coniuratum cœtum, vi dolisque veram Ecclesiam oppugnantem, esse,
 proh dolor, re ipsa experimur.

Idem etiam reprobos vera Ecclesiæ membra esse tradit. Necessari-
 um profectò ipsis axioma. Si enim reprobos ex Ecclesia Romana tollas,
 nulla prorsus erit. Sed reuera reprobi eandem in Ecclesia Christi for-
2. Pet. 2. mam, quam diaboli & impostores in Deicœtu, aut *αἱρετικῶν*, labels
 ac maculæ (vt eos Petrus nominat) in corpore humano habent, &c.

Alij Iesuitarum, putant eam veram esse Ecclesiam, quæ Christum
 Deum & hominem esse, fide historica credit: at simul statuere eundem
 solum vnicum totalem, sufficientem, perfectum Saluatorem & libera-
 torem nostrum esse, id verò non de substantia fidei, in vera Ecclesia vi-
 genti, esse arbitrantur. Viderint autem Iesuitæ, ne ipsum quoq; diabo-
 lum intra Ecclesiæ suæ gremium recipiant. Neq; enim is negat, sed cred-
 dit, scit & fatetur, Iesum Christum Deum & hominem esse. Viderint
 quoq; qua ratione & quo titulo nomen Iesu sibi arrogent: cum veros Ie-
 suitas, hoc est, eos qui firma fiducia in Iesum credunt, eumque vnicum
 suum Saluatorem esse profitentur, ferro & igne necant, seq; ipsos cruce
 innocentium aspergunt & inebriant: putantes eam vnã & solam esse
 veram doctrinam, quæ homines suis proprijs operibus gratiam Dei &
 æternam salutem consequi posse tradit, & eam catholicam Ecclesiam,
 quæ huic doctrinæ assensum præbet. Ne tamen Christum penitus excludant,
 ei hunc deferunt honorem, quòd is principium fecerit nostræ salu-
 tutis. Sic enim Romæ, Iesuitarum in domo professæ concionator, in hor-
 to Spinulæ mihi dicebat: Lutherani, vt audio, se sola fide in Christum,
 quem pro nobis fatifecisse dicunt, salutem consecuturos putant. Sed
 errant, non intelligentes nos esse illos, qui nostris meritis, incohatam à
 Christo salutem, absolueret ac perficere debeamus. Non vident, ait (blas-
 phemias euomens, & seipsum Saluatorem constituens, perditionis fili-
 us) Christum tantum mortuum esse pro nobis, vt esset principium salu-
 tis, nostrum verò esse illam plenè promereri. Annón huiusmodi sermo-
2. Theff. 2. nis se viva Antichristi membra esse declarant? Christi siquidem bene-
 stentant.

Alij, vt Ingolftadienfes Iefuitæ, Germanorum Lutheranorum Ecclefiam falſam propterea clamitant, quòd inter illos ſubinde tot diſſenſiones, ſectæ, errores & ſcandala ſuboriatur. Quafi verò propterea damnanda ſit ipſa doctrina Euangelij, quòd hæretici eam deprauant, & petulantia ingenia corrumpunt. Res ipſa ab abuſu diſcernenda eſt: nec innocenti Eccleſiæ tribuendum, quod malitiolæ quædam hominum mentes committunt. Sed Iefuitæ noſtri ſunt ſapientuli iſti, qui ipſam ſapientiam iuſtificant, & Spiritum ſanctum inſtruunt, qua ratione Eccleſiam abſq; turbis & diſſenſionibus regere ac gubernare debeat. Si tamen quis rem penitiùs inſpiciat & diligentius conſideret, quinam ſint illi, qui ſerant bella, excitent ſectas, moueant ſeditiones, prodant Chriſtianos, diſſeminent zizania, tradât falſa pro veris, quod iſti noſtræ Eccleſiæ adſcribunt: ſi reuera deprehendet maximè tales eſſe magiſtros noſtros, cenſores rerum Theologicarum, Aſſiſtentes, Controuerſiſtas, Deciſores & Concluſores, ſicuti ſeipſos nominant. Vſque ad eò abeſt, vt vera Eccleſia iſta faciat, vt potiùs magno cum tædio perferre cogatur.

Iefuuita Lutzius Landſpergæ pro concione dixit, Nos, nos inquam, veram Chriſti Eccleſiam eſſe, minimè dubitemus, eſt enim inter nos alta pax, conſenſus, & doctrinæ concordia: Inter Lutheranos verò nil quàm diſſenſio & diſcordia. Hæc ille. Atqui nos concedimus quidem aliquam inter ipſos eſſe concordiam: ſed non quæ ſit ſecundum Ieſum, & quæ Chriſti glutino copuletur: verùm talem, qualem confœderati inter ſe latrones & eiufdem conſpirationis, proditiſſis, ſeditionis & hæreſis ſocij habere poſſunt. Conſpirant enim & conueniunt Iefuitæ aduerſus Chriſtum & membra eius, & inſtar ſerpentum concatenati, per vniuerſum terrarum orbem circumrepunt, falſaque doctrina Chriſtianorum calcaneos mordent, verbum Dei corrumpunt, Sacramenta mutilant, pacem turbant; omnibusq; , quibus poſſunt modis, pijs nocent. Quòd verò olim ſub Papatu & etiamnum hodie inter Iefuitas pax inuenitur, nō eſt mirum. Satanæ enim ibi quoque alta pace fruitur, & ceu in atrio ſuo quieteſcit: ideo & ſuos in pace relinquit. Nos verò, qui tyrannidem ipſius effugimus, & gladio ſpiritus ipſi reſiſtimus, perſequitur, nec tantum extrinſecus nos oppugnat: ſed quantum poſſibile ipſi eſt, intra ipſa Eccleſia ſepta rumulſtuatur, pijsq; turbat.

Alij, vt Iefuitæ Landſpergenſes, Eccleſiæ hæc adſcribunt notas. Dicunt Eccleſiam eſſe *unicam*: vnam: ſanctam: Romanam: Catholicam: & Apoſtolicam. Cumq; hæ notæ apud ipſos inueniantur, ipſorum Eccleſiam

clesiam veram esse. Et sanè est ipsorum Ecclesia Apostolica, si intelligas Satanæ Apostolos, hoc est, dæmonum nuncios, qui circumueunt Christianorum greges, quærentes quos deuorent. Est enim Iesuitis à Papa speciali voto iniunctum, vt quoscunq; possunt, vel seducant, vel perdant. Aliàs eos verius apostaticos quàm Apostolicos dixeris. Catholici quoq; sunt, si *καθολικόν* dixeris, quod vniuersale omnibus est commune, cumq; peccare omnibus hominibus commune sit, ipsis tamen Pontificijs etiam turpissimis sceleribus & flagitijs se contaminare communissimum est: qualia sunt: concubinatus, adulteria, stupra, fornicationes, masculorum concubitus, Sodomia, & Idololatria, omnino catholicissimi dici merentur. De quibus catholicis ipsorum peccatis olim rectè quidam cecinit Poëta.

M.I.VV.

*Heus sacrilega & malè vasa cohors sicco tuos**Quin adiuues palo, Papas veneficos,**Magos, & indomitis qui turpè, prob pudor,**(Episcopus) vitium mulabur inferunt:**Qui coagrediuntur masculis nepotibus,**Sacrum prementes turpiter connubium.**Heu grande nefas, scelus haud auditum à seculis.*

1. Cor. 6.

Quales sceleratos catholicos vel potiùs *κακολόγους*, Paulus negat re-

2. Theff. 2.

gnum cælorum consecuturos: sed perditionem illorum finem futurum affirmat. Romana dicitur & est, quia Romanorum superstitiones gentilitias mordicus tuctur. Vnde ipsis Iesuitis testibus, Papa pius V. rectè dixit: *Romam adhuc magis gentilizare, quàm christianizare.* Qua de causa etiam Iesuitæ, verius Romulidæ, quàm Iesuitæ dici possent: quia maiori constantia, Romanas ineptias, quàm Iesu Christi doctrinam sacram tuentur. Romana quoq; dici potest Ecclesia, iuxta veterem Ioannis Monachi Nomenclaturam: qua Roma, quasi rodens manus dicitur. Iuxta

versus:

*Roma manus rodit: quas rodere non valet qdit.**Dantes exaudit: non dantibus ostia claudit.**Citria curarum genitrix, nutrixq; malorum,**Ignos notis, inhonestis equat honestos.*

Sic eadem Sancta dicitur, aut per *ἀντιθέσιν*, quasi minimè sancta, aut certè non à sanctitate Christi: sed ea, quam ipsi sibi ipsis adscribunt & affingunt. Excogitant enim Iesuitæ sibi ipsis multò maiorem sanctitatem, quam quæ à Christo credentibus gratis est imputata. Quæ sanctitas ipsi-

Psal. 32.

Rom. 4.

tas ipsi-

tas ipsis est Papalis, Romana, Ignatiana, Loiolitica & regularis. Vnde & Iesuitæ à reliquis catholicis Papistis dicuntur, sancti Societatis patres, & viri sacratissimi. Cùm ergo Iesuitæ CHRISTI IESV sanctitatem repudient: certè nec Iesu nec Christiani hominis nomen sibi arrogare debebant. Christianorum enim sanctitas ex communi sanctitatis fonte, qui Christus est, in credentes omnes deriuatur, vel, (vt Paulus & David testantur) gratis absq; operibus imputatur. At Iesuitæ peculiarem quandam sanctitatem pro se suisq; habent, ex suis meritis, qua etiam cum primis gloriatur.

Vna est etiam illorum Ecclesia, non fidei vnitate aut Sacramento- rum à Christo institutorum *κοινωνία*: sed vna sunt congregatio, vt Iesuita Turrianus loquitur, quòd sub vno capite, Papa Romano, viuant, & cum solum vt vicarium Christi, colant. Vt igitur diabolus est vnum quiddam cum suis organis: Ita etiam Iesuitæ sunt vnum in Papa seu Antichristo Romano: vnus nimirũ fasciculus, æterno igni destinatus. Mantent ergo Iesuitæ cum reliquis Papistis Ecclesia & societas apostatica & eacolyca, sub vno capite Pontifice Romano, varias superstitiones Ethnecas constanti malicia defendentes & propagantes. Sunt strenui operarij nequitiæ & versutiæ, in pileis quadratis, tunicis longis, casulis leuiticis, rasuris fatuis, cucullis & vestibus stultorum, discrimine ciborum & dierum, ferijs profanis, n. onachatu nouo, Missis idolatricis, cultibus sanctorum impijs, & alijs id generis innumeris externis, corporalibus & caducis rebus: Corda interim habentes sine fide, sine timore Dei, sine spe, sine dilectione & operibus lege diuina præceptis. Sancti scilicet sunt hypocrite, sancti Pharisei, sancti, vt rem vno verbo dicam, diaboli; qui multiplices & horribiles dilacerationes faciunt in Ecclesia, Repub. & œconomia Christiana.

Habent quoq; Iesuitæ alias Ecclesiæ notas, quàm quas nos ex verbo Dei ponimus. Nos veri cœtus Christiani notas & insignia, ex Dei verbo hæc esse dicimus: synceram verbi prædicationem, legitimum Sacramentorum vsum, cum externa obedientia erga ministerium verbi. Quæ si in partes diducantur, hæc membra conficiunt; sacrum Dei verbum: sacrosanctum Baptismum: Cœnam Dominicam: administrationem clauium, quibus publicè vtitur Ecclesia: ordinationem ministrorum Evangelij: preceationem seu veri Dei inuocationem, gratiarum actionem, & numinis diuini, trini & vnus celebrationem: obseruationem Decalogi: patientiam in cruce: decorum & *δουξίαν* ceremoniarum & dierum fe-

storum in Ecclesia. Has notas quia Iesuitæ non penitus tollere possunt; temeraria tamen audacia ita corrumpunt, vt nihil sani in ipsorum Ecclesijs de hisce notis videre liceat. Docent enim, vt supra demonstratum est, verbum Dei esse obscurum, materiam hæresios: & pro verbi diuini veritate traditiones humanas substituunt: has nequaquam dicunt, vt Christus (quem impiè mendacij arguunt) esse inutiles; sed bonas, vtiles, ad salutem æternam necessarias, omnium rerum sacrarum sacratissimas & mysteria Spiritus, quæ omnibus, vt Iesuita Canisius dicit, pro sacrosanctis habenda, firmissimæq; fide retinenda sint. Et si quis secus statuatur eos, idem infernalis canis seu cerberus, ceu pestes quasdam exitiales, fugiendos & execrandos; Colonenses verò Iesuitæ, comburendos, clamant. Ad sacrum Baptismi lauacrum regularum atq; rituum suorum obseruationem adiungunt, eiq; æquiparant. Pro *εὐχαριστία* Missam idolatricam obtrudunt, & Christianis calicem, in quo sanguis Christi distribuitur, suffurantur. Clauis Ecclesiæ genuinas & publicas mutant in priuatas & adulterinas, ad arcas regum aperiendas & coronas ipsorum abripiendas: vnde & clauis Ecclesiæ solius Papæ esse mentiuntur. Pro legitima ministrorum Euangelij vocatione & ordinatione, introducunt sacrificulos Baal, hoc est, Missifices, à Papa vel Vescouitis eius magicè consecratos, confirmatos, chrismatos, vinctos & rasos, ad hoc vocatos & ordinatos, vt Dei verbum corrumpant, Sacramenta mutilent & alienum ignem, cultus & sacrificia idololatrica Deo offerant; suoq; censu lacteo ex incestu & concubinato illorum contracto, Antichristi Romani luxum & libidinem iuuent ac promoueant. Pro inuocatione & adoratione veri Dei inuehunt mortuorum inuocationes, imaginum adorationes & alias innumeras Idololatriæ species. Pro cruce Christi, & afflictione piorum, suos affectas docent sectari luxum Papæ, superbiam Cardinalium, libidinem Episcoporum & avaritiam Monachorum: vel faciunt homines seiplos affligere, sibiipsis ob violatas Papæ traditiones, violentas manus inferre: vel pro salutifera Christi passione, minutas ligneas cruces, mortuorum reliquias (quæ non rarò sunt portiones de cadaveribus brutorum) magna impostura & fraude *χρηματιστικῶν*, suis colendas proponunt. Decalogum propter suas traditiones secure transgrediuntur: Ecclesiam Dei hypocriticis, superstitiosis, partim Judaicis, partim Ethnicis ritibus, & theatricis lusibus, quibus prædicatio Euangelij impeditur, magna *ἀταξία* obruunt, & ceu diluuisio quodam inundant, vt interim nihil de magicis illorum artibus & exorcistis dicam.

*Episcopi
Italis di-
cuntur
Vescoui.*

Est ergo reuera Ecclesia Iesuitarum, cœtus ab Antichristo euocatus, vt veram Christi Ecclesiam supra Dei verbum & Sacramenta Christi fundatam & confirmatam, pontificibus arietibus oppugnet, bellumque contra Dei populum gerat; non aliter, quàm vt olim Iudæi prophetas, & Pharisei Christum persecuti sunt. Dicitur ea Dauidi Ecclesia malignantium, & propheta Esaias egregiè, quasi Iesuitas nostros oculis vidisset, eam describit, dicens: Appropinquat mihi hic populus ore suo (Iesuitæ etiam nomine appropinquant) & labijs me honorat: cæterùm cor eorum longè abest à me: sed frustra me colunt docentes doctrinas & præcepta hominum: seu, vt Paulus ait, doctrinas dæmoniorum.

Cùm igitur vel Sole meridiano clarius sit, Romanam Ecclesiam, qualis modo est, & societatem Iesuitarum, abundare non tantùm sceleribus infinitis, maximè horrendis & innumerabilibus, sed etiam cum primis corruptela veræ de Deo doctrinæ & Sacramentorum. Proinde nemo nobis vicio vertet, quod illam ceu Satanæ Synagogam à Deo abiectam & ipsi fugimus, & omnibus fugiendum censemus: & satius est in domo Dei abiectum, quàm in speluncis latronum illorum Episcopum esse. Quid enim proderunt honores huius sæculi, si quis in altero iacturam animæ sit facturus.

Sed hæc etiam de Iesuitarum doctrina & erroribus præcipuis dicta sufficiant. Possem equidem & vellem plures recensere, quos ab illis audiuero errores: nisi iudicarem, reliquos ex præcedentibus satis colligi posse, & metuerem, me Lectori nauicam his Iesuitarum fecibus proferendis moturum. Iam ergo filium scribendi abrumpo, quia neminem futurum existimo, qui non ex ijs, quæ hactenus scripta sunt, agnoscat, Iesuitas nihil aliud esse, quàm Papæ Romani mancipia, & vltimos mundi pseudoprophetas, omnibus deuitandos, nisi cum illis seduci & damnari velint. Id enim ipsimet fatentur, dum se vrbis Romæ filios vocant. Sic Hoffæus mihi dixit: alij nos vocant Iesuitas, alij Iebusitas, alij Giezitas: sed eiusmodi sermones nihil moramur: verùm ridentes ipsis vicissim dicimus, nostram patrem esse Papam; matrem vrbem Romam. Dispiciendum igitur erit paucis, qualis sit ipsorum pater, & qualis mater. Qualis pater & mater, tales etiam erunt filij. Iuxta illud:

Mopsò Nisa datur, coruo datur vpupa tetra:

Qualis pullus erit, quem fert commixtio talis?

CAPVT

C A P V T X.
C A P V T X.

*De Iesuitarum Patre, qui est Papa, & Ma-
tre, quæ est Roma.*

ESVITARVM pater ipsorum confessione est Papa, est au-
tem Papa Deus terrenus & Dominus huius sæculi, strenu-
us diaboli miles, Christi aduersarius & ἀντιχριστός, filius
perditionis & sceleratus: diabolicum, hæreticum, idolatri-
cum, meretricium, adulterum, sacrilegum, superbum, a-
stutum, seditiosum, rabiosum, sanguinarium ac stolidum Ecclesiæ Ro-
manæ caput, quod verbum Dei corrumpit: meritum Christi negat: Ma-
gistratum politicum contemnit & pedibus calcat: matrimonij ordinem
à Deo institutum prohibet: ciborum discrimina constituit: Sacramen-
torum numerum adauget: traditionum humanarum obedientiam re-
quirit: immensam potestatem leges ferendi, interpretandi Scripturam,
cultus novos instituendi, peccata soluendi & ligandi, sibi arrogat: atque
in templo Dei sedens pro Deo ipso se venditat.

Papæ, quale hoc monstrum? quis illud non admiretur? Rectè igitur
Papa à voce papæ dicitur, quia est admirabilis. Quis enim non miretur:
hominem natum non ampliùs esse hominem, sed haberi pro Deo: &
eum, qui se pro Deo venditat, non esse in cælis, sed habitare inter homi-
nes? Eleganter igitur ille in Clementinis dixit:

Papa stupor mundi, qui maxima rerum es,

Nec Deus es, nec homo, quasi neuter es inter vtrung.

Huius sacratissimi (si Deo placet) patris sanctissimi filij sunt Iesui-
tæ, similes nimirum suas habent labra lactucas. Neque enim lupi agnos
parunt. Sunt ergo Iesuitæ filij Papæ, nepotes diaboli: sicut Satan eos in In-
dia filios suos vocare solet: qui & ipsi (nam à boue maiori discit arare mi-
nor) in templo Dei sedentes, verbum Dei corrumpunt: Baptismi virtu-
tes negant: Eucharistiam contra Christi institutionem mutilant: fidem
in Christum tollunt, dubitationem tradunt: sanctos adorandos docent:
illorum imagines & reliquias inuocandas prostituunt. Et quis omnia e-
numeret, quibus Iesuitæ, filij Papæ, nepotes Satanæ, pro iussu Antichri-
sti, sese IESV CHRISTO opponunt, vt & se aduersarios Christi adeoq;
quod

quod reuera sunt, Antichristianos ostendant & declarent. Quicquid ergo Patri infano adlubescit, id obsequentes hi filij summa animi alacritate expediunt. Atrociora maioribus suis ausuri, nisi Christus propediem eos cum Satana pedibus credentium conterat. Matrem verò suam vocant & dicunt esse urbem Romam: non illam, ad quam Paulus insignem epistolam scripsit, & cuius fides tùm celebris fuit in vniuerso orbe. Sed eam Romam, quam hodie videmus, omnium scelerum esse matrem, & publicum omnium idololatrię stabulum, è quo ceu ex abyssò infernali exitiales bestię, bruchi, ranę, locustę ad perdendam omnem terram, prorumpunt. Qualis igitur est mater, tales etiam sunt filij eius. Est autem Roma, non, vt olim, lux gentium & domina orbis: sed terra vorago libidinis, & turpis serua omnis spiritus immundi: in qua Papa non successorem D. Petri, sed (vt ipse Adrianus IIII. confessus est) successorem Romuli agit. Qui atrocinijs urbem Romam extruxit: fraterno sanguine moenia eius imbuuit: vxores & virgines prætextu religionis rapuit & violauit. Idem Papam facere, & in hoc theatro amulos ipsum habere Cardinales & Episcopos Romanos, nemo dubitat, nisi qui nunquam Romę vixit. Vere testari possum, me Romę vidisse Papam, Cardinales, Episcopos, Clerigos, Monachos & Moniales, præsertim in templo S. Petri talia perpetrare scelera: qualia honestas & pietas, imò ipsa natura vel cogitare horret: nedum, vt quis sine piarum aurium offensione ea recēdere possit. Quorum tamen descriptionem generalem D. Paulus ad Rom. i. dedit, cùm absque offensa, vt dixi, Dei & piorum, species non possint enumerari.

Breuius, hæc Iesuitarum mater, vrbs Roma, est illa, quę crura sua, vt Ezechiel ait, expandit omni prætereunti: est meretrix illa abominanda, quę fornicationis poculo Reges terrę inebriat: in qua, *Romanizare* (vt dixit Monachus Franciscanus Iohannes Ingolstadij in Albertino collegio) idem est, quod *Gomorrhizare* & *Sodomizare*: Ad hanc urbem (vt dixit pius Rex Alphonfus) omnes harpyę, tanquam ad proprium suum nidum, conuolarunt. In quo sunt serui seruorum, non pietatis sed omnis impietatis, Schiaui multò cattiu, quales sunt Papa, Cardinales & vniuersus eius clerus. His seruis Romani, olim liberi, nunc serui facti, ad numerum eorum seruire coguntur. Vt in versu dicitur:

Seruerant tibi Roma prius Domini Dominorum:

Seruorum serui, nunc tibi sunt Domini.

In hac vrbe Archiepiscopi (vt Monsignor della Casa, olim Apostolica dan. lib. 21

Rr

Vide Sle-

stolica camera legatus, & alij) Sodomiam commendârunt ceu rem diuinam. In eadem quibusdam nulla, quàm Sodomitica libido placet: In eadem disputant, an Matrimonium sit melius quiddam quàm Sodomia. Et Iesuita Fabricius Romæ mihi in faciem dixit: *Ego mallem Sodomiam exercere publicam, quàm contra Papæ mandatum inire matrimonium.* Iesuita quoq; Andreas, Romæ, apud S. Andream Iesuiticorum nouitiorum informator dixit: *Non minus peccat sacerdos, si vxorem ducat, ac si cum mularem habeat.* Ego Romæ vidi Cardinales & Episcopos, Canonicos & Clericos publica scorta ex tēplis ad vicina lupanaria sua rapere, & publicis in plateis, feminas prostituta libidinis ad currus rhedasq; suas trahere, & in hortos suos abducere. Quid? Quòd temporibus peregrinationū & stationū, honestæ matronæ non audent in publicum prodire, eò quòd pudicitia ipsarum insidiæ struantur? Nam mulieres inuitas abducunt, & deinde pecunia placatas, nummisq; onustas, ad maritos remittunt. Plerique etiam illorum apud improbos ciues sua scorta alunt. Quin & multos maritos ita corrumpunt, at propriarum coniugum lenones agant. Ab ipsis quoque

Radix.

Omnium.

Malorum.

Auaritia.

Iesuitis audiui, Pontificem Romanum in vrbe Roma ad singulos annos ab Episcopis, clero & scortis vltra triginta millia coronatorum pro laetitia censu (vulgò vocant *den Wilschinsß*) in fiscum suum recipere? Et tamen Iesuitæ Romam, tam bellam & delicatulam ciuitatem, matrē suam dicere non erubescunt.

Audiant ergo quomodo proprii illorum prophetæ eam describant. Sic scribit Mantuanus:

Viuerè qui sanctè cupitis discedite Roma:

Omnia cum liceant, non licet esse pium.

Si etiam cupis scire, quid in hac vrbe disputetur & doceatur. Audies ibi Papam dubitantem: An anima sit immortalis? Item: An Christus in terris vnquam vixerit? Audies sacrum coniugium vituperantes: Sodomiam verò laudantes. In hac licuit audire diabolium Cathedræ Papæ insidentem dicere: Ego sum Papa. In hac Papæ exercent magiam, vt Gregorius VII. & alij plures fecerunt. In hac Iohannes XIII. & alij Papæ se corporaliter Satanæ tradiderunt. In hac publicum scortum ad Papalem dignitatem cunctum est: Ioannes, prius Agnes dictus. Iesuitæ quidem edito libello impudenter id negare audent. Sed etiam hodie, quod ipse vidi & audiui, Romanorū pueri, illas plateas & locum, vbi statua Agnetis illius Papæ fuit, quam Pius V. in Tybrim abiecit, monstrare solent. Et notum est Romanorum prouerbiū: quod originem trahit à crea-

tione

uione Papæ, in cuius declaratione, manibus sellæ subiectis, an creandus Papa vir sit, explorare solent, virumq; sentiētes, dicunt: *Ll Papa è maschio*, hoc est, Papa est vir. Et si quando Itali iocantur, atque inquirunt: quid noui quis sciat? Respondet alter: *Ll Papa è maschio*. Iesuita etiam Pietro Flandrus natione me per illam plateam duxit, in qua Papa illa peperit: per quam hodie Papa in Processionibus suis nec trāsgreditur, nec transfreuitur. Cumq; in loco illo starem, in quo statua illa feminea, manu dextra tenens paruulum, erecta fuerat, mihi dixit: Pius V. illam statuam Marmoream in Tyberim abiecit, vt memoriam historię illius aboleret: Sed tamen Itali talem fuisse Papam dicunt: neque sibi aliud, licet multi grauius sint puniti, persuaderi patiuntur. Sed Iesuitæ iurati Papæ serui non audent aliud quam mendacia in gratiam sui Patris fundere, & falsa pro veris venditare.

Sed qui petit penitiū ipsam Romam cognoscere, eamq; quasi in spelunco contemplariis legat & meditetur Epistolam Pauli ad Thessal. in 2. Thessal. 2. & Iohannem in Apocal. de meretrice illa magna. Quid item illorum filij de ea scripserint. Mantuanus sic illam describit:

— Petriq; domus polluta fluente
 Marcessit luxu. (Nulla hic arcana reuelo,
 Non ignota loquor, liceat vulgata referre;
 Sic vrbes, populiq; ferunt, ea fama per omnem
 iam vetus Europam) mores extirpat honestos:
 Sanctus ager scurris, venerabilis ara Cinadis,
 Seruit honoranda Diuum Ganymedibus edes.

Ipse Bernhardus Pontificis Romani sacerdotes vocat Antichristi seruos, & Prælatos pilatos. Glossa quædam de Roma dicit: *A latronibus urbem edificatam: eandem latronibus repletam; & à latronibus destruendam*. Sarifburenensis in obiurgatorio clericorum & in polycratico: Papæ spirituales, Phariseos: ipsum Papam, Antichristum: Romam Babylonem dicit: Petrus Bloix, Romam quoq; Babylonem: officiales Papæ, Harpyas diabolicas: sacrificulos, vitulos Bethel, sacerdotes Baal & Ægyptiacos idololatras vocat. Arnoldus Episcopus Brixensis; & Petrus de vinea, a Cæsaris a *An. 1240*
 Friderici. 2. Cancellarius, Papam iniustum esse & iniuste gladium imperatorii habere affirmant: b *An. 1260*
 Gulielmus de sancto amore, Monachus Papæ vasallos & Antichristi seruos dicit: c *An. 1306*
 Petrus Cassiodorus nobilis, Papam Nabuchodonosorem facit & probat. Vt nihil dicam de testimonijs d *An. 1314*
 e *An. 1315*
 f *An. 1383*
 g Iohannis

Hufs: Hieronymi Pragensis, & aliorum, qui vno ore testati sunt, Romam esse Babylonem, cui dominus sit Papa Antichristus.

Libet sub finem vnicum adhuc addere testimonium Francisci Poëta, qui Musa Italica de vrbe Roma in hanc cecinit formam,

*Fontana di dolore, Albergo d'ira,
Schola de' errori, & templo d' heresia:
Già Roma, hor Babylonia falsa & ria,
Per cui tanto si piange, & si sospira;
Officina d' inganni, e pregio d'ira,
Oue, ben muore, e, mal si nutre & cria:
De viui inferno: vn gran miracol sia
Se Christo teco, al fine non s' adira:
Nido di tradimenti, in cui si coua
Quanto mal per lo mondo hoggi si spande:
Di vin serua, di letti & di viuande
In cui lussuria fa l' vltima proua, & c.*

Hoc est si Latinè interpreteris:

*Irarum sedes, omnisq; doloris origo,
Mater es erroris, dogmata falsa docens:
Roma tibi nomen, sed nunc Babylonia verè es
Dicta dolo, fastu: te tamen omnis amat.
Regula de tribus es, carcer mororis & ira,
Hic pius emoritur, sed malus euebitur;
Te velut infernum viuorum cur, ego miror,
Non Christus tandem perdat & eijciat?
Prodere conaris reges, & regna mouere,
Totius mundi crimina sola paris,
Dedit a nequitia, cordi tibi pulchra voluptas
Est, & luxuriat perdit a vita tua.
Hæc ego si paucis tibi scripsero singula Verbis,
Est AleCto Malis agnita: IVste fVge.*

Arithme-
ticè.

Virg. lib.
7. AEn. so-
lio 7.

Hæc est bella illa mater, quæ enixa est per abortum, hos Esauitas, qui ceu porci vineam Domini deuastant, & terram aëremq; ceu exitiales pestes, inficiunt: Deum blasphemant: Christianos persequuntur: verbum Dei corrumpunt: Sacramenta mutilant. Breviter: se Satanæ filios & Antichristi seruos esse, re ipsa demonstrant. Digni ergo qui cum pro-
genito-

genitoribus suis, diabolo, Papa & vrbe Roma, præcipites ad ignis infernalis barathrum ferantur. Vt rectè Poëta orauit:

*Tu magne Olympi Rector, & mundi arbiter,
Grauibus, precor, statuas tandem ærumnis modum,
Illustre letis exeras terris caput,
Longisq; habitata malis solare pectora.
Rabidas trifulco Tigres tunde fulmine:
Et qui pios Vulcani torrent ignibus,
Hos tu Gehennæ preme flammis Plutoneis.*

Docet etiam ipsa experientia, Iesuitas plerosq; tragicis modis ad inferna descendere: sicut ijs accidere compertum est omnibus, qui veritate relicta, ob turpem quæstum & mundanum honorem, se Antichristo Romano in mancipia tradunt. Hic enim est exitus illorum, quem Paulus, perditionem, Christus ignem inextinguibilem vocat. Sicut ex sequentibus paucis patebit, vbi conclusionis loco exitum Iesuitarum ex hac vita, quò is etiam alijs notus fiat, & ab ipsis deuictetur, ostendemus.

2. Theff. 2.
Matth. 25.

CAPVT XI.

De Morte Iesuitarum.

T ergo Ignatius Loiola Hispanus militiam deferere coactus fuit, quia iusto iudicio Dei, temeritatem eius punientis, per vtrumq; pedem æneo bombardæ globo ictus erat. Vnde postea pro belli armis, elegit sibi Papæ armaturam, & ascitis duobus Satanæ capitaneis, mendacio & homicidio, noui belli, novos socios conscripsit, eosq; vti ostendimus, suis regulis ita instruxit, vt intra paucos annos à Societatis ortu, multos ad deustandas Christianorum Ecclesias socios, emittere potuerit. Ita etiam Iesuitis (quia impiè facta, graues etiam comitantur & sequuntur pœnæ) Dei hostibus & piorum inimicis accidere solet. Nam vbi suam *ad singulos* *paradim* *pleuerunt*, plerunq; etiam illorum dux, qui Satan est, iusta & factis digna salaria & præmia distribuere solet. Et quare non? Cùm enim pertasi periculorum & laborum huius mundi, quod est ignaorum & pusillanimum, sese Antichristi parti feliciori & magis potenti adiunxerint, à nobis defecerint, apostatae facti, Antichristo, diaboli vicario, strenuè in

Ioh. 8.
2. Pet. 2.
2. Tim. 4.

riue in idololatriæ castris serurierint: Ecclesiam Christi in his terris oppugnârint, digni etiam sunt, qui Apostatarum mercedem accipiant: & tantò maiorem, quantò ipsi Apostatæ facti plures seducunt, & à veritate deficere faciunt.

Gen. 3.

Solent autem Iesuitæ plurimos ad Apostasiam pellicere, dum dolo & astu Satanæ repleti minùs in fide firmis persuadent, ipsos non à fide & pietate deficere, sed maiores in vtraque progressus facere, & ampliora, tum huius tum alterius vitæ commoda consequi. Sicuti & Eua à Deo defecit, seducta à diabolo, spe maioris excellentiæ, & suauitate pomi ille-
gæ. Itaq; Iesuitæ Paralogismis serpentis antiqui instructi, & optimè artes Sophistæ illius, qui dicitur mille artifex, callentes, sic simplicioribus

Richardi Iesuite Ingalsstadiensis verba, & Bonauenturæ Rectoris ibidè. Anno 1582.

dicere solent. En carissime, etiamsi accesseris ad Romanam Ecclesiam, non tamen propterea deserenda tibi sunt leges diuinæ, nō Euangelium, sed tantum illorum verum & catholicum sensum consequeris: nihil damni accipies, sed multa bona senties: poteris ad summos ascendere honorum gradus, & nobis similis esse. Nos etiam in omnibus te iuuabimus. Quid faceres ergo apud miseros & pauperes Lutheranos? Veni ad nos, poteris etiam nostra ope ad quancunq; petis functionem promoveri. En quot, qualiq; doctrina & eruditione præstantes viri exierunt de Lutheranis, qui iam opimas conditiones, prælustres abbatias, & amplissimos Episcopatus obtinent, de quibus ipsis inter Lutheranos ne somnare quidem licuit. Tunè ergo tuo damno, nos deserere velles? Quin quò illi perueniunt, & quò tâta Doctorum multitudo deueniet, eò te quoq; ferri velis. Mane ergo nobiscum, sic tibi omnia erunt tranquilla & tuta. Poteris tibi ipsi, parentibus & amicis multum prodesse. Erunt tibi honores & dignitates, quæ Lutheranis non contingunt. Senties multa vitæ commoda, quibus priuatos nouisti Lutheranos: quorum conditiones sunt tenues & misellæ, in quibus vix habent, quibus se alant, nedum vt hæredibus amplam aliquam partem relinquere possint. Multi veniunt, aiunt, ad nos Lutheranorum prædicantes, cum vxoribus & liberis, de tenuitate stipendij & expilationibus Ecclesiarum Lutheranarum conquerentes: & cum non sint primoribus affinitate iuncti, ideò se non posse ad conditiones, sua persona dignas, promoueri. Quos nos propter vxores recipere non potuimus: sed tamen eos in Ecclesiam Romanam recipi & politicis officijs præfici curauimus. Tu ergo si nobis obediueris, magna commoda accipies, teq; ipsum seruabis. Sin minùs certis supplicijs te subijcies, & corpore atq; anima peribis. His & alijs minis simul & promif-

promissis, profanas & mundanas mentes facillè capiunt. Sicque seducti multi & apostata facti, veritatem, quam prius propugnârunt, postea virulentissimè impugnant, falsaq; Papæ dogmata viribus quantis possunt defendunt. Tales fuere nostro sæculo, Staphylus, Caspar Franck, Rabus, & alij: qui tamen omnes miserè perierunt.

Nam Rabus pij illius & optimè de Ecclesia Vlmensi meriti Doctoris, filius degener, cum mecum esset Anno 1584. Landspergæ, & de religione conferret, ait: Multa feci, Multorum & magnorum virorum auctoritate motus, quibus mihi iam contradicere non licet. Vocor iam Coloniam ad Principem Ferdinandum Ducis Bauariz fratrem. Causa autem vocationis, vt mihi Crusius Rector Iesuiticus Landspergæ dixit, erat hæc: Habebat ille Straubingæ amplissimam conditionem, ex qua in singulos annos 1500. florenos ad minimum capiebat: verùm hi non sufficiebant illi. Omnia enim (vtor verbis Iesuitæ nobilis Schrenckij) Venere, Baccho & alea perdebat, ac in super etiam capitulum Canonico- rum multis debitis alienoq; ære onerabat. Vt ergo ab hoc carcinomate liberarentur, Coloniam vocatus est. Si autem, ait, sanus reuersus fuero aliam vitæ rationem ingrediar. Sed vix quinq; elapsis hebdomadibus, Iesuitæ literas accipiunt: Rabum illum vino sepultum, cum Ferdinando Duce ad castra exiuisse, ibiq; miserè à militibus occisum, & sine, vt ipsi dicebant, Sacramento mortuum esse. Gaudent etiam, dicebat Iesuita Lutzius, Canonici Straubingenses se hoc onere leuatos.

Caspar verò Franck, anno 1584. Ingolstadij moriturus, vt mihi retulit ipsius famulus, neminem ad semittere voluit, dicens: Ego multa & feci & scripsi contra conscientiam: Discedite à me omnes, iam sum in foro iudicij, breui vel condemnabor, quod metud: vel saluabor, cuius tamen nullam persuasionis rationem in corde meo sentio. Sicq; solus miserè expirauit. Qui etiam fuerint horren- di exitus, Staphuli, Cochlæi & aliorum nemo ignorat.

Sic Franciscus Spiera, post suam apostasiam ab agnita Euangelij veritate, quam in gratiam coniugis & amicorum, quò opes & dignitates suas retineret, commisit, in tantam incidit desperationem miser, vt nullas prorsus admittere potuerit cõsolationes, sed cruciatibus cordis tandem consumptus miserè in desperatione perierit.

Sic Valentinus Bacæus ab Euangelica veritate, cuius erat præco, deficiens, & ad Papæ regnum concedens, à quodam sibi obuiante, dum Dullinga Lauingam ambularet, per fauces transfossus est.

Stepha-

Eximp d.
Rabus

113 Eximp d.
Rabus

Stephanus Agricola apostata, in mari Adriatico in Germaniam rediturus, nauigans in mare se præcipitem dedit, ibiq; seipsum Plutoni suo, quem quæsierat, sacrificauit.

Sed quid hæc refero ! Iesuitæ eius rei nobis quotidiana præbent exempla. Ego Romæ, anno 1583. multos Iesuitarum audiui & vidi miserè succubuisse & perijsse.

Ex Gallia quidam veræ sententiæ de Euangelio Christi addicti, Romæ, ob rerum inopiam, in partes Iesuitarum impias descendunt. Illi ergo post paucos menses ex vrbe Neopolitana Loretum versus proficisci volentes, exorta tempestate in mari, ceu olim Ionas Dei iram, agnoscunt, & quasi ad viam redituri Christo acclamant, sed miserè in mari perierunt. Quia tamen errores reuocare sunt conati, pro hæreticis sunt damnati, vt retulit mihi Romæ Iesuita Hugo. Illi fuerunt decem, & factum hoc est anno 1581.

Ignatium Loiolam primum Societatis auctorem, ipsius vitæ scriptor, placidè defunctum scribit. Sed Turrianus Iesuita mihi notissimus sæpè dixit: illum in Cœna, Prandio, Missa, in recreationibus etiam ita à dæmonibus exagitatum, vt in magna copia frigidissimum mortis sudorem fuderit. Bobadilla dixit: illum sæpius conquestum, se nunquam & nullibi à dæmonibus tutum esse posse. Octavianus Iesuita, Romæ minister, seu nouitiorum œconomus, retulit mihi dicens: Sanctus erat noster pater Ignatius: sed circa agonem ita tremebat, quasi feбри esset correptus, & suspirans dixit: Multa bona contuli in Ecclesiam Romanam: multas nostrorum prouincias, multa collegia, domus, residentias & opes nostræ Societatis vidi: sed hæc omnia me deserunt: & quò me vertam ignoro. Turrianus dixit: ipsius comitem assiduam, vsq; ad Missæ aram, fuisse dæmonem. Tandem verò cum tremore ipsum obijisse: mortuumq; nigerrimo vultu conspectum esse, idem affirmavit. Cùm anno 1554. ipsius corpus ad templum, ab Alexandro Farnesio extractum, transferre vellent, testibus omnibus Iesuitarum Professis, ipsius cadaveris ossa non sunt inuenta: fingentibus ipsis ea esse per angelos forsan translata. Quod ego non negarim: si angelos malos intelligant.

Xauierius, in India Iesuitici ordinis primus, insignis impostor, quem vt Gentes suum adulterum Iouem in Deorum album, ita Iesuitæ hunc & impium militem Ignatium Loiolam in Diuorum numerum retulerunt, miserè in littore maris perijt.

Ipsè Turrianus, cuius sæpius nunc facta est mentio, mihi aliquoties Romæ,

Romæ, cum apud S. Andream, tum in domo Iesuitarum professa, conquestus est, se assidue spectris terreri nocturnis & diurnis. Utinam, inquit, Augustanam Confessionem, contra quam scripsi, & liberos Antonij Sadaëlis Lutherani, mei antagonista, nunquam legissem: illi in eita dubium fecerunt (quod tamen tibi amico meo sub rosa dictum velim) ut neq; prorsus Lutheranis assensum præbere, neque omninò à nostris discedere possim. Et quid faciam? Non est, qui me iuuet. Cumq; cum ex verbo Dei consolarer, ait: Vera sunt, quæ dicis: sed ego senex hinc exire non possum. Sic miser ille in dubitationibus periit. Gregorius de Valentia eundem finè impius timet. Nam se spectris horrendis agitari fatetur.

Meo tempore Landspergæ frater quidam Iesuitarum, Ioannes nō Anno 1583. mine, qui veritatem Euangelij agnitam reliquerat, & Iesuiticum ordinem ob ociū ingressus erat, miserabiliter planè vitam cum morte commutauit. Nam quod vidi & audiui, nullam prorsus consolationem admittere voluit. Afferbant Iesuitæ ad ipsum agnos suos orbiculares, rosaria, grana, imagines, ligneas cruces, signa benedicta, hostiam consecratam, monstrantiam, in qua Deus eorum impanatus in carceratus sedebat: promittebant illi preces, rosaria, Missas, suffragia: hortabantur illum, ut confideret fratrum & omnium Sactorum meritis: verum frustra inania fundebant verba. Ille enim vicissim dicebat: Remouete hæc omnia. Nam propterea, quòd his credidi, iam damnabor. Dicebã ego ipsi: Crede in Iesum Christum. Respondit miser: In hunc credidi, sed turpiter illum negaui. Mihi ex Iesu factus est damnator. Non possum salutem consequi. Et Petro Hispano dixit: Quæso, aut me interficias, aut da mihi cultum, ut me ipsum transfodiam, nam totus flammis infernalibus ardeo. Quæ audientes Iesuitæ ob oculos illi ponebant crucis signum, & herbas benedictas corpori admouebant: Ille verò ait: Remouete ista, quibus oleum igni additis: nihil præterquam demones meam animam vnguib; apertis expectantes video. Illis iam sum traditus. Nam Deum & verba eius abnegauit. Quæ Iesuitæ percipientes: fratres, ne offenderentur, discedere iubent. Sicq; iste miserè in desperatione obiuit. Noctu paratum ipsi est sepulcrum. Cumq; manè Sacristanus aquam benedictam, priusquam corpus humaretur, foueæ infundere vellet, niger canis de ea profiliit: quo viso, frater Sacristanus aufugit territus, reliquis annuncians se dæmonem vidisse. Cui Iesuitæ aiebant: si illum aqua lustrali aspersisses, te terrere non potuisset. Ille verò respondit: Omnem etiam aquam in sepulcrum effudi, nihilominus me terruit.

Non minùs infelicitè Iefuita Clee, apoftata, Lucernæ in Heluetiâ interijt.

Breuiter pleriq; Iefuitarum fuma in desperatione pereunt. Ob quam etiam caufam, non facilè extraneos ad fuos infirmos admittunt: ne videlicet illorum doctrina, vita, moribus, operibus & terminis vitæ offendi, falſam illorum doctrinam & hypocriſin deprehendentes, Ægyptum & Babylonem deferant, ab ipſis deficiant, & Chriſtianam fidem fulcipientes faluentur.

Quamobrem vt hiftoriam hanc, quam bona fide recitati, ſicuti eam & audiui & vidi, dum rebus Iefuitarum interfui, tandem concludam: omnes & ſingulos per Chriſti miſericordiam & propriam animarum ſuarum ſalutem oratos & obteſtatos volo, vt hoſce ſocios, lupos & pſeudoprophetas, diuino nomine teſtos, Iefuitas dico, fugiant, & omnibus quibuſcunq; poſſunt modis deuitent. Nam ſunt Antichriſti deuotioria mancipia: qui animas falſa doctrina inſiciunt: qui corpora inutilibus macerationibus conſumunt: qui in omni vita & Societate ſua nihil quàm hypocritas agunt: qui ficta pietatq; quadam pietate, ſanctulos ſe oſtentant: qui in hac vltima mundi ſenectâ, ceu nouiſſimi diaboli ſerui, omnes Antichriſti Romani errores, nugas & idololatrias ſanctificant.

*Vt Iefuita
cõuerſi te-
ſtantur.*

*Maſſaus
& Fran-
cus.*

Imò vt rem dicam proprijs verbis (quibus tamen veniam dari peto) omnia turpiſſima Papæ ſtercora, neſcio quibus folijs inuoluta orbi Chriſtiano pro aromatis vendunt, & per vim etiam falſa pro veris Chriſtianiſ obtrudunt, qui omnem Pontificis & aſſeclarum eius, plusquam Sodomiticam turpitudinem, ceu res diuinas, defendere conâtur: qui verbum Dei calumniantur: qui totam Trinitatem blaſphemant: qui Chriſti perſonam diſcerpunt: qui Chriſti officium negant: qui teſtamentum filij Dei ſacrilegè violant & mutilant: qui Baptiſmi virtutes ſui ordinis ingreſſu annihilant: qui omnes fidei articulos corrumpunt: qui Legem Decalogi abolent & tranſgrediuntur, locoq; eius traditiones inutiles & impias Eccleſiæ obtrudunt: qui Eccleſiæ clauſes in tyrannidem vertunt: quorum deniq; proprium eſt Iudaizare, Gentilizare, Sodomizare & apertè Antichriſtianiſmum profiteri.

Taceo hîc damna, quæ Rebuſpub. & œconomijſ Chriſtianiſ hæ Harpyæ inferunt, dum filioſ in parentes armant, eos ad religionem ſuam trahunt, & ita abalienant, vt etiam parati ſint faſciculos, & ligna ac lapides ad parètum trucidationem comportare, carniſices iuuare, vel etiam ſpontè ſeſe in parentum cædes offerre. Sicuti in Hiſpania nunc aliquo-
ties

*Franck.
Maſſaus.*

ties factū ipsi Iesuitæ testantur. Taceo illos viduarum domos deuorare. Taceo illos clandestinos proditores Germaniæ dulcissimæ nostræ patriæ esse. Taceo illos adhuc vnicum destinatos, vt omnibus, quibuscunque possunt, artibus, Principes Euangelicos ac eorum subditos feducant, prodant, & perdant.

Deus qui in cælis est illorum consilia dissipet. Christus Ecclesiæ suæ redemptor clementer nos ab hoc nouo dæmoniorum genere tueatur, & hanc pestem per Spiritus altissimi gratiam, quam remotissimè extra vniuersam Germaniam abigat. AMEN.

*Vide folio 172 quo
m. de hoc militem
dux Germaniæ. 172
liberum dicitur
nisi in fluyllar 2
ylio 2. dicitur, tunc
se. offit. m. g. m. m.*

FRANCOVRTI AD MOENVM,
Excudebat Iohannes Spies.

ANNO

M. D. XCIII.

1064133

1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1875

ANNUAL REPORT